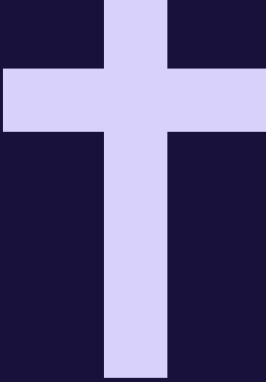

Biblica® Buɗaɗɗen Littafi Mai Tsarki, Sabon Rai

Don Kowa™

Hausa: Biblica® Buɗaɗɗen Littafi Mai Tsarki, Sabon Rai Don
Kowa™ (Bible) of Nigeria

**Biblica® Budadden Littafi Mai Tsarki, Sabon
Rai Don Kowa™
Hausa: Biblica® Budadden Littafi Mai Tsarki, Sabon
Rai Don Kowa™ (Bible) of Nigeria**

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Hausa

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Yoruba Contemporary Bible™

Copyright © 2009, 2017 by Biblica, Inc.

Used with permission. All rights reserved worldwide.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 16 Nov 2021

18113be6-b3a0-530a-b78f-a25225282250

Contents

Mattiyu	1
Markus	67
Luka	108
Yohanna	177
Ayyukan Manzanni	226
Romawa	287
1 Korintiyawa	314
2 Korintiyawa	339
Galatiyawa	355
Afisawa	364
Filibbiyawa	373
Kolossiyawa	380
1 Tessalonikawa	386
2 Tessalonikawa	392
1 Timoti	396
2 Timoti	403
Titus	409
Filemon	413
Ibraniyawa	415
Yakub	435
1 Bitrus	442
2 Bitrus	449
1 Yohanna	454
2 Yohanna	461
3 Yohanna	462
Yahuda	464
Ru'uya ta Yohanna	467

Mattiyu

Asalin Yesu Kiristi
(Luka 3.23-38)

¹ Tarihin da aka rubuta game da asalin Yesu Kiristi
ɗan Dawuda, ɗan Ibrahim.

² Ibrahim ya haifi Ishaku,
Ishaku ya haifi Yakub,

Yakub ya haifi Yahuda da 'yan'uwansa,

³ Yahuda ya haifi Ferez da Zera, wadanda Tamar ce
mahaifiyarsu;

Ferez ya haifi Hezron,

Hezron ya haifi Ram,

⁴ Ram ya haifi Amminadab,

Amminadab ya haifi Nashon,

Nashon ya haifi Salmon,

⁵ Salmon ya haifi Bowaz, wanda Rahab ce mahaifiyarsa,

Bowaz ya haifi Obed, wanda Rut ce mahaifiyarsa,

Obed ya haifi Yesse,

⁶ Yesse kuwa ya haifi Sarki Dawuda.

Dawuda ya haifi Solomon, wanda matar Uriya ce mahaifi-
yarsa.

⁷ Solomon ya haifi Rehobowam,

Rehobowam ya haifi Abiya,

Abiya ya haifi Asa,

⁸ Asa ya haifi Yehoshafat,

Yehoshafat ya haifi Yehoram,

Yehoram ya haifi Azariya,

⁹ Azariya ya haifi Yotam,

Yotam ya haifi Ahaz,

Ahaz ya haifi Hezekiya,

¹⁰ Hezekiya ya haifi Manasse,

Manasse ya haifi Amon,

Amon ya haifi Yosiya,

¹¹ Yosiya kuma ya haifi Yekoniya* da 'yan'uwansa a
lokacin da aka kwashe su zuwa bauta a Babilon.

¹² Bayan an kwashe su zuwa bauta a Babilon.

Yekoniya ya haifi Sheyaltiyel,
Sheyaltiyel ya haifi Zerubbabel,

* **1:11** Wato, Jehohiyachin; haka ma a aya 12

13 Zerubbabel ya haifi Abiyud,
 Abiyud ya haifi Eliyakim,
 Eliyakim ya haifi Azor,
 14 Azor ya haifi Zadok,
 Zadok ya haifi Akim,
 Akim kuma ya haifi Eliyud,
 15 Eliyud ya haifi Eleyazar,
 Eleyazar ya haifi Mattan,
 Mattan ya haifi Yakub,
 16 Yakub ya haifi Yusuf, mijin Maryamu, wadda ta haifi
 Yesu, wanda ake kira Kiristi.

17 Ta haka akwai zuriya goma sha huɗu ke nan
 duka-duka daga lokacin Ibrahim zuwa lokacin
 Dawuda, goma sha huɗu kuma daga Dawuda
 zuwa bauta a Babilon, goma sha huɗu kuma daga
 bauta a Babilon zuwa Kiristi.†

Haihuwar Yesu Kiristi
 (Luka 2.1-7)

18 Ga yadda haihuwar Yesu Kiristi ta kasance. An yi
 alkawarin auren mahaifiyarsa Maryamu, ga Yusuf. Amma
 tun kafin su zama miji da mata, sai aka tarar Maryamu tana
 da ciki, ta wurin Ruhu Mai Tsarki. 19 Yusuf mijinta, da yake
 shi mai adalci ne, bai so yā ba ta kunya, yā tone mata asiri
 a fili ba, sai ya yi tunani yā sake ta a boye.

20 Amma yana cikin wannan tunani, sai wani mala'ikan
 Ubangiji ya bayyana masa cikin mafarki ya ce, "Yusuf ɗan
 Dawuda, kada ka ji tsoron ɗaukan Maryamu zuwa gidanka
 a matsayin matarka, gama cikin nan nata, daga wurin Ruhu
 Mai Tsarki ne. 21 Za tā haifi ɗa, za ka kuma sa masa suna
 Yesu,‡ gama shi ne zai ceci mutanensa daga zunubansu."

22 Duk wannan ya faru ne, don a cika abin da Ubangiji
 ya faɗi ta bakin annabin cewa, 23 "Ga shi budurwa za tā yi
 ciki, za tā haifi ɗa, kuma za a kira shi Immanuwel"§ (wanda
 yake nufin "Allah tare da mu").

24 Da Yusuf ya farka daga barci, sai ya bi umarnin
 mala'ikan Ubangiji, ya ɗauki Maryamu zuwa gida a mat-
 sayin matarsa. 25 Amma bai kwana da ita ba, sai bayan da
 ta haifi ɗan. Ya kuwa sa masa suna Yesu.

2

Ziyarar Masana

† 1:17 Ko kuwa Kiristi. Kiristi (Da Girik) Almasihu (Da Ibraniyanci) duk suna
 nufin "Shafaffe." ‡ 1:21 Yesu da Girik shi ne Yoshuwa da Ibraniyanci, wanda

yake nufin UBANGIJI yana ceto. § 1:23 Ish 7.14

¹ Bayan an haifi Yesu a Betlehem, a Yahudiya, a zamanin Sarki Hiridus, sai waƙansu Masana,* daga gabas suka zo Urushalima ² suka yi tambaya suka ce, “Ina shi wanda aka haifa sarkin Yahudawa? Gama mun ga tauraronsa a gabas† mun kuwa zo ne domin mu yi masa sujada.”

³ Da Sarki Hiridus ya ji wannan, sai hankalinsa ya tashi haka ma na dukan Urushalima. ⁴ Bayan ya kira dukan manyan firistoci da malaman dokoki na mutane wuri ɗaya, sai ya tambaye su inda za a haifi Kiristi. ⁵ Suka amsa suka ce, “A Betlehem ne, cikin Yahudiya, gama haka annabin ya rubuta.

⁶ “‘Amma ke Betlehem, a cikin kasar Yahuda, ba ke ce mafi kankanta a cikin masu mulki a Yahuda ba, gama daga cikinki mai mulki zai zo, wanda zai zama makiyayin mutanena Isra’ila.’‡”

⁷ Sai Hiridus ya kira Masanan nan a boye, yã gano daga wurinsu daidai lokacin da tauraron ya bayyana. ⁸ Sai ya aike su Betlehem ya ce, “Ku je ku binciko a hankali game da yaron nan. Da kun same shi, sai ku kawo mini labari nan da nan, domin ni ma in je in yi masa sujada.”

⁹ Bayan sun saurari sarki, sai suka kama hanyarsu, tauraron da suka gani a gabas kuwa yana tafe a gabansu, sai da ya kai inda yaron yake. ¹⁰ Da suka ga tauraron, sai suka yi farin ciki kwarai. ¹¹ Suka shiga gidan, suka kuwa ga yaron tare da mahaifiyarsa Maryamu. Suka durkusa har kasa, suka yi masa sujada. Sa’an nan suka kunce dukiyarsu, suka miƙa masa kyautai na zinariya da na turare da na mur. ¹² Bayan an gargade su cikin mafarki kada su koma wurin Hiridus, sai suka koma kasarsu ta wata hanya dabam.

Tserewa zuwa Masar

¹³ Bayan sun tafi, sai mala’ikan Ubangiji ya bayyana ga Yusuf a mafarki ya ce, “Tashi, ka ɗauki yaron da mahaifiyarsa, ku gudu zuwa Masar. Ku zauna a can sai na gaya muku, gama Hiridus zai nemi yaron don yã kashe.”

¹⁴ Sai Yusuf ya tashi, ya ɗauki yaron da mahaifiyarsa da dad dare suka tafi Masar, ¹⁵ inda ya zauna har sai da Hiridus ya mutu. Ta haka kuwa aka cika abin da Ubangiji ya faɗa ta bakin annabin cewa, “Daga Masar na kira ɗana.”§

¹⁶ Da Hiridus ya gane cewa Masanan nan sun yi masa wayo, sai ya husata kwarai, ya yi umarni cewa a karkashe dukan ‘yan yara maza da suke a Betlehem da kewayenta, daga masu shekara biyu zuwa kasa, bisa ga lokacin da ya

* 2:1 A al’adance Masu Hikima † 2:2 Ko kuwa a tauraro sa’ad da ya taso

‡ 2:6 Mik 5.2 § 2:15 Hos 11.1

sami labarin daga Masanan nan. ¹⁷ Sai abin da aka fadfa ta bakin annabi Irmiya ya cika, cewa,
¹⁸ "An ji murya a Rama,
 tana kuka da makoki mai tsanani,
 Rahila ce take kuka domin 'ya'yanta,
 an kasa ta'azantar da ita,
 don ba su."*

Komowa zuwa Nazaret

¹⁹ Bayan Hiridus ya mutu, sai mala'ikan Ubangiji ya bayyana ga Yusuf a mafarki a Masar, ²⁰ ya ce, "Tashi, ka dauki yaron da mahaifiyarsa ku tafi kasar Isra'ila, domin wafanda suke neman ran yaron sun mutu."

²¹ Sai ya tashi, ya dauki yaron da mahaifiyarsa suka tafi kasar Isra'ila. ²² Amma da ya ji Arkelawus ne yake mulki a Yahudiya a matsayin wanda ya gaji mahaifinsa Hiridus, sai ya ji tsoron zuwa can. Bayan an gargade shi a mafarki, sai ya ratse zuwa gundumar Galili, ²³ ya je ya zauna a wani garin da ake kira Nazaret. Ta haka aka cika abin da aka fadfa ta bakin annabawa cewa, "Za a ce da shi Banazare."

3

Yohanna Mai Baftisma ya shirya hanya

(Markus 1.1-8; Luka 3.1-18; Yohanna 1.19-28)

¹ A wafancan kwanaki, Yohanna Mai Baftisma ya zo, yana wa'azi a Hamadan Yahudiya ² yana cewa, "Ku tuba, gama mulkin sama ya yi kusa." ³ Wannan shi ne wanda aka yi maganarsa ta wurin annabi Ishaya cewa,
 "Ga murya mai kira a hamada tana cewa,
 'Ku shirya wa Ubangiji hanya,
 ku mika hanyoyi domin sa.'"*

⁴ Tufafin Yohanna kuwa an yi su da gashin rakumi ne, yana kuma daure da famara ta fata. Abincinsa kuwa fari ne da zumar jeji. ⁵ Mutane suka zo wurinsa daga Urushalima da dukan Yahudiya da kuma dukan yankin Urdun. ⁶ Suna furta zunubansu, ya kuma yi musu baftisma a Kogin Urdun.

⁷ Amma da Yohanna ya ga Farisiyawa da Sadukiyawa da yawa suna zuwa inda yake yin baftisma, sai ya ce musu, "Ku macizai! Wa ya gargade ku ku guje wa fushin nan mai zuwa? ⁸ Ku yi ayyukan da suka dace da tuba. ⁹ Kada ma ku yi tunani a ranku cewa, 'Ai, Ibrahim ne mahaifinmu.' Ina gaya muku cewa Allah zai iya ta da 'ya'ya wa Ibrahim daga cikin duwatsun nan. ¹⁰ An riga an sa bakin gatari a gindin

* 2:18 Irm 31.15 * 3:3 Ish 40.3

itatuwa, kuma duk itacen da bai ba da 'ya'ya masu kyau ba, za a sare shi a jefa cikin wuta.

¹¹ "Ina muku baftisma da[†] ruwa domin tuba. Amma wani yana zuwa a bayana wanda ya fi ni iko, wanda ko takalmansa ma ban isa in dauka ba. Zai yi muku baftisma da Ruhu Mai Tsarki da kuma wuta. ¹² Yana riƙe da matankadinsa, zai tankaƙe hatsinsa, yã kuma tattara alkamarsa a cikin rumbu, amma zai kone yayin da wutar da ba a iya kashewa."

Baftismar Yesu

(Markus 1.9-11; Luka 3.21,22)

¹³ Sai Yesu ya zo daga Galili, ya je Urdun don Yohanna yã yi masa baftisma. ¹⁴ Amma Yohanna ya so yã hana shi, yana cewa, "Ina bukata ka yi mini baftisma, yaya kake zuwa wurina?"

¹⁵ Yesu ya amsa ya ce, "**Bari yã zama haka yanzu; ya dace mu yi haka don mu cika dukan adalci.**" Sa'an nan Yohanna ya yarda.

¹⁶ Nan da nan da aka yi wa Yesu baftisma, sai ya fito daga ruwa. A wannan lokaci sama ya buƙe, sai ya ga Ruhun Allah yana saukowa kamar kurciya ya kuwa sauka a kansa.

¹⁷ Sai murya daga sama ta ce, "Wannan shi ne Dana wanda nake kauna; wanda kuma nake jin dadinsa kwarai."

4

Gwajin Yesu

(Markus 1.12,13; Luka 4.1-13)

¹ Sa'an nan Ruhu ya kai Yesu cikin hamada don Iblis yã gwada shi. ² Bayan ya yi azumi yini arba'in da kuma dare arba'in, sai ya ji yunwa. ³ Sai mai gwajin ya zo wurinsa ya ce, "In kai Dan Allah ne, ka ce wa duwatsun nan su zama burodi."

⁴ Yesu ya amsa ya ce, "**A rubuce yake cewa, 'Ba da abinci kadai mutum yake rayuwa ba, sai dai da kowace kalmar da take fitowa daga bakin Allah.'**"*

⁵ Sai Iblis ya kai shi birni mai tsarki, ya kai shi can wuri mafi tsayi duka na haikali. ⁶ Ya ce, "In kai Dan Allah ne, yi tsalle ka sauka kasa. Gama a rubuce yake,

"Zai umarci mala'ikunsa game da kai,
za su tallafe ka da hannuwansu,
don kada ka buga kafarka a kan dutse.'[†]"

⁷ Yesu ya amsa masa ya ce, "**A rubuce yake kuma cewa, 'Kada ka gwada Ubangiji Allahnka.'**"[‡]

[†] 3:11 Ko kuwa a cikin * 4:4 M Sh 8.3 † 4:6 Zab 91.11,12 ‡ 4:7 M Sh 6.16

⁸ Har wa yau, Iblis ya kai shi bisa wani dutse mai tsawo sosai, ya nunnuna masa dukan mulkokin duniya da darajarsu. ⁹ Ya ce, “Zan ba ka dukan wannan, in za ka durkusa ka yi mini sujada.”

¹⁰ Sai Yesu ya ce masa, “**Rabu da ni, Shaidan! Gama a rubuce yake, ‘Yi wa Ubangiji Allahnka sujada, shi kadai kuma za ka bauta wa.’Š”**

¹¹ Sa’an nan Iblis ya bar shi, mala’iku kuwa suka zo suka yi masa hidima.

Yesu ya fara wa’azi

(Markus 1.14,15; Luka 4.14,15)

¹² Da Yesu ya ji labari cewa an kulle Yohanna a kurkuku, sai ya koma zuwa Galili. ¹³ Ya bar Nazaret, ya je ya zauna a Kafarnahum, wadda take a bakin tafki wajen Zebulun da Naftali ¹⁴ don a cika abin da aka fafa ta bakin annabi Ishaya cewa,

¹⁵ “Kasar Zebulun da kasar Naftali,
da kuke a hanyar zuwa tekun Galili, a ketaren Urdun,
wannan yankin Galili ta Al’ummai,

¹⁶ mutanen da suke zama cikin duhu
sun ga babban haske;

haske kuma ya haskaka

a kan wadanda suke zama a inuwar mutuwa.”*

¹⁷ Tun daga wannan lokaci, Yesu ya fara wa’azi yana cewa, “**Ku tuba, gama mulkin sama ya yi kusa.”**

Kiran almajirai na farko

(Markus 1.16-20; Luka 5.1-11)

¹⁸ Da Yesu yana kan tafiya a bakin Tekun Galili, sai ya ga wadansu ‘yan’uwa guda biyu, Siman wanda ake kira Bitrus da dan’uwansa Andarawus. Suna jefa abin kamun kifi a tafki, gama su masunta ne. ¹⁹ Sai Yesu ya ce, “**Zo, ku bi ni, ni kuwa zan mai da ku masu jan mutane zuwa wurina.”**

²⁰ Nan da nan suka bar abin kamun kifinsu suka bi shi.

²¹ Da ya ci gaba daga nan, sai ya ga wadansu ‘yan’uwa guda biyu, Yakub dan Zebedi da dan’uwansa Yohanna. Suna cikin jirgin ruwa tare da mahafinsu Zebedi, suna shirya abin kamun kifinsu. Yesu ya kira su, ²² nan take suka bar jirgin ruwan da mahafinsu suka kuwa bi Yesu.

Yesu ya warkar da marasa lafiya

(Luka 6.17-19)

²³ Yesu ya zazzaga dukan Galili, yana koyarwa a cikin majami’unsu, yana wa’azin labari mai dadi na mulkin sama, yana kuma warkar da kowace cuta da rashin lafiyar

mutane. ²⁴ Labarinsa ya bazu ko'ina a Suriya, mutane kuwa suka kawo masa dukan waƙanda suke fama da cututtuka iri-iri, da waƙanda suke da zafin ciwo, da masu aljanu, da waƙanda suke masu farfadiya, da shanyayyu, ya kuwa warkar da su. ²⁵ Taron mutane mai yawa daga Galili, Dekafolis,[†] Urushalima, Yahudiya da kuma yankin hayin Urdun suka bi shi.

5

Albarku

¹ Ganin taron mutane, sai ya hau kan gefen dutse ya zauna.

(Luka 6.20-23)

Almajiransa kuwa suka zo wurinsa, ² sai ya fara koya musu.

Yana cewa,

- ³ **"Masu albarka ne waƙanda suke matalauta a ruhu, gama mulkin sama nasu ne.**
- ⁴ **Masu albarka ne waƙanda suke makoki, gama za a yi musu ta'aziyya.**
- ⁵ **Masu albarka ne waƙanda suke masu tawali'u, gama za su gāji duniya.**
- ⁶ **Masu albarka ne waƙanda suke jin yunwa da kishirwa don gani an yi adalci, gama za a kosar da su.**
- ⁷ **Masu albarka ne waƙanda suke masu jinkai, gama za a nuna musu jinkai.**
- ⁸ **Masu albarka ne waƙanda suke masu tsabtar zuciya, gama za su ga Allah.**
- ⁹ **Masu albarka ne waƙanda suke masu kulla zumunci, gama za a kira su 'ya'yan Allah.**
- ¹⁰ **Masu albarka ne waƙanda ake tsananta musu don gani an yi adalci, gama mulkin sama nasu ne.**
- ¹¹ **"Masu albarka ne ku, sa'ad da mutane suke za-ginku, suna tsananta muku, suna kuma faɗin kowace irin muguwar magana a kanku saboda ni. ¹² Ku yi murna ku kuma yi farin ciki, domin ladarku mai yawa ne a sama, gama haka suka tsananta wa annabawan da suka riga ku.**

Gishiri da kuma haske

(Markus 9.50; Luka 14.34,35)

¹³ **"Ku ne gishirin duniya, amma in gishiri ya rabu da dadin dandanonsa, yaya za a sāke mai da dadin dandanonsa? Ba shi da sauran amfani, sai dai a zubar da shi mutane kuma su tattaka.**

[†] 4:25 Wato, Birane Goma

¹⁴ “Ku ne hasken duniya. Birnin da yake a bisan tudu ba ya boyuwa. ¹⁵ Mutane ba sa kuna fitila su rufe ta da murfi. A maimako, sukan ajiye ta a kan wurin ajiye fitila, takan kuma ba da haske ga kowa a cikin gida. ¹⁶ Haka ma, bari haskenku yā haskaka a gaban mutane, domin su ga ayyukanku masu kyau, su kuwa yabi Ubanku da yake cikin sama.

Cikar doka

¹⁷ “Kada ku yi tsammani na zo ne domin in kawar da Doka ko kuma Annabawa; ban zo domin in kawar da su ba ne, sai dai domin in ciccika su. ¹⁸ Gaskiya nake gaya muku, kafin sama da kasa sun shude, babu ko dan wasali, babu wani digo ta kowace hanya da zai bace daga Dokar, sai an cika kome. ¹⁹ Duk wanda ya karya daya daga cikin mafi kankanta na umarnan nan, ya kuma koya wa wadansu su yi haka, za a ce da shi mafi kankanta a mulkin sama. Amma duk wanda ya aikata, ya kuma koyar da wadannan umarnai, za a kira shi mai girma a cikin mulkin sama. ²⁰ Gama ina fada muku cewa in dai adalcinku bai fi na Farisiyawa da na malaman dokoki ba, faufau, ba za ku shiga mulkin sama ba.

Kisankai

²¹ “Kun dai ji an fada wa mutanen dā cewa, ‘Kada ka yi kisankai;* kuma duk wanda ya yi kisankai za a hukunta shi.’ ²² Amma ina gaya muku, duk wanda ya yi fushi da dan’uwansa, za a hukunta shi. Kuma duk wanda ya ce wa dan’uwansa ‘Raka,’† za a kai shi gaban Majalisa. Amma duk wanda ya ce, ‘Kai wawa!’ Zai kasance a hatsarin shiga jahannama ta wuta.

²³ “Saboda haka, in kana cikin ba da baikonka a kan bagade, a can kuwa ka tuna cewa dan’uwanka yana riƙe da kai a zuci, ²⁴ sai ka bar baikonka a can gaban bagade. Ka je ka shirya tukuna da dan’uwanka; sa’an nan ka zo ka ba da baikonka.

²⁵ “Ka yi hanzari ka shirya al’amura da maƙiyinka wanda yake kararka a kotu. Ka yi haka, tun kana tare da shi a kan hanya, in ba haka ba, zai miƙa ka ga alkali, alkali kuma yā miƙa ka ga dan sanda, mai yiwuwa kuwa a jefa ka a kurkuku. ²⁶ Gaskiya nake gaya maka, ba za ka fita ba, sai ka biya kobo na ƙarshe.

Zina

* 5:21 Fit 20.13 † 5:22 Kalmar Arameyik ta reni

27 **“Kun dai ji an fada, ‘Kada ka yi zina.’‡** 28 **Amma ina gaya muku, duk wanda ya dubi mace, sa’an nan ya yi sha’awarta a zuci, ya riga ya yi zina ke nan da ita a zuciyarsa.** 29 **In idonka na dama yana sa ka yin zunubi, kwakule shi ka yar. Zai fiye maka ka rasa ɗaya daga cikin gabobin jikinka, da a jefa jikinka ɗungum a cikin jahannama ta wuta.** 30 **In kuma hannunka na dama yana sa ka yin zunubi, yanke shi ka yar. Zai fiye maka ka rasa ɗaya daga cikin gabobin jikinka, da a jefa jikinka ɗungum a cikin jahannama ta wuta.**

Kashen aure

(Mattiyu 19.9; Markus 10.11,12; Luka 16.18)

31 **“An kuma fada, ‘Duk wanda ya saki matarsa, dole yā ba ta takardar saki.’§** 32 **Amma ina gaya muku, duk wanda ya saki matarsa in ba a kan laifin zina ba, ya sa ta zama mazinaciya ke nan, kuma duk wanda ya auri macen da mijinta ya sake, shi ma yana zina ne.**

Rantsuwa

33 **“Har wa yau dai kun ji an fada wa mutane a dā, ‘Kada ka karya alkawarinka, sai dai ka cika alkawaran da ka yi wa Ubangiji.’** 34 **Amma ina gaya muku, Kada ku yi rantsuwa sam, ko da sama, domin kursiyin Allah ne; 35 ko da kasa, domin matashin kafafunsa ne; ko kuma da Urushalima, domin birnin Babban Sarki ne.** 36 **Kada kuma ka rantse da kanka, domin ba za ka iya mai da ko gashi ɗaya yā zama fari ko baki ba.** 37 **Abin da ya kamata ku ce kawai, shi ne, I, ko A’a. Abin da ya wuce haka kuwa daga wurin Mugun nan yake.**

Ramuwa

(Luka 6.29,30)

38 **“Kun dai ji an fada, ‘Ido domin ido, haƙori kuma domin haƙori.’*** 39 **Amma ina gaya muku, Kada ku yi tsayayya da mugun mutum. In wani ya mare ka a kumatun dama, juya masa ɗayan ma.** 40 **In kuma wani yana so yā yi ƙararka yā ƙwace rigarka, to, ba shi mayafinka ma.** 41 **In wani ya tilasta ka yin tafiya mil ɗaya, to, tafi tare da shi mil biyu.** 42 **Ka ba wa duk wanda ya roƙe ka abu, kada kuma ka hana wa wanda yake neman bashi daga gare ka.**

Kauna don abokan gāba

(Luka 6.27,28,32-36)

⁴³ “Kun dai ji an fada, ‘Ka kaunaci makwabcinka, †ka kuma ki abokin gābanka.’ ⁴⁴ Amma ina gaya muku, ku kaunaci abokan gābanku ‡kuma ku yi wa wadanda suke tsananta muku addu’a, ⁴⁵ don ku zama ‘ya’yan Ubanku na sama. Shi yakan sa ranarsa ta haskaka a kan mugaye da masu kirki; yakan kuma sako ruwan sama a bisa masu adalci da marasa adalci. ⁴⁶ In masoyarku kawai kuke kauna, wace lada ce gare ku? Ko masu karbar haraji ma ba haka suke yi ba? ⁴⁷ In kuwa kuna gai da ‘yan’uwanku ne kadai, me kuke yi fiye da wadansu? Marasa bin Allah ma ba haka suke yi ba? ⁴⁸ Saboda haka sai ku zama cikakku, yadda Ubanku na sama yake cikakke.

6

Bayarwa ga mabukata

¹ “Ku yi hankali kada ku nuna ‘ayyukanku na adalci’ a gaban mutane, don su gani. In kuka yi haka, ba za ku sami lada daga wurin Ubanku da yake cikin sama ba.

² “Saboda haka sa’ad da kake ba wa masu bukata taimako, kada ka yi shelarsa, yadda munafukai suke yi a majami’u da kuma kan tituna, don mutane su yabe su. Gaskiya nake gaya muku, sun riga sun sami ladarsu cikakke. ³ Amma sa’ad da kake ba wa masu bukata taimako, kada ka yarda hannun hagunka yā ma san abin da hannun damarka yake yi, ⁴ don bayarwarka ta zama a boye. Ubanka kuwa mai ganin abin da ake yi a boye, zai sāka maka.

Addu’a

(Luka 11.2-4)

⁵ “Sa’ad da kuma kuke addu’a, kada ku zama kamar munafukai, gama sun cika son yin addu’a a tsaye a cikin majami’u da kuma a bakin titi, don mutane su gan su. Gaskiya nake gaya muku, sun riga sun sami ladarsu cikakke. ⁶ Amma sa’ad da kake addu’a, sai ka shiga dakinka, ka rufe kofa, ka yi addu’a ga Ubanka wanda ba a gani. Ubanka kuwa mai ganin abin da ake yi a boye, zai sāka maka. ⁷ Sa’ad da kuma kuke addu’a, kada ku yi ta maimaita magana, kamar marasa sanin Allah, domin suna tsammani za a ji su saboda yawan maganarsu. ⁸ Kada ku zama kamar su, gama Ubanku ya san abin da kuke bukata kafin ma ku roke shi.

† 5:43 Fir 19.18 ‡ 5:44 Wadansu rubuce-rubucen hannun da ba su jima ba suna da abokan gāba, ku sa wa wadanda suke la’antarku albarka, ku yi wa wadanda suke kinku alheri

- ⁹ **“To, ga yadda ya kamata ku yi addu’a.
 “ ‘Ubanmu wanda yake cikin sama,
 a tsarkake sunanka,
¹⁰ mulkinka yā zo
 a aikata nufinka a duniya
 kamar yadda ake yi a sama.
¹¹ Ka ba mu yau abincin yininmu.
¹² Ka gafarta mana laifofinmu,
 kamar yadda mu ma muke gafarta wa masu yin
 mana laifi.
¹³ Kada ka bari a kai mu cikin jarraba,
 amma ka cece mu daga mugun nan.*’
¹⁴ Gama in kuna yafe wa mutane sa’ad da suka yi muku
 laifi, Ubanku da yake cikin sama ma zai gafarta muku.
¹⁵ Amma in ba kwa yafe wa mutane laifofinsu, Ubanku
 ma ba zai gafarta muku zunubanku ba.**

Azumi

- ¹⁶ **“Sa’ad da kuma kuna azumi, kada ku bata fuska,
 yadda munafukai suke yi. Sukan bata fuskokinsu
 domin su nuna wa mutane cewa suna azumi. Gaskiya
 nake gaya muku, sun riga sun sami ladarsu cikakke.
¹⁷ Amma sa’ad da kana azumi, ka shafa wa kanka mai,
 ka wanke fuskarka, ¹⁸ domin kada mutane su ga alama
 cewa kana azumi, sai dai Ubanka kadai wanda ba a
 gani; Ubanka kuwa mai ganin abin da ake yi a boye,
 zai sāka maka.**

Ajiya a sama

(Luka 12.33,34)

- ¹⁹ **“Kada ku yi wa kanku ajiyar dukiya a duniya, inda
 asu da tsatsa suke batawa, inda kuma barayī sukan
 fasa, su yi sata. ²⁰ Amma ku yi wa kanku ajiyar dukiya
 a sama, inda ba tsatsa da asu da za su bata su, inda
 kuma ba barayin da za su fasa, su yi sata. ²¹ Gama inda
 dukiyarka take, a nan ne fa zuciyarka za tā kasance.**

(Luka 11.34-36)

- ²² **“Ido shi ne fitilar jiki. In idanunka suna da kyau,
 dukan jikinka zai cika da haske. ²³ Amma in idanunka
 suna da lahani, dukan jikinka ma zai cika da duhu. To,
 in hasken da yake a cikinka duhu ne, duhun ya wuce
 misali ke nan!**

(Luka 16.13)

- ²⁴ **“Ba mai iya bauta wa iyayengiji biyu. Ko dai yā ki
 ɗaya, yā kaunaci ɗaya, ko kuwa yā yi aminci ga ɗaya,**

* **6:13** Ko kuwa daga mugu; waƙansu rubuce-rubucen hannun da ba su jima ba ɗaya, gama mulki da iko da ɗaukaka naka ne har abada. Amin.

sa'an nan ya rena dayan. Ba dama ku bauta wa Allah, ku kuma bauta wa kudi gaba daya."

*Kada ku damu
(Luka 12.22-31)*

²⁵ "Saboda haka, ina gaya muku, kada ku damu game da rayuwarku, game da abin da za ku ci, ko abin da za ku sha; ko kuma game da jikinku, game da abin da za ku sa. Ashe, rai bai fi abinci ba, jiki kuma bai fi tufafi ba? ²⁶ Ku dubi tsuntsayen sararin sama mana; ba sa shuki ko girbi ko ajiya a rumbuna, duk da haka, Ubanku na sama yana ciyar da su. Ashe, ba ku fi su daraja nesa ba? ²⁷ Wane ne a cikinku ta wurin damuwa zai iya kara wa rayuwarsa ko sa'a daya†?"

²⁸ "Me ya sa kuke damuwa a kan riguna? Ku dubi yadda furannin jeji suke girma mana. Ba sa aiki ko safa. ²⁹ Duk da haka ina gaya muku ko Solomon cikin dukan darajarsa bai sa kayan adon da ya kai na ko daya a cikinsu ba. ³⁰ In haka Allah yake yi wa ciyawa jeji sutura, wadda yau tana nan, gobe kuwa a jefa a cikin wuta, ba zai ma fi yi muku sutura ba, ya ku masu karancin bangaskiya? ³¹ Don haka, kada ku damu, kuna cewa, 'Me za mu ci?' Ko, 'Me za mu sha?' Ko kuma, 'Me za mu sa?' ³² Gama marasa sanin Allah suna fama neman dukan wadannan abubuwa, Ubanku na sama kuwa ya san kuna bukatarsu. ³³ Da farko dai, ku nemi mulkin Allah da kuma adalcinsa, za a kuwa ba ku dukan wadannan abubuwa. ³⁴ Saboda haka kada ku damu game da gobe, gama gobe zai damu da kansa. Damuwar yau ma ta isa wahala.

7

*Dora wa wadansu laifi
(Luka 6.37,38,41,42)*

¹ "Kada ku ba wa kowa laifi, don kada a ba ku laifi ku ma. ² Gama da irin shari'ar da kuka yi wa wadansu, da ita za a shari'anta ku. Mudun da kuka yi awo da shi, da shi za a yi muku.

³ "Don me kake duban dan tsinken da yake idon dan'uwanka, alhali kuwa ga gungume a naka ido? ⁴ Yaya za ka ce wa dan'uwanka, 'Bari in cire maka dan tsinken nan daga idonka,' alhali kuwa a kowane lokaci akwai gungume a naka ido? ⁵ Kai munafuki, fara cire gungumen da yake idonka, a sa'an nan ne za ka iya

† 6:27 Ko kuwa a kamu guda ga tsayinsa

gani sosai yadda za ka cire dan tsinken da yake a idon dan'uwanka.

⁶ "Kada ku ba karnuka abin da yake mai tsarki; kada kuma ku jefa wa aladu lu'ulu'anku. In kuka yi haka za su tattake su, sa'an nan su juyo su jijji muku ciwo.

Roka, nema, kwankwasa
(Luka 11.9-13)

⁷ "Ku roka za a ba ku; ku nema za ku samu; ku kwankwasa za a kuwa buɗe muku kofa. ⁸ Gama duk wanda ya roka, akan ba shi; wanda ya nema kuwa, yakan samu, wanda kuma ya kwankwasa, za a buɗe masa kofa.

⁹ "Wane ne a cikinku in ɗansa ya roke shi burodi, sai yā ba shi dutse? ¹⁰ Ko kuwa in ya roke shi kifi, sai yā ba shi maciji? ¹¹ In ku da kuke mugaye kun san yadda za ku ba da kyautai masu kyau ga 'ya'yanku, balle Ubanku na sama, ba zai fi ku iya ba da abubuwa masu kyau, ga su waɗanda suka roke shi ba! ¹² Saboda haka, duk abin da kuke so mutane su yi muku, ku ma sai ku yi musu, domin wannan shi ne Doka da koyarwar Annabawa sun kunsu.

Matsattsiya da faɗaɗɗiyar kofa
(Luka 13.24)

¹³ "Ku shiga ta matsattsiyar kofa. Gama kofar zuwa hallaka faɗaɗɗiya ce mai sauƙin bi kuma, masu shiga ta cikinta kuwa suna da yawa. ¹⁴ Amma kofar zuwa rai, karama ce matsattsiya kuma, masu samunta kuwa kaɗan ne.

Itace da 'ya'yansa
(Luka 6.43-45)

¹⁵ "Ku yi hankali da annabawan karya. Sukan zo muku da kamannin tumaki, amma daga ciki mugayen kyarketai ne. ¹⁶ Ta wurin aikinsu za ku gane su. Mutane suna iya tsinkan inabi a jikin kaya, ko kuwa baure a jikin sarkakkiya? ¹⁷ Haka ma kowane itace mai kyau yakan ba da 'ya'ya masu kyau, kuma mummunan itace ba ya ba da 'ya'ya masu kyau. ¹⁸ Itace mai kyau ba ya ba da munanan 'ya'ya, haka kuma mummunan itace ba ya ba da 'ya'ya masu kyau. ¹⁹ Duk itacen da ba ya ba da 'ya'ya masu kyau sai a sare shi a jefa cikin wuta. ²⁰ Ta haka, ta wurin aikinsu za ku gane su."

(Luka 13.26,27)

²¹ "Ba duk mai ce mini, 'Ubangiji, Ubangiji,' ne zai shiga mulkin sama ba, sai dai wanda yake aikata nufin

Ubana da yake sama. ²² **Da yawa za su ce mini a wannan rana, 'Ubangiji, Ubangiji, ashe, ba mu yi annabci a cikin sunanka ba, ba kuma a cikin sunanka ne muka fitar da aljanu, muka yi abubuwan banmamaki da yawa ba?' ²³ Sa'an nan zan ce musu a fili, 'Ban taba saninku ba. Ku rabu da ni, ku masu aikata mugunta!'**

Magini mai hikima da marar hikima

(Luka 6.47-49)

²⁴ **"Saboda haka duk wanda yake jin kalmomin nan nawa yake kuma aikata su, yana kama da mutum mai hikima wanda ya gina gidansa a kan dutse. ²⁵ Ruwan sama ya sauko, rafuffuka suka cika, iska kuma ta hura ta bugi gidan; duk da haka bai fādi ba, gama yana da harsashinsa a kan dutse. ²⁶ Amma duk wanda yake jin kalmomin nan nawa bai kuwa aikata su ba, yana kama da wani wawa wanda ya gina gidansa a kan yashi. ²⁷ Ruwan sama ya sauko, rafuffuka suka cika, iska kuwa ta hura ta bugi gidan, sai ya fādi da mummunar ragargajewa kuwa."**

²⁸ Sa'ad da Yesu ya gama faɗin waɗannan abubuwa, sai taron mutanen suka yi mamakin koyarwarsa, ²⁹ domin ya koyar kamar wani wanda yake da iko, ba kamar malamansu na dokoki ba.

8

Mutum mai kuturta

(Markus 1.40-45; Luka 5.12-16)

¹ Da ya sauko daga dutsen, sai taron mutane mai yawan gaske suka bi shi. ² Wani mutum mai kuturta ya zo ya durkusa a gabansa ya ce, "Ubangiji, in kana so, kana iya tsabtacce ni."

³ Yesu ya mika hannunsa ya taba mutumin. Ya ce, **"Ina so, ka tsabtacce!"** Nan da nan aka warkar* da shi daga kuturtarsa. ⁴ Sai Yesu ya ce masa, **"Ka lura kada ka gaya wa kowa. Sai dai ka tafi, ka nuna kanka ga firist ka kuma yi bayarwar da Musa ya umarta, a matsayin shaida gare su."**

Bangaskiyar jarumi

(Luka 7.1-10; Yohanna 4.43-54)

⁵ Da Yesu ya shiga Kafarnahum, sai wani jarumi ya zo wurinsa, yana neman taimako. ⁶ Ya ce, "Ubangiji, bawana yana kwance a gida shanyayye, yana kuma shan azaba kwarai."

⁷ Yesu ya ce masa, **"Zan je in warkar da shi."**

* 8:3 Girik aka tsabtacce

⁸ Jarumin ya amsa, “Ubangiji, ban cancanci in sa ka zo gidana ba, ka dai yi magana kawai, bawana zai warke. ⁹ Gama ni kaina mutum ne a karkashin iko, da kuma sojoji a karkashina. Nakan ce wa wannan, ‘Je ka,’ sai yā tafi; wancan kuma, ‘Zo nan,’ sai yā zo. Nakan ce wa bawana, ‘Yi wannan,’ sai kuwa yā yi.”

¹⁰ Da Yesu ya ji wannan, sai ya yi mamaki ya kuma ce wa waɗanda suke binsa, **“Gaskiya nake gaya muku, ban taba samun wani a Isra’ila da bangaskiya mai girma haka ba. ¹¹ Ina kuma gaya muku da yawa za su zo daga gabas da kuma yamma, su ɗauki wuraren zamansu a biki tare da Ibrahim, Ishaku, da Yakub a cikin mulkin sama. ¹² Amma za a jefar da ‘ya’yan mulki waje, zuwa cikin bakin duhu, inda za a yi kuka da cizon hakora.”**

¹³ Sa’an nan Yesu ya ce wa jarumin, **“Je ka! Za a yi bisa ga bangaskiyarka.”** A daidai wannan lokaci bawansa kuwa ya warke.

Yesu ya warkar da mutane da yawa

(Markus 1.29-34; Luka 4.38-41)

¹⁴ Da Yesu ya zo cikin gidan Bitrus, sai ya ga surukar Bitrus tana kwance a gado tana da zazzabi. ¹⁵ Ya taba hannunta sai zazzabin ya sake ta, ta kuwa tashi ta fara yin masa hidima.

¹⁶ Da yamma ta yi, aka kawo masa masu aljanu da yawa, ya kuwa fitar da ruhohin ta wurin magana, ya kuma warkar da dukan marasa lafiya. ¹⁷ Wannan ya faru ne domin a cika abin da aka faɗa ta bakin annabi Ishaya cewa, “Ya ɗebi rashin lafiyarmu, ya kuma ɗauki cututtukanmu.”†

Wahalar bin Yesu

(Luka 9.57-62)

¹⁸ Da Yesu ya ga taron mutane kewaye da shi, sai ya ba da umarni a ketare zuwa ɗayan hayin tafkin. ¹⁹ Sai wani malamin dokoki ya zo wurinsa ya ce, “Malam, zan bi ka duk inda za ka.”

²⁰ Sai Yesu ya amsa ya ce, **“Yanyawa suna da ramummuka, tsuntsayen sararin sama suna da shekuna, amma Dan Mutum ba shi da wurin da zai sa kansa.”**

²¹ Sai wani almajiri ya ce masa, “Ubangiji, da farko bari in je in binne mahaifina.”

²² Amma Yesu ya ce masa, **“Ka bi ni, ka bar matattu su binne matattunsu.”**

Yesu ya kwantar da hadari

(Markus 4.35-41; Luka 8.22-25)

† 8:17 Ish 53.4

²³ Sai ya shiga jirgin ruwa, almajiransa kuwa suka bi shi. ²⁴ Ba zato ba tsammani, sai wani babban hadari ya taso a tafkin, har rakuman ruwan suka sha kan jirgin. Amma Yesu yana barci. ²⁵ Almajiran suka je suka tashe shi, suna cewa, "Ubangiji, ka cece mu! Za mu nutse!"

²⁶ Ya amsa ya ce, "**Ku masu karancin bangaskiya, me ya sa kuke tsoro haka?**" Sa'an nan ya tashi ya tsawata wa iskar da kuma rakuman ruwan, sai wuri ya yi tsit gaba daya.

²⁷ Mutanen suka yi mamaki suka ce, "Wane irin mutum ne wannan? Har iska da rakuman ruwa suna masa biyayya!"

Warkar da mutum biyu masu aljanu

(Markus 5.1-20; Luka 8.26-39)

²⁸ Da ya isa dayan gefen a yankin Gadarenawa[‡] (ko kuwa Gerasenawa), sai ga mutum biyu masu aljanu suna fitowa daga kaburbura suka tarye shi. Su abin tsoro ne kwarai, har ba mai iya bin wannan hanya. ²⁹ Suka yi ihu suka ce, "Me ya haɗa ka da mu, Dan Allah?" Ka zo ne nan don ka ji mana kafin lokaci yā yi?

³⁰ Nesa kafan da su kuwa akwai babban garken aladu da yake kiwo. ³¹ Aljanun suka roki Yesu suka ce, "In ka fitar da mu, tura mu cikin garken aladun nan."

³² Ya ce musu, "**Ku tafi!**" Sai suka fita suka shiga cikin aladun, dukan garken kuwa ya gangara a guje daga kan tudun zuwa cikin tafkin aladun kuma suka mutu a cikin ruwa. ³³ Masu kiwon aladun suka ruga, suka je cikin gari suka ba da labarin dukan wannan, haɗe da abin da ya faru da mutanen nan masu aljanu. ³⁴ Sai dukan garin suka fito don su taryi Yesu. Da suka kuwa gan shi, sai suka roke shi yā bar musu yanki.

9

Yesu ya warkar da shanyayye

(Markus 2.1-12; Luka 5.17-26)

¹ Yesu ya shiga jirgin ruwa, ya ketare ya zo garinsa. ² Waɗansu mutane suka kawo masa wani shanyayye, kwance a tabarma. Da Yesu ya ga bangaskiyarsu, sai ya ce wa shanyayyen, "**Kada ka damu saurayi, an gafarta maka zunubanka.**"

³ Da jin wannan, waɗansu malaman dokoki suka ce wa juna, "Wannan mutum yana yin sabo!"

[‡] **8:28** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Gergesenawa; waɗansu kuma Gerasenawa ne a nan

⁴ Sane da tunaninsu, Yesu ya ce, **“Me ya sa kuke da mugun tunani a zuciyarku?”** ⁵ Wanne ya fi sauƙi, a ce, **‘An gafarta maka zunubanka,’** ko kuwa a ce, **‘Tashi ka yi tafiya?’** ⁶ Amma don ku san cewa **Dan Mutum yana da iko a duniya yā gafarta zunubai.”** Sai ya ce wa shanyayyen, **“Tashi, ɗauki tabarmarka ka tafi gida.”** ⁷ Mutumin kuwa ya tashi ya tafi gida. ⁸ Da taron suka ga haka, sai suka cika da tsoro, suka yabi Allah wanda ya ba wa mutane irin ikon nan.

Kiran Mattiyu

(Markus 2.13-17; Luka 5.27-32)

⁹ Da Yesu ya yi gaba daga wurin, sai ya ga wani mutum mai suna Mattiyu zaune a inda ake karɓar haraji. Ya ce masa, **“Bi ni.”** Mattiyu kuwa ya tashi ya bi shi.

¹⁰ Yayinda Yesu yake cin abinci a gidan Mattiyu, masu karɓar haraji da yawa da kuma masu zunubi suka zo suka kuwa ci tare da shi da kuma almajiransa. ¹¹ Sa’ad da Farisiyawa suka ga haka, sai suka tambayi almajiransa suka ce, **“Don me malaminku yake ci tare da masu karɓar haraji, da masu zunubi?”**

¹² Da jin wannan, Yesu ya ce, **“Ai, ba masu lafiya ba ne su bukatar likita, sai dai marasa lafiya.”** ¹³ Amma ku je ku koyi abin da wannan yake nufi, **‘Jinkai nake bukata, ba hadaya ba.’*** **Gama ban zo domin in kira masu adalci ba, sai dai masu zunubi.”**

An Tuhumi Yesu game da azumi

(Markus 2.18-22; Luka 5.33-39)

¹⁴ Sai almajiran Yohanna suka zo suka tambaye shi suka ce, **“Me ya sa mu da Farisiyawa muke azumi, amma almajiranka ba sa yi?”**

¹⁵ Yesu ya amsa ya ce, **“Yaya bakin ango za su yi makoki yayinda yake tare da su? Lokaci yana zuwa da za a ɗauke ango daga gare su, sa’an nan za su yi azumi.”**

¹⁶ **“Ba mai yin faci da sabon kyalles a kan tsohuwar riga, gama facin zai kece rigar yā sa kecewar ma ta fi ta dā muni.”** ¹⁷ Mutane kuma ba sa zuba sabon ruwan inabi a cikin tsofaffin salkuna. In suka yi haka, salkunan za su farfashe, ruwan inabin kuwa yā zube salkunan kuma su lalace. A’a, ai, sukan zuba sabon ruwan inabi ne a cikin sababbin salkuna, don a kiyaye dukan biyun.”

Yarinya da ta mutu da kuma mace marar lafiya

(Markus 5.21-43; Luka 8.40-56)

* 9:13 Hos 6.6

¹⁸ Yayinda yake fadin wannan, sai wani mai mulki ya zo ya durkusa a gabansa ya ce, "Yanzu-yanzu diyata ta rasu. Amma ka zo ka dibiya hannunka a kanta, za tã kuwa rayu." ¹⁹ Yesu ya tashi ya tafi tare da shi, haka ma almajiransa.

²⁰ A daidai wannan lokaci sai ga wata mace wadda ta yi shekaru goma sha biyu tana zub da jini ta rafo ta bayansa ta taɓa gefen rigarsa. ²¹ Ta ce a ranta, "Ko da rigarsa ce kawai na taɓo, zan warke."

²² Yesu ya juya ya gan ta. Sai ya ce, "**Kada ki damu diyata, bangaskiyarki ta warkar da ke.**" Nan take macen ta warke.

²³ Da Yesu ya shiga gidan mai mulkin ya ga masu busan sarewa da taro mai hayaniya, ²⁴ sai ya ce, "**Ku ba da wuri. Ai, yarinyar ba tã mutu ba, tana barci ne.**" Amma suka yi masa dariya. ²⁵ Bayan an fitar da taron waje, sai ya shiga ciki ya kama yarinyar a hannu, ta kuwa tashi. ²⁶ Labarin wannan kuwa ya bazu ko'ina a yankin.

Yesu ya warkar da makafi da kuma kurame

²⁷ Da Yesu ya fita daga can, sai waɗansu makafi biyu suka bi shi, suna kira, suna cewa, "Ka yi mana jinkai, Dan Dawuda!"

²⁸ Da ya shiga cikin gida, sai makafin nan suka zo wurinsa, ya kuma tambaye su, "**Kun gaskata cewa ina iya yin wannan?**"

Suka amsa suka ce, "I, Ubangiji."

²⁹ Sa'an nan ya taɓa idanunsu ya ce, "**Bisa ga bangaskiyarku a yi muku haka**"; ³⁰ sai idanunsu suka buɗe. Yesu ya gargade su sosai ya ce, "**Ku lura kada wani yã san wani abu game da wannan.**" ³¹ Amma suka fita suka yi ta baza labari game da shi ko'ina a wannan yankin.

³² Yayinda suke fitowa, sai aka kawo wa Yesu wani mutum mai aljani, da ba ya iya magana. ³³ Sa'ad da aka fitar da aljanin kuwa, sai beben ya yi magana. Taron suka yi mamaki suka ce, "Ba a taɓa ganin irin wannan abu a Isra'ila ba."

³⁴ Amma Farisiyawa suka ce, "Ai, da ikon sarkin aljanu yake fitar da aljanu."

Ma'aikata kaɗan ne

³⁵ Yesu ya zazzaga dukan garuruwa da kauyuka, yana koyarwa a majami'unsu, yana wa'azin labari mai daɗi na mulkin yana kuma warkar da kowace irin cuta da rashin lafiya. ³⁶ Da ya ga taron mutane, sai ya ji tausayinsu, domin an wulakanta su ba su kuma da mai taimako, kamar tumaki marasa makiyayi. ³⁷ Sai ya ce wa almajiransa, "**Girbi yana da yawa, amma ma'aikata kaɗan ne.**" ³⁸ **Saboda haka**

ku roki Ubangijin girbi, yā aiko da ma'aikata cikin gonarsa na girbi."

10

Yesu ya aiki sha biyun

(Markus 3.13-19; Luka 6.12-16)

¹ Sai ya kira almajiransa goma sha biyu wurinsa ya kuma ba su iko su fitar aljanu, su kuma warkar da kowace irin cuta da rashin lafiya.

² Ga sunayen manzannin nan goma sha biyu,

da fari, Siman (wanda ake kira Bitrus) da ɗan'uwansa Andarawus;

Yakub ɗan Zebedi da ɗan'uwansa Yohanna;

³ Filibus da Bartolomeyu;

Toma da Mattiyu mai karɓar haraji;

Yakub ɗan Alfayus da Taddayus;

⁴ Siman Zilot da kuma Yahuda Iskariyot wanda ya bashe Yesu.

(Markus 3.13-19; Luka 6.12-16)

⁵ Waɗannan sha biyun ne Yesu ya aika da umarni cewa, **"Kada ku je cikin Al'ummai, ko kuwa ku shiga wani garin Samariyawa. ⁶ A maimakon haka ku je wajen batattun tumakin Isra'ila. ⁷ Sa'ad da kuke tafiya, ku yi wa'azi, kuna cewa, 'Mulkin sama ya kusato.'** ⁸ Ku warkar da marasa lafiya, ku tā da matattu, ku tsabtacce kutare, ku kuma fitar da aljanu. A kyauta kuka samu, ku kuma bayar a kyauta.

⁹ **"Kada ku rike wata zinariya ko azurfa ko jan ƙarfe a aljihunanku, ¹⁰ kada ku ɗauki jaka don tafiya, ko ƙarin riga, ko takalma ko sanda; domin ma'aikaci ya cancanci hakkinsa. ¹¹ Kowane gari ko ƙauyen da kuka shiga, ku nemi mai mutunci a wurin, ku kuma zauna a gidansa har sai kun tashi. ¹² Da shigarku gidan, ku yi gaisuwa. ¹³ In gidan na kirki ne, bari salamarku ta zauna a kansa; in kuwa ba mai kirki ba, salamarku ta komo muku. ¹⁴ Duk wanda ya ƙi marabtarku ko ya ƙi sauraron kalmominku, sai ku karkade kurar kafafunku sa'ad da kuka fita gidan ko garin. ¹⁵ Gaskiya nake gaya muku, za a fi jin tausayin Sodom da Gomorra a ranar shari'a fiye da wannan gari.**

(Markus 3.13-19; Luka 6.12-16)

16 “Ina aikan ku kamar tumaki a cikin kyarketai. Saboda haka ku zama masu wayo kamar macizai, kuma marasa barna kamar kurciyoyi. 17 Ku yi hankali da mutane; za su miƙa ku ga majalisa su kuma yi muku bulala a majami’unsu. 18 Saboda ni, za a ja ku zuwa gaban gwamnoni da gaban sarakuna domin ku ba da shaida a gabansu, da kuma ga Al’ummai. 19 Amma sa’ad da suka kama ku, kada ku damu game da abin da za ku fada ko kuwa yadda za ku fada shi. A lokacin za a ba ku abin da za ku fada, 20 gama ba ku ba ne kuke magana, amma Ruhun Ubanku ne yake magana ta wurinku.

21 “Dan’uwa zai ci amanar dan’uwansa, a kuma kashe shi, Uba ma zai yi haka da ɗansa; ‘ya’ya za su tayar wa iyayensu, su kuma sa a kashe su. 22 Dukan mutane za su ƙi ku saboda ni, amma wanda ya jure har ƙarshe zai sami ceto. 23 Sa’ad da aka tsananta muku a wannan wuri, ku gudu zuwa wancan. Gaskiya nake gaya muku, kafin ku gama zazzaga dukan biranen Isra’ila, Dan Mutum zai zo.

24 “Dalibi ba ya fin malaminsa, haka ma, bawa ba ya fin maigidansa. 25 Ya isa wa dalibi yā zama kamar malaminsa, haka ma bawa kamar maigidansa. In har an kira wanda yake kan gida Be’elzebub,* me za su ce game da mutanen gidansa?

(Luka 12.2-7)

26 “Saboda haka kada ku ji tsoronsu. Ba abin da yake a rufe da ba za a tone ba, ko kuwa a boye da ba za a bayyana ba. 27 Abin da na fada muku a asirce, ku fada shi a sarari; abin da aka fada muku a kunne, ku yi shelarsa daga kan rufin ɗaki. 28 Kada ku ji tsoron masu kashe jiki amma ba sa iya kashe rai. A maimakon haka, ku ji tsoron Wannan wanda yake da iko yā hallaka rai duk da jiki a jahannama ta wuta. 29 Ba akan sayar da kanari biyu kobo ɗaya ba? Duk da haka ba ɗayansu da zai fāɗi ƙasa ba da yardar Ubanku. 30 Kai, ko gashin kanku ma duk an ƙidaya su. 31 Saboda haka kada ku ji tsoro; kun fi kanari masu yawa, daraja nesa.

(Luka 12.8,9)

32 “Duk wanda ya bayyana yarda a gare ni a gaban mutane, ni ma zan bayyana yarda a gare shi a gaban Ubana da yake cikin sama. 33 Amma duk wanda ya yi

* 10:25 Da Girik Be’ezebowul ko kuwa Be’elzebowl

mūsun sani na a gaban mutane, ni ma zan yi mūsun saninsa a gaban Ubana da yake cikin sama.

(Luka 12.51-53; 14.26,27)

³⁴ **“Kada fa ku dauka na zo ne don in kawo salama a duniya. A’a, ban zo don in kawo salama ba, sai dai takobi.** ³⁵ **Gama na zo ne in sa,**

“gāba tsakanin mutum da mahaifinsa,

’ya da mahaifiyarta,

matar da da surukarta,

³⁶ **abokan gāban mutum, za su zama mutanen gidansa ne.’†**

³⁷ **“Duk wanda ya fi kaunar mahaifinsa ko mahaifiyarsa fiye da ni, bai dace yā zama nawa ba; duk kuwa wanda yake kaunar dānsa ko diyarsa fiye da ni, bai dace yā zama nawa ba; ³⁸ duk wanda kuma bai dauki gicciyensa ya bi ni ba, bai dace yā zama nawa ba. ³⁹ Duk mai son adana ransa zai rasa shi, duk wanda kuwa ya rasa ransa saboda ni zai same shi.**

(Markus 9.41)

⁴⁰ **“Wanda ya karbe ku, ya karbe ni ne, wanda kuma ya karbe ni, ya karbi wanda ya aiko ni ne. ⁴¹ Duk wanda ya karbi annabi don shi annabi ne, zai sami ladar annabi, duk kuwa wanda ya karbi mutum mai adalci don shi mai adalci ne, zai sami ladar mai adalci.**

⁴² **In kuma wani ya ba wa daya daga cikin kananan nan ko da kwaf ruwan sanyi ne kan shi almajirina ne, gaskiya nake gaya muku, ba shakka ba zai rasa ladarsa ba.”**

11

Yesu da Yohanna Mai Baftisma

(Luka 7.18-35)

¹ Bayan Yesu ya gama yi wa almajiransa sha biyun nan umarni, sai ya yi gaba daga can don yā koyar yā kuma yi wa’azi a garuruwan Galili.*

² Sa’ad da Yohanna Mai Baftisma ya ji a kurkuku abin da Kiristi yake yi, sai ya aiki almajiransa ³ su tambaye shi, “Kai ne wanda zai zo, ko kuwa mu sa ido ga wani?”

⁴ Yesu ya amsa ya ce, **“Ku koma ku gaya wa Yohanna abin da kuka ji, kuka kuma gani. ⁵ Makafi suna gani, guragu suna tafiya, ana warkar da wadanda suke da kuturta, kurame suna ji, ana tā da matattu, ana kuma yi wa matalauta wa’azin labari mai dadi. ⁶ Mai albarka ne mutumin da bai yi tuntube ba saboda ni.”**

† 10:36 Mik 7.6 * 11:1 Da Girik a cikin garuruwansu

⁷ Sa'ad da almajiran Yohanna suke barin wurin, sai Yesu ya fara yi wa taron magana game da Yohanna. **"Me kuka je kallo a hamada? Ciyawar da iska take kafawa ne?"** ⁸ In ba haka ba, to, me kuka je kallo? Mutum mai sanye da riguna masu kyau ne? A'a, masu sa riguna masu kyau, ai, a fadan sarakuna suke. ⁹ To, me kuka je kallo ne? Annabi? I, ina gaya muku, ya ma fi annabi. ¹⁰ Wannan shi ne wanda aka rubuta game da shi cewa, **"Zan aiki dan sakona ya sha gabanka, wanda zai shirya hanyarka a gabanka."**†

¹¹ Gaskiya nake gaya muku. A cikin dukan wafanda mata suka suka haifa, ba wani da ya taso da ya fi Yohanna Mai Baftisma girma; duk da haka mafi kankanta a mulkin sama ya fi shi girma. ¹² Tun daga kwanakin Yohanna Mai Baftisma har ya zuwa yanzu, mulkin sama yana sha da kyar, fitanannu kuma sun kama mulkin sama sun riƙe gam. ¹³ Gama dukan Annabawa da kuma Doka sun yi ta annabci har ya zuwa kan Yohanna. ¹⁴ In kuna niyya ku yarda da wannan, to, shi ne Iliya da da ma zai zo. ¹⁵ Duk mai kunnen ji, ya ji.

¹⁶ **"Da me zan kwatanta wannan zamani? Suna kama da yara da suke zaune a kasuwa, suna kiran juna, suna cewa,**

¹⁷ **"Mun yi muku busa, ba ku kuwa yi rawa ba, mun rera waƙar makoki, ba ku kuwa yi makoki ba."**

¹⁸ Gama Yohanna Mai Baftisma ya zo ba ya ciye-ciye, ba ya shaye-shaye, sai suka ce, 'Ai, yana da aljani.' ¹⁹ Dan Mutum ya zo yana ciye-ciye, yana shaye-shaye, sai suka ce, 'Ga mai hadama da kuma mashayi, abokin masu karɓar haraji da masu zunubi.' Amma akan tabbatar da hikima ta wurin ayyukanta."

*Kaiton biranen da ba su tuba ba
(Luka 7.18-35)*

²⁰ Sai Yesu ya fara yin tir da biranen da aka yi yawancin ayyukansa na banmamaki, don ba su tuba ba. ²¹ **"Kaitonki, Korazin! Kaitonki, Betsaida! Da a ce ayyukan banmamakin da aka yi a cikinki ne aka yi a Taya da Sidon, da tuni sun tuba sanye da rigar makoki da toka. ²² Amma ina gaya muku, za a fi jin tausayin Taya da Sidon a ranar shari'a, fiye da ku. ²³ Ke kuma Kafarnahum, za a daga ki sama ne? A'a, za ki gangara**

† 11:10 Mal 3.1

zuwa zurfafa ne. Da a ce ayyukan banmamakin da aka yi a cikinki ne a aka yi a Sodom, da tana nan har yā zuwa yau. ²⁴ Amma ina gaya miki, za a fi jin tausayin Sodom fiye da ke a ranar shari'a."

*Hutu domin wafanda suka gaji
(Luka 10.13-15)*

²⁵ A wannan lokaci sai Yesu ya ce, "Ina yabonka, Uba, Ubangijin sama da kasa, gama ka boye wadannan abubuwa ga masu hikima da masu ilimi, ka kuma bayyana su ga kananan yara. ²⁶ I, Uba, gama wannan shi ne abin da ka ji dadin yi.

²⁷ "Dukan kome Ubana ya danka mini. Ba wanda ya san Dan sai dai Uban, ba kuma wanda ya san Uban, sai dai Dan da kuma wafanda Dan ya so yā bayyana musu shi.

²⁸ "Ku zo gare ni, dukanku da kuka gaji kuke kuma fama da kaya, zan kuwa ba ku hutu. ²⁹ Ku dauki karkiyata a kanku, ku kuma yi koyi da ni, gama ni mai tawali'u ne marar girman kai, za ku kuwa sami hutu don rayukanku. ³⁰ Gama karkiyata mai sauƙi ce, kayana kuma marasa nauyi ne."

12

*Ubangijin Asabbaci
(Markus 2.23-28; Luka 6.1-5)*

¹ A lokacin nan Yesu ya bi ta gonakin hatsi a ranar Asabbaci. Almajiransa kuwa suna jin yunwa, sai suka fara kakkarya kan hatsi suna ci. ² Sa'ad da Farisiyawa suka ga wannan, sai suka ce masa, "Duba! Almajiranka suna yin abin da doka ta hana a yi a ranar Asabbaci."

³ Sai ya amsa ya ce, "Ba ku karanta abin da Dawuda ya yi ba ne sa'ad da shi da abokan tafiyarsa suka ji yunwa? ⁴ Ya shiga gidan Allah, da shi da abokan tafiyarsa suka ci kebabben burocin, wanda doka ta hana su yi, sai firistoci kadai. ⁵ Ko kuwa ba ku karanta a Doka cewa a ranar Asabbaci firistoci sukan karya dokar Asabbaci duk da haka ba da yin wani laifi ba?

⁶ Ina fada muku cewa wani* wanda ya fi haikali yana a nan. ⁷ Da a ce kun san abin da wadannan kalmomi suke nufi, 'Jinkai nake bukata, ba hadaya ba,'† da ba ku zargi marar laifi ba. ⁸ Gama Dan Mutum shi ne Ubangijin Asabbaci."

(Markus 3.1-6; Luka 6.6-11)

* 12:6 Ko kuwa a wani abu; haka ma a ayoyi 41 da 42 † 12:7 Hos 6.6

⁹ Da ya ci gaba daga wurin, sai ya shiga majami'arsu, ¹⁰ a nan kuwa akwai wani mutum mai shanyayyen hannu. Don neman dalili su zargi Yesu, sai suka tambaye shi suka ce, "Ya dace a warkar a ranar Asabbaci?"

¹¹ Ya ce musu, **"In waninku yana da tunkiya, ta kuma fāda a rami ran Asabbaci, ba zai cire ta daga ramin ba?"** ¹² **Sau nawa mutum ya fi tunkiya daraja! Saboda haka ya dace a aikata alheri ran Asabbaci."**

¹³ Sa'an nan ya ce wa mutumin, **"Mika hannunka."** Sai ya mika, hannunsa kuwa ya koma lafiyayye, kamar dai dayan. ¹⁴ Amma Farisiyawa suka fita suka kulla shawara yadda za su kashe Yesu.

Zababben bawan Allah

¹⁵ Da ya gane wannan, sai Yesu ya janye daga wurin. Da yawa suka bi shi, ya kuwa warkar da dukan masu ciwonsu, ¹⁶ yana jan musu kunne kada su faɗa wa kowa akan ko shi wane ne. ¹⁷ Wannan kuwa domin a cika abin da aka faɗa ta bakin annabi Ishaya ne cewa,

¹⁸ "Ga bawana da na zaɓa,

kaunataccena, wanda nake farin ciki da shi;
zan sa Ruhuna a kansa,
zai kuma yi shelar adalci ga al'ummai.

¹⁹ Ba zai yi faɗa ko yā daga murya ba,

ba kuwa wanda zai ji muryarsa a kan tituna.

²⁰ Kyauron da ya tankwasa ba zai karye shi ba.

Fitilar da ta yi kusan mutuwa ba zai kashe ta ba,
sai ya jagoranci adalci zuwa ga nasara.

²¹ Cikin sunansa al'ummai za su dogara."[‡]

Yesu da Be'elzebub

(Markus 3.20-30; Luka 11.14-23; 12.10)

²² Sai aka kawo masa wani bebe kuma makaho mai aljani, Yesu kuwa ya warkar da shi, har ya iya magana ya kuma sami ganin gari. ²³ Dukan mutane suka yi mamaki, suka ce, "Wannan Dan Dawuda ne kuwa?"

²⁴ Amma da Farisiyawa suka ji haka, sai suka ce, "Ahab, da Be'elzebub[§] sarkin aljanu ne kadai, wannan mutum yake fitar da aljanu."

²⁵ Yesu kuwa ya san tunaninsu sai ya ce musu, **"Duk mulkin da yake gāba da kansa zai lalace, kuma duk birni ko gidan da yake rabe gāba da kansa ba zai dore ba."** ²⁶ **In Shaidan yana fitar da Shaidan, ai, ya rabu yana gāba da kansa ke nan. Yaya kuwa mulkinsa zai dore?** ²⁷ **In kuwa ta wurin Be'elzebub nake fitar da aljanu, to, ta wa mutanenku suke fitar da su? Saboda**

[‡] 12:21 Ish 42.1-4 [§] 12:24 Da Girik Be'elzebub Ko kuwa Be'elzebub; haka ma a aya 27

haka, su ne za su zama alkalanku. ²⁸ Amma in ina fitar da aljanu ta wurin Ruhun Allah ne, to, fa, mulkin Allah ya zo muku ke nan.

²⁹ **“Ko kuwa, yaya wani zai iya shiga gidan mai karfi yā kwace masa kaya ba tare da ya fara daure mai karfin nan tukuna ba? Sa’an nan zai iya washe gidansa.**

³⁰ **“Wanda ba ya tare da ni, yana gāba da ni ne, kuma wanda ba ya taya ni tarawa, watsarwa yake yi.**

³¹ **Saboda haka ina gaya muku, za a gafarta wa mutane kowane zunubi da kuma sabo, amma sabo game da Ruhu, ba za a gafarta ba. ³² Duk wanda ya zargi ‘Dan Mutum, za a gafarta masa, amma duk wanda ya zargi Ruhu Mai Tsarki, ba za a gafarta masa ba, ko a wannan zamani ko a zamani mai zuwa.**

(Luka 6.43-45)

³³ **“Itace mai kyau, yakan ba da ‘ya’ya masu kyau. Itace marar kyau kuma, yakan ba da ‘ya’ya marasa kyau. Itace dai, da irin ‘ya’yansa ne ake gane shi.**

³⁴ **Ku macizai, ta yaya ku da kuke mugaye za ku iya magana kirki? Gama daga baki, mutum yakan fadi abin da yake cikin zuciyar. ³⁵ Mutumin kirki yakan fito da abubuwa masu kyau daga ajiyar da aka a yi cikinsa, mugun mutum kuwa yakan fito da mugayen abubuwa daga cikin muguntar da aka yi ajiya a cikinsa.**

³⁶ **Amma ina gaya muku cewa mutane za su ba da lissafi a ranar shari’a a kan kowace kalmar banza da suka fada. ³⁷ Gama ta wurin kalmominka za a kubutar da kai, kuma ta wurin kalmominka za a hukunta ka.”**

Alamar Yunana

(Markus 8.11,12; Luka 11.29-32)

³⁸ **Sa’an nan waƙansu Farisiyawa da malaman dokoki suka ce masa, “Malam, muna so mu ga wata alama mai banmamaki daga gare ka.”**

³⁹ **Sai ya amsa ya ce, “Mugaye da masu zinan zamanin nan suna neman wata alama mai banmamaki! Amma babu wadda za a nuna musu, sai dai alama ta annabi Yunana. ⁴⁰ Gama kamar yadda Yunana ya yi yini uku da kuma dare uku a cikin wani babban kifi, haka ‘Dan Mutum zai yi yini uku da kuma dare uku a cikin kasa.**

⁴¹ **Mutanen Ninebe za su tashi a ranar shari’a tare da wannan zamani, su kuwa hukunta shi; don sun tuba saboda wa’azin Yunana, yanzu kuwa ga wanda ya fi Yunana girma a nan. ⁴² Sarauniyar Sheba za tã tashi a ranar shari’a tare da wannan zamani, tã kuwa hukunta shi; don ta zo daga karshen duniya, ta saurari hikimar**

Solomon, yanzu kuwa ga wanda ya fi Solomon girma a nan.

(Luka 11.24-26)

⁴³ “**Sa’ad da mugun ruhu ya fita daga mutum, yakan bi wuraren da ba ruwa yana neman hutu, ba ya kuwa samu.** ⁴⁴ **Sa’an nan yakan ce, ‘Zan koma gidan da na bari.’ Sa’ad da ya iso, ya tarar da gidan ba kowa a ciki, shararre, kuma a kintse.** ⁴⁵ **Sai yā je yā debo wadansu ruhohi bakwai da suka fi shi mugunta, su kuwa zo su shiga su zauna a can. Karshen mutumin nan fa zai fi farkonsa muni. Haka zai zama ga wannan mugun zamani.”**

Mahaifiyar Yesu da ‘yan’uwansa

(Markus 3.31-35; Luka 8.19-21)

⁴⁶ Yayinda Yesu yake cikin magana da taron, sai ga mahaifiyarsa da ‘yan’uwansa tsaye a waje, suna so su yi magana da shi. ⁴⁷ Wani ya ce masa, “Mahaifiyarka da ‘yan’uwanka suna tsaye a waje, suna so su yi magana da kai.”*

⁴⁸ Ya amsa masa ya ce, “**Wace ce mahaifiyata, su wane ne kuma ‘yan’uwana?**” ⁴⁹ Sai ya miƙa hannu wajen almajiransa ya ce, “**Ga mahaifiyata da kuma ‘yan’uwana.**” ⁵⁰ **Ai, duk wanda yake aikata nufin Ubana wanda yake cikin sama, shi ne ɗan’uwana da ‘yar’uwata da kuma mahaifiyata.”**

13

Misalin mai shuka

(Markus 4.1-9; Luka 8.4-8)

¹ A ranan nan sai Yesu ya fita daga gida ya je ya zauna a bakin tafkin. ² Taron mutane mai yawan gaske suka taru kewaye da shi har ya kai sai da ya shiga jirgin ruwa ya zauna, yayinda dukan mutane suka tsaya a gaci. ³ Sa’an nan ya faɗa musu abubuwa da yawa cikin misalai, yana cewa, “**Wani manomi ya fita don yā shuka irinsa.**” ⁴ **Da yana yafa irin, wadansu suka fāffāɗi a kan hanya, tsuntsaye kuwa suka zo suka cinye su.** ⁵ **Wadansu suka fāɗi a wurare mai duwatsu, inda babu kasa sosai, nan da nan kuwa suka tsira, da yake kasar ba zurfi.** ⁶ **Sai dai da rana ta ɗaga, sai tsire-tsiren suka kone, suka kuma yankwane domin ba su da saiwa sosai.** ⁷ **Wadansu irin suka fāɗi a cikin kaya, kayan kuwa ta yi girma ta shake su.** ⁸ **Har yanzu, wadansu irin suka fāffāɗi a kasa mai kyau, inda suka ba da amfani ribi ɗari,**

* 12:47 Wadansu rubuce-rubucen hannu na ɗa ba su da aya 47.

sittin ko kuma talatin na abin da aka shuka. ⁹ Duk mai kunnen ji, yā ji.”

(Markus 4.10-12; Luka 8.9,10)

¹⁰ Almajiran suka zo wurinsa suka tambaye shi, “Me ya sa kake wa mutane magana da misalai?”

¹¹ Ya amsa ya ce, “**Sanin asirin mulkin sama kam, ku aka ba wa, amma su ba a ba su ba.** ¹² **Duk wanda yake da shi, za a kara masa, zai kuwa samu a yalwace. Duk wanda kuma ba shi da shi, ko ɗan abin da yake da shi ma, za a karbe.** ¹³ **Abin da ya sa nake musu magana da misalai ke nan.**

“**Ko da yake suna kallo, ba sa gani;**

ko da yake suna saurara, ba sa ji ko su gane.

¹⁴ **A kansu ne aka cika annabcin Ishaya cewa,**

“**‘Za ku yi ta ji amma ba za ku taɓa ganewa ba;**

za ku yi ta kallo amma ba za ku taɓa gani ba.

¹⁵ **Gama zuciyar mutanen nan ta taurare;**

da kyar suke ji da kunnuwansu,

sun kuma rufe idanunsu.

Da ba haka ba, mai yiwuwa su gani da idanunsu,

su kuma ji da kunnuwansu,

su gane a zuciyarsu,

su kuwa juya, in kuma warkar da su.’*

¹⁶ **Amma idanunku masu albarka ne domin suna gani, haka ma kunnuwanku domin suna ji.** ¹⁷ **Gama gaskiya nake gaya muku, annabawa da mutane masu adalci da yawa sun yi marmarin ganin abin da kuke gani amma ba su gani ba, su kuma ji abin da kuke ji amma ba su ji ba.**

(Markus 4.13-20; Luka 8.11-15)

¹⁸ “**To, ku saurari ma’anar misali na mai shukan nan.**

¹⁹ **Duk sa’ad da wani ya ji saƙo game da mulkin bai kuwa fahimce shi ba, mugun nan yakan zo yā kwace**

abin da aka shuka a zuciyarsa. Wannan shi ne irin da ya fāɗi a kan hanya. ²⁰ **Wanda ya karɓi irin da**

ya fāɗi a wuraren duwatsu kuwa, shi ne mutumin da yakan ji maganar, nan da nan kuwa yā karɓe ta da

murna. ²¹ **Sai dai da yake ba shi da saiwa, yakan ɗan jima kaɗan kawai. Da wata wahala ko tsanani ya auko**

masa saboda maganar, nan da nan sai yā ja da baya. ²² **Wanda ya karɓi irin da ya fāɗi cikin kaya kuwa, shi**

ne mutumin da yakan ji maganar, sai dai damuwoyin rayuwan nan da jarrabar arzikin duniya sukan shake

shi, yā sa maganar ta kāsa amfani. ²³ **Amma wanda ya karɓi irin da ya fāɗi a kasa mai kyau, shi ne mutumin**

* 13:15 Ish 6.9,10

da yakan ji maganar yā kuwa fahimce ta. Yakan ba da amfani wani ribi d'ari, sittin, ko talatin na abin da aka shuka."

Misalin ciyayi

²⁴ Yesu ya ba su wani misali. **"Mulkin sama yana kama da wani da ya shuka iri mai kyau a cikin gonarsa. ²⁵ Amma yayinda kowa yake barci, abokin gābansa ya zo ya yafa ciyayi a cikin alkamar, ya tafi abinsa. ²⁶ Sa'ad da alkamar ta tashi ta yi kawuna, sai ciyayin ma suka bayyana.**

²⁷ **"Bayin mai gonar suka zo wurinsa suka ce, 'Ranka yā dade, ashe, ba iri mai kyau ka shuka a gonarka ba? To, ina ciyayin nan suka fito?'**

²⁸ **"Sai ya ce, 'Abokin gāba ne ya yi wannan.'**

"Bayin suka tambaye shi suka ce, 'Kana so mu je mu tuttumbuke su?'

²⁹ **"Ya amsa ya ce, 'A'a, don kada garin tuttumbuke ciyayi, ku cire har da alkamar. ³⁰ Ku kyale su su yi girma tare sai lokacin girbi. A lokacin zan gaya wa masu girbi, da fari ku tara ciyayin ku kuma daure su dami-dami don a kone; sa'an nan ku tara alkamar ku kuma kawo su cikin rumbuna.'"**

Misalai na kwayar mustad da na yisti

(Markus 4.30-32; Luka 13.18-21)

³¹ Ya ba su wani misali ya ce, **"Mulkin sama yana kama da kwayar mustad, wadda mutum ya dauka ya shuka a gonarsa. ³² Ko da yake ita ce mafi kankanta cikin kwayoyinku, duk da haka sa'ad da ta yi girma, takan zama mafi girma cikin tsire-tsiren lambu ta kuma zama itace, har tsuntsayen sararin sama su zo su yi sheka a rassansa."**

³³ Har yanzu ya ba su wani misali ya ce, **"Mulkin sama yana kama da yisti wanda mace ta dauka ta kwaba garin alkama mai yawa, har sai da yistin ya gauraye yistin duka."**

(Markus 4.33,34)

³⁴ Yesu ya fada wa taron dukan waɗannan abubuwa cikin misalai; bai fada musu kome ba, sai tare da yin amfani da misalai. ³⁵ Ta haka aka cika abin da aka fada ta wurin annabi cewa,

**"Zan buɗe bakina da misalai,
zan fadi abubuwan da suke boye tun halittar duniya."†**

An bayyana misali na ciyayi

³⁶ Sa'an nan ya bar taron ya shiga gida. Almajiransa kuwa suka zo wurinsa suka ce, "Bayyana mana misalin ciyayin nan a gona."

³⁷ Ya amsa ya ce, "Mai yafa irin mai kyan nan, shi ne **Dan Mutum.** ³⁸ Gonar kuwa ita ce duniya, irin nan mai kyau kuwa suna a matsayin 'ya'yan mulkin. Ciyayin nan kuma su ne 'ya'yan mugun nan, ³⁹ abokin gaban da yake shuka su kuwa, Iblis ne. Lokacin girbi kuma shi ne karshen zamani, masu girbin kuwa su ne mala'iku.

⁴⁰ "Kamar yadda aka tattara ciyayin aka kuma kone a wuta, haka zai zama a karshen zamani. ⁴¹ Dan Mutum zai aiki mala'ikunsa, su kuwa cire daga mulkinsa kome da yake jawo zunubi da kuma duk masu aikata mugunta. ⁴² Za su jefa su cikin wuta mai zafi, inda za a yi kuka da cizon hakora. ⁴³ Sa'an nan masu adalci za su haskaka kamar rana a mulkin Ubansu. Duk mai kunnen ji, ya ji."

Misalai na boyayyiyar dukiya da na lu'ulu'u

⁴⁴ "Mulkin sama yana kama da dukiya da aka boye a gona. Da wani ya same ta, sai ya sake boye ta, sa'an nan cikin farin cikinsa ya je ya sayar da duk abin da yake da shi ya sayi gonar.

⁴⁵ "Har wa yau dai, mulkin sama yana kama da dan kasuwa mai neman lu'ulu'ai masu kyau. ⁴⁶ Da ya sami dutse guda mai daraja sosai, sai ya tafi ya sayar da dukan abin da yake da shi ya saye shi.

Misalin taru

⁴⁷ "Har yanzu, mulkin sama yana kama da abin kamun kifi da aka jefa cikin tafki ya kamo kifi iri-iri. ⁴⁸ Da abin kamun kifi ya cika, masuntan suka jawo shi gaci. Sai suka zauna suka tattara kifi masu kyau a kwanduna, amma suka zubar da marasa kyau. ⁴⁹ Haka zai kasance a karshen zamani. Mala'iku za su zo su ware masu mugunta daga masu adalci ⁵⁰ su kuma jefa su cikin wuta mai zafi, inda za a yi kuka da cizon hakora."

⁵¹ Yesu ya tambaye su ya ce, "Kun gane dukan wafannan abubuwa?"

Suka amsa, "I."

⁵² Sa'an nan ya ce musu, "Saboda haka duk malamin dokokin da ya horu game da koyarwar mulkin sama, yana kama da maigida wanda yakan fitar daga dakin ajiyarsa sababbin dukiya da kuma tsofaffi."

Rashin ganin darajar annabi
(Markus 6.1-6; Luka 4.16-30)

⁵³ Sa'ad da Yesu ya gama ba da waɗannan misalai, sai ya ci gaba daga can. ⁵⁴ Yana isowa garinsa, sai ya fara koya wa mutane a cikin majami'arsu, suka kuwa yi mamaki. Suka yi ta tambaya suna cewa, "Ina wannan mutum ya sami irin wannan hikima da kuma ayyukan banmamaki haka? ⁵⁵ Wannan ba shi ne ɗan kafinta nan ba? Ba mahaifiyarsa ba ce Maryamu, 'yan'uwansa kuma Yakub, Yusuf, Siman da Yahuda ba? ⁵⁶ Duk 'yan'uwansa mata kuma ba tare da mu suke ba? To, a ina wannan mutum ya sami dukan waɗannan abubuwa?" ⁵⁷ Sai suka ji haushinsa.

Amma Yesu ya ce musu, **"Sai a garinsa da kuma a gidansa na kadai annabi ba ya samun girma."**

⁵⁸ Bai kuwa yi abubuwan banmamaki da yawa a can ba saboda rashin bangaskiyarsu.

14

An yanke kan Yohanna Mai Baftisma

(Markus 6.14-29; Luka 9.7-9)

¹ A lokacin nan sarki Hiridus ya ji labarin Yesu, ² sai ya ce wa fadawansa, "Wannan Yohanna Mai Baftisma ne; ya tashi daga matattu! Shi ya sa abubuwan banmamakin nan suke faruwa ta wurinsa."

³ To, dā Hiridus ya kama Yohanna ya daure, ya kuma sa shi cikin kurkuku saboda Hiridiyas, matar ɗan'uwansa Filibus, ⁴ gama Yohanna ya dinga ce masa, "Ba daidai ba ne ka aure ta." ⁵ Hiridus ya so yā kashe Yohanna, amma yana jin tsoron mutane, don sun ɗauka shi annabi ne.

⁶ A bikin tuna da ranar haihuwar Hiridus, diyar Hiridiyas ta yi musu rawa ta kuma gamsar da Hiridus kwarai, ⁷ har ya yi alkawari da rantsuwa cewa zai ba ta duk abin da ta roka.

⁸ Da mahaifiyarta ta zuga ta, sai ta ce, "Ba ni a cikin kwanon nan, kan Yohanna Mai Baftisma." ⁹ Sarki ya yi bakin ciki, amma saboda rantsuwarsa da kuma bakinsa, sai ya ba da umarni a ba ta abin da ta roka ¹⁰ ya kuma sa aka yanke kan Yohanna a kurkuku. ¹¹ Aka kawo kansa cikin kwano aka ba yarinyar, ita kuma ta kai wa mahaifiyarta. ¹² Almajiran Yohanna suka zo suka ɗauki gawarsa suka binne. Sa'an nan suka je suka gaya wa Yesu.

Yesu ya ciyar da dubu biyar

(Markus 6.30-44; Luka 9.10-17; Yohanna 6.1-14)

¹³ Sa'ad da Yesu ya ji abin da ya faru, sai ya shiga jirgin ruwa ya janye shi kadai zuwa wani wuri inda ba kowa. Da jin haka, taron mutane suka bi shi da kafa daga garuruwa.

¹⁴ Da Yesu ya sauka ya kuma ga taro mai yawa, sai ya ji tausayinsu ya kuma warkar da marasa lafiyarsu.

¹⁵ Da yamma ta yi, sai almajiransa suka zo wurinsa suka ce, "Wurin nan fa ba kowa, ga shi kuma rana ta kusa fāfuwa. Ka sallami taron don su shiga kauyuka su nemi wa kansu abinci."

¹⁶ Yesu ya amsa, "**Ba su bukata su tafi. Ku ku ba su wani abu su ci.**"

¹⁷ Suka ce, "Burodi biyar da kifi biyu ne kawai muke da su a nan."

¹⁸ Ya ce, "**Ku kawo mini su a nan.**" ¹⁹ Sai ya umarci mutanen su zazzauna a kan ciyawa. Da ya dauki burodi biyar da kifin biyun nan ya dubi sama, ya yi godiya ya kuma kakkarya burodin. Sa'an nan ya ba wa almajiransa, almajiran kuwa suka ba wa mutane. ²⁰ Duk suka ci suka koshi, almajiran kuwa suka kwashe ragowar gutsattsarin cike da kwanduna goma sha biyu. ²¹ Yawan wafanda suka ci, sun yi wajen maza dubu biyar, ban da mata da yara.

Yesu ya yi tafiya a kan ruwa

(Markus 6.45-52; Yohanna 6.15-21)

²² Nan da nan Yesu ya sa almajiran su shiga jirgin ruwa su sha gabansa, su haye zuwa dayan hayin, yayinda shi kuma yā sallami taron. ²³ Bayan ya sallame su, sai ya haura bisan gefen dutse shi kadai don yā yi addu'a. Da yamma ta yi, yana can shi kadai, ²⁴ jirgin ruwan kuwa ya riga ya yi nesa da gaci, yana fama da rakuman ruwa domin iska tana gāba da shi.

²⁵ Wajen tsaro na huɗu na dare, sai Yesu ya nufe su, yana takawa a kan tafkin. ²⁶ Sa'ad da almajiran suka gan shi yana takawa a kan tafkin, sai tsoro ya kama su. Suka yi ihu don tsoro suka ce, "Fatalwa ce."

²⁷ Amma nan da nan Yesu ya ce musu, "**Ku yi karfin hali! Ni ne. Kada ku ji tsoro.**"

²⁸ Sai Bitrus ya amsa ya ce, "Ubangiji in kai ne ka ce mini in zo wurinka a kan ruwan."

²⁹ Ya ce, "**Zo.**"

Sai Bitrus ya fita daga jirgin ruwan, ya taka a kan ruwan ya nufe wajen Yesu. ³⁰ Amma da ya ga haukar iskar, sai ya ji tsoro, ya kuma fara nutsewa, sai ya yi ihu ya ce, "Ubangiji, ka cece ni!"

³¹ Nan da nan Yesu ya miƙa hannu ya kamo shi ya ce, "**Kai mai karancin bangaskiya, don me ka yi shakka?**"

³² Da suka hau jirgin ruwan, sai iskar ta kwanta. ³³ Wafanda suke cikin jirgin ruwan kuwa suka yi masa sujada, suna cewa, "Gaskiya kai Dan Allah ne."

(Markus 6.45-52; Yohanna 6.15-21)

³⁴ Sa'ad da suka haye, sai suka sauka a Gennesaret. ³⁵ Da mutanen wurin suka gane da Yesu, sai suka kai labari a

ko'ina a kauyukan da suke kewaye. Mutane suka kawo masa dukan marasa lafiyarsu ³⁶ suka kuwa roke shi yā bar marasa lafiya su taba ko da gefen rigarsa kawai, duk wafanda suka taba shi kuwa suka warke.

15

Mai tsabta da marar tsabta
(Markus 7.1-13)

¹ Sa'an nan wafansu Farisiyawa da malaman dokoki suka zo wurin Yesu daga Urushalima suka yi tambaya suka ce, ² "Me ya sa almajiranka suke karya al'adun dattawa? Ba sa wanke hannuwansu kafin su ci abinci!"

³ Yesu ya amsa ya ce, "**Ku ma me ya sa kuke karya dokar Allah saboda al'adarku?** ⁴ Gama Allah ya ce, 'Ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka,* kuma duk wanda ya zagi mahaifinsa ko mahaifiyarsa dole a kashe shi.'† ⁵ Amma ku kukan ce, in wani ya ce wa mahaifinsa ko mahaifiyarsa, 'Duk taimakon da dā ya kamata za ku samu daga gare ni an ba wa Allah,' ⁶ ba zai 'girmama mahaifinsa' da shi ba. Ta haka kun yi banza da maganar Allah saboda al'adarku. ⁷ Ku munafukai! Daidai ne Ishaya ya yi annabci a kanku da ya ce, ⁸ "Wafannan mutane da baki kawai suke girmama ni, amma zukatansu suna nesa da ni.

⁹ A banza suke mini sujada, koyarwarsu, dokoki ne kawai da mutane suke koyarwa.'‡"
(Markus 7.14-23)

¹⁰ Sai Yesu ya kira taron wurinsa ya ce, "**Ku saurara ku kuma gane.** ¹¹ Abin da yake shiga bakin mutum ba ya kazantar da shi, sai dai abin da yake fitowa daga bakinsa, shi ne yake kazantar da shi."

¹² Sai almajiran suka zo wurinsa suka ce, "Ka san cewa Farisiyawa ba su ji dadi sa'ad da suka ji wannan ba?"

¹³ Ya amsa ya ce, "**Duk tsiron da Ubana na sama bai shuka ba, za a tumbuke shi daga saiwoyi.** ¹⁴ Ku kyale su, ai, makafin jagorai ne.§ In makaho ya yi wa makaho jagora, dukansu za su fāfa a rami."

¹⁵ Bitrus ya ce, "Ka bayyana mana wannan misali."

¹⁶ Yesu ya tambaye su ya ce, "**Har yanzu ba ku gane ba ne?** ¹⁷ Ba ku gane cewa duk abin da ya shiga baki yakan wuce ciki ne daga nan kuma yā fita daga jiki ba? ¹⁸ Amma abubuwan da suke fitowa ta baki suna

* 15:4 Fit 20.12; M Sh 5.16 † 15:4 Fit 21.17; Fir 20.9 ‡ 15:9 Ish 29.13

§ 15:14 Wafansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da jagorai ne na makafi

fitowa ne daga zuciya, su ne kuma suke kazantar da mutum. ¹⁹ **Gama daga zuciya ne mugayen tunani, kisankai, zina, fasikanci, sata, shaidar karya, batan suna, suka fitowa.** ²⁰ **Wadannan su ne suke kazantar da mutum; amma cin abinci ba tare da wanke hannuwa ba, ba ya kazantar da mutum."**

Bangaskiyar mutuniyar Kan'ana
(Markus 7.24-30)

²¹ Barin wurin ke nan, sai Yesu ya janye zuwa yankin Taya da Sidon. ²² Wata mutuniyar Kan'ana daga wajajen ta zo wurinsa, tana ihu tana cewa, "Ubangiji, Dan Dawuda, ka yi mini jinkai! 'Yata tana shan wahala kwarai daga aljanin da yake cikinta."

²³ Yesu bai ce mata uffam ba. Saboda haka almajiransa suka zo wurinsa suka roke shi suka ce, "Ka kore ta ta tafi, tana ta binmu tana damunmu da ihu."

²⁴ Ya amsa ya ce, "**An aiko ni wurin batattun tumakin Isra'ila ne kadai.**"

²⁵ Sai macen ta zo ta durkusa a gabansa ta ce, "Ubangiji, ka taimake ni!"

²⁶ Ya amsa ya ce, "**Ba daidai ba ne a dauki abincin yara a jefa wa karnukansu.**"

²⁷ Ta amsa, ta ce, "I, Ubangiji, amma karnuka ma sukan ci gutsattsarin da sukan fadi daga teburin maigidansu."

²⁸ Sa'an nan Yesu ya amsa ya ce, "**Mace, kina da bangaskiya mai yawa! An biya miki bukatarki.**" 'Yarta kuwa ta warke nan take.

Yesu ya ciyar da dubu hudu

²⁹ Yesu ya tashi daga nan ya bi ta gefen Tekun Galili. Sa'an nan ya haura gefen wani dutse ya zauna. ³⁰ Taron mutane mai girma kuwa suka zo wurinsa, suna kawo masa guragu, makafi, shanyayyu, kurame da dai wadansu da yawa, suka kuwa kwantar da su a gabansa; ya kuma warkar da su. ³¹ Mutanen kuwa suka yi mamaki sa'ad da suka ga kurame suna magana, shanyayyu suna samun lafiya, guragu suna takawa, makafi kuma suna ganin gari. Sai suka yabi Allah na Isra'ila.

(Markus 8.1-10)

³² Yesu ya kira almajiransa wurinsa ya ce, "**Ina jin tausayin mutanen nan; gama kwana uku ke nan suke tare da ni ba abin da za su ci. Ba na so in sallame su da yunwa, don kada su kasa a hanya.**"

³³ Sai almajiransa suka amsa suka ce, "Ina za mu sami isashen burodi a wannan wurin da babu kowa mu ciyar da irin taron nan?"

³⁴ Yesu ya tambaye su, **“Burodi guda nawa kuke da shi?”**

Suka amsa suka ce, “Guda bakwai da ‘yan kananan kifaye.”

³⁵ Ya sa taron su zazzauna a kasa. ³⁶ Sa’an nan ya dauki burodi guda bakwai da kuma kifayen nan, da ya yi godiya, sai ya kakkarya su ya ba wa almajiran, su kuma suka ba wa mutane. ³⁷ Duk kuwa suka ci, suka koshi. Daga baya almajiran suka kwashe ragowar gutsatsarin cike da kwanduna bakwai. ³⁸ Yawan wafanda suka ci kuwa, maza dubu huɗu ne, ban da mata da yara. ³⁹ Bayan Yesu ya sallami taron, sai ya shiga jirgin ruwa ya tafi wajajen Magadan.

16

Neman alama

(Markus 8.11-13; Luka 12.54-56)

¹ Farisiyawa da Sadukiyawa suka zo don su gwada Yesu ta wurin neman yā nuna musu wata alama daga sama.

² Ya amsa ya ce, **“Sa’ad da yamma ta yi, kukan ce, ‘Yanayi zai yi kyau, gama sararin sama ya yi ja,’ ³ da safe kuma, ku ce, ‘Yau kam za a yi hadari, gama sararin sama ya yi ja, ya kuma bata fuska.’ Kun san yadda za ku fassara yanayin sararin sama, amma ba kwa iya fassarar alamun lokuta. ⁴ Wannan mugu da mazinacin zamani yana neman wani abin banmamaki, amma ba wata alamar da za a nuna wa wannan zamani sai dai ta Yunana.”** Sai Yesu ya bar su ya tafi abinsa.

Yistin Farisiyawa da Sadukiyawa

(Markus 8.14-21)

⁵ Da suka ketare tafkin, almajiran sun manta su rike burodi. ⁶ Yesu ya ce musu, **“Ku yi hankali, ku yi taka zallan da yistin Farisiyawa da Sadukiyawa.”**

⁷ Sai suka fara tattaunawa da junansu suna cewa, “Ko don ba mu kawo burodi ba ne.”

⁸ Sane da abin da suke zance, sai Yesu ya ce, **“Ku masu karancin bangaskiya, don me kuke magana da junanku a kan ba ku zo da burodi ba? ⁹ Har yanzu ba ku gane ba ne? Ba ku tuna da gurasa biyar dīn nan na mutum dubu biyar ba? Kwando nawa kuka tattara cike? ¹⁰ Ko kuma burodi bakwai nan na mutum dubu huɗu, cikakku manyan kwanduna nawa kuka dauka? ¹¹ Yaya kuka kāsa gane cewa ba zancen burodi nake**

* **16:2** Wafansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko ba su da raguwar aya 2 da kuma dukan aya 3

yi ba? Sai dai ku yi hankali da yistin Farisiyawa da Sadukiyawa." ¹² Sa'an nan suka gane ba cewa yake musu su yi hankali da yistin da ake amfani da shi a burodi ba ne, sai dai su yi hankali da koyarwar Farisiyawa da Sadukiyawa ne.

Shaidar Bitrus a kan Kiristi
(Markus 8.27-30; Luka 9.18-21)

¹³ Sa'ad da Yesu ya zo yankin Kaisariya Filibbi, sai ya tambayi almajiransa ya ce, **"Wa mutane suke ce da Dan Mutum?"**

¹⁴ Suka amsa, "Wadansu suna ce Yohanna Mai Baftisma; wadansu kuma suna ce annabi Iliya; har wa yau wadansu suna ce Irmiya ne ko kuma d'aya daga cikin annabawa."

¹⁵ Ya tambaye su, **"Amma ku fa, wane ne ni a ganinku?"**

¹⁶ Siman Bitrus ya amsa ya ce, "Kai ne Kiristi,† Dan Allah mai rai."

¹⁷ Yesu ya amsa ya ce, **"Mai albarka ne kai Siman dan Yunana, gama ba mutum ne ya bayyana maka wannan ba, sai dai Ubana da yake cikin sama.** ¹⁸ Ina kuwa gaya maka, kai ne Bitrus,‡a kan wannan dutse zan gina ikkilisiyata, kuma kofofin Hades§ba za su rinjaye ta ba. ¹⁹ Zan ba ka mabudan mulkin sama; kome ka daure a duniya zai zama a daure a sama, kome kuma ka kunce a duniya zai zama a kunce a sama." ²⁰ Sa'an nan ya gargafe almajiransa cewa kada su fada wa kowa shi ne Kiristi.

Yesu ya yi zancen mutuwar sa
(Markus 8.31-9.1; Luka 9.22-27)

²¹ Tun daga wannan lokaci Yesu ya fara bayyana wa almajiransa cewa dole yã tafi Urushalima yã sha wahaloli da yawa a hannun dattawa, manyan firistoci da kuma malaman dokoki, dole a kashe shi, a rana ta uku kuma a tashe shi.

²² Bitrus ya ja shi gefe ya fara tsawata masa yana cewa, "Sam, Ubangiji! Wannan ba zai taba faruwa da kai ba!"

²³ Yesu ya juya ya ce wa Bitrus, **"Rabu da ni, Shaidan! Kai abin sa tuntube ne a gare ni; ba ka tunanin al'amuran Allah, sai dai al'amuran mutane."**

²⁴ Sa'an nan Yesu ya ce wa almajiransa, **"Duk mai son bina, dole yã fi kansa, yã d'auki gicciyensa, yã bi ni.** ²⁵ **Gama duk mai son ceton ransa zai rasa shi, amma duk wanda ya rasa ransa saboda ni, zai same shi.** ²⁶ **Me mutum zai amfana in ya sami duniya duka, amma ya**

† 16:16 Ko kuwa a Almasihu; haka ma a aya 20 ‡ 16:18 Bitrus yana nufin dutse. § 16:18 Ko kuwa a lahira

rasa ransa? Ko kuwa me mutum zai bayar a bakin ransa? ²⁷ **Gama Dan Mutum zai zo cikin daukakar Ubansa, tare da mala'ikunsa, sa'an nan zai ba wa kowane mutum lada gwargwadon abin da ya yi.**

²⁸ **"Gaskiya nake gaya muku, akwai wadansu da suke tsaitsaye a nan da ba za su mutu ba sai sun ga Dan Mutum yana zuwa cikin mulkinsa."**

17

Sākewar kamanni

(Markus 9.2-13; Luka 9.28-36)

¹ Bayan kwana shida, sai Yesu ya dauki Bitrus, Yakub da Yohanna dan'uan Yakub, ya kai su kan wani dutse mai tsawo, su kadai. ² A can aka sāke kamanninsa a gabansu. Fuskarsa ta haskaka kamar rana, tufafinsa kuwa suka zama fari fat suna walkiya. ³ Nan take sai ga Musa da Iliya suka bayyana a gabansu, suna magana da Yesu.

⁴ Sai Bitrus ya ce wa Yesu, "Ubangiji, ya yi kyau da muke nan. In kana so, sai in kafa bukkoki uku, daya dominka, daya domin Musa, daya kuma domin Iliya."

⁵ Yayinda yake cikin magana, sai wani girgije mai haske ya rufe su, sai wata murya daga cikin girgijen ta ce, "Wannan Dana ne, wanda nake kauna; wanda kuma nake jin dadinsa kwarai. Ku saurare shi!"

⁶ Sa'ad da almajiran suka ji haka, sai suka fādi kasa rubda ciki, a firgice. ⁷ Amma Yesu ya zo ya taba su ya ce, **"Ku tashi, kada ku ji tsoro."** ⁸ Da suka daga kai, ba su ga kowa ba sai Yesu kadai.

⁹ Suna cikin gangarowa daga dutsen ke nan, sai Yesu ya umarce su cewa, **"Kada ku fada wa kowa abin da kuka gani, sai bayan an tā da Dan Mutum daga matattu."**

¹⁰ Almajiran suka tambaye shi suka ce, "To, me ya sa malaman dokoki suke cewa, dole sai Iliya ya fara zuwa?"

¹¹ Yesu ya amsa ya ce, **"Tabbatacce, Iliya zai zo, zai kuma gyara dukan abubuwa. ¹² Amma ina fada muku, Iliya ya riga ya zo, ba su kuwa gane shi ba, amma suka yi masa duk abin da suka ga dama. Haka ma Dan Mutum zai sha wahala a hannunsu."** ¹³ Sa'an nan almajiran suka gane cewa yana musu zancen Yohanna Mai Baftisma ne.

Warkarwar yaro mai aljani

(Markus 9.14-29; Luka 9.37-43)

¹⁴ Da suka isa wajen taron, sai wani mutum ya zo ya durkusa a gabansa. ¹⁵ Ya ce, "Ubangiji, ka yi wa dana jinkai. Yana da farfadiya yana kuma shan wahala kwarai. Ya sha

fāduwa cikin wuta ko ruwa. ¹⁶ Na kuma kawo shi wurin almajiranka, amma ba su iya warkar da shi ba.”

¹⁷ Yesu ya amsa ya ce, **“Ya ku zamani marasa bangaskiya da kuma masu taurinkai, har yaushe zan kasance tare da ku? Har yaushe kuma zan yi hakuri da ku? Kawo mini yaron a nan.”** ¹⁸ Yesu ya tsawata wa aljanin, ya kuwa rabu da yaron, nan take yaron ya warke.

¹⁹ Sa’an nan almajiran suka zo wurin Yesu a boye suka tambaye shi suka ce, “Me ya sa ba mu iya fitar da aljanin ba?”

²⁰ Ya amsa ya ce, **“Saboda kuna da karancin bangaskiya sosai. Gaskiya nake gaya muku, in kuna da bangaskiyar da take kanƙanuwa kamar kwayar mustad, za ku iya ce wa wannan dutse, ‘Matsa daga nan zuwa can,’ zai kuwa matsa. Babu abin da zai gagare ku.”***

(Markus 9.30-32; Luka 9.43-45)

²² Da suka taru a Galili, sai ya ce musu, **“Za a bashe Dan Mutum, a hannun mutane. ²³ Za su kashe shi, a rana ta uku kuma za a tashe shi.”** Almajiran kuwa suka cika da bakin ciki.

Harajin haikali

²⁴ Bayan Yesu da almajiransa suka isa Kafarnahum, sai masu karɓan harajin rabin shekel suka zo wurin Bitrus suka ce, “Malaminku ba ya biyan harajin haikali ne?”

²⁵ Ya amsa ya ce “I, yana biya.”

Da Bitrus ya shiga gida, Yesu ne ya fara magana. Ya ce masa, **“Me ka gani, Siman? Daga wurin wane ne sarakunan duniya suke karɓar kuɗin shiga da kuma haraji, daga wurin ‘ya’yansu ne ko kuwa daga wurin waɗansu?”**

²⁶ Bitrus ya amsa ya ce, “Daga wurin waɗansu.”

Yesu ya ce masa, **“Wato, an ɗauke wa ‘ya’yan ke nan. ²⁷ Amma don kada mu bata musu rai, ka je tafki ka jefa kugiyarka. Ka ɗauki kifin da ka fara kama; ka buɗe bakinsa, za ka sami shekel guda. Ka kawo ka ba su, harajina da naka ke nan.”**

18

Mafi girma a mulkin sama

(Markus 9.33-37; Luka 9.46-48)

¹ A lokacin nan sai almajirai suka zo wurin Yesu suka yi tambaya suka ce, “Wane ne mafi girma a mulkin sama?”

* **17:20** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na ɗa suna da kai. ²¹ Amma irin wannan ba ya fita, sai da addu’a da azumi † **17:24** da Girik darik biyu

² Sai ya kira karamin yaro ya sa shi yã tsaya a tsakiyarsu. ³ Sai ya ce, “**Gaskiya nake gaya muku, in ba kun canja kuka zama kamar kananan yara ba, labudda, ba za ku shiga mulkin sama ba.** ⁴ Saboda haka, duk wanda ya kaskantar da kansa kamar wannan yaro, shi ne mafi girma a mulkin sama. ⁵ Duk kuma wanda ya karfi karamin yaro kamar wannan a cikin sunana ya karbe ni ne.

(Markus 9.42-48; Luka 17.1,2)

⁶ “**Amma duk wanda ya sa ɗaya daga cikin kananan nan da suka gaskata da ni ya yi zunubi, zai fiye masa a rataya babban dutsen niƙa a wuyarsa, a kuma nutsar da shi a zurfin teku.** ⁷ Kaiton duniya saboda abubuwan da suke sa mutane su yi zunubi! Dole irin waɗannan abubuwa su zo, sai dai kaiton mutumin da ya zama sanadin kawo su! ⁸ In hannunƙa ko kafarka yana sa ka zunubi, yanke shi ka yar. Zai fiye maka ka shiga rai da hannu ko kafa ɗaya da hannuwa biyu ko kafafu biyu da a jefar da kai cikin madawwamiyar wuta da hannuwa biyu ko kafafu biyu. ⁹ In kuma idonka yana sa ka zunubi, ƙwaƙule shi ka yar. Zai fiye maka ka shiga rai da ido ɗaya, da ka shiga jahannama ta wuta da idanunƙa biyu.

Misalin batacciyar tunkiya

(Luka 15.3-7)

¹⁰ “**Ku lura, kada ku rena ɗaya daga cikin waɗannan kanana. Gama ina faɗa muku mala’ikunsu a sama kullum suna duban fuskar Ubana da yake cikin sama.***

¹² “**Me kuka gani? In wani yana da tumaki ɗari, sai ɗaya daga cikinsu ta bace, ba sai yã bar tasa’in da taran a kan tuddai yã je neman guda ɗayan da ta bace ba?** ¹³ In kuwa ya same ta, ina gaya muku gaskiya, zai yi murna saboda ɗayan fiye da tasa’in da taran da ba su bace ba. ¹⁴ Haka ma Ubanku da yake cikin sama ba ya so ko ɗaya daga cikin kananan nan yã bace.

Dan’uwa da ya yi maka laifi

(Luka 17.3)

¹⁵ “**In ɗan’uwanka ya yi maka laifi, ka je ka nuna masa laifinsa, tsakaninku biyu kaɗai. In ya saurare ka, ka maido da ɗan’uwanka ke nan.** ¹⁶ Amma in bai saurare ka ba, ka je tare da mutum ɗaya ko biyu, domin ‘a tabbatar da kowace magana a bakin shaidu

* **18:10** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na ɗa suna da sama. ¹¹ Dan Mutum ya zo ne domin yã ceci abin da ya bata

biyu ko uku.’† 17 In kuwa ya ki yā saurare su, sai ka gaya wa ikkilisiya; in kuma ya ki yā saurari ikkilisiya ma, ka yi da shi kamar marar sanin Allah ko mai karfar haraji.

18 “Gaskiya nake gaya muku, duk abin da kuka daure a duniya, za a daure a sama, duk kuma abin da kuka kunce a duniya, za a kunce shi a sama.

19 “Har wa yau, ina gaya muku cewa in mutum biyu a cikinku a duniya suka yarda su roki wani abu, Ubana da yake cikin sama zai yi muku. 20 Gama inda mutum biyu ko uku suka taru cikin sunana, a can ma ina tare da su.”

Misalin bawa marar tausayi

21 Sai Bitrus ya zo wurin Yesu ya yi masa tambaya ya ce, “Ubangiji, sau nawa zan yafe wa dan’uwana sa’ad da ya yi mini zunubi? Har sau bakwai?”

22 Yesu amsa ya ce, “Ina gaya maka, ba sau bakwai ba, amma sau saba’in da bakwai.‡

23 “Saboda haka, mulkin sama yana kama da wani sarki wanda ya so yā yi kididdigar dukiyarsa da take a hannun bayinsa. 24 Da ya fara kididdigar, sai aka kawo masa wani wanda yake bin bashin talenti dubu goma. 25 Da yake bai iya biya ba, sai maigida ya umarta a sayar da shi da matarsa da yaransa da kuma duk abin da yake da shi, a biya bashin.

26 “Bawan ya durkusa a gabansa. Ya yi roko ya ce, ‘Ka yi mini hakuri, zan biya ka kaf.’ 27 Maigidan bawan ya ji tausayinsa, ya yafe masa bashin, ya kuma sake shi.

28 “Amma da wannan bawa ya fita, sai ya gamu da wani abokin bautarsa wanda yake binsa bashin dinari dari. Sai ya cafke shi, ya shake shi a wuya yana cewa, ‘Biya ni abin da nake binka!’

29 “Wannan abokin bautarsa ya durkusa ya roke shi, ‘Ka yi mini hakuri, zan biya ka.’

30 “Amma ya ki. A maimako, sai ya je ya sa aka jefa shi a kurkuku, har yā biya bashin. 31 Sa’ad da sauran bayin suka ga abin da ya faru, abin ya bata musu rai kwari, sai suka tafi suka fada wa maigidansu dukan abin da ya faru.

32 “Sai maigidan ya kira wannan bawa. Ya ce, ‘Kai mugun bawa, na yafe duk bashin da nake binka domin ka roke ni. 33 Ashe, bai kamata kai ma ka ji tausayin abokin bautarka yadda na yi maka ba?’ 34 Cikin fushi,

† 18:16 M Sh 19.15 ‡ 18:22 Ko kuwa saba’in sau bakwai

maigidan ya miƙa shi ga ma'aikatan kurkuku su gwada masa azaba, har yã biya dukan bashin da ake hinsa.

³⁵ **"Haka Ubana da yake cikin sama zai yi da kowanenku, in ba ku yafe wa 'yan'uwanku daga zuciyarku ba."**

19

Kashen aure
(Markus 10.1-12)

¹ Sa'ad da Yesu ya gama faɗin waɗannan abubuwa, sai ya bar Galili, ya tafi yankin Yahudiya a ɗaya gefen Urdun.

² Taron mutane mai yawa suka bi shi, ya kuwa warkar da su a can.

³ Waɗansu Farisiyawa suka zo wurinsa don su gwada shi. Suka yi tambaya suka ce, "Daidai ne mutum yã saki matarsa saboda wani dalili da kuma a kan kowane dalili?"

⁴ Ya amsa ya ce, **"Ba ku taɓa karantawa ba ne cewa, a farkon halitta, Mahalicci 'ya yi su namiji da ta mace,'***

⁵ **ya kuma ce, 'Saboda wannan dalili, namiji zai bar mahaifinsa da mahaifiyarsa yã manne wa matarsa, biyun kuwa su zama jiki guda'?**[†] ⁶ **Ta haka, ba sa kara zama biyu, sai dai ɗaya. Saboda haka abin da Allah ya haɗa fa, kada mutum yã raba."**

⁷ Suka yi tambaya, suka ce, "To, me ya sa Musa ya umarta cewa mutum yã ba wa matarsa takardar saki, yã kuma kore ta?"

⁸ Yesu ya amsa ya ce, **"Musa ya ba ku izini ku saki matanku saboda taurin zuciyarku ne. Amma ba haka yake ba daga farko. ⁹ Ina faɗa muku cewa duk wanda ya saki matarsa, sai dai a kan rashin aminci a cikin aure, ya kuwa auri wata, ya yi zina ke nan."**

¹⁰ Almajiran suka ce masa, "In haka yake tsakanin miji da mata, ashe, ya ma fi kyau kada a yi aure."

¹¹ Yesu ya ce, **"Ba kowa ba ne zai yarda da wannan magana, sai dai waɗanda aka yarda musu. ¹² Gama waɗansu bābānni ne domin haka aka haife su; waɗansu kuwa mutane ne suka mai da su haka; waɗansu kuma sun ƙi aure ne saboda mulkin sama. Duk mai iya ɗaukar wannan yã ɗauka."**

Yesu da kananan yara
(Markus 10.13-16; Luka 18.15-17)

¹³ Sa'an nan aka kawo yara kanana wurin Yesu don yã ɗibiya musu hannuwansa, yã kuma yi musu addu'a. Amma almajirai suka tsawata wa waɗanda suka kawo su.

* 19:4 Far 1.27 † 19:5 Far 2.24

¹⁴ Yesu ya ce, **“Ku bar yara kanana su zo wurina, kada ku hana su, gama mulkin sama na irin wadannan ne.”**

¹⁵ Sa’ad da ya dibiya musu hannuwansa, sai ya tafi abinsa.

Saurayi mai arziki

(Markus 10.17-31; Luka 18.18-30)

¹⁶ To, fa, sai ga wani ya zo wurin Yesu ya tambaye shi ya ce, “Malam, wane abu mai kyau ne ya zama mini dole in yi don in sami rai madawwami?”

¹⁷ Yesu ya amsa ya ce, **“Don me kake tambayata game da abin da yake mai kyau? Akwai Mai kyau Daya kadai. In kana so ka sami rai madawwami, ka kiyaye dokokin nan.”**

¹⁸ Mutumin ya yi tambaya ya ce, “Wadanne?”

Yesu ya amsa ya ce, **“Kada ka yi kisankai, kada ka yi zina, kada ka yi sata, kada ka yi shaidar karya, ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka, ka kuma kaunaci makwabcinka kamar kanka.”**[§]

²⁰ Saurayin ya ce, “Duk wadannan na kiyaye. Me kuma ya rage mini?”

²¹ Yesu ya amsa ya ce, **“In kana so ka zama cikakke, ka je, ka sayar da dukan dukiyarka ka kuma ba matalauta, za ka kuwa sami dukiya a sama. Sa’an nan ka zo, ka bi ni.”**

²² Da saurayin ya ji haka, sai ya tafi rai a face, don yana da arziki sosai.

²³ Sa’an nan Yesu ya ce wa almajiransa, **“Gaskiya nake gaya muku, yana da wuya mai arziki ya shiga mulkin sama. Har wa yau ina gaya muku, zai fi sauƙi rakumi ya shiga ta kafar allura, da mai arziki ya shiga mulkin Allah.”**

²⁵ Sa’ad da almajiran suka ji wannan, sai suka yi mamaki kwarai. Suka yi tambaya suka ce, “To, wa zai sami ceto ke nan?”

²⁶ Yesu ya kalle su ya ce, **“Ga mutum kam, wannan ba ya yiwuwa, amma ga Allah kuwa, dukan abubuwa masu yiwuwa ne.”**

²⁷ Sai Bitrus ya amsa masa, “Ga shi mun bar kome don mu bi ka! Me za mu samu ke nan?”

²⁸ Yesu ya ce musu, **“Gaskiya nake gaya muku, a lokacin sabunta dukan kome, sa’ad da Dan Mutum ya zauna a kan kursiyinsa mai daraja, ku da kuka bi ni, ku ma za ku zauna a kan kursiyoyi goma sha biyu, kuna yi wa kabilu goma sha biyu na Isra’ila shari’a.**

²⁹ **Duk kuma wanda ya bar gidaje ko ‘yan’uwa maza ko ‘yan’uwa mata ko mahaifi ko mahaifiya ko yara ko**

gonaki, saboda ni, zai sami abin da ya fi haka ribi dari, yã kuma gãji rai madawwami. ³⁰ Amma da yawa da suke na farko, za su zama na karshe, da yawa kuma da suke na karshe, za su zama na farko.

20

Misalin ma'aikata a gonar inabi

¹ "Mulkin sama yana kama da wani mai gona, wanda ya fita da sassafe don yã yi hayar mutane su yi aiki a gonar inabinsa. ² Ya yarda yã biya su dinari guda a yini, sai ya tura su gonar inabinsa.

³ "Wajen sa'a ta uku, ya fita sai ya ga wadansu suna tsattsaye a bakin kasuwa ba sa kome. ⁴ Ya ce musu, 'Ku ma ku tafi gonar inabina ku yi aiki, zan kuwa biya ku abin da ya dace.' ⁵ Saboda haka suka tafi.

"Ya sãke fita a sa'a ta shida da kuma sa'a ta tara, ya sãke yin haka. ⁶ Wajen sa'a ta goma sha daya, ya sãke fita, ya tarar da wadansu har yanzu suna tsattsaye. Ya tambaye su, 'Don me kuke yini tsattsaye a nan ba kwa kome?'

⁷ "Suka amsa, 'Don ba wanda ya dauke mu aiki.'

"Ya ce musu, 'Ku ma ku je ku yi aiki a gonar inabina.'

⁸ "Sa'ad da yamma ta yi, sai mai gonar inabin ya ce wa wakilinsa, 'Kira ma'aikatan, ka biya su hakkin aikinsu, fara daga wadanda aka dauke su a karshe har zuwa na farko.'

⁹ "Ma'aikatan da ka dauka wajen sa'a ta goma sha daya suka zo, kowannensu kuwa ya karfi dinari guda. ¹⁰ Saboda haka da wadanda aka dauka da fari suka zo, sun zaci za su sami fiye da haka. Amma kowannensu ma ya karfi dinari guda. ¹¹ Sa'ad da suka karfa, sai suka fara yin gunaguni a kan mai gonar. ¹² Suna cewa, 'Wadannan mutanen da aka dauka a karshe sun yi aikin sa'a daya ne kawai, ka kuma mai da su daidai da mu da muka yini muna faman aiki, muka kuma sha zafin rana.'

¹³ "Amma ya amsa wa dayansu ya ce, 'Aboki, ban cuce ka ba. Ba ka yarda ka yi aiki a kan dinari guda ba? ¹⁴ Ka karfi hakkinka ka tafi. Ni na ga damar ba wadannan na karshe daidai da yadda na ba ka. ¹⁵ Ba ni da ikon yin abin da na ga dama da kudina ne? Ko kana kishi saboda ni mai kyauta ne?'

¹⁶ "Saboda haka fa, na karshe za su zama na farko, na farko kuma su zama na karshe."

Yesu ya sàke yin zancen mutuwarasa
(Markus 10.32-34; Luka 18.31-34)

¹⁷ To, da Yesu yana haurawa zuwa Urushalima, sai ya ja almajiran nan goma sha biyu gefe, ya ce musu, ¹⁸ **“Za mu haura zuwa Urushalima, za a kuma bashe Dan Mutum ga manyan firistoci da malaman dokoki. Za su yi masa hukuncin kisa ¹⁹ za su kuma bashe shi ga Al’ummai su yi masa ba’a, su yi masa bulala, su kuma gicciye shi. A rana ta uku kuma a tashe shi!”**

Rokon mahaifiya
(Markus 10.35-45)

²⁰ Sai mahaifiyar ‘ya’yan Zebedin nan ta zo wurin Yesu tare da ‘ya’yanta, da ta durkusa a kasa, sai ta roke shi yã yi mata wani abu.

²¹ Ya yi tambaya ya ce, **“Mene ne kike so?”**

Ta ce, “Ka sa daga cikin ‘ya’yan nan nawa biyu, ðaya yã zauna a damarka, ðaya kuma a hagunka, a mulkinka.”

²² Yesu ya ce musu, **“Ba ku san abin da kuke roko ba. Za ku iya sha daga kwaf da zan sha?”**

Suka amsa, “Za mu iya.”

²³ Yesu ya ce musu, **“Tabbatacce za ku sha daga kwaf na, sai dai zama a damana, ko haguna, ba ni nake da izinin bayarwa ba. Wafannan wurare na wafanda Ubana ya shirya wa ne.”**

²⁴ Da goman suka ji haka, sai suka yi fushi da ‘yan’uwan nan biyu. ²⁵ Yesu ya kira su wuri ðaya ya ce, **“Kun san cewa masu mulkin Al’ummai sukan nuna musu iko, hakimansu kuma sukan gasa musu iko. ²⁶ Ba haka zai kasance da ku ba. Maimakon haka, duk mai son zama babba a cikinku, dole yã zama bawanku, ²⁷ kuma duk mai son zama shugaba, dole yã zama bawanku, ²⁸ kamar yadda Dan Mutum bai zo don a bauta masa ba, sai dai don yã yi bauta, yã kuma ba da ransa fansa saboda mutane da yawa.”**

Makafi biyu sun sami ganin gari
(Markus 10.46-52; Luka 18.35-43)

²⁹ Sa’ad da Yesu da almajiransa suke barin Yeriko, sai wani babban taro ya bi shi. ³⁰ Makafi biyu kuwa suna zaune a bakin hanya, da suka ji cewa Yesu yana wucewa, sai suka ðaga murya suka ce, “Ubangiji, Dan Dawuda, ka ji tausayinmu!”

³¹ Mutane suka tsawata musu, suka ce musu su yi shiru. Sai suka kara ðaga murya suna cewa, “Ubangiji, Dan Dawuda, ka ji tausayinmu!”

³² Yesu ya tsaya ya kira su. Ya tambaye su, **“Me kuke so in yi muku?”**

³³ Suka amsa suka ce, “Ubangiji, muna so mu sami ganin gari.”

³⁴ Sai Yesu ya ji tausayinsu, ya taɓa idanunsu. Nan da nan kuwa suka sami ganin gari, suka kuma bi shi.

21

Shigar mai nasara

(Markus 11.1-11; Luka 19.28-38; Yohanna 12.12-19)

¹ Da suka yi kusa da Urushalima suka kuma kai Betfaji da yake kan Dutsen Zaitun, sai Yesu ya aiki almajirai biyu, ² yana ce musu, **“Ku je kauyen da yake gabanku, nan take za ku ga wata jaka a daure tare da danta kusa da ita, a can. Ku kunce su ku kawo mini. ³ In wani ya yi muku wata magana, ku ce masa Ubangiji yana bukatarsu, zai kuwa mai da su nan da nan.”**

⁴ Wannan ya faru ne don a cika abin da aka faɗa ta bakin annabin cewa,

⁵ “Ku ce wa Diyar Sihiyona,

‘Duba, sarkinki yana zuwa gare ki, mai tawali’u yana a kan jaki,

a kan aholaki, d’an jaki.’”*

⁶ Almajiran suka tafi suka yi kamar yadda Yesu ya umarce su. ⁷ Suka kawo jakar da danta, suka shimfiɗa mayafansu a kansu, Yesu kuma ya zauna a kansu. ⁸ Wani babban taron mutane suka shimfiɗa mayafansu a kan hanya, yayinda waɗansu suka sassari rassan itatuwa suka shisshimfiɗa a kan hanya. ⁹ Taron mutanen da suke gabansa da kuma waɗanda suke binsa a baya suka yi ihu suna cewa, “Hosanna† ga Dan Dawuda!”

“Mai albarka ne wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji!”‡

“Hosanna a cikin sama!”

¹⁰ Sa’ad da Yesu ya shiga Urushalima, dukan birnin ya rufe, ana ta tambaya, “Wane ne wannan?”

¹¹ Taron mutane suka amsa, “Wannan shi ne Yesu, annabin nan daga Nazaret a Galili.”

Yesu a haikali

(Markus 11.15-19; Luka 19.45-48; Yohanna 2.13-22)

¹² Yesu ya shiga filin haikali, ya kuma kori duk masu saya da sayarwa a can. Ya tutture tebur masu canjin kuɗi da

* **21:5** Zak 9.9 † **21:9** Wani faɗi na Ibraniyanci mai ma’anar “Ceto!” Wanda ya kasance wani salon yabo; haka kuma a aya 15 ‡ **21:9** Zab 118.26

kuma kujerun masu sayar da tattabarai. ¹³ Ya ce musu, **“A rubuce yake, ‘Za a ce da gidana, gidan addu’a,’ Samma kuna mai da shi ‘kogon ‘yan fashi.’ ”***

¹⁴ Makafi da guragu suka zo wurinsa a haikali, ya kuwa warkar da su. ¹⁵ Amma da manyan firistoci da malaman dokoki suka ga abubuwan banmamakin da ya yi, yara kuma suna ihu a filin haikali suna cewa, “Hosanna ga Dan Dawuda,” sai fushi ya kama su.

¹⁶ Suka tambaye shi suka ce, “Kana jin abin da wadannan suke fafa?”

Yesu ya amsa ya ce, **“I, ba ku taba karanta ba cewa, ‘Daga lebanan yara da jarirai kai, Ubangiji, ka shirya wa kanka yabo?’”†**

¹⁷ Sai ya bar su, ya fita daga birnin ya tafi Betani, inda ya kwana.

Itacen baure ya yankwane
(Markus 11.12-14,20-24)

¹⁸ Kashegari da sassafe, yayinda yake kan hanyarsa ta komawa cikin birni, sai ya ji yunwa. ¹⁹ Ganin itacen baure kusa da hanya, sai ya je wajensa amma bai sami kome a kansa ba sai ganye. Sai ya ce masa, **“Kada ka kara yin ‘ya’ya!”** Nan da nan itacen ya yankwane.

²⁰ Sa’ad da almajiran suka ga haka, sai suka yi mamaki suna tambaya, “Yaya itacen bauren ya yankwane nan da nan haka?”

²¹ Yesu ya amsa ya ce, **“Gaskiya nake gaya muku, in kuna da bangaskiya, ba kuwa da wata shakka ba, ba kawai za ku iya yin abin da aka yi wa itacen bauren nan ba, amma za ku ma iya ce wa dutsen nan, ‘Je ka, ka jefa kanka cikin teku,’ sai ya faru. ²² In kun gaskata, za ku karfi duk abin da kuka roka a cikin addu’a.”**

An tuhumi ikon Yesu

²³ Sai Yesu ya shiga filin haikali, yayinda yake koyarwa, sai manyan firistoci da dattawan mutane suka zo wurinsa suka yi tambaya, “Da wane iko kake yin wadannan abubuwa? Kuma wa ya ba ka wannan iko?”

²⁴ Yesu ya amsa ya ce, **“Ni ma zan yi muku tambaya guda. In kuka ba ni amsa, ni ma zan gaya muku ko da wane iko nake yin wadannan abubuwa. ²⁵ Baftismar Yohanna, daga ina ta fito? Daga sama ce, ko daga mutane?”**

Sai suka tattauna a junansu suka ce, “In muka ce, ‘Daga sama,’ zai ce, ‘To, me ya sa ba mu gaskata shi ba?’” ²⁶ In

kuma muka ce, 'Daga mutane,' muna tsoron mutane, gama duk sun dauka Yohanna annabi ne."

²⁷ Saboda haka suka amsa wa Yesu suka ce, "Ba mu sani ba."

Sai ya ce, "Ni ma ba zan gaya muku ko da wane iko nake yin wadannan abubuwa ba."

Misalin 'ya'ya biyu maza

²⁸ "Me kuka gani? An yi wani mutum wanda yake da 'ya'ya biyu maza. Sai ya je wajen dan farin ya ce, 'Dana, yau tafi gonar inabi ka yi aiki.'

²⁹ "Ya amsa ya ce, 'Ba zan tafi ba,' amma daga baya ya sāke tunani, ya tafi.

³⁰ "Sai mahaifin ya tafi waje na biyun ya fada masa iri magana guda. Sai ya amsa ya ce, 'Zan tafi, ranka yā dade,' amma bai tafi ba.

³¹ "Wanne cikin yaran nan biyu ya yi abin da mahaifinsa yake so?"

Suka amsa, "Na farin."

Yesu ya ce musu, "Gaskiya nake gaya muku, masu karɓar haraji da karuwai suna riga ku shiga mulkin Allah. ³² Gama Yohanna Mai Baftisma ya zo wurinku don yā nuna muku hanyar adalci, ba ku gaskata shi ba, amma masu karɓar haraji da karuwai sun gaskata. Har ma bayan kun ga wannan, ba ku tuba kun gaskata shi ba."

Misalin 'yan haya

(Markus 12.1-12; Luka 20.9-19)

³³ "Ku saurari wani misali. An yi wani mai gona wanda ya yi gonar inabi. Ya kewaye ta da katanga, ya haka wurin matsin inabi a ciki, ya kuma gina hasumiyar gadi. Sa'an nan ya ba wa wadansu manoma hayar gonar inabin, ya kuma yi tafiya. ³⁴ Da lokacin girbi ya yi kusa, sai ya aiki bayinsa wajen 'yan hayan, su karɓo masa 'ya'yan inabi.

³⁵ "Amma 'yan hayan suka kama bayinsa; suka dūke daya, suka kashe daya, suka kuma jajjefi na ukun.

³⁶ Sai ya sāke aiken wadansu bayi wurinsu, fiye da na dā yawa, amma 'yan hayan suka yi musu kamar yadda suka yi wa na farin. ³⁷ A karshe, sai ya aiki dansa a wurinsu. Ya ce, 'Za su girmama dana.'

³⁸ "Amma da 'yan hayan suka hangi dan, sai suka ce wa juna, 'Wannan shi ne magājin. Ku zo, mu kashe shi, mu ci gādonsa.' ³⁹ Saboda haka suka kama shi, suka jefar da shi bayan katangar gonar inabin, suka kashe shi.

40 **“To, idan mai gonar inabin ya zo, me zai yi da ‘yan hayan nan?”**

41 Suka amsa suka ce, “Zai yi wa banzan mutanen nan mugun kisa, yā ba da hayar gonar inabin ga wafansu ‘yan haya, wafanda za su ba shi rabonsa na amfanin gona a lokacin girbi.”

42 Yesu ya ce musu, **“Ashe, ba ku taba karanta a cikin Nassi cewa,**

“ ‘Dutsen da magina suka fi shi ne ya zama dutsen kusurwar gini.

Ubangiji ne ya aikata wannan,

kuma abin mamaki ne a idanunmu’?‡

43 **“Saboda haka, ina gaya muku cewa za a karbe mulkin Allah daga gare ku, a ba wa mutanen da za su ba da amfani. 44 Duk wanda ya fādi a kan dutsen nan, zai kakkarye. Amma duk wanda dutsen nan ya fādi a kansa, za a murkushe shi.”§**

45 Da manyan firistoci da Farisiyawa suka ji misalan Yesu, sai suka gane cewa da su yake. 46 Suka nemi hanyar kama shi, amma suka ji tsoron taron, don mutane sun d'auka shi annabi ne.

22

Misalin bikin aure

(Luka 14.15-24)

1 Yesu ya sāke yin musu magana da misalai, yana cewa,

2 **“Mulkin sama yana kama da wani sarki wanda ya shirya bikin auren d'ansa. 3 Sai ya aiki bayinsa su kira wafanda aka gayyata zuwa bikin, amma wafanda aka ce su zo bikin, suka fi zuwa.**

4 **“Sai ya sāke aiken wafansu bayi ya ce, ‘Ku ce wa wafanda aka gayyata cewa na shirya abinci. An yanka hijimai da shanun da aka yi kiwo, kome a shirye yake. Ku zo bikin auren mana.’**

5 **“Amma ba su kula ba, suka kama gabansu, d'aya ya tafi gonarsa, d'aya kuma ya tafi kasuwancinsa. 6 Sauran suka kama bayinsa suka wulakanta su, suka kuma kashe su. 7 Sai sarkin ya yi fushi. Ya aiki mayafansa suka karkashe masu kisanan nan, aka kuma fone birninsu.**

8 **“Sa'an nan ya ce wa bayinsa, ‘Bikin aure fa ya shiryu, sai dai mutanen da na gayyata ba su dace ba.**

9 **Ku bi titi-titi ku gayyato duk wafanda kuka gani, su zo bikin.’ 10 Saboda haka bayin suka bi titi-titi, suka**

‡ 21:42 Zab 118.22,23 § 21:44 Wafansu rubuce-rubucen hannu na dā ba su da aya 44.

tattaro duk mutanen da suka samu, masu kirki da marasa kirki, zauren bikin ya cika makil da baki.

¹¹ **“Amma da sarkin ya shigo don yã ga bakin, sai ya ga wani can da ba ya sanye da kayan auren. ¹² Ya yi tambaya ya ce, ‘Aboki, yaya ka shigo nan ba tare da rigar aure ba?’ Mutumin ya rasa ta cewa.**

¹³ **“Sai sarkin ya ce wa fadawa, ‘Ku daure shi hannu da kafa, ku jefar da shi waje, cikin duhu, inda za a yi kuka da cizon hakora.’**

¹⁴ **“Gama kirayayu da yawa, amma zababbu kaƙan ne zababbu.”**

Biyar haraji ga Kaisar

(Markus 12.13-17; Luka 20.20-26)

¹⁵ Sai Farisiyawa suka yi waje, suka kulla yadda za su yi masa tarko cikin maganarsa. ¹⁶ Suka aiki almajiransu tare da mutanen Hiridus wurinsa. Suka ce, “Malam, mun san kai mutum ne mai mutunci, kuma kana koyar da maganar Allah bisa gaskiya. Mutane ba sa d’aukan hankalinka, domin ba ka kula ko su wane ne ba. ¹⁷ To, ka gaya mana, a ra’ayinka? Ya dace a biya Kaisar haraji ko a’a?”

¹⁸ Amma Yesu da yake ya san mugun nufinsu, sai ya ce, **“Ku munafukai, don me kuke kofarin sa mini tarko?”**

¹⁹ **Ku nuna mini kuƙin da ake biyar haraji da shi.”** Sai suka kawo masa dinari, ²⁰ sai ya tambaye su ya ce, **“Hoton wane ne wannan? Kuma rubutun wane ne?”**

²¹ Suka amsa, “Na Kaisar ne.”

Sai ya ce musu, **“Ku ba wa Kaisar abin da yake na Kaisar, ku kuma ba wa Allah abin da yake na Allah.”**

²² Da suka ji haka, sai suka yi mamaki. Saboda haka suka kyale shi, suka yi tafiyarsu.

Aure a tashin matattu

(Markus 12.18-27; Luka 20.27-40)

²³ A ranan nan Sadukiyawa, waƙanda suke cewa babu tashin matattu, suka zo wurinsa da tambaya. ²⁴ Suka ce “Malam, Musa ya faɗa mana cewa in mutum ya mutu ba shi da ‘ya’ya, dole d’an’uwansa yã auri gwauruwar yã kuma haifar wa d’an’uwan ‘ya’ya. ²⁵ A cikinmu an yi ‘yan’uwa guda bakwai. Na fari ya yi aure, ya mutu, da yake bai sami ‘ya’ya ba, sai ya bar matarsa wa d’an’uwansa. ²⁶ Haka ya faru da d’an’uwa na biyu da na uku, har zuwa na bakwai. ²⁷ A karshe, macen ta mutu. ²⁸ To, a tashin matattu, matar wa a cikinsu bakwai d’in nan za tã zama, da yake dukansu sun aure ta?”

²⁹ Yesu ya amsa ya ce, **“Kun bata, domin ba ku san Nassi ko ikon Allah ba. ³⁰ Ai, a tashin matattu, mutane ba za su yi aure ko su ba da aure ba; za su zama kamar**

mala'iku a sama. ³¹ **Amma game da tashi daga matattu na wadanda suka mutu ba ku karanta abin da Allah ya ce muku ba ne,** ³² **'Ni ne Allah na Ibrahim, Allah na Ishaku da kuma Allah na Yakub'***? **Ai, shi ba Allah na matattu ba ne, shi Allah na masu rai ne."**

³³ Da taro suka ji haka, sai suka yi mamakin koyarwarsa.

Doka mafi girma

(Markus 12.28-34; Luka 10.25-28)

³⁴ Da jin Yesu ya kure Sadukiyawa, sai Farisiyawa suka tattaru. ³⁵ Daya daga cikinsu, wani masanin Doka, ya gwada shi da wannan tambaya. ³⁶ "Malam, wace doka ce mafi girma a cikin dokoki?"

³⁷ Yesu ya amsa ya ce, "**'Ka kaunaci Ubangiji Allahnka da dukan zuciyarka da dukan ranka da kuma dukan hankalinka.'**" ³⁸ **Wannan, ita ce doka ta fari da kuma mafi girma.** ³⁹ **Ta biye kuma kamar ta farkon take. 'Ka kaunaci makwabcinka kamar kanka.'** ⁴⁰ **Dukan Doka da Annabawa suna rataya ne a kan wadannan dokoki biyu."**

Kiristi, dan wane ne?

(Markus 12.35-37; Luka 20.41-44)

⁴¹ Yayinda Farisiyawa suke a tattare wuri daya, sai Yesu ya tambaye su, ⁴² "**Me kuke tsammani game da Kiristi? Dan wane ne shi?"**

Suka amsa suka ce, "Dan Dawuda."

⁴³ Ya ce musu, "**To, ta yaya Dawuda ya yi magana ta wurin Ruhu Mai Tsarki, ya kira shi 'Ubangiji'? Gama ya ce,**

⁴⁴ "**'Ubangiji ya ce wa Ubangijina,**

"Zauna a hannun damana,

sai na sa abokan gābanka

su zama matashin sawunka."" §

⁴⁵ **To, in Dawuda ya kira shi 'Ubangiji,' yaya zai zama dansa?"** ⁴⁶ Ba wanda ya iya tanka masa, daga wannan rana kuwa ba wanda ya sāke yin karambanin yin masa wata tambaya.

23

La'anun bakwai

(Markus 12.38-40; Luka 11.37-52; 20.45-47)

¹ Sa'an nan Yesu ya ce wa taron mutane da kuma almajiransa, ² "**Malaman dokoki da Farisiyawa suke zama a kujerar Musa.** ³ **Saboda haka dole ku yi musu biyayya, ku kuma yi duk abin da suka fafa muku. Sai**

* 22:32 Fit 3.6 † 22:37 M Sh 6.5 ‡ 22:39 Fir 19.18 § 22:44 Zab 110.1

dai kada ku yi abin da suke yi, gama ba sa yin abin da suke wa'azi. ⁴ Sukan daura kaya masu nauyi, su sa wa mutane a kafada. Amma su kansu, ba sa ko sa yatsa su taimaka.

⁵ "Kome suke yi, suna yi ne don mutane su gani. Sukan yi layunsu*[†]fantam-fantam bakin rigunarsu kuma sukan kai har kasa; ⁶ suna son wurin zaman manya a wurin biki, da kuma wuraren zama gaba-gaba a majami'u; ⁷ suna so a yi ta gaisuwersu a kasuwa, ana kuma riƙa ce musu, 'Rabbi.'

⁸ "Amma kada a kira ku 'Rabbi,' gama kuna da Maigida ɗaya ne, ku duka kuwa, 'yan'uwa ne. ⁹ Kada kuma ku kira wani a duniya 'uba,' gama kuna da Uba ɗaya ne, yana kuwa a sama. ¹⁰ Ba kuwa za a kira ku 'malam' ba, gama kuna da Malami ɗaya ne, Kiristi. ¹¹ Mafi girma a cikinku, zai zama bawanku. ¹² Gama duk wanda ya ɗaukaka kansa, za a kaskantar da shi, duk kuma wanda ya kaskantar da kansa, za a ɗaukaka shi.

¹³ "Kaitonku, malaman dokoki da Farisiyawa, ku munafukai! Kun rufe kofar mulkin sama a gaban mutane. Ku kanku ba ku shiga ba, ba kuwa bar wafanda suke kokarin shiga su shiga ba.†

¹⁵ "Kaitonku, malaman dokoki da Farisiyawa, munafukai! Kukan yi tafiye-tafiye zuwa kashashe, ku ketare teku don ku sami mai tuba ɗaya, sa'ad da ya tuba kuwa, sai ku mai da shi ɗan wuta fiye da ku, har sau biyu.

¹⁶ "Kaitonku, makafi jagora! Kukan ce, 'In wani ya rantse da haikali, ba damuwa; amma in ya rantse da zinariyar haikali, sai rantsuwar ta kama shi.' ¹⁷ Wawaye makafi! Wanne ya fi girma, zinariyar, ko haikalin da yake tsarkake zinariyar? ¹⁸ Kukan kuma ce, 'In wani ya rantse da bagade, ba damuwa; amma in ya rantse da bayarwar da take bisansa, sai rantsuwar ta kama shi.' ¹⁹ Makafi kawai! Wanne ya fi girma, bayarwar, ko kuwa bagaden da yake tsarkake bayarwar? ²⁰ Saboda haka, duk wanda ya rantse da bagade, ya rantse ne da bagaden tare da abin da yake bisansa. ²¹ Kuma duk wanda ya rantse da haikali, ya

* 23:5 Wato, akwatuna kunshe da ayoyin Maganar Allah, daure a goshinsu da kuma a hannuwansu † 23:13 Wafansu rubuce-rubucen hannu na ɗa suna da zuwa. 14 Kaitonku, malaman dokoki da Farisiyawa, ku munafukai! Kukan ci kayan gidan matan da mazansu suka mutu, kukan yi doguwar addu'a don ɓad da sawu. Saboda haka za a yi muku hukunci mafi tsanani.

rantse ne da shi da kuma wanda yake zaune a cikinsa.
²² **Duk kuma wanda ya rantse da sama, ya rantse ne da kursiyin Allah da kuma wanda yake zaune a kansa.**

²³ **"Kaitonku, malaman dokoki da Farisiyawa, muna-fukai! Kukan ba da kashi daya bisa goma na kayan yajinku, na'ana'a, anise, da lafsur. Amma kun kyale abubuwan da suka fi girma na dokoki, adalci, jinkai da aminci. Wadannan ne ya kamata da kun kiyaye ba tare da kun kyale sauran ba.** ²⁴ **Makafi jagora! Kukan tace kwaro dan mitsil amma sai ku hadiye rakumi.**

²⁵ **"Kaitonku, malaman dokoki da Farisiyawa, muna-fukai! Kukan wanke bayan kwaf da kwano, amma a ciki, cike suke da zalunci da sonkai.** ²⁶ **Kai makaho Bafarisiye! Ka fara wanke cikin kwaf da kwano, sa'an nan bayan ma zai zama da tsabta.**

²⁷ **"Kaitonku, malaman dokoki da Farisiyawa, muna-fukai! Kuna kama da kaburburan da aka shafa musu farin fenti, wadanda suna da kyan gani a waje, amma a ciki, cike suke da kasusuwan matattu da kuma kowane irin abu mai kazanta.** ²⁸ **Haka ku ma, a waje, a idon mutane, ku masu adalci ne, amma a ciki, cike kuke da munafunci da mugunta.**

²⁹ **"Kaitonku, malaman dokoki da Farisiyawa, muna-fukai! Kukan gina kaburbura don annabawa, ku kuma yi wa kaburburan mutane masu adalci ado.** ³⁰ **Kuna cewa, 'Da mun kasance a zamanin kakanninmu, ai, da ba mu hada hannu da su muka karkashe annabawa ba.'** ³¹ **Ta haka kuna ba da shaida a kanku cewa ku zuriyar wadanda suka karkashe annabawa ne.** ³² **To, sai ku ci gaba ku cikasa ayyukan da kakanninku suka fara!**

³³ **"Ku macizai! 'Ya'yan macizai! Ta yaya za ku tsere wa hukuncin jahannama ta wuta?** ³⁴ **Saboda haka ina aika muku da annabawa, da masu hikima da malamai. Wadansunsu za ku kashe ku kuma gicciye; wadansu kuma za ku yi musu bulala a majami'unku kuna kuma binsu gari-gari.** ³⁵ **Ta haka alhakin jinin masu adalcin da aka zubar a duniya, tun daga jinin Habila mai adalci, zuwa jinin Zakariya dan Berekiya, wanda kuka kashe tsakanin haikali da bagade zai koma kanku.** ³⁶ **Gaskiya nake gaya muku, duk wannan zai auko wa wannan zamani.**

(Luka 13.34,35)

³⁷ **"Urushalima, ayya Urushalima, ke da kike kashe annabawa, kike kuma jifan wadanda aka aiko gare ki, sau da sau na so in tattara 'ya'yanki wuri daya, yadda**

kaza takan tattara 'ya'yanta cikin fikafikanta, amma kuka ki. ³⁸ **Ga shi, an bar muku gidanku a yashe.** ³⁹ **Gama ina gaya muku, ba za ku sàke ganina ba sai kun ce, 'Mai albarka ne wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji.' "** ‡

24

Alamun karshen zamani
(Markus 13.1,2; Luka 21.5,6)

¹ Yesu ya bar haikali ke nan, yana cikin tafiya sai almajiransa suka zo wurinsa don su ja hankalinsa ga gine-ginen haikali. ² Sai Yesu ya ce, **"Kun ga duk wadannan abubuwa? Gaskiya nake gaya muku, ba wani dutse a nan da za a bari a kan wani; duk za a rushe."**

(Markus 13.3-13; Luka 21.7-19)

³ Da Yesu yana zaune a Dutsen Zaitun, almajiran suka zo wurinsa a boye. Suka ce, "Gaya mana, yaushe ne wannan zai faru, mece ce alamar zuwanka da kuma ta karshen zamani?"

⁴ Yesu ya amsa, **"Ku lura fa, kada wani yã rufe ku.** ⁵ **Gama mutane da yawa za su zo cikin sunana, suna cewa, 'Ni ne Kiristi,' za su kuwa rufi mutane da yawa.** ⁶ **Za ku ji labarin yake-yake da kuma jita-jitarsu, sai dai ku lura kada hankalinku yã tashi. Dole irin wadannan abubuwa su faru, amma karshen tukuna.** ⁷ **Al'umma za tã tasar wa al'umma, mulki yã tasar wa mulki. Za a yi yunwa da girgizar kasa a wurare dabam-dabam.** ⁸ **Dukan wadannan fa, mafarin azabar nakudar haihuwa ne.**

⁹ **"Sa'an nan za a bashe ku don a tsananta muku a kuma kashe ku, dukan al'ummai za su ki ku saboda ni.** ¹⁰ **A wannan lokaci, da yawa za su juya daga bangaskiya, su ci amana su kuma ki juna,** ¹¹ **annabawan karya da yawa za su firfito su kuma rufi mutane da yawa.** ¹² **Saboda karuwar mugunta, kaunar yawanci za tã yi sanyi,** ¹³ **amma duk wanda ya tsaya da karfi har karshe, zai sami ceto.** ¹⁴ **Za a kuma yi wa'azin wannan bishar mulki a cikin dukan duniya, yã zama shaida ga dukan al'ummai, sa'an nan karshen yã zo.**

(Markus 13.14-23; Luka 21.20-24)

¹⁵ **"Saboda haka sa'ad da kuka ga 'abin kyama mai kawo hallaka,'* wanda annabi Daniyel ya yi magana a kai, yana tsaye a tsattsarkan wuri (mai karatu yã gane),** ¹⁶ **to, sai wadanda suke cikin Yahudiya, su gudu zuwa cikin duwatsu.** ¹⁷ **Kada wani da yake a kan rufin**

gidansa, yā sauko don d'aukar wani abu a gida. ¹⁸ Kada wani da yake gona kuma yā komo don d'aukar rigarsa. ¹⁹ Kaiton mata masu ciki da mata masu renon 'ya'ya a wafancan kwanakin! ²⁰ Ku yi addu'a, kada gudunku yā zama a lokacin sanyi ko a ranar Asabbaci. ²¹ Gama a lokacin za a yi wata matsananciyar wahala, wadda ba a taba yi ba tun farkon duniya har ya zuwa yanzu ba kuwa za a kara yi ba.

²² "Da ba don an takaita kwanakin nan ba, da babu wani da zai tsira, amma saboda zababbun nan, za a takaita kwanakin. ²³ A lokacin in wani ya ce muku, 'Duba, ga Kiristi nan!' Ko, 'Ga shi can!' Kada ku gaskata. ²⁴ Gama Kiristi masu yawa na karya, da annabawan karya za su firfito, su kuma aikata manyan alamu da ayyukan banmamaki don su rudi har da zababbu ma in zai yiwu. ²⁵ Ga shi, na fada muku tun da wuri.

²⁶ "Saboda haka in wani ya ce muku, 'Ga shi can a hamada,' kada ku fita; ko, 'Ga shi nan a dakunan ciki,' kada ku gaskata. ²⁷ Gama kamar yadda walkiya take wulgawa walai daga gabas zuwa yamma, haka dawowar 'Dan Mutum zai kasance. ²⁸ Duk inda mushe yake, can unglai za su taru.

(Markus 13.24-27; Luka 21.25-28)

²⁹ "Nan da nan bayan tsabar wahalan nan

" 'sai a duhunta rana,

wata kuma ba zai ba da haskensa ba;
taurari kuma za su fāffādi daga sararin sama,

za a kuma girgiza abubuwan sararin sama.†

³⁰ "A sa'an nan ne alamar dawowar 'Dan Mutum zai bayyana a sararin sama, dukan al'umman duniya kuwa za su yi kuka. Za su ga 'Dan Mutum yana zuwa kan gizagizan sararin sama, da iko da kuma d'aukaka mai girma. ³¹ Zai kuwa aiki mala'ikunsa su busa kaho mai kara sosai, za su kuwa tattaro zababbunsa daga kusurwoyi hudun nan, daga wannan bangon duniya zuwa wancan.

(Markus 13.28-31; Luka 21.29-33)

³² "Yanzu fa, sai ku koyi wannan darasi daga itacen baure. Da zarar rassansa suka yi taushi ganyayensa kuma suka toho, kun san damina ta kusa. ³³ Haka kuma, sa'ad da kun ga dukan wafannan abubuwa, ku sani ya yi kusan zuwa, yana ma dab da bakin kofa. ³⁴ Gaskiya nake gaya muku, wannan zamani ba zai shuƙe ba sai dukan abubuwan nan sun faru. ³⁵ Sama

† 24:29 Ish 13.10; Ish 34.4

da kasa za su shufe, amma maganata ba za tā taba shufe ba.

Rana ko sa'a ba a sani ba
(Markus 13.32-37; Luka 17.26-30,34-35)

³⁶ “**Babu wanda ya san wannan rana ko sa'a, ko mala'ikun da suke sama ma, ko 'Dan, sai dai Uban kadai.** ³⁷ Kamar yadda ya faru a zamanin Nuhu, haka zai zama a dawowar 'Dan Mutum. ³⁸ Gama a kwanaki kafin ruwan tsufana, mutane sun yi ta ci, sun kuma yi ta sha, suna aure, suna kuma aurarwa, har zuwa ranar da Nuhu ya shiga jirgi; ³⁹ ba su kuwa san abin da yake faruwa ba sai da ruwan tsufana ya zo ya share su tas. Haka zai zama a dawowar 'Dan Mutum. ⁴⁰ Maza biyu za su kasance a gona; za a dau daya a bar daya. ⁴¹ Mata biyu za su kasance suna nika; za a dau daya a bar daya.

⁴² “**Saboda haka sai ku zauna a fadake, gama ba ku san a wace rana ce Ubangijinku zai zo ba.** ⁴³ Ku dai gane wannan, da maigida ya san ko a wane lokaci ne da dare, barawo zai zo, da sai yā zauna a fadake yā kuma hana a shiga masa gida. ⁴⁴ Saboda haka ku ma, sai ku zauna a fadake, domin 'Dan Mutum zai zo a sa'ar da ba ku za tā ba.

(Luka 12.35-48)

⁴⁵ “**Wane ne bawan nan mai aminci da kuma mai hikima, wanda maigida ya sa yā lura da bayi a cikin gidansa, yā rika ba su abinci a daidai lokaci?** ⁴⁶ Zai zama wa bawan nan da kyau in maigidan ya dawo ya same shi yana yin haka. ⁴⁷ Gaskiya nake gaya muku, zai sa shi yā lura da dukan dukiyarsa. ⁴⁸ Amma in wannan bawa mugu ne, ya kuma ce a ransa, ‘Maigidana ba zai dawo da wuri ba.’ ⁴⁹ Sa'an nan yā fara dukan 'yan'uwansa bayi, yana ci yana kuma sha tare da mashaya. ⁵⁰ Maigidan wannan bawa zai dawo a ranar da bai yi tsammani ba, a sa'ar kuma da bai sani ba. ⁵¹ Maigidan zai farfasa masa jiki da bulala, yā kuma ba shi wuri tare da munafukai, inda za a yi kuka da cizon hakora.

25

Misalin budurwai goma

¹ “**A lokacin mulkin sama zai zama kamar budurwai goma wadanda suka dauki fitilunsu suka fita don su taryi ango.** ² Biyar daga cikinsu wawaye ne, biyar kuma masu hikima. ³ Wawayen sun dauki fitilunsu, sai dai ba su riƙe mai ba. ⁴ Masu hikimar kuwa suka riƙo

tulunan mai da fitilunsu. ⁵ Ango ya yi jinkirin zuwa, sai duk suka shiga gyangyadi har barci ya kwashe su.

⁶ “Can tsakar dare, sai aka ji kira, ana cewa, ‘Ga ango nan! Ku fito, ku tarye shi!’

⁷ “Sai dukan budurwan nan suka farka suka kuna fitilunsu. ⁸ Sai wawayen suka ce wa masu hikimar, ‘Ku dan sassam mana manku; fitilunmu suna mutuwa.’

⁹ “Su kuwa suka amsa, suka ce, ‘A’a, watafila ba zai ishe mu da ku ba. Gara ku je wurin masu sayarwa ku sayo.’

¹⁰ “Amma yayinda suke kan tafiya garin sayen mai, sai ango ya iso. Budurwai da suke a shirye, suka shiga wajen bikin auren tare da shi. Aka kuma kulle kofa.

¹¹ “An jima can, sai ga sauran sun iso. Suka ce, ‘Ranka ya dade! Ranka ya dade! Ka bude mana kofa!’

¹² “Amma ya amsa ya ce, ‘Gaskiya nake gaya muku, ban san ku ba.’

¹³ “Saboda haka sai ku zauna a fadake, don ba ku san ranar ko sa’ar ba.

Misalin talenti
(Luka 19.11-27)

¹⁴ “Har wa yau, za a kwatanta shi da mutumin da zai yi tafiya, wanda ya kira bayinsa ya kuma danka musu mallakarsa. ¹⁵ Ga guda, ya ba shi talenti biyar na kudi, ga wani talenti biyu, ga wani kuma talenti daya, kowa bisa ga azancinsa. Sa’an nan ya yi tafiyarsa.

¹⁶ Mutumin da ya karbi talenti biyar, nan da nan ya tafi ya yi kasuwanci da su har ya sami ribar talenti biyar.

¹⁷ Haka ma, wannan mai talenti biyu, shi ma ya yi riba biyu. ¹⁸ Amma mutumin da ya karbi talenti daya din, ya tafi, ya tona rami, ya boye kudin maigidansa.

¹⁹ “Bayan an dade, sai maigidan bayin nan ya dawo, ya kuma daidaita lissafi da su. ²⁰ Mutumin da ya karbi talenti biyar, ya kawo karin talenti biyar. Ya ce, ‘Maigida, ka danka mini talenti biyar. Ga shi, na yi ribar biyar.’

²¹ “Maigidansa ya amsa ya ce, ‘Madalla, bawan kirki mai aminci! Ka yi aminci a kan abubuwa kafan, zan sa ka lura da abubuwa masu yawa. Zo ka yi farin ciki tare da maigidanka!’

²² “Mutumin da yake da talenti biyu, shi ma ya zo ya ce, ‘Maigida, ka danka mini talenti biyu; ga shi, na yi ribar biyu.’

²³ “Maigidansa ya amsa ya ce, ‘Madalla, bawan kirki mai aminci! Ka yi aminci a kan abubuwa kafan, zan

sa ka lura da abubuwa masu yawa. Zo ka yi farin ciki tare da maigidanka!’

²⁴ “Sa’an nan mutumin da ya karbi talenti ɗaya ya zo. Ya ce, ‘Maigida, na san cewa kai mutum ne mai wuyan sha’ani, kana girbi inda ba ka shuka ba, kana kuma tara inda ba ka yafa iri ba. ²⁵ Saboda haka na ji tsoro, na je na boye talentinka a kasa. Ga abinka.’

²⁶ “Maigidansa ya amsa ya ce, ‘Kai mugun bawa, mai kyuya! Ashe, ka san cewa ina girbi inda ban yi shuka ba, ina kuma tarawa inda ban yafa iri ba? ²⁷ To, in haka ne, ai, da ka sa kudina a banki, don sa’ad da na dawo da na karbi abina da riba.

²⁸ “‘Karbi talentin daga hannunsa ku ba wanda yake da talenti goma. ²⁹ Gama duk mai abu za a kara masa, zai kuma same shi a yawalce. Duk wanda ba shi da shi kuwa, ko ɗan abin da yake da shi ma, sai an karbe masa. ³⁰ Ku jefar da banzan bawan nan waje, cikin duhu, inda za a yi kuka da cizon hakora.’

Tumaki da awaki

³¹ “Sa’ad da Ɗan Mutum ya zo cikin ɗaukakarsa, tare da dukan mala’iku, zai zauna a kursiyinsa cikin ɗaukakar sama. ³² Za a tara dukan al’ummai a gabansa, zai kuma raba mutane dabam-dabam yadda makiyayi yakan ware tumaki daga awaki. ³³ Zai sa tumaki a damansa, awaki kuma a hagunsa.

³⁴ “Sa’an nan Sarki zai ce wa waɗanda suke damansa, ‘Ku zo, ku da Ubana ya yi wa albarka; ku karbi gaɗonku, mulkin da aka shirya muku tun halittar duniya. ³⁵ Gama da nake jin yunwa, kun ciyar da ni, da nake jin kishirwa, kun ba ni abin sha, da nake bakunci, kun karbe ni, ³⁶ da nake bukatar tufafi, kun yi mini sutura, da na yi rashin lafiya, kun lura da ni, da nake kurkuku, kun ziyarce ni.’

³⁷ “Sa’an nan masu adalci za su amsa masa, su ce, ‘Ubangiji, yaushe muka gan ka da yunwa muka ciyar da kai, ko da kishirwa muka ba ka abin sha? ³⁸ Yaushe kuma muka gan ka baƙo muka karbe ka, ko cikin bukatar tufafi muka yi maka sutura? ³⁹ Yaushe kuma muka gan ka cikin rashin lafiya ko a kurkuku muka ziyarce ka?’

⁴⁰ “Sarkin zai amsa ya ce, ‘Gaskiya nake gaya muku, duk abin da kuka yi wa ɗaya daga cikin waɗannan ‘yan’uwana mafi kankanta, ni kuka yi wa.’

⁴¹ “Sa’an nan zai ce wa waɗanda suke a hagunsa, ‘Ku rabu da ni, la’anannu, zuwa cikin madawwamiyar

wutar da aka shirya don Iblis da mala'ikunsa. ⁴² Gama da nake jin yunwa, ba ku ba ni abinci ba, da nake jin kishirwa, ba ku ba ni abin sha ba, ⁴³ da na yi bakunci, ba ku karbe ni ba, da nake bukatar tufafi, ba ku yi mini sutura ba, da na yi rashin lafiya kuma ina a kurkuku, ba ku lura da ni ba.'

⁴⁴ "Su ma za su amsa, su ce, 'Ubangiji, yausha muka gan ka cikin yunwa ko kishirwa ko bako ko cikin bukatar tufafi ko cikin rashin lafiya ko cikin kurkuku, ba mu taimake ka ba?'

⁴⁵ "Zai amsa, ya ce, 'Gaskiya nake gaya muku, duk abin da ba ku yi wa daya daga cikin wadannan mafi kankanta ba, ba ku yi mini ba ke nan.'

⁴⁶ "Sa'an nan za su tafi cikin madawwamiyar hukunci, amma masu adalci kuwa za su shiga rai madawwami."

26

An kulla shawara gāba da Yesu

(Markus 14.1,2; Luka 22.1,2; Yohanna 11.45-53)

¹ Sa'ad da Yesu ya gama fadin dukan wadannan abubuwa, sai ya ce wa almajiransa, ² "**Kamar yadda kuka sani, Bikin Ketarewa sauran kwana biyu, za a kuma ba da Dan Mutum don a gicciye shi.**"

³ Sai manyan firistoci da dattawan mutane, suka taru a fadan babban firist, mai suna Kayifas, ⁴ suka kulla shawara su kama Yesu da makirci, su kuma kashe shi. ⁵ Suka ce, "Amma ba a lokacin Biki ba, don kada mutane su tā da rikici."

An shafe Yesu a Betani

(Markus 14.3-9; Yohanna 12.1-8)

⁶ Yayinda Yesu yake a Betani, a gidan wani mutumin da ake kira Siman Kuturu, ⁷ wata mace ta zo wurinsa da wani dan tulun alabasta na turaren mai tsada sosai, wanda ta zuba a kansa a lokacin da yake cin abinci.

⁸ Sa'ad da almajiransa suka ga wannan, sai suka yi fushi. Suka ce, "Wannan almubazzaranci fa! ⁹ Wannan turare ai, da an sayar da shi da kudin mai yawa a ba matalauta kudin."

¹⁰ Sane da wannan, Yesu ya ce musu, "**Me ya sa kuke damun macen nan? Ta yi mini abu mai kyau ne.** ¹¹ **Matalauta za su kasance tare da ku kullum, amma ni ba zan kasance tare da ku kullum ba.** ¹² Sa'ad da ta zuba turaren nan a jikina, ta shirya ni ne don jana'izata. ¹³ Gaskiya nake gaya muku, duk inda aka yi wa'azin bisharan nan a duniya duka, abin da matan nan ta yi, za a riƙa fadarsa don tunawa da ita."

Yahuda ya yarda yã bashe Yesu

¹⁴ Sai ɗaya daga cikin Sha Biyun nan, wanda ake kira Yahuda Iskariyot, ya je wurin manyan firistoci ¹⁵ ya ce, “Me za ku ba ni, in na bashe shi gare ku?” Sai suka kirga masa kudɗi azurfa talatin. ¹⁶ Daga wannan lokaci, Yahuda ya yi ta neman zarafin da zai miƙa shi.

Abincin yamma na Ubangiji

(Markus 14.12-21; Luka 22.7-13; Yohanna 13.21-30)

¹⁷ A rana ta fari ta Bikin Burodi Marar Yisti, sai almajiran suka zo wurin Yesu suka yi tambaya suka ce, “Ina kake so mu je mu shirya maka wurin da za ka ci Bikin Ketarewa?”

¹⁸ Ya amsa ya ce, “**Ku shiga gari wurin wãne, ku ce masa, ‘Malam ya ce, lokacina ya yi kusa. Zan ci Bikin Ketarewa tare da almajiraina a gidanka.’**” ¹⁹ Saboda haka almajiran suka yi yadda Yesu ya umarce su, suka kuwa shirya Bikin Ketarewa.

²⁰ Da yamma ta yi, sai Yesu ya zauna don cin abinci tare da Sha Biyun. ²¹ Yayinda suke cin abinci, sai ya ce, “Gaskiya nake gaya muku, ɗayanku zai bashe ni.”

²² Suka yi bakin ciki kwarai, suka fara ce masa da ɗaya-ɗaya, “**Gaskiya nake gaya muku, ɗayanku zai bashe ni.**”

²³ Yesu ya amsa ya ce, “**Wanda ya sa hannunsa a kwano tare da ni ne, zai bashe ni.**” ²⁴ **Dan Mutum zai tafi kamar yadda aka rubuta game da shi. Amma kaiton mutumin da zai bashe Dan Mutum! Da ma ba a haifi mutumin nan ba, da ya fi masa.”**

²⁵ Sa’an nan Yahuda, wanda zai bashe shi ya ce, “Tabbat-acce ba ni ba ne, ko, Rabbi?”

Yesu ya amsa ya ce, “**I, kai ma ka fada.**”*

(Markus 14.22-26; Luka 22.14-23; 1 Korintiyawa 11.23-25)

²⁶ Yayinda suke cikin cin abinci, Yesu ya ɗauki burodi, ya yi godiya ya kuma kakkarya, ya ba wa almajiransa yana cewa, “**Ku karɓa ku ci; wannan jikina ne.**”

²⁷ Sa’an nan ya ɗauki kwaf, ya yi godiya, ya kuma ba su, yana cewa, “**Ku shassha daga cikinsa, dukanku.**”

²⁸ **Wannan jinina ne na sabon alkawari, wanda aka zubar saboda mutane da yawa, don gafarar zunubai.**

²⁹ **Ina gaya muku, ba zan kara shan ruwan inabin nan ba har sai ranar da zan sha shi sabo tare da ku a mulkin Ubana.”**

³⁰ Da suka rera waƙa, sai suka fita, suka tafi Dutsen Zaitun.

Yesu ya yi maganar m̄usun da Bitrus zai yi

(Markus 14.27-31; Luka 22.31-34; Yohanna 13.36-38)

* 26:25 Ko kuwa “Kai kanka ka faɗa”

³¹ Sai Yesu ya ce musu, **“A wannan dare, dukanku za ku ja da baya saboda ni, gama a rubuce yake cewa, “Zan bugi makiyayin, tumakin garken kuwa za su fasu.”**†

³² **Amma bayan na tashi, zan sha gabanku zuwa Galili.”**

³³ Bitrus ya amsa ya ce, “Ko da duka sun ja da baya saboda kai, ba zan taɓa ja da baya ba.”

³⁴ Yesu ya amsa ya ce, **“Gaskiya nake gaya maka, a daren nan, kafin zakara yā yi cara, za ka yi mūsun sanina sau uku.”**

³⁵ Bitrus ya furta, “Ko da ma zan mutu ne tare da kai, ba zan taɓa yin mūsun saninka ba.” Dukan sauran almajiran ma suka faɗa haka.

Getsemane

(Markus 14.32-42; Luka 22.39-46)

³⁶ Sa’an nan Yesu ya tafi da almajiransa zuwa wani wurin da ake kira Getsemane, ya ce musu, **“Ku zauna nan, in je can in yi addu’a.”** ³⁷ Ya ɗauki Bitrus da ‘ya’ya biyun nan na Zebedi tare da shi, sai ya fara bakin ciki, ya kuma damu.

³⁸ Sai ya ce musu, **“Raina yana cike da bakin ciki har kamar zan mutu. Ku dakata a nan, ku kuma yi tsaro tare da ni.”**

³⁹ Da ya yi gaba kaɗan, sai ya fāɗi a kasa, ya yi addu’a ya ce, **“Ubana, in mai yiwuwa ne, a ɗauke mini wannan kwaf. Amma ba nufina ba, sai naka.”**

⁴⁰ Sa’an nan ya komo wurin almajiransa, ya tarar suna barci. Ya tambayi Bitrus ya ce, **“Ashe, ba za ku iya yin tsaro tare da ni ko na sa’a guda ba?”** ⁴¹ **Ku yi tsaro, ku kuma yi addu’a, don kada ku fāɗi cikin jarraba. Ruhu yana so, sai dai jiki raunana ne.”**

⁴² Ya sāke tafiya sau na biyu, ya yi addu’a ya ce, **“Ubana, in ba zai yiwu a ɗauke wannan kwaf ba sai na sha shi, to, bari a aikata nufinka.”**

⁴³ Da ya dawo, har yanzu ya tarar suna barci, domin idanunsu sun yi nauyi da barci. ⁴⁴ Saboda haka ya sāke barinsu, ya yi addu’a sau na uku, yana maimaita iri abu guda.

⁴⁵ Sa’an nan ya komo wurin almajiransa, ya ce musu, **“Har yanzu kuna barci kuna hutawa ba? Ga shi, sa’a ta yi kusa, an kuma bashe Dan Mutum a hannuwan masu zunubi.”** ⁴⁶ **Ku tashi, mu tafi! Ga mai bashe ni nan yana zuwa!”**

An kama Yesu

(Markus 14.43-50; Luka 22.47-53; Yohanna 18.3-12)

† 26:31 Zak 13.7

47 Yayinda yana cikin magana, sai Yahuda, ɗaya daga cikin Sha Biyun nan, ya iso. Tare da shi kuwa ga taro mai yawa riƙe da takuba da sanduna, manyan firistoci da dattawan mutane ne suka turo su. 48 To, mai bashe shi ɗin, ya riga ya shirya alama da su, "Wanda na yi masa sumba, shi ne mutumin; ku kama shi." 49 Da zuwansa, sai ya mike zuwa wurin Yesu ya ce, "Gaisuwa, Rabbi!" Sa'an nan ya yi masa sumba.

50 Yesu ya amsa ya ce, "**Aboki, yi abin da ya kawo ka.**"‡

Sa'an nan mutanen suka matso, suka kama Yesu suka riƙe shi. 51 Ganin haka, sai ɗaya daga cikin waɗanda suke tare da Yesu, ya zaro takobinsa ya kai wa bawan babban firist sara, ya fille masa kunne.

52 Sai Yesu ya ce, masa, "**Mai da takobinka kube, gama duk masu zare takobi, a takobi za su mutu.** 53 **Kuna tsammani ba zan iya kira Ubana, nan take kuwa yā aiko mini fiye da rundunar mala'iku goma sha biyu ba?** 54 **Amma ta yaya za a cika Nassin da ya ce dole haka yā faru?"**

55 A wannan lokaci sai Yesu ya ce wa taron, "**Ina jagoran wani tawaye ne, da kuka fito da takuba da kuma sanduna domin ku kama ni? Kowace rana ina zama a filin haikali ina koyarwa, ba ku kuwa kama ni ba.**

56 **Amma wannan duka ya faru ne don a cika rubuce-rubucen annabawa.**" Sa'an nan dukan almajiran suka yashe shi suka gudu.

A gaban majalisa

(Markus 14.53-65; Luka 22.54,55,63-71; Yohanna 18.13,14,19-24)

57 Waɗanda suka kama Yesu kuwa suka kai shi wurin Kayifas, babban firist, inda malaman dokoki da dattawa suka taru. 58 Amma Bitrus ya bi daga nesa, har zuwa cikin filin gidan babban firist. Ya shiga, ya zauna tare da masu gadi, don yā ga ƙarshen abin.

59 Sai manyan firistoci da 'yan majalisa duka suka yi ta neman shaidar ƙarya a kan Yesu, don su sami dama su kashe shi. 60 Amma ba su sami ko ɗaya ba, ko da yake masu shaidar ƙarya da yawa sun firfito.

A ƙarshe, biyu suka zo gaba, 61 suka furta cewa, "Wannan mutum ya ce, 'Ina iya rushe haikalin Allah, in sāke gina shi cikin kwana uku.'"

62 Sa'an nan babban firist ya mike tsaye, ya ce wa Yesu, "Ba ka da wata amsa? Shaidar da mutanen nan suke yi a kanka fa?" 63 Amma Yesu ya yi shiru.

‡ 26:50 Ko kuwa "Aboki, me ya kawo ka?"

Sai babban firist ya ce masa, "Na hada ka da Allah mai rai. Fada mana in kai ne Kiristi, Dan Allah."

⁶⁴ Sai Yesu ya amsa ya ce, "**I, haka yake yadda ka fada. Sai dai ina gaya muku duka, nan gaba, za ku ga Dan Mutum zaune a hannun dama na Mai Iko, yana kuma zuwa a kan gizagizan sama.**"

⁶⁵ Sa'an nan babban firist ya yage tufafinsa ya ce, "Ya yi sabo! Don me muke bukatar karin shaidu? Ga shi, yanzu kun dai ji sabon. ⁶⁶ Me kuka gani?"

Suka amsa, suka ce, "Ya cancanci mutuwa."

⁶⁷ Sai suka tottofa masa miyau a fuskarsa, suka kuma bubuge shi da hannuwansu. Wafansu kuma suka mammare shi ⁶⁸ suka ce, "Yi mana annabci, Kiristi. Wa ya buge ka?"

Bitrus ya yi musun sanin Yesu

(Markus 14.66-72; Luka 22.56-62; Yohanna 18.15-18,25-27)

⁶⁹ To, Bitrus yana nan zaune a filin, sai wata yarinya baiwa, ta zo wurinsa. Ta ce, "Kai ma kana tare da Yesu mutumin Galili."

⁷⁰ Amma ya yi musu a gabansu duka. Ya ce, "Ban san abin da kike magana ba."

⁷¹ Sa'an nan ya fito zuwa hanyar shiga, inda wata yarinya kuma ta gan shi, ta ce wa mutanen da suke can, "Wannan mutum ma yana tare da Yesu Banazare."

⁷² Ya sake musu har da rantsuwa, yana cewa, "Ban ma san mutumin nan ba!"

⁷³ Bayan dan lokaci, sai na tsattsaye a wurin, suka hauro wurin Bitrus, suka ce, "Tabbatacce, kai dayansu ne, don harshen maganarka, ya tone ka."

⁷⁴ Sai ya fara la'antar kansa, yana ta rantsuwa yana ce musu, "Ban ma san mutumin nan ba!"

Nan da take, sai zakara ya yi cara. ⁷⁵ Sai Bitrus ya tuna da maganar da Yesu ya yi cewa, "**Kafin zakara ya yi cara, za ka yi musun sani na sau uku.**" Sai ya fita waje, ya yi ta kuka.

27

Yahuda ya rataye kansa

(Markus 15.1; Luka 23.1,2; Yohanna 18.28-32)

¹ Da wayewar gari, sai dukan manyan firistoci da dat-tawan mutane suka yanke shawara su kashe Yesu. ² Suka daure shi, suka tafi da shi, suka ba da shi ga gwamna Bilatus. (Ayyukan Manzanni 1.18,19)

³ Sa'ad da Yahuda, wanda ya bashe Yesu, ya ga an yanke wa Yesu hukuncin kisa, sai ya yi "da na sani." Ya je mayar

wa manyan firistoci da dattawan kuɗin azurfa talatin ɗin.
⁴ Ya ce, “Na yi zunubi da na ci amanar marar laifi.”

Suka ce masa, “Ina ruwanmu da wannan? Wannan dai ruwanka ne.”

⁵ Sai Yahuda ya zubar da kuɗin a cikin haikalin ya tafi. Sa’an nan ya je ya rataye kansa.

⁶ Manyan firistoci suka ɗauki kuɗin, suka ce, “Doka ta hana a sa kuɗin a cikin ma’aji, da yake kuɗin jini ne.”

⁷ Saboda haka, sai suka yanke shawara su yi amfani da kuɗin suka sayi filin mai yin tukwane, saboda binne baki.

⁸ Shi ya sa ake kiran filin, Filin Jini har yā zuwa yau. ⁹ Sai abin da aka faɗa ta bakin annabi Irmiya ya cika cewa, “Suka ɗauki azurfa talatin, kuɗin da mutanen Isra’ila suka sa a kansa, ¹⁰ suka kuma yi amfani da su, suka sayi filin mai yin tukwane, kamar yadda Ubangiji ya umarce ni.”*

Yesu a gaban Bilatus

(Markus 15.2-5; Luka 23.3-5; Yohanna 18.33-38)

¹¹ Ana cikin haka, Yesu kuwa yana tsaye a gaban gwamna, sai gwamnan ya tambaye shi, “Kai ne Sarkin Yahudawa?”

Yesu ya ce, “**I, haka ne, kamar yadda ka faɗa.**”

¹² Da manyan firistoci da dattawa suka zarge shi, bai ba da amsa ba. ¹³ Sai Bilatus ya tambaye shi ya ce, “Ba ka jin shaidar da suke kawowa a kanka?” ¹⁴ Amma Yesu bai ce uffam game da ko ɗaya daga cikin zargin da suka yi masa ba. Har gwamna ya yi mamaki kwarai.

(Markus 15.6-15; Luka 23.13-26; Yohanna 18.39-19.16)

¹⁵ A wannan irin Biki, gwamna yana da wata al’ada, ta sakin ɗan kurkuku guda wanda taron suka zaba. ¹⁶ To, a wannan lokaci kuwa suna da wani shahararren ɗan kurkuku da ake kira Barabbas. ¹⁷ Saboda haka da taron suka taru, sai Bilatus ya tambaye su ya ce, “Wane ne a cikinsu kuke so in sakar muku. Barabbas ko Yesu wanda ake kira Kiristi?” ¹⁸ Don ya san saboda sonkai ne suka ba da Yesu a gare shi.

¹⁹ Yayinda Bilatus yake zaune a kan kujerar shari’a, sai matarsa ta aika masa da wannan sako cewa, “Kada ka sa hannunka a kan marar laifin nan, domin na sha wahala kwarai, a cikin mafarki yau game da shi.”

²⁰ Amma manyan firistoci da dattawa suka shawo kan taron, su ce, a ba su Barabbas, amma a kashe Yesu.

²¹ Gwamna ya yi tambaya ya ce, “Wane ne cikin biyun nan, kuke so in sakar muku?”

Suka ce, “Barabbas.”

²² Bilatus ya yi tambaya, “To, me zan yi da Yesu wanda ake kira Kiristi?”

* 27:10 Dubi Zak 11.12,13; Irm 19.1-13; Irm 32.6-9.

Duka suka ce, "A gicciye shi!"

²³ Bilatus ya ce, "Don me? Wane laifi ya yi?"

Amma suka kara tā da ihu, suna cewa, "A gicciye shi!"

²⁴ Da Bilatus ya ga cewa ba ya kaiwa ko'ina, sai ma hargitsi ne yake so yā tashi, sai ya dibi ruwa, ya wanke hannuwansa a gaban taron ya ce, "Ni kam, ba ruwana da alhakin jinin mutumin nan. Wannan ruwanku ne!"

²⁵ Sai dukan mutane suka amsa, suka ce, "Bari alhakin jininsa yā zauna a kanmu da 'ya'yanmu!"

²⁶ Sai ya sakar musu Barabbas. Amma ya sa aka yi wa Yesu bulala, sa'an nan ya ba da shi a gicciye.

Sojoji sun yi wa Yesu ba'a

(Markus 15.16-21; Yohanna 19.2,3)

²⁷ Sai sojojin gwamna suka d'auki Yesu suka kai shi Fadar mai mulki, sa'an nan suka tara dukan kamfanin sojoji kewaye da shi. ²⁸ Suka tube shi, suka yafa masa wata jar riga. ²⁹ Suka kuma tuka wani rawanin kaya, suka sa masa a kā. Suka sa sanda a hannun damansa. Suka durkusa a gabansa, suka yi masa ba'a, suna cewa, "Ranka yā dade sarkin Yahudawa!" ³⁰ Suka tattofa masa miyau, suka karbe sandan, suka yi ta kwala masa shi a kai. ³¹ Bayan sun yi masa ba'a, sai suka tube masa rigar, suka sa masa nasa tufafin. Sai suka tafi da shi, domin su gicciye shi.

Gicciyewa

(Markus 15.16-21; Yohanna 19.2,3)

³² Suna fitowa ke nan, sai suka sadu da wani mutumin Sairin, mai suna Siman. Sai suka tilasta shi ya d'auki gicciyen. ³³ Sai suka iso wani wurin da ake kira Golgota (wanda yake nufin Wurin Kokon Kai). ³⁴ A can, suka ba shi ruwan inabi gauraye da wani abu mai daci yā sha. Amma da ya dandana, sai ya ki sha. ³⁵ Bayan da suka gicciye shi, sai suka raba tufafinsa a tsakaninsu ta wurin jefa kuri'a. ³⁶ Sa'an nan suka zauna suna tsaronsa. ³⁷ Bisa da kansa kuwa, an kafa rubutun zargin da aka yi masa, da ya ce,

Wannan shi ne Yesu Sarkin Yahudawa.

³⁸ An gicciye 'yan fashi biyu tare da shi, daya a damansa, daya kuma a hagnusa. ³⁹ Masu wucewa, suka zazzage shi, suna kada kai, ⁴⁰ suna cewa, "Kai da za ka rushe haikali, ka kuma gina shi cikin kwana uku, ceci kanka mana! In kai Dan Allah ne, ka sauka daga gicciyen!"

⁴¹ Haka ma, manyan firistoci da malaman dokoki da kuma dattawa, suka yi ta yin masa ba'a, suna cewa, ⁴² "Ya ceci wadansu, amma ya kasa ceton kansa! In shi ne Sarkin Isra'ila! To, yā sauko daga kan gicciyen nan, mu kuwa mu gaskata shi. ⁴³ Ya dogara ga Allah. Bari Allah yā cece shi

yanzu, in yana sonsa, domin ya ce, 'Ni Dan Allah ne.'"
 44 Haka ma, 'yan fashin da aka gicciye tare da shi, suka zazzage shi.

Mutuwar Yesu

(Markus 15.33-41; Luka 23.44-49; Yohanna 19.28-30)

45 Daga sa'a ta shida, har zuwa sa'a ta tara, duhu ya rufe kasa duka. 46 Wajen sa'a ta tara, Yesu ya daga murya da karfi ya ce, "**Eloi, Eloi,† lama sabaktani?**" (Wato, "**Ya Allahna, ya Allahna, don me ka yashe ni?**").‡

47 Sa'ad da wafanda suke tsattsaye a wurin suka ji haka, sai suka ce, "Yana kiran Iliya."

48 Nan da nan, d'aya daga cikinsu ya ruga, ya sami soso, ya jika shi da ruwan tsami, ya sa a sanda, ya miƙa wa Yesu, yā sha. 49 Sauran kuwa suka ce, "Kyale shi mu ga, ko Iliya zai zo yā cece shi."

50 Da Yesu ya sāke d'aga murya da karfi, sai ya saki ruhunsa.

51 A daidai wannan lokaci, sai labulen haikali ya tsage gida biyu, daga sama har kasa. Kasa ta jijjiga, duwatsu kuma suka farfashe. 52 Kaburbura suka bubbuƙe, jikunan tsarkaka da yawa kuwa cikin wafanda da suka mutu, suka tashi. 53 Suka firfito daga kaburbura, sa'an nan bayan tashin Yesu daga matattu, suka shiga birni mai tsarki, suka bayyana ga mutane da yawa.

54 Da jarumin nan tare da wafanda suke tsaron Yesu, suka ga girgizar kasa, da kuma abin da ya faru, sai tsoro ya kama su, suka kuma ce, "Gaskiya, wannan Dan Allah ne!"

55 Akwai mata da yawa a can, suna kallo daga nesa. Sun bi Yesu tun daga Galili, suna masa hidima. 56 A cikinsu, akwai Maryamu Magdalin, da Maryamu uwar Yakub da Yoses, da kuma uwar 'ya'yan Zebedi.

Bizinar Yesu

(Markus 15.42-47; Luka 23.50-56; Yohanna 19.38-42)

57 Da yamma ta yi, sai ga wani mutum mai arziki daga Arimateya, sunansa Yusuf, wanda shi da kansa almajirin Yesu ne. 58 Ya je wurin Bilatus, ya roke shi yā ba shi jikin Yesu. Sai Bilatus ya umarta a ba shi. 59 Yusuf ya dauki jikin ya nannafe shi da zanen lilin mai tsabta. 60 Sa'an nan ya sa shi a sabon kabarinsa, wanda ya haka a dutse. Bayan ya gungura wani babban dutse ya rufe bakin kabarin, sai ya tafi abinsa. 61 Maryamu Magdalin da d'ayan Maryamun, suna zaune a wurin, d'aura da kabarin.

Masu gadi a kabari

† 27:46 Wafansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Eloi, Eloi ‡ 27:46 Zab 22.1

⁶² Kashegari, wato, bayan Ranar Shirye-shirye, sai manyan firistoci da Farisiyawa, suka je wurin Bilatus. ⁶³ Suka ce, "Ranka yā dafɛ, mun tuna, mai ruɗin nan tun yana da rai ya ce, 'Bayan kwana uku, zan tashi daga matattu.' ⁶⁴ Saboda haka, ka ba da umarni, a tsare kabarin sai rana ta uku ɗin. In ba haka ba, almajiransa za su iya zuwa su sace jikin, sa'an nan su fada wa mutane cewa, an tashe shi daga matattu. Ruɗin karshen nan fa, sai yā fi na farkon muni."

⁶⁵ Sai Bilatus ya ce, "Shi ke nan, ku ɗebi soja, ku je ku tsare kabarin iya koƙarinku." ⁶⁶ Sai suka je suka tsare kabarin ta wurin buga masa hatimi, suka kuma sa masu gadi.

28

Yesu ya tashi daga matattu

(Markus 16.1-8; Luka 24.1-12; Yohanna 20.1-10)

¹ Bayan ranar Asabbaci, da sassafe, a ranar farko ta mako, Maryamu Magdalin tare da ɗaya Maryamun, suka je don su ga kabarin.

² Sai aka yi wata babbar girgizar ƙasa. Don wani mala'ikan Ubangiji ya sauka daga sama, ya je kabarin, ya gungurar da dutsen, ya kuma zauna a kai. ³ Kamanninsa yana kama da walkiya, tufafinsa kuma fari fat kamar dusan ƙanƙara. ⁴ Masu gadin kabarin kuma suka ji tsoro ƙwarai, suka yi rawan jiki, suka zama kamar matattu.

⁵ Mala'ikan ya ce wa matan, "Kada ku ji tsoro, domin na san cewa kuna neman Yesu wanda aka gicciye ne. ⁶ Ai, ba ya nan, ya tashi kamar yadda ya fada. Ku zo ku ga inda ya kwanta. ⁷ Sai ku tafi da sauri ku gaya wa almajiransa cewa, 'Ya tashi daga matattu, ya kuma ya sha gabanku zuwa Galili. Can za ku gan shi.' Ga shi na fada muku."

⁸ Sai matan suka bar kabarin da hanzari, da tsoro, sai dai cike da farin ciki, suka tafi a guje don su gaya wa almajiransa. ⁹ Kwaram, sai ga Yesu ya gamu da su ya ce, "**Gaisuwa.**" Sai suka zo kusa da shi, suka rungumi kafafunsa, suka yi masa sujada. ¹⁰ Sai Yesu ya ce musu, "**Kada ku ji tsoro, ku tafi ku gaya wa 'yan'uwana, su tafi Galili. A can za su gan ni.**"

Rahoton masu gadi

¹¹ Yayinda matan nan suna cikin tafiya, sai wafansu daga cikin masu gadin suka shiga gari, suka ba wa manyan firistoci labarin duk abin da ya faru. ¹² Da manyan firistoci da dattawa suka taru, sai suka kulla wata dabara, suka ba wa sojojin kudɗi mai yawa. ¹³ Suka ce musu, "Ku, za ku ce, 'Almajiransa ne sun zo da dare suka sace shi, lokacin da

muke barci.' ¹⁴ In wannan labari ya kai kunnen gwamna, za mu lallashe shi, mu kuma kāre ku daga duk wata wahala."

¹⁵ Sai sojojin suka karɓi kuɓin, suka kuma yi kamar yadda aka umarce su. Wannan labarin kuwa shi ne ake bazawa ko'ina a cikin Yahudawa, har yā zuwa yau.

Babban umarni

(Markus 16.14-18; Luka 24.36-49; Yohanna 20.19-23; Ayyukan Manzanni 1.6-8)

¹⁶ Sa'an nan almajiransa goma sha ɗaya, suka tafi Galili, suka je dutsen da Yesu ya gaya musu. ¹⁷ Da suka gan shi, sai suka yi masa sujada, amma waɗansu suka yi shakka. ¹⁸ Sai Yesu ya zo wurinsu ya ce, "**An ba ni dukan iko a sama da kuma kasa.** ¹⁹ **Saboda haka ku tafi, ku mai da dukan al'umman duniya su zama almajiraina, kuna yi musu baftisma a cikin* sunan Uba, da na Da, da na Ruhu Mai Tsarki,** ²⁰ **kuna kuma koya musu, su yi biyayya da duk abin da na umarce ku, kuma tabbatacce, ina tare da ku kullum, har ƙarshen zamani."**

* **28:19** Ko kuwa cikin; dubi Ayy M 8.16; 19.5; Rom 6.3; 1Kor 1.13; 10.2 da Gal 3.27

Markus

Yohanna Mai Baftisma ya shirya hanya
(*Mattiyu 3.1-12; Luka 3.1-18; Yohanna 1.19-28*)

¹ Farkon bishara game da Yesu Kiristi, Dan Allah.* ² An rubuta a cikin littafin annabi Ishaya cewa, "Zan aika da ɗan aikena yā sha gabanka, wanda zai shirya hanyarka,"[†]

³ "muryar mai kira a hamada tana cewa, 'Ku shirya wa Ubangiji hanya, ku mike hanyoyi dominsa.'"[‡]

⁴ Ta haka Yohanna ya zo, yana baftisma a yankin hamada, yana kuma wa'azin baftismar tuba don gafarar zunubai.

⁵ Dukan kauyukan Yahudiya da dukan mutanen Urushalima suka fiffito zuwa wurinsa. Suna furta zunubansu, ya kuwa yi musu baftisma a Kogin Urdun. ⁶ Yohanna ya sa tufafin gashin rakumi, ya kuma yi damara da fata. Abincinsa fāri ne da kuma zumar jeji. ⁷ Wannan kuwa shi ne sakonsa, "A bayana, wanda ya fi ni iko yana zuwa, ban kuwa isa in sunkuya in kunce igiyar takalmansa ba. ⁸ Ina muku baftisma da[§] ruwa, amma shi zai yi muku baftisma da Ruhu Mai Tsarki."

Baftisma da kuma gwajin Yesu
(*Mattiyu 3.13-17; Luka 3.21,22*)

⁹ A lokacin, Yesu ya zo daga Nazaret na Galili, Yohanna kuwa ya yi masa baftisma a Urdun. ¹⁰ Da Yesu yana fitowa daga ruwan, sai ya ga sama ya buɗe, Ruhu kuma yana saukowa a kansa kamar kurciya. ¹¹ Sai murya ta fito daga sama ta ce, "Kai ne Dana, wanda nake kauna, da kai kuma nake fari ciki kwarai."

¹² Nan da nan, sai Ruhu ya kai shi cikin hamada, ¹³ ya kuma kasance a hamada kwana arba'in, Shaidan yana gwada shi. Yana tare da namomin jeji, mala'iku kuma suka yi masa hidima.

Kiran Almajirai na farko
(*Mattiyu 4.12-17; Luka 4.14,15*)

¹⁴ Bayan da aka sa Yohanna a kurkuku, sai Yesu ya shigo cikin Galili, yana shelar bisharar Allah. ¹⁵ Yana cewa,

* **1:1** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na ɗa ba su da 'Dan Allah. † **1:2** Mal

3.1 ‡ **1:3** Ish 40.3 § **1:8** Ko kuwa a cikin

“Lokaci ya yi. Mulkin Allah ya yi kusa. Ku tuba, ku gaskata bishara!”

(Mattiyu 4.18-22; Luka 5.1-11)

¹⁶ Yayinda Yesu yake tafiya a gabar Tekun Galili, sai ya ga Siman da ɗan'uwansa Andarawus, suna jefa abin kamun kifi a cikin tafkin, domin su masunta ne. ¹⁷ Yesu ya ce, **“Ku zo, ku bi ni, ni kuwa zan mai da ku masuntan mutane.”**

¹⁸ Nan da nan, suka bar abin kamun kifinsu, suka bi shi.

¹⁹ Da ya yi gaba kafan, sai ya ga Yakub ɗan Zebedi, da ɗan'uwansa Yohanna a cikin jirgin ruwa, suna gyaran abin kamun kifinsu. ²⁰ Ba da bata lokaci ba, ya kira su, sai suka bar mahaifinsu Zebedi a cikin jirgin ruwan, tare da 'yan haya, suka kuwa bi shi.

Yesu ya fitar da mugun ruhu

(Luka 4.31-37)

²¹ Suka tafi Kafarnahum. Da ranar Asabbaci ta kewayo, sai Yesu ya shiga majami'a ya fara koyarwa. ²² Mutane suka yi mamakin koyarwarsa, domin ya koyar da su kamar wanda yake da iko, ba kamar malaman dokoki ba. ²³ Nan take, sai wani mutum mai mugun ruhu a majami'arsu, ya daga murya ya ce, ²⁴ “Ina ruwanka da mu, Yesu Banazare? Ka zo ne don ka hallaka mu? Na san wane ne kai, Mai Tsarki nan na Allah!”

²⁵ Yesu ya tsawata masa ya ce, **“Yi shiru! Fita daga cikinsa!”** ²⁶ Sai mugun ruhun ya jijjiga mutumin da ƙarfi, ya fita daga jikinsa da ihu.

²⁷ Dukan mutane suka yi mamaki, suna tambayar juna suna cewa, “Mene ne haka? Tabɗi! Yau ga sabuwar koyarwa kuma da iko! Yana ma ba wa mugayen ruho umarni, suna kuma yin masa biyayya.” ²⁸ Labari game da shi ya bazu nan da nan ko'ina a dukan yankin Galili.

Yesu ya warkar da mutane da yawa

(Mattiyu 8.14-17; Luka 4.38-41)

²⁹ Da suka bar majami'ar, sai suka tafi gidan su Siman da Andarawus, tare da Yakub da Yohanna. ³⁰ Surukar Siman tana kwance da zazzabi, sai suka gaya wa Yesu game da ita. ³¹ Sai ya je wajenta, ya kama hannunta, ya daga ta. Zazzabin kuwa ya sāke ta, ta kuma yi musu hidima.

³² A wannan yamma, bayan fāɗuwar rana, mutane suka kawo wa Yesu dukan marasa lafiya, da masu aljanu. ³³ Duk garin ya taru a kofar gidan. ³⁴ Yesu kuwa ya warkar da marasa lafiya da yawa da suke da cututtuka iri-iri. Ya kuma fitar da aljanu da yawa, amma bai yarda aljanun suka yi magana ba, don sun san wane ne shi.

Yesu ya yi addu'a a wurin da ba kowa

³⁵ Da sassafe, tun da sauran duhu, Yesu ya tashi, ya bar gida, ya tafi wani wurin da ba kowa, a can ya yi addu'a. ³⁶ Siman da abokansa suka fita nemansa. ³⁷ Da suka same shi, sai suka ce, "Kowa yana nemanka!"

³⁸ Yesu ya amsa ya ce, "**Mu je wani wuri dabam, zuwa kauyukan da suke kusa, don in yi wa'azi a can ma. Wannan shi ne dalilin zuwana.**" ³⁹ Sai ya tafi ko'ina a Galili, yana wa'azi a majami'unsu, yana kuma fitar da aljanu.

Mutum mai kuturta
(*Mattiyu 8.1-4; Luka 5.12-16*)

⁴⁰ Wani mutum mai kuturta* ya zo wurinsa, ya durkusa ya roke shi ya ce, "In kana so, za ka iya tsabtacce ni."

⁴¹ Cike da tausayi, sai Yesu ya miƙa hannunsa ya taƙa mutumin ya ce, "**Na yarda, ka tsabtacce!**" ⁴² Nan da nan, sai kuturtar ta rabu da shi, ya kuma warke.

⁴³ Yesu ya sallame shi nan take, da gargadi mai karfi cewa, ⁴⁴ "**Ka lura kada ka gaya wa kowa wannan. Amma ka tafi ka nuna kanka ga firist, ka kuma miƙa hadayun da Musa ya umarta saboda tsarkakewarka, don ya zama shaida gare su.**" ⁴⁵ A maimakon haka, sai ya fita, ya fara magana a sake, yana baza labarin. Saboda haka, Yesu bai kara iya shiga cikin gari a fili ba, sai dai ya kasance a wuraren da ba kowa. Duk da haka, mutane suka yi ta zuwa wurinsa daga ko'ina.

2

Yesu ya warkar da shanyayye
(*Mattiyu 9.1-8; Luka 5.17-26*)

¹ Bayan 'yan kwanaki, da Yesu ya saƙe shiga Kafarnahum, sai mutane suka ji labarin zuwansa gida. ² Mutane suka taru da yawa har ma babu wuri, ko a bakin kofa ma, sai ya yi musu wa'azin bishara. ³ Wadansu mutum huƙu suka zo wajensa d'auke da wani shanyayye. ⁴ Da ba su iya kai shi wurin Yesu ba, saboda taron, sai suka buƙe rufin gidan saman, bisa daidai inda Yesu yake. Bayan da suka huda rami, sai suka saukar da shanyayyen, kwance a kan tabarmarsa. ⁵ Da Yesu ya ga bangaskiyarsu, sai ya ce wa shanyayyen, "**Saurayi, an gafarta zunubanka.**"

⁶ To, wadansu malaman dokoki da suke zaune a wurin, suka yi tunani a zuciyarsu, suna cewa, ⁷ "Me ya sa mutumin

* **1:40** Kalmar Girik da aka yi amfani da ita don kowace irin cutar da ta shafi fatar jiki ba lalle sai kuturta ba.

nan yake magana haka? Yana sabo! Wane ne zai iya gafarta zunubai, in ba Allah kadai ba?"

⁸ Nan da nan, Yesu ya gane a ruhunsa abin da suke tunani a zuciyarsu, sai ya ce musu, **"Me ya sa kuke tunanin wafannan abubuwa?"** ⁹ **Wanne ya fi sauki, a ce wa shanyayyen, 'An gafarta zunubanka,' ko a ce, 'Tashi, dauki tabarmarka ka yi tafiya'?** ¹⁰ **Amma don ku san cewa, 'Dan Mutum yana da iko a duniya ya gafarta zunubai.'** Sai ya ce wa shanyayyen, ¹¹ **"Ina ce maka, tashi, dauki tabarmarka, ka tafi gida."** ¹² Sai ya tashi, ya dauki tabarmarsa, ya yi tafiyarsa a gabansu duka. Wannan ya ba wa kowa mamaki, suka kuma daukaka Allah suna cewa, "Ba mu taɓa ganin abu haka ba!"

Kiran Lawi

(Mattiyu 9.9-13; Luka 5.27-32)

¹³ Yesu ya saƙe tafiya bakin tafkin. Taro mai yawa ya zo wurinsa, sai ya fara koya musu. ¹⁴ Yana cikin tafiya, sai ya ga Lawi, ɗan Alfayus zaune a inda ake karɓar haraji. Yesu ya ce masa, **"Bi ni."** Sai Lawi ya tashi, ya bi shi.

¹⁵ Yayinda Yesu yake cin abinci a gidan Lawi, sai masu karɓar haraji da "masu zunubi" da yawa, suka zo suka ci tare da shi da almajiransa, gama akwai mutane da yawa da suka bi shi. ¹⁶ Da malaman dokoki, waɗanda su ma Farisiyawa ne, suka ga yana ci tare da masu "zunubi" da masu karɓar haraji, sai suka tambayi almajiransa, suka ce, "Me ya sa yake ci tare da masu karɓar haraji da masu zunubi?"

¹⁷ Da jin wannan, Yesu ya ce musu, **"Ai, masu lafiya ba sa bukatar likita, sai dai marasa lafiya. Ban zo domin in kira masu adalci ba, sai dai masu zunubi."**

An tuhumi Yesu game da azumi

(Mattiyu 9.14-17; Luka 5.33-39)

¹⁸ To, almajiran Yohanna da na Farisiyawa suna azumi, sai waɗansu mutane suka zo suka tambayi Yesu, suka ce, "Yaya almajiran Yohanna da na Farisiyawa suna azumi, amma almajiranka ba sa yi?"

¹⁹ Yesu ya amsa ya ce, **"Yaya abokan angon za su yi azumi, sa'ad da yana tare da su? Ai, ba za su yi ba, muddin yana tare da su."** ²⁰ **Ai, lokaci yana zuwa da za a dauke musu angon. A sa'an nan ne fa za su yi azumi.**

²¹ **"Ba mai facin sabon kyalle a tsohuwar riga. In ya yi haka, sabon kyallen zai yage daga tsohuwar, yagewar kuwa za ta zama da muni."** ²² **Ba wanda yakan zuba sabon ruwan inabi a tsofaffin salkuna. In ya yi haka, ruwan inabin zai farfashe salkunan, ya yi**

hasarar ruwan inabin, salkunan kuma su lalace. A'a, yakan zuba sabon ruwan inabin a sababbin salkuna."

Ubangijin Asabbaci

(Mattiyu 12.1-8; Luka 6.1-5)

²³ Wata ranar Asabbaci, Yesu yana ratsa gonakin hatsi, sai almajiransa da suke tafiya tare da shi, suka fara kakkarya waƙansu kan hatsi. ²⁴ Farisiyawa suka ce masa, "Duba, me ya sa suke yin abin da doka ta hana a yi, a ranar Asabbaci?"

²⁵ Ya amsa ya ce, "**Ashe, ba ku taɓa karanta abin da Dawuda ya yi ba, sa'ad da shi da abokan tafiyarsa suka ji yunwa, suna kuma cikin bukata?** ²⁶ **Ya shiga gidan Allah a zamanin Abiyatar babban firist, ya ci keɓabben buroɗin nan, ya kuma ba wa abokan tafiyarsa abin da firistoci kaɗai sukan ci bisa ga doka?"**

²⁷ Sai ya ce musu, "**An yi Asabbaci saboda mutum ne, ba mutum saboda Asabbaci ba.** ²⁸ **Don haka, 'Dan Mutum Ubangiji ne, har ma da na Asabbaci."**

3

(Mattiyu 12.9-14; Luka 6.6-11)

¹ Wani lokaci, da ya sãke shiga majami'a, sai ga wani mutum mai shanyayyen hannu. ² Waƙansu daga cikin mutane suna neman dalilin zargin Yesu, sai suka zuba masa ido, su ga ko zai warkar da shi a ranar Asabbaci. ³ Yesu ya ce wa mutumin mai shanyayyen hannun, "**Tashi ka tsaya a gaban kowa."**

⁴ Sai Yesu ya tambaye su ya ce, "**Me ya kamata a yi bisa ga doka, a ranar Asabbaci, a aikata alheri, ko a aikata mugunta, a ceci rai, ko a yi kisa?"** Amma suka yi shiru.

⁵ Sai ya kalle su da fushi, don taurin zuciyarsu ya bata masa rai sosai. Sai ya ce wa mutumin, "**Miko hannunka."** Sai ya miƙa, hannunsa kuwa ya koma lafiyayye. ⁶ Sai Farisiyawa suka fita, suka fara kulla shawara da mutanen Hiridus yadda za su kashe Yesu.

Taron jama'a ya bi Yesu

⁷ Yesu da almajiransa suka janye zuwa tafkin, taro mai yawa kuwa daga Galili ya bi shi. ⁸ Mutane da yawa daga Yahudiya, da Urushalima, da Edom, da kuma yankunan da suke ketaren Urdun, da kewayen Taya, da Sidon suka zo wurinsa, don sun ji dukan abubuwan da yake yi. ⁹ Saboda taron, sai ya ce wa almajiransa su shirya masa karamin jirgin ruwa, don kada mutane su matse shi. ¹⁰ Gama ya warkar da mutane da yawa, masu cututtuka suka yi ta koƙarin zuwa gaba, don su taɓa shi. ¹¹ Duk sa'ad da

mugayen ruho hi suka gan shi, sai fādi a gabansa, su dāga murya, su ce, “Kai Dan Allah ne.” ¹² Amma yakan tsawata musu, kada su shaida ko wane ne shi.

Nadīn manzanni sha biyu
(*Mattiyu 10.1-4; Luka 6.12-16*)

¹³ Yesu ya hau gefen wani dutse, ya kira waƙanda yake so, suka kuma zo wurinsa. ¹⁴ Ya naƙa sha biyu, ya kira su manzanni* don su kasance tare da shi, domin kuma yā aike su yin wa’azi, ¹⁵ don kuma su sami ikon fitar da aljanu.

¹⁶ Ga sha biyun da ya naƙa.

Siman (wanda ya ba shi suna Bitrus);

¹⁷ Yakub ɗan Zebedi da kuma ɗan’uwansa Yohanna (ga waƙannan kuwa ya sa musu suna Buwarnajis, wato, “ya’yan tsawa”);

¹⁸ Andarawus,

Filibus,

Bartolomeyu,

Mattiyu,

Toma,

Yakub ɗan Alfayus,

Taddayus,

Siman wanda ake kira Zilot,

¹⁹ da kuma Yahuda Iskariyot, wanda ya bashe Yesu.

Yesu da Be’elzebub
(*Mattiyu 12.22-32; Luka 11.14-23; 12.10*)

²⁰ Sai Yesu ya shiga wani gida, taro kuma ya sāke haƙuwa, har shi da almajiransa ma ba su sami damar cin abinci ba.

²¹ Da ‘yan’uwansa suka sami wannan labari, sai suka tafi don su dawo da shi, suna cewa, “Ai, ya haukace.”

²² Malaman dokokin da suka zo daga Urushalima suka ce, “Ai, yana da Be’elzebub†! Da ikon sarkin aljanu yake fitar da aljanu.”

²³ Sai Yesu ya kira su, ya yi musu magana da misalai ya ce, **“Yaya Shaidan zai fitar da Shaidan? ²⁴ In mulki yana gāba da kansa, wannan mulki ba zai tsaya ba. ²⁵ In gida yana gāba da kansa, wannan gida ba zai tsaya ba. ²⁶ In kuwa Shaidan yana gāba da kansa, ya kuma rabu biyu, ba zai tsaya ba, karshensa ya zo ke nan. ²⁷ Tabbatacce, ba mai shiga gidan mai karfi yā kwashe dukiyarsa, sai bayan ya daure mai karfin, sa’an nan zai iya yin fashin gidansa. ²⁸ Gaskiya nake gaya muku, za a gafarta duk**

* **3:14** Waƙansu rubuce-rubucen hannu ba su da kira su manzanni. † **3:22** Girik Be’ezebowul ko Be’elzebowul

zunubai da kuma sabon mutane suka yi. ²⁹ **Amma duk wanda ya sabi Ruhu Mai Tsarki, ba za a taɓa gafara masa ba. Ya aikata madawwamin zunubi ke nan.**"

³⁰ Ya faɗi haka domin suna cewa, "Yana da mugun ruhu."

Mahaifiyar Yesu da 'yan'uwansa
(Mattiyu 12.46-50; Luka 8.19-21)

³¹ Sai mahaifiyar Yesu tare da 'yan'uwansa suka iso. Suna tsaye a waje, sai suka aiki wani ciki yā kira shi. ³² Taron yana zaune kewaye da shi, sai suka ce masa, "Mahaifiyarka da 'yan'uwanka suna waje, suna nemanka."

³³ Ya yi tambaya ya ce, "**Su wane ne mahaifiyata, da 'yan'uwana?**"

³⁴ Sai ya dubi waɗanda suke zaune kewaye da shi ya ce, "**Ga mahaifiyata da 'yan'uwana!** ³⁵ **Duk wanda yake aikata nufin Allah, shi ne ɗan'uwana, da 'yar'uwata, da kuma mahaifiyata.**"

4

Misalin mai shuka
(Mattiyu 13.1-9; Luka 8.4-8)

¹ Har wa yau, Yesu ya fara koyarwa a bakin tafki. Domin taron da yake kewaye da shi mai girma ne sosai, sai ya shiga cikin jirgin ruwa, ya zauna a ciki a tafkin, dukan mutanen kuwa suna a gabar ruwan. ² Ya koya musu abubuwa da yawa da misalai. A koyarwarsa kuwa ya ce, ³ "**Ku saurara! Wani manomi ya fita don yā shuka irinsa.** ⁴ **Da yana yafa irin, sai waɗansu suka fāɗi a kan hanya, tsuntsaye suka zo suka cinye su.** ⁵ **Waɗansu suka fāɗi a wuri mai duwatsu inda babu kasa sosai. Nan da nan, suka tsira domin kasar ba zurfi.** ⁶ **Amma da rana ta taso, sai tsire-tsiren suka kone, suka yankwane, domin ba su da saiwa.** ⁷ **Waɗansu irin suka fāɗi a cikin kaya. Da suka yi girma sai kaya suka shaƙe su, har ya sa ba su yi kwaya ba.** ⁸ **Har yanzu, waɗansu irin suka fāɗi a kasa mai kyau. Suka tsira, suka yi girma, suka ba da amfani, suka yi ribi talatin-talatin, waɗansu sittin-sittin, waɗansu kuma ɗari-ɗari.**"

⁹ Sai Yesu ya ce, "**Duk mai kunnen ji, yā ji.**"

(Mattiyu 13.10-17; Luka 8.9,10)

¹⁰ Lokacin da yake shi kaɗai, Sha Biyun, da kuma waɗanda suke kewaye da shi, suka tambaye shi game da misalan. ¹¹ Sai ya ce musu, "**An ba ku sanin asirin mulkin Allah. Amma ga waɗanda suke waje waje kuwa, kome sai da misalai.** ¹² **Saboda,** "**'ko sun dinga duba, ba za su taɓa gane ba,**

kuma ko su dinga ji, ba za su taba fahimta ba, in ba haka ba, mai yiwuwa, su tuba, a gafarta musu! ”*
(Mattiyu 13.18-23; Luka 8.11-15)

¹³ Sai Yesu ya ce musu, “**Ba ku fahimci wannan misali ba? Yaya za ku fahimci wani misali ke nan?** ¹⁴ **Manomi yakan shuka maganar Allah.** ¹⁵ **Wadansu mutane suna kama da irin da ya fādi a kan hanya, inda akan shuka maganar Allah. Da jin maganar, nan da nan sai Shaidan yā zo yā dauke maganar da aka shuka a zuciyarsu.** ¹⁶ **Wadansu suna kama da irin da aka shuka a wurare masu duwatsu, sukan ji maganar Allah, sukan kuma karbe ta nan da nan da farin ciki.** ¹⁷ **Amma da yake ba su da saiwa, ba sa dadewa. Da wahala ko tsanani ya tashi saboda maganar, nan da nan, sai su ja da baya.** ¹⁸ **Har yanzu, wadansu kamar irin da aka shuka cikin kaya, sukan ji maganar,** ¹⁹ **amma damuwar wannan duniya, da son dukiya, da kuma kwadayin wadansu abubuwa, sukan shiga, su shake maganar, har su mai da ita marar amfani.** ²⁰ **Wadansu mutane kuwa suna kama da irin da aka shuka a kasa mai kyau, sukan ji maganar Allah, su kuma karba, sa’an nan kuma su fid da amfani ribi talatin-talatin, ko sittin-sittin, ko dari-dari.”**

Fitila a kan wurin ajiye fitila
(Luka 8.16-18)

²¹ Sai ya ce musu, “**Ko kukan kawo fitila ku rufe ta da murfi ko kuma ku sa ta a farkashin gado ne? Ba kukan sa ta a kan wurin ajiye fitila ba?** ²² **Duk abin da yake a boye, dole za a fallasa shi. Duk abin da kuma yake a rufe, dole za a fitar da shi a fili.** ²³ **Duk mai kunnen ji, bari yā ji.”**

²⁴ Ya ci gaba da cewa, “**Ku lura da abin da kuke ji da kyau. Mudun da ka auna da shi, da shi za a auna maka, har ma a kara.** ²⁵ **Duk wanda yake da shi, za a kara masa, duk wanda kuma ba shi da shi, ko abin da yake da shi ma, za a karbe daga gare shi.”**

Misalin irin da ya tsiro

²⁶ Ya sāke cewa, “**Mulkin Allah yana kama da haka. Wani mutum ya yafa iri a gona.** ²⁷ **A kwana a tashi har irin yā tsiro, yā yi girma, bai kuwa santa yadda aka yi ba.** ²⁸ **Kasar da kanta takan ba da kwaya, da farko takan fid da kara, sa’an nan ta fid da kai, sa’an nan kan yā fid da kwaya.** ²⁹ **Da kwayan ya nuna, sai yā sa lauje yā yanka, domin lokacin girbi ya yi.”**

* 4:12 Ish 6.9,10

Misalin kwayar mustad

(Mattiyyu 13.31,32; Luka 13.18,19)

³⁰ Ya kuma ce, **“Da me za mu kwatanta mulkin Allah, ko kuwa da wane misali za mu bayyana shi? ³¹ Yana kama da kwayar mustad, wadda ita ce kwaya mafi kanƙanta da akan shuka a gona. ³² Duk da haka, in aka shuka kwayar, sai tã yi girma, tã zama mafi girma a itatuwan lambu. Har itacen yã kasance da manyan rassa, inda tsuntsayen sararin sama sukan iya huta a inuwarsa.”**

(Mattiyyu 13.34,35)

³³ Da misalai da yawa irin waƙannan, Yesu ya yi magana da su, daidai yadda za su iya fahimta. ³⁴ Ba abin da ya faɗa musu, da ba da misali ba. Amma lokacin da yake shi kaɗai tare da almajiransa, sai yã bayyana kome.

Yesu ya kwantar da iska

(Mattiyyu 8.23-27; Luka 8.22-25)

³⁵ A wannan rana, da yamma, sai ya ce wa almajiransa, **“Mu ketare zuwa wancan hayi.”** ³⁶ Da suka bar taron, sai suka tafi tare da shi yadda yake, a cikin jirgin ruwa. Akwai waƙansu jiragen ruwa kuma tare da shi. ³⁷ Sai babban hadari mai iska ya tashi, rakuman ruwa suna ta bugun jirgin ruwan, har jirgin ruwan ya kusa yã cika da ruwa. ³⁸ Yesu kuwa yana can baya, yana barci a kan katifa. Sai almajiran suka tashe shi suka ce masa, “Malam, ba ka kula ba ko mu nutse?”

³⁹ Sai ya farka ya tsawata wa iskar, ya ce wa rakuman ruwan, **“Shiru! Ku natsu!”** Sai iskar ta kwanta, kome kuma ya yi tsit.

⁴⁰ Sai ya ce wa almajiransa, **“Don me kuke tsoro haka? Har yanzu ba ku da bangaskiya ne?”**

⁴¹ Suka tsorata, suka ce wa juna, “Wane ne wannan? Har iska da rakuman ruwa ma suna masa biyayya!”

5

Warkar da mai aljanu

(Mattiyyu 8.28-34; Luka 8.26-39)

¹ Suka ketare tafkin suka je yankin Gerasenawa.* ² Da Yesu ya sauka daga jirgin ruwa, sai wani mutum mai mugun ruhu ya fito daga kaburbura, ya tarye shi. ³ Wannan mutumin ya mai da kaburbura gidansa. Kuma ba wanda ya iya daure shi, ko da sarka ma. ⁴ Gama an sha daure shi hannu da kafa da sarka, amma yakan tsintsinke sarkar, yã

* **5:1** Waƙansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Gadarenes; Waƙansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Gergesenes

kuma karye karafan da suke kafafunsa. Ba wanda yake da karfin da zai iya yã rike shi. ⁵ Dare da rana, sai yã dinga kuka yana kukkuje jikinsa da duwatsu a cikin kaburbura da kan tuddai.

⁶ Da ya hangi Yesu daga nesa, sai ya ruga da gudu, ya zo ya durkusa a gabansa. ⁷ Ya yi ihu da babbar murya ya ce, "Ina ruwanka da ni Yesu, Dan Allah Mafi Daukaka? Ka rantse da Allah cewa ba za ka ba ni azaba ba!" ⁸ Gama Yesu ya riga ya ce masa, "**Ka fita daga jikin mutumin nan, kai mugun ruhu!**"

⁹ Sai Yesu ya tambaye shi ya ce, "**Mene ne sunanka?**"

Sai ya amsa ya ce, "Sunana Lejiyon, wato, 'Tuli,' domin muna da yawa." ¹⁰ Sai ya yi ta rokon Yesu, kada yã kore su daga wurin.

¹¹ A kan tudun da yake nan kusa kuwa, akwai wani babban garken aladu, suna kiwo. ¹² Sai aljanun suka roki Yesu, suka ce, "Tura mu cikin aladun nan, ka bari mu shiga cikinsu." ¹³ Ya kuwa yarda musu, sai mugayen ruhohin suka fita suka shiga cikin aladun. Garken kuwa, yana da kusan aladu dubu biyu, suka gangara daga kan tudun zuwa cikin tafkin, suka nutse.

¹⁴ Masu kiwon aladun kuwa suka ruga da gudu zuwa cikin gari da kauyuka, suka ba da wannan labari. Sai mutanen suka fito, domin su ga abin da ya faru. ¹⁵ Da suka kai wajen Yesu, sai suka ga mutumin da dā yake da tulin aljanun yana zaune a wurin, sanye da tufafi kuma cikin hankalinsa, sai suka ji tsoro. ¹⁶ Waɗanda suka ga abin da ya faru, suka ba da labarin abin da ya faru da mai aljanun, da kuma aladun. ¹⁷ Sai mutane suka fara rokon Yesu yã bar yankinsu.

¹⁸ Yesu yana kan shiga cikin jirgin ruwa ke nan, sai mutumin da dā yake da aljanun ya roka yã bi shi. ¹⁹ Yesu bai yardar masa ba, amma ya ce, "**Ka tafi gida wurin iyalinka, ka gaya musu babban alherin da Ubangiji ya yi maka, da yadda ya yi maka jinkai.**" ²⁰ Sai mutumin ya tafi, ya yi ta ba da labari a cikin Dekafolis† a kan babban alherin da Yesu ya yi masa. Dukan mutane kuwa suka yi mamaki.

*Yarinya da ta mutu da mace marar lafiya
(Mattiyu 9.18-26; Luka 8.40-56)*

²¹ Da Yesu ya sãke ketarewa cikin jirgin ruwa zuwa ɗaya hayen tafkin, sai taro mai yawa ya taru kewaye da shi yayinda yake a bakin tafkin. ²² Sai ɗaya a cikin masu mulkin majami'a, wanda ake kira Yayirus ya zo wurin. Da ganin Yesu, sai ya durkusa a gabansa, ²³ ya roke shi da gaske ya

† 5:20 Wato, Birane Goma

ce, “Karamar diyata tana bakin mutuwa. In ka yarda, ka zo ka dibiya hannunka a kanta, domin ta warke, ta kuma rayu.” ²⁴ Sai Yesu ya tafi tare da shi.

Babban taron kuma ya bi shi, suna ta matsinsa a kowane gefe. ²⁵ A can kuwa akwai wata mace, wadda ta yi shekaru goma sha biyu tana zub da jini. ²⁶ Ta kuma sha wahala kwarai a hannun likitoci da yawa, har ta kashe duk abin da take da shi, amma maimakon samun sauki, sai ciwon ya kara muni. ²⁷ Da ta ji labarin Yesu, sai ta zo ta bayansa, a cikin taron, ta taba rigarsa, ²⁸ domin ta yi tunani cewa, “Ko da rigunarsa ma na taba, zan warke.” ²⁹ Nan da take, zub da jininta ya tsaya, sai ta ji a jikinta ta rabu da shan wahalarta.

³⁰ Nan da nan Yesu ya gane cewa, iko ya fita daga gare shi. Sai ya juya a cikin taron ya yi tambaya, **“Wa ya taba rigata?”**

³¹ Sai almajiransa suka ce, “Kana ganin mutane suna matsinka, duk da haka kana tambaya, **‘Wa ya taba ni?’**”

³² Amma Yesu ya ci gaba da dubawa don yā ga wa ya taba shi. ³³ Matar, da yake ta san abin da ya faru da ita, sai ta zo ta durkusa a gabansa, da tsoro da rawan jiki, ta kuma gaya masa dukan abin da ya faru. ³⁴ Sai ya ce mata, **“Diyata, bangaskiyarki ta warkar da ke. Ki sauka lafiya, kin kuma rabu da dukan wahalarki.”**

³⁵ Yayinda Yesu yana cikin magana, sai waƙansu mutane daga gidan Yayirus, mai mulkin majami’a, suka zo suka ce, “Diyarka ta rasu. Kada ma ka wahal da Malam.”

³⁶ Yesu bai kula da abin da suka faɗa ba, sai ya ce wa mai mulkin majami’ar, **“Kada ka ji tsoro, ka gaskata kawai.”**

³⁷ Bai bar kowa ya bi shi ba, sai Bitrus, Yakub da Yohanna ɗan’uwan Yakub. ³⁸ Da suka iso gidan mai mulkin majami’ar, sai Yesu ya ga ana hayaniya, mutane suna kuka da kururuwa. ³⁹ Sai ya shiga ciki, ya ce musu, **“Mene ne dalilin wannan hayaniya da kuka? Yarinyar ba mutuwa ne ta yi ba, barci take yi.”** ⁴⁰ Sai suka yi masa dariya.

Bayan ya fitar da su duk waje, sai ya ɗauki mahaifin da mahaifiyar yarinyar tare da almajiran da suke tare da shi, suka shiga inda yarinyar take. ⁴¹ Sai ya kama hannunta ya ce mata, **“Talita kum!”** (Wato, **“Karamar yarinya, na ce miki, tashi!”**). ⁴² Nan da nan, sai yarinyar ta tashi ta yi tafiya (shekarunta goma sha biyu ne). Saboda wannan, suka yi mamaki kwarai. ⁴³ Sai ya ba da umarni mai tsanani, kada kowa yā san kome game da wannan. Sai ya ce musu, su ba ta wani abu tā ci.

6

*Annabi marar daraja**(Mattiyu 13.53-58; Luka 4.16-30)*

¹ Yesu ya tashi daga can ya tafi garinsa, tare da almajiransa. ² Da Asabbaci ya kewayo, sai ya fara koyarwa a cikin majami'a, mutane da yawa da suka saurare shi, suka yi mamaki.

Suna tambaya, "Ina mutumin nan ya sami wafannan abubuwa? Wace hikima ce wannan da aka ba shi, har da yana yin ayyukan banmamaki haka! ³ Ashe, wannan ba shi ne kafinta nan ba? Shin, ba shi ne dan Maryamu ba, ba shi ne dan'uan su Yakub, Yusuf, Yahuda da kuma Siman ba? Ashe, 'yan'uwansa mata kuma ba suna nan tare da mu ba?" Sai suka ji haushinsa.

⁴ Yesu ya ce musu, "**Sai a garinsa kafai, da kuma cikin 'yan'uwansa, da cikin gidansa ne, annabi ba shi da daraja.**" ⁵ Bai iya yin ayyukan banmamaki a wurin ba, sai dai dibiya hannuwansa da ya yi a kan mutane kima da suke da cututtuka, ya kuwa warkar da su. ⁶ Ya kuwa yi mamaki kwari don rashin bangaskiyarsu.

*Yesu ya aiki sha biyun**(Mattiyu 10.5-15; Luka 9.1-6)*

Sai ya Yesu zazzaga kauyuka yana koyarwa. ⁷ Ya kira Sha Biyun nan wurinsa, ya aike su biyu-biyu, ya kuma ba su iko bisa mugayen ruhohi.

⁸ Ga dai umarnansa, "**Kada ku dauki kome don tafiyar, sai dai sanda ba burodi, ba jaka, ba kudi a damararku. ⁹ Ku sa takalma, amma ban da riga fiye da wafanda kuka sa. ¹⁰ Duk sa'ad da kuka shiga wani gida, ku zauna nan sai kun bar garin. ¹¹ In kuwa a wani wuri ba a karbe ku, ba a kuwa saurare ku ba, sai ku karkade furar kafafunku sa'ad da kuka fita, a matsayin shaida a kansu.**"

¹² Suka fita, suna yi wa'azi, suna ce wa mutane su tuba. ¹³ Suka fitar da aljanu da yawa, suka shafa wa marasa lafiya da yawa mai, suka kuwa warkar da su.

*An yanke kan Yohanna Mai Baftisma**(Mattiyu 14.1-12; Luka 9.7-9)*

¹⁴ Sarki Hiridus ya ji wannan labari, gama sunan Yesu ya bazu a ko'ina. Wafansu suna cewa, "An tashe Yohanna Mai Baftisma daga matattu ne, shi ya sa yana da ikon yin ayyukan banmamakin nan."

¹⁵ Wafansu suka ce, "Ai, Iliya ne."

Har wa yau wadansu suka ce, “Ai, annabi ne, kamar dƙaya daga cikin annabawan dā.”

¹⁶ Amma da Hiridus ya ji haka, sai ya ce, “Ai, Yohanna ne, mutumin da na yanke masa kai, shi ne ya tashi daga matattu!”

¹⁷ Gama Hiridus da kansa ya ba da umarni a kama Yohanna, ya kuma sa aka daure shi, aka sa shi a kurkuku. Ya yi haka saboda Hiridiyas, matar ƙan'uwansa Filibus, wadda ya aura. ¹⁸ Gama Yohanna ya yi ta ce wa Hiridus, “Ba daidai ba ne bisa ga doka, ka ƙauki matar ƙan'uwanka.”

¹⁹ Saboda haka, Hiridiyas ta kulla munafunci game da Yohanna, ta kuma so ta kashe shi. Amma ba tā iya ba, ²⁰ domin Hiridus yana jin tsoron Yohanna, ya kuma kare shi sosai, da sanin cewa shi mutum ne mai adalci da kuma mai tsarki. Duk sa'ad da Hiridus ya saurari Yohanna, yakan damu ƙwarai, duk da haka, yakan so yā ji shi.

²¹ A karshe, ta sami zarafi. A ranar murnar haihuwar Hiridus, ya yi biki domin hakimansa, da shugabannin sojojinsa, da kuma manyan mutanen Galili. ²² Sa'ad da diyar Hiridiyas ta shigo, ta kuma yi rawa, sai ta gamshi Hiridus tare da bakinsa.

Sai Sarkin ya ce wa yarinyar, “Ki tambaye ni kome da kike so, ni kuwa zan ba ki.” ²³ Ya yi mata alkawari da rantsuwa cewa, “Duk abin da kika roka, zan ba ki, ko da rabin mulkina ne.”

²⁴ Sai ta fita ta ce wa mahaifiyarta, “Me zan roka?”

Ta ce, “Kan Yohanna Mai Baftisma.”

²⁵ Nan da nan, sai yarinyar ta yi hanzari zuwa wajen sarki da rokon, “Ina so ka ba ni kan Yohanna Mai Baftisma a cikin tasa, yanzu-yanzu nan.”

²⁶ Sai sarki ya yi bakin ciki ƙwarai, amma saboda rantsuwar da kuma bakinsa, bai so yā hana ta ba. ²⁷ Nan take, sai ya aiki mai aiwatar da kisa da umarni ya kawo kan Yohanna. Mutumin ya je ya yanke kan Yohanna a kurkuku. ²⁸ Ya kuma kawo kan a tasa ya ba yarinyar. Ita kuma ta ba wa mahaifiyarta. ²⁹ Da almajiran Yohanna suka sami labari, sai suka zo suka ƙauki jikinsa suka binne a kabari.

Yesu ya ciyar da dubu biyar

(Mattiyu 14.13-21; Luka 9.10-17; Yohanna 6.1-14)

³⁰ Manzannin suka taru kewaye da Yesu, suka ba shi rahoton duk abin da suka yi, da kuma suka koyar. ³¹ To, saboda mutane da yawa suna kai da kawowa, har ma ba su sami damar cin abinci ba, sai ya ce musu, “**Ku zo mu kadaita inda ba kowa don ku ƙan huta.**”

³² Sai suka tafi a jirgin ruwa su kadai, inda ba kowa.

³³ Amma mutane da yawa wadanda suka ga tashinsu, sun

gane su, sai suka ruga da gudu a kafa daga dukan birane, suka riga su kaiwa can. ³⁴ Da Yesu ya sauka, ya ga taro mai yawa, sai ya ji tausayinsu, gama kamar tumaki suke wafanda ba su da makiyayi. Sai ya fara koya musu abubuwa da yawa.

³⁵ A lokacin nan yamma ta yi, sai almajiransa suka zo wurinsa suka ce masa, "Wurin nan kauye ne, ga shi kuma lokaci ya kure. ³⁶ Ka sallami mutanen su shiga kauyukan da suke kurkusa, su sayi wa kansu wani abu, su ci."

³⁷ Sai ya amsa ya ce, "**Ku, ku ba su wani abu su ci.**"

Suka ce masa, "Ai, wannan zai dauki albashin wata takwas na mutum!*" Mu je mu kashe yawan kudfin nan a burodi mu ba su su ci?"

³⁸ Sai ya yi tambaya ya ce, "**Burodi nawa kuke da su? Je ku duba.**"

Da suka duba, sai suka ce, "Biyar da kifi biyu."

³⁹ Sa'an nan Yesu ya umarce su su sa dukan mutanen su zazzauna kungiya-kungiya a kan danyar ciyawa. ⁴⁰ Haka suka zazzauna a kungiyar dari-dari, da kuma hamsin-hamsin. ⁴¹ Ya dauki burodi guda biyar da kifin nan biyu, ya daga kai sama, ya yi godiya, ya kakkarya burocin. Sai ya ba wa almajiransa su rarraba wa mutane. Ya kuma rarraba kifi biyun a tsakaninsu duka. ⁴² Kowa ya ci, ya koshi, ⁴³ almajiran suka kwashe gutsattsarin burocin da na kifin cike da kwanduna goma sha biyu. ⁴⁴ Yawan mutanen da suka ci kuwa maza dubu biyar ne.

Yesu ya yi tafiya kan ruwa

(Mattiyu 14.22-33; Yohanna 6.15-21)

⁴⁵ Nan da nan Yesu ya sa almajiransa su shiga jirgin ruwa, su sha gabansa zuwa Betsaida, shi kuma ya sallami taron. ⁴⁶ Bayan ya bar su, sai ya hau kan dutse don ya yi addu'a.

⁴⁷ Da yamma ta yi, jirgin ruwan yana tsakiyar tafkin, Yesu kuma yana can a kasa shi kadai. ⁴⁸ Ya ga almajiran suna fama da tuki saboda iska tana gaba da su. Wajen tsara ta hudu na dare, sai ya tafi wurinsu, yana takawa a kan tafkin. Ya yi kamar zai wuce su, ⁴⁹ amma da suka gan shi yana takawa a kan tafkin, sai suka yi tsammani fatalwa ce. Sai suka yi ihu, ⁵⁰ domin dukansu sun gan shi, suka kuma tsorata.

Nan da nan ya yi magana da su ya ce, "**Ku yi karfin hali! Ni ne. Kada ku ji tsoro.**" ⁵¹ Sai ya shiga jirgin ruwan tare da su, iskar kuma ta kwanta. Dukansu suka yi

* 6:37 Girik zai ci dinari dari biyu

mamaki, ⁵² gama ba su fahimci al'amarin burodin nan ba, don zuciyarsu ta taurare.

(Mattiyu 14.34-36)

⁵³ Da suka haye, sai suka sauka a Gennesaret, suka daure jirgin a kugiya. ⁵⁴ Da fitowarsu daga jirgin, sai mutane suka gane Yesu. ⁵⁵ Suka gama yankin da gudu, suna d'aukan marasa lafiya a kan tabarmai zuwa duk inda suka ji yake. ⁵⁶ Duk inda ya shiga, cikin kauyuka, birane ko karkara, sai su kwantar da marasa lafiya a bakin kasuwa. Suka roke shi yã bari su taɓa gefen rigarsa kawai, kuma duk waɗanda suka taɓa shi kuwa, suka warke.

7

Mai tsabta da marar tsabta

(Mattiyu 15.1-9)

¹ Farisiyawa da waɗansu malaman dokoki waɗanda suka zo daga Urushalima, suka taru kewaye da Yesu. ² Sai suka ga waɗansu daga cikin almajiransa suna cin abinci da hannuwa marasa tsabta, wato, da ba a wanke ba. ³ (Farisiyawa da dukan Yahudawa ba sa cin abinci, sai sun wanke hannuwa sarai tukuna, yadda al'adun dattawa suka ce. ⁴ Sa'ad da suka dawo daga wurin kasuwanci, dole su wanke hannu kafin su ci abinci. Sukan kuma kiyaye waɗansu al'adu da yawa, kamar wanken kwafuna, tuluna da butoci.*)

⁵ Saboda haka, Farisiyawa da malaman dokoki suka tambayi Yesu, suka ce, "Don me almajiranka ba sa bin al'adun dattawa, a maimakon haka suna cin abinci da hannuwa marasa tsabta?"

⁶ Ya amsa ya ce, "**Daidai ne Ishaya ya yi annabci game da ku munafukai; kamar yadda yake a rubuce cewa, 'Wadannan mutane da baki suke girmama ni, amma zukatansu sun yi nesa da ni.**

⁷ **A banza suke mini sujada,**

koyarwarsu, dokokin mutane ne kawai.†

⁸ **Kun yar da umarnan Allah, kuna bin al'adun mutane."**

⁹ Ya kuma ce musu, "**Kuna da hanya mai sauki na ajiye umarnan Allah a gefe ɗaya, don ku kiyaye al'adunku!**

¹⁰ **Gama Musa ya ce, 'Ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka,'‡kuma, 'Duk wanda ya zagi mahaifinsa ko mahaifiyarsa, dole a kashe shi.'**§ ¹¹ **Amma ku, kukan ce, in mutum ya ce wa mahaifinsa, ko mahaifiyarsa,**

* 7:4 Waɗansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko suna da tuluna, butoci da kujeru † 7:7 Ish 29.13 ‡ 7:10 Fit 20.12; M Sh 5.16 § 7:10 Fit 21.17; Fir 20.9

'Duk taimakon da ya kamata ku samu daga wurina, Korban ne,' (wato, abin da aka kebe wa Allah),¹² sa'an nan haka ba kwa kara barinsa yā yi wa mahaifinsa ko mahaifiyarsa wani abu.¹³ Ta haka kuke rushe maganar Allah ta wurin al'adun da kuke miƙa wa 'ya'yanku. Haka kuma kuke yin abubuwa da yawa.'

(Mattiyu 15.10-20)

¹⁴ Sai Yesu ya sāke kiran taron wurinsa ya ce, **"Ku saurare ni dukanku, ku kuma fahimci wannan.¹⁵ Ba abin da yake shiga mutum daga waje ba ne yake kazantar da shi. Sai dai abin da ya fita daga cikin mutum ne, yake kazantar da shi."***

¹⁷ Bayan ya bar taron, ya shiga gida, sai almajiransa suka tambaye shi ma'anar wannan misali. ¹⁸ Ya ce, **"Ashe, ba ku da saurin ganewa? Ba ku gane cewa ba abin da yake shiga mutum daga waje ba ne yake kazantar da shi.¹⁹ Gama ba ya shiga cikin zuciyarsa, sai dai cikin tumbinsa, sa'an nan kuma yā fita daga jikinsa."** (Da faɗin haka, Yesu ya nuna tsabtar kowane irin abinci.)

²⁰ Ya ci gaba, **"Abin da yake fitowa daga mutum ne yake kazantar da shi.²¹ Gama daga ciki, daga zuciyar mutane, mugayen tunani suke fitowa, fasikanci, sata, kisankai, zina,²² kwadayi, keta, ruɗu, kazantaccen sha'awa, kishi, bata suna, girman kai da kuma wauta.²³ Duk wafannan mugayen abubuwa daga cikin suke fitowa, suna kuma kazantar da mutum."**

Bangaskiyar Baheleniya

(Mattiyu 15.21-28)

²⁴ Sai Yesu ya bar wurin, ya kuma tafi wajajen Taya. Ya shiga wani gida, bai kuwa so kowa yā sani ba. Duk da haka, bai iya boye kasancewarsa ba. ²⁵ Da jin labarinsa, sai wata mace wadda karamar diyarta tana da mugun ruhu, ta zo ta durkusa a gabansa. ²⁶ Macen kuwa mutuniyar Hellenawa ce, an haife ta a Funisiya a Suriya. Ta roki Yesu yā fitar da aljani da yake jikin diyarta.

²⁷ Yesu ya ce mata, **"Da farko, bari 'ya'ya su ci su koshi tukuna, gama ba daidai ba ne, a ɗauki burocin yara a jefa wa karnukansu."**

²⁸ Ta amsa, ta ce, "I, Ubangiji, ko karnuka ma da suke karkashin tebur, sukan ci burbuɗin da suke fāɗuwa daga abincin yara."

* **7:15** Wafansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko suna da "marar tsabta."
16 Duk mai kunnuwan ji, yā ji

²⁹ Sai ya ce mata, **“Saboda irin wannan amsa, ki tafi, aljanin ya rabu da diyarki.”**

³⁰ Ta tafi gida, ta tarar da diyarta kwance a gado, aljanin kuwa ya fita.

Warkar da kurma wanda yake kuma bebe

³¹ Sai Yesu ya bar wajajen Taya, ya bi ta Sidon har zuwa Tekun Galili da kuma cikin yankin Dekafolis.† ³² A can ne wadansu mutane suka kawo masa wani kurma, wanda da kyar yake magana. Sai suka roke shi yā dibiya hannunsa a kan mutumin.

³³ Bayan da ya jawo shi gefe, sai Yesu ya sa yatsotsinsa a kunnuwan mutumin, ya tofa miyau ya kuma taba harshen mutumin. ³⁴ Ya daga kai sama, ya ja numfashi mai zurfi, sa'an nan ya ce masa, **“Effata!”** (Wato, **“Bude!”**). ³⁵ Bayan ya fafa haka, sai kunnuwan mutumin suka buɗe, harshensa kuma ya kunce, sai ya fara magana sarai.

³⁶ Yesu ya umarce su, kada su gaya wa kowa. Amma kara yawan kwabarsu kara yawan yafa labarin suke ta yi. ³⁷ Mutane suka cika da mamaki, suka ce, “Kai, ya yi kome daidai. Har ma yana sa kurame su ji, bebaye kuma su yi magana.”

8

Yesu ya ciyar da dubu huɗu
(Mattiyu 15.32-39)

¹ A kwanakin nan wani taro mai girma ya taru. Tun da yake ba su da abin da za su ci, sai Yesu ya kira almajiransa ya ce, ² **“Ina jin tausayin mutanen nan, kwanansu uku ke nan tare da ni, kuma ba su da abin da za su ci. ³ In na sallame su gida da yunwa, za su kasa a hanya, don wadansu daga cikinsu sun zo daga nesa.”**

⁴ Almajiransa suka amsa suka ce, “Amma a ina, a wannan wurin da ba kowa, wani zai iya samun isashen burodi, don a ciyar da su?”

⁵ Sai Yesu ya yi tambaya ya ce, **“Burodi guda nawa kuke da su?”**

Suka ce, “Bakwai.”

⁶ Sai ya gaya wa taron su zazzauna a kasa. Bayan ya dauki burodi nan bakwai, ya yi godiya, sai ya kakkarya, ya ba wa almajiransa su rarraba wa mutanen, suka kuwa yi haka. ⁷ Suna kuma da kananan kifaye kaɗan, ya ba da godiya dominsu, ya kuma ce wa almajiran su rarraba musu.

⁸ Mutanen suka ci, suka koshi. Daga baya, almajiran suka tattara gutsattsarin da suka rage cike da kwanduna bakwai.

† 7:31 Wato, Birane Goma

⁹ Wajen maza dubu huɗu ne suka kasance. Da ya sallame su, ¹⁰ sai ya shiga jirgin ruwa tare da almajiransa, suka tafi yankin Dalmanuta.

(Mattiyu 16.1-4)

¹¹ Farisiyawa suka zo suka fara yin wa Yesu tambayoyi. Don su gwada shi, sai suka nemi yā nuna musu wata alama daga sama. ¹² Sai ya ja numfashi mai zurfi ya ce, **“Don me wannan zamani yake neman ganin abin banmamaki? Gaskiya nake gaya muku, ba wata alamar da za a ba su.”** ¹³ Sai ya bar su, ya koma cikin jirgin ruwan, suka ketare zuwa ɗaya hayin.

Yistin Farisiyawa da na Hiridus

(Mattiyu 16.5-12)

¹⁴ Almajiran suka manta su riƙe burodi, sai dai guda ɗaya da suke da shi a cikin jirgin ruwan. ¹⁵ Yesu ya gargade su ya ce, **“Ku yi hankali, ku kuma lura da yistin Farisiyawa da na Hiridus.”**

¹⁶ Suka tattauna wannan da juna, suna cewa, “Don ba mu da burodi ne.”

¹⁷ Da ya gane abin da suke tattaunawa, sai Yesu ya tambaye su ya ce, **“Don me kuke zancen rashin burodi? Har yanzu ba ku gane ko fahimta ba? Zukatanku sun taurare ne? ¹⁸ Kuna da idanu, amma kun kāsā gani, kuna da kunnuwa, amma kun kāsā ji? Ba ku tuna ba? ¹⁹ Da na kakkarya burodi guda biyar wa mutane dubu biyar, kwanduna nawa kuka kwashe cike da gutsattsarin?”**

Suka amsa, “Sha biyu.”

²⁰ **“Da na kuma kakkarya burodin nan bakwai wa mutum dubu huɗu, kwanduna nawa kuka kwashe cike da gutsattsarin?”**

Suka ce, “Bakwai.”

²¹ Ya ce musu, **“Har yanzu ba ku fahimta ba?”**

An warkar da makaho

²² Suka iso Betsaida, sai waɗansu mutane suka kawo wani makaho, suka roki Yesu yā taɓa shi. ²³ Yesu ya kama hannun makahon ya kai shi bayan kauyen. Bayan ya tofa miyau a idanun mutumin, ya kuma ɗibiya masa hannuwansa, sai ya tambaye shi ya ce, **“Kana iya ganin wani abu?”**

²⁴ Sai ya ɗaga kai ya ce, “Ina ganin mutane, suna kama da itatuwa da suke tafiya.”

²⁵ Yesu ya sāke ɗibiya hannuwansa a idanun mutumin, sai idanunsa suka buɗe, ya sami gani, ya kuma ga kome

sarai. ²⁶ Yesu ya sallame shi gida ya ce, **“Kada ka shiga cikin kauyen.”***

*Shaidar Bitrus a kan Kiristi
(Mattiyyu 16.13-20; Luka 9.18-21)*

²⁷ Yesu da almajiransa suka tafi kauyukan da suke kewaye da Kaisariya Filibbi. A hanya ya tambaye su ya ce, **“Wa, mutane suke ce da ni?”**

²⁸ Suka amsa, suka ce, “Wadansu suna cewa, Yohanna Mai Baftisma, wadansu Iliya, wadansu kuma har wa yau sun ce, daya daga cikin annabawa.”

²⁹ Sai ya yi tambaya ya ce, **“Amma ku fa, wa kuke ce da ni?”**

Bitrus ya amsa ya ce, “Kai ne Kiristi.†”

³⁰ Yesu ya gargade su kada su gaya wa kowa kome a kansa.

*Yesu ya yi zancen mutuwarasa
(Mattiyyu 16.21-28; Luka 9.22-27)*

³¹ Sai ya fara koya musu cewa, dole Dan Mutum yā sha wahaloli da yawa, dattawa, manyan ffirstoci da malaman dokoki kuma su ki shi. Dole kuma a kashe shi, bayan kwana uku kuma, yā tashi. ³² Ya yi wannan zance a sarari. Sai Bitrus ya jawo shi gefe, ya fara tsawata masa.

³³ Amma da Yesu ya juya ya dubi almajiransa, sai ya tsawata wa Bitrus ya ce, **“Tashi daga nan Shaidan! Ba ka da al’amuran Allah a zuciyarka, sai na mutane.”**

³⁴ Sai ya kira taron wurinsa tare da almajiransa ya ce, **“Duk wanda zai bi ni, dole yā ki kansa, yā d’auki gicciyensa yā bi ni. ³⁵ Domin duk mai son ceton ransa zai rasa shi, amma duk wanda ya rasa ransa saboda ni, da kuma bishara, zai same shi. ³⁶ Me mutum zai amfana, in ya ribato duniya duka a bakin ransa?**

³⁷ Ko kuma, me mutum zai bayar a musayar ransa?

³⁸ Duk wanda ya ji kunyata, da na kalmomina a wannan zamani na fasikanci da zunubi, Dan Mutum ma zai ji kunyarsa lokacin da ya shiga cikin d’aukakar Ubansa, tare da tsarkakan mala’iku.”

9

¹ Ya kuma ce musu, **“Gaskiya nake gaya muku, wadansu da suke tsattsaye a nan ba za su mutu ba, sai sun ga mulkin Allah ya bayyana da iko.”**

* 8:26 Wadansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Kada ka fadā wa kowa a kauyen † 8:29 Ko kuwa Almasihu “Kiristi” (da Girik) “Almasihu” kuma (da Ibraniyanci) duk suna nufin “Shafaffen nan.”

Sāke kamannin Yesu
(*Mattiyu 17.1-13; Luka 9.28-36*)

² Bayan kwana shida, sai Yesu ya dāuki Bitrus, Yakub da Yohanna tare da shi, ya kai su kan wani dutse mai tsawo, suka kasance su kadai a wurin. A can aka sāke kamanninsa a gabansu. ³ Tufafinsa suka zama fari suna kyalli, fiye da yadda wani a duniya zai iya yi su. ⁴ Iliya da Musa suka bayyana a gabansu, suna magana da Yesu.

⁵ Bitrus ya ce wa Yesu, “Rabbi, ya yi kyau da muke nan. Bari mu kafa bukkoki guda uku, dāya dominka, dāya domin Musa, dāya kuma domin Iliya.” ⁶ (Bai san abin da zai faɗa ba ne, gama sun tsorata kwarai.)

⁷ Sai wani girgije ya bayyana, ya rufe su, wata murya kuma ta fito daga girgijen, ta ce, “Wannan Dana ne, wanda nake kauna, ku saurare shi!”

⁸ Farat dāya, da suka waiwaya, ba su kara ganin kowa tare da su ba, sai dai Yesu.

⁹ Da suna saukowa daga dutsen, Yesu ya umarce su kada su gaya wa kowa abin da suka gani, sai bayan Dan Mutum ya tashi daga matattu. ¹⁰ Suka riƙe wannan zance a boye tsakaninsu, suna tattaunawa ko mece ce ma’anar “tashi daga matattu.”

¹¹ Suka tambaye shi, suka ce, “Don me malaman dokoki suke cewa, sai Iliya ya fara zuwa?”

¹² Yesu ya amsa ya ce, **“Gaskiya ne, Iliya zai zo da fari, yā kuma mayar da dukan abubuwa. Don me kuma aka rubuta cewa, dole Dan Mutum yā sha wahala sosai, kuma a ki shi? ¹³ Amma ina faɗa muku, Iliya ya riga ya zo, kuma suka yi duk abin da suka ga dama da shi, kamar yadda aka rubuta game da shi.”**

Warkar da yaro mai mugun ruhu
(*Mattiyu 17.14-20; Luka 9.37-43*)

¹⁴ Da suka dawo wurin sauran almajiran, sai suka ga babban taro kewaye da su, malaman dokoki suna gardama da su. ¹⁵ Nan take da dukan mutanen suka ga Yesu, sai suka cika da mamaki, suka ruga da gudu don su gai da shi.

¹⁶ Ya tambaye su ya ce, **“Gardamar me kuke yi da su?”**

¹⁷ Wani mutum a cikin taron ya amsa ya ce, “Malam, na kawo maka dāna mai wani ruhun da yake hana shi magana. ¹⁸ Duk lokacin da mugun ruhun ya kama shi, yakan jefa shi a kasa. Bakinsa yakan yi kumfa, yā cije haƙorarsa, yakan sa jikinsa ya sandare, yā zama da karfi. Na roki almajiranka su fitar da ruhun, amma ba su iya ba.”

19 Yesu ya ce, **“Ya ku zamani marar bangaskiya, har yaushe zan kasance tare da ku? Har yaushe zan yi hakuri da ku? Kawo mini yaron.”**

20 Sai suka kawo shi. Da ruhun ya ga Yesu, nan da nan sai ya buge yaron da farfadiya. Ya fadi a kasa, yana birgima, bakinsa yana kumfa.

21 Yesu ya tambayi mahaifin yaron ya ce, **“Tun yaushe yake haka?”**

Ya ce, “Tun yana karami. 22 Ya sha jefa shi cikin wuta, ko ruwa don ya kashe shi. Amma in za ka iya yin wani abu, ka ji tausayinmu ka taimake mu.”

23 Yesu ya ce, **“In za ka iya? Ai, kome mai yiwuwa ne ga wanda ya gaskata.”**

24 Nan da nan mahaifin yaron ya fada da karfi ya ce, “Na gaskata, ka taimake ni in sha kan rashin bangaskiyata!”

25 Da Yesu ya ga taron suna zuwa can a guje, sai ya tsawata wa mugun ruhun ya ce, **“Kai ruhun kurma, da na bebe, na umarce ka, ka fita daga cikinsa, kada kuma ka kara shigarsa.”**

26 Sai ruhun ya yi ihu, ya buge shi da karfi da farfadiya, ya fita. Yaron ya kwanta kamar matacce, har mutane da yawa suka ce, “Ai, ya mutu.” 27 Amma Yesu ya kama shi a hannu ya daga, ya kuwa tashi tsaye.

28 Da Yesu ya shiga gida, almajiransa suka tambaye shi a boye, suka ce, “Me ya sa ba mu iya fitar da shi ba?”

29 Ya amsa ya ce, **“Sai da addu’a* kadai irin wannan yakan fita.”**

30 Suka bar wurin suka bi ta Galili. Yesu bai so wani ya san inda suke ba, 31 gama yana koya wa almajiransa. Ya ce musu, **“Za a ci amanar Dan Mutum, a ba da shi ga hannun mutane. Za su kashe shi, bayan kwana uku kuma zai tashi.”** 32 Amma ba su fahimci abin da yake nufi ba, suka kuma ji tsoro su tambaye shi game da wannan.

Wane ne mafi girma?

(Mattiyu 18.1-5; Luka 9.46-48)

33 Suka iso Kafarnahum. Da yana cikin gida, sai ya tambaye su ya ce, **“Gardamar me kuke yi a hanya?”**

34 Amma suka yi shiru, don a hanya suna gardama ne, a kan ko wane ne a cikinsu ya fi girma?

35 Da Yesu ya zauna, sai ya kira Sha Biyun ya ce, **“In wani yana so ya zama na fari, dole ya zama na karshe duka, da kuma bawan kowa.”**

* 9:29 Wadansu rubuce-rubucen hannu suna da addu'a da azumi

³⁶ Ya ɗauki wani karamin yaro ya sa yã tsaya a tsakiyarsu. Ya ɗauke shi a hannunsa, ya ce musu, ³⁷ **“Duk wanda ya karfi ɗaya daga cikin waɗannan kananan yara a cikin sunana, ni ya karɓa. Duk wanda kuma ya karɓe ni, ba ni ya karɓa ba, amma wanda ya aiko ni ne ya karɓa.”**

*Wanda ba ya gāba da mu, namu ne
(Luka 9.49,50)*

³⁸ Yohanna ya ce, “Malam mun ga wani mutum yana fitar da aljanu a cikin sunanka, sai muka ce yã daina, domin shi ba ɗaya daga cikinmu ba ne.”

³⁹ Yesu ya ce, **“Kada ku hana shi. Ba wanda yake yin ayyukan banmamaki a cikin sunana, nan take yã faɗi wani abu mummuna game da ni. ⁴⁰ Gama duk wanda ba ya gāba da mu, namu ne. ⁴¹ Gaskiya nake gaya muku, duk wanda ya ba ku ruwan sha a sunana, saboda ku na Kiristi ne, lalle, ba zai rasa ladarsa ba.**

*Sanadin yin zunubi
(Mattiyu 18.6-9; Luka 17.1,2)*

⁴² **“Idan kuma wani yã sa ɗaya daga cikin waɗannan ’yan yara masu gaskatawa da ni yã yi laifi, zai fiye masa a rataya wani babban dutsen niƙa a wuyarsa, a jefa shi cikin teku. ⁴³ In hannunka yana sa ka yin zunubi, yanke shi. Ai, gwamma ka shiga rai da hannu ɗaya, da ka shiga jahannama ta wuta, inda ba a iya kashe wutar ba, da hannuwanka biyu.† ⁴⁵ In kuma kafarka tana sa ka yin zunubi, yanke ta. Ai, gwamma ka shiga rai da kafa ɗaya, da a jefa ka cikin jahannama ta wuta, da kafafunka biyu.‡ ⁴⁷ In kuma idonka yana sa ka zunubi, kwaƙule shi. Ai, gwamma ka shiga mulkin Allah da ido ɗaya, da a jefa ka cikin jahannama ta wuta, da idanu biyu, ⁴⁸ inda**

**“ ‘tsutsotsinsu ba sa mutuwa,
wutar kuma ba a iya kashewa.’§**

⁴⁹ **Za a tsarkake kowa da wuta.**

⁵⁰ **“Gishiri yana da daɗi, amma in ya rabu da ɗanɗanonsa, ta yaya za a sãke mai da ɗanɗanonsa? Ku kasance da gishiri a cikinku, ku kuma yi zauna lafiya da juna.”**

† 9:43 Waɗansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da fita, 44 inda “tsutsotsi masu cinsu ba sa mutuwa, wutar kuma ba a kashe ta.” ‡ 9:45 Waɗansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da lahira, 46 inda “tsutsotsi masu cinsu ba sa mutuwa, wutar kuma ba a kashe ta.” § 9:48 Ish 66.24

10

Kashen aure

(*Mattiyu 19.1-12; Luka 16.18*)

¹ Sai Yesu ya tashi daga nan ya tafi yankin Yahudiya, da kuma ketaren Urdun. Taron mutane suka sãke zuwa wurinsa, ya kuma koya musu kamar yadda ya saba.

² Wadansu Farisiyawa suka zo suka gwada shi, ta wurin yin masa tambaya cewa, "Daidai ne bisa ga doka, mutum yã saki matarsa?"

³ Ya amsa ya ce, "**Me Musa ya umarce ku?**"

⁴ Suka ce, "Musa ya ba da izini mutum yã rubuta takardar saki, yã kuma kore ta."

⁵ Yesu ya ce, "**Saboda taurin kanku ne, Musa ya rubuta muku wannan doka.** ⁶ Amma a farkon halitta, Allah ya 'halicce su miji da mace.'* ⁷ 'Saboda wannan dalili, mutum zai bar mahaifinsa da mahaifiyarsa, yã manne wa matarsa, ⁸ su biyun kuma za su zama jiki **ɗaya.**†**Saboda haka, su ba mutum biyu ba ne, amma mutum ɗaya.** ⁹ Domin haka, abin da Allah ya hada, **kada mutum yã raba.**"

¹⁰ Da suna cikin gida kuma, sai almajiran suka tambayi Yesu game da wannan. ¹¹ Ya amsa ya ce, "**Duk wanda ya saki matarsa, ya auri wata, yana da lafin aikata zina a kan matar da ya saki.** ¹² In kuma ta saki mijinta ta auri wani, ta yi zina ke nan."

Yesu da kananan yara

(*Mattiyu 19.13-15; Luka 18.15-17*)

¹³ Mutane suka kawo kananan yara wurin Yesu don yã taɓa su, amma almajiran suka kwabe su. ¹⁴ Da Yesu ya ga haka, sai ya yi fushi, ya ce musu, "**Ku bar yara kanana su zo wurina, kada ku hana su, gama mulkin Allah na irin wadannan ne.** ¹⁵ Gaskiya nake gaya muku, **duk wanda bai karɓi mulkin Allah kamar karamin yaro ba, ba zai taɓa shiga mulkin ba.**" ¹⁶ Sai ya ɗauki yaran a hannuwansa, ya ɗibiya musu hannuwansa, ya kuma albarkace su.

Saurayi mai arziki

(*Mattiyu 19.16-30; Luka 18.18-30*)

¹⁷ Da Yesu ya kama hanya, sai wani mutum ya ruga da gudu ya zo wajensa, ya durkusa a gabansa ya ce, "Malam nagari, me zan yi domin in gãji rai madawwami?"

¹⁸ Yesu ya amsa ya ce, "**Don me kake ce da ni mai nagarta? Ai, ba wani nagari, sai Allah kadai.** ¹⁹ Ka

* 10:6 Far 1.27 † 10:8 Far 2.24

san dokokin da suka ce, 'Kada ka yi kisankai, kada ka yi zina, kada ka yi sata, kada ka ba da shaida ta karya, kada ka cuci wani, ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka.'‡"

²⁰ Mutumin ya ce, "Malam, ai, tun ina yaro na kiyaye duk wadannan."

²¹ Yesu ya kalle shi da kauna ya ce, **"Abu daya ka rasa, ka tafi ka sayar da duk abin da kake da shi, ka ba wa matalauta, za ka kuwa sami dukiya a sama. Sa'an nan ka zo ka bi ni."**

²² Da jin wannan, sai mutumin ya bata fuskarsa, ya tafi da bakin ciki, gama yana da arziki sosai.

²³ Yesu ya dudduba, sai ya ce wa almajiransa, **"Yana da wuya fa masu arziki su shiga mulkin Allah!"**

²⁴ Almajiransa suka yi mamakin kalmominsa. Amma Yesu ya sāke ce musu, **"Ya' yana, yana da wuya fa a shiga mulkin Allah! ²⁵ Ya fi sauki rakumi yā shiga ta kafar allura, da mai arziki yā shiga mulkin Allah."**

²⁶ Almajiran suka yi mamaki kwarai, suka ce wa juna, "To, wa zai sami ceto ke nan?"

²⁷ Yesu ya kalle su ya ce, **"Ga mutum kam, wannan ba mai yiwuwa ba ne, amma ga Allah, wannan mai yiwuwa ne; dukan abubuwa masu yiwuwa ne ga Allah."**

²⁸ Bitrus ya ce, "Mun bar kome domin mu bi ka!"

²⁹ Yesu ya amsa ya ce, **"Gaskiya nake gaya muku, babu wanda zai bar gida, ko 'yan'uwa maza da mata, ko mahaifiya, ko mahaifi, ko 'ya'ya, ko gonaki saboda ni, da kuma bishara, ³⁰ sa'an nan yā kāsa samun ninkinsu dari a zamanin yanzu (na gidaje, da 'yan'uwa mata, da 'yan'uwa maza, da uwaye, da 'ya'ya, da gonaki amma tare da tsanani) a lahira kuma yā sami rai madawwami. ³¹ Amma da yawa da suke na farko, za su zama na karshe, na karshe kuma, za su zama na farko."**

*Yesu ya sāke yin zancen mutuwar sa
(Mattiyu 20.17-19; Luka 18.31-34)*

³² Suna haurawa a hanyarsu zuwa Urushalima ke nan, Yesu yana a gaba, almajiran suna bin sa suna mamaki, wadanda suke bi kuma suna ji tsoro. Ya sāke kai Sha Biyun nan gefe, ya gaya musu abin da zai faru da shi. ³³ Ya ce, **"Za mu haura zuwa Urushalima, za a bashe Dan Mutum, ga manyan firistoci da malaman dokoki. Za su yi masa hukuncin kisa, a kuma ba da shi ga Al'ummai, ³⁴ wadanda za su yi masa ba'a, su tofa masa miyau, su**

yi masa bulala, su kuma kashe shi. Bayan kwana uku kuma yā tashi.”

*Rokon Yakub da Yohanna
(Mattiyyu 20.20-28)*

³⁵ Sai Yakub da Yohanna, 'ya'yan Zebedi maza suka zo wurinsa suka ce, “Malam, muna so ka yi mana duk abin da muka roka.”

³⁶ Ya tambaye su ya ce, “**Me kuke so in yi muku?**”

³⁷ Suka amsa suka ce, “Ka bar dāyanmu yā zauna a damarka, dāyan kuma a hagunka, a cikin dāukakarka.”

³⁸ Yesu ya ce, “**Ba ku san abin da kuke roko ba. Za ku iya shan kwaf da zan sha, ko a yi muku baftisma da baftismar da aka yi mini?**”

³⁹ Suka ce, “Za mu iya.”

Yesu ya ce musu, “**Za ku sha kwaf da zan sha, a kuma yi muku baftisma da aka yi mini,** ⁴⁰ amma zama a damana ko haguna, ba ni nake ba da izinin ba. Wadannan wurare na wadanda aka riga aka shirya musu ne.”

⁴¹ Da sauran goman suka ji wannan, sai suka yi fushi da Yakub da Yohanna. ⁴² Yesu ya kira su ya ce musu, “**Kun sani wadanda aka san su da mulkin al'ummai sukan nuna musu iko, hakimansu ma sukan gasa musu iko.**

⁴³ **Ba haka ya kamata yā zama da ku ba. A maimakon, duk wanda yake so yā zama babba a cikinku, dole yā zama bawanku.** ⁴⁴ **Duk wanda kuma yake so yā zama na farko, dole yā zama bawan kowa.** ⁴⁵ **Gama ko Dan Mutum ma, bai zo domin a bauta masa ba, amma don yā yi bauta, yā kuma ba da ransa fansa saboda mutane da yawa.”**

*Bartimawus makaho ya sami gani
(Mattiyyu 20.29-34; Luka 18.35-43)*

⁴⁶ Sai suka iso Yeriko. Sa'ad da Yesu da almajiransa tare da taro mai yawa suke barin birnin, wani makaho da ake kira Bartimawus kuwa (wato, “dān Timawus”), yana zaune a gefen hanya yana bara. ⁴⁷ Da ya ji cewa Yesu Banazare ne, sai ya dāga murya, yana cewa, “Yesu Dan Dawuda, ka yi mini jinkai!”

⁴⁸ Mutane da yawa suka kwabe shi, suka ce yā yi shiru, amma ya kara dāga murya yana cewa, “Dan Dawuda, ka yi mini jinkai!”

⁴⁹ Yesu ya tsaya ya ce, “**Ku kira shi.**”

Sai suka kira makahon suka ce, “Ka yi farin ciki! Tashi tsaye! Yana kiranka.” ⁵⁰ Ya jefar da mayafinsa waje dāya, ya yi wuf, ya zo wurin Yesu.

⁵¹ Yesu ya tambaye shi ya ce, **“Me kake so in yi maka?”** Makahon ya ce, “Rabbi, ina so in sami ganin gari.”

⁵² Yesu ya ce, **“Je ka, bangaskiyarka ta warkar da kai.”** Nan da nan, ya sami ganin gari, ya kuma bi Yesu suka tafi.

11

Shiga mai nasara

(Mattiyu 21.1-11; Luka 19.28-40; Yohanna 12.12-19)

¹ Sa'ad da suka yi kusa da Urushalima, suka zo Betfaji da Betani wajen Dutsen Zaitun, sai Yesu ya aiki biyu daga cikin almajiransa, ² ya ce musu, **“Ku je kauyen da yake gaba da ku, da shigarku, za ku tarar da wani ɗan jaki a daure a can, wanda ba wanda ya taɓa hawa. Ku kunce shi ku kawo nan.** ³ In wani ya tambaye ku, ‘Don me kuke yin haka?’ Ku gaya masa cewa, ‘Ubangiji yana bukatarsa, zai kuma dawo da shi ba da jimawa ba.’”

⁴ Suka tafi, suka kuwa tarar da wani ɗan jaki a waje, a titi, daure a kofar gida. Suna cikin kunce shi ke nan, ⁵ sai waɗansu mutane da suke tsattsaye a wurin suka ce musu, “Me kuke yi da kuke kunce ɗan jakin nan?” ⁶ Suka amsa kamar yadda Yesu ya ce su yi. Mutanen kuwa suka kyale su. ⁷ Da suka kawo shi wajen Yesu, sai suka shimfiɗa rigunarsu a bayansa. Yesu kuwa ya hau ya zauna bisansa. ⁸ Mutane da yawa suka shimfiɗa rigunarsu a kan hanya, waɗansu kuma suka baza rassan itatuwan da suka sara daga gonaki. ⁹ Waɗanda suka yi gaba, da kuma waɗanda suke biye, duk suka ɗaga murya, suna cewa, “Hosanna!”*

“Mai albarka ne wanda yake zuwa a cikin sunan Ubangiji!”†

¹⁰ “Mai albarka ne mulkin nan mai zuwa na mahaifinmu Dawuda!”

“Hosanna a can cikin samaniya!”

¹¹ Yesu ya shiga Urushalima ya kuma tafi filin haikali. Ya dudduba kome duka, amma da yake yamma ta yi, sai ya tafi Betani tare da Sha Biyun.

Yesu ya tsabtacce haikali

(Mattiyu 21.18,19)

¹² Kashegari, da suke barin Betani, Yesu kuwa ya ji yunwa. ¹³ Da ya hangi wani itacen baure mai ganye, sai ya je domin yã ga ko yana da 'ya'ya. Amma da ya kai can, bai tarar

* **11:9** Wani faɗi ne na Ibraniyanci mai ma'ana “Ceto!” Wanda ya zama kalmar yabo; haka ma a aya 10 † **11:9** Zab 118.25; Zab 118.26

da kome ba sai ganye, domin ba lokacin 'ya'yan baure ba ne. ¹⁴ Sai ya ce wa itacen, **"Kada kowa yā kara cin 'ya'yanka."** Almajiransa kuwa suka ji ya fafi haka.

(*Mattiyu 21.12-17; Luka 19.45-48; Yohanna 2.13-22*)

¹⁵ Da suka kai Urushalima, sai Yesu ya shiga filin haikalin, ya fara korar waɗanda suke saya da sayarwa a can. Ya tutture tebur na masu musayar kuɗi, da kujerun masu sayar da tattabarun, ¹⁶ ya kuma hana kowa yā ratsa da a filin haikali d'auke da kayan ciniki. ¹⁷ Da yake koya musu, sai ya ce, **"Ashe, ba a rubuce yake ba cewa, 'Za a kira gidana, gidan addu'a na dukan al'ummai ba'?‡Amma ga shi kun mai da shi 'kogon 'yan fashi.'§"**

¹⁸ Manyan firistoci da malaman dokoki suka ji wannan, sai suka fara neman hanyar da za su kashe shi, gama suna jin tsoronsa, saboda dukan taron suna mamakin koyarwarsa.

¹⁹ Da yamma ta yi, sai Yesu da almajiransa suka* bar garin.

Itacen baure da ya yankwane

(*Mattiyu 21.20-22*)

²⁰ Da safe, da suke wucewa, sai suka ga itacen bauren nan ya yankwane tun daga saiwarsa. ²¹ Bitrus ya tuna, sai ya ce wa Yesu, "Rabbi, duba! Itacen bauren nan da ka la'anta, ya yankwane!"

²² Yesu ya amsa ya ce, **"Ku gaskata da Allah. ²³ Gaskiya nake gaya muku, in wani ya ce wa dutsen nan, 'Je ka, ka fāda cikin teku,' bai kuwa yi shakka a zuciyarsa ba, amma ya gaskata cewa, abin da ya fada zai faru, haka kuwa za a yi masa. ²⁴ Saboda haka, ina fada muku, duk abin da kuka roka cikin addu'a, ku gaskata kun riga kun karba, zai kuwa zama naku. ²⁵ A duk lokacin da kuke tsaye cikin addu'a, in kuna riƙe da wani mutum a zuciyarku, ku gafarta masa, domin Ubanku da yake sama shi ma yā gafarta muku zunubanku."**†

An tuhumi ikon Yesu

(*Mattiyu 21.23-27; Luka 20.1-8*)

²⁷ Suka sāke dawowa cikin Urushalima. Da Yesu yana tafiya a filin haikali, sai manyan firistoci, malaman dokoki da kuma dattawa suka zo wurinsa. ²⁸ Suka tambaye, shi

‡ 11:17 Ish 56.7 § 11:17 Irm 7.11 * 11:19 Waɗansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko suna da ya † 11:25 Waɗansu rubuce-rubucen hannu na da suna da zunubai. 26 Amma idan ba kwa yafewa, Ubanku ma da yake sama, ba zai yafe muku zunubanku ba.

suka ce, “Da wane iko kake yin wafannan abubuwa? Wa kuma ya ba ka ikon yin wannan?”

²⁹ Yesu ya ce, **“Zan yi muku tambaya guda. Ku ba ni amsa, ni kuma zan gaya muku, ko da wane iko nake yin wafannan abubuwa. ³⁰ Baftismar Yohanna, daga sama ce, ko daga mutane? Ku fadfa mini!”**

³¹ Sai suka tattauna a junansu, suka ce, “In muka ce, ‘Daga sama ne,’ zai ce, ‘To, don me ba ku gaskata shi ba?’ ³² In kuma muka ce, ‘Daga wurin mutane ne’; suna jin tsoron mutane, don kowa ya dfauka cewa, Yohanna, annabi ne na gaskiya.”

³³ Saboda haka, suka amsa wa Yesu suka ce, “Ba mu sani ba.”

Yesu ya ce, **“To, ni ma ba zan gaya muku ko da wane iko nake yin wafannan abubuwa ba.”**

12

Misalin 'yan haya

(Mattiyu 21.33-46; Luka 20.9-19)

¹ Sa'an nan ya fara yi musu magana da misalai ya ce, **“Wani mutum ya shuka gonar inabi. Ya kewaye ta da katanga, ya haka rami domin matsin inabin, ya kuma gina dakin gadi. Sai ya ba wa wafansu manoma hayar gonar inabin, sa'an nan ya yi tafiya. ² Da lokacin girbi ya yi, sai ya aiki wani bawa wajen 'yan hayan, don ya karbo masa 'ya'yan inabin daga wurinsu. ³ Amma suka kama shi, suka yi masa duka, suka kore shi hannun wofi. ⁴ Sai ya sake aikan wani bawa wurinsu, amma suka bugi wannan mutum a kai, suka wulakanta shi. ⁵ Har yanzu ya sake aikan wani. Wannan kuwa suka kashe. Ya aika wafansu da yawa; suka bubbuge wafansu, sauran kuwa suka kashe.**

⁶ **“Sauran mutum daya da ya rage ya aika, da, da yake kauna. Daga karshe sai ya aike shi, yana cewa, ‘Za su girmama dana.’**

⁷ **“Amma 'yan hayan suka ce wa juna, ‘Aha! Wannan shi ne magajin. Ku zo mu kashe shi, gadon kuma ya zama namu.’ ⁸ Sai suka kama shi suka kashe, suka jefa shi bayan gonar inabin.**

⁹ **“To, me, mai gonar inabin zai yi ke nan? Zai zo ya karkashe dukan 'yan hayan nan, ya kuma ba wa wafansu gonar inabin. ¹⁰ Ba ku taba karanta wannan Nassi ba,**

“Dutsen da magina suka fi,

shi ne kuwa ya zama dutsen kusurwan gini.

11 **Ubangiji ya yi wannan,**

ya kuma yi kyau a idanunmu'?"*

¹² Sai manyan Firistoci da malaman dokoki da shugabanni suka nemi hanyar da za su kama shi, domin sun gane ya yi misalin a kansu ne. Amma suka ji tsoron taron, saboda haka suka bar shi suka yi tafiyarsu.

Biyar haraji ga Kaisar

(Mattiyu 22.15-22; Luka 20.20-26)

¹³ Daga baya, sai suka tura waƙansu Farisiyawa da mutanen Hiridus zuwa wurin Yesu, domin su sa masa tarko a cikin maganarsa. ¹⁴ Suka zo wurinsa suka ce, "Malam, mun san kai mutum ne mai mutunci. Ba ka bin ra'ayin mutane, don ba ka nuna bambanci. Amma kana koyar da hanyar Allah bisa ga gaskiya. Daidai ne a biya wa Kaisar haraji, ko babu? ¹⁵ Mu biya ko kada mu biya?"

Amma Yesu ya san munafuncinsu, sai ya yi tambaya ya ce, "**Don me kuke fofarin sa mini tarko? Ku kawo mini dinari in ga.**" ¹⁶ Suka kawo masa kuɗin, sai ya tambaye, su ya ce, "**Hoton wane ne wannan? Kuma rubutun wane ne wannan?**"

Suka ce, "Na Kaisar."

¹⁷ Sai Yesu ya ce musu, "**Ku ba wa Kaisar abin da yake na Kaisar, ku ba wa Allah kuma abin da yake na Allah.**"

Suka yi mamakinsa kwarai.

Aure a tashin matattu

(Mattiyu 22.23-33; Luka 20.27-40)

¹⁸ Sa'an nan Sadukiyawa da suke cewa, babu tashin matattu, suka zo masa da tambaya. ¹⁹ Suka ce, "Malam, Musa ya rubuta mana cewa, in ɗan'uwan wani mutum ya mutu, ya bar mata babu 'ya'ya, dole mutumin ya auri gwauruwar, yā kuma samo wa ɗan'uwansa 'ya'ya. ²⁰ To, an yi waƙansu 'yan'uwa guda bakwai. Na fari ya yi aure, ya mutu babu 'ya'ya. ²¹ Na biyun ya auri gwauruwar, sai shi ma ya mutu, babu 'ya'ya. Haka kuma na ukun. ²² A gaskiya, ba ko ɗaya daga cikin bakwai ɗin da ya bar 'ya'ya. Daga karshe, macen ta mutu. ²³ To, a tashin matattu, matar wa za tā zama, don duk su bakwai nan sun aure ta?"

²⁴ Yesu ya ce, "**Ashe, ba a cikin kuskure kuke ba saboda rashin sanin Nassi, ko ikon Allah? ²⁵ Sa'ad da matattu suka tashi, ba za su yi aure ba, ba kuwa za a ba da su ga aure ba. Za su zama kamar yadda mala'iku suke a cikin sama. ²⁶ Game da tashin matattu kuwa, ashe, ba ku karanta a cikin littafin Musa ba, game da labarin ɗan kurmin nan mai cin wuta da Musa ya gani**

* 12:11 Zab 118.22,23

a jeji, yadda Allah ya yi magana da shi ya ce, 'Ni ne Allah na Ibrahim, Allah na Ishaku da kuma Allah na Yakub'?† 27 Shi ba Allah na matattu ba ne, shi Allah na masu rai ne. Kun yi mummunan kuskure!"

*Dokar da ta fi girma duka
(Mattiyu 22.23-33; Luka 20.27-40)*

28 Wani daga cikin malaman dokoki ya zo ya ji suna muhawwara. Da ya lura cewa Yesu ya amsa musu daidai, sai ya tambaye shi ya ce, "A cikin dukan dokoki, wacce ta fi girma duka?"

29 Yesu ya ce, "**Wadda ta fi girma duka, ita ce wannan. 'Ku saurara, ya Isra'ila, Ubangiji Allahnmu, Ubangiji daya ne. 30 Ka kaunaci Ubangiji Allahnka da dukan zuciyarka, da dukan ranka, da dukan hankalinka, da kuma dukan karfinka.'**‡ 31 Na biyun ita ce, '**Ka kaunaci makwabcinka kamar kanka.**'§Ba wata doka da ta fi wadannan."

32 Mutumin ya ce, "Malam, ka fadɓi daidai. Daidai ne da ka ce, Allah daya ne, babu kuma wani sai shi. 33 Nuna kauna ga Allah da dukan zuciyarka, da dukan ganewarka, da dukan karfinka, da kuma nuna kauna ga makwabcinka kamar kanka, ya fi dukan hadayun konawa da sadakoki."

34 Da Yesu ya ga ya amsa da hikima, sai ya ce masa, "**Ba ka da nisa da mulkin Allah.**" Daga lokacin, ba wanda ya yi karambani yin masa wata tambaya.

*Kiristi dan wane ne?
(Mattiyu 22.41-46; Luka 20.41-44)*

35 Yayinda Yesu yake koyarwa a filin haikalin, sai ya yi tambaya ya ce, "**Yaya malaman dokoki suke cewa Kiristi dan Dawuda ne? 36 Dawuda da kansa ya yi magana ta wurin Ruhu Mai Tsarki ya ce, 'Ubangiji ya ce wa Ubangijina, 'Zauna a hannun damana sai na sa abokan gābanka**

a karkashin sawunka.'"**

37 **Dawuda da kansa ya kira shi 'Ubangiji.'** To, ta yaya zai zama dansa?"

Taro mai yawa suka saurare shi da murna.

(Mattiyu 23.1-36; Luka 20.45-47)

38 Sa'ad da Yesu yake koyarwa ya ce, "**Ku lura da malaman dokoki. Sukan so yin tafiya a manyan riguna, a kuma dinga gaishe su a wuraren kasuwanci. 39 Sukan kuma nemi wuraren zama mafi daraja a majami'u, da**

kuma wuraren zaman manya a bukukkuwa. ⁴⁰ Suna kwace gidajen gwauraye, kuma don nuna iyawa, sukan yi dogayen addu'o'i. Irin mutanen nan, za su sha hukunci mai tsanani sosai."

Bayarwar gwauruwa

⁴¹ Yesu ya zauna d'aura da inda ake bayarwa, ya kuma dubi yadda taron suke sa kudinsu a cikin d'akunan ajiya haikali. Masu arziki da yawa suka zuba kudafe masu yawa.

⁴² Amma wata matalauciya gwauruwa, ta zo ta saka anini biyu, da suka yi daidai da rabin kobo.

⁴³ Yesu ya kira almajiransa wurinsa ya ce, "**Gaskiya nake gaya muku, abin da matalauciya gwauruwan nan ta zuba cikin d'akunan ajiya nan ya fi na sauran dukan.**

⁴⁴ **Dukansu sun bayar ne daga cikin arzikinsu; ita kuwa, daga cikin talaucinta, ta ba da kome, duk abin da take da shi na rayuwa."**

13

Alamun karshen zamani
(*Mattiyu 24.1,2; Luka 21.5,6*)

¹ Da yake barin haikalin, sai d'aya daga cikin almajiransa ya ce masa, "Malam! Dubi irin manya-manyan duwatsun nan! Ka ga irin gine-ginen nan masu kyau mana!"

² Yesu ya amsa ya ce, "**Ka ga dukan manyan gine-ginen nan? Ba wani dutse a nan, da za a bari kan wani da ba za a rushe ba."**

(*Mattiyu 24.3-14; Luka 21.7-19*)

³ Da Yesu yana zaune a kan Dutsen Zaitun da yake d'aura da haikali, sai Bitrus, Yakub, Yohanna da kuma Andarawus, suka tambaye shi a boye, suka ce, ⁴ "Ka gaya mana, yaushe wadannan abubuwa za su faru? Wace alama ce kuma za ta nuna cewa, duk wadannan suna dab da cikawa?"

⁵ Sai Yesu ya ce musu, "**Ku lura fa kada wani ya rufe ku. ⁶ Da yawa za su zo a cikin sunana, suna cewa, 'Ni ne shi.' Za su kuwa rudi mutane da yawa.**

⁷ **Sa'ad da kuka ji labarun yake-yake da jita-jitar yake-yake, kada hankalinku ya tashi. Dole irin wadannan abubuwa su faru. Amma karshen tukuna. ⁸ Al'umma za ta tasar wa al'umma, mulki kuma ya tasar wa mulki. Za a yi girgizar kasa a wurare dabam-dabam, a kuma yi yunwa. Wadannan dai mafarin azabar nakuda.**

⁹ "**Dole ku yi zaman tsaro. Za a ba da ku ga hukuma, a kuma bulale ku a majami'u. Saboda ni kuma, za ku tsaya a gaban gwamnoni da sarakuna, domin ku ba da shaida a gabansu. ¹⁰ Dole sai an fara yin wa'azin**

bishara ga dukan al'ummai. ¹¹ Sa'ad da aka kama ku, aka kuma kai ku don a yi muku shari'a, kada ku damu da abin da za ku fada. Sai dai ku fadi abin da aka ba ku a lokacin. Gama ba ku kuke magana ba, Ruhu Mai Tsarki ne.

¹² "Dan'uwa zai ba da dan'uwa a kashe. Mahaifi zai ba da dansa. 'Ya'ya za su tayar wa iyayensu, su kuma sa a kashe su. ¹³ Dukan mutane za su ki ku saboda ni, amma wanda ya tsaya da karfi har karshe, zai sami ceto.

(Mattiyu 24.15-21; Luka 21.20-24)

¹⁴ "Sa'ad da kuka ga 'abin kyama, mai kawo hal-laka'* tsaye inda†bai kamata ba (mai karatu ya gane), to, sai wadanda suke a Yahudiya su gudu zuwa duwatsu. ¹⁵ Kada wani da yake kan rufin gidansa ya sauka, ko ya shiga gida don ya dauki wani abu. ¹⁶ Kada wani da yake gona kuma ya koma don daukar rigarsa. ¹⁷ Kaiton mata masu ciki, da mata masu renon 'ya'ya a wadancan kwanakin! ¹⁸ Ku yi addu'a, kada wannan ya faru a lokacin sanyi. ¹⁹ Domin wadancan kwanakin za su zama kwanaki na bakin ciki, wadanda ba a taba yin irinsa ba tun farkon halitta, har ya zuwa yanzu, ba kuwa za a sake yin irinsa ba.

²⁰ "Da ba don Ubangiji ya rage kwanakin nan ba, da ba wani da zai tsira. Amma saboda zababubu wadanda ya zaba, sai ya rage kwanakin. ²¹ A lokacin nan, in wani ya ce muku, 'Duba, ga Kiristi nan!' Ko kuwa, 'Duba, ga shi can!' Kada ku gaskata. ²² Gama Kiristi masu yawa na karya, da annabawan karya za su firfito, su kuma aikata manyan alamu da ayyukan banmamaki don su rudi har da zababubu ma in zai yiwu. ²³ Amma ku kula! Na dai gaya muku kome tun da wuri.

(Mattiyu 24.29-31; Luka 21.25-28)

²⁴ "Amma wadancan kwanaki, bayan bakin azaban nan,

" 'rana za ta yi duhu,

wata kuma ba zai ba da haskensa ba;

²⁵ taurari za su fãffãdo daga sararin sama.

Za a kuma girgiza manyan abubuwan da suke a sararin sama.†

²⁶ "Sa'an nan, mutane za su ga 'Dan Mutum yana zuwa cikin gizagizai da iko, da daukaka mai girma. ²⁷ Zai kuma aiko mala'ikunsa su tattaro zababbunsa

* 13:14 Dan 9.27; Dan 11.31; Dan 12.11 † 13:14 Ko kuwa shi; haka ma a aya 29 ‡ 13:25 Ish 13.10; Ish 34.4

daga kusurwoyi hudun nan, daga iyakar duniya har ya zuwa iyakar sama.

(Mattiyyu 24.32-35; Luka 21.29-33)

28 "To, sai ku yi koyi da itacen baure. Da zarar rassansa suka yi taushi, ganyayensa kuma suka toho, kun san cewa damina ta yi kusa ke nan. 29 Haka ma, in kuka ga wadannan abubuwa suna faruwa, ku san cewa ya yi kusan zuwa, yana ma dab da bakin kofa. 30 Gaskiya nake gaya muku, zamanin nan ba zai shude ba sai duk abubuwan nan sun faru. 31 Sama da kasa za su shude, amma kalmomina ba za su taba shudewa ba.

*Ba a san rana ko sa'a ba
(Mattiyyu 24.36-44)*

32 "Game da wannan rana ko sa'a kuwa, ba wanda ya sani, ko mala'ikun da suke sama, ko 'Dan, sai Uban kadai. 33 Ku lura fa! Ku zauna a shirye! Don ba ku san lokacin da shi zai zo ba. 34 Yana kama da mutumin da zai yi tafiya. Yakan bar gidansa a hannun bayinsa, kowa da nasa aikin da aka sa shi, ya kuma ce wa wanda yake gadin kofa, ya yi tsaro.

35 "Saboda haka, sai ku zauna a shirye, domin ba ku san lokacin da maigidan zai dawo ba, ko da yamma ne, ko da tsakar dare ne, ko lokacin da zakara na cara ne, ko kuma da safe ne. 36 In ya zo kwaram, kada ka bari ya tarar da kai kana barci. 37 Abin da na fada muku, na fada wa kowa. 'Ku yi tsaro!'"

14

An shafe Yesu a Betani

(Mattiyyu 26.1-5; Luka 22.1,2; Yohanna 11.45-53)

1 To, saura kwana biyu ne kadai a yi Bikin Ketarewa da Bikin Burodi Marar Yisti, sai manyan firistoci da malaman dokoki, suka nemi wani dalili su kama Yesu a boye, su kashe. 2 Suka ce, "Ba a lokacin Biki ba, don kada mutane su yi tawaye."

(Mattiyyu 26.6-13; Yohanna 12.1-8)

3 Yayinda yake a Betani, a gidan wani mutumin da ake kira Siman Kuturu, yana cin abinci, sai wata mace ta zo da wani dan tulu na turaren alabasta da aka yi da nardi zalla, mai tsadan gaske. Ta fasa tulun, ta kuma zuba turaren a kansa.

4 Wadansu daga cikin wadanda suke wurin, suka ji haushi, suka ce wa juna, "Me ya sa za a bata turaren nan haka? **5** Da an sayar da shi, ai, da an sami kudɪ fiye da

albashi* ma'aikaci na shekara guda, a ba wa matalauta. Sai suka tsawata mata da zafi."

⁶ Yesu ya ce, **"Ku kyale ta mana. Don me kuke damunta? Ta yi abu mai kyau a gare ni.** ⁷ Matalauta dai suna tare da ku kullum, za ku kuma iya taimakonsu a duk lokacin da kuke so. Amma ni ba zan kasance da ku kullum ba. ⁸ Ta yi abin da ta iya yi. Ta zuba turare a jikina kafin lokaci, don shirin jana'izata. ⁹ Gaskiya nake gaya muku, duk inda aka yi wa'azin bishara ko'ina a duniya, za a fadi abin da ta yi, domin tunawa da ita."

(Mattiyu 26.14-16; Luka 22.3-6)

¹⁰ Sai Yahuda Iskariyot, ɗaya daga cikin Sha Biyun nan, ya je wajen manyan firistoci don yā bashe Yesu a gare su. ¹¹ Suka yi murna da jin haka, suka yi alkawari za su ba shi kudi. Don haka, ya fara neman zarafi yā ba da shi.

Abincin yamma na Ubangiji

(Mattiyu 26.17-25; Luka 22.7-14,21-23; Yohanna 13.21-30)

¹² A rana ta fari ta Bikin Burodi Marar Yisti, lokacin da akan yanka ɗan ragon hadayar kafara, bisa ga al'ada ta tunawa da Bikin Ketarewa, sai almajiran Yesu suka tambaye shi, suka ce, "Ina kake so mu je mu shirya maka wurin da za ka ci Bikin Ketarewa?"

¹³ Sai ya aiki biyu daga cikin almajiransa ya ce, **"Ku shiga cikin birni, za ku sadu da wani ɗauke da tulun ruwa. Ku bi shi.** ¹⁴ Gidan da ya shiga, ku gaya wa maigidan cewa, 'Malam yana tambaya, ina ɗakin bakina, inda zan ci Bikin Ketarewa tare da almajiraina?' ¹⁵ Zai nuna muku wani babban ɗakin sama da aka shirya domin baki. Ku yi mana shirin a can."

¹⁶ Almajiran suka tafi, suka shiga cikin birnin, suka kuwa tarar da kome kamar yadda Yesu ya faɗa musu. Sai suka shirya Bikin Ketarewa.

¹⁷ Da yamma ta yi, sai Yesu ya zo tare da Sha Biyun. ¹⁸ Yayinda suke cin abinci a tebur, sai ya ce, **"Gaskiya nake gaya muku, ɗaya daga cikinku zai bashe ni, wani wanda yake ci tare da ni."**

¹⁹ Suka cika da bakin ciki, da ɗaya-ɗaya suka ce masa, "Tabbatacce, ba ni ba ne, ko?"

²⁰ Ya ce, **"Daya daga cikin Sha Biyun ne, wanda yake ci tare da ni a kwano.** ²¹ Dan Mutum zai tafi kamar yadda yake a rubuce game da shi, amma kaiton mutumin da ya bashe Dan Mutum! Zai fi masa, da ba a haife shi ba."

(Mattiyu 26.26-30; Luka 22.14-23; 1 Korintiyawa 11.23-25)

* 14:5 Girik fiye da dinari ɗari uku

²² Yayinda suke cin abinci, sai Yesu ya ɗauki burodi, ya yi godiya, ya kakkarya, ya ba wa almajiransa, yana cewa, **“Ku karɓa, wannan jikina ne.”**

²³ Sai kuma ya ɗauki kwaf ruwan inabi, ya yi godiya, ya kuma miƙa musu, dukansu suka sha daga ciki.

²⁴ Sai ya ce musu, **“Wannan jinina ne na alkawari, wanda aka zubar da shi saboda mutane da yawa.**

²⁵ **Gaskiya nake gaya muku, ‘Ba zan kara sha daga ‘ya’yan inabi ba, sai ranan nan, da zan sha shi sabo a mulkin Allah.’”**

²⁶ Da suka rera waƙa, sai suka fita, suka tafi Dutsen Zaitun.

Yesu ya yi magana a kan mūsun Bitrus

(Mattiyu 26.31-35; Luka 22.31-34; Yohanna 13.36-38)

²⁷ Yesu ya ce musu, **“Dukanku za ku ja da baya ku bar ni, gama yana a rubuce cewa,**

“‘Zan bugi makiyayin tumaki,

tumakin kuwa za su warwatse.’”[†]

²⁸ **Amma bayan na tashi, zan sha gabanku zuwa Galili.”**

²⁹ Bitrus ya ce, “Ko da duka sun ja da baya suka bar ka, ba zan bar ka ba.”

³⁰ Yesu ya ce, **“Gaskiya nake faɗa maka, yau, tabbat-acce, a daren nan, kafin zakara yā yi cara sau biyu[‡]kai da kanka za ka yi mūsun sanina sau uku.”**

³¹ Amma Bitrus ya yi ta nanatawa da karfi ya ce, “Ko da zan mutu tare da kai, ba zan taɓa yin mūsun saninka ba.” Duk sauran ma suka ce haka.

Getsemane

(Mattiyu 26.36-46; Luka 22.39-46)

³² Suka tafi wani wurin da ake kira Getsemane, Yesu ya kuma ce wa almajiransa, **“Ku zauna a nan, yayinda ni kuwa in yi addu’a.”** ³³ Ya tafi tare da Bitrus, Yakub da kuma Yohanna. Sai ya fara bakin ciki da damuwa kwarai.

³⁴ Sai ya ce musu, **“Raina yana cike da bakin ciki har ma kamar zan mutu. Ku dakata a nan ku yi tsaro.”**

³⁵ Sai ya yi gaba kafan, ya fāɗi a kasa, ya yi addu’a, ya ce in mai yiwuwa ne, a ɗauke masa wannan sa’a. ³⁶ Ya ce, **“Ya Abba, §Uba, kome mai yiwuwa ne a gare ka. Ka ɗauke mini wannan kwaf. Amma ba abin da nake so ba, sai dai abin da kake so.”**

³⁷ Sai ya koma wajen almajiransa, ya same su suna barci. Ya ce wa Bitrus, **“Siman, kana barci ne? Ka kāsa yin tsaro na sa’a ɗaya?”** ³⁸ **Ku yi tsaro, ku kuma yi addu’a,**

[†] 14:27 Zak 13.7 [‡] 14:30 Waɗansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko ba

su da sau biyu. § 14:36 Da Arameyik na Baba

domin kada ku fādi cikin jarraba. Ruhu yana so, sai dai jiki raunana ne.”

³⁹ Ya sāke komawa, ya maimaita addu'ar da ya yi. ⁴⁰ Da ya dawo, ya sāke tarar da su suna barci, domin barci ya cika musu ido. Suka rasa abin da za su ce masa.

⁴¹ Da ya koma sau na uku, sai ya ce musu, **“Har yanzu kuna barci, kuna hutawa ba? Ya isa! Lokaci ya yi. Duba an ba da Dan Mutum a hannun masu zunubi. ⁴² Ku tashi! Mu tafi! Ga mai bashe ni dīn yana zuwa!”**

An kama Yesu

(Mattiyu 26.47-56; Luka 22.47-53; Yohanna 18.3-12)

⁴³ Yana cikin magana ke nan, sai Yahuda, dāya daga cikin Sha Biyun ya bayyana. Ya zo tare da taro da suke riƙe da takuba da sanduna. Manyan firistoci da malaman dokoki, da kuma dattawa ne suka turo taron.

⁴⁴ Mai bashe shi dīn ya riga ya shirya alama da su cewa, “Wanda na yi wa sumba, shi ne mutumin, ku kama shi, ku riƙe sosai.” ⁴⁵ Nan da nan Yahuda ya je wurin Yesu ya ce, “Rabbi!” Ya kuma yi masa sumba. ⁴⁶ Mutanen kuwa suka kama Yesu, suka riƙe shi. ⁴⁷ Sai wani cikin waƙanda suke tsattsaye kusa ya zāre takobinsa, ya sare kunnen bawan babban firist.

⁴⁸ Yesu ya ce, **“Ina jagoran wani tawaye ne da kuka fito da takuba da kuma sanduna domin ku kama ni? ⁴⁹ Kowace rana ina tare da ku, ina koyarwa a filin haikali, ba ku kama ni ba. Amma dole a cika Nassi.”**

⁵⁰ Sai kowa ya yashe shi ya gudu.

⁵¹ Wani saurayin da ba ya sanye da kome sai rigar lilin, yana bin Yesu. Da suka yi koƙarin kama shi, ⁵² sai ya gudu ya bar rigarsa, ya gudu tsirara.

A gaban majalisa

(Mattiyu 26.57-68; Luka 22.54,55,63-71; Yohanna 18.13,14,19-24)

⁵³ Suka kai Yesu wajen babban firist, sai dukan manyan firistoci, dattawa da kuma malaman dokoki suka taru. ⁵⁴ Bitrus ya bi shi daga nesa, har cikin filin gidan babban firist. A can, ya zauna tare da masu gadi, yana jin dumin wuta.

⁵⁵ Manyan firistoci da dukan 'yan Majalisa, suka shiga neman shaidar laifin da za a tabbatar a kan Yesu, domin su kashe shi. Amma ba su sami ko dāya ba. ⁵⁶ Da yawa suka ba da shaidar karya a kansa, amma shaidarsu ba tā zo dāya ba.

⁵⁷ Sai waƙansu suka mīke tsaye, suka ba da wannan shaida karya a kansa, suka ce, ⁵⁸ “Mun ji shi ya ce, ‘Zan rushe wannan haikali da mutum ya gina, cikin kwana uku,

in sāke gina wani wanda ba ginin mutum ba.' " 59 Duk da haka ma, shaidarsu ba tā zo d'aya ba.

60 Sai babban firist ya tashi a gabansu, ya tambayi Yesu ya ce, "Ba za ka amsa ba? Wane shaida ke nan waɗannan mutane suke kawowa a kanka?" 61 Amma Yesu ya yi shiru, bai kuwa amsa ba.

Babban firist ya sāke tambayarsa ya ce, "Kai ne Kiristi, Dan Mai Albarka?"

62 Yesu ya ce, "**Ni ne. Za ku kuwa ga Dan Mutum yana zaune a hannun dama na Mai Iko, yana kuma zuwa a cikin gizagizan sama.**"

63 Babban firist ya yage tufafinsa, ya yi ce, "Ina dalilin neman waɗansu shaidu kuma? 64 Kun dai ji sabon. Me kuka gani?"

Duka suka yanke masa hukuncin kisa. 65 Sai waɗansu suka fara tattofa masa miyau, suka rufe masa idanu, suka bubbuge shi da hannuwansu, suka ce, "Yi annabci!" Masu gadin kuma suka d'auke shi, suka yi masa duka.

Bitrus ya yi mūsun sanin Yesu

(Mattiyu 26.69-75; Luka 22.56-62; Yohanna 18.15-18,25-27)

66 Yayinda Bitrus yake kasa a filin gidan, sai wata yarinya, baiwa, d'aya daga cikin ma'aikatan babban firist, ta zo can.

67 Da ta ga Bitrus yana jin d'umi, sai ta dube shi da kyau.

Ta ce, "Kai ma kana tare da Yesu, Banazare."

68 Amma ya yi mūsu ya ce, "Ban san abin da kike magana ba, balle ma in fahimce ki." Sai ya fita zuwa zaure.*

69 Da baiwar ta gan shi a can, sai ta sāke gaya wa waɗanda suke tsattsaye a wurin, ta ce, "Wannan mutum yana d'aya daga cikinsu." 70 Sai ya sāke yin musu.

Bayan d'an lokaci kaɗan, sai waɗanda suke tsattsaye kusa suka ce wa Bitrus, "Lalle, kana d'aya daga cikinsu, gama kai mutumin Galili ne."

71 Sai ya fara la'antar kansa, yana rantsuwa musu, yana cewa, "Ban san wannan mutumin da kuke magana a kai ba."

72 Nan da nan zakara ya yi cara sau na biyu.† Sai Bitrus ya tuna da maganar da Yesu ya yi masa cewa, "**Kafin zakara yā yi cara sau biyu,‡ za ka yi mūsun sanina sau uku.**" Sai ya fashe da kuka.

* **14:68** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko suna da kofar shiga zakara kuwa ya yi cara † **14:72** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko ba su da sau na biyu. ‡ **14:72** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko ba su da sau biyu.

15

Yesu a gaban Bilatus

(Mattiyu 27.1,2,11-14; Luka 23.1-5; Yohanna 18.28-38)

¹ Da sassafe, sai manyan firistoci da dattawa, da malaman dokoki, da dukan Majalisa, suka yanke shawara. Suka daure Yesu, suka kai shi, suka mika shi ga Bilatus.

² Bilatus ya yi tambaya ya ce, “Kai ne Sarkin Yahudawa?”

Yesu ya amsa ya ce, **“I, haka yake, kamar yadda ka fada.”**

³ Manyan firistoci suka zarge shi a kan abubuwa da yawa.

⁴ Don haka Bilatus ya sāke tambayarsa ya ce, “Ba za ka amsa ba? Dubi abubuwa da yawa da suke zarginka da su.”

⁵ Amma har yanzu, Yesu bai ba da amsa ba, Bilatus ya yi mamaki.

(Mattiyu 27.15-26; Luka 23.13-25; Yohanna 18.39-19.16)

⁶ Yanzu fa, al’ada ce a lokacin Bikin, a saki dan kurkuku guda wanda mutane suka roka. ⁷ Wani mutumin da ake kira Barabbas, yana a kurkuku, tare da wadansu ‘yan tawaye da suka yi kisankai a lokacin wani hargitsi. ⁸ Taron suka matso, suka ce roki Bilatus yā yi musu abin da ya saba yi.

⁹ Bilatus ya yi tambaya ya ce, “Kuna so in sakar muku Sarkin Yahudawa?” ¹⁰ Don ya san saboda sonkai ne manyan firistoci suka ba da Yesu a gare shi. ¹¹ Amma manyan firistoci suka zuga taron su sa a saki Barabbas, a maimakon Yesu.

¹² Bilatus ya tambaye su ya ce, “To, me zan yi da wanda kuke ce da shi, sarkin Yahudawa?”

¹³ Suka yi ihu, suka ce, “A gicciye shi!”

¹⁴ Bilatus ya yi tambaya ya ce, “Don me? Wane laifi ya yi?”

Amma suka kara yin ihu suna cewa, “A gicciye shi!”

¹⁵ Don son yā faranta wa taron rai, sai Bilatus ya sakar musu Barabbas. Ya sa aka yi wa Yesu bulala, sa’an nan ya ba da shi a gicciye.

Sojoji sun yi wa Yesu ba’a

(Mattiyu 27.27-30; Yohanna 19.2,3)

¹⁶ Sojojin suka tafi da Yesu cikin fadar gwamna (wato, Firetoriyum), suka kira dukan kamfanin sojoji wuri daya.

¹⁷ Suka sa masa wata riga mai ruwan shunayya, suka kuma tuka rawanin kaya suka sa masa. ¹⁸ Sai suka fara ce masa, “Ranka yā daɗe sarkin Yahudawa!” ¹⁹ Suka dinga bugunsa a kā da sanda, suka tattofa masa miyau. Suka durkusa suka yi masa bangirma na ba’a. ²⁰ Bayan da suka gama yin masa

ba'a, suka tube rigar mai ruwan shunayyar, suka sa masa nasa tufafi. Sai suka tafi da shi don a gicciye shi.

Gicciyewa

(*Mattiyu 27.27-30; Yohanna 19.2,3*)

²¹ Sai ga wani mutum daga Sairin da ake kira Siman, mahaifin Alekzanda da Rufus, yana wucewa kan hanyarsa daga kauye. Sai suka tilasta shi yã d'auki gicciyen. ²² Suka kawo Yesu a wurin da ake kira Golgota (wanda yake nufin Wurin Kokon Kai). ²³ Sai suka miƙa masa ruwan inabi gauraye da mur, don yã rage zafi, amma bai sha ba. ²⁴ Sai suka gicciye shi. Suka rarraba tufafinsa, suka jefa kuri'a a kansu don su ga abin da kowa zai samu.

²⁵ Sa'a ta uku na safe ce kuwa aka gicciye shi. ²⁶ Akwai rubutu na zarginsa, da ya ce,

Sarkin Yahudawa.

²⁷ Suka gicciye 'yan fashi biyu tare da shi, d'aya a damansa, d'ayan kuma a hagunsa.* ²⁹ Masu wucewa suka zazzage shi. Suka kaƙa kai suna cewa, "To, kai da za ka rushe haikali ka kuma gina shi a kwana uku, ³⁰ sai ka sauko daga gicciyen, ka ceci kanka!"

³¹ Haka kuma, manyan firistoci da malaman dokoki suka yi masa ba'a a junansu, suna cewa, "Ya ceci waƙansu, amma ya kãsa ceton kansa! ³² Bari wannan Kiristi, wannan Sarkin Isra'ila, yã sauko yanzu daga gicciye, don mu ga mu kuma gaskata." Waƙanda aka gicciye tare da shi ma suka zazzage shi.

Mutuwar Yesu

(*Mattiyu 27.45-56; Luka 23.44-49; Yohanna 19.28-30*)

³³ Daga sa'a ta shida har zuwa sa'a ta tara na rana, duhu ya rufe dukan kasar. ³⁴ A daidai sa'a ta tara na rana, sai Yesu ya daga murya da karfi ya ce, "**Eloi, Eloi, lama sabaktani?**" (Wato, "**Ya Allahna, ya Allahna, don me ka yashe ni?**").†

³⁵ Da waƙansu cikin waƙanda suke tsattsaye kusa da wurin suka ji haka, suka ce, "Ku saurara, yana kiran Iliya."

³⁶ Wani mutum ya ruga ya je ya jiƙo soso da ruwan tsami, ya soka a sanda ya miƙa wa Yesu yã sha. Ya ce, "Ku kyale shi. Bari mu ga ko Iliya zai zo yã saukar da shi."

³⁷ Da murya mai karfi, Yesu ya ja numfashinsa na karshe.

³⁸ Labulen haikali kuwa ya yage kashi biyu, daga sama har kasa. ³⁹ Da jarumin da yake tsaye a gaban Yesu ya ji

* **15:27** Waƙansu rubuce-rubucen hannu na dã suna da hagu, 28 Nassin nan kuwa ya cika da ya ce, "An lasafta shi a cikin masu laifi." (Ish 53.12) † **15:34** Zab 22.1

muryarsa, ya kuma ga yadda ya mutu, sai ya ce, "Gaskiya, wannan mutum Dan Allah ne!"

⁴⁰ Wafansu mata suna kallo daga nesa. A cikinsu kuwa akwai Maryamu Magdalin, Maryamu mahaifiyar Yakub karami da Yusuf,[‡] da kuma Salome. ⁴¹ A Galili wafannan mata ne suka rika bin sa suna yin masa hidima. Wafansu mata da yawa da suka zo tare da shi daga Urushalima, su ma suna nan a can.

Jana'izar Yesu

(Mattiyu 27.57-61; Luka 23.50-56; Yohanna 19.38-42)

⁴² Ranar kuwa ita ce ranar Shirye-shirye (wato, ana kashegari Asabbaci). Saboda haka, da yamma ta yi, sai ⁴³ Yusuf daga Arimateya, wani sanannen dan Majalisa, wanda dā ma yake jiran zuwan mulkin Allah, ya je wajen Bilatus ba tsoro, ya roka a ba shi jikin Yesu. ⁴⁴ Bilatus ya yi mamaki da ya ji cewa Yesu ya riga ya mutu. Sai ya kira jarumin ya tambaye shi ko Yesu ya riga ya mutu. ⁴⁵ Da ya ji ta bakin jarumin cewa haka ne, sai ya ba wa Yusuf jikin. ⁴⁶ Sai Yusuf ya kawo zanen lilin, ya saukar da jikin, ya nannafe shi da lilin d'in, sa'an nan ya sa shi a kabarin da aka fafe a cikin dutse. Sai ya gungura wani dutse ya rufe bakin kabarin. ⁴⁷ Maryamu Magdalin da Maryamu uwar Yusuf sun ga inda aka kwantar da shi.

16

Tashin Yesu daga matattu

(Mattiyu 28.1-8; Luka 24.1-12; Yohanna 20.1-10)

¹ Da Asabbaci ya wuce, sai Maryamu Magdalin, Maryamu mahaifiyar Yakub, da kuma Salome suka sayi kayan kanshi domin su je su shafa wa jikin Yesu. ² A ranar farko ta mako, da sassafe, bayan fitowar rana, suna kan hanyarsu zuwa kabarin ke nan, ³ sai suka tambaye juna suka ce, "Wane ne zai gungura mana dutsen daga bakin kabarin?"

⁴ Amma da suka daga kai, sai suka ga cewa, an riga an gungura dutsen. Dutsen kuwa babba ne. ⁵ Da suna shiga cikin kabarin, sai suka ga wani saurayi sanye da farar riga, yana zaune a hannun dama, sai suka firgita.

⁶ Ya ce, "Kada ku firgita. Kuna neman Yesu Banazare wanda aka gicciye ne. Ya tashi! Ba ya nan. Ku dubi inda aka kwantar da shi. ⁷ Amma ku tafi ku gaya wa almajiransa da kuma Bitrus cewa, 'Ya sha gabanku zuwa Galili. Can za ku gan shi, kamar yadda ya fafa muku.' "

[‡] **15:40** Girik Yosi, wani sunan Yusuf; haka ma a aya 47

⁸ Da rawan jiki da kuma rudewa, matan suka fita a guje daga kabarin. Ba su kuwa gaya wa kowa ba, don suna tsoro. [Wadansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko da wadansu shaidu na dā ba su da ayoyi 9-20.]

⁹ Da Yesu ya tashi daga matattu da safe, a ranar farko ta mako, ya fara bayyana ga Maryamu Magdalin, wadda ya fitar da aljanu bakwai daga cikinta. ¹⁰ Ta je ta gaya wa wadanda dā suke tare da shi, wadanda kuma suke makoki da kuka. ¹¹ Da suka ji cewa Yesu yana da rai, har ma ta gan shi, ba su gaskata ba.

(Luka 24.13-35)

¹² Daga baya Yesu ya bayyana a wani kamanni dabam ga biyunsu, yayinda suke tafiya kauye. ¹³ Wadannan kuwa suka koma suka shaida wa sauran, amma su ma ba su gaskata ba.

¹⁴ Bayan haka, Yesu ya bayyana ga Sha Dayan, yayinda suke cin abinci. Ya tsawata musu a kan rashin bangaskiyarsu, da yadda suka ki gaskata wadanda suka gan shi bayan ya tashi.

¹⁵ Ya ce, musu, **“Ku tafi cikin dukan duniya, ku yi wa’azin bishara ga dukan halitta.** ¹⁶ **Duk wanda ya gaskata, aka kuma yi masa baftisma, zai sami ceto. Amma duk wanda bai gaskata ba kuwa, zai hallaka.** ¹⁷ **Wadannan alamu za su kasance tare da wadanda suka gaskata. A cikin sunana za su fitar da aljanu, za su yi magana da sababbin harsuna.** ¹⁸ **Za su dauki macizai da hannuwansu. In kuwa suka sha mugun dafi, ba zai cuce su ba ko kadan. Za su dibiya hannuwansu a kan marasa lafiya, su kuwa warke.”**

¹⁹ Bayan Ubangiji Yesu ya yi musu magana, sai aka dauke shi zuwa sama, ya kuma zauna a hannun dama na Allah. ²⁰ Sai almajiran suka fita, suka yi wa’azi ko’ina. Ubangiji kuwa ya yi aiki tare da su, ya tabbatar da maganarsa ta wurin alamu da suke biye da maganar.

Luka

Gabatarwa

¹ Mutane da yawa sun ɗau niyyar rubuta labarin abubuwan da aka cika a cikinmu, ² kamar yadda muka karbe su daga waɗanda tun farko shaidu ne da kuma masu hidimar bishara. ³ Saboda haka, da yake ni da kaina na binciko kome a hankali daga farko, na ga ya yi kyau in rubuta maka labarin dalla-dalla, ya mafifici Tiyofilus, ⁴ don ka san tabbacin abubuwan da aka koyar da kai.

An yi faɗar haihuwar Yohanna Mai Baftisma

⁵ A lokacin da Hiridus ne yake sarautar Yahudiya, an yi wani firist mai suna Zakariya, na sashin firistoci gidan Abiya. Matarsa Elizabet ma 'yar zuriyar Haruna ce. ⁶ Dukansu biyu kuwa masu adalci ne a gaban Allah, suna kuma bin umarnan Ubangiji da farillansa duka da halin rashin zargi. ⁷ Sai dai ba su da 'ya'ya, domin Elizabet bakararriya ce; kuma dukansu biyu sun tsufa.

⁸ Wata rana da lokacin aikin firistoci na sashen Zakariya na yin hidima ya kewayo, yana kuma cikin hidimarsa ta firist a gaban Allah, ⁹ sai aka zaɓe shi ta wurin kuri'a, bisa ga al'adar aikin firist, yã shiga haikalin Ubangiji yã kone turare. ¹⁰ Da lokacin kone turare ya yi, duk taron masu sujada suna a waje suna addu'a.

¹¹ Sai mala'ikan Ubangiji ya bayyana gare shi, tsaye a dama da bagaden turare. ¹² Da Zakariya ya gan shi sai ya firgita, tsoro kuma ya kama shi. ¹³ Amma mala'ikan ya ce masa, "Kada ka ji tsoro, Zakariya; an ji addu'arka. Matarka Elizabet za tã haifa maka ɗa, za ka kuma ba shi suna Yohanna. ¹⁴ Zai zama abin murna da farin ciki a gare ka, mutane da yawa kuwa za su yi murna don haihuwarsa, ¹⁵ gama zai zama mai girma a gaban Ubangiji. Ba kuwa zai taɓa shan ruwan inabi ko wani abu mai sa maye ba. Zai cika da Ruhu Mai Tsarki tun haihuwa. ¹⁶ Shi ne zai juye mutanen Isra'ila da yawa zuwa wurin Ubangiji Allahnsu. ¹⁷ Zai sha gaban Ubangiji, a ruhu da kuma iko irin na Iliya, domin yã juye zukatan iyaye ga 'ya'yansu, marasa biyayya kuma ga zama masu biyayya don yã kintsa mutane su zama shiryayyu domin Ubangiji."

¹⁸ Sai Zakariya ya tambayi mala'ikan ya ce, "Yaya zan tabbatar da wannan? Ga ni tsoho, matana kuma ta kwana biyu."

¹⁹ Mala'ikan ya ce, "Ni ne Jibra'ilu. Ina tsaya a gaban Allah, an kuma aiko ni in yi maka magana, in kuma faɗa maka wannan labari mai daɗi. ²⁰ Yanzu za ka zama bebe, ba za ka kara iya magana ba sai ranar da wannan magana ta cika, saboda ba ka gaskata da kalmomina waɗanda za su zama gaskiya a daidai lokacinsu ba."

²¹ Ana cikin haka, mutane suna jiran Zakariya, suna kuma mamaki me ya sa ya daɗe haka a cikin haikali. ²² Da ya fito, bai iya yin musu magana ba. Sai suka gane, ya ga wahayi ne a haikali, domin ya dinga yin musu alamu, amma ya kasa yin magana.

²³ Da lokacin hidimarsa ya cika, sai ya koma gida. ²⁴ Bayan wannan, matarsa Elizabet ta yi ciki, ta kuma rika buya har wata biyar. ²⁵ Sai ta ce, "Ubangiji ne ya yi mini wannan. A waɗannan kwanaki ya nuna tagomashinsa ya kuma kawar mini da kunya a cikin mutane."

Annabcin haihuwar Yesu

²⁶ A wata na shida, sai Allah ya aiki mala'ika Jibra'ilu zuwa Nazaret, wani gari a Galili, ²⁷ gun wata budurwar da aka yi alkawarin aurenta ga wani mutum mai suna Yusuf daga zuriyar Dawuda. Sunan budurwar Maryamu. ²⁸ Mala'ikan ya je wurinta ya ce, "A gaishe ki, ya ke da kika sami tagomashi kwarai! Ubangiji yana tare da ke."

²⁹ Maryamu ta damu kwarai da kalmominsa, tana tunani wace irin gaisuwa ce haka? ³⁰ Amma mala'ikan ya ce mata, "Kada ki ji tsoro, Maryamu, kin sami tagomashi a wurin Allah. ³¹ Ga shi za ki yi ciki ki kuma haifi ɗa, za ki kuma ba shi suna Yesu. ³² Zai zama mai girma, za a kuma kira shi Dan Maɗaukaki. Ubangiji Allah zai ba shi gadon sarautar kakansa Dawuda, ³³ zai yi mulkin gidan Yakub har abada, mulkinsa kuma ba zai taɓa kare ba."

³⁴ Maryamu ta tambayi mala'ikan ta ce, "Yaya wannan zai yiwu, da yake ni budurwa ce?"

³⁵ Mala'ikan ya amsa ya ce, "Ruhu Mai Tsarki zai sauko miki, ikon Maɗaukaki kuma zai rufe ke. Saboda haka, Mai Tsarkin nan da za a haifa, za a kira shi* Dan Allah. ³⁶ 'Yar'uwarki Elizabet ma za ta haifi ɗa a tsufanta, ita da aka ce bakararriya, ga shi tana a watanta na shida. ³⁷ Gama ba abin da zai gagari Allah."

³⁸ Maryamu ta amsa ta ce, "To, ni baiwar Allah ce, bari ya zama mini kamar yadda ka faɗa." Sai mala'ikan ya tafi abinsa.

Maryamu ta ziyarci Elizabet

* 1:35 Ko kuwa Saboda haka, yaron da za a haifa za a kira shi mai tsarki

³⁹ A lokacin sai Maryamu ta shirya ta gaggauta zuwa wani gari a kasar tudu ta Yahudiya, ⁴⁰ inda ta shiga gidan Zakariya ta kuma gai da Elizabet. ⁴¹ Da Elizabet ta ji gaisuwar Maryamu, sai jaririn da yake a cikinta ya yi motsi. Elizabet kuma ta cika da Ruhu Mai Tsarki. ⁴² Sai ta daga murya da karfi ta ce, "Ke mai albarka ce a cikin mata. Mai albarka ne kuma dan da za ki haifa! ⁴³ Me ya sa na sami wannan tagomashi har da mahaifiyar Ubangijina za ta zo wurina? ⁴⁴ Da jin gaisuwar, sai jaririn da yake cikina ya yi motsi don murna. ⁴⁵ Mai albarka ce wadda ta gaskata cewa abin da Ubangiji ya fafa mata zai cika!"

Wakar Maryamu

⁴⁶ Sai Maryamu ta ce,
 "Raina yana daukaka Ubangiji
⁴⁷ ruhuna kuma yana farin ciki da Allah Mai Cetona,
⁴⁸ gama ya lura da kaskancin baiwarsa.
 Daga yanzu nan gaba dukan zamanai za su ce da ni mai
 albarka,
⁴⁹ gama Mai Iko Duka ya yi mini manyan abubuwa,
 sunansa labudda Mai Tsarki ne.
⁵⁰ Jinkansa ya kai ga masu tsoronsa,
 daga zamani zuwa zamani.
⁵¹ Ya aikata manyan ayyuka da hannunsa;
 ya watsar da wafanda suke masu girman kai a zurfin
 tunaninsu.
⁵² Ya saukar da masu mulki daga gadajen sarautarsu
 amma ya daukaka kaskantattu.
⁵³ Ya kosar da masu yunwa da kyawawan abubuwa
 amma ya sallami mawadata hannu wofi.
⁵⁴ Ya taimaki bawansa Isra'ila,
 yana tunawa ya nuna jinkai
⁵⁵ ga Ibrahim da zuriyarsa har abada,
 kamar yadda ya fafa wa kakanninmu."
⁵⁶ Maryamu ta zauna da Elizabet kusan wata uku sa'an
 nan ta koma gida.

Haihuwar Yohanna Mai Baftisma

⁵⁷ Sa'ad da kwanaki suka yi don Elizabet ta haihu, sai ta haifi da. ⁵⁸ Makwabtanta da 'yan'uwanta suka ji cewa Ubangiji ya nuna mata jinkai mai yawa, suka kuma taya ta farin ciki.
⁵⁹ A rana ta takwas, sai suka zo don a yi wa yaron kaciya, da za su sa masa sunan mahaifinsa Zakariya ne, ⁶⁰ amma mahaifiyar yaron ta ce, "A'a! Za a ce da shi Yohanna."
⁶¹ Sai suka ce mata, "Ba wani a cikin danginku mai wannan suna."

⁶² Sai suka yi alamu wa mahaifinsa, don su san sunan da zai su a kira yaron. ⁶³ Ya yi alama a kawo masa allo, a gaban kowa sai ya rubuta, "Sunansa Yohanna." Dukan mutane kuwa suka yi mamaki. ⁶⁴ Nan da nan bakinsa ya buɗe harshensa kuma ya saku, sai ya fara magana yana yabon Allah. ⁶⁵ Maƙwabta duk suka cika da tsoro, mutane kuwa suka yi ta yin magana game da dukan waɗannan abubuwa a ko'ina a cikin ƙasar tudu ta Yahudiya. ⁶⁶ Duk waɗanda suka ji wannan kuwa sun yi mamaki suna cewa, "To, me yaron nan zai zama?" Gama hannun Ubangiji yana tare da shi.

Wakar Zakariya

⁶⁷ Mahaifinsa Zakariya ya cika da Ruhu Mai Tsarki sai ya yi annabci ya ce,

⁶⁸ "Yabo ya tabbata ga Ubangiji, Allah na Isra'ila, domin ya zo ya kuma fanshe mutanensa.

⁶⁹ Ya tā mana kahon ceto
a gidan bawansa Dawuda

⁷⁰ (yadda ya yi magana tun tuni ta wurin annabawansa masu tsarki),

⁷¹ cewa zai cece mu daga abokan gābanmu
daga kuma hannun dukan waɗanda suke kinmu

⁷² don yā nuna jinkai ga kakanninmu,
yā kuma tuna da alkawarinsa mai tsarki,

⁷³ rantsuwar da ya yi wa mahaifinmu Ibrahim,

⁷⁴ don yā kubutar da mu daga hannun abokan gābanmu,
yā kuma sa mu iya yin masa hidima babu tsoro,

⁷⁵ cikin tsarki da adalci a gabansa dukan kwanakinmu.

⁷⁶ "Kai kuma, ɗana, za a ce da kai annabin Maɗaukaki;
gama za ka sha gaban Ubangiji don ka shirya masa hanya,

⁷⁷ don ka sanar da mutanensa ceto,
ta wurin gafarar zunubansu,

⁷⁸ saboda jinkai na Allahnmu mai ƙauna,
hasken nan na ceto zai fullo mana daga sama,

⁷⁹ don yā haskaka a kan waɗanda suke zama cikin duhu,
da kuma cikin inuwar mutuwa,

don yā bi da kafafunmu a hanyar salama."

⁸⁰ Yaron kuwa ya yi girma ya kuma karfafa a ruhu; ya zauna a hamada sai lokacin da ya fito a fili ga mutanen Isra'ila.

2

Haihuwar Yesu
(*Mattiyu 1.18-25*)

¹ A wadancan kwanaki, Kaisar Augustus ya ba da doka cewa ya kamata a yi kidaya a dukan masarautar Roma. ² (Wannan ce kidaya ta fari da aka yi a lokacin da Kwiriniyus yake gwamnar Suriya.) ³ Sai kowa ya koma garinsa don a rubuta shi.

⁴ Saboda haka Yusuf ma ya haura daga Nazaret a Galili zuwa Yahudiya, ya tafi Betlehem garin Dawuda, don shi daga gida da kuma zuriyar Dawuda ne. ⁵ Ya tafi can don a rubuta shi tare da Maryamu, wadda aka yi masa alkawari zai aura, tana kuwa da ciki. ⁶ Yayinda suke can, sai lokacin haihuwar jaririn ya yi, ⁷ ta kuwa haifi danta na fari. Ta nannafe shi a zane ta kuma kwantar da shi cikin wani kwami, don ba su sami daki a masauki ba.

Makiyaya da Mala'iku

⁸ Akwai makiyaya masu zama a fili kusa da wurin, suna tsaron garkunan tumakinsu da dare. ⁹ Sai wani mala'ikan Ubangiji ya bayyana gare su, daukakar Ubangiji kuma ta haskaka kewaye da su, suka kuwa tsorata kwarai. ¹⁰ Amma mala'ikan ya ce musu, "Kada ku ji tsoro. Na kawo muku labari mai dadi na farin ciki mai yawa ne wanda zai zama domin dukan mutane. ¹¹ Yau a birnin Dawuda an haifa muku Mai Ceto; shi ne Kiristi Ubangiji. ¹² Wannan zai zama alama a gare ku. Za ku tarar da jariri a nannafe a zane kwance a kwami."

¹³ Ba labari sai ga taron rundunar sama suka bayyana tare da mala'ikan, suna yabon Allah suna cewa,

¹⁴ "Daukaka ga Allah a can cikin sama, a duniya kuma salama ga mutane wafanda tago-mashinsa yake bisansu."

¹⁵ Da mala'ikun suka bar su, su suka koma sama, sai makiyayan suka ce wa juna, "Mu je Betlehem mu ga wannan abin da ya faru, wanda Ubangiji ya sanar mana."

¹⁶ Sai suka tafi da sauri, suka tarar da Maryamu da Yusuf, da kuma jaririn kwance a kwami. ¹⁷ Sa'ad da suka gan shi, sai suka baza maganar da aka gaya musu game da yaron, ¹⁸ duk kuwa wafanda suka ji wannan, suka yi mamaki a kan abin da makiyayan suka fafa. ¹⁹ Amma Maryamu ta riƙe dukan wafannan abubuwa ta kuma yi ta tunaninsu a zuciyarta. ²⁰ Makiyayan kuwa suka koma, suna daukaka suna kuma yabon Allah saboda dukan abubuwan da suka ji, suka kuma gani, yadda aka gaya musu.

Mika Yesu a haikali

²¹ A rana ta takwas, da lokaci ya yi da za a yi masa kaciya, sai aka ba shi suna Yesu, sunan da mala'ika ya ba shi kafin a yi cikinsa.

²² Da lokacin tsarkakewarsu bisa ga Dokar Musa ya cika, sai Yusuf da Maryamu suka d'auke shi suka haura zuwa Urushalima don su mika shi ga Ubangiji ²³ (yadda yake a rubuce a Dokar Ubangiji cewa, "Kowane dan fari, za a kebe shi ga Ubangiji"*), ²⁴ don kuma su mika hadaya bisa ga abin da aka fad'a a Dokar Ubangiji cewa, "kurciyoyi biyu ko 'yan tattabarai biyu."†

²⁵ To, akwai wani mutum a Urushalima mai suna Siman, shi mai adalci da kuma mai ibada. Yana jiran fansar Isra'ila, Ruhu Mai Tsarki kuwa yana tare da shi. ²⁶ An bayyana masa ta wurin Ruhu Mai Tsarki cewa ba zai mutu ba sai ya ga Kiristi na Ubangiji. ²⁷ Da Ruhu ya iza shi, sai ya shiga cikin filin haikali. Sa'ad da iyayen suka kawo jaririn nan Yesu don su yi masa abin da al'adar Doka ta bukaci, ²⁸ sai Siman ya karfi yaron a hannuwansa ya yabi Allah, yana cewa, ²⁹ "Ya Ubangiji Mai Iko Duka, kamar yadda ka yi alkawari, yanzu ka sallami bawanka lafiya.

³⁰ Gama idanuna sun ga cetonka,

³¹ wanda ka shirya a gaban dukan mutane,

³² haske don bayyanawa ga Al'ummai

da kuma d'aukaka ga mutanenka Isra'ila."

³³ Mahaifin yaron da kuma mahaifiyarsa suka yi mamaki abin da aka fad'a game da shi. ³⁴ Sa'an nan Siman ya sa musu albarka ya ce wa Maryamu mahaifiyarsa, "An kaddara yaron nan ya zama sanadin faduwa da tashin mutane da yawa a Isra'ila, zai kuma zama alamar da mutane ba za su so ba, ³⁵ ta haka za a fallasa tunanin zukatan mutane da yawa. Ke ma, takobi zai soki zuciyarki."

³⁶ Akwai wata annabiya ma, mai suna Anna, diyar Fanuwel, na kabilar Asher. Ta tsufa kutuf; ta yi zama da mijinta shekaru bakwai bayan sun yi aure, ³⁷ ta kuwa zama gwauruwa sai da ta kai shekaru tamanin da huɗu.‡ Ba ta taɓa barin haikali ba, tana sujada dare da rana, tana kuma azumi da addu'a. ³⁸ Tana haurawa wurinsu ke nan a wannan lokaci, sai ta yi wa Allah godiya ta kuma yi magana game da yaron nan ga dukan waɗanda suke sauraron fansar Urushalima.

³⁹ Bayan da Yusuf da Maryamu suka gama yin dukan abubuwan da Dokar Ubangiji ta bukaci, sai suka koma Galili

* 2:23 Fit 13.2,12 † 2:24 Fir 12.8 ‡ 2:37 Ko kuwa gwauruwa na shekaru tamanin da huɗu.

suka tafi Nazaret garinsu. ⁴⁰ Yaron kuwa ya yi girma ya yi karfi; ya cika da hikima, alherin Allah kuwa yana bisansa.

Yesu a haikali

⁴¹ Kowace shekara, iyayen Yesu sukan je Urushalima don Bikin Ketarewa. ⁴² Da Yesu ya cika shekaru goma sha biyu, sai suka tafi Bikin bisa ga al'ada. ⁴³ Bayan Bikin, da iyayen suka kama hanya don su koma gida, sai Yesu, yaron nan, ya tsaya a Urushalima, ba da saninsu ba. ⁴⁴ Su kuwa sun d'auka yana tare da su, saboda haka, suka yi ta tafiya har na yini guda. Sa'an nan suka fara nemansa cikin 'yan'uwansu da abokansu. ⁴⁵ Da ba su gan shi ba, sai suka koma Urushalima nemansa. ⁴⁶ Bayan kwana uku, sai suka same shi a filin haikali zaune a tsakiyar malamai, yana sauraronsu yana kuma yi musu tambayoyi. ⁴⁷ Dukan wadanda suka ji shi, suka yi mamakin fahimtarsa, da amsoshinsa. ⁴⁸ Da iyayensa suka gan shi sai suka yi mamaki. Mahaifiyarsa ta ce masa, "Dana, don me ka yi mana haka? Ni da mahaifinka duk mun damu muna nemanka."

⁴⁹ Sai ya ce, **"Don me kuke nemana? Ba ku san cewa, dole in kasance a gidan Ubana ba?"** ⁵⁰ Amma ba su fahimci abin da yake fadin musu ba.

⁵¹ Sai ya koma Nazaret tare da su, yana yi musu biyayya. Mahaifiyarsa kuma ta riƙe dukan wadannan abubuwa a zuciyarta. ⁵² Yesu kuwa ya yi girma, ya kuma karu cikin hikima, ya kuma sami tagomashi a wurin Allah da mutane.

3

Yohanna Mai Baftisma ya shirya hanya

(Mattiyu 3.1-12; Markus 1.1-8; Yohanna 1.19-28)

¹ A shekara ta goma sha biyar ta mulkin Kaisar Tiberiyus, a lokacin Buntus Bilatus ne gwamnar Yahudiya, Hiridus kuma yana sarautar Galili, dan'uwansa Filibus yana sarautar Ituriya da Tarakunitis, Lisaniyas kuma yana sarautar Abiline. ² A lokacin ne Annas da Kayifas suke manyan firistoci. Sai maganar Allah ta zo wa Yohanna, dan Zakariya a hamada. ³ Ya zaga dukan kasar da take kewaye da Urdun, yana wa'azin baftismar tuba don gafarar zunubai. ⁴ Kamar yadda yake a rubuce a littafin annabi Ishaya.

"Muryar mai kira a hamada,
'Ku shirya wa Ubangiji hanya,
ku mife hanyoyi dominsa.

⁵ Za a cike kowane kwari,
a farfashe kowane dutse da kowane tudu.

Za a mife hanyoyin da suka karkace,
a gyaggyara hanyoyi masu gargada su zama sumul.

⁶ Dukan 'yan Adam kuwa za su ga ceton Allah!' ”*

⁷ Yohanna ya ce wa taron da suke zuwa domin yā yi musu baftisma, “Ku macizai! Wa ya gargade ku, ku guje wa fushin nan mai zuwa? ⁸ Ku yi ayyukan da suka dace da tuba. Kada ma ku yi tunani za ku iya ce wa kanku, ‘Ai, muna da mahaifinmu Ibrahim.’ Ina gaya muku cewa daga cikin duwatsun nan Allah zai iya tā da ‘ya’ya wa Ibrahim. ⁹ An riga an sa bakin gatari a gindin itatuwa, kuma duk itacen da bai ba da ‘ya’ya masu kyau ba, za a sare shi a jefa cikin wuta.”

¹⁰ Sai taron suka tambaye shi, suka ce “Me za mu yi ke nan?”

¹¹ Ya amsa ya ce, “Ya kamata, mutumin da yake da riguna biyu, yā raba da wanda ba shi da riga, mai abinci kuma yā yi haka.”

¹² Masu karɓar haraji ma suka zo, domin a yi musu baftisma. Suka yi tambaya, suka ce “Malam, me ya kamata mu yi?”

¹³ Ya ce musu, “Kada ku karɓa fiye da abin da aka ce a karɓa.”

¹⁴ Sai waɗansu sojoji suka tambaye shi, “Mu fa? Me ya kamata mu yi?”

Sai ya amsa ya ce, “Kada ku ƙwace kuɗin mutane, kada kuma ku yi shaidar ƙarya. Ku yi haƙuri da abin da ake biyanku.”

¹⁵ Mutane suka zuba ido, suna kuma tunani a zuciyarsu, ko Yohanna ne Kiristi wanda ake sauraron zuwansa.

¹⁶ Yohanna ya amsa musu duka ya ce, “Ina muku baftisma da ruwa. Amma wani wanda ya fi ni iko yana zuwa, ban ma isa in kunce igiyar takalmansa ba. Shi zai yi muku baftisma da Ruhu Mai Tsarki da wuta kuma. ¹⁷ Matankadinsa yana a hannunsa don yā tankade sussukarsa ya kuma tattara alkama cikin rumbunsa, amma zai ƙone yayin da wutar da ba a iya kashewa.” ¹⁸ Da kalmomi masu yawa Yohanna ya yi wa mutane gargadi, ya kuma yi musu wa’azin bishara.

¹⁹ Amma da Yohanna ya tsawata wa Hiridus mai mulki saboda Hiridiyas, matar ɗan’uwansa, da kuma dukan sauran mugayen abubuwan da ya yi, ²⁰ Hiridus dai ya ƙara bata al’amarin. Ya sa a kulle Yohanna a kurkuku.

Baftismar Yesu da kuma asalinsa
(Mattiyu 3.13-17; Markus 1.9-11)

²¹ Sa’ad da ake wa dukan mutane baftisma, sai aka yi wa Yesu shi ma. Da yana cikin addu’a, sai sama ya buɗe, ²² Ruhu Mai Tsarki kuma ya sauko masa a wata siffa, kamar kurciya. Sai murya ta fito daga sama, ta ce, “Kai ne Dana,

* 3:6 Ish 40.3-5

wanda nake kauna, kai ne kuma kana faranta mini zuciya kwarai.”

(*Mattiyu 1.1-17*)

²³ To, Yesu kansa yana da shekaru kusan talatin da haihuwa sa'ad da ya fara aikinsa. An dauka shi dan Yusuf ne,

dan Heli, ²⁴ dan Mattat,
 dan Lawi, dan Melki,
 dan Yannai, dan Yusuf,
²⁵ dan Mattatiyas, dan Amos,
 dan Nahum, dan Esli,
 dan Naggai, ²⁶ dan Ma'at,
 dan Mattatiyas, dan Semeyin,
 dan Yosek, dan Yoda,
²⁷ dan Yowanani, dan Resa,
 dan Zerubbabel, dan Sheyaltiyel,
 dan Neri, ²⁸ dan Melki,
 dan Addi, dan Kosam,
 dan Elmadam, dan Er,
²⁹ dan Yoshuwa, dan Eliyezer,
 dan Yorim, dan Mattat,
 dan Lawi, ³⁰ dan Simeyon,
 dan Yahuda, dan Yusuf,
 dan Yonam, dan Eliyakim,
³¹ dan Meleya, dan Menna,
 dan Mattata, dan Natan,
 dan Dawuda, ³² dan Yesse,
 dan Obed, dan Bowaz,
 dan Salmon,[†] dan Nashon,
³³ dan Amminadab, dan Ram,[‡]
 dan Hezron, dan Ferez,
 dan Yahuda, ³⁴ dan Yakub,
 dan Ishaku, dan Ibrahim,
 dan Tera, dan Nahor,
³⁵ dan Serug, dan Reyu,
 dan Feleg, dan Eber,
 dan Sala, ³⁶ dan Kainan,
 dan Arfakshad, dan Shem,
 dan Nuhu, dan Lamek,
³⁷ dan Metusela, dan Enok,
 dan Yared, dan Mahalalel,
 dan Kainan, ³⁸ dan Enosh,
 dan Shitu, dan Adamu,

[†] **3:32** Wadansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko suna da Sala [‡] **3:33**
 Wadansu rubuce-rubucen hannu suna Amminadab, dan Admin, dan Arni;
 wadansu rubuce-rubucen hannun kuma sun bambanta sosai.

ɗan Allah.

4

Gwajin Yesu

(Mattiyu 4.1-11; Markus 1.12,13)

¹ Yesu kuwa cike da Ruhu Mai Tsarki, ya dawo daga Urdun, Ruhu kuma ya kai shi cikin hamada, ² inda kwana arba'in, Iblis ya gwada shi. Bai ci kome ba a cikin kwanakin nan, a karshensu kuwa ya ji yunwa.

³ Iblis ya ce masa, "In kai Dan Allah ne, ka faɗa wa wannan dutse yã zama burodi."

⁴ Yesu ya amsa ya ce, "**A rubuce yake, 'Ba da abinci kadai mutum zai rayu ba.'**"*

⁵ Iblis ya kai shi can kan wani wuri mai tsawo, ya nunnuna masa a kyiftawar ido dukan mulkokin duniya.

⁶ Ya ce masa, "Zan ba ka dukan ikonsu da darajarsu, gama ni aka danka wa, kuma zan bai wa duk wanda na ga dama.

⁷ Saboda haka in ka yi mini sujada, dukan wannan zai zama naka."

⁸ Yesu ya amsa ya ce, "**A rubuce yake, 'Ka yi wa Ubangiji Allahnka sujada, kuma shi kadai za ka bauta wa.'**"†

⁹ Sai Iblis, ya kai shi Urushalima ya sa ya tsaya a kan wuri mafi tsayi na haikali ya ce, "In kai Dan Allah ne, ka yi tsalle daga nan zuwa kasa. ¹⁰ Gama a rubuce yake,

"'Zai umarci mala'ikunsa game da kai,

su kiyaye ka da kyau;

¹¹ za su tallafe ka da hannuwansu,

don kada ka buga kafarka a kan dutse.'‡"

¹² Yesu ya amsa ya ce, "**An ce, 'Kada ka gwada Ubangiji Allahnka.'**"§

¹³ Da Iblis ya gama dukan wannan gwajin, ya bar shi sai lokacin da wata dama ta samu.

An ki Yesu a Nazaret

(Mattiyu 4.12-17; Markus 1.14,15)

¹⁴ Yesu ya koma Galili cikin ikon Ruhu. Labarinsa kuwa ya bazu ko'ina a kauyuka. ¹⁵ Ya yi ta koyarwa a majami'unsu, kowa kuwa ya yabe shi.

(Mattiyu 13.53-58; Markus 6.1-6)

¹⁶ Ya tafi Nazaret, inda aka yi renonsa. A ranar Asabbaci kuma, ya shiga majami'a kamar yadda ya saba. Sai ya mike don yã yi karatu. ¹⁷ Aka kuwa ba shi naɗaɗɗen littafin annabi Ishaya. Da ya buɗe, sai ya sami wurin da aka rubuta,

* 4:4 M Sh 8.3 † 4:8 M Sh 6.13 ‡ 4:11 Zab 91.1,12 § 4:12 M Sh 6.16

18 **“Ruhun Ubangiji yana kaina,
 domin ya shafe ni,
 in yi wa matalauta wa’azin bishara.
 Ya aiko ni in yi shelar ‘yanci ga ‘yan kurkuku,
 in kuma bude idanun makafi,
 in ba da ‘yanci ga wafanda aka danne.**

19 **In yi shelar shekarar tagomashin Ubangiji.”***

20 Sai ya nade nadadɗen littafin ya mayar wa mai hidimar, ya kuma zauna. Dukan idanun wafanda suke a majami’ar, suka koma a kansa. 21 Sai ya fara ce musu, **“A yau, Nassin nan, ya cika a kunnenku.”**

22 Duk suka yabe shi, suka yi mamakin kalmomin alheri da suke fitowa daga bakinsa. Suka yi tambaya, suna cewa, **“Anya, wannan ba ɗan Yusuf ba ne?”**

23 Yesu ya ce musu, **“Tabbatacce, na san za ku fada mini karin maganan nan, ‘Likita, warkar da kanka! Ka kuma yi abin da muka ji ka yi a Kafarnahum, a nan garinka.’”**

24 Ya ci gaba, da ce musu, **“Gaskiya nake gaya muku, babu annabin da ake yarda da shi a garinsa. 25 Ina tabbatar muku a zamanin Iliya, akwai gwauraye da yawa a Isra’ila, sa’ad da aka rufe sararin sama har shekara uku da rabi, aka kuma yi yunwa mai tsanani ko’ina a kasar. 26 Duk da haka, ba a aiki Iliya ga ko daya a cikinsu ba. Sai dai zuwa ga wata gwauruwa da take a Zarefat, a yankin Sidon. 27 Akwai kuma mutane da yawa a Isra’ila masu kuturta a zamanin annabi Elisha, amma ba ko ɗayansu da aka tsarkake sai Na’aman mutumin Suriyan nan kadai.”**

28 Dukan mutanen da suke cikin majami’a suka fusata kwarai da jin wannan. 29 Suka tashi, suka fitar da Yesu bayan gari, suka kai shi goshin tudun da aka gina garin, don su ture shi kasa, 30 amma sai ya bi ta tsakiyar taron ya yi tafiyarsa.

*Yesu ya fitar da mugun ruhu
 (Markus 1.21-28)*

31 Sai ya tafi Kafarnahum, wani gari a Galili, a ranar Asabbaci kuma, ya fara koya wa mutane. 32 Suka yi ta mamakin koyarwarsa, domin sakonsa yana da iko.

33 A cikin majami’ar, akwai wani mutum mai aljani, wani mugun ruhu. Mutumin ya ɗaga murya da karfi ya ce, 34 **“Wayyo! Ina ruwanka da mu, Yesu Banazare? Ka zo ne don ka hallaka mu? Na san wane ne kai, Mai Tsarki na Allah!”**

* 4:19 Ish 61.1 2

³⁵ Yesu ya tsawata masa da karfin cewa, **“Yi shiru! Ka fita daga cikinsa!”** Sai aljanin ya fyada mutumin da kasa a gabansu duka, sa’an nan ya fita, ya bar shi ba wani rauni.

³⁶ Dukan mutanen suka yi mamaki, suka ce wa junansu, “Wace irin koyarwa ce haka? Da karfi da iko, yana ba wa mugayen ruhohin umarni suna kuma fita!” ³⁷ Labarinsa kuwa ya bazu ko’ina a cikin kasar.

*Yesu ya warkar da mutane da yawa
(Mattiyu 8.14-17; Markus 1.29-34)*

³⁸ Yesu ya fita daga majami’ar, ya tafi gidan Siman. Surukar Siman kuwa tana fama da zazzabi mai tsanani, sai suka roki Yesu yā taimake ta. ³⁹ Sai ya sunkuya kusa da ita, ya kuma tsawata wa zazzabin, sai zazzabin ya sāke ta. Nan take ta tashi, ta yi musu hidima.

⁴⁰ Rana tana fāđuwa, sai mutane suka yi ta kawo wa Yesu dukan waƙanda suke da cuta iri-iri, sai ya dibiya wa kowannensu hannuwansa, ya warkar da su. ⁴¹ Bugu da kari, aljanu suka fiffita daga cikin mutane da yawa suna ihu suna cewa, “Kai Dan Allah ne!” Amma ya kwabe su, ya hana su magana, don sun san cewa shi ne Kiristi.†

⁴² Da gari yana wayewa, sai Yesu ya je inda ba kowa. Mutane suka yi ta nemansa, da suka zo inda yake, sai suka yi kofari su hana shi barinsu. ⁴³ Amma ya ce, **“Dole in yi wa’azin bisharar mulkin Allah ga sauran garuruwa, saboda wannan ne aka aiko ni.”** ⁴⁴ Sai ya dinga yin wa’azi a majami’un Yahudiya.

5

*Kiran almajirai na farko
(Mattiyu 8.14-17; Markus 1.29-34)*

¹ Wata rana, Yesu yana tsaye a bakin Tafkin Gennesaret, mutane kuma suna ta matsawa kewaye da shi, domin su ji maganar Allah, ² sai ya hangi jiragen ruwa biyu a bakin tafkin, waƙanda masu kamun kifi suka bari suna wankin abin kamun kifinsu. ³ Sai ya shiga ɗaya jirgin ruwan da yake na Siman, ya kuma roke shi yā tura shi kaƙan daga gaci. Sai ya zauna a jirgin ruwan, ya koyar da mutane daga ciki.

⁴ Da ya gama magana, sai ya ce wa Siman, **“Ka tuƙa jirgin zuwa inda akwai zurfi, ka saukar da abin kamun kifinka ka kama kifi.”**

⁵ Siman ya amsa ya ce, “Ranka yā daɗe, duk dare mun yi ta fama ba mu kama kome ba, amma tun da ka ce haka, zan saki abin kamun kifin.”

† 4:41 Ko kuwa Almasihu

⁶ Da suka yi haka, sai suka kama kifi da yawa, har abin kamun kifinsu suka fara tsintsinkewa. ⁷ Sai suka kira abokansu a ɗaya jirgin, su zo su taimake su, suka kuwa zo. Suka cika jiragen biyu da kifi cif, har jiragen suka fara nutsewa.

⁸ Da Siman Bitrus ya ga wannan, sai ya fāɗi a gaban Yesu ya ce, “Rabu da ni, Ubangiji. Ni mai zunubi ne!” ⁹ Gama mamaki ya kama shi da abokansa duka, saboda yawan kifin da suka kama. ¹⁰ Yakub da Yohanna, ‘ya’yan Zebedi, abokan aikin Siman su ma suka yi mamaki.

Sai Yesu ya ce wa Siman, **“Kada ka ji tsoro, daga yanzu za ka riƙa kama mutane ne.”** ¹¹ Sai suka jawo jiragen ruwansu zuwa gaci, suka bar kome da kome, suka bi shi.

Warkar da kuturu

(Mattiyu 8.1-4; Markus 1.40-45)

¹² Yayinda Yesu yake ɗaya daga cikin garuruwan nan, sai ga wani mutum wanda kuturta ta ci ƙarfinsa. Da ganin Yesu, sai ya fāɗi da fuskarsa a ƙasa, ya roƙe shi ya ce, “Ubangiji, in ka yarda, kana iya ka tsabtacce ni.”

¹³ Yesu ya miƙa hannunsa ya taɓa mutumin ya ce, **“Na yarda, ka zama da tsabta!”** Nan da nan, sai kuturtar ta rabu da shi.

¹⁴ Sai Yesu ya umarce shi ya ce, **“Kada ka gaya wa kowa, amma ka tafi ka nuna kanka ga firist, ka kuma miƙa hadayu da Musa ya umarta, saboda tsarkakewarka ta zama shaida a gare su.”**

¹⁵ Duk da haka, labarinsa ya ƙara bazuwa sosai, har taron mutane suka dinga zuwa don jinsa, da kuma neman warkarwa daga cututtukansu. ¹⁶ Amma Yesu sau da yawa, yakan keɓe kansa zuwa wuraren da ba kowa, yā yi addu’a.

Yesu ya warkar da shanyayye

(Mattiyu 9.1-8; Markus 2.1-12)

¹⁷ Wata rana, da yake cikin koyarwa, waɗansu Farisiyawa da malaman dokoki waɗanda suka zo daga kowane ƙauye a Galili, Yahudiya da Urushalima kuwa suna zaune. Ikon Ubangiji yana nan don yā warkar da masu ciwo. ¹⁸ Sai ga waɗansu mutane suka kawo wani shanyayye a kan tabarma. Suka yi ƙoƙari su shigar da shi cikin gidan, domin su kwantar da shi a gaban Yesu. ¹⁹ Da suka ga babu hanyar da za su bi saboda taron, sai suka haura rufin, suka saukar da shi a kan tabarmarsa, ta bakin ramin da suka huda a rufin, suka ajiye shi a tsakiyar taron, a gaban Yesu.

²⁰ Da Yesu ya ga bangaskiyarsu, sai ya ce, **“Saurayi, an gafarta maka zunubanka.”**

²¹ Farisiyawa da malaman dokoki suka fara yin tunani a zukatansu, "Wane ne wannan mutum da yake sabo haka? Wa zai iya gafarta zunubai, in ba Allah kafai ba?"

²² Yesu ya san abin da suke tunani, sai ya yi tambaya ya ce, **"Don me kuke tunanin wafannan abubuwa a zukatanku?"** ²³ Wanne ya fi sauƙi, a ce, **'An gafarta maka zunubanka,' ko kuma a ce, 'Tashi, ka yi tafiya'?**

²⁴ **Amma domin ku san cewa Dan Mutum yana da iko a duniya ya gafarta zunubai."** Sai ya ce wa shanyayyen, **"Na ce maka, tashi, dauki tabarmarka ka tafi gida."**

²⁵ Nan da nan, ya tashi tsaye a gabansu, ya dauki tabarmar da yake kwance a kai, ya tafi gida, yana yabon Allah.

²⁶ Kowa ya yi mamaki, ya kuma yabi Allah. Suka cika da tsoro, suna cewa, "Mun ga abubuwan banmamaki yau."

Kiran Lawi

(Mattiyu 9.9-13; Markus 2.13-17)

²⁷ Bayan wannan, sai Yesu ya fita, ya ga wani mai karɓar haraji, mai suna Lawi, yana zaune a wurin da ake karɓar haraji. Yesu ya ce masa, **"Bi ni."** ²⁸ Sai Lawi ya tashi, ya bar kome da kome, ya bi shi.

²⁹ Sai Lawi ya shirya wa Yesu wani babban liyafa a gidansa. Wani babban taron na masu karɓar haraji, tare da wafansu suna cin abinci tare da su. ³⁰ Amma Farisiyawa da malaman dokokin da suke a kungiyarsu, suka yi wa almajiransa gunaguni, suna cewa, "Don me kuke ci, kuke sha tare da masu karɓar haraji da masu zunubi?"

³¹ Yesu ya amsa musu ya ce, **"Ai, masu lafiya ba sa bukatar likita, sai dai marasa lafiya."** ³² **Ban zo don in kira masu adalci ba, sai dai masu zunubi zuwa ga tuba."**

An tuhumi Yesu a kan azumi

(Mattiyu 9.14-17; Markus 2.18-22)

³³ Suka ce masa, "Almajiran Yohanna sukan yi azumi da addu'a, haka ma almajiran Farisiyawa, amma naka sai ci da sha."

³⁴ Yesu ya amsa ya ce, **"Za ku iya sa abokan ango yin azumi yayinda yake tare da su?"** ³⁵ **Amma lokaci yana zuwa, da za a dauke ango daga gare su. A wafancan kwanakin ne za su yi azumi."**

³⁶ Sai ya fada musu wannan misali ya ce, **"Ba wanda yakan yage kyalles daga sabuwar riga ya yi wa tsohuwar riga faci. In ya yi haka, zai yage sabuwar rigar, kuma facin daga sabuwar ba zai dace da tsohuwar rigar ba."** ³⁷ **Kuma ba wanda yakan zuba sabon ruwan inabi a cikin tsofaffin salkuna. In ya yi haka, sabon ruwan**

inabi zai farfashe salkunan, ruwan inabin yā zube, salkunan kuma su lalace. ³⁸ **A'a, sai dai a zuba sabon ruwan inabi a sababbin salkuna.** ³⁹ **Kuma ba wanda yakan so shan sabon ruwan inabi bayan ya sha tshon, don yakan ce, 'Ai, tshon ya fi kyau.'**"

6

Ubangijin Asabbaci

(Mattiyu 12.1-8; Markus 2.23-28)

¹ A wata ranar Asabbaci, Yesu yana bi ta gonakin hatsi, sai almajiran suka fara kakkarya kan hatsi suna murjewa a hannuwansu suna ci. ² Sai wadansu Farisiyawa suka ce, "Me ya sa kuke yin abin da doka ta hana yi a ranar Asabbaci?"

³ Yesu ya amsa musu ya ce, "**Ashe, ba ku taba karanta abin da Dawuda ya yi, sa'ad da shi da abokan tafiyarsa suka ji yunwa ba?** ⁴ **Ya shiga gidan Allah, ya dauki kebabben burodi, sa'an nan ya ci abin da firstoci kadai sukan ci bisa ga doka. Ya kuma ba wa abokan tafiyarsa?"** ⁵ Sai Yesu ya ce musu, "**Ai, Dan Mutum ne Ubangijin Asabbaci.**"

(Mattiyu 12.9-14; Markus 3.1-6)

⁶ A wata ranar Asabbaci kuma, Yesu ya shiga majami'a yana koyarwa. To, a nan kuwa akwai wani mutumin da hannun damansa ya shanye. ⁷ Farisiyawa da malaman dokoki suka zuba wa Yesu ido, su ga ko zai warkar a ranar Asabbaci, don su sami dalilin zarginsa. ⁸ Amma Yesu ya san abin da suke tunani. Sai ya ce wa mutumin mai shanyayyen hannun, "**Tashi ka tsaya a gaban kowa.**" Sai ya tashi ya tsaya.

⁹ Yesu ya ce musu, "**Ina tambayarku, me ya kamata a yi bisa ga doka, a ranar Asabbaci, a aikata alheri ko a aikata mugunta, a ceci rai, ko a hallaka shi?"**

¹⁰ Sai ya kalle su duka, sa'an nan ya ce wa mutumin, "**Miko hannunka.**" Sai ya mika, hannunsa kuwa ya koma lafiyayye. ¹¹ Amma Farisiyawa da malaman Doka suka fusata, suka fara tattauna da junansu a kan abin da za su yi wa Yesu.

Manzanni sha biyu

(Mattiyu 10.1-4; Markus 3.13-19)

¹² Wata rana, a cikin kwanakin nan, Yesu ya je wani dutse domin yā yi addu'a, ya kuma kwana yana addu'a ga Allah. ¹³ Da gari ya waye, sai ya kira almajiransa zuwa wurinsa, ya zabi guda goma sha biyu daga cikinsu, wafanda ya kira su, Manzanni.

14 Siman (wanda ya kira Bitrus), dan'uwansa Andarawus,
 Yakub,
 Yohanna,
 Filibus,
 Bartolomeyu,
 15 Mattiyu,
 Toma,
 Yakub dan Alfayus,
 Siman wanda ake kira Zilot,
 16 Yahuda dan Yakub,
 da kuma Yahuda Iskariyot, wanda ya bashe Yesu.

Albarku da la'anu
(Mattiyu 4.23-25)

17 Sai ya sauko tare da su, ya tsaya a wani fili. A can, akwai taro mai yawa na almajiransa, da kuma mutane masu yawan gaske daga ko'ina a Yahudiya, Urushalima da kuma Taya da Sidon da suke bakin teku, ¹⁸ wadanda suka zo domin su ji shi, a kuma warkar da cututtukansu. Wadanda suke fama da mugayen ruhohi kuwa aka warkar da su. ¹⁹ Kuma dukan mutane suka yi kokari su taɓa shi, domin iko yana fitowa daga gare shi, ya kuwa warkar da su duka.
(Mattiyu 5.1-12)

²⁰ Da ya dubi almajiransa, sai ya ce,

**“Masu albarka ne ku da kuke matalauta,
 gama mulkin Allah naku ne.**

²¹ **Masu albarka ne ku da kuke jin yunwa yanzu,
 gama za ku koshi.**

**Masu albarka ne ku da kuke kuka yanzu,
 gama za ku yi dariya.**

²² **Masu albarka ne sa'ad da mutane suka fi ku,
 suka ware ku, suka zage ku,
 suna ce da ku mugaye,
 saboda Dan Mutum.**

²³ **“Ku yi farin ciki a wannan rana, ku kuma yi tsalle don murna, saboda ladarku yana da yawa a sama. Gama haka kakanninsu suka yi wa annabawa.**

²⁴ **“Amma kaitonku da kuke da arziki,
 gama kun riga kun sami ta'aziyarku.**

²⁵ **Kaitonku da kuke kosassu yanzu,
 gama za ku zauna da yunwa.**

**Kaitonku da kuke dariya yanzu,
 gama za ku yi makoki da kuka.**

²⁶ **Kaitonku sa'ad da dukan mutane suna magana mai kyau a kanku,
 gama haka kakanninsu suka yi da annabawan karya.**

Kaunar abokan gāba
(Mattiyu 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Amma ina faɗa muku, ku da kuke ji na, ku kaunaci abokan gābanku, ku yi wa masu kinku alheri. ²⁸ Ku albarkaci waɗanda suke la’anta ku, ku kuma yi wa waɗanda suke wulakanta ku addu’a. ²⁹ In wani ya mare ka a wannan kumatu, juya masa ɗayan ma, in wani ya kwace maka babban riga, kada ma ka hana masa ‘yar cikin ma. ³⁰ Duk wanda ya roke ka abu, ka ba shi. In kuma wani ya yi maka kwace, kada ka nema yā mayar maka. ³¹ Ka yi wa waɗansu abin da kai kake so su yi maka.

³² “In kana kaunar masu kaunarka ne kawai, ina ribar wannan? Ko masu zunubi ma suna kaunar waɗanda suke kaunarsu. ³³ In kuma kana yin alheri ga masu yi maka ne kaɗai, ina ribar wannan? Ko masu zunubi ma suna yin haka. ³⁴ In kana ba da bashi ga mutanen da za su iya biyan ka ne kawai, ina ribar wannan? Ko masu zunubi ma, suna ba da bashi ga masu zunubi, da fata za a biya su tsab. ³⁵ Amma, ku kaunaci abokan gābanku, ku kuma yi musu alheri, ku ba su bashi, ba da sa zuciya sai an biya ku ba. Ta yin haka ne kawai, za ku sami lada mai yawa, ku kuma zama ‘ya’yan Mafi Ɗaukaka, gama shi mai alheri ne ga marasa godiya da mugaye. ³⁶ Ku zama masu jinkai, kamar yadda Ubanku mai jinkai ne.

Ba wa waɗansu laifi
(Mattiyu 7.1-5)

³⁷ “Kada ku ɗora wa wani, ku ma ba za a ɗora muku ba. Kada ku yanke wa wani hukunci, ku ma ba za a yanke muku ba. Ku gafarta, ku ma za a gafarta muku. ³⁸ Ku bayar, ku ma sai a ba ku mudu a cike, a dankare, har yā yi tozo, yana zuba, za a juye muku a hannun riga. Mudun da kuka auna da shi, da shi za a auna muku.”

³⁹ Ya kuma faɗa musu wannan misali cewa, “Makaho yana iya jagoran makaho ne? Ba sai dukansu biyu su fāɗa a rami ba? ⁴⁰ Ɗalibi bai fi malaminsa ba, sai dai kowane ɗalibi wanda ya sami cikakkiyar koyarwa, zai zama kamar malaminsa.

⁴¹ “Don me kake duban ɗan tsinke da yake idon ɗan’uwanka, amma ba ka kula da gungumen da yake a naka ido ba? ⁴² Yaya za ka ce wa ɗan’uwanka, ‘Ɗan’uwa, bari in cire maka ɗan tsinke da yake

**idonka,' alhali kuwa, kai kanka ka k̄asa ganin gungu-
men da yake a naka ido? Kai munafuki! Ka fara cire
gungumen daga idonka, sa'an nan za ka iya gani sosai,
ka kuma cire ɗan tsinken da yake a idon ɗan'uwanka."**

Itace da 'ya'yansa

(Mattiyu 7.17-20; 12.34,35)

⁴³ **"Ba itace mai kyau da yake ba da munanan 'ya'ya.
Mummunan itace kuma ba ya ba da 'ya'ya masu kyau.
⁴⁴ Kowane itace da irin 'ya'yansa ne ake saninsa.
Mutane ba sa tsinke 'ya'yan baure daga kaya, ko kuwa
'ya'yan inabi daga sarkakkiya. ⁴⁵ Mutumin nagari
yakan nuna abubuwa nagari daga cikin nagarta da
yake a boye a zuciyarsa, mugun mutum kuwa yakan
nuna mugayen abubuwa daga muguntar da take a boye
a zuciyarsa. Gama baki yakan faɗa abin da ya cika
zuciya ne."**

Mai gini mai hikima da mai gini marar hikima

(Mattiyu 7.24-27)

⁴⁶ **"Don me kuke ce da ni, 'Ubangiji, Ubangiji,'
amma ba kwa yin abin da na faɗa? ⁴⁷ Zan nuna
muku kwatancin mutumin da yakan zo wurina, yã ji
kalmomina, yã kuma aikata. ⁴⁸ Yana kama da mutumin
da ya gina gida, wanda ya haka kasa da zurfi, sa'an
nan ya kafa tushen ginin a kan dutse. Da ambaliyar
ruwa ta taso, karfin ruwa kuwa ya buga gidan, wannan
bai jijjiga shi ba, domin an yi masa tushen gini na
ainihi. ⁴⁹ Amma wanda yakan ji kalmomina, ba ya
kuma aikata su, yana kama da mutumin da ya gina
gida a kasa, ba tare da ya kafa tushen gini ba. A
sa'ad da karfin ruwa ya buga gidan, sai gidan yã rushe,
mummunar rushewa kuwa."**

7

Bangaskiyar jarumin Roma

(Mattiyu 8.5-13; Yohanna 4.43-54)

¹ Bayan Yesu ya gama gaya wa mutanen dukan waɗannan
abubuwa, sai ya shiga Kafarnahum. ² A can, akwai
wani bawan wani jarumin yana ciwo, yana kuma a bakin
mutuwa. Maigidansa kuwa yana sonsa sosai. ³ Jarumin
sojan ya ji labarin Yesu, sai ya aiki waɗansu dattawan
Yahudawa wajensa, yana rokonsa yã zo yã warkar da
bawansa. ⁴ Da suka isa wurin Yesu, sai suka roke shi sosai,
suka ce, "Wannan mutum, ai, ya dace a yi masa haka,

⁵ gama yana kaunar al'ummarmu ta Yahudawa, har ya gina majami'armu." ⁶ Sai Yesu ya tafi tare da su.

Da ya yi kusa da gidan, sai jarumin nan, ya aiki abokai su ce masa, "Ubangiji, kada ka dami kanka, gama ban isa ka shiga gidana ba. ⁷ Shi ya sa ban ma ga na isa in zo wurinka ba. Amma ka yi magana kawai, bawana zai warke. ⁸ Gama ni kaina, mutum ne a farkashin iko, akwai kuma sojoji a farkashin ikona. Nakan ce wa wannan, 'Je ka,' sai ya tafi, ga wani kuma in ce, 'Zo nan,' sai ya zo. Nakan kuma ce wa bawana, 'Yi abu kaza,' sai ya yi."

⁹ Da Yesu ya ji haka, sai ya yi mamaki sosai. Ya juya ya wa taron da yake bin sa, "**Ina fada muku, ban taba samun irin bangaskiya mai girma haka ko cikin Isra'ila ba.**" ¹⁰ Sai mutanen da aka aika, suka koma gida, suka tarar bawan ya warke.

Yesu ya ta da dan gwauruwa

¹¹ Ba a dade ba, sai Yesu ya tafi wani garin da ake kira Nayin. Almajiransa da taro mai yawa suka tafi tare da shi. ¹² Da ya yi kusa da kofar garin, sai ga wata gawa ana fitowa da ita. Shi ne da kadai ga mahaifiyarsa, ita kuma gwauruwa ce. Taro mai yawa daga garin yana tare da ita. ¹³ Da Ubangiji ya gan ta, sai ya ji tausayinta ya ce, "**Kada ki yi kuka.**"

¹⁴ Yesu ya je ya taba akwatin gawar, sai masu daukarsa suka tsaya cik. Sai ya ce, "**Saurayi, na ce maka, tashi!**" ¹⁵ Sai mamacin ya tashi zaune, ya fara magana. Yesu kuma ya ba da shi ga mahaifiyarsa.

¹⁶ Sai tsoro ya kama su duka, suka yabi Allah, suna cewa, "Babban annabi ya bayyana a cikinmu. Allah ya zo domin ya taimaki mutanensa." ¹⁷ Wannan labarin game da Yesu, ya bazu ko'ina a Yahudiya da kewayenta.

Yesu da Yohanna Mai Baftisma (Mattiyu 11.1-19)

¹⁸ Almajiran Yohanna suka gaya masa dukan wadannan abubuwa. Sai ya kira biyu daga cikinsu, ¹⁹ ya aike su wurin Ubangiji, su tambaya su ce, "Kai ne wanda zai zo, ko kuma mu saurari wani dabam?"

²⁰ Da mutanen suka iso wurin Yesu, sai suka ce, "Yohanna Mai Baftisma ne ya aike mu wurinka, mu yi tambaya, 'Ko kai ne wanda zai zo, ko kuma mu saurari wani dabam?'"

²¹ A daidai lokacin nan, Yesu ya warkar da mutane da yawa masu ciwo, masu cututtuka, da kuma masu mugayen ruhohi. Ya kuma ba makafi da yawa ganin gari. ²² Sai ya amsa wa almajiran Yohanna ya ce, "**Ku koma ku fada**

wa Yohanna abin da kuka ji, da abin da kuka gani. Makafi suna ganin gari, guragu suna tafiya, ana warkar da wafanda suke da kuturta, kurame suna ji, ana tā da matattu, ana kuma yi wa matalauta wa'azin bishara. ²³ Mai albarka ne mutumin da bai yi shakkar bangaskiyar da yake da ita a kaina ba."

²⁴ Bayan almajiran Yohanna suka tafi, sai Yesu ya fara yi wa taron magana game da Yohanna ya ce, **"Me kuka je kallo a hamada? Ciyawar da iska take kadawa ne? ²⁵ In ba haka ba, to, me kuka je kallo? Mutum mai sanye da tufafi masu kyau ne? A'a, masu sa kayan tsada da suke cikin annashuwa, ai, a fada suke. ²⁶ Amma me kuka je kallo? Annabi? I, ina kuma fada muku, ya ma fi annabi. ²⁷ Wannan shi ne wanda aka rubuta game da shi cewa,**

" 'Zan aiko da ɗan sakona yā sha gabanka, wanda zai shirya hanya, a gabanka.'*

²⁸ Ina fada muku, a cikin duk wafanda mata suka haifa, ba wanda ya fi Yohanna girma. Duk da haka wanda ya fi kaskanta a Mulkin Allah ya fi shi."

²⁹ (Dukan mutane, har da masu karbar haraji, da suka ji kalmomin Yesu, sai suka yarda cewa hanyar Allah gaskiya ce, domin Yohanna ne ya yi musu baftisma. ³⁰ Amma Farisiyawa da masanan dokoki, suka ki nufin Allah game da su, domin Yohanna bai yi musu baftisma ba.)

³¹ Yesu ya ci gaba da cewa, **"To, da me zan kwatanta mutanen zamanin nan? Kamar me suke? ³² Suna kama da yaran da suke zama a bakin kasuwa, suna kiran juna, suna cewa,**

" 'Mun busa muku sarewa, amma ba ku yi rawa ba, Mun kuma yi muku wakar makoki, ba ku kuma yi kuka ba.'

³³ Gama Yohanna Mai Baftisma ya zo, ba ya cin burodi, ba ya shan ruwan inabi, sai kuka ce, 'Ai, yana da aljani.' ³⁴ 'Dan Mutum ya zo yana ci, yana sha, sai kuka ce, 'Ga mai yawan ci, mashayi, da kuma abokin masu karbar haraji da masu zunubi.' ³⁵ Amma akan tabbatar da hikima ta gaskiya bisa ga dukan 'ya'yanta."

Mace mai zunubi ta shafe wa Yesu turare

³⁶ To, ana nan, sai ɗaya daga cikin Farisiyawa ya gayyaci Yesu cin abincin yamma a gidansa, ya kuwa tafi gidan Bafarisiyen, ya zauna a tebur. ³⁷ Da wata mace wadda ta yi

* 7:27 Mal 3.1

rayuwar zunubi a wannan gari ta ji Yesu yana cin abinci a gidan Bafarisiyen, sai ta kawo ɗan tulun turaren alabasta, ³⁸ ta kuma tsaya daga bayansa, wajen kafafunsa tana kuka, sai hawayenta sun fara zuba a kafafunsa. Sai ta goge su da gashin kanta, ta sumbace su, sa'an nan ta shafa musu turare.

³⁹ Da Bafarisiyen da ya gayyace shi, ya ga wannan, sai ya ce a ransa, "Da mutumin nan annabi ne, da ya san ko wace ce take tabansa, da kuma irin macen da take, cewa mai zunubi ce."

⁴⁰ Sai Yesu ya ce masa, "**Siman, ina da abin da zan fada maka.**"

Shi kuwa ya ce, "Malam sai ka fada."

⁴¹ Yesu ya ce, "**An yi waɗansu mutum biyu da suke riƙe bashin mai ba da rance. Ana bin guda dinari ɗari biyar, ɗayan kuma hamsin.** ⁴² **Dukan biyun suka gagara biyansa, sai ya yafe musu. To, a ganinka, wa zai fi kaunar mutumin nan?**"

⁴³ Siman ya amsa ya ce, "A ganina, wanda aka yafe wa mai yawa ne."

Sai Yesu ya ce, "**Ka fada daidai.**"

⁴⁴ Sai ya juya wajen macen, ya ce wa Siman, "**Ka ga macen nan? Na shigo gidanka, ba ka ba ni ruwa don kafafuna ba, amma ta wanke kafafuna da hawayenta, ta kuma goge su da gashin kanta.** ⁴⁵ **Ba ka yi mini sumba ba, amma tun shigowata a nan, macen nan ba ta daina sumbar kafafuna ba.** ⁴⁶ **Ba ka shafa mai a kaina ba, amma ta zubo turare a kafafuna.**

⁴⁷ "**Saboda haka ina gaya maka, zunubanta masu yawa, an gafarta mata, gama kaunarta mai yawa ce. Amma wanda aka gafarta wa kaɗan kuwa, yakan nuna kauna kaɗan.**"

⁴⁸ Sai Yesu ya ce mata, "**An gafarta miki zunubanki.**"

⁴⁹ Sauran bakin suka fara ce wa juna, "Wane ne wannan, wanda har yake gafarta zunubai?"

⁵⁰ Yesu ya ce wa macen, "**Bangaskiyarki ta cece ki, ki sauka lafiya.**"

8

Misalin mai shuka

¹ Bayan wannan sai Yesu ya zazzaga gari da kauye, yana wa'azin bisharar mulkin Allah. Sha Biyun nan kuwa suna tare da shi, ² da kuma waɗansu mata waɗanda aka warkar da su daga cututtukansu, da kuma mugayen ruhohi. Cikinsu akwai Maryamu (wadda ake kira Magdalin) wadda aljanu bakwai suka fito daga cikinta. ³ Da Yowanna matar Kuza, manajan iyalin Hiridus; da Suzana; da waɗansu mata da

yawa. Wadannan mata suna taimaka musu cikin hidima, daga cikin abin da suke da shi na zaman gari.

(Mattiyu 13.1-9; Markus 4.1-9)

⁴ Yayinda taron mai girma na taruwa, mutane kuma daga garuruwa dabam-dabam suna zuwa wurin Yesu, sai ya ba da wannan misali ya ce, ⁵ **“Wani manomi ya fita domin ya shuka irinsa. Da yana watsa irin, sai wadansu suka fādi a kan hanya, aka tattaka su, tsuntsayen sararin sama kuma suka cinye su. ⁶ Wadansu suka fādi a kan dutse, da suka tsira sai suka yankwane don babu ruwa a wurin. ⁷ Wadansu kuma suka fādi a cikin kaya. Da suka yi girma tare, sai kayan suka shake su. ⁸ Wadansu kuma har yanzu, suka fādi a kasa mai kyau, suka yi girma, suka ba da amfani ribi d̄ari-d̄ari, fiye da abin da aka shuka.”**

Da faɗin haka sai ya ce, **“Duk mai kunnen ji, yā ji.”**

(Mattiyu 13.10-17; Markus 4.10-12)

⁹ Almajiransa suka tambaye shi ma'anar wannan misali.

¹⁰ Sai ya ce, **“Ku ne aka ba sanin asirin mulkin Allah, amma ga sauran mutane kam, ina magana da misalai, saboda,**

“‘ko da yake suna kallo, ba za su gani ba, ko da yake suna ji, ba za su gane ba.’

(Mattiyu 13.18-23; Markus 4.13-20)

¹¹ **“Ga ma'anar misalin, irin, shi ne maganar Allah.**

¹² **Wadanda suka fādi a kan hanya su ne mutanen da suka ji, amma Iblis, yakan zo ya d̄auke maganar daga zuciyarsu, don kada su gaskata, su sami ceto. ¹³ Na kan dutse kuwa, su ne da jin maganar, sukan karɓa da murna, amma ba su da saiwa. Sukan gaskata na d̄an lokaci, amma lokacin gwaji, sai su ja da baya. ¹⁴ Irin da suka fādi a cikin kaya kuwa, su ne mutanen da suka ji, amma a kwana a tashi, tunanin kayan duniya, da neman arziki, da son jin dad̄i, sukan hana su ba da 'ya'ya. ¹⁵ Amma irin da suka fādi a kasa mai kyau kuwa, su ne mutane masu kyakkyawar zuciya, mai kyau, da suka ji, suka riƙe, suka kuma jimre har suka ba da 'ya'ya.”**

Fitila a kan wurin ajiye fitila

(Markus 4.21-25)

¹⁶ **“Ba mai kuna fitila sa'an nan ya boye ta a cikin tulu, ko kuma ya sa ta a karkashin gado ba. A maimakon haka, yakan sa ta a kan wurin ajiye fitila, saboda mutane masu shigowa su ga haske. ¹⁷ Ba abin da yake boye da ba za a fallasa ba. Kuma ba abin da**

yake rufe, da ba za a sani ba, ko a fitar da shi a fili ba. ¹⁸ **Saboda haka, ku yi tunani da kyau yadda kuke saurara. Duk wanda yake da shi, za a kara masa, duk wanda ba shi da shi kuma, abin da yake tsammani yana da shi ma, za a karbe daga gare shi."**

Mahaifiyar Yesu da 'yan'uwansa
(*Mattiyu 12.46-50; Markus 3.31-35*)

¹⁹ Sai uwar Yesu da 'yan'uwansa suka zo, domin su gan shi, amma ba su iya zuwa kusa da shi ba, saboda taron. ²⁰ Sai wani ya fada masa cewa, "Ga uwarka da 'yan'uwanka suna tsaye a waje suna so su gan ka."

²¹ Ya amsa ya ce, "**Mahaifiyata da 'yan'uwana, su ne wafanda suke jin maganar Allah, suna kuma aikata ta.**"

Yesu ya kwantar da ruwa da iska
(*Mattiyu 8.23-27; Markus 4.35-41*)

²² Wata rana Yesu ya ce wa almajiransa, "**Mu haye zuwa wancan gefen tafkin.**" Sai suka shiga jirgin ruwa suka fara tafiya. ²³ Da suna cikin tafiya, sai barci ya kwashe shi. Sai wata babban iska ta taso kan tafkin, har ruwa ya fara shiga cikin jirgin. Suka shiga babban hatsari.

²⁴ Almajiran suka je suka tashe shi daga barci, suka ce, "Ubangiji, Ubangiji, za mu nutse!"

Ya tashi ya kwaɓe iskar da kuma haukar ruwan. Sai ruwan da iskar suka natsu. Kome ya yi tsit. ²⁵ Sai ya tambayi almajiransa, "**Ina bangaskiyarku?**"

A cikin tsoro da mamaki, suka ce wa junansu, "Wane ne wannan? Yana ba da umarni ga iska da ruwa ma, kuma suna biyayya da shi?"

Warkar da mai aljanu
(*Mattiyu 8.28-34; Markus 5.1-20*)

²⁶ Suka shiga jirgin ruwa zuwa yankin Gerasenawa da yake a hayin tafkin, daga wajen Galili. ²⁷ Da Yesu ya sauka daga jirgin, sai ga wani mutum mai aljanu daga garin. Mutumin ya dafe bai sa tufafi ba, kuma ba ya zama a gida. Yana zama a cikin kaburbura. ²⁸ Da ya ga Yesu, sai mutumin ya daga murya da karfi, ya fādi a gabansa, yana ihu cewa, "Ina ruwanka da ni, Yesu, Dan Allah Mafi Daukaka? Ina rokonka, kada ka ba ni wahala!" ²⁹ Gama Yesu ya riga ya umarci mugun ruhun ya fita daga mutumin. Sau da yawa mugun ruhun ya sha kamunsa. Ko da yake akan daure shi hannu da kafa, da sarka, a kuma yi gadinsa, amma yakan tsinke sarkokinsa, aljanun kuma su kore shi zuwa wuraren kadaici, inda ba kowa.

³⁰ Yesu ya tambaye shi, **“Mene ne sunanka?”**

Sai ya amsa, **“Tuli,”*** gama aljanu masu dumbun yawa ne suna cikinsa. ³¹ Suka yi ta rokonsa kada yā umarce su su shiga ramin Abis.

³² A wurin kuwa, akwai babban garken aladu da suke kiwo a gefen tudu. Aljanun suka roki Yesu ya bar su, su shiga cikin aladun, ya kuwa yardar musu. ³³ Da aljanun suka fita daga cikin mutumin, sai suka shiga cikin aladun. Garken kuma ya gangara daga kan tudun zuwa cikin tafkin, kuma suka nutse.

³⁴ Da masu kiwon aladun suka ga abin da ya faru, sai suka ruga da gudu zuwa garin da kewaye suka kai labari. ³⁵ Mutanen kuma suka fito don su ga abin da ya faru. Da suka iso wurin Yesu, sai suka tarar da mutumin da aljanun suka fita daga cikinsa, yana zaune kusa da Yesu sanye da tufafi, kuma cikin hankalinsa, sai tsoro ya kama su. ³⁶ Waɗanda suka ga abin da faru, suka gaya wa mutanen yadda aka warkar da mai aljanun. ³⁷ Sai dukan mutanen yankin Gerasenawa suka roki Yesu ya bar su, don sun tsorata sosai. Sai Yesu ya shiga jirgin ruwa ya tafi.

³⁸ Mutumin da aka fitar da aljanun daga cikinsa, ya roki Yesu don yā tafi tare da shi, amma Yesu ya sallame shi ya ce, ³⁹ **“Koma gida, ka shaida babban alherin da Allah ya yi maka.”** Sai mutumin ya tafi yana faɗin abin da Yesu ya yi masa a duk garin.

*Yarinya da ta mutu da mace marar lafiya
(Mattiyu 9.18-26; Markus 5.21-43)*

⁴⁰ Da Yesu ya koma, taron suka marabce shi, don dā ma duk suna jiransa. ⁴¹ Sai wani mutum mai suna Yayirus, wani mai mulkin majami'a, ya zo ya fāɗi a gaban Yesu, yana rokonsa ya zo gidansa, ⁴² domin diyarsa ɗaya tak, wadda ta kai shekara goma sha biyu, tana bakin mutuwa. Da Yesu yake kan hanyarsa, taron mutane masu yawa suka yi ta matsa shi a kowane gefe. ⁴³ A wurin kuwa, akwai wata mace wadda tana da ciwon zubar da jini, har na shekara goma sha biyu, amma babu wanda ya iya warkar da ita. ⁴⁴ Sai ta zo ta bayansa, ta taba bakin rigarsa. Nan da nan, zubar da jininta ya tsaya.

⁴⁵ Yesu ya yi tambaya, **“Wa ya taba ni?”**

Bayan kowa ya yi musu, sai Bitrus ya ce, **“Ubangiji, ai, mutane da yawa suna matsinka ta kowane gefe.”**

⁴⁶ Amma Yesu ya ce, **“Wani ya taba ni, na san cewa iko ya fita daga wurina.”**

* **8:30** Lejijon yana nufin Tuli.

⁴⁷ Sai macen, da ta ga ba halin boyewa, sai ta fita, jikinta na rawa, ta fāfi a gabansa. A gaban dukan mutanen, ta fafi dalilin da ya sa ta taɓa shi, da yadda ta warke nan take. ⁴⁸ Sai Yesu ya ce mata, **“Diyata, bangaskiyarki ta warkar da ke. Ki sauka lafiya.”**

⁴⁹ Yayinda Yesu na cikin magana har yanzu, sai ga wani daga gidan Yayirus, mai mulkin majami'ar ya ce, “Kada ka kara damun malam, diyarka ta rasu.”

⁵⁰ Da Yesu ya ji wannan, sai ya ce wa Yayirus, **“Kada ka ji tsoro, ka gaskata, za a kuma warkar da ita.”**

⁵¹ Da ya iso gidan Yayirus, sai ya hana kowa yā bi shi cikin dakin, sai dai Bitrus, da Yohanna, da Yakub, da kuma mahaifin da mahaifiyar. ⁵² Ana cikin haka, dukan mutanen kuma sai kuka da makoki suke ta yi, domin yarinyar. Sai Yesu ya ce, **“Ka daina yin kuka, ba tā mutu ba, tana barci ne.”**

⁵³ Sai suka yi masa dariya, da yake sun san cewa, ta mutu.

⁵⁴ Amma Yesu ya kama ta a hannu ya ce, **“Diyata, tashi.”**

⁵⁵ Ruhunta ya dawo, kuma ta tashi, nan take. Yesu ya ce musu, su ba ta wani abu tā ci. ⁵⁶ Iyayenta suka yi mamaki, amma ya ba su umarni kada su fada wa kowa abin da ya faru.

9

Yesu ya aiki sha biyun

(Mattiyu 10.5-15; Markus 6.7-13)

¹ Bayan da Yesu ya tara Sha Biyun wuri ɗaya, sai ya ba su iko da izini na fitar da dukan aljanu, da na warkar da cututtuka. ² Ya kuma aike su, su yi wa'azin mulkin Allah, su kuma warkar da marasa lafiya. ³ Ya ce musu, **“Kada ku ɗauki kome don tafiyar, wato, ba sanda, ba jaka, ba burodi, ba kuɗi, ba riga na biyu. ⁴ Duk gidan da kuka sauka, ku zauna nan sai kun bar garin. ⁵ In mutane ba su karɓe ku ba, sa'ad da kun bar garinsu, ku karkade kurar kafafunku don shaida a kansu.”** ⁶ Sai suka tashi suka shiga kauye zuwa kauye suna wa'azin bishara, suna warkar da marasa lafiya a ko'ina.

(Mattiyu 14.1-12; Markus 6.14-29)

⁷ Yanzu fa, Hiridus mai sarauta ya ji labarin dukan abubuwan da suke faruwa. Sai ya rikice, don waɗansu mutane suna cewa, Yohanna Mai Baftisma ne ya tashi daga matattu, ⁸ waɗansu kuma suna cewa, annabi Iliya ne ya sāke bayyana. Waɗansu kuma har wa yau, suna cewa, ɗaya daga cikin annabawa na dā ne, ya tashi. ⁹ Amma Hiridus ya ce, “Yohanna dai na yanke kansa, amma wanne mutum ne

nake jin labarin abubuwan nan a kansa?" Sai ya yi kokari ya ga Yesu.

Yesu ya ciyar da dubu biyar

(Mattiyu 14.13-21; Markus 6.30-44; Yohanna 6.1-14)

¹⁰ Da manzannin suka dawo, sai suka faɗa wa Yesu abin da suka yi. Sai ya ɗauke su, suka keɓe kansu su kaɗai, zuwa wani gari da ake kira Betsaida. ¹¹ Amma taron mutane suka ji labari, sai suka bi shi. Ya marabce su, kuma ya yi musu magana a kan mulkin Allah, ya kuma warkar da masu buƙatar warkarwa.

¹² Da rana ta kusa fāɗuwa, sai Sha Biyun suka zo wurinsa, suka ce, "Ka sallami taron domin su shiga ƙauyuka na kewaye, su nemi abin da za su ci, da wurin kwana, don inda muke, ba kowa."

¹³ Yesu ya ce, "**Ku, ku ba su wani abu su ci.**"

Sai suka ce masa, "Muna da burodi biyar da kifi biyu kaɗai. Sai dai, in mun je mu sayi abinci domin dukan wannan taron." ¹⁴ Maza kaɗai sun kai kusan dubu biyar.

Amma ya ce wa almajiransa, "**Ku sa su su zauna a ƙungiya hamsin-hamsin.**" ¹⁵ Haka almajiran suka yi, kowa kuwa ya zauna. ¹⁶ Sai Yesu ya ɗauki burodin biyar da kifin biyun, ya ɗaga kansa sama, ya yi godiya, ya kuma kakkarya su. Ya ba wa almajiransa, domin su rarraba wa mutanen. ¹⁷ Duka kuwa suka ci suka ƙoshi. Almajiran suka kwashe ragowar gutsatsarin cike da kwanduna goma sha biyu.

Shaidar Bitrus a kan Yesu

(Mattiyu 16.13-19; Markus 8.27-29)

¹⁸ Wata rana sa'ad da Yesu yana addu'a a boye, almajiransa kuma suna tare da shi, sai ya tambaye, su ya ce, "**Wa, taron mutane ke ce da ni?**"

¹⁹ Suka amsa, suka ce, "Wadansu suna cewa, Yohanna Mai Baftisma, wadansu kuma annabi Iliya, har wa yau wadansu suna cewa, kai ɗaya daga cikin annabawan da ne, da ya tashi da rai."

²⁰ "**Amma ku fa, wa, kuke ce da ni?**"

Bitrus ya amsa ya ce, "Kiristi na Allah."

(Mattiyu 16.20-28; Markus 8.30-9.1)

²¹ Yesu ya gargade su da ƙarfi, kada su gaya wa kowa wannan magana. ²² Ya sāke cewa, "**Dole ne Ɗan mutum ya sha wahaloli da yawa, dattawa, da manyan firistoci, da malaman dokoki kuma su fi shi, kuma dole a kashe shi, a rana ta uku kuma a tā da shi da rai.**"

²³ Sai ya ce wa dukansu, "**In wani zai bi ni, dole yā mūsanta kansa, ya ɗauki gicciyensa kowace rana, ya bi**

ni. ²⁴ **Gama duk mai son ceton ransa zai rasa shi, amma duk wanda ya rasa ransa saboda ni zai same shi.** ²⁵ **Ina amfani, in mutum ya ribato duniya duka, amma ya rasa ransa, ko kuma ya yi hasarar ransa.** ²⁶ **Duk wanda yake jin kunyana da na kalmomina, 'Dan Mutum ma zai ji kunyarsa sa'ad da zai zo a cikin d'aukakarta, da d'aukakar Uban, da kuma ta tsarkaka mala'ikun.**

²⁷ **"Gaskiya nake gaya muku, wadansu da suke tsattsaye a nan ba za su ga mutuwa ba, sai sun ga mulkin Allah."**

Sāke kamanni
(*Mattiyu 17.1-8; Markus 9.2-8*)

²⁸ Bayan kamar kwana takwas da yin wannan magana, sai Yesu ya d'auki Bitrus, da Yohanna, da kuma Yakub, suka hau kan dutse tare don yin addu'a. ²⁹ Yana cikin addu'a, sai kamannin fuskarsa ta sāke, tufafinsa kuma suka zama da haske kamar hasken walkiya. ³⁰ Sai ga mutum biyu, Musa da Iliya, suka bayyana cikin kyakkyawar daraja, suna magana da Yesu. ³¹ Suka yi zance a kan tashinsa, wanda shi ya kusan ya kawo ga cikarsa a Urushalima. ³² Barci kuwa ya kama Bitrus da abokan tafiyarsa sosai. Da idanunsu suka warware, sai suka ga d'aukakarta da kuma mutum biyun tsaye tare da shi. ³³ Da mutanen na barin Yesu, sai Bitrus ya ce masa, "Ubangiji, ya yi kyau da muke nan. Bari mu kafa bukkoki guda uku, wato, d'aya dominka, d'aya domin Musa, d'aya kuma domin Iliya." (Bai ma san abin da yake fadi ba.)

³⁴ Yayinda yake cikin magana, sai wani girgije ya bayyana ya rufe su, sai suka ji tsoro, yayinda suke shiga cikin girgijen. ³⁵ Wata murya ta fito daga cikin girgijen, tana cewa, "Wannan Dana ne, zaɓaɓɓena, ku saurare shi." ³⁶ Da muryar ta gama magana, sai suka tarar Yesu shi kadai ne. Almajiran kuwa suka riƙe wannan al'amari a zukatansu. A lokacin nan, ba su gaya wa kowa abin da suka gani ba.

Warkar da yaro mai mugun ruhu
(*Mattiyu 17.14-18; Markus 9.14-27*)

³⁷ Kashigari, sa'ad da Yesu tare da almajiran nan uku suka sauka daga kan dutsen, sai taro mai yawa ya haɗu da shi. ³⁸ Sai wani mutum daga cikin taron ya yi kira da ƙarfi ya ce, "Malam, ina roƙonka, ka dubi d'an nan nawa, gama shi ne kadai nake da shi. ³⁹ Wani ruhu yakan kama shi, sai ya yi ihu farar d'aya. Yakan sa shi farfadiya, har bakinsa ya yi kumfa. Da ƙyar yake barinsa, yana kuwa kan hallakar da shi. ⁴⁰ Na roki almajiranka su fitar da shi, amma ba su iya ba."

⁴¹ Yesu ya amsa ya ce, **“Ya karkataccen zamani marar bangaskiya, har yaushe ne zan kasance tare da ku, ina kuma hakuri da ku? Kawo yaronka nan.”**

⁴² Yaron yana kan zuwa ke nan, sai aljanin ya buga shi kasa, cikin farfadiya. Amma Yesu ya kwabe mugun ruhun, ya warkar da yaron, sai ya mika shi ga mahaifinsa. ⁴³ Duk suka yi mamakin girman Allah.

(Mattiyu 17.22,23; Markus 9.30-32)

Yayinda kowa yana cikin mamakin dukan abubuwan da Yesu ya yi, sai ya ce wa almajiransa, ⁴⁴ **“Ku kasa kunne da kyau ga abin da zan fada muku. Za a bashe Dan Mutum ga hannun mutane.”** ⁴⁵ Amma ba su fahimci abin da yake nufi da wannan magana ba. Ba su gane ba, don an boye musu shi. Su kuwa sun ji tsoro su tambaye shi.

Wa zai zama mafi girma?

(Mattiyu 18.1-5; Markus 9.33-37)

⁴⁶ Wata gardama ta tashi a tsakanin almajiran, a kan ko wane ne a cikinsu zai zama mafi girma ⁴⁷ Da yake Yesu ya san tunaninsu, sai ya dauki wani karamin yaro, ya sa ya tsaya kusa da shi. ⁴⁸ Sai ya ce musu, **“Duk wanda ya karbi wannan karamin yaron a cikin sunana, ni ya karba, kuma duk wanda ya karbe ni, ya karbi wanda ya aiko ni ne. Gama mafi kanƙanta duka a cikinku, shi ne kuma mafi girma.”**

(Markus 9.38-40)

⁴⁹ Sai Yohanna ya ce, “Ubangiji, mun ga wani mutum yana fitar da aljanu a cikin sunanka, muka yi kokarin hana shi, don shi ba ɗaya ba ne daga cikinmu.”

⁵⁰ Yesu ya ce, **“Kada ku hana shi, gama duk wanda ba ya gāba da ku, naku ne.”**

Hamayyar Samariyawa

⁵¹ Da lokaci ya yi kusa da za a dauki Yesu zuwa sama, sai ya ɗaura niyyar tafiya Urushalima. ⁵² Sai ya aiki ‘yan saƙo, su yi gaba. Su kuwa, suka shiga cikin wani ƙauyen Samariyawa, don su shirya masa abubuwa. ⁵³ Amma mutanen ƙauyen ba su karbe shi ba, don yana kan hanyar zuwa Urushalima ne. ⁵⁴ Da almajiransa, Yakub da Yohanna suka ga haka, sai suka yi tambaya suka ce, “Ubangiji, kana so mu kira wuta ta sauka daga sama ta hallaka su?” ⁵⁵ Amma Yesu ya juya, ya kwabe su. ⁵⁶ Sai shi da almajiransa suka tafi wani ƙauye.

Wahalar bin Yesu
(Mattiyu 8.19-22)

⁵⁷ Suna kan tafiya a hanya, sai wani mutum ya ce masa, "Zan bi ka, duk inda za ka."

⁵⁸ Yesu ya ce, **"Yanyawa suna da ramummuka, tsuntsayen sararin sama suna da shekuna, amma Dan Mutum ba shi da wurin da zai sa kansa."**

⁵⁹ Ya kuma ce wa wani mutum, **"Ka bi ni."**

Amma mutumin ya amsa ya ce, "Ubangiji, bari in je in binne mahaifina tukuna."

⁶⁰ Yesu ya ce masa, **"Ka bar matattu su binne matatunsu, amma kai, ka je ka yi shelar mulkin Allah."**

⁶¹ Har wa yau, wani ya ce, "Zan bi ka, Ubangiji, amma ka bar ni in je in yi bankwana da iyalina tukuna."

⁶² Yesu ya amsa ya ce, **"Babu wani da yakan sa hannunsa a garman shanu, sa'an nan ya waiwaya baya, da ya isa ya shiga hidima a cikin mulkin Allah ba."**

10

Yesu ya aiki saba'in da biyu

¹ Bayan haka, Ubangiji ya naɗa waɗansu mutum saba'in da biyu, ya aike su biyu-biyu, su riga shi yin gaba zuwa kowane gari da kowane wuri da zai shiga. ² Ya ce musu, **"Girbi na da yawa, amma ma'aikata kaɗan ne. Saboda haka, ku roki Ubangijin girbi ya aikar da ma'aikata zuwa gonarsa. ³ Ku tafi! Ina aikan ku kamar tumaki cikin kyarketai. ⁴ Kada ku ɗauki jakar kuɗi, ko jaka, ko takalma. Kada ma ku gai da kowa a kan hanya.**

⁵ **"Sa'ad da kuka shiga wani gida, ku fara da cewa, 'Salama a gare ku mutanen gida.'** ⁶ In akwai mutum mai salama a gidan, salamarku za ta kasance tare da shi, in kuwa babu, salamarku za ta koma muku. ⁷ Ku zauna a wannan gidan, kuna ci kuna shan duk abin da suka ba ku, gama ma'aikaci ya cancanci albashinsa. Kada ku yi yawan sa'ake masauki, daga gida zuwa gida.

⁸ **"Sa'ad da kuka shiga garin, kuma aka karbe ku, ku ci ko mene ne da aka ajiye a gabanku. ⁹ Ku warkar da marasa lafiya da suke wurin. Ku kuma fada musu cewa, 'Mulkin Allah yana kusa da ku.'** ¹⁰ Amma sa'ad da kuka shiga garin, kuma ba a karbe ku ba, ku bi titi-titi ku ce, ¹¹ 'Ko kurar garinku da kuke manne a kafafunmu, mun karkafe muku. Duk da haka, ku tabbatar da wannan, "Mulkin Allah yana kusa.'" ¹² Ina dai fada muku, a ranan nan, za a fi jin tausayin Sodom fiye da wannan garin.

(Mattiyu 11.20-24)

13 “**‘Kaitonki, Korazin! Kaitonki, Betsaida!’ Ai, da a ce a Taya da Sidon ne aka yi ayyukan banmamaki da aka yi a cikinku, da tuni sun tuba, suna zama cikin rigar makoki da toka.** 14 **A ranar shari’a, za a fi jin tausayin Taya da Sidon fiye da ku.** 15 **Ke kuma Kafarnahum, kina tsammani za ki sami daukaka ne? A’a, za a hallaka ki.**

16 **“Wanda ya saurare ku, ni yake saurara. Wanda ya fi ku, ni yake fi. Amma wanda ya fi ni kuwa, ya fi wanda ya aiko ni ne.”**

17 Mutum saba’in da biyun nan suka dawo da murna, suka ce, “Ubangiji, har mun sha karfin aljanu ma a cikin sunanka.”

18 Sai ya amsa ya ce, **“Na ga Shaidan ya fāfi daga sama kamar walkiya.** 19 **Na ba ku iko da za ku tattaka macizai, da kunamai, ku kuma shawo kan dukan ikon abokin gāba, kuma ba wani lahani da zai same ku.** 20 **Duk da haka, kada ku yi farin ciki da cewa, kun sha karfin ruhohi, amma ku yi farin ciki, domin an rubuta sunayenku a sama.”**

(Mattiyyu 11.20-24)

21 A wannan lokaci, Yesu, cike da murna ta wurin Ruhu Mai Tsarki ya ce, **“Na yabe ka, ya Uba, Ubangijin sama da kasa, domin ka boye wafannan abubuwa ga masu hikima, da masu ilimi, ka kuma bayyana su ga kananan yara. I, ya Uba, gama wannan shi ne nufinka mai kyau.**

22 **“Ubana ya danka mini dukan kome. Ba wanda ya san Dan sai Uban, kuma ba wanda ya san Uban, sai Dan, da kuma wafanda Dan ya zaba ya bayyana musu shi.”**

23 Sai ya juya wajen almajiransa, ya ce musu a boye, **“Albarka ga idanun da suka ga abin da kuke gani.** 24 **Ina fada muku, annabawa da sarakuna da yawa sun so su ga abin nan da kuke gani, amma ba su gani ba. Sun so su ji abin da kuke ji, amma ba su ji ba.”**

Misalin mutumin Samariya nagari

25 Wata rana, sai wani masanin dokoki ya mike tsaye don yā gwada Yesu. Ya tambaya ya ce, “Malam, me zan yi don in gāji rai madawwami?”

26 Yesu ya amsa ya ce, **“Me aka rubuta a cikin Doka? Yaya kake karanta ta?”**

27 Sai ya amsa ya ce, **“Ka kaunaci Ubangiji Al-lahnka da dukan zuciyarka, da dukan ranka, da dukan**

ƙarfinka, da kuma dukan hankalinka'; kuma, 'Ka ƙaunaci maƙwabcinka kamar kanka.' "

28 Yesu ya ce, **"Ka amsa daidai. Ka yi haka, kuma za ka rayu."**

29 Amma domin ya ƙare kansa, sai ya tambayi Yesu ya ce, "Shin, wane ne maƙwabcina?"

30 Yesu ya amsa ya ce, **"Wani mutum ya tashi daga Urushalima za shi Yeriko, sai ya fādi a hannun mafasa, wato, 'yan fashi. Suka ƙwace tufafinsa, suka yi masa dūka, suka bar shi nan bakin rai da mutuwa. 31** Ya zamana wani firist ya bi kan wannan hanya. Da ya ga mutumin, sai ya bi gefe ya wuce abinsa. **32** Haka ma wani daga kabilar Lawi, mai hidima cikin haikali, da ya zo wurin, ya gan shi, sai shi ma ya bi gefe ɗaya, ya wuce abinsa. **33** Amma wani mutumin Samariya da yake kan tafiya, da ya kai inda mutumin yake, ya gan shi, sai ya ji tausayinsa. **34** Ya je wurinsa, ya daddaure masa raunukansa, sa'an nan ya zuba mai, da ruwan inabi. Ya ɗauki mutumin ya sa a kan jakinsa, ya kai shi wani masauki, ya yi jinyarsa. **35** Kashegari, sai ya ɗauki dinari biyu, ya ba wa mai masaukin ya ce, 'Ka lura da shi, bayan na dawo, zan biya ka duk abin da ka ƙara kashewa a kansa.'

36 **"A ganinka, a cikin waɗannan mutane uku, wane ne maƙwabcin mutumin da ya fādi a hannun mafasa?"**

37 Masanin dokoki ya amsa ya ce, "Wanda ya nuna masa jinkai."

Yesu ya ce masa, **"Je ka, ka yi haka nan."**

A gidan Marta da Maryamu

38 Yayinda Yesu da almajiransa suna cikin tafiya, sai ya kai wani ƙauye inda wata mace mai suna Marta ta marabce shi a gidanta. **39** Tana da 'yar'uwa mai suna Maryamu, wadda ta zauna a gaban Ubangiji tana jin maganarsa. **40** Marta kuwa, aikin hidima da ya kamata a yi, ya ɗauke mata hankali, sai ta zo wurin Yesu, ta ce, "Ubangiji, ba ka damu da yadda 'yar'uwata ta bar mini aiki ni kadai ba? Gaya mata ta taimake ni!"

41 Amma Ubangiji ya amsa ya ce, **"Marta, Marta, hankalinki ya tashi, kuma kina damuwa a kan abubuwa da yawa. 42** Amma abu ɗaya tak ake bukata, Maryamu ta zaɓi abin da ya fi kyau, kuma ba za a raba ta da shi ba."

11

Koyarwar Yesu a kan addu'a
(*Mattiyu 6.9-13; 7.7-11*)

¹ Wata rana Yesu yana addu'a a wani wuri. Da ya gama, sai daya daga cikin almajiransa ya ce masa, "Ubangiji, ka koya mana yin addu'a, kamar yadda Yohanna ya koya wa almajiransa."

² Sai ya ce musu, "**Sa'ad da kuke yin addu'a ku ce, 'Ya Uba, sunanka mai tsarki ne mulkinka ya zo.**

³ **Ka ba mu kowace rana abincin yini.**

⁴ **Ka gafarta mana zunubanmu, kamar yadda mu ma ke gafarta wa duk wanda ya yi mana laifi.**

Kada ka bari a kai mu cikin jarraba.' "

⁵ Sa'an nan ya ce musu, "**Da a ce dayanku yana da aboki, sa'an nan ya je wurinsa da tsakar dare ya ce, 'Aboki, ranta mini burodi guda uku, ⁶ domin wani abokina da yake tafiya ya sauka a wurina. Ga shi, ba ni da abinci da zan ba shi.'** ⁷ Sai wanda yake cikin daki ya amsa ya ce, '**Kada ka dame ni. An riga an kulle kofa, da ni da yarana kuwa mun kwanta, ba zan iya tashi in ba ka kome ba.'** ⁸ Ina gaya muku, ko da yake ba zai so ya tashi ya ba shi burocin don shi abokinsa ne ba, duk da haka, zai tashi ya ba shi yawan abin da yake bukata, saboda nacewarsa.

⁹ "**Don haka ina fada muku, ku roka, za a ba ku, ku nema za ku samu, ku kwankwasa za a kuwa bude muku kofa.** ¹⁰ Gama duk wanda ya roka, yana karfa, mai nema yana samu, wanda ya kwankwasa kuma, za a bude masa kofa.

¹¹ "**Wane mahaifi ne a cikinku, in dansa ya roke shi kifi, zai ba shi maciji a maimakon, ¹² ko kuma in ya roki kwai, ya ba shi kunama? ¹³ In fa haka ne, ko da yake ku mugaye ne, kun san ba 'ya'yanku kyautai masu kyau, balle fa Ubanku na sama, zai yi fiye da haka, ta wurin ba da Ruhu Mai Tsarki, ga masu rokonsa!"**

Yesu da Be'elzebub
(*Mattiyu 12.22-30; Markus 3.20-27*)

¹⁴ Sa'ad da Yesu yake fitar da wani beben aljani daga wani mutum, da aljanin ya fita, sai mutumin wanda da bebe ne, ya yi magana, taron kuwa suka yi mamaki. ¹⁵ Amma wadansunsu suka ce, "Ai, da ikon Be'elzebub, sarkin aljanu

ne, yake fitar da aljanu.”¹⁶ Waƙansu kuma suka gwada shi, ta wurin neman yã nuna musu wata alama daga sama.

¹⁷ Yesu kuwa ya san tunaninsu, sai ya ce musu, **“Duk mulkin da yake gāba da kansa, zai lalace, kuma gidan da yake gaba da kansa zai rushe.** ¹⁸ In Shaidan yana gāba da kansa, yaya mulkinsa zai tsaya? Ina faɗin haka domin kun ce, da ikon Be’elzebub nake fitar da aljanu. ¹⁹ In da ikon Be’elzebub nake fitar da su, to, da ikon wa masu binku suke fitar da su? Saboda haka, za su zama alkalanku ke nan. ²⁰ Amma in da ikon Allah ne ni nake fitar da aljanu, ashe, mulkin Allah ya zo muku ke nan.

²¹ **“Sa’ad da mutum mai karfi, wanda yake da makamai yana gadin gidan kansa, an tsare lafiyar dukiyarsa ke nan.** ²² Amma in wani wanda ya fi shi karfi, ya faɗa masa ya kuma sha karfinsa, yakan kwace makaman da mutumin ke dogara da su, ya kuma rarraba ganima.

²³ **“Wanda ba ya tare da ni, yana gāba da ni, wanda kuma ba ya tarawa da ni, watsarwa yake yi.**

(Mattiyu 12.43-45)

²⁴ **“Lokacin da mugun ruhu ya fita daga mutum, sai ya bi ta wuraren da ba mutane, yana neman hutu, amma ya kāsa samu, sai ya ce, ‘Zan koma gidan da na bari.’** ²⁵ Sa’ad da ya koma, ya tarar da gidan a share da tsabta, kuma a shirye. ²⁶ Sai ya je ya debo waƙansu ruhohi bakwai da suka fi shi mugunta, sai su shiga su zauna a wurin. Karshen wannan mutum kuwa zai fi farkonsa muni.”

²⁷ Da Yesu yake cikin faɗin waƙannan abubuwa, sai wata mace daga cikin taron ta daga murya ta ce masa, “Mai albarka ce uwar da ta haife ka, wadda ka sha mamanta.”

²⁸ Yesu ya amsa ya ce, **“A maimakon, masu albarka ne waƙanda suke jin maganar Allah, suna kuma biyayya da ita.”**

Alamar Yunana

(Mattiyu 12.38-42; Markus 8.12)

²⁹ Da taron mutane suka karu, sai Yesu ya ce, **“Wannan mugun zamani ne. Tana neman wani abin banmamaki, amma ba ko ɗaya da za a ba ta, sai dai ta Yunana.**

³⁰ Kamar yadda Yunana ya zama alama ga mutanen Ninebe, haka ma Ɗan Mutum zai zama ga zamanin nan. ³¹ A ranar shari’a, Sarauniyar Kudu za tã tashi tsaye tare da wannan zamani, ta yanke wa wannan zamani hukunci, domin ta zo daga karshen duniya ta saurari hikimar Solomon, ga shi kuwa, shi wanda ya

fi Solomon girma, na nan. ³² **A ranar shari'a, mutanen Ninebe za su tashi tsaye tare da wannan zamani, su yanke wa wannan zamani hukunci. Gama sun tuba sa'ad da Yunana ya yi musu wa'azi. Ga shi yanzu, shi wanda ya fi Yunana girma, na nan.**

Fitilar jiki

(Mattiyu 5.15; 6.22,23)

³³ **"Babu wanda yakan kuna fitila sa'an nan ya boye ta, ko ya rufe ta da murfi ba. A maimako, yakan ajiye ta a kan wurin ajiye fitila, don masu shiga su ga haske.** ³⁴ **Idonka shi ne fitilar jikinka. Sa'ad da idanunka suna da lafiya, dukan jikinka ma na cike da haske, amma sa'ad da idanunka suna da lahani, dukan jikinka ma na cike da duhu.** ³⁵ **Ka lura fa, kada hasken da yake cikinka ya zamana duhu ne.** ³⁶ **Saboda haka, in dukan jikinka yana cike da haske, ba inda ke da duhu, jikinka kuwa zai kasance da haske gaba daya, kamar yadda hasken fitila yake haskaka ka."**

La'anau a kan Farisiyawa da kuma masanan doka

(Mattiyu 5.15; 6.22,23)

³⁷ **Da Yesu ya gama magana, sai wani Bafarisiye ya gayyace shi cin abinci tare da shi. Sai kuwa ya shiga ya zauna a tebur.** ³⁸ **Amma Bafarisiyen ya lura cewa, Yesu bai wanke hannu kafin ya ci abinci ba, sai mamaki ya kama shi.**

³⁹ **Sai Ubangiji ya ce masa, "Ku Farisiyawa, kukan wanke bayan kwano da kwaf, amma a ciki kuna cike da kwadayi da mugunta.** ⁴⁰ **Ku wawayen mutane! Ashe, wanda ya yi bayan, ba shi ne kuma ya yi cikin ba?** ⁴¹ **Ku ba matalauta abin da yake cikin kwano, kuma kome zai zama muku da tsabta.**

⁴² **"Kaitonku, Farisiyawa, domin kuna ba wa Allah zakka na na'ana'arku, da karkashinku, da kuma sauran ganyen lambunku iri-iri, amma kun kyale adalci da kaunar Allah. Ya kamata da kun kiyaye na karshen, ban ba barin na farkon.**

⁴³ **"Kaitonku, Farisiyawa, domin kun cika son wuraren zama masu daraja a majami'u, da kuma yawan gaisuwa a wuraren kasuwanci.**

⁴⁴ **"Kaitonku, domin ku kamar kaburbura ne da ba a sa musu alama ba, wadanda mutane suke takawa don rashin sani."**

⁴⁵ **Sai daya daga cikin masanan dokoki ya ce wa Yesu, "Malam, in ka fadi wadannan abubuwa haka, kai kuma ka zage mu ke nan."**

⁴⁶ Yesu ya amsa ya ce, **“Ku masanan dokoki ma, kaitonku, domin kun dora wa mutane kaya masu nauyi wafanda da kyar suke daukawa, amma ku da kanku ba za ku sa ko yatsa daya, don ku taimake su ba.**

⁴⁷ **“Kaitonku, domin kun gina kaburbura saboda annabawa, nan kuwa kakannin-kakanninku ne suka kashe su. ⁴⁸ Wannan ya shaida cewa kun amince da abin da kakannin-kakanninku suka yi. Sun karkashe annabawa, ku kuma kun gina kaburburansu. ⁴⁹ Saboda haka, Allah a cikin hikimarsa ya ce, ‘Zan aika musu da annabawa da manzanni. Za su kashe wafansu, su kuma tsananta wa wafansu.’ ⁵⁰ Saboda haka, alhakin jinin dukan annabawa da aka kashe, tun farkon duniya, yana kan wannan zamani, ⁵¹ wato, tun daga jinin Habila, har zuwa jinin Zakariya, wanda aka kashe tsakanin bagade da mazauni. I, ina gaya muku, alhakensu duka yana kan wannan zamani.**

⁵² **“Kaitonku, masanan dokoki, domin kun dauke mabudin ilimi. Ku kanku ba ku shiga ba, kuma kun hana wa wafanda suke shiga, su shiga.”**

⁵³ Da Yesu ya bar wurin, sai Farisiyawa da malaman dokoki suka fara gaba mai tsanani da shi, kuma suna tsokanansa da tambayoyi. ⁵⁴ Suna fakonsa, don su kama shi a kan wata magana da zai fafa.

12

Fadakarwa da karfafawa

¹ Ana nan sa'ad da taron dubban mutane suka taru har suna tattaka juna, Yesu fara yin magana, da farko da almajiransa ya ce, **“Ku yi hankali da yistin Farisiyawa, wato, munafunci. ² Ba abin da yake rufe da ba za a fallasa ba, ko kuma abin da yake boye da ba za a bayyana ba. ³ Abin da kuka fada a cikin duhu, za a ji shi a hasken rana. Kuma abin da kuka fada a kunne, a cikin dakunan ciki-ciki, za a yi shelarsa daga kan rufin dakuna.**

(Mattiyu 10.28-31)

⁴ **“Ina dai gaya muku abokaina, kada ku ji tsoron masu kashe jiki, amma bayan haka, ba sauran abin da za su iya yi. ⁵ Amma zan nuna muku wanda za ku ji tsoronsa. Ku ji tsoron wanda, bayan da ya kashe jikin, yana da iko ya jefa ku cikin jahannama ta wuta. I, ina gaya muku, ku ji tsoronsa. ⁶ Ba ana sayar da kanari biyar a kan kobo biyu ba? Duk da haka, Allah bai manta da ko dayansu ba. ⁷ Tabbatacce, gashin kanku**

din nan ma, an kɪdaya su duka. Kada ku ji tsoro. Darajarku ta fi na kanari masu yawa girma.

(Mattiyu 10.32,33; 12.32; 10.19,20)

⁸ **"Ina gaya muku, duk wanda ya shaida ni a gaban mutane, Dan Mutum ma zai shaida shi a gaban mala'ikun Allah. ⁹ Amma wanda ya yi m̄usun sanina a gaban mutane, shi ma za a yi m̄usunsa a gaban mala'ikun Allah. ¹⁰ Kuma duk wanda ya faɗi kalmar zagi a kan Dan Mutum, za a gafarta masa, amma duk wanda ya saba wa Ruhu Mai Tsarki, ba za a gafarta masa ba.**

¹¹ **"Sa'ad da an kai ku a gaban majami'u, da gaban masu mulki, da kuma gaban masu iko, kada ku damu da yadda za ku k̄are kanku, ko kuma abin da za ku faɗa, ¹² gama Ruhu Mai Tsarki zai koya muku abin da ya dace ku faɗa a lokacin."**

Misalin wawa mai arziki

¹³ Sai wani mutum daga cikin taron ya ce masa, "Malam, ka ce wa ɗan'uwana ya raba gaɗon da ni."

¹⁴ Yesu ya amsa masa ya ce, **"Kai, wa ya naɗa ni alkali, ko mai sulhu a tsakaninku?"** ¹⁵ Sai ya ce musu, **"Ku lura fa! Ku tsare kanku daga dukan kowane irin kwadayi. Ran mutum ba ya danganta a kan yawan dukiyarsa ba."**

¹⁶ Sai ya gaya musu wannan misali ya ce, **"Gonar wani mai arziki ta ba da amfani sosai. ¹⁷ Ya yi tunani a ransa ya ce, 'Ba ni da inda zan ajiye amfanin gonana. Me zan yi ke nan?'**

¹⁸ **"Sai ya ce, 'Ga abin da zan yi. Zan rushe rumbunana, in gina manya, in zuba dukan hatsina da kayana a ciki. ¹⁹ Ni kuma zan ce wa raina, 'Kana da kaya da yawa masu kyau, da aka yi ajiyarsu domin shekaru da dama masu zuwa. Yi hutunka, ka ci, ka sha, ka yi annashuwa.'"**

²⁰ **"Amma Allah ya ce masa, 'Kai wawa! A wannan dare za a nemi ranka. Bayan haka, wa zai gāji abin da ka tara wa kanka?'**

²¹ **"Haka zai zama ga duk wanda ya tara wa kansa dukiya, amma ba shi da arziki a gaban Allah."**

Kada ku damu

(Mattiyu 6.25-34)

²² Sai Yesu ya ce wa almajiransa, **"Saboda haka, ina faɗa muku, kada ku damu game da rayuwarku, abin da za ku ci, ko kuma game da jikinku, abin da za ku yafa.**

²³ **Rai ya fi abinci, jiki kuma ya fi tufafi. ²⁴ Ku dubi**

hankaki. Ba sa shuki ko girbi, kuma ba su da dakin ajiya ko rumbu ba, duk da haka, duk da haka, Allah na ciyar da su. Darajarku ta fi na tsuntsaye sau da yawa! ²⁵ Wane ne a cikinku ta wurin damuwarsa, zai iya kara ko sa'a daya ga rayuwarsa? ²⁶ Tun da ba za ku iya yin wannan kanƙanin abu ba, me ya sa kuke damuwa a kan sauran?

²⁷ "Ku dubi yadda furanni suke girma. Ba sukan yi aiki, ko saƙa ba, duk da haka, ina faɗa muku cewa, ko Solomon cikin kyakkyawan darajarsa duka, bai yafa kayan ado da ya kai kamar na ko daya a cikinsu ba. ²⁸ In haka ne Allah yake yi wa ciyayin jeji sutura, wadda yau suna nan, sa'an nan gobe kuma a jefa cikin wuta, Allah ba zai yi muku sutura fiye da ciyayin jeji ba, ya ku masu karancin bangaskiya! ²⁹ Kada ku sa zuciyarku a kan abin da za ku ci, ko abin da za ku sha, kada ku damu a kan su. ³⁰ Gama duniya da ba ta san Allah ba, tana faman neman dukan waɗannan abubuwa, Ubanku na sama kuwa, ya san kuna buƙatarsu. ³¹ Amma ku nemi mulkinsa, za a kuwa kara muku waɗannan abubuwa.

³² "Ya ƙaramin garke, kada ku ji tsoro, gama ya gamshi Ubanku ya ba ku mulkin. ³³ Ku sayar da dukiyarku, ku ba wa matalauta. Ku yi wa kanku jakar kuɗin da ba za su lalace ba. Ku yi wa kanku ajiyar dukiyar da ba za ta ƙare ba a sama, inda farawo ba zai yi kusa ba, asu kuma ba za su iya su lalatar ba. ³⁴ Gama inda dukiyarku take, nan ne zuciyarku ma take.

Zama a faɗaƙe

(Mattiyu 24.45-51)

³⁵ "Ku shirya damara don hidima. Ku bar fitilunku suna ci, ³⁶ kamar maza da suke jiran maigidansu ya dawo daga bikin aure. Saboda duk lokacin da ya dawo ya kwankwasa kofa, a shirye suke su buɗe masa nan da nan. ³⁷ Zai zama da albarka in maigida ya dawo, ya tarar da bayinsa suna zaman tsaro. Gaskiya ni faɗa muku, zai sa kayan hidima da kansa, ya sa bayinsa su zauna kan tebur, sa'an nan ya yi musu hidimar abinci. ³⁸ Zai zama da albarka ga bayin da maigidansu ya iske su, suna zaman tsaro, a duk lokacin da ya dawo, ko da ya dawo a sa'a ta biyu, ko ta uku na tsakar dare ne. ³⁹ Amma ku fahimci wannan. Da maigida ya san sa'ar da farawo zai zo, ai, da ba zai bari a shiga, a fasa masa gida ba. ⁴⁰ Ku ma, sai ku zauna da shiri, domin 'Dan Mutum zai zo a sa'ar da ba ku yi tsammani ba."

⁴¹ Bitrus ya yi tambaya ya ce, “Ya Ubangiji, mu ne kake fafa wa wannan misali, ko kuwa ga kowa da kowa ne?”

⁴² Ubangiji ya amsa ya ce, “**To, wane ne manaja mai aminci da hikima, wanda maigida ya ba shi rikon bayinsa, domin ya ba su abincinsu a daidai lokaci?**

⁴³ **Zai zama da albarka ga bawan nan wanda maigidan ya dawo, ya same shi yana yin haka.** ⁴⁴ **Gaskiya nake gaya muku, maigidan zai ba shi rikon dukan dukiyarsa.** ⁴⁵ **Amma da a ce bawan ya yi tunani a zuciyarsa ya ce, ‘Ai, maigidana ya yi jinkirin dawowa,’ sa’an nan ya fara dukan bayin, maza da mata, ya kuma shiga ci, da sha, har da buguwa.** ⁴⁶ **Maigidan bawan nan zai dawo a ranar da wannan bawan bai yi tsammaninsa ba, kuma a sa’ar da bai sani ba. Maigidan zai yayyanka shi, ya kuma ba shi rabonsa tare da marasa bangaskiya.**

⁴⁷ **“Bawan da ya san nufin maigidansa, kuma bai yi shiri ba, ko kuma bai yi abin da maigidansa yake so ba, zai sha mummunan duka.** ⁴⁸ **Amma wanda bai sani ba, ya kuwa yi abin da ya isa horo, za a dūke shi kafan. Duk wanda aka ba shi mai yawa, mai yawan ne za a bida daga gare shi. Duk wanda kuma aka ba shi rikon amana mai yawa, fiye da haka kuma za a bida daga gare shi.**

Ba salama ba sai dai rabuwa
(Mattiyu 24.45-51)

⁴⁹ **“Na zo ne domin in kawo wuta a duniya. Ina so da ta riga ta kunu!** ⁵⁰ **Amma ina da baftismar da za a yi mini, na kuwa damu sosai, sai na kammala ta!** ⁵¹ **Kuna tsammani na zo domin in kawo salama a duniya ne? A’a! Ina gaya muku, rabuwa ne.** ⁵² **Daga yanzu, za a iske mutum biyar a gida daya sun rabu, suna gāba da juna, uku suna gāba da biyu, biyun suna gāba da ukun.** ⁵³ **Za su rarrabu. Mahaifi yana gāba da dan, dan kuma yana gāba da mahaifin. Mahaifiya tana gāba da diyar, diyar kuma tana gāba da mahaifiyar. Suruka tana gāba da matar da, matar da kuma tana gāba da suruka.”**

Fahimtar lokuta
(Mattiyu 16.2,3; 5.25,26)

⁵⁴ Ya ce wa taron, “**Sa’ad da kuka ga hadari ya fito daga yamma, nan da nan kukan ce, ‘Za a yi ruwan sama,’ sai a kuwa yi.** ⁵⁵ **Sa’ad da kuma iska ta taso daga kudu, kukan ce, ‘Za a yi zafi,’ sai kuwa a yi.** ⁵⁶ **Munafukai! Kuna san yadda za ku fassara yanayin**

kasa da na sararin sama. Ta yaya ba ku san yadda za ku yi fassarar wannan zamani ba?

⁵⁷ **“Don me ba ku iya auna wa kanku, abin da yake daidai ba? ⁵⁸ Yayinda kake kan hanyar zuwa kotu da mafiyinka, ka yi matuƙar ƙoƙari ku shirya tun kuna kan hanya. In ba haka ba, zai kai ka gaban alkali, alkali kuma ya miƙa ka ga ɗan sanda, ɗan sanda kuma ya jefa ka a kurkuku. ⁵⁹ Ina gaya maka, ba za ka fita ba, sai ka biya kobo na ƙarshe.”**

13

A tuba ko a hallaka

¹ A yanzun fa, akwai waƙansu da suka kasance a lokacin can, suka ba Yesu labarin Galiliyawa da Bilatus ya gauraye jininsu tare da jinin haɗayunsu. ² Yesu ya amsa ya ce, **“Kuna tsammani waƙannan Galiliyawan sun fi dukan sauran Galiliyawa zunubi ne, shi ya sa suka sha irin wannan wahala? ³ Ina gaya muku, a’a! Amma in ba ku tuba ba, ku ma duka za ku hallaka. ⁴ Ko kuwa kuna tsammani, sha takwas ɗin nan da suka mutu lokacin da hasumiya a Silowam ya fāɗi a kansu, sun fi dukan sauran mutanen Urushalima laifi ne? ⁵ Ina gaya muku, a’a! Amma in ba ku tuba ba, ku ma duka za ku hallaka.”**

⁶ Sai ya ba su wannan misali ya ce, **“Wani mutum yana da itacen baure, da aka shuka a gonar inabinsa. Da ya je cire ‘ya’yan itacen, sai ya tarar ba tā yi ‘ya’ya ba. ⁷ Sai ya ce wa mai lura da gonar inabin, ‘Yau shekara uku ke nan ina zuwa neman ‘ya’yan baure daga itacen nan, amma ba na samun kome. Sare shi! Don me za a bar shi ya tare wuri.’**

⁸ **“Mutumin ya amsa ya ce, ‘Ranka yā daɗe, ka bar shi, in yi masa bankasa, in kuma zuba masa taki har na shekara ɗaya. ⁹ In kuwa ya ba da ‘ya’ya shekara mai zuwa, yana da kyau! In kuwa ba haka ba, sai ka sare shi.’”**

Yesu ya warkar da mace gurguwa a ranar Asabbaci.

¹⁰ Wata ranar Asabbaci, Yesu yana koyarwa a wata majami’a, ¹¹ a wurin kuwa, akwai wata mace wadda aljani ya gurgunta, har na shekaru goma sha takwas. Duk ta tankware, ba ta ma iya miƙewa ko kaɗan. ¹² Da Yesu ya gan ta, sai ya kirata gaba, ya ce mata, **“Mace, an ‘yantar da ke daga rashin lafiyarki.”** ¹³ Sai ya ɗibiya hannuwansa a kanta, nan da nan sai ta miƙe, ta yabi Allah.

¹⁴ Amma mai mulkin majami'ar ya ji haushi da Yesu ya yi warkarwa a ranar Asabbaci. Sai ya ce wa mutanen, "Akwai ranaku shida da ya kamata a yi aiki. Saboda haka, ku zo a ranakun nan a warkar da ku, ba ranar Asabbaci ba."

¹⁵ Ubangiji ya amsa masa ya ce, "**Ku munafukai! Ashe, kowannenku ba yakan kunce hijiminsa ko jakinsa, yā kai shi waje yā ba shi ruwa, a ranar Asabbaci ba?** ¹⁶ **Ashe, bai kamata a 'yantar da macen nan, diyar zuriyar Ibrahim, wadda Shaidan ya daure, har shekara goma sha takwas, a ranar Asabbaci, daga abin da ya daure ta ba?"**

¹⁷ Sa'ad da ya fadī wannan, sai duka masu gāba da shi suka kunyata. Amma mutane kuwa suka yi murna saboda dukan abubuwan banmamaki da yake yi.

Misalai na kwayar mustad da na yisti
(Mattiyu 13.31-33; Markus 4.30-32)

¹⁸ Sai Yesu ya yi tambaya ya ce, "**Yaya mulkin Allah yake? Da me zan kwatanta shi?** ¹⁹ **Yana kama da kwayar mustad, wadda wani mutum ya dauka, kuma ya shuka a gonarsa. Ta yi girma, ta zama itace, kuma tsuntsayen sararin sama suka huta a rassansa."**

²⁰ Ya sāke tambaya, "**Da me zan kwatanta mulkin Allah?** ²¹ **Yana kama da yisti wadda mace ta dauka, ta kwaba garin alkama mai yawa da shi, har sai da yistin ya gauraye kullun duka."**

Matsattsiyar kofa
(Mattiyu 7.13,14,21-23)

²² Sa'ad da Yesu yana kan hanyarsa zuwa Urushalima, sai ya bi ta cikin garuruwan da kauyukan, yana koyarwa. ²³ Sai wani ya tambaye shi ya ce, "Ya Ubangiji, shin, wai mutane kima ne kawai za su sami ceto?"

Ya ce musu, ²⁴ "**Ku yi matuƙar kofari ku shiga ta matsattsiyar kofa, domin ina fada muku, mutane da yawa za su yi kofarin shiga, amma ba za su iya ba.** ²⁵ **Da zaran maigidan ya tashi ya rufe kofar, za ku tsaya a waje kuna kwankwasawa, kuna roko cewa, 'Ranka yā dade, buƙe mana kofa.'**

"Amma shi zai amma ya ce, 'Ni ban san ku, ko inda kuka fito ba.'

²⁶ "Sa'an nan za ku ce, 'Haba, mu da muka ci, muka sha tare da kai, har ka yi koyarwa a cikin titi-titi namu.'

²⁷ "Amma shi zai amma ya ce, 'Ban san ku, ko inda kuka fito ba. Ku rabu da ni, dukan ku masu aikata mugunta!'

28 **“Za a yi kuka a can, da cizon hakora, sa’ad da kuka ga Ibrahim, da Ishaku, da Yakub, da dukan annabawa a mulkin Allah, amma ku kuwa, za a jefar da ku a waje. 29 Mutane za su zo daga gabas, da yamma, da kudu, da arewa, su dauki wuraren zamansu a bikin, a cikin mulkin Allah. 30 Tabbatacce, akwai wadansu da suke na karshe, da za su zama na farko, na farko kuma, da za su zama na karshe.”**

*Bakin cikin Yesu domin Urushalima
(Mattiyu 23.37-39)*

31 A wannan lokaci, wadansu Farisiyawa suka zo suka ce wa Yesu, “Ka bar nan ka tafi wani wuri dabam. Hiridus yana so ya kashe ka.”

32 Ya amsa ya ce, **“Ku je ku gaya wa dilan nan, wato, mai makirci cewa, ‘Da yau da kuma gobe, zan fitar da aljanu, in kuma warkar da mutane, sa’an nan a rana ta uku in cika burin aikina. 33 Duk da haka, dole in ci gaba da aikin a yau, da kuma gobe, sa’an nan in ci gaba da yin haka kashegari kuma, gama tabbatacce, ha annabi da yakan mutu a bayan birnin Urushalima!’**

34 **“Urushalima, ayya Urushalima, ke da kika kashe annabawa, kuma kika jefa wa wafanda aka aika gare ki da duwatsu. Sau da yawa na yi kewan in tattara ‘ya’yanki wuri daya, kamar yadda kaza takan tattara ‘ya’yanta cikin fikafikanta, amma ba ki yarda ba! 35 Duba, an bar muku gidanku fanko. Ina kuwa fada muku, ba za ku sake ganina ba, sai kun ce, ‘Mai albarka ne shi wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji.’”**

14

Yesu a gidan Bafarisiye

1 Wata ranar Asabbaci, da Yesu ya shiga gidan wani sanannen Bafarisiye don cin abinci, sai mutane suka zuba masa ido da kyau. 2 A nan a gabansa kuwa akwai wani mutum mai ciwon kumburin kafa da hannu. 3 Sai Yesu ya tambayi masanan dokoki da Farisiyawa ya ce, **“Daidai ne bisa ga doka, a yi warkarwa a ranar Asabbaci, ko babu?”** 4 Amma ba su ce kome ba. Sai ya riƙe mutumin, ya warkar da shi, sa’an nan ya sallame shi.

5 Sai ya tambaye, su ya ce, **“In wani a cikinku yana da da, ko bijimi da ya fada a rijiya a ranar Asabbaci, ba za ku cire shi nan da nan ba?”** 6 Suka rasa abin fadi.

7 Da ya lura da yadda baki suna zaban wuraren zama masu bangirma a tebur, sai ya fada musu wannan misali,

ya ce; ⁸ “In wani ya gayyace ka bikin aure, kada ka zabi wurin zama mai bangirma, don watakila akwai wani da ya fi ka girma, da aka gayyata. ⁹ In kuwa haka ne, wanda ya gayyace duk biyunku, zai zo ya ce maka, ‘Ka ba wa mutumin nan wurin zamanka.’ Ka ga, an kaskantar da kai, kuma dole ka dauki wuri mafi kaskanci. ¹⁰ Amma in an gayyace ka, dauki wuri mafi kaskanci, don in wanda ya gayyace ka ya zo, zai ce maka, ‘Ka hawo nan aboki a wuri mafi girma.’ Wannan zai daukaka ka a gaban dukan ‘yan’uwanka baki. ¹¹ Gama duk wanda ya daukaka kansa, za a kaskantar da shi. Shi wanda kuma ya kaskantar da kansa, za a daukaka shi.”

¹² Sai Yesu ya ce wa wanda ya gayyace shi, “Lokacin da ka shirya biki ko liyafa, kada ka gayyaci abokanka, ko ‘yan’uwanka, ko danginka, ko kuma mafwabtanka masu arziki, gama in ka yi haka, suna iya gayyataraka, su biya maka alherin da ka yi musu. ¹³ Amma lokacin da ka kira biki, ka gayyaci matalauta, da guragu, da shanyayyu, da makafi. ¹⁴ Ta haka, za ka sami albarka. Ko da yake ba za su iya biyan ka ba, za a biya ka a ranar tashin masu adalci daga matattu.”

*Misalin babban biki
(Mattiyyu 23.37-39)*

¹⁵ Da jin haka, sai wani da yake tare da shi a tebur din, ya ce wa Yesu, “Mai albarka ne wanda zai ci abinci a bikin nan a mulkin Allah.”

¹⁶ Yesu ya amsa ya ce, “Wani mutum yana shirya wani babban biki, ya kuma gayyaci baki da yawa. ¹⁷ Da lokacin bikin ya yi, sai ya aiki bawansa ya je ya ce wa wafanda aka gayyata, ‘Ku zo, don an shirya kome.’

¹⁸ “Amma sai dukansu suka fara ba da hujjoji. Na farkon ya ce, ‘Na sayi gona yanzun nan, dole in je in ga yadda take, ina rokonka ka yi mini hakuri.’

¹⁹ “Wani ya ce, ‘Na sayi shanun noma guda goma yanzun nan, ina kan hanyata ke nan in gwada su, ina rokonka, ka yi mini hakuri.’

²⁰ “Har yanzu wani ya ce, ‘Na yi aure yanzun nan, don haka ni ba zan iya zuwa ba.’

²¹ “Bawansa ya dawo ya gaya wa maigidansa wannan. Sai maigidan ya yi fushi, ya ba da umarni ga bawansa ya ce, ‘Ka fita da sauri, ka bi titi-titi da lungu-lungu na garin, ka kawo matalauta, da guragu, da makafi, da shanyayyu.’

22 “Bawan ya dawo ya ce, ‘Ranka yā dade, an yi abin da ka umarta, amma har yanzu da sauran wuri.’

23 “Maigidan ya ce wa bawansa, ‘Ka je kan hanyoyin da layi-layi na karkara, ka sa su shigo, don gidana ya cika.’ 24 Ina gaya muku, babu ko daya daga cikin mutanen nan da aka gayyata da zai dandana bikina.”

*Wahalar rayuwar almajiri
(Mattiyu 10.37,38)*

25 Taron mutane mai yawa suna tafiya tare da Yesu, sai ya juya ya ce musu, 26 “Duk wanda yakan zo wurina, amma bai ki mahafinsa da mahafiyarsa, da matarsa da ‘ya’yansa, da ‘yan’uwansa mata da maza, kai, har ma ransa ba, ba zai iya zama almajirina ba. 27 Kuma duk wanda ba yakan dauki gicciyensa ya bi ni ba, ba zai iya zama almajirina ba.

28 “In wani daga cikinku yana so ya gina gidan sama, ai, yakan fara zama ne, ya yi lissafin abin da ginin zai ci tukuna, don yā ga ko yana da isashen kudi da zai gama ginin. 29 Gama in ya sa tushen gini, amma bai iya gamawa ba, duk wanda ya gani zai yi masa ba’a, 30 yana cewa, ‘Wannan mutum ya fara gini, amma bai iya gamawa ba.’

31 “Ko kuma, wane sarki ne, in zai je yaki da wani sarki, ai, yakan fara zama ne, ya duba ya ga, ko da mutane dubu goma, shi zai iya karawa da mai zuwa da dubu ashirin? 32 In ba zai iya ba, to, tun suna nesa, zai aika da wakilai, su je neman sharuƙan salama. 33 Haka nan fa, kowane ne a cikinku, da ba ya rabu da abin da yake da shi ba, ba zai iya zama almajirina ba.

(Mattiyu 5.13; Markus 9.50)

34 “Gishiri fa yana da kyau, amma in gishiri ya rabu da dadin dandanonsa, ta yaya za a sāke mai da dadin dandanonsa? 35 Ba shi da wani amfani, ko ga kasa, ko ga juji, sai dai a zubar da shi.

“Duk mai kunnen ji, yā ji.”

15

*Misalin batacciyar tunkiya
(Mattiyu 18.12-14)*

1 Yanzu fa, masu karɓar haraji da “masu zunubi” duka suna taruwa don jin koyarwar Yesu. **2** Amma Farisiyawa da malaman dokoki suka yi gunaguni, suna cewa, “Wannan mutum yana karɓan ‘masu zunubi,’ kuma yana ci tare da su.”

³ Sai Yesu ya fada musu wannan misali ya ce, ⁴ **“In dayanku yana da tumaki dari, sa’an nan dayansu ta bace. Ashe, ba zai bar tasa’in da tara a fili ya je neman wadda ta bace, har sai ya same ta ba? ⁵ In ya same ta, zai sa ta a kafada da murna, ⁶ ya dawo gida. Sa’an nan zai kira abokansa da makwabtansa wuri daya ya ce, ‘Ku taya ni murna, na sami tunkiyana da ta bata.’ ⁷ Ina gaya muku, haka za a yi murna sosai a sama, a kan mai zunubi guda daya da ya tuba, fiye da masu adalci tasa’in da tara, wafanda ba su bukatan tuba.**

Misalin kudfi da ya bace

⁸ **“Ko kuwa in wata mace tana da kudfi na azurfa guda goma, sa’an nan daya ya bata, ashe, ba za ta kuna fitila, ta share gidan, ta nema a hankali, har sai ta samu ba? ⁹ In ta same shi, sai ta kira kawayenta da makwabtanta wuri daya, ta ce musu, ‘Ku taya ni murna, na sami kudina da ya bata.’ ¹⁰ Haka, ina gaya muku, akwai murna a gaban mala’ikun Allah a kan mai zunubi guda daya, da ya tuba.”**

Misalin da da ya bace

¹¹ Yesu ya ci gaba da cewa, **“Akwai wani mutum wanda yake da ‘ya’ya biyu maza. ¹² Karamin ya ce wa mahaifinsu, ‘Baba, ba ni rabon gadona.’ Sai mahaifin ya raba musu dukiyarsa.**

¹³ **“Bayan ‘yan kwanaki, sai karamin dan ya tattara kayansa duk, ya tashi ya tafi wata kasa mai nisa. A can, ya batar da dukiyarsa duka a rayuwar banza. ¹⁴ Bayan ya batar da kome, sai ga muguwar yunwa a dukan kasar, har ya shiga rashi. ¹⁵ Sai ya je ya sami aiki a wurin wani mutumin kasar, wanda ya aike shi a gonakinsa, ya yi kiwon aladu. ¹⁶ Ya yi marmarin cin dusan da aladun suke ci, amma ba wanda ya ba shi wani abu.**

¹⁷ **“Da hankalinsa ya dawo, sai ya ce, ‘Kai, bayin mahaifina guda nawa ne, da suke da abinci fiye da isashe, ni kuma ina nan, zan mutu don yunwa! ¹⁸ Zan tashi in koma wurin mahaifina, in ce masa, ‘Baba, na yi wa sama, na kuma yi maka zunubi. ¹⁹ Ni ban isa a kara kira na danka ba. Ka mai da ni kamar daya daga cikin bayinka.’” ²⁰ Sai ya tashi ya kama hanya ya koma wurin mahaifinsa.**

“Amma tun yana nesa, mahaifinsa ya hange shi. Tausayi kuma ya kama shi, sai ya tashi ya ruga da gudu wurinsa, ya rungume shi, ya yi masa sumba.

²¹ “Sai ɗan ya ce masa, ‘Baba, na yi wa sama, na kuma yi maka zunubi. Ni ban isa a kara kira na ɗanka ba.’

²² “Amma mahaifin ya ce wa bayinsa, ‘Maza! Ku kawo riga mafi kyau ku sa masa. Ku sa zobe a yatsarsa, da takalma kuma a kafafunsa. ²³ Ku kawo ɗan saniya mai kiba ku yanka. Bari mu yi biki mu yi shagali. ²⁴ Gama ɗan nan nawa, da ya mutu, amma yanzu yana da rai kuma. Da ya bata, amma yanzu an same shi.’ Sai suka fara shagali.

²⁵ “Yayinda ake haka, babban ɗan yana gona. Da ya zo kusa da gida, sai ya ji ana kidi ana rawa. ²⁶ Sai ya kira ɗaya daga cikin bayin, ya tambaye shi abin da yake faruwa. ²⁷ Bawan ya ce, ‘Ai, ɗan’uwanka ne ya dawo, shi ne mahaifinka ya yanka ɗan saniya mai kiba, gama ya yi murna ya karbi ɗansa da ya dawo gida lafiyayye, ba abin da ya same shi.’

²⁸ “Sai yayan ya yi fushi, ya ki shiga gida. Sai mahaifinsa ya fita ya roke shi. ²⁹ Amma ya amsa wa mahaifinsa ya ce, ‘Duba! Duk wadannan shekaru, ina yin maka aiki kamar bawa, ban taɓa maka rashin biyayya ba. Duk da haka, ba ka taɓa ba ni ko ɗan akuya domin in yi shagali da abokaina ba. ³⁰ Amma da wannan ɗan naka, wanda ya batar da dukiyarka a kan karuwai ya dawo, ka yanka masa ɗan saniya mai kiba!’

³¹ “Sai mahaifin ya ce masa, ‘Dana, kullum kana nan tare da ni, kuma duk abin da nake da shi, naka ne. ³² Amma ya zama mana dole, mu yi shagali, mu yi murna, domin ɗan’uwan nan naka, da ya mutu, yanzu kuwa yana da rai, da ya bata, amma yanzu an same shi.’”

16

Misalin manaja mai wayo

¹ Yesu ya ce wa almajiransa, “An yi wani mai arziki wanda aka yi wa manajansa zargin yin banza da dukiyarsa. ² Sai ya kira manajan, ya tambaye shi, ‘Me nake ji haka a kanka? Ka kawo lissafin aikinka, domin ba za ka iya cin gaba da aikinka ba.’

³ “Sai manajan ya ce cikin tunaninsa, ‘Maigidana zai kore ni daga aiki, me zan yi? Ba ni da karfin noma, kuma ina jin kunyan yin bara. ⁴ Na san abin da zan yi, don mutane su karbe ni a gidajensu, bayan an kore ni daga aiki a nan.’

⁵ “Sai ya kira kowane ɗaya da maigidansa yake bin bashi. Ya tambayi na farkon ya ce, ‘Nawa ne maigidana yake bin ka?’

⁶ “Ya amsa ya ce, ‘Garwar mai na zaitun guda ɗari tara.’

“Manajan ya ce, ‘Ga takardarka, ka zauna maza ka mai da shi ɗari huɗu.’

⁷ “Ya kuma tambayi na biyun, ‘Kai fa, nawa ne ake bin ka?’

“Sai ya amsa ya ce, ‘Buhunan alkama dubu.’

“Ya ce, ‘Ga takardarka, ka mai da shi ɗari takwas.’

⁸ “Maigidan kuwa ya yabi manajan nan marar gaskiya saboda wayonsa. Gama ‘yan duniyan nan suna da wayon yin hulɗa da junansu fiye da ‘yan haske.

⁹ Ina gaya muku, ku yi amfani da dukiya na wannan duniya, domin ku sami wa kanku abokai. Saboda bayan dukiyar ta kare, za a karbe ku a wuraren zama da sun dawwama.

¹⁰ “Duk wanda ana amincewa da shi cikin karamin abu, ana kuma amincewa da shi cikin babba. Kuma duk marar gaskiya cikin karamin abu, zai zama marar gaskiya cikin babba. ¹¹ In fa ku ba amintattu ne cikin tafiyar da dukiya ta wannan duniya ba, wa zai amince muku da dukiya ta gaskiya? ¹² In fa ku ba amintattu ne cikin tafiyar da dukiyar wani ba, wa zai ba ku dukiya naku, na kanku?

¹³ “Babu wani bawa mai iya bauta wa iyayengiji biyu ba. Ko dai ya fi ɗaya, ya so ɗayan, ko kuwa ya ɗage ga yi wa ɗaya bauta, sa’an nan ya rena ɗayan. Ba za ku iya ku bauta wa Allah tare da bauta wa Mammon (wato, Kudfi) a lokaci ɗaya ba.”

(*Mattiyu 11.12,13; 5.31,32; Markus 10.11,12*)

¹⁴ Da Farisiyawa masu son kudfi suka ji wannan duka, sai suka yi wa Yesu tsaki. ¹⁵ Ya ce musu, “**Ku ne masu mai da kanku marasa laifi a gaban mutane, amma Allah ya san zuciyarku. Abu mai daraja a gaban mutane, abin kyama ne a gaban Allah.**

Karin koyarwa

¹⁶ “An yi shelar Doka da Annabawa har zuwa lokacin Yohanna. Tun daga lokacin nan, bisharar mulkin Allah ne ake wa’azinta, kowa kuma yana koƙarin kutsa kai ya shiga. ¹⁷ Gama ta fi sauƙi sama da kasa su shude, da a ce ɗigo guda ɗaya na rubutun, ya fita ya fāɗi daga cikin Doka.

18 “Duk wanda ya saki matarsa ya auri wata mace, zina ne yake yi. Kuma mutumin da ya auri macen da aka sake, zina ne yake yi.

Mai arziki da Lazarus

19 “An yi wani mutum mai arziki wanda yakan sa tufafi masu ruwan shunayya, da kuma na lallausan lilin, yana kuma cikin rayuwar jin dadi kullum. 20 A kofar gidansa kuma akan ajiye wani mai bara, mai suna Lazarus, wanda jikinsa duk gyambuna ne. 21 Shi kuwa yakan yi marmarin cin abin da yakan fādi daga tebur na mai arzikin nan. Har karnuka ma sukan zo su lashe gyambunansa.

22 “Ana nan, sai mai baran ya mutu, kuma mala’iku suka dauke shi zuwa gefen Ibrahim. Mai arzikin ma ya mutu, aka kuma binne shi. 23 A cikin jahannama ta wuta, inda yana shan azaba, ya daga kai ya hangi Ibrahim can nesa, da kuma Lazarus a gefensa. 24 Sai ya yi masa kira ya ce, ‘Baba, Ibrahim, ka ji tausayina, ka aiki Lazarus ya sa dan yatsarsa a ruwa, ya daga mini a harshe saboda in ji sanyi, domin ina shan azaba cikin wannan wuta.’

25 “Amma Ibrahim ya ce, ‘Ka tuna fa dana, a lokacin da kake duniya, ka sami abubuwa masu kyau naka, Lazarus kuwa ya sami munanan abubuwa. Amma yanzu ya sami ta’aziyya a nan, kai kuwa kana shan azaba. 26 Ban da wannan duka ma, tsakaninmu da kai, akwai wani babban rami da aka yi, yadda wadanda suke son ketarewa daga nan zuwa wurinku, ba za su iya ba, kuma ba mai iya ketarewa daga wurinku zuwa wurinmu.’

27 “Ya amsa ya ce, ‘To, ina rokonka, ya uba, ka aiki Lazarus zuwa gidan mahaifina, 28 gama ina da ‘yan’uwana biyar maza. Bari yā ba su gargadi, don kada su ma su zo wurin nan mai azaba.’

29 “Ibrahim ya amsa ya ce, ‘Suna da Musa da Annabawa, ai, sai su saurare su.’

30 “Sai ya ce, ‘A’a, ya uba, Ibrahim, in dai wani ya tashi daga matattu ya je wurinsu, za su tuba.’

31 “Amma ya ce masa, ‘In ba su saurari Musa da Annabawa ba, kai, ko da wani ya tashi daga matattu ma, ba za su saurare shi ba.’”

17

Zunubi, bangaskiya da aiki
(Mattiyu 18.6,7,21,22; Markus 9.42)

¹ Yesu ya ce wa almajiransa, **“Dole ne a sami abubuwan da suke sa mutane su yi zunubi, amma kaiton mutumin nan wanda suke zuwa ta wurinsa. ² Gwamma a daura dutsen nika a wuyansa, a jefa shi cikin teku, da ya sa daya daga cikin kananan yaran nan ya yi zunubi. ³ Saboda haka, ku lura da kanku.**

“In dan’uwanka ya yi zunubi, ka kwabe shi. In ya tuba, ka gafarta masa. ⁴ In ya yi maka laifi sau bakwai a rana daya, ya kuma dawo sau bakwai din a wurinka, yana cewa, ‘Na tuba,’ sai ka gafarta masa.”

⁵ Sai manzannin suka ce wa Ubangiji, **“Ka kara mana bangaskiya!”**

⁶ Ya amsa musu ya ce, **“In kuna da bangaskiya da take kankani kamar kwayar mustad, kuna iya ce wa wannan itacen durumi, ‘Ka tumbuke daga nan, ka dasu a cikin teku.’ Zai kuwa yi muku biyayya.**

⁷ **“In daya a cikinku yana da bawa, wanda yake masa noma, ko kiwon tumaki, da dawowar bawan daga gonar, ai, ba zai ce masa, ‘Ka zo nan, ka zauna, ka ci abinci ba’? ⁸ Ashe, ba zai ce masa, ‘Ka shirya mini abincin yamma, ka shirya ka yi mini hidima domin in ci in sha, bayan haka kana iya ci, ka kuma sha ba’? ⁹ Shin, zai gode wa bawan don yã yi aikin da aka ce ya yi ne? ¹⁰ Haka ku ma, bayan kun yi duk abin da aka ce muku ku yi, ya kamata ku ce, ‘Mu bayi ne marasa cancanta, mun dai yi aikinmu ne kadai.’”**

An warkar da kutare goma

¹¹ Yesu yana kan hanyarsa zuwa Urushalima, sai ya bi takan iyakar Samariya da Galili. ¹² Da zai shiga wani kauye, sai maza goma da suke da kuturta suka sadu da shi. Suka tsaya da nesa, ¹³ suka yi kira da babbar murya, suka ce, **“Yesu, Ubangiji, ka ji tausayinmu!”**

¹⁴ Da ya gan su sai ya ce, **“Ku je ku nuna kanku ga firistoci.”** Suna kan hanyar tafiya sai suka tsabtacce.

¹⁵ Da dayansu ya ga ya warke, sai ya koma, yana yabon Allah da babbar murya. ¹⁶ Ya zo ya fãdi a gaban Yesu, ya gode masa. Shi kuwa mutumin Samariya ne.

¹⁷ Yesu ya yi tambaya ya ce, **“Ba duka goma ne aka tsabtacce ba? Ina sauran taran? ¹⁸ Ba wanda ya dawo don yã yabi Allah, sai dai wannan baƙon?” ¹⁹ Sai ya ce masa, “Tashi, ka yi tafiyarka, bangaskiyarka ta warkar da kai.”**

²⁰ Wata rana, Farisiyawa suka tambaye shi lokacin da mulkin Allah zai zo, Yesu ya amsa ya ce, **“Ai, mulkin Allah ba takan zo ta wurin yin kallon ku ba.** ²¹ Mutane kuma ba za su ce, ‘Ga shi nan,’ ko kuma, ‘Ga shi can’ ba, domin mulkin Allah yana cikinku ne.”

²² Sai ya ce wa almajiransa, **“Lokaci yana zuwa da za ku yi marmarin ganin rana ɗaya cikin ranakun Ɗan Mutum, amma ba za ku gani ba.** ²³ Mutane za su ce muku, ‘Ga shi can!’ Ko kuma, ‘Ga shi nan!’ Kada ku yi hanzarin binsu. ²⁴ Gama Ɗan Mutum, a cikin ranarsa, zai zama kamar walkiya da take walkawa, da take kuma haskaka sararin sama, daga wannan kusurwa zuwa wancan kusurwa. ²⁵ Amma da fari, dole yā sha wahaloli masu yawa, kuma mutanen zamanin nan su ki shi.

²⁶ **“Daidai kamar yadda ya faru a zamanin Nuhu, haka zai zama a zamanin Ɗan Mutum.** ²⁷ Mutane suna ci, suna sha, suna aurayya, ana kuma ba da su ga aure, har ranar da Nuhu ya shiga jirgin. Sa’an nan ambaliyar ruwan ya sauka, ya hallaka su duka.

²⁸ **“Haka ma aka yi a zamanin Lot. Mutane suna ci, suna sha, suna saya, suna sayarwa, suna shuki, suna kuma gine-gine.** ²⁹ Amma a ranar da Lot ya bar Sodom, sai aka yi ruwan wuta da farar wuta daga sama, aka hallaka su duka.

³⁰ **“Daidai haka zai zama, a ranar da Ɗan Mutum zai bayyana.** ³¹ A ranan nan, kada wanda yake kan rufin gidansa ya sauka don yā kwashe dukiyarsa da take cikin gidan. Haka ma duk wanda yake gona, kada yā koma don wani abu. ³² Ku tuna fa da matar Lot! ³³ Duk wanda yake so ya ceci ransa, zai rasa shi, amma duk wanda ya rasa ransa, zai cece shi. ³⁴ Ina gaya muku, a daren nan, mutane biyu za su kasance a gado ɗaya, za a ɗauki ɗaya, a bar ɗayan. ³⁵ Mata biyu za su kasance suna nikan hatsi tare, za a ɗauki ɗaya, a bar ɗayan.”*

³⁷ Suka tambaya, suka ce, “A ina ne, ya Ubangiji?”

Ya ce musu, **“Ai, inda gawa take, nan ne ungulai za su taru.”**

18

Misalin gwauruwa mai naciya

¹ Yesu ya ba wa almajiransa wani misali, don yā koya musu yadda ya kamata su dinga yin addu’a kullum, ban da fasawa. ² Ya ce, **“A wani gari, an yi wani alkali**

* **17:35** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na ɗa suna da bar. ³⁶ Mutum biyu za su kasance a gona, a ɗau ɗaya, a bar ɗaya.

wanda ba ya tsoron Allah, bai kuma kula da mutane ba. ³ A garin nan kuma, akwai wata gwauruwa, wadda ta dinga zuwa wurin alkalin nan, da roko cewa, 'Ka yi mini adalci tsakanina da makiyina.'

⁴ "An dade yana ki, amma a karshe ya ce cikin tunaninsa, 'Ko da yake ba na tsoron Allah, ba na kuma kula da mutane ba, ⁵ amma don gwauruwan nan ta dame ni, zan tabbatar cewa ta sami adalci, domin kada ta gajiyar da ni, da yawan zuwanta.'"

⁶ Sai Ubangiji ya ce, "Ku ji fa abin da alkalin nan, marar gaskiya, ya ce. ⁷ Ashe, Allah ba zai biya wa zababbusa da suke masa kuka, dare da rana adalci ba? Zai ci gaba da kin sauraronsu ne? ⁸ Ina gaya muku, zai tabbatar sun sami adalci, ban da batan lokaci. Amma sa'ad da 'Dan Mutum ya dawo, zai sami bangaskiya a duniya ke nan?"

Misalin Bafarisiye da mai karɓar haraji

⁹ Yesu ya kuma fadi wannan misali ga waɗansu masu takama da adalcinsu, kuma suna rena sauran mutane ya ce, ¹⁰ "Wadansu mutane biyu sun tafi haikali don yin addu'a. Daya Bafarisiye ne, dayan kuma mai karɓar haraji. ¹¹ Sai Bafarisiyen ya tashi tsaye, ya yi addu'a game da kansa yana cewa, 'Allah, na gode maka, saboda ni ba kamar sauran mutane ba ne, wato, mafasa, masu aikata mugunta, masu zina, ko kuma kamar mai karɓar harajin nan. ¹² Ina azumi sau biyu a mako, ina ba da zakka daga kowane abin da na samu.'

¹³ "Amma mai karɓar harajin ya tsaya daga nesa. Bai ma iya daga kansa sama ba, sai ya buga kirjinsa, yana cewa, 'Allah, ka yi mini jinkai, ni mai zunubi ne.'

¹⁴ "Ina gaya muku, wannan mutum ne, ba dayan ba, ya koma gida baratacce, babu laifi a gaban Allah. Gama duk wanda ya daukaka kansa, za a kaskantar da shi. Wanda kuma ya kaskantar da kansa, za a daukaka shi."

Yesu da kananan yara

(Mattiyu 19.13-15; Markus 10.13-16)

¹⁵ Mutane suna kawo jarirai wurin Yesu don ya taɓa su. Da almajiransa suka ga haka, sai suka kwaɓe su. ¹⁶ Amma Yesu ya kira yaran a wurinsa ya ce, "Ku bar yara kanana su zo wurina. Kada ku hana su, gama mulkin Allah na irin waɗannan ne. ¹⁷ Gaskiya nake gaya muku, duk wanda ba zai karɓi mulkin Allah kamar karamin yaro ba, ba zai taɓa shiga mulkin ba."

*Mai mulki mai arziki
(Mattiyu 19.16-30; Markus 10.17-31)*

¹⁸ Wani mai mulki ya tambayi Yesu ya ce, “Malam managarci, me zan yi don in gāji rai madawwami?”

¹⁹ Yesu ya amsa ya ce, “**Don me kake kira na managarci? Ai, ba wani nagari, sai Allah kadai.** ²⁰ **Ka san dokokin da suka ce, ‘Kada ka yi zina, kada ka yi kisankai, kada ka yi sata, kada ka ba da shaida ta karya, ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka.’”**

²¹ Mutumin ya ce, “Ai, tun ina karami, na kiyaye duka wafannan.”

²² Da Yesu ya ji haka, sai ya ce masa, “**Akwai abu daya har yanzu da ya rage maka. Ka sayar da duk abin da kake da shi, ka ba wa matalauta, sa’an nan za ka sami dukiya a sama. Bayan haka, ka zo ka bi ni.**”

²³ Da jin haka, sai ya bata rai, domin shi mai arziki ne sosai. ²⁴ Yesu ya kalle shi ya ce, “**Yana da wuya fa, masu arziki su shiga mulkin Allah!** ²⁵ **Tabbatacce, zai fi sauki rakumi ya shiga ta kafar allura, da mai arziki ya shiga mulkin Allah.**”

²⁶ Wafanda suka ji wannan suka yi tambaya suka ce, “To, wa zai iya samun ceto?”

²⁷ Yesu ya amsa ya ce, “**Abin da ba ya yiwuwa ga mutane, mai yiwuwa ne ga Allah.**”

²⁸ Sai Bitrus ya ce, masa, “To, ga shi mun bar kome da muke da shi, don mu bi ka!”

²⁹ Yesu ya ce musu, “**Gaskiya nake gaya muku, ba wanda ya bar gida, ko mata, ko ‘yan’uwa maza, ko iyaye, ko yara, saboda mulkin Allah,** ³⁰ **da zai kasa samun ribi mai yawa, a wannan zamani, ya kuma sami rai madawwami a zamani mai zuwa.**”

*Yesu ya sāke magana a kan mutuwarasa
(Mattiyu 20.17-19; Markus 10.32-34)*

³¹ Sai ya kai Sha Biyun gefe daya, ya ce musu, “**Za mu Urushalima, kuma dukan abin da annabawa suka rubuta a kan ‘Dan Mutum zai cika.** ³² **Za a ba da shi ga Al’ummai, za su yi masa ba’a, su zage shi, su tofa masa miyau,** ³³ **za su yi masa bulala, su kuma kashe shi. A rana ta uku kuma zai tashi.**”

³⁴ Almajiran ba su gane da ko daya daga cikin wannan ba. An boye musu ma’anarsa, kuma ba su gane da abin da yake magana a kai ba.

*Makaho mai bara ya sami ganin gari
(Mattiyu 20.17-19; Markus 10.32-34)*

³⁵ Da Yesu ya yi kusa da Yeriko, akwai wani makaho da yake zaune a gefen hanya, yana bara. ³⁶ Da ya ji taron suna wucewa, sai ya yi tambaya ko mene ne ke faruwa. ³⁷ Suka ce masa, "Ai, Yesu Banazare ne ke wucewa."

³⁸ Sai ya yi kira ya ce, "Yesu, Dan Dawuda, ka yi mini jinkai!"

³⁹ Mutane da suke gaba suka kwabe shi, suka ce masa ya yi shiru. Amma sai ya kara daga murya, yana cewa, "Dan Dawuda, ka yi mini jinkai!"

⁴⁰ Sai Yesu ya tsaya, ya ba da umarni a kawo mutumin wurinsa. Da ya zo kusa, Yesu ya tambaye shi ya ce, ⁴¹ **"Me kake so in yi maka?"**

Sai ya amsa ya ce, "Ubangiji, ina so in sami ganin gari."

⁴² Yesu ya ce masa, **"Ka sami ganin garinka; bangaski-yarka ta warkar da kai."** ⁴³ Nan da nan, ya sami ganin garinsa, kuma ya bi Yesu, yana yabon Allah. Da dukan mutane suka ga wannan, sai su ma suka yabi Allah.

19

Zakka mai karbar haraji

¹ Yesu ya shiga Yeriko, yana ratsa ta cikinta. ² Akwai wani mutum a garin, mai suna Zakka. Shi shugaban masu karbar haraji ne, mai arziki kuma. ³ Ya so yã ga ko wane ne Yesu, amma saboda taron, bai iya ba, domin shi gajere ne. ⁴ Saboda haka, ya yi gaba da gudu, kuma ya hau itacen sikamo, don yã gan shi, tun da Yesu zai bi wannan hanyar ne.

⁵ Da Yesu ya iso wurin, sai ya daga ido sama, ya ce masa, **"Zakka, ka yi maza ka sauka. Ni kam, dole in sauka a gidanka yau."** ⁶ Sai ya sauka nan da nan, ya karbe shi da murna.

⁷ Dukan mutane suka ga haka, kuma suka fara gunaguni, suka ce, "Ya je don yã zama bakon 'mai zunubi.'"

⁸ Amma Zakka ya tashi a tsaye, ya ce wa Ubangiji, "Duba, Ubangiji! Nan take, rabin dukiyar da nake da shi, na ba wa matalauta. In kuma na taɓa cutan wani, a kan wani abu, zan mayar da shi ninki huɗu."

⁹ Sai Yesu ya ce masa, **"Yau, ceto ya zo gidan nan, domin wannan mutum shi ma ɗan Ibrahim ne.** ¹⁰ **Saboda Dan Mutum ya zo ne, domin yã nemi abin da ya bata, yã cece shi kuma."**

Misalin mina goma (Mattiyu 25.14-30)

¹¹ Yayinda suna cikin sauraron wannan, sai ya ci gaba da gaya musu wani misali, domin ya yi kusa da Urushalima,

kuma mutanen suna tsammani mulkin Allah zai bayyana, nan da nan. ¹² Ya ce, “Wani mutum mai martaba ya tafi wata kasa mai nisa don a nada shi sarki sa’an nan ya dawo. ¹³ Saboda haka ya kira bayinsa goma ya ba su mina goma. Ya ce, ‘Ku yi kasuwanci da kudfin nan, sai na dawo.’

¹⁴ “Amma talakawansa suka ki shi, sai suka aikar da wakilai bayansa, domin su ce, ‘Ba mu son wannan mutum ya zama sarkinmu.’

¹⁵ “Duk da haka, aka nada shi sarki, sa’an nan ya dawo gida. Sai ya aika aka kira bayin da ya ba su kudfin, don yã san ribar da suka samu.

¹⁶ “Na fari ya zo ya ce, ‘Ranka yã dade, minarka ya sami ribar goma.’

¹⁷ “Maigidan ya amsa ya ce, ‘Madalla, bawana mai kirki! Tun da ka yi aminci a kan abu kanƙani, ka yi rikon birane goma.’

¹⁸ “Na biyun ya zo ya ce, ‘Ranka yã dade, minarka ya sami ribar biyar.’

¹⁹ “Maigidansa ya ce, ‘Kai ka yi rikon birane biyar.’

²⁰ “Sai wani bawan ya zo ya ce, ‘Ranka yã dade, ga minarka. Na boye shi a wani ɗan tsumma. ²¹ Na ji tsoronka, don kai mai wuyan sha’ani ne. Kakan ɗauki abin da ba ka ajiye ba, kakan kuma yi girbin abin da ba ka shuka ba.’

²² “Sai maigidansa, ya amsa ya ce, ‘Zan hukunta ka a kan kalmominka, kai mugun bawa! Ashe, ka san cewa ni mai wuyan sha’ani ne, nakan ɗauka abin da ban ajiye ba, ina kuma girbin abin da ban shuka ba?’

²³ Don me ba ka sa kudfina a wajen ajiya, don in na dawo, in sami riba a kai ba?’

²⁴ “Sai ya ce wa wadanda suke tsaye a wajen, ‘Ku karfi minarsa ku ba wa wanda yake da mina goma.’

²⁵ “Suka ce, ‘Ranka yã dade, ai, yana da guda goma ko!’

²⁶ “Ya amsa ya ce, ‘Ina gaya muku, duk wanda yake da abu, za a kara masa. Amma wanda ba shi da shi kuwa, ko abin da yake da shi ma, za a karbe.’

²⁷ Amma wadannan abokan gābana, wadanda ba su so in zama sarkinsu ba, ku kawo su nan, ku karkashe su, a gabana.’”

Shiga mai nasara

(Mattiyu 21.1-11; Markus 11.1-11; Yohanna 12.12-19)

²⁸ Bayan Yesu ya yi wannan magana, sai ya yi gaba zuwa Urushalima. ²⁹ Da ya kai kusa da Betfaji da Betani, a tudun

da ake kira Dutsen Zaitun, sai ya aiki almajiransa guda biyu, ya ce musu, ³⁰ **“Ku je kauyen da yake gaba da ku. Da kuna shiga, za ku tarar da wani ɗan jaki, wadda ba wanda ya taɓa hawa, a daure a wurin. Ku kunce shi ku kawo nan. ³¹ In wani ya tambaye ku, ‘Don me kuke kunce shi?’ Ku ce masa, ‘Ubangiji yana bukatarsa.’”**

³² Waɗanda aka aika su yi gaba suka tafi, suka kuwa tarar kamar yadda ya gaya musu. ³³ Suna cikin kunce ɗan jakin, sai masu ɗan jakin suka ce musu, “Don me kuke kunce shi?”

³⁴ Suka amsa suka ce, “Ubangiji ne na bukatarsa.”

³⁵ Suka kawo shi wurin Yesu. Suka sa rigunarsu a kan ɗan jakin, sa’an nan suka sa Yesu a kai. ³⁶ Yana cikin tafiya, sai mutane suka shimfiɗa rigunarsu a kan hanya.

³⁷ Da ya yi kusa da wurin da hanyar ta gangara zuwa Dutsen Zaitun, sai dukan taron almajirai suka fara yabon Allah, da muruyoyi masu karfi, da murna, saboda dukan ayyukan banmamaki da suka gani. Suna cewa,

³⁸ **“Mai albarka ne sarki wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji!”**

“Salama ta kasance a sama, da ɗaukaka kuma a can cikin sama!”

³⁹ Sai waɗansu Farisiyawa a cikin taron suka ce wa Yesu, **“Malam, ka kwabi almajiranka!”**

⁴⁰ Ya amsa ya ce, **“Ina gaya muku, ko da sun yi shiru, duwatsu za su fara kirari.”**

⁴¹ Da ya yi kusa da Urushalima, ya kuma ga birnin, sai ya yi kuka a kanta, ⁴² kuma ya ce, **“In ke, ko ke ɗin ma, ɗa ma kin san abin da zai kawo miki salama a wannan rana, amma yanzu an boye shi daga idanunki. ⁴³ Ranakun za su auko miki, a lokacin da abokan gābanki za su gina bango gāba da ke, su kuma kewaye inda kike, za su kuma tsare kowane gefenki, su sa ke a tsakiya.**

⁴⁴ **Za su fyada ke a kasa, ke da ‘ya’yan da suke cikin katanganki. Ba za su bar wani dutse a kan wani ba, saboda ba ki gane da lokacin da Allah zai ziyarce ki ba.”**

Yesu a haikali

(Mattiyu 21.12-17; Markus 11.15-19; Yohanna 2.13-22)

⁴⁵ Sai ya shiga filin haikali, ya fara korar masu sayar da kaya. ⁴⁶ Ya ce musu, **“A rubuce, yake cewa, ‘Gidana, zai zama gidan addu’a,’* amma ga shi kun mai da shi ‘kogon ‘yan fashi.’”†**

* 19:46 Ish 56.7 † 19:46 Irm 7.11

⁴⁷ Kowace rana, ya yi ta koyarwa a haikalin. Amma manyan firistoci, da malaman dokoki, da shugabannin mutane, suna kokarin kashe shi. ⁴⁸ Amma ba su sami hanyar yin haka ba, domin kalmominsa sun kama hankalin dukan mutanen.

20

An yi shakkar ikon Yesu

(Mattiyu 21.23-27; Markus 11.27-33)

¹ Wata rana da Yesu yana koyar da mutane, yana musu wa'azin bishara a filin haikalin, sai manyan firistoci da malaman dokoki, tare da dattawan suka zo wurinsa. ² Suka ce masa, "Gaya mana, da wane iko kake yin wadannan abubuwa. Wa ya ba ka wannan ikon?"

³ Ya amsa ya ce, "**Ni ma zan yi muku wata tambaya. Ku fada mini, ⁴ baftismar Yohanna, daga sama ne ta fito, ko kuwa daga wurin mutane ne?**"

⁵ Sai suka yi shawara da junansu, suka ce, "In muka ce, 'Daga sama ne,' zai tambaya, 'To, don me ba ku gaskata shi ba?' ⁶ Amma in kuma muka ce, 'Daga mutane ne,' dukan mutanen za su jajjefe mu da duwatsu, domin sun tabbata cewa, Yohanna annabi ne."

⁷ Don haka, sai suka amsa cewa, "Ba mu san inda ta fito ba."

⁸ Yesu ya ce, "**To, ni ma ba zan gaya muku, ko da wane iko ne, nake yin wadannan abubuwa ba.**"

Misalin 'yan haya

(Mattiyu 21.33-46; Markus 12.1-12)

⁹ Sai ya ci gaba da gaya wa mutanen wannan misali ya ce, "**Wani mutum ya yi gonar inabi, sai ya ba da hayarta ga wadansu manoma, sa'an nan ya yi wata doguwar tafiya. ¹⁰ A lokacin girbi, sai ya aiki bawa zuwa wurin masu hayan, don su ba shi daga cikin 'ya'yan inabin. Amma 'yan hayan suka yi wa bawan nan duka, suka kore shi hannu wofi. ¹¹ Ya sake aikan wani bawa, shi ma suka yi masa duka, suka kunyata shi, suka kuma kore shi hannu wofi. ¹² Har yanzu, ya sake aikan na uku, amma suka ji masa rauni, suka jefar da shi waje.**

¹³ "**Sai mai gonar inabin ya ce, 'Me zan yi? Zan aiki dana da nake kauna, watakila za su girmama shi.'**

¹⁴ "**Amma da 'yan hayan suka gan shi, sai suka tattauna zancen, suka ce, 'Wannan shi ne magajin, mu kashe shi sa'an nan gadon zai zama namu!'** ¹⁵ Sai suka fitar da shi waje, suka kashe shi.

“To, me mai gonar inabin zai yi da su? ¹⁶ Zai zo ya karkashe masu hayan nan, ya ba wa wadansu gonar inabin.”

Da mutanen suka ji wannan, sai suka ce, “Allah ya sawwaka!”

¹⁷ Yesu ya zura musu ido ya ce, **“To, mene ne ma’anar abin da aka rubuta cewa, “‘Dutsen da magina suka fi,**

shi ne kuwa ya zama dutsen kan ginin’*†

¹⁸ **Duk wanda ya fāfi a kan dutsen nan, zai kakkarye. Kuma in dutsen nan ya fāfi a kan wani, zai murkushe shi.”**

¹⁹ Malaman dokoki da manyan firistoci, suka nemi hanyar kama shi nan da nan, domin sun san cewa, ya yi wannan misali a kansu ne, amma suna jin tsoron mutane.

Biyar haraji ga Kaisar

(Mattiyu 22.15-22; Markus 12.13-17)

²⁰ Sai suka sa masa ido, suka aiki ‘yan leken asiri, wadanda suka nuna kamar su masu gaskiya ne, suna nufin su kama shi game da abin da zai faɗa, domin su ba da shi ga gwamna mai mulki, da mai iko. ²¹ Sai ‘yan leken asirin suka tambaye shi, suka ce, “Malam, mun sani kana faɗin, kuma kana koyar da abin da yake daidai, ba ka kuma nuna bambanci, amma kana koyar da hanyar Allah bisa ga gaskiya. ²² Daidai ne mu biya haraji ga Kaisar, ko babu?”

²³ Ya gane makircinsu, sai ya ce musu, ²⁴ **“Nuna mini dinari. Hoton wane ne, kuma rubutun wane ne a kai?”** Suka amsa, “Na Kaisar.”

²⁵ Sai ya ce musu, **“Ku ba wa Kaisar abin da yake na Kaisar, ku kuma ba wa Allah abin da yake na Allah.”**

²⁶ Ba su iya kama shi a kan abin da ya faɗa a fili ba. Amsarsa ya ba su mamaki, shi ya sa suka yi shiru.

Ba aure a tashin matattu

(Mattiyu 22.23-33; Markus 12.18-27)

²⁷ Wadansu Sadukiyawa da suke cewa, ba tashin matattu, suka zo wurin Yesu da tambaya cewa, ²⁸ “Malam, Musa ya rubuta mana cewa, ‘In ɗan’uwan wani mutum ya mutu, ya bar mata amma ba ‘ya’ya, dole mutumin ya aure gwauruwar, ya samo wa ɗan’uwansa ‘ya’ya.’ ²⁹ To, an yi wadansu ‘yan’uwa bakwai. Na fari ya auri wata mace, ya mutu ba ‘ya’ya. ³⁰ Na biyun, ³¹ da na ukun suka aure ta. Haka nan dukansu bakwai suka mutu babu ‘ya’ya. ³² A karshe, ita macen ma ta mutu. ³³ Shin, a tashin matattu, matar wa za tā zama? Tun da su bakwan nan, sun aure ta.”

* 20:17 Ko kuwa dutsen kusurwa † 20:17 Zab 118.22

³⁴ Yesu ya amsa ya ce, “**Mutanen zamanin nan suna aure, suna kuma ba da aure,** ³⁵ amma su wafanda aka ga sun cancantar kasancewa a zamanin can, da kuma na tashin matattu, ba za su yi aure, ko su ba da aure ba. ³⁶ Kuma ba za su sāke mutuwa ba, gama su kamar mala’iku ne. Su ‘ya’yan Allah ne, tun da su ‘ya’yan tashin matattu ne. ³⁷ Amma bisa ga labari na bishiya nan, mai cin wuta da Musa ya gani a jeji, ko Musa ma, ya nuna cewa, matattu suna tashi. Gama ya kira Ubangiji, ‘Allah na Ibrahim, da Allah na Ishaku, da kuma Allah na Yakub.’ ³⁸ Shi ba Allah na matattu ba ne, amma na masu rai ne, gama a gare shi, duka na da rai.”

³⁹ Sai wafansu malaman dokoki suka amsa suka ce, “Ka fadī daidai, malam!” ⁴⁰ Kuma ba wanda ya sami karfin halin yin masa wafansu tambayoyi.

Kiristi dan wane ne?

(Mattiyu 22.41-46; Markus 12.35-37)

⁴¹ Sai Yesu ya ce musu, “**Yaya suke cewa, ‘Kiristi dan Dawuda ne?’** ⁴² Dawuda da kansa ya fada a cikin Zabura,

“**‘Ubangiji ya ce wa Ubangijina,**

“Zauna a hannun damana,

⁴³ **sai na sa abokan gābanka**

su zama matashin sawunka.” †

⁴⁴ **Dawuda ya kira shi ‘Ubangiji.’ Ta, yaya zai zama dansa?”**

(Mattiyu 23.1-36; Markus 12.38-40; Luka 11.37-54)

⁴⁵ Yayinda dukan mutane suna cikin sauraronsa, sai Yesu ya ce wa almajiransa, ⁴⁶ “**Ku yi hankali da malaman dokoki. Sukan so sa manyan riguna suna zaga, suna sha’awan karban gaisuwa a wuraren kasuwanci, da kuma wuraren zama mafi daraja a majami’u, da wuraren bangirma a bukukkuwa.** ⁴⁷ Suna mamaye gidajen gwauraye, kuma don burga, suna dogayen addu’o’i. Ga irin wafannan mutane, za a yi musu hukunci mai tsanani sosai.”

21

Bayarwar gwauruwa

(Markus 12.41-44)

¹ Da Yesu ya daga ido, sai ya ga wafansu masu arziki suna sa baikonsu a ma’ajin haikalin. ² Ya kuma ga wata gwauruwa matalauciya, ta saka anini biyu. ³ Sai ya ce, “**Gaskiya ina fada muku, wacce nan gwauruwa**

matalauciya ta sa fiye da dukan sauran. ⁴ Dukan mutanen nan sun ba da baikonsu daga cikin arzikinsu ne, amma ita daga cikin talaucinta, ta saka duk abin da take da shi na rayuwa.”

*Alamun karshen zamani
(Mattiyyu 24.1,2; Markus 13.1,2)*

⁵ Wadansu daga cikin almajiransa, suka fara magana a kan yadda aka yi wa haikalin ado da duwatsu masu kyau, da kuma kyautai da aka kefe wa Allah. Amma Yesu ya ce, ⁶ **“Wannan abin da kuke kallo a nan, lokaci yana zuwa da ba za a bar wani dutse a kan wani dutse ba. Kowannensu, za a rushe shi.”**

(Mattiyyu 24.3-14; Markus 13.3-13)

⁷ Suka tambaye shi suka ce, “Malam, yausha wadannan za su faru? Kuma wace alama za ta nuna cewa suna dab da faruwa?”

⁸ Ya amsa ya ce, **“Ku lura, kada ku kuma a rufe ku. Gama da yawa za su zo a cikin sunana, suna cewa, ‘Ai, ni ne shi,’ da kuma, ‘Lokaci ya yi kusa.’ Kada ku bi su. ⁹ Sa’ad da kuka ji labarin yake-yake, da juye juyen mulki, kada ku tsorota. Dole ne wadannan abubuwa su fara faruwa, amma karshen ba zai zo nan da nan ba.”**

¹⁰ Sai ya ce musu, **“Al’umma za ta tasar wa al’umma, mulki zai tasar wa mulki. ¹¹ Za a yi manyan girgizar kasa, da yunwa, da annoba a wurare dabam-dabam, da kuma abubuwa masu bantsoro, da manyan alamu daga sama.**

¹² **“Amma kafin duk abubuwa nan, za a kama ku a tsananta muku. Za a kai ku majami’u, da kurkuku. Za a kuma kai ku gaban sarakuna da gwamnoni, kuma dukan wadannan saboda sunana. ¹³ Wannan zai sa ku zama shaidu a gare su. ¹⁴ Amma ku yi kuduri, wato, ku shirya zuciyarku, a kan ba za ku damu ba kafin lokacin, game da yadda za ku kare kanku. ¹⁵ Gama zan ba ku kalmomi, da hikima wafanda ba ko daya daga cikin makiyanku, za su iya tsayayya da ku, ko su karya. ¹⁶ Har iyayenku, da ‘yan’uwanku maza, da danginku, da abokanku ma, duk za su bashe ku, su kuma kashe wadansunku. ¹⁷ Duk mutane za su fi ku saboda ni. ¹⁸ Amma ko gashi daya na kanku, ba zai hallaka ba. ¹⁹ Ta wurin tsayawa da karfi, za ku sami rai.**

(Mattiyyu 24.15-21; Markus 13.14-19)

²⁰ **“In kuka ga mayaƙa sun kewaye Urushalima, za ku sani rushewarta ya yi kusa. ²¹ A lokacin nan,**

bari wadanda suke Yahudiya, su gudu zuwa cikin duwatsu. Bari wadanda suke cikin birnin kuma su fita, bari kuma wadanda suke kauye kada su shiga birnin.
²² **Gama wannan shi ne lokacin hukunci, saboda a cika duk abin da aka rubuta.** ²³ **Zai zama abin kaito ga mata masu ciki, da mata masu renon 'ya'ya, a wadancan kwanakin! Za a yi bakin ciki mai tsanani a kasar, da kuma fushi mai tsanani a kan mutanen nan.** ²⁴ **Za a kashe su da takobi, a kuma dauke su 'yan kurkuku, zuwa dukan al'ummai. Al'ummai za su tattaka Urushalima, har sai lokacin Al'ummai ya cika.**
(Mattiyu 24.29-31; Markus 13.24-27)

²⁵ **"Za a yi alamu a cikin rana, da cikin wata, da cikin taurari. A duniya, al'ummai za su yi bakin ciki, su kuma rikice don tsoro, saboda ruri da kuma tafasar teku.** ²⁶ **Mutane za su suma don tsoro, za su kuma yi fargaba, a kan abin da yake zuwa a bisan duniya, gama za a girgiza duniyar taurarin sararin sama.** ²⁷ **A lokacin ne za su ga Dan Mutum yana zuwa cikin girgije, da iko, da daukaka mai girma.** ²⁸ **Sa'ad da wadannan abubuwa sun fara faruwa, ku tashi tsaye, ku daga kawunanku, domin fansarku yana matsowa kusa."**
(Mattiyu 24.32-35; Markus 13.28-31)

²⁹ **Sai ya gaya musu wannan misali ya ce, "Ku dubi itacen baure da dukan itatuwa.** ³⁰ **A duk lokacin da sun fara fitar da ganye, za ku gani da kanku, ku san cewa, damina ta yi kusa.** ³¹ **Haka ma, in kuka ga wadannan abubuwa suna faruwa, ku sani mulkin Allah ya yi kusa.**

³² **"Gaskiya nake gaya muku, ba shakka, wannan zamani ba zai shufe ba, sai dukan wadannan abubuwa sun cika.** ³³ **Sama da kasa za su shufe, amma kalmomina ba za su taba shufewa ba.**

³⁴ **"Ku lura fa don kada son jin dadi na banza, da shaye-shaye, da damuwa na rayuwa su rinjayi zuciyarku, har ranar ta auko muku ba tsammani kamar tarko.** ³⁵ **Gama za ta zo a kan kowa da yake kan dukan duniya.** ³⁶ **Ku yi tsaro kullum, ku yi addu'a don ku iya kubuta daga dukan wadannan abubuwa da suke kusan faruwa, don ku iya tsayawa a gaban Dan Mutum."**

³⁷ **Kowace rana, Yesu yakan je haikalin ya yi koyarwa, da kowace yamma kuma, ya je ya kwana a kan tudun da ake kira Dutsen Zaitun.** ³⁸ **Da sassafe kuma, dukan mutanen suka zo haikalin, don su saurare shi.**

22

Yahuda ya yarda ya bashe Yesu

(*Mattiyu 26.1-5,14,16; Markus 14.1,2,10,11; Yohanna 11.45-53*)

¹ Yanzu fa, Bikin Burodi Marar Yistin da ake kira Bikin Ketarewa ya yi kusa, ² manyan firistoci da malaman dokoki kuma suna neman yadda za su kashe Yesu a boye, don suna tsoron mutane. ³ Shaidan kuwa ya shiga Yahuda, wanda ake kira Iskariyot, ɗaya daga cikin Sha Biyun. ⁴ Sai Yahuda ya je ya tattauna da manyan firistoci, da ma'aikatan 'yan gadin haikali, a kan yadda zai ba da Yesu a gare su. ⁵ Suka kuwa yi murna, suka yarda su ba shi kuɗi. ⁶ Ya ko yarda, ya fara neman zarafin da zai ba da Yesu a gare su, sa'ad da taro ba sa nan tare da shi.

Abincin yamma na karshe

(*Mattiyu 26.17-25; Markus 14.12-21; Yohanna 13.21-30*)

⁷ Sai ranar Bikin Burodi Marar Yisti ta kewayo, wato, ranar hadayar ɗan ragon kafara na Bikin Ketarewa. ⁸ Sai Yesu ya aiki Bitrus da Yohanna, ya ce musu, **"Ku je ku yi shiryeshiryen Bikin Ketarewar da za mu ci."**

⁹ Suka tambaye shi suka ce, "Ina kake so mu je mu yi shirin?"

¹⁰ Ya amsa ya ce, **"Sa'ad da kuka shiga cikin gari, za ku sadu da wani mutum yana ɗauke da tulun ruwa. Ku bi shi zuwa gidan da zai shiga. ¹¹ Ku ce wa maigidan, Malam ya aike mu mu ce maka, 'Ina ɗakin baki, inda ni da almajiraina za mu ci abincin Bikin Ketarewa?' ¹² Zai nuna muku wani babban ɗakin sama a shiryen. Nan za ku yi shirin."**

¹³ Sai suka tafi, suka kuma iske kome kamar yadda Yesu ya faɗa musu. Sai suka shirya Bikin Ketarewa.

(*Mattiyu 26.26-30; Markus 14.22-26; 1 Korintiyawa 11.23-25*)

¹⁴ Da lokaci ya yi, sai Yesu ya zauna tare da manzanninsa don cin abinci. ¹⁵ Sai ya ce musu, **"Na yi marmari ƙwarai don in ci wannan Bikin Ketarewa tare da ku, kafin in sha wahala. ¹⁶ Ina dai gaya muku, ba zan ƙara cinsa ba, sai ya sami cika a mulkin Allah."**

¹⁷ Bayan ya ɗauki kwaf ruwan inabi, ya yi godiya, sai ya ce, **"Ku karɓa, ku rarraba wa junanku. ¹⁸ Ina dai gaya muku, ba zan ƙara sha daga 'ya'yan inabi ba, sai mulkin Allah ya zo."**

¹⁹ Sai ya ɗauki burodi ya yi godiya, ya kakkarya ya ba su, da cewa, **"Wannan jikina ne, da aka bayar dominku. Ku riƙa yin haka don tunawa da ni."**

²⁰ Haka kuma, bayan abincin, ya dauki kwaf ruwan inabi ya ce, **“Wannan kwaf ruwan inabi shi ne, na sabon alkawari cikin jinina, da aka zubar dominku. ²¹ Amma hannun wanda zai ci amanata, yana cin abincin tare da ni. ²² Dan Mutum zai mutu kamar yadda aka kaddara, amma kaiton mutumin da zai bashe shi.”** ²³ Sai suka fara tambayar junansu, ko wane ne a cikinsu zai yi wannan.

²⁴ Gardama ta tashi a tsakaninsu, a kan ko wane ne a cikinsu ya fi girma. ²⁵ Yesu ya ce musu, **“Sarakunan Al’ummai suna nuna iko a kan mutanensu, kuma wafanda suke nuna iko a kansu, suna kiran kansu Masu Taimakon mutane. ²⁶ Amma ku, kada ku zama haka. A maimakon haka, sai dai wanda ya fi girma a cikinku, ya zama kamar wanda ya fi kankanta, wanda kuma ke mulki, ya zama kamar mai hidima. ²⁷ Wane ne ya fi girma? Wanda yake zaune a tebur ne, ko kuma shi da yake yin hidima? Ashe, ba wanda yake zaune a tebur ba ne? Amma ga ni, ni mai yin hidima ne a cikinku. ²⁸ Ku ne kuka tsaya tare da ni a gwaje-gwajen da na sha. ²⁹ Daidai kamar yadda Ubana ya ba ni mulki, haka ni ma nake ba ku. ³⁰ Saboda ku ci, ku sha a teburina a cikin mulkina. Kuma ku zauna a kan gadon sarauta, ku yi wa kabilu goma sha biyu na Isra’ila shari’a.**

(Mattiyu 26.31-35; Markus 14.27-31; Yohanna 13.36-38)

³¹ **“Siman, Siman, Shaidan ya nemi izini ya sheke ka* kamar alkama. ³² Amma na yi maka addu’a, Siman, domin kada bangaskiyarka ta kasa. Bayan ka juyo, ka karfafa ‘yan’uwanka.”**

³³ Amma ya amsa ya ce, “Ubangiji, ina a shirye in tafi tare da kai har kurkuku, ko mutuwa ma.”

³⁴ Yesu ya ce, **“Ina gaya maka Bitrus, kafin zakara ya yi cara yau, za ka yi musun sanina sau uku.”**

³⁵ Sai Yesu ya tambaye, su ya ce, **“Lokacin da na aike ku ba tare da jakar kudi, ko jaka, ko takalma ba, kun rasa wani abu?”**

Suka amsa, “Babu.”

³⁶ Ya ce musu, **“Amma yanzu, in kuna da jakar kudi, ko jaka, ku dauka. In kuma ba ku da takobi, ku sayar da rigarku, ku saya. ³⁷ A rubuce yake cewa, ‘An lissafta shi tare da masu zunubi.’ Ina kuwa gaya muku, dole wannan ya cika a kaina. I, abin da aka rubuta a kaina yana kusan cikawa.”**

³⁸ Almajiran suka ce, “Duba Ubangiji, ga takuba biyu.”

Yesu ya ce, **“Ya isa.”**

* 22:31 Girik yana da ku ne a nan

*Yesu ya yi addu'a a Dutsen Zaitun
(Mattiyu 26.36-46; Markus 14.32-42)*

³⁹ Yesu ya fita zuwa Dutsen Zaitun kamar yadda ya saba, almajiransa kuma suka bi shi. ⁴⁰ Da ya kai wurin, sai ya ce musu, **"Ku yi addu'a don kada ku fāfi cikin jarraba."**

⁴¹ Sai ya janye daga wurinsu, misalin nisan jifa, ya durkusa a kasa ya yi addu'a, ⁴² **"Uba, in ka yarda, ka dauke mini wannan kwaf, amma ba nufina ba, sai dai naka."**

⁴³ Wani mala'ika daga sama ya bayyana gare shi, ya karfafa shi. ⁴⁴ Domin tsananin azaba, sai ya kara himma cikin addu'a, zuffansa kuma na digowa kasa kamar jini.

⁴⁵ Da ya tashi daga addu'a, ya koma inda almajiransa suke, sai ya iske su suna barci, daga gajiyar bakin ciki. ⁴⁶ Ya tambaye su, **"Don me kuke barci? Ku tashi ku yi addu'a, don kada ku fāfi cikin jarraba."**

*An kama Yesu
(Mattiyu 26.47-56; Markus 14.43-50; Yohanna 18.3-11)*

⁴⁷ Yana cikin magana sai ga taro sun zo. Mutumin nan da ake kira Yahuda, d'aya daga cikin Sha Biyun, shi ya bi da su. Sai ya matso kusa da Yesu don yā yi masa sumba. ⁴⁸ Amma Yesu ya tambaye shi ya ce, **"Yahuda, ashe, da sumba za ka bashe Dan Mutum?"**

⁴⁹ Da masu bin Yesu suka ga abin da zai faru, sai suka ce, "Ubangiji, mu yi sara da takubanmu ne?" ⁵⁰ Sai d'ayansu ya kai sara ga bawan babban firist, ya sare kunnen damansa.

⁵¹ Amma Yesu ya amsa ya ce, **"Kada a kara yin wannan!"** Sai ya taɓa kunnen mutumin da aka sara, ya warkar da shi.

⁵² Sai Yesu ya ce wa manyan firistoci, da ma'aikatan 'yan gadin haikali, da dattawa, waɗanda suka zo don su kama shi, **"Ina jagoran wani tawaye ne, da za ku zo da takuba da sanduna?"** ⁵³ **Kullum ina tare da ku a filin haikali, amma ba ku kama ni ba. Amma wannan ne sa'a naku, lokacin da duhu yake mulki."**

Bitrus ya yi mūsun sanin Yesu

(Mattiyu 26.57,58,67-75; Markus 14.53,54,66-72; Yohanna 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Sai suka kama shi suka kai shi gidan babban firist. Bitrus ya bi su daga nesa. ⁵⁵ Amma da suka hura wuta a tsakiyar harabar gidan, kowa ya zauna, sai Bitrus ya zo ya zauna tare da su. ⁵⁶ Wata baiwa ta gan shi zaune kusa da wutar. Ta dube shi sosai sa'an nan, ta ce, "Ai, wannan mutum ma yana tare da shi."

⁵⁷ Amma ya yi mūsu ya ce, "Mace, ban san shi ba!"

⁵⁸ Bayan dan lokaci kafan, wani dabam ya gan shi ya ce, "Kai ma dayansu ne."

Bitrus ya amsa ya ce, "Kai, ba na cikinsu!"

⁵⁹ Bayan kamar sa'a daya, sai wani mutum ya ce, "Ba shakka, mutumin nan ma yana tare da shi, don shi mutumin Galili ne."

⁶⁰ Bitrus ya amsa ya ce, "Kai, ban ma san abin da kake magana a kai ba!" Yana cikin magana, sai zakara ya yi cara.

⁶¹ Ubangiji kuma ya juya ya kafa wa Bitrus ido. Sai Bitrus ya tuna da maganar da Ubangiji ya ce masa, "**Kafin zakara ya yi cara yau, za ka yi musun sanina sau uku.**" ⁶² Sai ya fita waje, ya yi kuka mai zafi.

Masu gadi sun yi wa Yesu ba'a

(Mattiyu 26.59-66; Markus 14.55-64; Yohanna 18.19-24)

⁶³ Mutanen da suke gadin Yesu suka fara masa ba'a da duka. ⁶⁴ Suka rufe masa idanu suna tambaya cewa, "Ka yi annabci! Wa ya mare ka?" ⁶⁵ Suka kuma yi masa wafansu bakafen maganganu masu yawa.

Yesu a gaban Bilatus da Hiridus

⁶⁶ Da gari ya waye, sai majalisar dattawa na mutane, da manyan firistoci, da malaman dokoki, suka taru wuri daya. Sai aka kawo Yesu a gabansu. ⁶⁷ Suka ce, "Ka fada mana, ko kai ne Kiristi?"

Yesu ya amsa ya ce, "**Ko na gaya muku, ba za ku gaskata ni ba,** ⁶⁸ **in kuma na yi muku tambaya ba za ku iya ba ni amsa ba.** ⁶⁹ **Amma daga yanzu, Dan Mutum zai zauna a hannun dama na Allah Mai Iko.**"

⁷⁰ Sai dukansu suka yi tambaya suka ce, "Wato, kai Dan Allah ke nan?"

Ya amsa ya ce, "**Kun fada daidai, ni ne.**"

⁷¹ Sai suka ce, "Wace shaida kuma muke nema? Ai, mun ji abin da ya ce da bakinsa."

23

(Mattiyu 27.1,2,11-14; Markus 15.1-5; Yohanna 18.28-38)

¹ Sai dukan majalisa suka tashi, suka kai shi gaban Bilatus.

² Suka fara zarginsa suna cewa, "Mun sami wannan mutum yana rikitar da al'ummarmu. Yana hana a biya haraji ga Kaisar. Yana kuma cewa, shi Kiristi ne, sarki kuma."

³ Sai Bilatus ya tambayi Yesu ya ce, "Kai ne sarkin Yahudawa?"

Yesu ya amsa ya ce, "**I, haka yake, kamar yadda ka fada.**"

⁴ Sai Bilatus ya sanar wa manyan firistoci da taron ya ce, "Ni fa, ban sami wani ainihin abin zargi game wannan mutum nan ba."

⁵ Amma suka nace, suna cewa, “Yana tā da hankulan mutane, ko’ina a Yahudiya da koyarwarsa. Ya fara daga Galili, ga shi har ya kai nan.”

⁶ Da Bilatus ya ji haka, sai ya yi tambaya, “Ko shi mutumin Galili ne?” ⁷ Da ya ji cewa, Yesu yana karkashin mulkin Hiridus ne, sai ya aika da shi zuwa wurin Hiridus, don a lokacin Hiridus yana Urushalima.

⁸ Da Hiridus ya ga Yesu, sai ya yi murna kwarai, don tun dā ma yana marmari ya gan shi a kan abin da ya ji game da shi. Ya yi fata ya ga Yesu, yā kuma yi wadansu ayyukan banmamaki. ⁹ Ya yi masa tambayoyi masu yawa, amma Yesu bai ba shi ko amsa ba. ¹⁰ Manyan firistoci da malaman dokoki suna tsaye a wurin, suna kawo zargi masu karfi a kansa. ¹¹ Sai Hiridus da sojojinsa suka wulakanta shi, suka yi masa ba’a. Sa’an nan, suka sa masa babban riga, suka mai da shi wurin Bilatus. ¹² A ranar, Hiridus da Bilatus suka zama abokan juna, don tun dā ma, su abokan gāba ne.

(Mattiyu 27.15-26; Markus 15.6-15; Yohanna 18.39-19.16)

¹³ Bilatus ya tara manyan firistoci, da masu mulki, da mutane, ¹⁴ ya ce musu, “Kun kawo mini wannan mutum, a matsayin wanda yana zuga mutane su yi tawaye. Na bincike shi a gabanku, ban ga a kan me kuka kawo kararsa ba. ¹⁵ Haka ma Hiridus, shi ya sa ya dawo da shi nan wurinmu. Kamar yadda ku ma kun gani, ba abin da mutumin nan ya yi, da ya isa mutuwa. ¹⁶ Saboda haka, zan yi masa bulala, in sāke shi.”*

¹⁸ Suka yi ihu gaba daya suka ce, “A yi gaba da wannan mutum! A sake mana Barabbas!” ¹⁹ (Barabbas yana kurkuku saboda laifin tā da hankali a birnin, da kuma don kisankai.)

²⁰ Sai Bilatus ya sāke yin musu magana don yana so ya saki Yesu. ²¹ Amma sai suka ci gaba da ihu, suna cewa, “A gicciye shi! A gicciye shi!”

²² Ya sāke ce musu, sau na uku, “Don me? Wane laifi wannan mutum ya yi? Ni dai ban same shi da wani dalilin da ya isa a kashe shi ba. Saboda haka, zan sa a hore shi, sa’an nan in sāke shi.”

²³ Amma suna ihu, suna nacewa, suna cewa, dole a gicciye shi, har ihunsu ya rinjaye shi. ²⁴ Sai Bilatus ya biya bukatarsu da ya ji rokonsu. ²⁵ Ya saki mutumin da aka jefa a kurkuku saboda tā da hankali, da kisankai, shi wanda suka roka. Sa’an nan ya ba da Yesu ga nufinsu.

* **23:16** Wadansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da 17 A lokacin idi kuwa lalle ne ya sakar musu daurarre guda.

*Gicciyewa**(Mattiyu 27.31-44; Markus 15.21-32; Yohanna 19.17-27)*

²⁶ Sa'ad da suna tafiya da Yesu, sai wani da ake kira Siman, mutumin Sairin, yana zuwa daga kauye. Suka kama shi, suka aza masa gicciyen, suka tilasta shi ya dauki gicciyen, ya bi Yesu a baya. ²⁷ Mutane da yawa sosai suka bi shi, a cikinsu ma da mata wafanda suka yi makoki da kuka dominsa. ²⁸ Yesu ya juya, ya ce musu, **"Yan matan Urushalima, kada ku yi kuka saboda ni, amma ku yi kuka saboda kanku, da kuma saboda 'ya'yanku. ²⁹ Gama lokaci yana zuwa da za ku ce, 'Masu albarka ne bakararru, wato, mata marasa haihuwa, da mahaihuwar da ba su taba haihuwa ba, da kuma mama da ba su taba shayar da nono ba!"** ³⁰ Sa'an nan

"za su ce wa duwatsu,

"Ku fādi a kanmu!"

Za su ce wa tuddai kuma,

"Ku rufe mu!" †

³¹ **Gama in mutane suna yin wadannan abubuwa a lokacin da itace na danye, me zai faru in ya bushe?"**

³² Tare da shi akwai mutum biyu masu laifi, da aka tafi da su don a gicciye. ³³ Da suka isa wurin da ake kira "Kokon Kai," nan suka gicciye shi, tare da masu laifin nan, daya a hannun damansa, dayan kuma a hagunsa. ³⁴ Yesu ya ce, **"Ya Uba ka yi musu gafara, don ba su san abin da suke yi ba."** Suka rarraba tufafinsa ta wurin jefa kuri'a.

³⁵ Mutanen suka tsaya suna kallo. Har masu mulki ma suka yi masa ba'a, suna cewa, "Ya ceci wafansu, to, ya ceci kansa in shi ne Kiristi na Allah, Zababbe."

³⁶ Sojoji su ma, suka zo suka yi masa ba'a. Suka miƙa masa ruwan tsami. ³⁷ Suka ce, "In kai ne sarkin Yahudawa, ka ceci kanka mana."

³⁸ Bisa da shi kuma akwai rubutun da ya ce,
Wannan shi ne Sarkin Yahudawa.

³⁹ Daya daga cikin masu laifin da aka gicciye a wurin ya zazzage shi ya ce, "Shin, ba kai ne Kiristi ba? To, ka ceci kanka, ka kuma cece mu mana!"

⁴⁰ Amma dayan mai laifi ya kwaƙe shi ya ce, "Ba ka da tsoron Allah ne, wai saboda kana karkashin hukunci daya tare da shi? ⁴¹ Horonmu, daidai aka yi mana, sakamakon abin da muka yi ne. Amma wannan mutum, bai yi wani laifi ba."

⁴² Sai ya ce, "Yesu, ka tuna da ni sa'ad da ka shiga mulkinka."

† **23:30** Hos 10.8

⁴³ Yesu ya amsa, ya ce masa, “**Gaskiya nake fada maka, yau din nan, za ka kasance tare da ni, a mulkina a sama.**”

Mutuwar Yesu

(Mattiyu 27.45-56; Markus 15.33-41; Yohanna 19.28-30)

⁴⁴ Yanzu kuwa wajen sa'a ta shida ne, kuma duhu ya rufe ko'ina a kasar, har zuwa sa'a ta tara, ⁴⁵ domin rana ta daina haskakawa. Labulen da yake cikin haikali kuma ya yage kashi biyu. ⁴⁶ Yesu ya yi kira da babbar murya ya ce, “**Ya Uba, na danka ruhuna a hannunka.**” Da ya fadi haka, sai ya ja numfashi na karshe.

⁴⁷ Da jarumin ya ga abin da ya faru, sai ya yabi Allah ya ce, “Gaskiya, wannan mutum mai adalci ne.” ⁴⁸ Da dukan mutanen da suka taru, domin shaidar wafannan abubuwa, suka ga abin da ya faru, sai suka buga kirjinsu suka tafi. ⁴⁹ Amma dukan mutanen da suka san Yesu, tare da mata da suka bi shi daga Galili, suka tsaya daga nesa suna kallon abubuwan nan.

Binne Yesu

(Mattiyu 27.57-61; Markus 15.42-47; Yohanna 19.38-42)

⁵⁰ Akwai wani mutum mai suna Yusuf, dan Majalisa, wanda shi nagari ne, mai adalci, ⁵¹ shi da ma bai yarda da shawararsu, da kuma abin da suka yi ba. Shi daga Arimateya ne wani garin Yahudiya. Yana kuma jiran zuwa mulkin Allah. ⁵² Sai ya je wurin Bilatus ya roka a ba shi jikin Yesu. ⁵³ Sai ya saukar da jikin, ya nannafe shi a cikin zanen lilin, ya sa shi a wani kabari da aka fafe a cikin dutse, wadda ba a taba sa kowa ba. ⁵⁴ An yi haka ne a Ranar Shirye-shirye, ranar Asabbaci kuma yana dab da farawa.

⁵⁵ Matan da suka zo tare da Yesu, daga Galili suka bi Yusuf suka ga kabarin, da kuma yadda aka ajiye jikin. ⁵⁶ Sa'an nan, suka koma gida, suka shirya kayan kanshi da turare. Amma suka huta a ranar Asabbaci don kiyaye doka.

24

Tashin Yesu daga matattu

(Mattiyu 28.1-10; Markus 16.1-8; Yohanna 20.1-10)

¹ Da sassafe a ranar farko ta mako, matan suka je kabarin, da kayan kanshin da suka shirya. ² Suka iske an riga an gungurar da dutsen daga bakin kabarin. ³ Amma da suka shiga ciki, ba su iske jikin Ubangiji Yesu ba. ⁴ Yayinda suna cikin tunani a kan wannan, nan take, ga wafansu mutum biyu tsaye kusa da su, sanye da kaya masu kyalli, kamar walkiya. ⁵ A cikin tsoro, matan suka fadi da fuskokinsu a kasa, amma mutanen suka ce musu, “Me ya sa kuke neman

mai rai a cikin matattu? ⁶ Ba ya nan, ya tashi! Ku tuna yadda ya gaya muku tun yana tare da ku a Galili cewa, ⁷ **'Dole a ba da Dan Mutum ga hannun masu zunubi, a kuma gicciye shi, a rana ta uku kuma a tashe shi.'** ⁸ Sai suka tuna da maganarsa.

⁹ Da suka dawo daga kabarin, sai suka fadfa wa Sha Dayan nan da sauransu, dukan wafannan abubuwa. ¹⁰ Matan da suka gaya wa manzannin wafannan abubuwa su ne, Maryamu Magdalin, da Yowanna, da Maryamu uwar Yakub, da wafansu da suke tare da su. ¹¹ Amma ba su gaskata matan ba, domin sun dauki kalmominsu wani zancen banza ne. ¹² Duk da haka, Bitrus ya tashi a guje zuwa kabarin. Da ya sunkuya, sai ya ga kyallayen lilin kadfai a kwance. Sai ya koma yana tunani a ransa, a kan abin da ya faru.

*A hanyar Emmawus
(Markus 16.12,13)*

¹³ A wannan rana kuma, biyu daga cikinsu suna tafiya zuwa wani kauye, da ake kira Emmawus, da suke kusan mil bakwai daga Urushalima. ¹⁴ Suna magana da juna a kan dukan abubuwan da suka faru. ¹⁵ Da suna magana, kuma suna tattauna wafannan abubuwa da junansu, sai Yesu da kansa ya zo yana tafiya tare da su. ¹⁶ Amma ba a ba su ikon gane shi ba.

¹⁷ Sai ya tambaye, su ya ce, **"Mene ne kuke tattaunawa da juna a cikin tafiyarku?"**

Suka tsaya shiru, da damuwa a fuskarsu. ¹⁸ Daya daga cikinsu, mai suna Kiliyobas, ya tambaye shi ya ce, "Ashe, kai bako ne a Urushalima, da ba ka san abubuwan da suka faru a can, a cikin kwanakin nan ba?"

¹⁹ Sai ya yi tambaya, **"Wafanne abubuwa?"**

Suka amsa suka ce, "Game da Yesu Banazare. Shi annabi ne, mai iko ne kuma cikin ayyukansa da maganarsa, a gaban Allah da kuma dukan mutane. ²⁰ Manyan firistoci da masu mulkinmu sun ba da shi a yi masa hukuncin mutuwa, suka kuwa gicciye shi. ²¹ Amma da, muna sa zuciya cewa, shi ne wanda zai fanshi Isra'ila. Bugu da kari kuma yau kwana uku ke nan tun da wannan abin ya faru. ²² Har wa yau, wafansu daga cikin matanmu sun ba mu mamaki. Sun je kabarin da sassafen nan, ²³ amma ba su sami jikinsa ba. Sun dawo sun fadfa mana cewa, sun ga wahayi na mala'iku, da suka ce yana da rai. ²⁴ Sa'an nan, wafansu abokanmu suka je kabarin, suka kuma tarar da kome kamar yadda matan suka fadfa, amma shi, ba su gan shi ba."

²⁵ Sai ya ce musu, **“Ashe, ku marasa azanci ne, masu nauyin zuciyar gaskata, da dukan abin da annabawa suka fada!** ²⁶ **Ai, dole Kiristi yā sha waƙannan wahalolin, kafin yā shiga ƙaukarsa.** ²⁷ Sai ya fara bayyana musu daga Musa da dukan Annabawa, abin da dukan Nassi ya fada a kansa.”

²⁸ Da suka yi kusa da ƙauyen da za su, sai Yesu ya yi kamar zai ci gaba. ²⁹ Amma suka matsa masa suka ce, “Sauka wurinmu, don dare ya kusa, rana ta kusa faɗuwa.” Sai ya sauka wurinsu.

³⁰ Da ya zauna a tebur tare da su, sai ya ƙauki burodi, ya yi godiya, ya kakkarya ya fara ba su. ³¹ Sa’an nan idanunsu suka buɗe, suka gane shi. Sai ya bace musu. ³² Suka tambayi juna, “Ashe, shi ya sa zukanmu suka kuna a cikinmu, sa’ad da yake magana da mu a hanya, yana bayyana mana Nassi.”

³³ Suka tashi nan da nan suka koma Urushalima. A can suka sami Sha Dayan nan da waɗanda suke tare da su a wuri ɗaya, ³⁴ suna cewa, “Gaskiya ne! Ubangiji ya tashi, ya kuma bayyana ga Siman” ³⁵ Sai su biyun nan suka ba da labarin abin da ya faru a hanya, da kuma yadda suka gane Yesu yayinda ya kakkarya burodin.

Yesu ya bayyana ga almajirai

(Mattiyu 28.16-20; Markus 16.14-18; Yohanna 20.19-23; Ayyukan Manzanni 1.6-8)

³⁶ Suna cikin wannan zance, sai ga Yesu da kansa tsaye a tsakiyarsu. Sai ya ce musu, **“Salama a gare ku!”**

³⁷ Suka firgita, suka tsorota, suna tsammani fatalwa ce suka gani. ³⁸ Sai ya ce musu, **“Don me kuke damuwa, kuke kuma shakka a zuciyarku? ³⁹ Ku duba hannuwana da kafafuna. Ai, ni ne da kaina! Ku taba ni ku ji, ai, fatalwa ba ta da nama da kashi, yadda kuke gani nake da su.”**

⁴⁰ Da ya fadi haka, sai ya nuna musu hannuwansa da kafafunsa. ⁴¹ Kuma har yanzu, suna cikin rashin gaskatawa, saboda murna da mamaki, sai ya tambaye su, **“Kuna da abinci a nan?”** ⁴² Suka ba shi ɗan gasasshen kifi, ⁴³ ya karɓa ya ci a gabansu.

⁴⁴ Ya ce musu, **“Wannan shi ne abin da na gaya muku tun ina tare da ku cewa, dole a cika kome da aka rubuta game da ni, a cikin Dokar Musa, da Annabawa, da kuma Zabura.”**

⁴⁵ Sai ya wayar da tunaninsu don su fahimci Nassi. ⁴⁶ Ya ce musu, **“Wannan shi ne abin da aka rubuta, cewa dole Kiristi yā sha wahala, a rana ta uku kuma yā tashi daga**

matattu. ⁴⁷ Kuma a cikin sunansa za a yi wa'azin tuba da gafarar zunubai, ga dukan kansashe. Za a kuwa fara daga Urushalima. ⁴⁸ Ku ne shaidun wafannan abubuwa. ⁴⁹ Zan aika muku da abin da Ubana ya yi alkawari. Amma ku dakata a birnin tukuna, sai an rufe ku da iko daga sama."

Tashi zuwa sama

(Markus 16.19,20; Ayyukan Manzanni 1.9-11)

⁵⁰ Bayan ya kai su waje kusa da Betani, sai ya daga hannuwansa ya sa musu albarka. ⁵¹ Yana cikin sa musu albarka, sai ya rabu da su. Aka d'auke shi zuwa cikin sama. ⁵² Sai suka yi masa sujada, suka koma Urushalima cike da murna sosai. ⁵³ Sai suka ci gaba da zama a cikin haikalin, suna yabon Allah.

Yohanna

Kalman ya zama mutum

¹ Tun farar farawa akwai Kalma, Kalman kuwa yana nan tare da Allah, Kalman kuwa Allah ne. ² Yana nan tare da Allah tun farar farawa. ³ Ta wurin Kalman ne aka halicci dukan abubuwa. In ba tare da shi ba, babu abin da aka yi wanda aka yi. ⁴ A cikinsa rai ya kasance, wannan rai kuwa shi ne hasken mutane. ⁵ Hasken yana haskakawa cikin duhu, amma duhun bai rinjaye shi ba.

⁶ Akwai wani mutumin da aka aiko daga Allah; mai suna Yohanna. ⁷ Ya zo a matsayin mai shaida domin yā ba da shaida game da wannan haske, don ta wurinsa dukan mutane su ba da gaskiya. ⁸ Shi kansa ba shi ne hasken ba; sai dai ya zo a matsayin shaida ne kadai ga hasken.

⁹ Haske na gaskiya da yake ba da haske ga kowane mutum mai shigowa duniya.* ¹⁰ Yana a duniya, kuma ko da yake an yi duniya ta wurinsa ne, duniya ba tā gane shi ba. ¹¹ Ya zo wurin abin da yake nasa, amma nasa dīn ba su karɓe shi ba. ¹² Duk da haka dukan waɗanda suka karɓe shi, ga waɗanda suka gaskata a sunansa, ya ba su iko su zama 'ya'yan Allah ¹³ 'ya'yan da aka haifa ba bisa hanyar 'yan adam,† ko shawarar mutum ko nufin namiji ba, sai dai haifaffu bisa ga nufin Allah.

¹⁴ Kalman ya zama mutum, ya kuwa zauna a cikinmu. Muka ga ɗaukakarsa, ɗaukaka ta wanda yake Daya kuma Makadaici, wanda ya zo daga wurin Uba, cike da alheri da gaskiya.

¹⁵ (Yohanna ya ba da shaida game da shi. Ya ɗaga murya yana cewa, "Wannan shi ne wanda na ce, 'Mai zuwa bayana ya fi ni girma domin yana nan kafin ni.'") ¹⁶ Daga yalwar alherinsa dukanmu muka sami albarka bisa albarka. ¹⁷ Gama an ba da doka ta wurin Musa; alheri da gaskiya kuwa sun zo ne ta wurin Yesu Kiristi. ¹⁸ Ba wanda ya taɓa ganin Allah, sai dai Allah da yake Daya da kuma Makadaici wanda yake a gefen Uba, shi ne ya bayyana shi.

Yohanna Mai Baftisma ya ce ba shi ne Kiristi ba

¹⁹ To, ga shaidar Yohanna sa'ad da Yahudawan Urushalima suka aiki firistoci da Lawiyawa su tambaye shi ko shi

* **1:9** Ko kuwa Wannan ne haske na gaskiya da yake ba da haske ga kowane mutumin da yake shigowa duniya † **1:13** Girik na jini

wane ne. ²⁰ Bai yi mūsu ba, amma ya shaida a fili cewa, “Ba ni ne Kiristi ba.”

²¹ Sai suka tambaye shi suka ce, “To, wane ne kai? Kai ne Iliya?”

Ya ce, “A’a, ni ba shi ba ne.”

“Kai ne Annabin nan?”

Ya amsa ya ce, “A’a.”

²² A karshe suka ce, “Wane ne kai? Ka ba mu amsa don mu mayar wa waƙanda suka aike mu. Me kake ce da kanka?”

²³ Yohanna ya amsa da kalmomin annabi Ishaya, “Ni murya ne mai kira a hamada, ‘Ku miƙe hanya domin Ubangiji.’”[‡]

²⁴ To, waƙansu Farisiyawan da aka aika ²⁵ suka tambaye shi suka ce, “Don me kake yin baftisma in kai ba Kiristi ba ne, ba kuwa Iliya ba, ba kuma annabin nan ba?”

²⁶ Yohanna ya amsa ya ce, “Ni dai ina baftisma da ruwa ne, amma a cikinku akwai wani tsaye da ba ku sani ba. ²⁷ Shi ne mai zuwa bayana, wanda ko igiyar takalmansa ma ban isa in kunce ba.”

²⁸ Wannan duk ya faru ne a Betani a ketaren Urdun, inda Yohanna yake yin baftisma.

Yesu Dan Rago na Allah

²⁹ Kashegari Yohanna ya ga Yesu yana zuwa wajensa sai ya ce, “Ku ga, ga Dan Rago na Allah mai ɗauke zunubin duniya! ³⁰ Wannan shi ne wanda nake nufi sa’ad da na ce, ‘Mutum mai zuwa bayana ya fi ni girma, domin yana nan kafin ni.’ ³¹ Ko ni ma dā ban san shi ba, sai dai abin da ya sa na zo ina baftisma da ruwa shi ne domin a bayyana shi ga Isra’ila.”

³² Sai Yohanna ya ba da wannan shaida, “Na ga Ruhu ya sauko kamar kurciya daga sama ya zauna a kansa. ³³ Dā ban san shi ba, sai dai wanda ya aiko ni in yi baftisma da ruwa ya gaya mini cewa, ‘Mutumin da ka ga Ruhu ya sauko ya kuma zauna a kansa shi ne wanda zai yi baftisma da Ruhu Mai Tsarki.’ ³⁴ Na gani na kuma shaida cewa wannan Dan Allah ne.”

Almajiran Yesu na farko

³⁵ Kashegari kuma Yohanna yana can tare da biyu daga cikin almajiransa. ³⁶ Da ya ga Yesu yana wucewa, sai ya ce, “Ku ga, ga Dan Rago na Allah!”

³⁷ Da almajiran nan biyu suka ji ya faɗi haka, sai suka bi Yesu. ³⁸ Da juyewa, sai Yesu ya ga suna bin sa, sai ya tambaye, su ya ce, **“Me kuke nema?”**

[‡] 1:23 Ish 40.3

Suka ce, "Rabbi" (wato, "Malam"), "ina kake da zama?"

³⁹ Ya amsa musu ya ce, "**Ku zo, za ku kuma gani.**"

Saboda haka suka je suka ga inda yake da zama, suka kuma zauna a can tare da shi. Wajen sa'a ta goma ce kuwa.

⁴⁰ Andarawus dan'uwun Siman Bitrus, yana daya daga cikin biyun nan da suka bi Yesu bayan da suka ji maganar Yohanna a kan Yesu. ⁴¹ Abu na fari da Andarawus ya yi shi ne ya sami dan'uwan sa Siman ya gaya masa cewa, "Mun sami Almasihu" (wato, Kiristi). ⁴² Ya kuma kawo shi wurin Yesu.

Yesu ya dube shi ya ce, "**Kai ne Siman dan Yohanna. Za a ce da kai Kefas**" (in an fassara, Bitrus ke nan§).

Yesu ya kira Filibus da Natanayel

⁴³ Kashegari Yesu ya yanke shawara ya tafi Galili. Da ya sami Filibus sai ya ce masa, "**Bi ni.**"

⁴⁴ Filibus, kamar Andarawus da Bitrus shi ma daga garin Betsaida ne. ⁴⁵ Filibus ya sami Natanayel ya kuma gaya masa, "Mun sami wanda Musa ya rubuta game da shi a cikin Doka, kuma wanda annabawa suka rubuta a kansa, Yesu Banazare, dan Yusuf."

⁴⁶ Natanayel ya ce, "A Nazaret! Wani abin kirki zai iya fito daga can?"

Filibus ya ce, "Zo ka gani."

⁴⁷ Da Yesu ya ga Natanayel yana zuwa, sai ya yi magana game da shi cewa, "**Ga mutumin Isra'ila na gaske wanda ba shi da ha'inci.**"

⁴⁸ Natanayel ya yi tambaya ya ce, "A ina ka san ni?"

Yesu ya amsa ya ce, "**Na gan ka yayinda kake a gindin itacen baure, kafin Filibus ya kira ka.**"

⁴⁹ Sai Natanayel ya ce, "Rabbi, kai Dan Allah ne. Kai ne Sarkin Isra'ila."

⁵⁰ Yesu ya ce, "**Ka gaskata domin na ce maka na gan ka a gindin itacen baure. Za ka ga abubuwan da suka fi haka.**" ⁵¹ Sai ya kara da cewa, "**Gaskiya nake gaya muku, za ku ga sama a buɗe, mala'ikun Allah kuma suna hawa suna kuma sauka a kan Dan Mutum.**"

2

Yesu ya mai da ruwa ya zama ruwan inabi

¹ A rana ta uku sai aka yi bikin aure a Kana ta Galili. Mahaifiyar Yesu kuwa tana can, ² aka gayyaci Yesu da almajiransa su ma a auren. ³ Da ruwan inabi ya kare, sai mahaifiyar Yesu ta ce masa, "Ba su da sauran ruwan inabi."

§ 1:42 Da Kefas (Arameyik) da kuma Bitrus (Girik) na nufin dutse.

⁴ Yesu ya ce, **“Mace, me ya sa kike hada ni a wannan? Lokacina bai yi ba tukuna.”**

⁵ Sai mahaifiyarsa ta ce wa bayin, “Ku yi duk abin da ya fafa.”

⁶ Nan kusa kuwa akwai tulunan ruwa shida na dutse a ajiye, irin da Yahudawa suke amfani da su don tsarkakewa bisa ga al’ada, kowace kan ci gallon kusan ashirin zuwa talatin.

⁷ Sai Yesu ya ce wa bayin, **“Ku ciccika tulunan da ruwa.”** Suka kuwa ciccika su fal.

⁸ Sa’an nan ya ce musu, **“Yanzu ku dība ku kai wa uban bikin.”**

Suka yi haka. ⁹ Uban bikin kuwa ya dandana ruwan da aka juya ya zama ruwan inabi. Bai san daga ina ya fito ba, ko da yake bayin da suka dība ruwan sun sani. Sai ya kira angon waje dāya ¹⁰ ya ce, “Kowa yakan kawo ruwan inabi mafi kyau da fari, sa’an nan marar kyan bayan bakin sun sha da yawa; amma ka ajiye ruwan inabi mafi kyau sai yanzu.”

¹¹ Wannan shi ne na fari cikin abubuwan banmamakin da Yesu ya yi a Kana ta Galili. Ta haka ya bayyana dāukakarsa, almajiransa kuwa suka ba da gaskiya gare shi.

Yesu ya tsabtacce haikali

¹² Bayan wannan sai ya tafi Kafarnahum tare da mahaifiyarsa da ‘yan’uwansa da kuma almajiransa. A can suka zauna ‘yan kwanaki.

(Mattiyu 21.12,13; Markus 11.15-17; Luka 19.45,46)

¹³ Da lokacin Bikin Ketarewa na Yahudawa ya yi kusa, sai Yesu ya haura zuwa Urushalima. ¹⁴ A filin haikali ya sami mutane suna sayar da shanu, tumaki da tattabarun, wadansu kuma zaune a tebur suna canjin kuɗi. ¹⁵ Saboda haka ya tuka bulala ta igiyoyi, ya kori duka daga filin haikali, har da tumaki da shanu; ya watsar da kuɗin masu canjin, ya birkice teburansu. ¹⁶ Ga masu sayar da tattabarun kuwa ya ce, **“Ku kwashe wadannan daga nan! Don me za ku mai da gidan Ubana kasuwa!”** ¹⁷ Sai almajiransa suka tuna cewa a rubuce yake, “Himma saboda gidanka zai cinye ni.”*

¹⁸ Sai Yahudawa suka tambaye shi, “Wace abar banmami za ka nuna mana ka tabbatar mana ikonka na yin duk wadannan?”

¹⁹ Yesu ya amsa musu ya ce, **“Ku rushe wannan haikali, zan kuwa sāke tā da shi cikin kwana uku.”**

²⁰ Yahudawa suka ce, “Sai fa da aka shekara arba’in da shida ana ginin haikalin nan, kai kuwa a cikin kwana uku

* 2:17 Zab 69.9

za ka tā da shi?" ²¹ Amma haikalin da ya yi magana jikinsa ne. ²² Bayan da ya tashi daga matattu, sai almajiransa suka tuna da abin da ya fada. Sa'an nan suka gaskata Nassi da kuma kalmomin da Yesu ya yi.

²³ To, yayinda yake a Urushalima a Bikin Ketarewa, mutane da yawa suka ga abubuwan banmamakin da yake aikata suka kuma gaskata da sunansa. ²⁴ Sai dai Yesu bai amince da su ba, don ya san dukan mutane. ²⁵ Ba ya bukatar shaidar mutum game da mutum, don yā san abin da yake cikin zuciyar mutum.

3

Yesu ya koyar da Nikodimus

¹ Akwai wani Bafarisiye mai suna Nikodimus, wani dan majalisar Yahudawa. ² Ya zo wurin Yesu da dad dare ya ce, "Rabbi, mun sani kai malami ne daga Allah. Gama ba wanda zai iya yin wadannan abubuwan banmamaki da kake yi in Allah ba ya tare da shi."

³ Yesu ya amsa ya ce, **"Gaskiya nake fada maka, ba wanda zai iya ganin mulkin Allah sai an sāke haihuwarsa."**

⁴ Nikodimus ya yi tambaya ya ce, "Yaya za a haifi mutum sa'ad da ya tsufa? Tabbatacce ba zai sāke koma sau na biyu a cikin mahaifiyarsa don a haife shi kuma ba!"

⁵ Yesu ya amsa ya ce, **"Gaskiya nake fada maka, ba wanda zai iya ganin mulkin Allah sai an haife shi ta wurin ruwa da kuma Ruhu. ⁶ Jiki yakan haifi jiki, amma Ruhu yana haifi ruhu. ⁷ Kada ka yi mamaki da na ce, 'Dole ne a sāke haifarku.' ⁸ Iska takan hura zuwa inda take so. Kai kakan ji motsinta, sai dai ba ka iya sanin inda take fitowa ko kuwa inda za ta. Haka yake ga duk wanda aka haifa ta wurin Ruhu."**

⁹ Nikodimus ya yi tambaya ya ce, "Yaya wannan zai yiwu?"

¹⁰ Yesu ya ce, **"Kai ma da kake malami na Isra'ila, ba ka fahimci wadannan abubuwa ba? ¹¹ Gaskiya nake fada maka, muna magana a kan abin da muka sani, muka kuma shaida abin da muka gani ne, amma har yanzu kun ki ku karfi shaidarmu. ¹² Na yi muku magana a kan abubuwan duniya amma ba ku gaskata ba; to, yaya za ku gaskata in na yi magana a kan abubuwan sama? ¹³ Ba wanda ya taba hawa zuwa sama sai wanda ya sauka daga sama, wato, Dan Mutum.*"**

* **3:13** Wadansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Mutum, wanda yake cikin sama

14 Kamar dai yadda Musa ya daga maciji a hamada, haka dole ne a daga Dan Mutum, 15 don duk mai gaskata da shi ya sami rai madawwami.”

16 Gama Allah ya kaunaci duniya sosai har ya ba da wanda yake Daya kuma Makadfaicin Dansa domin duk wanda ya gaskata da shi kada yā hallaka sai dai yā sami rai madawwami. 17 Gama Allah bai aiki Dansa duniya don yā yi wa duniya hukunci ba, sai dai domin yā ceci duniya ta wurinsa. 18 Duk wanda ya gaskata da shi ba za a yi masa hukunci ba, amma duk wanda bai gaskata ba an riga an yi masa hukunci domin bai gaskata da sunan wanda yake Daya kuma Makadfaicin Dan Allah ba. 19 Hukuncin shi ne, Haske ya zo cikin duniya, amma mutane suka so duhu a maimakon haske domin ayyukansu mugaye ne. 20 Duk mai aikata mugunta yana kin haske, ba zai kuwa zo cikin haske ba don yana tsoro kada ayyukansa su tonu. 21 Amma duk mai rayuwa bisa ga gaskiya yakan zo cikin haske, domin a gani a sarari cewa ayyukan da ya yi an yi su ne ta wurin Allah.

Shaidar Yohanna Mai Baftisma a kan Yesu

22 Bayan wannan, Yesu da almajiransa suka tafi kauyukan Yahudiya, inda ya dan jima da su, ya kuma yi baftisma. 23 To, Yohanna ma yana yin baftisma a Ainon kusa da Salim, saboda akwai ruwa da yawa a can, mutane kuwa suka yi ta zuwa don a yi musu baftisma. 24 (Wannan kuwa kafin a sa Yohanna a kurkuku.) 25 Sai gardama ta tashi tsakanin wafansu almajiran Yohanna da wani mutumin Yahuda† a kan zancen al’adar tsarkakewa. 26 Sai suka zo wurin Yohanna suka ce masa, “Rabbi, wancan mutumin da yake tare da kai a ketaren Urdun, wannan da ka ba da shaida a kansa sosai nan, yana baftisma, kuma kowa yana zuwa wurinsa.”

27 Ga wannan zancen Yohanna ya amsa ya ce, “Mutum yakan karfi kawai abin da aka ba shi ne daga sama. 28 Ku kanku za ku shaida cewa na ce, ‘Ba ni ne Kiristi ba, sai dai an aiko ni ne in sha gabansa.’ 29 Ango ne mai amarya. Abokin da yake masa hidima yakan jira ya kuma saurara masa, yakan kuma cika da farin ciki sa’ad da ya ji murayar ango. Wannan farin cikin kuwa nawa ne, ya kuma cika a yanzu. 30 Dole ne yā yi ta karuwa, ni kuma in yi ta raguwa.

31 “Wannan da ya zo daga sama ya fi kowa; wannan da ya zo daga kasa na kasa ne, yana kuma magana kamar wanda ya zo daga kasa ne. Wannan da ya zo daga sama ya fi kowa. 32 Yana ba da shaidar abin da ya gani da kuma ya ji,

† 3:25 Wafansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da da wafansu Yahudawa

duk da haka ba wanda ya yarda da shaidarsa. ³³ Mutumin da ya yarda da ita ya tabbatar da cewa Allah mai gaskiya ne. ³⁴ Gama wannan da Allah ya aiko yakan faɗi kalmomin Allah ne, gama Allah yana ba da Ruhu babu iyaka. ³⁵ Uban yana kaunar Dan ya kuma danka kome a hannuwansa. ³⁶ Duk wanda ya gaskata da Dan yana da rai madawwami, amma duk wanda ya ki Dan ba zai sami rai ba, gama fushin Allah yana nan a bisansa.”

4

Yesu da wata mutuniyar Samariya

¹ Yesu ya ji labari cewa Yahudawa sun ji cewa ya wuce Yohanna samun masu bi, yana kuma yin musu baftisma, ² ko da yake ba Yesu ne yake baftismar ba, almajiransa ne. ³ Da ya sami wannan labari, sai ya bar Yahudiya ya sāke koma Galili.

⁴ To, ya zama dole yā bi ta Samariya. ⁵ Sai ya zo wani gari a Samariya da ake ce da shi Saikar, kurkusa da filin da Yakub ya ba wa dansa Yusuf. ⁶ Rijiyar Yakub kuwa tana can, Yesu kuwa, saboda gajiyar tafiya, sai ya zauna a bakin rijiyar. Wajen sa'a ta shida ne.

⁷ Sa'ad da wata mutuniyar Samariya ta zo diban ruwa, sai Yesu ya ce mata, **“Ba ni ruwa in sha?”** ⁸ (Almajiransa kuwa sun shiga gari don sayi abinci.)

⁹ Sai mutuniyar Samariyar ta ce masa, “Kai mutumin Yahuda ne, ni kuwa mutuniyar Samariya ce. Yaya za ka roke ni ruwan sha?” (Don Yahudawa ba sa hulfa da Samariyawa.)

¹⁰ Yesu ya amsa mata ya ce, **“Da kin san kyautar Allah, da kuma wanda yake rokonki ruwan sha, da kin roke shi, shi kuwa da ya ba ki ruwan rai.”**

¹¹ Sai macen ta ce, “Ranka yā dade, ba ka da guga rijiyar kuwa tana da zurfi. Ina za ka sami wannan ruwan rai? ¹² Ka fi mahaifinmu Yakub ne, wanda ya ba mu rijiyar ya kuma sha daga ciki da kansa, haka ma 'ya'yansa da kuma garkunan shanunsa da tumakinsa?”

¹³ Yesu ya amsa ya ce, **“Kowa ya sha wannan ruwa, zai sāke jin kishirwa, ¹⁴ amma duk wanda ya sha ruwan da zan ba shi, ba zai kara jin kishirwa ba. Tabbatacce, ruwan da zan ba shi, zai zama masa mabubbugan ruwa da yake fubbugowa har yā zuwa rai madawwami.”**

¹⁵ Sai macen ta ce masa, “Ranka yā dade, ka ba ni ruwan nan, don kada in kara jin kishirwa, in yi ta zuwa nan diban ruwa.”

¹⁶ Sai ya ce mata, **“Je ki zo da mijinki.”**

17 Sai ta amsa ta ce, "Ai, ba ni da miji."

Yesu ya ce mata, "**Gaskiyarki da kika ce ba ki da miji.**"
18 **Gaskiyar ita ce, kin auri maza biyar, wanda kuke tare yanzu kuwa ba mijinki ba ne. A nan kam kin yi gaskiya."**

19 Sai macen ta ce, "Ranka yā daɗe, ina gani kai annabi ne. 20 Kakanninmu sun yi sujada a dutsen nan, amma ku Yahudawa kun ce a Urushalima ne ya kamata a yi sujada."

21 Sai Yesu ya ce, "**Uwargida, ina tabbatar miki, lokaci yana zuwa da ba za ku yi wa Uba sujada ko a dutsen nan, ko kuwa a Urushalima ba.**" 22 **Ku Samariyawa ba ku san abin da kuke yi wa sujada ba; mu kuwa mun san abin da muke yi wa sujada, gama ceto daga Yahudawa yake.** 23 **Duk da haka, lokaci yana zuwa har ma ya riga ya yi, da masu sujada na gaskiya za su yi wa Uba sujada a Ruhu da kuma gaskiya, gama irin wafannan masu sujada ne Uba yake nema.** 24 **Allah ruhu ne, masu yi masa sujada kuwa dole su yi masa sujada a ruhu, da gaskiya kuma."**

25 Macen ta ce, "Na san cewa Almasihu" (da ake ce da shi Kiristi) "yana zuwa. Sa'ad da ya zo kuwa, zai bayyana mana kome."

26 Sai Yesu ya ce, "**Ni mai maganan nan da ke, Ni ne shi."**

Almajirai sun dawo inda suka bar Yesu

27 Suna gama magana ke nan sai almajiransa suka iso, suka yi mamakin ganin yana magana da mace. Amma ba wanda ya ce, "Me kake so?" Ko "Me ya sa kake magana da ita?"

28 Sai macen ta bar tulunta na ruwa, ta koma cikin gari ta ce wa mutane, 29 "Ku zo, ku ga mutumin da ya gaya mini duk abin da na taɓa yi. Shin, ko shi ne Kiristi?" 30 Sai suka fita daga garin suka nufa inda yake.

31 Ana cikin haka, sai almajiransa suka roke shi suka ce, "Rabbi, ci abinci mana."

32 Amma ya ce musu, "**Ina da abincin da ba ku san kome a kai ba."**

33 Sai almajiran suka ce wa juna, "Shin, ko wani ya kawo masa abinci ne?"

34 Yesu ya ce, "**Abincina shi ne, in aikata nufin wannan da ya aiko ni, in kuma gama aikinsa.**" 35 **Ba kukan ce, 'Sauran wata hudu a yi girbi ba?' Ina gaya muku, ku daga idanu ku dubi gonaki! Sun isa girbi.** 36 **Mai girbi na samun lada, yana kuma tara amfani zuwa rai madawwami, domin mai shuka da mai girbi su yi farin ciki tare.** 37 **Karin maganan nan gaskiya ne cewa, 'Wani**

da shuka, wani kuma da girbi.’ ³⁸ **Na aike ku girbin abin da ba ku yi aikinsa ba. Wafansu sun yi aikin nan mai wahala, ku kuwa kun sami ladan aikinsu.”**

Samariyawa da yawa sun ba da gaskiya

³⁹ Samariyawa da yawa daga wannan gari suka gaskata da shi saboda shaidar macen da ta ce, “Ya gaya mini duk abin da na taɓa yi.” ⁴⁰ To, da Samariyawa suka zo wurinsa, sai suka roke shi yā zauna da su, ya kuwa zauna kwana biyu. ⁴¹ Saboda kalmominsa kuwa da yawa suka gaskata.

⁴² Sai suka ce wa macen, “Yanzu kam mun gaskata, ba don abin da kika faɗa kawai ba; yanzu mun ji da kanmu, mun kuwa san cewa wannan mutum tabbatacce shi ne Mai Ceton duniya.”

*Yesu ya warkar da ɗan mai mulki
(Mattiyu 8.5-13; Luka 7.1-10)*

⁴³ Bayan kwana biyun nan sai ya bar can zuwa Galili. ⁴⁴ (To, Yesu kansa ya taɓa faɗa cewa annabi ba shi da daraja a ƙasarsa.) ⁴⁵ Da ya isa Galili, sai mutanen Galili suka marabce shi. Sun ga duk abin da ya yi a Urushalima a lokacin Bikin Ketarewa, gama su ma sun kasance a can.

⁴⁶ Sai ya sāke ziyarci Kana ta Galili inda ya juya ruwa ya zama ruwan inabi. Akwai wani ma’aikacin hukuma a can wanda ɗansa yake kwance da rashin lafiya a Kafarnahum. ⁴⁷ Da mutumin nan ya ji cewa Yesu ya isa Galili daga Yahudiya, sai ya je wurinsa ya roke shi yā zo yā warkar da ɗansa da yake bakin mutuwa.

⁴⁸ Yesu ya ce masa, **“Ku mutane, in ba kun ga alamu da abubuwan banmamaki ba, ba yadda za a yi ku ba da gaskiya.”**

⁴⁹ Ma’aikacin hukuman ya ce, “Ranka yā daɗe, ka zo kafin ɗana yā mutu.”

⁵⁰ Sai Yesu ya amsa ya ce, **“Ka tafi. Danka zai rayu.”**

Mutumun kuwa ya amince da maganar da Yesu ya yi ya kuwa tafi. ⁵¹ Tun yana kan hanya, bayinsa suka tarye shi da labari cewa yaron yana warkewa. ⁵² Da ya tambayi lokacin da ɗansa ya sami sauki, sai suka ce masa, “Zazzabin ya sake shi jiya a sa’a ta bakwai.”

⁵³ Sai mahaifin ya gane a daidai wannan lokaci ne Yesu ya ce masa, **“Danka zai rayu.”** Saboda haka shi da dukan iyalinsa suka gaskata.

⁵⁴ Wannan ce abin banmamaki ta biyu da Yesu ya yi, bayan zuwansa daga Yahudiya zuwa Galili.

5

Warkarwa a tafki

¹ Bayan an dan jima, sai Yesu ya haura zuwa Urushalima don wani bikin Yahudawa. ² To, a Urushalima akwai wani tafki kusa da Kofar Tumaki, wanda a yaren Arameyik ake kira Betesda* an kuma kewaye shi da shirayi biyar. ³ A nan nakasassu da yawa sukan kwanta, makafi, guragu, shanyayyu.† ⁵ Akwai wani da yake nan ba shi da amfani shekara talatin da takwas. ⁶ Da Yesu ya gan shi kwance a can ya kuma sami labari cewa ya dade a wannan hali, sai ya tambaye shi, **“Kana so ka warke?”**

⁷ Marar amfanin nan ya ce, “Ranka yā dade, ba ni da wanda zai taimaka yā sa ni a cikin tafkin sa’ad da aka motsa ruwan. Yayinda nake kokarin shiga, sai wani yā riga ni.”

⁸ Sai Yesu ya ce masa, **“Tashi! Dauki tabarmarka ka yi tafiya.”** ⁹ Nan take mutumin ya warke; ya dauki tabarmarsa ya yi tafiya.

A ranar da wannan ya faru ranar Asabbaci ce, ¹⁰ saboda haka kuwa Yahudawa suka ce wa mutumin da aka warkar, “Yau Asabbaci ne; doka ta hana ka dauki tabarmarka.”

¹¹ Amma ya amsa ya ce, “Mutumin da ya warkar da ni shi ya ce mini, **“Dauki tabarmarka ka yi tafiya.”**”

¹² Sai suka tambaye shi suka ce, “Wane ne wannan da ya ce maka ka dauke ta ka yi tafiya?”

¹³ Mutumin da aka warkar kuwa bai ma san ko wane ne ba ne, gama Yesu ya face cikin taron da yake can.

¹⁴ Daga baya Yesu ya same shi a haikali ya ce masa, **“Ga shi, ka warke. Ka daina yin zunubi, in ba haka ba wani abin da ya fi wannan muni zai iya samunka.”**

¹⁵ Sai mutumin ya je ya gaya wa Yahudawa cewa Yesu ne ya warkar da shi.

Rai ta wurin Dan

¹⁶ To, domin Yesu yana yin waƙannan abubuwa a ranar Asabbaci, sai Yahudawa suka tsananta masa. ¹⁷ Yesu ya ce musu, **“Ubana yana cikin aikinsa kullum har yā zuwa wannan rana, haka ni ma, ina kan aiki.”** ¹⁸ Don haka Yahudawa suka kara nema su kashe shi; ba don yā karya Asabbaci kawai ba, har ma yana ce Allah Ubansa ne, yana mai da kansa daidai da Allah.

* **5:2** Waƙansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Betzata; waƙansu kuma suna da Betsaida ne a nan. † **5:3** Waƙansu rubuce-rubucen hannu marar muhimmanci sosai suna da shanyayyu, kuma suka jira a motsa ruwaye. 4 Lokaci-lokaci mala’ikan Ubangiji yakan sauko ya motsa ruwaye. Mutum na farko da ya shiga tafkin bayan motsawa zai warke daga kowace cutar da yake da ita.

¹⁹ Sai Yesu ya ba su wannan amsa cewa, “**Gaskiya nake gaya muku, Dan ba ya iya yin kome da kansa; yana yin abin da ya ga Ubansa yake yi ne kawai, gama duk abin da Uban yake yi shi ne Dan ma yake yi.** ²⁰ Gama Uban yana kaunar Dan yana kuma nuna masa duk abin da yake yi. I, za ku kuwa yi mamaki, gama zai nuna masa abubuwan da suka fi wadannan girma. ²¹ Gama kamar yadda Uban yake tā da matattu yake kuma ba su rai, haka ma Dan yake ba da rai ga wanda ya ga dama. ²² Bugu da kari, Uban ba ya hukunta kowa, sai dai ya danka dukan hukunci a hannun Dan, ²³ don kowa yā girmama Dan kamar yadda yake girmama Uban. Wanda ba ya girmama Dan ba ya girmama Uban, da ya aiko shi ke nan.

²⁴ “**Gaskiya nake gaya muku, duk wanda ya ji maganata ya kuma gaskata da wanda ya aiko ni yana da rai madawwami ba za a kuma hukunta shi ba; ya riga ya ketare daga mutuwa zuwa rai.** ²⁵ Gaskiya nake gaya muku, lokaci yana zuwa har ma ya riga ya zo sa’ad da matattu za su ji muryar Dan Allah wadanda kuwa suka ji za su rayu. ²⁶ Gama kamar yadda Uban yana da rai a cikinsa, haka ya sa Dan yā kasance da rai a cikin kansa. ²⁷ Ya kuma ba shi iko yā hukunta domin shi Dan Mutum ne.

²⁸ “**Kada ku yi mamakin wannan, gama lokaci yana zuwa da duk wadanda suke cikin kaburbura za su ji muryarsa** ²⁹ su kuma fito, wadanda suka aikata nagarta za su tashi zuwa ga rai, wadanda kuma suka aikata mugunta za su tashi zuwa ga hukunci. ³⁰ Ni kadai dai ba na iya yin kome, ina shari’a ne bisa ga abin da na ji. Shari’ata kuwa mai adalci ce. Gama ba na neman gamsar da kaina, sai dai in gamshi shi wanda ya aiko ni.

Shaidu game da Yesu

³¹ “**In na ba da shaida a kaina, shaidata ba gaskiya ba ce.** ³² Akwai wani mai ba da shaida mai kyau a kaina, na kuma san cewa shaidarsa game da ni gaskiya ce.

³³ “**Kun aika wajen Yohanna ya kuma yi shaida a kan gaskiya.** ³⁴ Ba cewa ina neman shaidar mutum ba ne; sai dai na fadi haka ne domin ku sami ceto. ³⁵ Yohanna fitila ne da ya ci ya kuma ba da haske, kun kuwa zaba ku ji dadin haskensa na dan lokaci.

³⁶ “**Ina da shaidar da ta fi ta Yohanna karfi. Gama aikin nan da Uba ya ba ni in kammala, wanda kuwa nake yi, yana ba da shaida cewa Uba ne ya aiko ni.**

³⁷ Uba da ya aiko ni kuwa kansa ya yi shaida game da ni. Ba ku taba jin muryarsa ko ganin siffarsa ba, ³⁸ maganarsa kuwa ba ta zama a cikinku, gama ba ku gaskata da wanda ya aiko ni ba. ³⁹ Kuna ta nazarin Nassosi da himma don kuna tsammani ta wurinsu ne kuna samun rai madawwami. Nassosin nan ne suke ba da shaida a kaina, ⁴⁰ duk da haka kun fi zuwa wurina domin ku sami rai.

⁴¹ “Ni ba na neman yabon mutane, ⁴² na fa san ku. Na san cewa ba ku da kaunar Allah a cikin zukatanku. ⁴³ Na zo a cikin sunan Ubana, ba ku kuwa karbe ni ba; amma a ce wani dabam ya zo a cikin sunan kansa, za ku karbe shi. ⁴⁴ Ta yaya za ku gaskata in kuna neman yabon junanku, ba kwa kuwa yin fofarin neman yabon da yake zuwa daga Allah Makadaici?”

⁴⁵ “Kada fa ku yi tsammani zan yi kararku wurin Uba. Akwai mai yin kararku, shi ne Musa, wanda kuke dogara da shi. ⁴⁶ Da a ce kun gaskata da Musa, da kun gaskata ni, domin ya rubuta game da ni. ⁴⁷ Amma da yake ba ku gaskata abin da ya rubuta ba, yaya za ku gaskata maganata?”

6

Yesu ya ciyar da dubu biyar

(Mattiyu 14.13-21; Markus 6.30-44; Luka 9.10-17)

¹ Dan lokaci bayan wannan, sai Yesu ya ketare zuwa gabar mai nesa na Tekun Galili (wato, Tekun Tibariya), ² sai taro mai yawa na mutane suka bi shi domin sun ga abubuwan banmamakin da ya yi ga marasa lafiya. ³ Sa’an nan Yesu ya hau gefen dutse ya zauna tare da almajiransa. ⁴ Bikin Ketarewan Yahudawa ya yi kusa.

⁵ Sa’ad da Yesu ya daga kai ya ga taro mai yawa suna zuwa wajensa, sai ya ce wa Filibus, “**Ina za mu sayi burodi saboda mutanen nan su ci?**” ⁶ Ya yi wannan tambayar don ya gwada shi ne kawai, gama ya riga ya san abin da zai yi.

⁷ Sai Filibus ya amsa ya ce, “Kai, ko albashin wata takwas ba zai iya sayan isashen burocin da kowa zai dan samu kadan ba!”

⁸ Sai wani daga cikin almajiransa Andarawus, dan’uwan Bitrus, ya yi magana, ⁹ “Ga wani yaro da kananan burocin sha’ir guda biyar da kananan kifi biyu, amma me wannan zai yi wa yawan mutanen nan.”

¹⁰ Yesu ya ce, “**Ku sa mutanen su zauna.**” Wurin kuwa akwai ciyawa da sosai, sai maza suka zazzauna, sun kai wajen dubu biyar. ¹¹ Sa’an nan Yesu ya dauki burocin,

ya yi godiya, ya kuma rarraba wa waƙanda suke zaune gwargwadon abin da ya ishe su. Haka kuma ya yi da kifin.

¹² Sa'ad da duk suka ci suka koshi, sai ya ce wa almajiransa, **"Ku tattara gutsattsarin da suka rage. Kada kome yā lalace."** ¹³ Saboda haka suka tattara su suka kuma cika kwanduna goma sha biyu na gutsattsarin burocin sha'ir biyar nan da suka ragu bayan kowa ya ci.

¹⁴ Bayan mutanen suka ga abin banmamakin da Yesu ya yi, sai suka fara cewa, "Lalle, wannan shi ne Annabin nan mai zuwa duniya." ¹⁵ Da Yesu ya gane suna shirin su ɗauke shi karfi da yaji su naɗa shi sarki, sai ya sāke komawa kan dutsen shi kaɗai.

Yesu ya yi tafiya a kan ruwa
(*Mattiyu 14.22-27; Markus 6.45-52*)

¹⁶ Da yamma ta yi, sai almajiransa suka gangara zuwa tafki, ¹⁷ inda suka shiga jirgin ruwa suka tasar wa haye tafkin zuwa Kafarnahum. A lokacin kuwa duhu ya yi, Yesu kuma bai riga ya zo wurinsu ba tukuna. ¹⁸ Iska mai karfi kuwa tana bugowa, ruwaye kuma suka fara hauka. ¹⁹ Bayan sun yi tuki wajen mil uku ko uku da rabi, sai suka ga Yesu ya kusato jirgin ruwan, yana takawa a kan ruwan; sai suka tsorata. ²⁰ Amma ya ce musu, **"Ni ne; kada ku ji tsoro."** ²¹ Sa'an nan suka yarda suka karɓe shi a cikin jirgin ruwan, nan da nan kuwa jirgin ya kai gaɓar da za su.

²² Kashegari taron da suka tsaya a wancan ketaren tafkin suka lura cewa jirgin ruwa ɗaya ne yake a can ɗa ma, kuma sun lura cewa Yesu bai shiga ciki tare da almajiransa ba, gama sun tashi su kaɗai. ²³ Sai ga waɗansu jiragen ruwa daga Tibariya suka iso kusa da wurin da mutanen suka ci buroci bayan Ubangiya ya yi godiya. ²⁴ Da taron suka lura cewa Yesu da almajiransa ba sa can, sai suka shiga jiragen ruwa suka tafi Kafarnahum neman Yesu.

Yesu burocin rai

²⁵ Da suka same shi a wancan ketaren tafkin, sai suka tambaye shi suka ce, "Rabbi, yausha ka kai nan?"

²⁶ Yesu ya amsa ya ce, **"Gaskiya nake gaya muku, kuna neman ne ba don kun ga abubuwan banmamaki ba, sai dai domin kun ci buroci kun koshi. ²⁷ Kada ku yi aiki saboda abincin da yake lalacewa, sai dai saboda abinci mai dawwama har yā zuwa rai madawwami, wanda Dan Mutum zai ba ku. A kansa ne Allah Uba ya sa hatimin amincewarsa."**

²⁸ Sai suka tambaye shi suka ce, "Me za mu yi don mu aikata ayyukan da Allah yake so?"

²⁹ Yesu ya amsa, "Aikin Allah shi ne, a gaskata da wanda ya aiko."

³⁰ Sai suka tambaye shi, "Wace abin banmamaki ce za ka yi don mu gani mu kuwa gaskata ka? Me za ka yi?"

³¹ Kakannin-kakanninmu sun ci Manna a hamada; kamar yadda yake a rubuce, 'Ya ba su burodi daga sama su ci.'*

³² Yesu ya ce musu, "**Gaskiya nake gaya muku, ba Musa ne ya ba ku burodi daga sama ba, sai dai Ubana ne yake ba ku burodi na gaskiya daga sama.** ³³ Gama burocin Allah shi ne wanda yake saukowa daga sama, yana kuma ba wa duniya rai."

³⁴ Sai suka ce, "Ranka yã dafɛ, daga yanzu ka dinga ba mu wannan burodi."

³⁵ Sa'an nan Yesu ya furta cewa, "**Ni ne burocin rai. Wanda ya zo wurina ba zai taba jin yunwa ba, wanda kuma ya gaskata da ni ba zai taba jin kishirwa ba.**

³⁶ Amma kamar yadda na fadfa muku, kun gan ni duk da haka ba ku gaskata ba. ³⁷ Duk waɗanda Uba ya ba ni za su zo wurina, kuma duk wanda ya zo wurina ba zan kore shi ba ko kaɗan. ³⁸ Gama na sauko daga sama ba don in cika nufin kaina ba sai dai don in cika nufin shi wanda ya aiko ni. ³⁹ Nufin wanda ya aiko ni kuwa shi ne, kada in yar da ko ɗaya daga cikin duk waɗanda ya ba ni, sai dai in tashe su a rana ta ƙarshe. ⁴⁰ Gama nufin Ubana shi ne, duk wanda yake duban Ɗan, ya kuma gaskata shi zai sami rai madawwami, ni kuwa zan tashe shi a rana ta ƙarshe."

⁴¹ Da jin haka, Yahudawa suka fara gunaguni a kansa, domin ya ce, "**Ni ne burocin da ya sauka daga sama.**"

⁴² Suka ce, "Kai, wannan ba Yesu ba ne, ɗan Yusuf, wanda mahaifinsa da mahaifiyarsa duk mun san su? Yaya yanzu zai ce, '**Na sauko daga sama?**'"

⁴³ Sai Yesu ya amsa ya ce, "**Ku daina gunaguni a junanku.** ⁴⁴ Ba mai iya zuwa wurina, sai dai in Uban da ya aiko ni ya jawo shi, ni kuwa zan tashe shi a rana ta ƙarshe. ⁴⁵ A rubuce yake a cikin Annabawa cewa, 'Allah zai koyar da dukansu.'†Duk wanda ya saurari Uba, ya kuma koyi daga wurinsa, zai zo wurina. ⁴⁶ Ba wanda ya taba ganin Uban, sai shi wanda ya zo daga Allah; shi ne kaɗai ya taba ganin Uban. ⁴⁷ Gaskiya nake gaya muku, wanda ya gaskata yana da rai madawwami. ⁴⁸ Ni ne burocin rai. ⁴⁹ Kakannin-kakanninku sun ci Manna a hamada, duk da haka suka mutu. ⁵⁰ Amma ga burocin da ya sauko daga sama, wanda mutum zai

⁴¹ Da jin haka, Yahudawa suka fara gunaguni a kansa, domin ya ce, "**Ni ne burocin da ya sauka daga sama.**"

⁴² Suka ce, "Kai, wannan ba Yesu ba ne, ɗan Yusuf, wanda mahaifinsa da mahaifiyarsa duk mun san su? Yaya yanzu zai ce, '**Na sauko daga sama?**'"

⁴³ Sai Yesu ya amsa ya ce, "**Ku daina gunaguni a junanku.** ⁴⁴ Ba mai iya zuwa wurina, sai dai in Uban da ya aiko ni ya jawo shi, ni kuwa zan tashe shi a rana ta ƙarshe. ⁴⁵ A rubuce yake a cikin Annabawa cewa, 'Allah zai koyar da dukansu.'†Duk wanda ya saurari Uba, ya kuma koyi daga wurinsa, zai zo wurina. ⁴⁶ Ba wanda ya taba ganin Uban, sai shi wanda ya zo daga Allah; shi ne kaɗai ya taba ganin Uban. ⁴⁷ Gaskiya nake gaya muku, wanda ya gaskata yana da rai madawwami. ⁴⁸ Ni ne burocin rai. ⁴⁹ Kakannin-kakanninku sun ci Manna a hamada, duk da haka suka mutu. ⁵⁰ Amma ga burocin da ya sauko daga sama, wanda mutum zai

⁴¹ Da jin haka, Yahudawa suka fara gunaguni a kansa, domin ya ce, "**Ni ne burocin da ya sauka daga sama.**"

⁴² Suka ce, "Kai, wannan ba Yesu ba ne, ɗan Yusuf, wanda mahaifinsa da mahaifiyarsa duk mun san su? Yaya yanzu zai ce, '**Na sauko daga sama?**'"

⁴³ Sai Yesu ya amsa ya ce, "**Ku daina gunaguni a junanku.** ⁴⁴ Ba mai iya zuwa wurina, sai dai in Uban da ya aiko ni ya jawo shi, ni kuwa zan tashe shi a rana ta ƙarshe. ⁴⁵ A rubuce yake a cikin Annabawa cewa, 'Allah zai koyar da dukansu.'†Duk wanda ya saurari Uba, ya kuma koyi daga wurinsa, zai zo wurina. ⁴⁶ Ba wanda ya taba ganin Uban, sai shi wanda ya zo daga Allah; shi ne kaɗai ya taba ganin Uban. ⁴⁷ Gaskiya nake gaya muku, wanda ya gaskata yana da rai madawwami. ⁴⁸ Ni ne burocin rai. ⁴⁹ Kakannin-kakanninku sun ci Manna a hamada, duk da haka suka mutu. ⁵⁰ Amma ga burocin da ya sauko daga sama, wanda mutum zai

⁴¹ Da jin haka, Yahudawa suka fara gunaguni a kansa, domin ya ce, "**Ni ne burocin da ya sauka daga sama.**"

⁴² Suka ce, "Kai, wannan ba Yesu ba ne, ɗan Yusuf, wanda mahaifinsa da mahaifiyarsa duk mun san su? Yaya yanzu zai ce, '**Na sauko daga sama?**'"

⁴³ Sai Yesu ya amsa ya ce, "**Ku daina gunaguni a junanku.** ⁴⁴ Ba mai iya zuwa wurina, sai dai in Uban da ya aiko ni ya jawo shi, ni kuwa zan tashe shi a rana ta ƙarshe. ⁴⁵ A rubuce yake a cikin Annabawa cewa, 'Allah zai koyar da dukansu.'†Duk wanda ya saurari Uba, ya kuma koyi daga wurinsa, zai zo wurina. ⁴⁶ Ba wanda ya taba ganin Uban, sai shi wanda ya zo daga Allah; shi ne kaɗai ya taba ganin Uban. ⁴⁷ Gaskiya nake gaya muku, wanda ya gaskata yana da rai madawwami. ⁴⁸ Ni ne burocin rai. ⁴⁹ Kakannin-kakanninku sun ci Manna a hamada, duk da haka suka mutu. ⁵⁰ Amma ga burocin da ya sauko daga sama, wanda mutum zai

* 6:31 Fit 16.4; Neh 9.15; Zab 78.24,25 † 6:45 Ish 54.13

iya ci, ba zai kuma mutu ba. ⁵¹ Ni ne burocin rai mai saukowa daga sama. Duk wanda ya ci wannan burocin, zai rayu har abada. Wannan burocin shi ne jikina, da zan bayar don duniya ta sami rai."

⁵² Sai Yahudawa suka fara gardama mai tsanani a junansu suna cewa, "Yaya wannan mutum zai ba mu naman jikinsa mu ci?"

⁵³ Sai Yesu ya ce musu, "**Gaskiya nake gaya muku, sai kun ci naman jikin Dan Mutum kuka kuma sha jininsa, ba za ku kasance da rai a cikinku ba.** ⁵⁴ Duk wanda ya ci naman jikina ya kuma sha jinina, yana da rai madawwami. Ni kuwa zan tashe shi a rana ta karshe. ⁵⁵ Gama naman jikina abinci ne na gaskiya jinina kuma abin sha ne na gaskiya. ⁵⁶ Duk wanda ya ci naman jikina ya kuma sha jinina, yana cikina, ni kuma ina cikinsa. ⁵⁷ Kamar dai yadda Uba mai rai ya aiko ni, ina kuma rayuwa ta saboda shi, haka ma wanda yake ni ne abincinsa zai rayu saboda ni. ⁵⁸ Wannan shi ne burocin da ya sauko daga sama. Kakannin-kakanninku sun ci Manna suka kuma mutu, amma duk wanda yake cin wannan burocin zai rayu har abada." ⁵⁹ Ya fadi wannan ne lokacin da yake koyarwa a cikin majami'a a Kafarnahum.

Almajirai masu yawa sun bar bin Yesu

⁶⁰ Da jin haka, da yawa daga cikin almajiransa suka ce, "Wannan koyarwa tana da wuya. Wa zai iya yarda da ita?"

⁶¹ Da yake ya san almajiransa suna gunaguni game da wannan, sai Yesu ya ce musu, "**Wannan ya bata muku rai ne? ⁶² Me za ku ce ke nan, in kuka gan Dan Mutum yana hawa zuwa inda yake dā! ⁶³ Ruhu ne yake ba da rai; jikin kam, ba ya amfana kome. Kalmomin da na fada muku, Ruhu ne, da kuma rai. ⁶⁴ Duk da haka akwai wadansunku da ba su gaskata ba.**" Gama Yesu ya sani tun farko, wadanda ba su gaskata ba, da kuma wanda zai bashe shi. ⁶⁵ Ya ci gaba da cewa, "**Shi ya sa na fada muku cewa ba mai iya zuwa wurina, sai dai Uba ya yardar masa.**"

⁶⁶ Daga wannan lokaci da yawa daga cikin almajiransa suka ja da baya, suka daina bin sa.

⁶⁷ Sai Yesu ya tambayi Sha Biyun, "**Ku ma za ku tafi ne?"**

⁶⁸ Sai Siman Bitrus ya amsa ya ce, "Ubangiji wajen wa za mu tafi? Kai ne da kalmomin rai madawwami. ⁶⁹ Mun gaskata mun kuma san cewa kai ne Mai Tsarkin nan na Allah."

⁷⁰ Sai Yesu ya amsa ya ce, "**Ba ni na zabe ku Sha Biyu ba? Amma dayanku Iblis ne!**" ⁷¹ (Yana nufin Yahuda,

ɗan Siman Iskariyot, wanda, ko da yake ɗaya ne cikin Sha Biyun, zai bashe shi daga baya.)

7

Yesu ya tafi Bikin Tabanakul

¹ Bayan wannan, sai Yesu ya yi ta zagawa a cikin Galili, da ganga bai yarda yã je Yahudiya ba domin Yahudawa a can suna nema su kashe shi. ² Amma sa'ad da Bikin Tabanakul na Yahudawa ya yi kusa, ³ sai 'yan'uwun Yesu suka ce masa, "Ya kamata ka bar nan ka tafi Yahudiya, don almajiranka su ga ayyukan banmamaki da kake yi. ⁴ Ba wanda yake so a san shi da zai yi abu a boye. Da yake kana yin waɗannan abubuwa, sai ka nuna kanka ga duniya." ⁵ Domin ko 'yan'uwan sa ma ba su gaskata da shi ba.

⁶ Saboda haka Yesu ya ce musu, "**Lokacina bai yi ba tukuna; amma a gare ku kowane lokaci daidai ne.** ⁷ **Duniya ba za tã iya kinku ba, amma ni take ki domin ina shaida cewa ayyukanta mugaye ne.** ⁸ **Ku ku tafi Bikin, ba zan haura zuwa wannan Bikin ba yanzu, domin lokacina bai yi ba tukuna.**" ⁹ Da ya faɗa haka, sai ya dakata a Galili.

¹⁰ Amma fa, bayan 'yan'uwan sa suka tafi Bikin, shi ma ya tafi, ba a fili ba, amma a boye. ¹¹ A Bikin kuwa, Yahudawa suka yi ta nemansa, suna cewa, "Ina mutumin yake?"

¹² A cikin taron kuwa aka yi ta raɗe-raɗe game da shi. Waɗansu suka ce, "Shi mutumin kirki ne."

Waɗansu kuwa suka ce, "A'a, ai, ruɗin mutane yake." ¹³ Amma ba wanda ya ce kome a fili game da shi don tsoron Yahudawa.

Yesu ya koyar a bikin

¹⁴ Sai bayan da aka kai tsakiyar Bikin, sa'an nan Yesu ya haura zuwa filin haikali ya fara koyarwa. ¹⁵ Yahudawa suka yi mamaki suna tambaya, "Yaya wannan mutum ya sami wannan sani haka ba tare da ya yi wani karatu ba?"

¹⁶ Yesu ya amsa ya ce, "**Koyarwata ba tawa ba ce, ta fito ne daga wurin wanda ya aiko ni.** ¹⁷ **Duk wanda ya zaɓi yin nufin Allah, zai gane ko koyarwata daga Allah ce, ko kuwa don kaina ne nake magana.** ¹⁸ **Mai magana don kansa, neman ɗaukakar kansa yake yi. Amma mai neman ɗaukakar wanda ya aiko shi, shi ne mai gaskiya, ba kuwa rashin gaskiya a gare shi.** ¹⁹ **Ashe, ba Musa ba ne ya ba ku Doka? Duk da haka ba ko ɗayanku da yake kiyaye Dokar. Me ya sa kuke nema ku kashe ni?"**

²⁰ Taron suka amsa suka ce, “Kana da aljani, wane ne yake so yā kashe ka?”

²¹ Yesu ya ce musu, **“Na yi abin banmamaki daya, dukanku kuwa kuka yi mamaki. ²² Duk da haka, domin Musa ya bar muku kaciya (ko da yake a gaskiya, ba daga wurin Musa ne ya fito ba, sai dai daga wurin kakannin kakanninku), ga shi kuna yin wa yaro kaciya a ranar Asabbaci. ²³ To, in za a iya yin wa yaro kaciya a ranar Asabbaci don kada a karya dokar Musa, don me kuke fushi da ni saboda na warkar da mutum a ranar Asabbaci? ²⁴ Ku daina yin shari’a bisa ga ganin ido, sai dai ku yi shari’a bisa ga adalci.”**

Shin, Yesu shi ne Kiristi?

²⁵ A nan ne fa wafansu mutane daga Urushalima suka fara tambaya suna cewa, “Ashe, ba wannan mutum ne suke nema su kashe ba? ²⁶ Ga shi nan yana magana a fili, su kuma ba su ce masa uffam ba. Ko hukumomi sun yarda cewa shi ne Kiristi? ²⁷ Mun dai san inda mutumin nan ya fito; amma sa’ad da Kiristi ya zo ba wanda zai san inda ya fito.”

²⁸ Yesu yana cikin koyarwa a filin haikali ke nan, sai ya daga murya ya ce, **“I, kun san ni, kun kuma san inda na fito. Ban zo don kaina ba, sai dai shi da ya aiko ni mai gaskiya ne. Ba ku san shi ba, ²⁹ amma na san shi, domin ni daga wurinsa ne, kuma shi ya aiko ni.”**

³⁰ Da jin haka, sai suka yi kokari su kama shi, sai dai ba wanda ya taɓa shi, don lokacinsa bai yi ba tukuna. ³¹ Duk da haka, da yawa a cikin taron suka ba da gaskiya gare shi. Suka ce, “Sa’ad da Kiristi ya zo, zai yi abubuwan banmamaki fiye da na wannan mutum ne?”

³² Farisiyawa suka ji taron suna rade-raden wafannan abubuwa game da shi. Sai manyan firistoci da Farisiyawa suka aiki masu gadin haikalin su kama shi.

³³ Sai Yesu ya ce, **“Ina tare da ku na ɗan kanƙanin lokaci ne kawai, sa’an nan zan koma wurin wanda ya aiko ni. ³⁴ Za ku neme ni, amma ba za ku same ni ba; inda nake kuwa, ba za ku iya zuwa ba.”**

³⁵ Sai Yahudawa suka ce wa juna, “Ina mutumin nan yake niyyar tafiya da ba za mu iya samunsa ba? Zai je wurin mutanenmu da suke zaune warwatse a cikin Hellenawa, yā kuma koya wa Hellenawa ne? ³⁶ Me yake nufi da ya ce, ‘**Za ku neme ni, amma ba za ku same ni ba,**’ da kuma ‘**Inda nake, ba za ku iya zuwa ba?**’”

³⁷ A rana ta ƙarshe kuma mafi girma ta Bikin, Yesu ya tsaya ya yi magana da babbar murya ya ce, **“Duk mai**

jin kishirwa, yā zo wurina yā sha. ³⁸ **Duk wanda ya gaskata da ni, kamar yadda Nassi ya ce, kogunan ruwa masu rai za su gudana daga cikinsa.** ³⁹ Da wannan yana nufin Ruhu ke nan, wanda waƙanda suka gaskata da shi za su karɓa daga baya. Har yā zuwa wannan lokaci ba a ba da Ruhu ba tukuna, da yake ba a riga an ɗaukaka Yesu ba.

⁴⁰ Da jin kalmominsa, waƙansu mutane suka ce, “Ba shakka, mutumin nan shi ne Annabin.”

⁴¹ Waƙansu suka ce, “Shi ne Kiristi.”

Waƙansu har wa yau suka ce, “Yaya Kiristi zai fito daga Galili? ⁴² Nassi bai ce Kiristi zai fito daga zuriyar Dawuda, daga kuma Betlehem garin da Dawuda ya zauna ba?” ⁴³ Sai mutanen suka rabu saboda Yesu. ⁴⁴ Waƙansu suka so su kama shi, sai dai ba wanda ya taɓa shi.

Rashin bangaskiyar shugabannin Yahudawa

⁴⁵ A ƙarshe masu gadin haikali suka koma wurin manyan firistocin da Farisiyawa, waƙanda suka tambaye su cewa, “Don me ba ku kawo shi nan ba?”

⁴⁶ Sai masu gadin suka ce, “Kai, babu wanda ya taɓa magana kamar wannan mutum.”

⁴⁷ Sai Farisiyawa suka amsa cikin fushi suka ce, “Af, kuna nufi har da ku ma ya ruɗe ku ke nan? ⁴⁸ Akwai wani daga cikin masu mulki ko cikin Farisiyawan da ya gaskata da shi? ⁴⁹ A’a! Sai dai wannan taron da ba su san kome game da Doka ba, la’anannu ne.”

⁵⁰ Nikodimus, wanda ya je wurin Yesu ɗā, wanda kuma yake ɗayansu ya ce, ⁵¹ “Ashe, dokarmu takan hukunta mutum ba tare da an fara ji daga bakinsa game da abin da yake yi ba?”

⁵² Sai suka amsa suka ce, “Kai ma daga Galili ne? Bincika ka gani, za ka iske cewa ba annabin da zai fito daga Galili.”

[Rubuce-rubucen farko-farko da kuma mafi ingancin da aka fi dogara da su tare da waƙansu shaidu na ɗā ba su da Yoh 7.53–8.11. Kadɓan daga cikin rubuce-rubucen hannu na ɗā sun ƙunshi waƙannan ayoyi, ko gaba ɗayansu ko kuma sashensu kawai bayan Yoh 7.36, Yoh 21.25, Luk 21.38 ko kuwa Luk 24.53.]

⁵³ Sai kowannensu ya koma gidansa.

8

¹ *Amma Yesu ya tafi Dutsen Zaitun.*

² *Da sassafe ya sāke bayyana a filin haikali, inda dukan mutane suka taru kewaye da shi, sai ya zauna don yā koya musu.* ³ *Sai malaman dokoki da Farisiyawa suka kawo wata macen da aka kama a zina. Suka sa ta tsaya a gaban taron*

⁴ suka kuma ce wa Yesu, “Malam, an kama wannan mace tana zina. ⁵ A cikin Doka Musa ya umarce mu, mu jajjefe irin waƙannan mata. To, me ka ce?” ⁶ Sun yi wannan tambaya ce don su sa masa tarko, don su sami hanyar zarge shi.

Amma Yesu ya sunkuya ya fara rubutu a kasa da yatsarsa. ⁷ Da suka ci gaba da yin masa tambayoyi, sai ya mike tsaye ya ce musu, “**In da wani a cikinku da ba shi da zunubi, sai yā fara jifanta da dutse.**” ⁸ Sai ya sāke sunkuyawa ya kuma yi rubutu a kasa.

⁹ Da jin haka, waƙanda suka ji sai suka fara tashi daga wurin ɗaya-ɗaya, tun daga babbansu har ya zuwa karaminsu, sai da aka bar Yesu kaƙai, tare da macen tsaye a wurin. ¹⁰ Sai Yesu ya mike tsaye ya tambaye ta ya ce, “**Mace, ina suke? Ba wanda ya hukunta ki?**”

¹¹ Ta ce, “Ba kowa, ranka yā daɗe.”

Sai Yesu ya ce, “**Haka ni ma ban hukunta ki ba. Ki tafi, ki daina rayuwar zunubi.**”

Gaskiyar shaidar Yesu

¹² Sa’ad da Yesu ya sāke magana da mutanen, sai ya ce, “**Ni ne hasken duniya. Duk wanda ya bi ni ba zai yi tafiya cikin duhu ba, sai dai yā sami hasken rayuwa.**”

¹³ Sai Farisiyawa suka tambaye shi suka ce, “Ga kai dai, kana yi wa kanka shaida, shaidarka kuwa ba tabbatacciya ba ce.”

¹⁴ Sai Yesu ya amsa ya ce, “**Ko na shaidi kaina, ai, shaidata tabbatacciya ce, gama na san inda na fito da kuma inda za ni. Amma ku ba ku san inda na fito ko inda za ni ba.** ¹⁵ Kuna shari’a bisa ga ma’aunin mutane; ni kuwa ba na yin wa kowa shari’a. ¹⁶ Amma ko da zan yi shari’a, shari’ata daidai ce, don ba ni kaƙai ba ne. Ina tare da Uba da ya aiko ni. ¹⁷ A cikin Dokarku a rubuce yake cewa shaidar mutum biyu tabbatacciya ce. ¹⁸ Ni ne nake shaidar kaina, Uba da ya aiko ni kuma yana shaidata.”

¹⁹ Suka tambaye shi suka ce, “Ina Uban nan naka?”

Sai Yesu ya ce, “**Ba ku san ni ko Ubana ba. Da kun san ni, da za ku san Ubana ma.**” ²⁰ Ya faɗi waƙannan kalmomi ne yayinda yake koyarwa a filin haikali, kusa da inda ake ajiye baye-baye. Duk da haka ba wanda ya kama shi, domin lokacinsa bai yi ba tukuna.

²¹ Har wa yau Yesu ya sāke ce musu, “**Zan tafi, za ku kuwa neme ni, za ku kuma mutu cikin zunubinku. Inda za ni, ba za ku iya zuwa ba.**”

²² Wannan ya sa Yahudawa suka yi tambaya suka ce, “Zai kashe kansa ne? Shi ya sa yake cewa, ‘**Inda za ni, ba za ku iya zuwa ba’?**”

²³ Amma ya ci gaba da cewa, “**Ku daga kasa kuke; ni kuwa daga bisa ne. Ku na duniyan nan ne; ni kuwa ba na duniyan nan ba ne.** ²⁴ Na gaya muku cewa za ku mutu cikin zunubanku; in ba ku gaskata cewa ni ne wanda na ce nake ba, lalle za ku mutu cikin zunubanku.”

²⁵ Suka ce, “Wane ne kai?”

Sai Yesu ya amsa ya ce, “**Ni ne wannan da na sha fadi muku.** ²⁶ Ina da abubuwa masu yawa da zan fada game ku in kuma yi muku shari’a. Amma wanda ya aiko ni mai aminci ne, abin da kuma na ji daga gare shi, shi nake gaya wa duniya.”

²⁷ Ba su gane cewa yana yin musu magana game da Ubansa ba ne. ²⁸ Saboda haka Yesu ya ce, “**Sa’ad da kuka daga Dan Mutum, a sa’an nan ne za ku san cewa ni ne wannan da na ce nake. Ni kuwa ba na yin kome ni kadai, sai in dai fadi abin da Uba ya koya mini.** ²⁹ Wanda kuwa ya aiko ni yana tare da ni; bai bar ni ni kadai ba, domin kullum ina aikata abin da ya gamshe shi.” ³⁰ Sa’ad da yake cikin magana, da yawa suka ba da gaskiya gare shi.

‘Ya’yan Ibrahim

³¹ Sai Yesu ya ce wa Yahudawan da suka gaskata da shi, “**In dai kun riƙe koyarwata, ku almajiraina ne da gaske.** ³² Sa’an nan za ku san gaskiya, gaskiyar kuwa za ta’ yantar da ku.”

³³ Sai suka amsa masa suka ce, “Ai, mu zuriyar Ibrahim ne kuma ba mu taba bauta wa kowa ba. Yaya za ka ce za a’ yantar da mu?”

³⁴ Yesu ya amsa ya ce, “**Gaskiya nake gaya muku, duk mai yin zunubi bawan zunubi ne.** ³⁵ Bawa dai ba shi da wurin zama na dindindin a cikin iyali, amma da na gida ne har abada. ³⁶ Saboda haka in ‘Dan ya’ yantar da ku, za ku’ yantu da gaske. ³⁷ Na dai san ku zuriyar Ibrahim ne. Duk da haka kuna shiri ku kashe ni, don maganata ba ta da wurin zama a cikinku. ³⁸ Ina fadi muku abin da na gani a wurin Ubana, ku kuwa kuna yin abin da kuka ji daga wurin ubanku.”

³⁹ Suka ce, “To, ai, Ibrahim ne mahaifinmu.”

Yesu ya ce, “**Da ku’ ya’yan Ibrahim ne, da za ku aikata abubuwan da Ibrahim ya yi.** ⁴⁰ Ga shi kun kudura, sai kun kashe ni, ni mutumin da ya fada muku gaskiyar

da na ji daga Allah. Ibrahim bai yi irin wadannan abubuwa ba. ⁴¹ Kuna yin abubuwan da ubanku yake yi ne."

Suka ce, "Mu fa ba shegu ba ne. Uba guda kafai da muke da shi, shi ne Allah kansa."

'Ya'yan Iblis

⁴² Yesu ya ce musu, "**Da Allah ne Ubanku, da kun kaunace ni, gama daga Allah na fito yanzu kuma ga ni nan. Ban zo saboda kaina ba, amma shi ne ya aiko ni. ⁴³ Me ya sa ba kwa gane da maganata? Don ba kwa iya jin abin da nake fadi. ⁴⁴ Ku na ubanku ne, Iblis, kuna kuwa so ku aikata abin da ubanku yake so. Shi mai kisankai ne tun farko. Ba ruwansa da gaskiya, gama gaskiya ba ta cikinsa. Yayinda yake karya, yana yin halinsa ne, gama shi makaryaci ne, uban karairayi kuma. ⁴⁵ Amma domin ina fadin gaskiya, ba kwa gaskata! ⁴⁶ Akwai waninku da zai iya hakaƙƙewa na taba yin zunubi? In kuwa gaskiya na fada, me ya sa ba kwa gaskata ni? ⁴⁷ Wanda yake na Allah, yakan ji abin da Allah yake fadi. Abin da ya sa ba kwa jin sa kuwa shi ne don ku ba na Allah ba ne."**

Shaidar Yesu game da kansa

⁴⁸ Yahudawa suka amsa masa suka ce, "Aha, ai, gaskiyarmu da muka ce kai mutumin Samariya ne, kana kuma da aljani."

⁴⁹ Yesu ya ce, "**Ni ba mai aljani ba ne, ni dai ina girmama Ubana, ku kuwa ba kwa girmama ni. ⁵⁰ Ba na nema wa kaina daukaka, amma akwai wani wanda yake neman mini, shi ne kuma alkali. ⁵¹ Gaskiya nake gaya muku, duk wanda ya kiyaye maganata, ba zai dandana mutuwa ba sam."**

⁵² Da jin haka Yahudawa suka ce, "Tabɗi, yanzu kam mun san kana da aljani! Ibrahim ya mutu haka ma annabawa, ga shi kana cewa duk wanda ya kiyaye maganarka ba zai dandana mutuwa ba sam. ⁵³ Ka fi Ibrahim mahaifinmu ne? Ya mutu, haka ma annabawa. Wa kake dauka kanka ne?"

⁵⁴ Yesu ya amsa ya ce, "**In ma na daukaka kaina, daukakata ba kome ba ce. Ubana, wanda kuke cewa shi ne Allahnku, shi ne wanda yake daukaka ni. ⁵⁵ Ko da yake ba ku san shi ba, ni dai na san shi. In kuwa na ce ban san shi ba, na zama makaryaci kamar ku ke nan, amma na san shi, kuma ina kiyaye maganarsa. ⁵⁶ Mahaifinku Ibrahim ya yi farin ciki sosai yā sami ganin ranata; ya kuwa gan ta, ya yi murna."**

⁵⁷ Sai Yahudawa suka ce masa, “Kai, shekarunka har yanzu ba su kai hamsin tukuna ba fa, har ka ga Ibrahim!”

⁵⁸ Yesu ya amsa ya ce, “**Gaskiya nake gaya muku, tun ba a haifi Ibrahim ba, ni ne!**” ⁵⁹ Da jin haka sai suka dabo duwatsu don su jajjefe shi, amma Yesu ya buya, ya fita daga filin haikali.

9

Yesu ya warkar da mutumin da aka haifa makaho

¹ Da Yesu yana tafiya, sai ya ga wani mutum wanda aka haifa makaho. ² Sai almajiransa suka tambaye shi suka ce, “Rabbi, wane ne ya yi zunubi, mutumin ne, ko iyayensa, da ya sa aka haife shi makaho?”

³ Sai Yesu ya ce, “**Ba don mutumin ko iyayensa sun yi zunubi ne ba, sai dai don a bayyana aikin Allah ne a rayuwarsa.** ⁴ **Muddin da sauran rana, dole mu yi aikin wanda ya aiko ni. Dare yana zuwa, sa’ad da ba wanda zai iya yin aiki.** ⁵ **Yayinda ina a cikin duniya, ni ne hasken duniya.**”

⁶ Bayan ya fadī haka, sai ya tofa miyau a kasa, ya kwaba laka da miyau dīn, ya kuma shafa a idanun mutumin. ⁷ Ya ce masa, “**Je ka, ka wanke a Tafkin Silowam**” (kalman nan tana nufin “Aikakke”). Saboda haka mutumin ya tafi ya wanke, ya kuma dawo gida yana gani.

⁸ Makwabta da wafanda suka saba ganinsa dā yana bara, suka ce, “Kai, ba wannan mutum ne ya saba zama yana bara ba?” ⁹ Wafansu suka ce shi mana.

Wafansu kuwa suka ce, “A’a, ya dai yi kama da shi.”

Amma shi dīn ya ce, “Kwarai kuwa ni ne.”

¹⁰ Sai suka ce, “To, yaya aka yi idanunka suka buɗe?”

¹¹ Ya amsa ya ce, “Mutumin da ake kira Yesu ne ya kwaba laka ya shafa mini a idanu. Ya ce mini in je Silowam in wanke. Na kuwa tafi, na wanke, sai na sami ganin gari.”

¹² Suka tambaye shi suka ce, “Ina mutumin yake?”

Ya ce, “Ban sani ba.”

Farisiyawa sun bincike warkarwar

¹³ Sai suka kawo mutumin da dā yake makaho wurin Farisiyawa. ¹⁴ To, a ranar da Yesu ya kwaba laka ya buɗe idanun mutumin ranar Asabbaci ce. ¹⁵ Saboda haka Farisiyawa suka tambaye shi yadda ya sami ganin gari. Mutumin ya amsa, “Ya shafa laka a idanuna, sai na wanke, ina kuwa gani.”

¹⁶ Sai wafansu daga cikin Farisiyawa suka ce, “Mutumin nan ba daga Allah yake ba, don ba ya kiyaye ranar Asabbaci.”

Amma wadansu suka yi tambaya suka ce, “Yaya mutum mai zunubi zai yi irin abubuwan banmamaki haka?” Sai ra’ayinsu ya sha bamban.

¹⁷ A karshe suka sāke koma ga makahon suka ce, “Kai fa, me ka gani game da shi? Idanunka ne fa ya buɗe.”

Sai mutumin ya ce, “Tab, ai, shi annabi ne.”

¹⁸ Yahudawa dai ba su yarda cewa dā shi makaho ne ya kuma sami ganin gari ba, sai da suka kira iyayen mutumin.

¹⁹ Suka tambaye su, “Wannan dānku ne? Shi ne wanda kuka ce an haife shi makaho? To, ta yaya yake gani yanzu?”

²⁰ Iyayen suka amsa suka ce, “Mun dai san shi dānmu ne, mun kuma san cewa an haife shi makaho. ²¹ Sai dai yadda yake gani yanzu, ko kuma wa ya buɗe idanunsa, ba mu sani ba. Ku tambaye shi. Ai, shi ba yaro ba ne, zai faɗa da bakinsa.” ²² Iyayensa sun faɗa haka ne saboda suna tsoron Yahudawa, gama Yahudawa sun riga sun yanke shawara cewa duk wanda ya yarda cewa Yesu shi ne Kiristi, za a kore shi daga majami’a. ²³ Shi ya sa iyayensa suka ce, “Ai, shi ba yaro ba ne, ku tambaye shi.”

²⁴ Sai suka sāke kiran mutumin nan da yake makaho a dā, suka ce masa, “Ka dāukaka Allah, mu kam, mun san mutumin nan mai zunubi ne.”

²⁵ Sai ya amsa ya ce, “Ko shi mai zunubi ne ko babu, ni dai ban sani ba. Abu dāya fa na sani, dā ni makaho ne, amma yanzu ina gani!”

²⁶ Sai suka tambaye suka ce, “Shin, me ya yi maka? Ta yaya ya buɗe idanunka?”

²⁷ Ya amsa ya ce, “Na riga na gaya muku ba ku kuwa saurara ba. Don me kuke so ku sāke ji? Ko ku ma kuna so ku zama almajiransa ne?”

²⁸ Sai suka hau shi da zagi suna cewa, “Kai ne dai almajirin mutumin! Mu almajiran Musa ne! ²⁹ Mun dai san cewa Allah ya yi magana da Musa, amma wannan mutum ba mu san inda ya fito ba.”

³⁰ Sai mutumin ya ce, “Cabdi, yau ga abin mamaki! Ba ku san inda ya fito ba, ga shi kuwa ya buɗe idanuna. ³¹ Mun san cewa Allah ba ya sauraron masu zunubi. Yakan saurari mai tsoronsa mai aikata nufinsa. ³² Ba wanda ya taɓa ji cewa an buɗe idanun wanda aka haifa makaho. ³³ Da mutumin nan ba daga Allah ba ne, da ba abin da zai iya yi.”

³⁴ Sai suka amsa suka ce, “Kai da aka haifa cike da zunubi; za ka yi karambanin koyarwar da mu!” Sai suka kore shi.

³⁵ Yesu ya ji labari cewa sun kore shi, da ya same shi kuwa, sai ya ce, **“Ka gaskata da Dan Mutum?”**

³⁶ Sai mutumin ya amsa ya ce, “Ranka yã dafɛ, wane ne shi? Gaya mini, don in gaskata da shi.”

³⁷ Yesu ya ce, **“Yanzu ka gan shi; tabbatacce ma, shi ne yake magana da kai.”**

³⁸ Sai mutumin ya ce, “Ubangiji, na gaskata,” ya kuma yi masa sujada.

³⁹ Yesu ya ce, **“Saboda shari’a ce na zo duniya nan, saboda makafi su sami ganin gari, waɗanda suke gani kuma su makance.”**

⁴⁰ Da Farisiyawan da suke tare da shi suka ji ya faɗi haka sai suka yi tambaya suka ce, “Mene? Mu ma makafi ne?”

⁴¹ Yesu ya ce, **“Ai, da ku makafi ne ma, da ba ku da zunubi, amma da yake kun ce, kuna gani, zunubanku suna nan daram.”**

10

Makiyayi da garkensa

¹ **“Gaskiya nake gaya muku, mutumin da bai shiga inda ake ajiye garken tumaki ta kofa ba, amma ya hau ta katanga, barawo ne, ɗan fashi kuma. ² Mutumin da ya shiga ta kofa makiyayin tumakinsa ne. ³ Mai gadin yakan buɗe wa makiyayin kofa, tumakin kuma sukan saurari muryarsa. Yakan kira tumakinsa da suna, yã kuma fid da su waje. ⁴ Sa’ad da ya fitar da dukan nasa waje, sai ya ja gabansu, tumakinsa kuma sukan bi shi domin sun san muryarsa. ⁵ Amma ba za su taba bin baƙo ba; sai dai ma su guje masa don ba su san muryar baƙo ba.”** ⁶ Yesu ya yi musu wannan misali, amma ba su fahimci abin da yake faɗa musu ba.

⁷ Saboda haka Yesu ya sãke cewa, **“Gaskiya nake gaya muku, ni ne kofar tumakin. ⁸ Duk waɗanda suka riga ni zuwa barayi ne, ’yan fashi kuma, amma tumakin ba su saurare su ba. ⁹ Ni ne kofar; duk wanda ya shiga ta wurina zai sami ceto. Zai rika shiga yã fita yã kuwa sami wurin kiwo. ¹⁰ Barawo yakan zo don yã yi sata ne kawai da kisa da kuma barna. Ni kuwa na zo ne don su sami rai, su kuma same shi a yalwace.”**

¹¹ **“Ni ne makiyayi mai kyau. Makiyayi mai kyau yakan ba da ransa domin tumakin. ¹² Wanda aka ɗauko haya ba shi ne makiyayi mai tumakin ba. Saboda haka sa’ad da ya ga kyarkeci yana zuwa, sai yã sheka da gudu yã bar tumakin. Sai kyarkecin yã kai wa garken hari, yã kuma watsar da su. ¹³ Mutumin yakan gudu**

don shi ðan haya ne kawai, bai kuwa damu da tumakin ba.

¹⁴ “Ni ne makiyayi mai kyau; na san tumakina, tumakina kuma sun san ni, ¹⁵ kamar yadda Uba ya san ni, ni kuma na san Uba, ina kuwa ba da raina domin tumakin. ¹⁶ Ina da waɗansu tumaki da ba na wannan garken ba ne. Dole ne in kawo su su ma. Za su saurari muryata, za su kasance garke guda ɗaya, makiyayi guda kuma. ¹⁷ Abin da ya sa Ubana yake kaunata ke nan, domin ina ba da raina, in ɗauko shi kuma. ¹⁸ Ba mai karbe mini rai, ina dai ba da shi. Ina da iko in ba da shi, ina da iko in ɗauko shi kuma. Wannan umarni kuwa daga wurin Ubana na karbo shi.”

¹⁹ Saboda waɗannan kalmomi fa, sai baraka ta sãke shiga cikin Yahudawa. ²⁰ Da yawa daga cikinsu suka ce, “Yana da aljani, yana kuma hauka. Don me za ku saurare shi?”

²¹ Amma waɗansu suka ce, “Kai, waɗannan kalmomi ba na mai aljani ba ne. Anya, aljani yana iya buɗe idanun makaho?”

Rashin bangaskiyar Yahudawa

²² Bikin Mikawa* a Urushalima ya kewayo, lokacin sanyin hunturu ne kuwa. ²³ Sai ga Yesu a filin haikali yana zagawa a Shirayin Solomon, ²⁴ sai Yahudawa suka taru kewaye da shi, suka ce masa, “Har yausha za ka bar mu da shakka? In kai ne Kiristin, ka faɗa mana a fili mana.”

²⁵ Yesu ya amsa ya ce, “**Na faɗa muku, amma ba ku gaskata ba. Ayyukan da nake yi cikin sunan Ubana su suke nuna ko wane ne ni.** ²⁶ Amma ba ku gaskata ba domin ku ba tumakina ba ne. ²⁷ Tumakina sukan saurari muryata; na sansu, suna kuma bi na. ²⁸ Ina ba su rai madawwami, ba za su taba hallaka ba; ba kuma mai kwace su daga hannuna. ²⁹ Ubana, wanda ya ba ni su, ya fi duka girma, ba mai kwace su daga hannun Ubana. ³⁰ Da ni da Uba ɗaya ne.”

³¹ Sai Yahudawa suka sãke ɗebo duwatsu don su jajjefe shi, ³² amma Yesu ya ce musu, “**Na nuna muku ayyukan alheri masu yawa da Uba ya aiko ni in yi, a kan wanne kuke so ku jajjefe ni?**”

³³ Yahudawa suka amsa suka ce, “Ai, ba don wani daga cikin waɗannan ayyukan alheri ne muke so mu jajjefe ka ba, amma don sabon da kake yi, kai da kake mutum kawai, kana mai da kanka Allah.”

³⁴ Yesu ya amsa musu ya ce, “**Ba a rubuce yake a cikin Dokarku ba cewa, ‘Na ce ku alloli ne’†? ³⁵ Mun dai san Nassi ba ya karya, In har ya kira su waɗanda maganar**

* 10:22 Wato, Hanukka † 10:34 Zab 82.6

Allah ta zo musu, 'alloli,' ³⁶ to, game da wanda Uba ya kebe a matsayin nasa ne ya kuma aiko shi duniya. Don me kuke ce sabo nake, domin na ce, 'Ni Dan Allah ne?' ³⁷ In ba ayyukan da Ubana yake yi ne nake yi ba, to, kada ku gaskata ni. ³⁸ Amma in su nake yi, ko ba ku gaskata ni ba, to, ku gaskata ayyukan, don ku sani, ku kuma gane, Uban yana cikina, ni kuma ina cikin Uban." ³⁹ Sai suka sãke yin kofari su kama shi, amma ya kufuce musu.

⁴⁰ Sa'an nan Yesu ya sãke koma ketaren Urdun inda dā Yohanna yake baftisma. A can ya zauna ⁴¹ mutane da yawa suka zo wurinsa. Suka ce, "Ko da yake Yohanna bai yi wani abin banmamaki ba, duk abubuwan da Yohanna ya fada game da mutumin nan gaskiya ne." ⁴² A nan kuwa mutane da yawa suka gaskata da Yesu.

11

Mutuwar Lazarus

¹ To, an yi wani mutum mai suna Lazarus wanda ya yi rashin lafiya. Shi daga Betani ne, kauyen su Maryamu da 'yar'uwarta Marta. ² Maryamun nan kuwa, wadda dan'uwanta Lazarus yake rashin lafiya, ita ce ta zuba wa Ubangiji turare ta kuma goge kafafunsa da gashin kanta. ³ Saboda haka 'yan'uwansa mata suka aika da sako wa Yesu cewa, "Ubangiji, wannan da kake kauna yana rashin lafiya."

⁴ Sa'ad da ya ji haka, sai Yesu ya ce, "**Wannan rashin lafiya ba zai kai ga mutuwa ba. A'a, sai dai don a daukaka Allah a kuma daukaka Dan Allah ta wurin wannan.**" ⁵ Yesu kuwa yana kaunar Marta da 'yar'uwarta da kuma Lazarus. ⁶ Duk da haka sa'ad da ya ji Lazarus ba shi da lafiya, sai ya kara kwana biyu a inda yake.

⁷ Sai ya ce wa almajiransa, "**Mu koma Yahudiya.**"

⁸ Sai suka ce, "Rabbi, ba da dadewa ba ne Yahudawa suka nemi su jajjefe ka, duk da haka za ka koma can?"

⁹ Yesu ya amsa ya ce, "**Ba sa'a goma sha biyu ce yini guda ba? Mutumin da yake tafiya da rana ba zai yi tuntube ba gama yana ganin hasken duniyan nan.**" ¹⁰ Sai a sa'ad da yake tafiya da dare ne zai yi tuntube, don ba shi da haske."

¹¹ Bayan ya fada haka, sai ya kara ce musu, "**Abokinmu Lazarus ya yi barci, amma za ni in tashe shi.**"

¹² Almajiransa suka ce, "Ubangiji, in barci ne yake, to, ai, zai sami sauki." ¹³ Yesu kuwa yana magana mutuwarsa ce, amma almajiransa suka dauka yana nufin barcin gaskiya ne.

¹⁴ Saboda haka sai ya gaya musu a fili cewa, **“Lazarus ya mutu, ¹⁵ amma saboda ku na yi farin ciki da ba na can, domin ku gaskata. Amma mu dai je wurinsa.”**

¹⁶ Sai Toma (wanda ake kira Didaimus) ya ce wa sauran almajiran, “Mu ma mu je, mu mutu tare da shi.”

Yesu ya yi wa ‘yan’uwan Lazarus mata ta’aziyya

¹⁷ Da isowarsa, Yesu ya tarar Lazarus ya riga ya yi kwana hudu a kabari. ¹⁸ Betani bai kai mil biyu ba daga Urushalima, ¹⁹ Yahudawa da yawa kuwa suka zo wurin Marta da Maryamu don su yi musu ta’aziyya, saboda rasuwar dan’uwansu. ²⁰ Sa’ad da Marta ta ji cewa Yesu yana zuwa, sai ta fita don ta tarye shi, amma Maryamu ta zauna a gida.

²¹ Sai Marta ta ce wa Yesu, “Ubangiji, da kana nan da dan’uwana bai mutu ba. ²² Amma na san cewa ko yanzu ma Allah zai ba ka duk abin da ka roka.”

²³ Yesu ya ce mata, **“Dan’uwanki zai sāke tashi.”**

²⁴ Marta ta amsa ta ce, “Na sani zai sāke tashi a tashin matattu a rana ta karshe.”

²⁵ Yesu ya ce mata, **“Ni ne tashin matattu da kuma rai. Duk wanda ya gaskata da ni zai rayu, ko ya mutu; ²⁶ kuma duk wanda yake raye ya kuma gaskata da ni ba zai taba mutuwa ba. Kin gaskata wannan?”**

²⁷ Sai ta ce masa, “I, Ubangiji, na gaskata kai ne Kiristi, Dan Allah, mai zuwa cikin duniya.”

²⁸ Bayan ta fada haka kuwa, sai ta koma ta je ta kira ‘yar’uwarta Maryamu a gefe. Ta ce, “Ga Malam ya zo, kuma yana kiranki.” ²⁹ Sa’ad da Maryamu ta ji haka sai ta yi wuf ta tafi wurinsa. ³⁰ Yesu dai bai riga ya shiga kauyen ba tukuna, har yanzu yana inda Marta ta tarye shi. ³¹ Da Yahudawan da suke tare da Maryamu a cikin gida, suke mata ta’aziyya, suka ga ta yi wuf ta fita, sai suka bi ta, suna tsammani za ta kabarin ne ta yi kuka a can.

³² Sa’ad da Maryamu ta kai inda Yesu yake, ta kuma gan shi, sai ta fadi a gabansa ta ce, “Ubangiji, da kana nan, da dan’uwana bai mutu ba.”

³³ Da Yesu ya ga tana kuka, Yahudawan da suka zo tare da ita ma suna kuka, sai ya yi juyayi kwarai a ruhu ya kuma damu. ³⁴ Sai ya yi tambaya ya ce, **“Ina kuka sa shi?”**

Suka amsa suka ce, “Ubangiji zo ka gani.”

³⁵ Yesu ya yi kuka.

³⁶ Sai Yahudawa suka ce, “Dubu yadda yake kaunarsa!”

³⁷ Amma wadansunsu suka ce, “Anyu, wanda ya buɗe wa makahon nan idanu, ba zai iya yin wani abu ya hana wannan mutum mutuwa ba?”

Yesu ya t̄a da Lazarus daga matattu

³⁸ Yesu, har yanzu cike da juyayi, ya zo kabarin. Kogo ne da aka rufe bakin da dutse. ³⁹ Sai Yesu ya ce, **“Ku kawar da dutsen.”**

Marta, ‘yar’uwan mamacin ta ce, “Ubangiji, yanzu, ai, zai yi wari, don yau kwanansa huɗu ke nan a can.”

⁴⁰ Sai Yesu ya ce, **“Ban gaya miki cewa in kin gaskata za ki ga ɗaukakar Allah ba?”**

⁴¹ Saboda haka suka kawar da dutsen. Sa’an nan Yesu ya dubi sama ya ce, **“Uba, na gode maka da ka saurare ni.**

⁴² **Na san kullum kakan saurare ni, na dai faɗa haka ne saboda amfanin mutanen nan da suke tsaitsaye, don su gaskata kai ka aiko ni.”**

⁴³ Sa’ad da ya faɗa haka, sai Yesu ya yi kira da babbar murya ya ce, **“Lazarus, ka fito!”** ⁴⁴ Sai mamacin ya fito, hannuwansa da kafafunsa a daure da kyallayen lilin, fuskarsa kuwa an naɗe da mayafi.

Yesu ya ce musu, **“Ku tube kayan bizo, ku bar shi yã tafi.”**

*An kulla shawara a kashe Yesu
(Mattiyu 26.1-5; Markus 14.1,2; Luka 22.1,2)*

⁴⁵ Saboda haka Yahudawa da yawa da suka zo don su ziyarci Maryamu, suka kuma ga abin da Yesu ya yi, suka ba da gaskiya gare shi. ⁴⁶ Amma waɗansunsu suka je wurin Farisiyawa suka gaya musu abin da Yesu ya yi. ⁴⁷ Sai manyan firistoci da Farisiyawa suka kira taron Majalisa.

Suka yi tambaya suna cewa, “Me muke yi ne? Ga mutumin nan yana yin abubuwan banmamaki masu yawa. ⁴⁸ In fa muka kyale shi ya ci gaba da haka, kowa zai gaskata da shi, Romawa kuma su zo su karɓe wurinmu su kuma kwace kasarmu.”

⁴⁹ Sai waninsu, mai suna Kayifas, wanda ya kasance babban firist a shekarar ya ce, “Ku dai ba ku san kome ba! ⁵⁰ Ba ku gane ba, ai, gwamma mutum ɗaya yã mutu saboda mutane da duk kasar ta hallaka.”

⁵¹ Bai faɗa haka bisa nufinsa ba, sai dai a matsayinsa na babban firist a shekarar, ya yi annabci ne cewa Yesu zai mutu saboda kasar Yahudawa, ⁵² ba don kasan nan kaɗai ba amma don yã tattaro ‘ya’yan Allah da suke warwatse ma, su zama ɗaya. ⁵³ Saboda haka, daga wannan rana suka kulla su ɗauke ransa.

⁵⁴ Saboda haka Yesu bai kara tafiya a cikin Yahudawa a sarari ba. A maimako haka sai ya janye zuwa yankin kusa da hamada, a wani kauye da ake kira Efraim, inda ya zauna da almajiransa.

⁵⁵ Sa'ad da lokaci ya yi kusa a yi Bikin Ketarewa na Yahudawa, da yawa suka haura daga kauyuka zuwa Urushalima, don su tsarkake kansu kafin Bikin Ketarewa. ⁵⁶ Suka yi ta neman Yesu, da suke a tsaitsaye a filin haikali kuwa suka dinga tambayar juna, suna cewa, "Me kuka gani? Anya, zai zo Bikin kuwa?" ⁵⁷ Manyan firistoci da Farisiyawa tuni sun riga sun yi umarni cewa duk wanda ya san inda Yesu yake, yä fafa don su kama shi.

12

An shafe Yesu da mai a Betani
(Mattiyu 26.6-13; Markus 14.3-9)

¹ Kwana shida kafin Bikin Ketarewa, sai Yesu ya iso Betani, inda Lazarus yake, wanda Yesu ya tã da daga matattu. ² A nan aka shirya abincin yamma don girmama Yesu. Marta ta ce yi hidima, Lazarus kuma yana ðaya cikin waɗanda suke ci tare shi. ³ Sai Maryamu ta ðauki wajen awo guda na nardi zalla, turare mai tsada; ta zuba a kafafun Yesu ta kuma goge kafafunsa da gashinta. Gidan duk ya cika da kanshin turaren.

⁴ Amma ðaya daga cikin almajiransa, Yahuda Iskariyot, wanda daga baya zai bashe shi, bai amince ba ya ce, ⁵ "Don me ba a sayar da turaren nan aka kuma ba da kuɗin ga matalauta ba? Ai, kuɗin ya kai albashin shekara guda."

⁶ Ya yi wannan magana ba don ya kula da matalauta ba ne, sai dai don shi ñarawo ne. Da yake shi ne mai ajiya jakar kuɗin, yakan taimaki kansa da abin da aka sa a ciki.

⁷ Yesu ya ce, "**Ku kyale ta, an nufa ta ajiye wannan turaren don ranar jana'izata.** ⁸ **Kullum za ku kasance da matalauta, amma ba kullum za ku kasance tare da ni ba.**"

⁹ Ana cikin haka sai babban taron Yahudawa suka sami labari Yesu yana can suka kuwa zo, ba kawai don shi ba amma don su kuma ga Lazarus, wanda ya tã da daga matattu. ¹⁰ Saboda haka manyan firistoci suka kulla su kashe Lazarus shi ma, ¹¹ gama dalilinsa Yahudawa da yawa suna komawa ga Yesu suna kuma ba da gaskiya gare shi.

Shiga mai nasara
(Mattiyu 21.1-11; Markus 11.1-11; Luka 19.28-40)

¹² Kashegari babban taron da suka zo Bikin suka sami labari cewa Yesu yana kan hanyarsa zuwa Urushalima. ¹³ Sai suka ðaɗɗauko rassan dabino suka fiffita taryensa, suna ðaga murya suna cewa, "Hosanna!"

“Mai albarka ne wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji!”*

“Mai albarka ne Sarkin Isra’ila!”

¹⁴ Yesu ya sami ɗan jaki, ya hau, kamar yadda yake a rubuce cewa,

¹⁵ “Kada ki ji tsoro, ya Diyar Sihiyona;

duba, ga sarkinki yana zuwa,

zaune a kan aholaki jaki.”†

¹⁶ Da fari almajiransa ba su gane dukan wannan ba. Sai bayan da aka ɗaukaka Yesu, sa’an nan suka gane cewa an rubuta waɗannan abubuwa game da shi ne, har ma suka yi masa waɗannan abubuwa.

¹⁷ Taron da suke tare da shi a sa’ad da ya kira Lazarus daga kabari ya kuma tā da shi daga matattu suka yi ta baza labarin. ¹⁸ Mutane da yawa kuwa suka fita taryensa, saboda sun ji labarin abin banmamakin da ya yi. ¹⁹ Saboda haka Farisiyawa suka ce wa juna, “Duba, wannan ba ya kai mu ko’ina. Ga shi, duk duniya tana bin sa!”

Yesu ya yi maganar mutuwarasa

²⁰ To, akwai waɗansu Hellenawa a cikin waɗanda suka haura don su yi sujada a Bikin. ²¹ Suka zo wurin Filibus, wanda yake daga Betsaida ta Galili, da roko. Suka ce, “Ranka yā daɗe, muna so mu ga Yesu.” ²² Sai Filibus ya je ya gaya wa Andarawus, Andarawus da kuma Filibus suka gaya wa Yesu.

²³ Yesu ya amsa ya ce, **“Lokaci ya yi da za a ɗaukaka Dan Mutum. ²⁴ Gaskiya nake gaya muku, sai kwayar alkama ta fāɗi kasa ta mutu, in ba haka ba za tā kasance kwaya ɗaya tak. Amma in ta mutu, za tā ba da ‘ya’ya da yawa. ²⁵ Duk mai kaunar ransa, zai rasa shi, duk mai kin ransa a wannan duniya, zai kiyaye shi har yā zuwa rai madawwami. ²⁶ Duk wanda zai bauta mini dole yā bi ni, inda kuma nake, a can bawana zai kasance. Ubana zai girmama wanda yake bauta mini.**

²⁷ **“Yanzu kuwa na damu, amma me zan ce? ‘Uba, ka cece ni daga wannan sa’a’? A’a, ai, saboda wannan dalili ne musamman na zo. ²⁸ Uba, ka ɗaukaka sunanka!”**

Sai wata murya ta fito daga sama ta ce, “Na riga na ɗaukaka shi, zan kuma kara ɗaukaka shi.” ²⁹ Taron da suke a wurin suka ji, suka ce an yi tsawa; waɗansu kuwa suka ce mala’ika ne ya yi masa magana.

³⁰ Yesu ya ce, **“An yi wannan muryar saboda amfaninku ne, ba don nawa ba. ³¹ Yanzu ne za a yi**

* 12:13 Zab 118.25,26 † 12:15 Zak 9.9

wa duniyan nan shari'a, yanzu ne za a tumbuke mai mulkin duniyan nan. ³² **Amma ni, sa'ad da aka daga ni daga kasa, zan ja dukan mutane gare ni.** ³³ Ya fada haka ne don ya nuna irin mutuwar da zai yi.

³⁴ Sai taron suka ce, "Ahab, Dokarmu ta gaya mana cewa, Kiristi zai kasance har abada, to, yaya za ka ce, '**Dole ne a daga Dan Mutum?**' Wane ne wannan 'Dan Mutum?'"

³⁵ Sai Yesu ya ce musu, "**Haske zai kasance da ku na dan lokaci. Ku yi tafiya yayinda hasken yana nan tare da ku, kada duhu ya cim muku. Mai tafiya a cikin duhu bai san inda za shi ba.** ³⁶ **Ku dogara ga hasken yayinda kuke da shi, don ku zama 'ya'yan haske.**" Da Yesu ya gama magana, sai ya tafi ya buya daga gare su.

Yahudawa sun ci gaba da rashin bangaskiya

³⁷ Ko bayan Yesu ya yi dukan wafannan abubuwan banmamaki a gabansu, duk da haka ba su gaskata da shi ba. ³⁸ Wannan ya faru ne, don a cika maganar annabi Ishaya cewa,

"Ubangiji, wa ya gaskata sakonmu,

ga wa kuma aka bayyana hannun ikon Ubangiji?"‡

³⁹ Saboda haka ba su iya gaskatawa ba, domin, kamar yadda Ishaya ya fada a wani wuri cewa,

⁴⁰ "Ya makantar da idanunsu
ya kuma taurare zukatansu,

don kada su gani da idanunsu,

ko su fahimta a zukatansu,

ko kuwa su juyo, har in warkar da su."§

⁴¹ Ishaya ya fadi haka ne, saboda ya hangi daukakar Yesu, ya kuwa yi magana a kansa.

⁴² Duk da haka, da yawa har daga cikin shugabanni ma suka gaskata da shi. Amma saboda Farisiyawa ba su furta bangaskiyarsu ba, don tsoron kada a kore su daga majami'a; ⁴³ gama sun fi son yabon mutane, fiye da yabon Allah.

⁴⁴ Sa'an nan Yesu ya daga murya ya ce, "**Duk wanda ya gaskata da ni, ba ni yake gaskatawa ba, amma ga wanda ya aiko ni ne.** ⁴⁵ **Duk mai dubana, yana duban wanda ya aiko ni ne.** ⁴⁶ **Na zo cikin duniya a kan ni haske ne, don duk wanda ya gaskata da ni, kada ya zauna a cikin duhu.**

⁴⁷ "**Duk mai jin kalmomina bai kuwa kiyaye su ba, ba ni ba ne nake shari'anta shi. Gama ban zo domin in yi wa duniya shari'a ba, sai dai domin in cece ta.**

⁴⁸ **Akwai mai hukunci saboda wanda ya ki ni, bai kuma karfi kalmomina ba; wannan maganar da na fada ita**

ce za tã hukunta shi a rana ta karshe. ⁴⁹ **Gama ba don kaina na yi magana ba, Uban da ya aiko ni shi kansa ne ya ba ni umarni a kan abin da zan fada da kuma yadda zan fade shi.** ⁵⁰ **Na san cewa umarninsa yana kai ga rai madawwami. Saboda haka duk abin da na fada na fade shi ne kamar dai yadda Uba ya ce in fada."**

13

Yesu ya wanke kafafun almajiransa

¹ Ana gab da Bikin Ketarewa. Yesu kuwa ya san cewa lokaci ya yi da zai bar wannan duniya, yã koma wurin Uba. Da yake ya kaunaci wafanda suke nasa a duniya, yanzu kuwa ya nuna musu cikakkiyar kaunarsa.

² Ana cikin cin abincin yamma, Iblis kuwa ya riga ya zuga Yahuda Iskariyot, ðan Siman yã bashe Yesu. ³ Yesu kuwa ya san cewa, Uba ya sa dukan abubuwa a karkashin ikonsa, ya kuma san cewa daga Allah ya zo, zai kuma koma wurin Allah; ⁴ saboda haka ya tashi daga cin abincin, ya tube rigarsa ta waje, ya ðaura tawul a kugunsa. ⁵ Bayan haka, sai ya zuba ruwa a cikin kwano, sa'an nan ya fara wanke kafafun almajiransa, yana sharewa da tawul wanda ya ðaura.

⁶ Ya zo kan Siman Bitrus, wanda ya ce masa, "Ubangiji, kai za ka wanke kafafuna?"

⁷ Yesu ya amsa ya ce, "**Yanzu ba ka fahimci abin da nake yi ba, amma nan gaba za ka gane."**

⁸ Sai Bitrus ya ce, "Faufau, ba za ka taɓa wanke kafafuna ba."

Yesu ya amsa ya ce, "**Sai na wanke ka, in ba haka ba, ba ka da rabo a gare ni."**

⁹ Sai Siman Bitrus ya ce, "To, Ubangiji, ba kafafuna kadai ba har ma da hannuwana da kaina kuma!"

¹⁰ Yesu ya amsa ya ce, "**Wanda ya riga ya yi wanka yana bukata yã wanke kafafunsa ne kawai; dukan jikinsa yana da tsabta. Ku kuwa kuna da tsabta, ko da yake ba kowannenku ba.**" ¹¹ Gama ya san wanda zai bashe shi, shi ya sa ya ce, "**Ba kowa ba ne yake da tsabta."**

¹² Da ya gama wanke kafafunsa, sai ya sa tufafinsa ya koma wurin zamansa. Ya tambaye su ya ce, "**Kun fahimci abin da na yi muku?**" ¹³ **Kuna ce da ni 'Malam' da kuma 'Ubangiji,' daidai ne kuwa, gama haka nake.** ¹⁴ **Da yake ni da nake Ubangijinku da kuma Malaminku, na wanke kafafunku, haka ku ma ya kamata ku wanke kafafun juna.** ¹⁵ **Na ba ku misali domin ku yi yadda na yi muku.** ¹⁶ **Gaskiya nake gaya muku, ba bawan da**

ya fi maigidansa, ko ɗan sakon da ya fi wanda ya aike shi. ¹⁷ **Yanzu da kuka san waɗannan abubuwa, ku masu albarka ne, in kuka yi su.**

Yesu ya yi maganar bashe shi

¹⁸ **"Ba dukanku nake nufi ba; na san waɗanda na zaba. Wannan kuwa don a cika Nassi ne da ya ce, 'Wanda ya ci burodina tare da ni ya tasar mini.'"***

¹⁹ **"Ina faɗa muku yanzu tun kafin yā faru, domin in ya faru, ku gaskata cewa ni ne Shi.** ²⁰ **Gaskiya nake gaya muku, 'Duk wanda ya karɓi wani da na aiko, ni ne ya karɓa ke nan. Kuma duk wanda ya karɓe ni, ya karɓi wanda ya aiko ni ne.'"**

(Mattiyu 26.20-25; Markus 14.17-21; Luka 22.21-23)

²¹ Bayan Yesu ya faɗi haka, sai ya yi juyayi a ruhu, ya kuma furta cewa, **"Gaskiya nake gaya muku, ɗayanku zai bashe ni."**

²² Almajiransa suka dubi juna, suka rasa ko da wa yake. ²³ Daya daga cikin almajiran Yesu wanda yake kauna kuwa, yana zaune kusa da shi. ²⁴ Sai Siman Bitrus ya taɓa wannan almajirin ya ce, "Tambaye shi, wa yake nufi?"

²⁵ Shi kuwa da yake jingine kusa da Yesu, ya ce, "Ubangiji, wane ne?"

²⁶ Yesu ya amsa ya ce, **"Shi ne wanda zan ba shi gutsurin burodin nan sa'ad da na tsoma cikin kwanon."** Da ya tsoma gutsurin burodin, sai ya ba wa Yahuda Iskariyot, ɗan Siman. ²⁷ Nan take bayan Yahuda ya karɓi burodin, sai Shaɗan ya shige shi.

Sai Yesu ya ce masa, **"Abin nan da kake niyyar yi, ka yi shi maza."** ²⁸ Amma ba wani a wurin cin abincin da ya fahimci dalilin da ya sa Yesu ya faɗa masa haka. ²⁹ Da yake Yahuda ne ma'aji, waɗansunsu suka ɗauka Yesu yana ce masa yā sayi abin da ake bukata don Bikin ne, ko kuwa yā ba wa matalauta wani abu. ³⁰ Nan da nan da Yahuda ya karɓi burodin, sai ya fita. A lokacin kuwa dare ya yi.

Yesu ya yi zancen mūsun Bitrus

³¹ Da ya tafi, sai Yesu ya ce, **"Yanzu ne aka ɗaukaka ɗan Mutum aka kuma ɗaukaka Allah a cikinsa.** ³² **In kuwa Allah ya sami ɗaukaka a cikin ɗan, Allah kuwa zai ɗaukaka ɗan zuwa ga zatinsa, zai kuma ɗaukaka shi nan take.**

³³ **"Ya'yana, zan kasance da ku na ɗan kankani lokaci ne. Za ku neme ni. Kuma kamar yadda na gaya wa Yahudawa, haka nake gaya muku yanzu. Inda zan tafi, ba za ku iya zuwa ba.**

* 13:18 Zab 41.9

³⁴ **“Sabon umarni nake ba ku. Ku kaunaci juna. Kamar yadda na kaunace ku, ku ma ku kaunaci juna.**
³⁵ **Ta haka kowa zai san cewa ku almajiraina ne, in kuna kaunar juna.”**

(Mattiyu 26.31-35; Markus 14.27-31; Luka 22.31-34)

³⁶ Siman Bitrus ya tambaye shi ya ce, “Ubangiji ina za ka?”

Yesu ya amsa ya ce, **“Wurin da za ni, ba za ka iya zuwa yanzu ba, amma za ka bi ni daga baya.”**

³⁷ Bitrus ya ce masa, “Ubangiji, don me ba zan binka yanzu ba? Zan ba da raina saboda kai.”

³⁸ Sai Yesu ya amsa ya ce, **“Anyar, za ka iya ba da ranka saboda ni? Gaskiya nake fada maka, kafin zakara ya yi cara, za ka yi musun sanina sau uku!**

14

Yesu ya ta'azantar da almajiransa

¹ **“Kada zuciyarku ta faci. Ku gaskata da Allah, ku kuma gaskata da ni. ² A cikin gidan Uban akwai wurin zama da yawa; da a ce ba haka ba ne, da na gaya muku. Za ni can don in shirya muku wuri. ³ In kuwa na tafi na shirya muku wuri, sai in dawo in dauke ku ku kasance tare da ni don ku kasance inda nake. ⁴ Ai, kun san hanyar zuwa inda za ni.”**

Yesu shi ne hanyar zuwa gun Uba

⁵ Sai Toma ya ce masa, “Ubangiji, ba mu san inda za ka ba, to, ta yaya za mu san hanyar?”

⁶ Yesu ya amsa ya ce, **“Ni ne hanya, ni ne gaskiya, ni ne kuma rai. Ba mai zuwa wurin Uba sai dai ta wurina. ⁷ Da kun san ni, da za ku san Uban ma. Daga yanzu, kun san shi kun kuma gan shi.”**

⁸ Filibus ya ce, “Ubangiji, ka nuna mana Uban, wannan kuwa zai biya bukatarmu.”

⁹ Yesu ya amsa ya ce, **“Ba san ni ba, Filibus, duk da dadewan nan da na yi tare da ku? Duk wanda ya gan ni, ai, ya ga Uban. Yaya za ka ce, ‘Ka nuna mana Uban?’ ¹⁰ Ba ka gaskata cewa ina cikin Uba, Uba kuma yana cikina ba? Kalmomin da nake gaya muku ba na kaina ba ne. Ai, Uban da yake raye a cikina ne yake aikinsa. ¹¹ Ku gaskata ni sa'ad da na ce ina cikin Uba, Uba kuma yana cikina. Ko kuwa ku gaskata ni saboda ayyukan banmamakin su kansu. ¹² Gaskiya nake gaya muku, duk wanda yake da bangaskiya gare ni, zai yi abubuwan da ni nake yi. Zai ma yi abubuwa masu girma fiye da wadannan, don zan tafi wurin Uba.**

13 Kuma zan yi duk abin da kuka roka cikin sunana, don Dan ya kawo daukaka ga Uban. ¹⁴ Za ku iya roke ni kome a cikin sunana, zan kuwa yi.

Yesu ya yi alkawarin Ruhu Mai Tsarki

15 “In kuna kaunata za ku yi biyayya da umarnina. ¹⁶ Zan kuwa roki Uba, zai kuwa ba ku wani Mai Taimakon da zai kasance tare da ku har abada, ¹⁷ Ruhun gaskiya. Duniya ba ta iya karbarsa, don ba ta ganinsa ba ta kuma san shi ba. Amma kun san shi, saboda yana zama tare da ku zai kuma kasance a cikinku. ¹⁸ Ba zan bar ku marayu ba; zan zo wurinku. ¹⁹ Ba da dadewa ba, duniya ba za ta kara ganina ba, amma za ku gan ni. Don ina raye, ku ma za ku rayu. ²⁰ A ranan nan za ku sani ina cikin Uba, ku kuma kuna cikina, ni kuma ina cikinku. ²¹ Duk wanda yake da umarnaina yana kuma yin biyayya da su, shi ne wanda yake kaunata. Wanda yake kaunata kuwa Ubana zai kaunace shi, ni ma zan kaunace shi, in kuma bayyana kaina gare shi.”

²² Sai Yahuda (ba Yahuda Iskariyot ba) ya ce, “Ubangiji, me ya sa za ka bayyana kanka gare mu amma ba ga duniya ba?”

²³ Yesu ya amsa ya ce, “Duk mai kaunata, zai yi biyayya da koyarwata. Ubana zai kaunace shi, za mu kuwa zo wurinsa mu zauna tare da shi. ²⁴ Wanda ba ya kaunata ba zai yi biyayya da koyarwata ba. Wadannan kalmomin da kuke ji ba nawa ba ne; na Uba ne da ya aiko ni.

²⁵ “Duk wannan na fada ne yayinda ina tare da ku. ²⁶ Amma Mai Taimako, Ruhu Mai Tsarki, wanda Uba zai aiko cikin sunana, zai koya muku kome, zai kuma tuna muku duk abin da na fada muku. ²⁷ Salama na bari tare da ku; salamata nake ba ku. Ba kamar yadda duniya take bayarwa nake ba ku ba. Kada zuciyarku ta faci kada kuma ku ji tsoro.

²⁸ “Kun dai ji na ce, ‘Zan tafi in kuma sake dawo wurinku.’ In har kuna kaunata, za ku yi farin ciki cewa za ni wurin Uba, domin kuwa Uban ya fi ni. ²⁹ Na fada muku tun kafin ya faru, domin in ya faru, ku gaskata. ³⁰ Ba zan kara yi muku magana ba, gama mai mulkin duniyan nan yana zuwa. Ba shi da iko a kaina, ³¹ amma dole duniya ta koya cewa ina kaunar Uba, ina kuma yin yadda Ubana ya umarce ni.

“Ku zo, mu bar nan.

15

Itacen inabi da kuma rassa

¹ “Ni ne kuringar inabi na gaskiya, Ubana kuwa shi ne manomin. ² Yakan sare kowane reshe a cikina da ba ya ‘ya’ya, amma yakan kundume kowane reshe da yake ba da ‘ya’ya, domin yā kara ba da ‘ya’ya. ³ Kun riga kun zama masu tsabta saboda maganar da na yi muku. ⁴ Ku kasance a cikina, ni kuma zan kasance a cikinku. Babu reshen da zai iya yin ‘ya’ya da kansa, dole yā kasance a jikin kuringar inabin. Haka ku ma, ba za ku iya ba da ‘ya’ya ba sai kun kasance a cikina.

⁵ “Ni ne kuringar inabin; ku ne kuma rassan. In mutum ya kasance a cikina ni kuma a cikinsa, zai ba da ‘ya’ya da yawa; in ba tare da ni ba, ba za ku iya yin kome ba. ⁶ Duk wanda bai kasance a cikina ba, yana kamar reshen da aka jefar yā bushe; irin wadannan rassan ne akan tattara, a jefa cikin wuta a kone. ⁷ In kun kasance a cikina kalmomina kuma suka kasance a cikinku, ku roki kome da kuke so, za a kuwa ba ku. ⁸ Wannan ne yakan kawo daukaka ga Ubana, ku ba da ‘ya’ya da yawa, kuna kuma nuna kanku ku almajiraina ne.

⁹ “Kamar yadda Uba ya kaunace ni, haka ni ma na kaunace ku. To, fa, ku kasance cikin kaunata. ¹⁰ In kuka yi biyayya da umarnaina, za ku kasance a cikin kaunata, kamar dai yadda na yi biyayya da umarnan Ubana na kuma kasance a cikin kaunarsa. ¹¹ Na gaya muku wannan domin murnata ta kasance a cikinku, murnanku kuma ta zama cikakkiya. ¹² Umarnina shi ne, Ku kaunaci juna kamar yadda na kaunace ku. ¹³ Babu kaunar da ta fi wannan, a ce mutum ya ba da ransa saboda abokansa. ¹⁴ Ku abokaina ne, in kun yi abin da na umarta. ¹⁵ Ba zan kara ce da ku bayi ba, don bawa bai san abin da maigidansa yake yi ba. A maimako in ce da ku abokai, domin na sanar da ku duk abin da na ji daga wurin Ubana. ¹⁶ Ba ku kuka zabe ni ba, a’a, ni ne na zabe ku na kuma naɗa ku ku je ku ba da ‘ya’ya-‘ya’yan da za su dawwama. Uba kuwa zai ba ku duk abin da kuka roka cikin sunana. ¹⁷ Umarnina ke nan. Ku kaunaci juna.

Duniya ta ki jinin almajirai

¹⁸ “In duniya ta fi ku, ku san cewa ta fara kin na ne. ¹⁹ Da ku na duniya ne, da ta kaunaci abinta. Kamar yadda yake, ku ba na duniya ba ne, na zabe ku daga duniya, shi ya sa duniya take kinku. ²⁰ Ku tuna da kalmomin da na yi muku cewa, ‘Ba bawan da

ya fi maigidansa,* In sun tsananta mini, ku ma za su tsananta muku. Da sun yi biyayya da koyarwata, da za su yi biyayya da taku ma. ²¹ Za su yi muku haka saboda sunana, gama ba su san Wannan da ya aiko ni ba. ²² Da a ce ban zo na yi musu magana ba, da ba su da zunubi. Yanzu kam, ba su da wata hujja a kan zunubinsu. ²³ Wanda ya ki ni ya ki ya ki Ubana ma. ²⁴ Da a ce ban yi ayyuka a cikinsu wadanda babu wani da ya taɓa yi ba, da ba su da zunubi. Amma yanzu sun ga wadannan ayyukan banmamaki, duk da haka sun ki ni sun kuma ki Ubana. ²⁵ Amma wannan ya faru ne domin a cika abin da yake a rubuce cikin Dokarsu cewa, 'Sun ki ni ba dalili.'†

Aikin Ruhu Mai Tsarki

²⁶ "Sa'ad da Mai Taimako ya zo, wanda zan aiko muku daga wurin Uba, Ruhun gaskiya wanda yake fitowa daga wurin Uba, zai ba da shaida game da ni. ²⁷ Ku ma dole ku ba da shaida, domin kun kasance tare da ni tun daga farko.

16

¹ "Na fada muku wannan duka, domin kada ku baude. ² Za su kore ku daga majami'a; lalle, lokaci yana zuwa da duk wanda ya kashe ku, zai dauka yana yin wa Allah hidima ne. ³ Za su yi wadannan abubuwa ne domin ba su san Uba ko ni ba. ⁴ Na fada muku wannan, domin in lokacin ya yi, ku tuna na gargade ku. Ban fada muku wannan tun da faru ba domin ina tare da ku.

Aikin Ruhu Mai Tsarki

⁵ "Yanzu zan tafi wurin wanda ya aiko ni, duk da haka ba waninku da ya tambaye ni, 'Ina za ka?' ⁶ Saboda na fada wadannan abubuwa ga shi kun cika da bakin ciki. ⁷ Amma gaskiya nake gaya muku. Don amfaninku ne zan tafi. Sai ko na tafi, in ba haka ba Mai Taimakon nan ba zai zo muku ba. Amma in na tafi, zan aiko shi gare ku. ⁸ Sa'ad da ya zo kuwa, zai ka da duniya a kan zunubi da adalci da kuma hukunci, ⁹ a kan zunubi, domin mutane ba su gaskata da ni ba; ¹⁰ a kan adalci, domin zan tafi wurin Uba, inda ba za ku kara ganina ba; ¹¹ a kan hukunci kuma, domin an yanke hukunci a kan mai mulkin duniyan nan.

¹² "Ina da sauran abubuwa da yawa da zan fada muku, amma ba za ku iya dauka a yanzu ba. ¹³ Amma

* 15:20 Yoh 13.16 † 15:25 Zab 35.19; Zab 69.4

sa'ad da shi, Ruhun gaskiya ya zo, zai bi da ku zuwa ga dukan gaskiya. Ba zai yi magana don kansa ba; zai fadi abin da ya ji ne kadai, zai kuma fada muku abin da bai faru ba tukuna. ¹⁴ Zai kawo daukaka gare ni ta wurin daukan abin da yake nawa, ya bayyana muku. ¹⁵ Duk abin da yake na Uba nawa ne. Shi ya sa na ce, 'Ruhun zai dauko daga abin da yake nawa, ya bayyana muku.' "

Bakin cikin almajirai zai koma farin ciki

¹⁶ Yesu ya ci gaba da cewa, "**Jim kadan, ba za ku kara ganina ba, sa'an nan bayan an jima kadan kuma, za ku gan ni.**"

¹⁷ A nan fa sai wadansu almajiransa suka ce wa juna, "Me yake nufi da cewa, '**Jim kadan ba za ku kara ganina ba, kuma bayan an jima kadan, za ku gan ni,**' da kuma, '**Domin zan tafi wurin Uba**'?" ¹⁸ Suka yi ta tambaya, "Me yake nufi da '**Jim kadan**'? Ba mu fahimci abin da yake fadi ba."

¹⁹ Yesu ya gane suna so su tambaye shi game da wannan, sai ya ce musu, "**Kuna tambayar juna game da abin da nake nufi da na ce, 'Jim kadan ba za ku kara ganina ba, da kuma bayan an jima kadan, za ku gan ni**'?"

²⁰ **Gaskiya nake gaya muku, za ku yi kuka da kuma gunji, yayinda duniya take murna. Za ku yi bakin ciki, amma bakin cikinku zai koma farin ciki.** ²¹ Macen da za ta haihu takan yi nakuda domin lokacinta ya yi; amma sa'ad da ta haihu, sai ta manta da wahalar domin farin ciki an haifi jariri a duniya. ²² Haka ku ma, yanzu ne lokacin bakin cikinku, amma zan sake ganinku za ku kuma yi farin ciki, ba kuwa wanda zai dauke muku farin cikinku. ²³ A ranan nan, ba za ku sake tambaya ta kome ba. Gaskiya nake gaya muku, Ubana zai ba ku kome da kuka roka cikin sunana. ²⁴ Har yanzu dai ba ku roki kome cikin sunana ba. Ku roka za ku kuwa samu, farin cikinku kuwa zai zama cikakke.

²⁵ "**Ko da yake ina magana da misalai, lokaci yana zuwa da ba zan kara yin magana da misalai ba, sai dai in fada muku a fili game da Ubana.** ²⁶ A ranan nan, za ku roka a cikin sunana. Ban ce zan roki Uba a madadinku ba. ²⁷ Ai, shi Uban kansa yana kaunarku domin kun kaunace ni kun kuma gaskata cewa daga Allah na fito. ²⁸ Na fito daga wurin Uba, na kuma shigo duniya, yanzu kuwa zan bar duniya in koma wurin Uba."

²⁹ Sai almajiran Yesu suka ce, “Haba, yanzu ne fa kake magana a sarari ba tare da misalai ba. ³⁰ Yanzu mun gane cewa ka san kome ba sai wani ya tambaye ka ba. Wannan ya sa muka gaskata ka fito daga Allah.”

³¹ Yesu ya amsa ya ce, “**A farshe kun gaskata!** ³² **Amma lokaci na zuwa, har ma ya yi, da za a warwatsa ku, kowa yā koma gidansa. Za ku bar ni ni kadai. Duk da haka ba ni kadai ba ne, gama Ubana yana tare da ni.**

³³ “**Na fada muku wafannan abubuwa ne, domin a cikina ku sami salama. A duniyan nan za ku sha wahala. Amma ku yi karfin hali! Na yi nasara a kan duniya.**”

17

Yesu ya yi addu'a

¹ Bayan da Yesu ya fadī wannan, sai ya dubi sama ya yi addu'a ya ce,

“**Uba, lokaci ya yi. Ka fɗaukaka Danka, don Danka yā fɗaukaka ka.** ² **Gama ka ba shi iko bisa dukan mutane domin yā ba da rai madawwami ga duk wafanda ka ba shi.** ³ **Rai madawwami kuwa shi ne, su san ka, Allah makadaici mai gaskiya, da kuma Yesu Kiristi, wanda ka aiko.** ⁴ **Na fɗaukaka ka a duniya ta wurin gama aikin da ka ba ni.** ⁵ **Yanzu ya Uba, ka fɗaukaka ni a gabanka da fɗaukakar da dā nake da ita tun kafin a kafa duniya.**

Yesu ya yi addu'a saboda almajiransa

⁶ “**Na bayyana ka ga wafanda ka ba ni a duniya. Su naka ne; kai ka ba ni su sun kuma yi biyayya da maganarka.** ⁷ **Yanzu sun san cewa duk abin da ka ba ni daga gare ka ya fito.** ⁸ **Na ba su kalmomin da ka ba ni sun kuwa karfa. Sun san tabbatacce daga wurinka na fito. Sun kuma gaskata kai ka aiko ni.** ⁹ **Ina addu'a dominsu. Ba domin duniya nake addu'a ba, amma domin wafanda ka ba ni, gama su naka ne.** ¹⁰ **Duk abin da nake da shi naka ne, kuma duk abin da kake da shi nawa ne. Na kuwa sami fɗaukaka ta wurinsu.** ¹¹ **Ba sauran zamana a duniya, amma wafannan a duniya suke, ni kuwa ina zuwa wurinka. Ya Uba Mai Tsarki, ka kiyaye su ta wurin ikon sunanka, sunan da ka ba ni, don su zama fɗaya kamar yadda muke fɗaya.** ¹² **Yayinda nake tare da su, na kāre su na kuma kiyaye su ta wurin sunan nan da ka ba ni. Ba ko fɗayan da ya face, sai dai wannan da aka faddara zuwa ga hallaka don Nassi yā cika.**

13 “Yanzu ina zuwa wurinka, sai dai na fadi wadannan abubuwa ne tun ina a duniya domin farin ciki yā zama cikakke a cikinsu. 14 Na gaya musu maganarka duniya kuwa ta ki su, don su ba na duniya ba ne yadda ni ma ba na duniya ba ne. 15 Ba addu’ata ba ce ka d’auke su daga duniya ba, sai dai ka käre su daga mugun nan. 16 Su ba na duniya ba ne, kamar yadda ni ma ba na duniya ba ne. 17 Ka tsarkake su ta wurin gaskiya; maganarka ce gaskiya. 18 Kamar yadda ka aiko ni cikin duniya, haka ni ma na aike su cikin duniya. 19 Saboda su ne na tsarkake kaina, domin su ma a tsarkake su da gaske.

Yesu ya yi addu’a saboda dukan masu bi

20 “Addu’ata ba saboda masu bina kadai ba ne. Ina addu’a kuma saboda wadanda za su gaskata da ni ta wurin maganarsu. 21 Ina so dukansu su zama d’aya, ya Uba, kamar yadda kake a cikina, ni kuwa a cikinka. Haka su ma bari su zauna cikinmu, domin duniya ta gaskata cewa kai ka aiko ni. 22 Na ba su d’aukakar da ka ba ni, don su zama d’aya kamar yadda muke d’aya. 23 Ni a cikinsu kai kuma a cikina. Bari su kasance da cikakken hadinkai, domin duniya ta san cewa kai ka aiko ni. Ka kuwa kaunace su yadda ka kaunace ni.

24 “Uba, ina so wadanda ka ba ni su kasance tare da ni a inda nake, su kuma ga d’aukakata, d’aukakar da ka ba ni domin kana kaunata kafin halittar duniya.

25 “Ya Uba Mai Adalci, ko da yake duniya ba tā san ka ba, ni na san ka, sun kuma san kai ka aiko ni. 26 Na bayyana ka a gare su, zan kuma ci gaba da bayyana ka domin kaunar da ka yi mini ta kasance a cikinsu ni ma in kasance a cikinsu.”

18

An kama Yesu

(Mattiyu 26.47-56; Markus 14.43-50; Luka 22.47-53)

1 Da ya gama addu’a, sai Yesu ya fita tare da almajiransa suka haye Kwarin Kidron. A wancan ketaren kuwa akwai lambun zaitun, da shi da almajiransa suka shiga ciki.

2 To, Yahuda, wanda ya bashe shi, ya san wurin, domin Yesu ya sha zuwa wurin da almajiransa. 3 Saboda haka Yahuda ya zo cikin lambun, yana jagoranta kungiyar sojoji da wadansu ma’aikata daga wurin manyan firistoci da Farisiyawa. Suna riƙe da toci, fitilu da kuma makamai.

⁴ Yesu kuwa, sane da duk abin da zai same shi, ya fito ya tambaye, su ya ce, **“Wa kuke nema?”**

⁵ Suka amsa suka ce, “Yesu Banazare.”

Yesu ya ce, **“Ni ne shi.”** (Yahuda kuwa wanda ya bashe shi yana nan tsaye tare da su.) ⁶ Da Yesu ya ce, **“Ni ne shi,”** sai suka ja da baya suka fādi a ƙasa.

⁷ Sai ya sāke tambayar su ya ce, **“Wa kuke nema?”**

Suka ce, “Yesu Banazare.”

⁸ Yesu ya amsa ya ce, **“Ai, na gaya muku ni ne shi. In kuma ni ne kuke nema, to, sai ku bar wadannan su tafi.”** ⁹ Wannan ya faru ne don a cika kalmomin da ya yi cewa, **“Ban yar da ko ɗaya daga cikin wafanda ka ba ni ba.”***

¹⁰ Sai Siman Bitrus, wanda yake da takobi, ya zāre, ya kai wa bawan babban firist sara, ya ɗauke masa kunnensa na dama (Sunan bawan kuwa Malkus ne.)

¹¹ Sai Yesu ya umarce Bitrus ya ce, **“Mai da takobinka kube! Ba zan sha kwaf da Uba ya ba ni ba?”**

An kai Yesu a gaban Annas

(Mattiyu 26.57,58; Markus 14.53,54; Luka 22.54)

¹² Sai ƙungiyar soja tare da shugaban sojanta da kuma ma'aikatan Yahudawa suka kama Yesu. Suka daure shi ¹³ sa'an nan suka kawo shi da farko wurin Annas, wanda yake surukin Kayifas, babban firist a shekaran nan.

¹⁴ Kayifas ne wanda ya shawarci Yahudawa cewa zai fi kyau mutum ɗaya yā mutu saboda mutane.

Musun Bitrus na farko

(Mattiyu 26.69,70; Markus 14.66-68; Luka 22.55-57)

¹⁵ Siman Bitrus da kuma wani almajiri suna bin Yesu. Domin almajirin nan sananne ne ga babban firist, sai ya shiga tare da Yesu a filin gidan babban firist ɗin, ¹⁶ Bitrus kuwa ya dakata a waje a bakin ƙofa. Almajirin nan da yake sananne ga babban firist, ya dawo ya yi magana da yarinyar mai aiki a can, ya kuma shigo da Bitrus.

¹⁷ Yarinyar da take bakin ƙofar ta ce wa Bitrus, “Kai ba ɗaya ne daga cikin almajiran mutumin nan ba ne?”

Bitrus ya amsa ya ce, “A'a, ba na ciki.”

¹⁸ To, ana sanyi, bayi da ma'aikatan suna tsattsaye kewaye da wutar da suka hura don su ji ɗumi. Bitrus ma yana tsaye tare da su, yana jin ɗumi.

Babban firist ya yi wa Yesu tambayoyi

(Mattiyu 26.59-66; Markus 14.55-64; Luka 22.66-71)

* 18:9 Yoh 6.39

¹⁹ Ana cikin haka, sai babban firist ya tuhumi Yesu game da almajiransa da kuma koyarwarsa.

²⁰ Yesu ya amsa ya ce, **“Ai, na yi wa duniya magana a fili. Na kuma sha yin koyarwa a majami’u ko kuma a haikali inda Yahudawa duka sukan taru. Ban taba fadin kome a boye ba.”** ²¹ Don me kake tuhumata? Ka tambayi wafanda suka ji ni. Ba shakka, sun san abin da na fada.”

²² Da Yesu ya fada haka, sai dƙaya daga cikin ma’aikatan da yake tsaye kusa ya mare shi a fuska ya ce, “Haka za ka amsa wa babban firist?”

²³ Yesu ya amsa ya ce, **“In na fadi abin da ba daidai ba, ka nuna abin da ba daidai ba. Amma in gaskiya na fada, don me ka mare ni?”** ²⁴ Sai Annas ya aika da shi, a daure, wurin Kayifas babban firist.

Mūsun Bitrus na biyu da na uku

(Mattiyu 26.71-75; Markus 14.69-72; Luka 22.58-62)

²⁵ Da Siman Bitrus yana nan tsaye yana jin dumin wuta, sai aka tambaye shi, “Kai, kai ma ba dƙaya daga cikin almajiransa ba ne?”

Sai ya yi mūsū, yana cewa, “Sam, ba na ciki.”

²⁶ Sai wani daga cikin bayin babban firist dangin wanda Bitrus ya sare wa kunne, ya tambaya shi ya ce, “Kana tsammani ban gan ka tare da shi a gonar zaitun ba?”

²⁷ Bitrus ya sāke yin mūsū, nan take kuwa zakara ya yi cara.

Yesu a gaban Bilatus

(Mattiyu 27.1,2,11-14; Markus 15.1-5; Luka 23.1-5)

²⁸ Sa’an nan Yahudawa suka fitar da Yesu daga wurin Kayifas zuwa fadar gwamnar Roma. A yanzu dai, safiya ta yi, don gudu kada su kazantar da kansu Yahudawa ba su shiga cikin fadar ba; sun so su iya ci Bikin Ketarewa.

²⁹ Saboda haka Bilatus ya fito wajensu ya ce, “Wace kara kuke kawowa game da mutumin nan?”

³⁰ Suka amsa suka ce, “Da a ce shi ba mai laifi ba ne, ai, da ba mu bashe shi gare ka ba.”

³¹ Bilatus ya ce, “Ku tafi da shi da kanku mana, ku hukunta shi bisa ga dokarku.”

Sai Yahudawa suka ki suka ce, “Ba mu da ikon yanke wa wani hukuncin kisa.” ³² Wannan kuwa ya faru ne don a cika kalmomin da Yesu ya yi da suka nuna irin mutuwar da zai yi.

³³ Sai Bilatus ya koma cikin fada, ya kira Yesu ya tambaye shi, “Shin, kai ne sarkin Yahudawa?”

³⁴ Yesu ya yi tambaya ya ce, **“Wannan ra’ayin kanka ne, ko wadansu ne suka yi maka magana game da ni?”**

³⁵ Bilatus ya amsa ya ce, “Ni mutumin Yahuda ne? Ai, mutanenka ne da kuma manyan firistoci suka bashe ka gare ni. Me ka yi?”

³⁶ Yesu ya ce, **“Mulkina ba na duniyan nan ba ne. Da na duniyan nan ne da bayina sun yi yaƙi su hana Yahudawa kama ni. Amma fa mulkina daga wani waje ne.”**

³⁷ Sai Bilatus ya ce, “To, wato, kai sarki ne!”

Yesu ya amsa ya ce, **“Haka yake, ni sarki ne yadda ka fada. Tabbatacce, saboda wannan dalili ne aka haife ni, kuma don wannan ne na zo duniya, domin in shaidi gaskiya. Duk wanda yake gefen gaskiya yakan saurare ni.”**

³⁸ Bilatus ya tambaye shi ya ce, “Mece ce gaskiya?”

(*Mattiyu 27.15-31; Markus 15.6-20; Luka 23.13-25*)

Da ya fadɪ haka, sai ya sãke fitowa wurin Yahudawa ya ce, “Ni fa ban sami wani abin zargi game da shi ba. ³⁹ Amma fa kuna da wata al’ada in lokacin Bikin Ketarewa ya yi, nakan sakar muku da dɪn kurkuku dɪya. To, kuna so in sakar muku ‘sarkin Yahudawa?’”

⁴⁰ Sai suka dɪu kururuwa suna cewa, “Kai, ba shi ba! A ba mu Barabbas!” To, Barabbas dɪn nan yana da hannu dumu-dumu a wani tawaye.

19

An yanke wa Yesu hukuncin mutuwar gicciye

¹ Sa’an nan Bilatus ya tafi da Yesu ya kuma sa aka yi masa bulala. ² Sai sojojin suka tuka rawanin kaya suka sa masa a kã, suka kuma yafa masa wata riga mai ruwan shunayya. ³ Suka yi ta zuwa wurinsa suna cewa, “Ranka yã dade, sarkin Yahudawa!” Suna ta marinsa a fuska.

⁴ Bilatus kuwa ya sãke fitowa ya ce wa Yahudawa, “Ga shi, zan fito muku da shi don ku san cewa ban same shi da wani abin zargi ba.” ⁵ Sa’ad da Yesu ya fito sanye da rawanin kayar da kuma riga mai ruwan shunayya, sai Bilatus ya ce musu, “Ga mutumin!”

⁶ Nan da nan da manyan firistoci da ma’aikatansu suka gan shi, sai suka yi ihu suka ce, “A gicciye! A gicciye!”

Amma Bilatus ya amsa ya ce, “Ku, ku dɪauke shi ku gicciye. Ni dai ban same shi da wani abin zargi ba.”

⁷ Yahudawa dai suka nace suna cewa, “Mu fa muna da doka, kuma bisa ga dokar dole yã mutu domin ya mai da kansa Dan Allah.”

⁸ Da Bilatus ya ji haka, sai tsoro ya kara kama shi, ⁹ sai ya sāke koma cikin fada. Ya tambayi Yesu, “Daga ina ka fito?” Amma Yesu bai amsa masa ba. ¹⁰ Bilatus ya ce, “Ba za ka yi mini magana ba? Ba ka san cewa ina da ikon sakinka, ko gicciye ka ba?”

¹¹ Yesu ya amsa ya ce, **“Ba ka da wani iko a kaina, in ba a ba ka daga sama ba. Saboda haka wanda ya bashe ni gare ka, ya fi na zunubi.”**

¹² Daga nan fa, Bilatus ya yi nemi yā saki Yesu, sai dai Yahudawa suka yi ta ihu suna cewa, “In ka saki wannan mutum, kai ba abokin Kaisar ba ne. Duk wanda ya dɗauka kansa a matsayin sarki, ai, yana gāba da Kaisar ne.”

¹³ Da Bilatus ya ji haka, sai ya fito da Yesu, ya kuma zauna a kujerar shari’ar da ake ce da shi Daɓen Dutse (wanda a harshen Arameyik ana ce da shi Gabbata). ¹⁴ Ranar Shirye-shiryen Makon Bikin Ketarewa ce kuwa, wajen sa’a ta shida.

Sai Bilatus ya ce wa Yahudawa, “Ga sarkinku.”

¹⁵ Amma suka yi ihu suka ce, “A yi da shi! A yi da shi! A gicciye shi!”

Bilatus ya ce, “A! In gicciye sarkinku?”

Sai manyan firistoci suka amsa suka ce, “Mu dai, ba mu da wani sarki sai Kaisar.”

¹⁶ A karshe Bilatus ya ba da shi gare su a gicciye shi.

Gicciyewa

(Mattiyu 27.32-44; Markus 15.21-32; Luka 23.26-43)

Saboda haka sojoji suka tafi da Yesu. ¹⁷ Dauke da gicciyensa, ya kuwa fita zuwa wurin Koƙon Kai (wanda a harshen Arameya ana ce da shi Golgota). ¹⁸ Nan suka gicciye shi tare da waɗansu mutum biyu, ɗaya a kowane gefe da Yesu a tsakiya.

¹⁹ Bilatus ya sa aka rubuta wata sanarwa aka kafa a kan gicciyen. Abin da aka rubuta kuwa shi ne,

Yesu Banazare, Sarkin Yahudawa.

²⁰ Yahudawa da yawa suka karanta wannan sanarwa, gama inda aka gicciye Yesu yana kusa da birni. An kuwa rubuta sanarwar da Arameyanci, Romanci da kuma Girik. ²¹ Sai manyan firistocin Yahudawa suka ce, “A’a! Kada ka rubuta, ‘Sarkin Yahudawa,’ ka dai rubuta, wannan mutum ya ce shi sarkin Yahudawa ne.”

²² Bilatus ya amsa ya ce, “Abin da na rubuta, na rubuta.”

²³ Da sojojin suka gicciye Yesu, sai suka ɗibi tufafinsa suka kasa kashi huɗu, kowanne ya ɗauki kashi ɗaya. Suka kuma ɗauki taguwarsa, taguwar kuwa ba ɗinki, saƙa ɗaya ce gudanta daga sama har kasa.

²⁴ Sai suka ce wa juna, “Kada mu yage ta, sai dai mu jefa kuri’a a kanta mu ga wanda zai ci.”

Wannan ya faru ne don a cika nassin da ya ce,
 “Suka rarraba tufafina a junansu,
 suka kuma jefa kuri’a a kan rigata.”*

Abin da sojojin suka yi ke nan.

²⁵ To, tsaye kusa da gicciyen Yesu kuwa akwai mahaifiyarsa, tare da ‘yar’uwar mahaifiyarsa, Maryamu matar Kilofas, da kuma Maryamu Magdalin. ²⁶ Sa’ad da Yesu ya ga mahaifiyarsa a can, da kuma almajirin nan da yake kauna tsaye kusa, sai ya ce wa mahaifiyarsa, “**Mace, ga danki,**” ²⁷ ga almajirin kuwa ya ce, “**Ga mahaifiyarka.**” Tun daga wannan lokaci fa almajirin nan ya kai ta gidansa.

Mutuwar Yesu

(*Mattiyu 27.45-56; Markus 15.33-41; Luka 23.44-49*)

²⁸ Bayan haka, sanin cewa an cika kome, kuma domin a cika Nassi, sai Yesu ya ce, “**Ina jin kishirwa.**” ²⁹ To, akwai wani tulun ruwan tsami ajiye a can, saboda haka suka jika soso da shi, suka soka soson a sandan itacen hizzob, suka kai bakin Yesu. ³⁰ Da ya tsotsi abin sha d’in, sai Yesu ya ce, “**An gama.**” Da wannan fa, ya sunkuyar da kansa ya saki ruhunsa.

³¹ To, ranan nan fa, ranar Shirye-shirye ce, kashegari kuma muhimmin Asabbaci ne. Domin Yahudawa ba sa so a bar jikunan a kan gicciyoyi a Asabbaci, sai suka roki Bilatus a kakkarye kafafunsu kuma sauko da jikunan. ³² Sai sojoji suka zo suka karya kafafun mutum na farko da aka gicciye tare da Yesu, da kuma na d’ayan. ³³ Amma sa’ad da suka zo kan Yesu suka tarar ya riga ya mutu, ba su karya kafafunsa ba. ³⁴ A maimako, sai d’aya daga cikin sojojin ya soki Yesu a gefe da mashi, nan take jini da ruwa suka fito. ³⁵ Mutumin da ya gani d’in shi ya ba da shaida, shaidarsa kuwa gaskiya ce. Ya san gaskiya yake fafa, yana kuma ba da shaidar domin ku ma ku gaskata. ³⁶ Wadannan abubuwa sun faru don a cika Nassi ne cewa, “Ba ko d’aya daga cikin kasusuwansa da za a karya,”† ³⁷ kuma kamar yadda wani Nassi ya ce, “Za su dubi wanda suka soka.”

Jana’izar Yesu

(*Mattiyu 27.57-61; Markus 15.42-47; Luka 23.50-56*)

³⁸ Bayan haka, Yusuf mutumin Arimateya ya roki Bilatus a ba shi jikin Yesu. Yusuf dai almajirin Yesu ne, amma a boye domin yana tsoron Yahudawa. Da izinin Bilatus, ya zo ya dauki jikin. ³⁹ Yana tare da Nikodimus, wannan da

* 19:24 Zab 22.18 † 19:36 Fit 12.46; Kid 9.12; Zab 34.20

ya taɓa zuwa wurin Yesu da dare. Nikodimus ya zo da mur da aloyes a gauraye, wajen awo dƙari. ⁴⁰ Da dƙaukar jikin Yesu, sai su biyun suka nannade shi tare da kayan kanshi a cikin kyallayen lilin bisa ga al'adar Yahudawa ta jana'iza. ⁴¹ A inda aka gicciye Yesu, akwai wani lambu, a cikin lambun kuwa akwai sabon kabari, wanda ba a taɓa sa kowa ba. ⁴² Da yake ranan nan, ranar Shirye-shirye ce ta Yahudawa, kabarin kuma yana kusa, sai suka binne Yesu a can.

20

Kabarin da ba kowa

(Mattiyu 28.1-10; Markus 16.1-8; Luka 24.1-12)

¹ Da sassafe a ranar farko ta mako, tun da sauran duhu, Maryamu Magdalin ta tafi kabarin ta kuwa tarar an kawar da dutsen daga bakin kabarin. ² Sai ta zo da gudu wajen Siman Bitrus da dƙayan almajirin, wanda Yesu yake kauna, ta ce, "Sun dƙauke Ubangiji daga kabarin, ba mu kuma san inda suka sa shi ba!"

³ Sai Bitrus da almajirin nan suka nufi kabarin. ⁴ Dukansu biyu suna gudu, amma dƙayan almajirin ya tsere wa Bitrus ya kuma fara kai kabarin. ⁵ Ya sunkuya ya duba ciki ya ga kyallayen lilin ne kwance a can amma bai shiga ba. ⁶ Sa'an nan Siman Bitrus, wanda yake bayansa, ya iso ya kuwa wuce cikin kabarin. Ya ga kyallayen lilin kwance a can, ⁷ haka ma zanen binnewar da aka nade kan Yesu da shi. Zanen a nade yake shi kafai, a keɓe da lilin dƙin. ⁸ A karshe sai almajirin nan, wanda ya kai kabarin da farko, shi ma ya shiga. Ya gani ya kuma gaskata. ⁹ (Har yanzu ba su fahimci Nassin nan da ya ce lalle ne Yesu yā tashi daga matattu ba.) ¹⁰ Sai almajiran suka koma zuwa inda suke zama.

Yesu ya bayyana ga Maryamu Magdalin

(Mattiyu 28.1-10; Markus 16.1-8; Luka 24.1-12)

¹¹ Maryamu kuwa ta tsaya a bakin kabarin daga waje tana kuka. Da tana cikin kuka, sai ta sunkuya ta leka cikin kabarin, ¹² sai ta ga waƙansu mala'iku biyu saye da fararen tufafi, zaune a inda dā gawar Yesu take, dƙaya wajen kai dƙayan kuma wajen kafafu.

¹³ Suka tambaye ta cewa, "Mace, don me kike kuka?"

Ta ce, "Sun dƙauke Ubangijina, ban kuma san inda suka ajiye shi ba." ¹⁴ Da ta faɗin haka, sai ta juya ta ga Yesu tsaye, sai dai ba tā gane cewa Yesu ne ba.

¹⁵ Sai ya ce, "**Mace, don me kike kuka? Wa kike nema?**"

Ta yi tsammani shi ne mai aikin lambun, sai ta ce, "Ranka yã dafe, in kai ne ka d'auke shi, gaya mini inda ka ajiye shi, in je in d'auke shi."

¹⁶ Yesu ya ce mata, "**Maryamu.**"

Sai ta juya wajensa ta d'aga murya ta ce da Arameyanci, "*Rabboni!*" (Wanda yake nufin "Malam").

¹⁷ Yesu ya ce, "**Kada ki rife ni, gama ban riga na koma wajen Uba tukuna ba. A maimako, ki tafi wajen 'yan'uwana ki gaya musu, 'Ina komawa wajen Ubana da Ubanku, wajen Allahna da kuma Allahnku.'**"

¹⁸ Sai Maryamu Magdalin ta wajen almajiran da labari cewa, "Na ga Ubangiji!" Ta kuma gaya musu cewa ya fada mata waɗannan abubuwa.

Yesu ya bayyana ga almajiransa

(*Mattiyu 28.16-20; Markus 16.14-18; Luka 24.36-49*)

¹⁹ Da Yamman ranar farko ta mako, sa'ad da almajiran suna tare, kofofi kuma suna a kulle saboda tsoron Yahudawa, sai ga Yesu ya zo ya tsaya a tsakiyarsu ya ce, "**Salama tã kasance tare da ku!**" ²⁰ Bayan ya fada haka, sai ya nuna musu hannuwansa da gefensa. Sai almajiran suka yi farin ciki kwarai da suka ga Ubangiji.

²¹ Sai Yesu ya sãke ce musu, "**Salama tã kasance tare da ku! Kamar yadda Uba ya aiko ni, haka ni ma ina aikan ku.**" ²² Da wannan sai ya hura musu numfashinsa ya ce, "**Ku karbi Ruhu Mai Tsarki.**" ²³ **Duk wanda kuka gafarta wa zunubansa, an gafarta masa ke nan. Duk wanda ba ku gafarta wa ba kuwa, ba a gafarta masa ba ke nan.**"

Yesu ya bayyana ga Toma

²⁴ Toma kuwa (wanda ake kira Didaimus), ɗaya daga cikin Sha Biyun, ba ya tare da almajiran sa'ad da Yesu ya zo. ²⁵ Saboda haka sauran almajiran suka ce masa, "Ai, mun ga Ubangiji!"

Amma ya ce musu, "Ina, ai, sai na ga ramın kusa a hannuwansa na sa yatsata a inda kusoshi suka kasance, na kuma sa hannuna a gefensa, in ba haka ba, ba zan gaskata ba."

²⁶ Bayan mako guda, har wa yau almajiransa suna cikin gidan, Toma kuwa yana tare da su. Ko da yake kofofi suna kulle, sai ga Yesu ya zo ya tsaya a tsakiyarsu ya ce, "**Salama tã kasance tare da ku!**" ²⁷ Sa'an nan ya ce wa Toma, "**Sa yatsarka nan; dubi hannuwana. Miƙa hannunka ka sa a gefena. Ka daina shakka ka gaskata.**"

²⁸ Toma ya ce masa, "Ya Ubangijina da Allahna!"

²⁹ Sai Yesu ya ce masa, **“Wato ka gaskata saboda ka gan ni ne, masu albarka ne waɗanda ba su gan ni ba, amma suka gaskata.”**

³⁰ Yesu ya yi waɗansu abubuwan banmamaki da yawa a gaban almajiransa da ba a rubuta a wannan littafi ba. ³¹ An dai rubuta waɗannan ne don ku gaskata Yesu ne Kiristi, Dan Allah kuma ta wurin gaskatawa ku sami rai a cikin sunansa.

21

Yesu da kamun kifin banmamaki

¹ Daga baya Yesu ya sāke bayyana kansa ga almajiransa, a bakin Tekun Tibariya.* Ga yadda ya faru. ² Siman Bitrus, Toma (wanda ake kira Didaimus), Natanayel daga Kana ta Galili, 'ya'yan Zebedi maza, da kuma waɗansu almajirai guda biyu suna tare. ³ Sai Siman Bitrus ya ce musu, “Za ni kamun kifi,” suka ce, “Za mu tafi tare da kai.” Saboda haka suka fita suka shiga jirgin ruwa, amma a daren nan ba su kama kome ba.

⁴ Da sassafe, sai ga Yesu tsaye a gaci, amma almajiran ba su gane cewa Yesu ne ba.

⁵ Sai ya ce musu, **“Abokai, kuna da kifi kuwa?”**

Suka amsa suka ce, “A'a.”

⁶ Ya ce musu, **“Ku jefa abin kamun kifinku dama da jirgin ruwan, za ku samu.”** Da suka yi haka, sai suka kāsa jawo abin kamun kifin saboda yawan kifi.

⁷ Sai almajirin da Yesu yake kauna ya ce wa Bitrus, “Ai, Ubangiji ne!” Nan da nan da Siman Bitrus ya ji ya ce, “Ai, Ubangiji ne,” sai ya yafa mayafinsa (don dā ma ya tube shi), ya fāɗa cikin ruwan. ⁸ Sauran almajiran kuwa suka bi shi cikin jirgin ruwan, janye da abin kamun kifin cike da kifi, don ba su da nisa daga gaci, wajen yadi d'ari ne. ⁹ Da suka sauka, sai suka ga garwashin wuta a can da kifi a kai, da kuma 'yan burodi.

¹⁰ Yesu ya ce musu, **“Ku kawo waɗansu kifin da kuka kama yanzu.”** ¹¹ Sai Siman Bitrus ya hau ya jawo abin kamun kifin gaci. Ya cika da manyan kifi, 153, amma duk da yawansun nan abin kamun kifin bai tsintsinke ba. ¹² Yesu ya ce musu, **“Ku zo ku karya kumallo.”** Ba wani daga cikin almajiran da ya yi karambanin tambayarsa, “Wane ne kai?” Sun san cewa Ubangiji ne. ¹³ Yesu ya zo, ya d'auki burocin ya ba su, haka kuma kifin. ¹⁴ Wannan fa shi ne sau na uku da Yesu ya bayyana kansa ga almajiransa bayan an tashe shi daga matattu.

* 21:1 Wato, Tekun Galili

Yesu ya sāke tabbatar da Bitrus

¹⁵ Da suka gama ci, sai Yesu ya ce wa Siman Bitrus, **“Siman dan Yohanna, kana kaunata da gaske fiye da wafannan?”**

Ya ce, “I, Ubangiji, ka san cewa ina sonka.”

Yesu ya ce, **“Ciyar da ‘ya’yan tumakina.”**

¹⁶ Har wa yau Yesu ya ce, **“Siman dan Yohanna, kana kaunata da gaske?”**

Ya amsa ya ce, “I, Ubangiji, ka san cewa ina sonka.”

Yesu ya ce, **“Lura da tumakina.”**

¹⁷ Sau na uku ya ce masa, **“Siman dan Yohanna, kana kaunata?”**

Sai Bitrus ya bata rai saboda Yesu ya tambaye shi sau na uku, **“Kana kaunata?”** Ya ce, “Ubangiji ka san kome duka; ka san cewa, ina kaunarka.”

Yesu ya ce, **“Ciyar da tumakina.** ¹⁸ **Gaskiya nake fada maka, sa’ad da kake saurayi kakan yi wa kanka sutura ka tafi inda ka so; amma sa’ad da ka tsufa za ka miƙa hannuwanka, wani dabam yā yi maka sutura yā kai ka inda ba ka so.”** ¹⁹ Yesu ya fadī wannan ne, don yā nuna irin mutuwar da Bitrus zai yi yā dāukaka Allah. Sa’an nan ya ce masa, **“Bi ni!”**

²⁰ Bitrus ya juya ya ga cewa almajirin nan da Yesu yake kauna yana binsu. (Wannan ne ya jingina a jikin Yesu sa’ad da suke cin abincin yamman nan da ya ce, “Ubangiji wane ne zai bashe ka?”) ²¹ Da Bitrus ya gan shi sai ya ce, “Ubangiji, wannan fa?”

²² Yesu ya amsa ya ce, **“Idan na so yā kasance da rai har in dawo, mene ne naka a ciki? Kai dai bi ni.”**

²³ Saboda wannan, jita-jita ta bazu a cikin ‘yan’uwa cewa wannan almajirin ba zai mutu ba. Amma fa Yesu bai ce ba zai mutu ba; shi dai ya ce, **“In na so yā kasance da rai har in dawo, mene ne naka a ciki?”**

²⁴ Wannan shi ne almajirin da ya ba da shaida a kan wafannan abubuwa ya kuma rubuta su. Mun san cewa shaidarsa gaskiya ce.

²⁵ Yesu ya yi wafansu abubuwa da yawa kuma. Da a ce an rubuta kowannensu, na tabbata ko duniya duka ba za tā sami wuri saboda littattafan da za a rubuta ba.

Ayyukan Manzanni

An d'auki Yesu zuwa sama

¹ A littafina na farko, Tiyofilus, na rubuta game da dukan abin da Yesu ya fara yi, da abin da ya koyar ² har zuwa ranar da aka d'auke shi zuwa sama, bayan ya ba da umarnai ta wurin Ruhu Mai Tsarki ga manzannin da ya zaba. ³ Bayan wahalarsa, ya bayyana kansa ga waƙannan mutane ya kuma ba da tabbatattun alamu masu yawa cewa yana da rai. Ya bayyana a gare su har kwana arba'in ya kuma yi musu magana game da mulkin Allah. ⁴ A wani lokaci, yayinda yake ci tare da su, ya ba su wannan umarni, "**Kada ku bar Urushalima, amma ku jira kyautar da Ubana ya yi alkawari, wadda kuka ji na yi magana a kai.** ⁵ **Gama Yohanna ya yi baftisma da* ruwa, amma a cikin 'yan kwanaki za a yi muku baftisma da Ruhu Mai Tsarki.**"

⁶ Saboda haka, sa'ad da suka taru, sai suka tambaye shi, "Ubangiji, a wannan lokaci za ka mayar da mulki ga Isra'ila?"

⁷ Ya ce musu, "**Ba naku ba ne ku san lokuta ko ranakun da Uban ya shirya cikin ikonsa.** ⁸ **Amma ku za ku karfi iko sa'ad da Ruhu Mai Tsarki ya sauka a kanku; za ku kuma zama shaiduna cikin Urushalima, da kuma cikin dukan Yahudiya da Samariya, zuwa kuma iyakar duniya.**"

⁹ Bayan ya fadi wannan, sai aka d'auke shi sama a idanunsu sai wani girgije ya rufe shi daga ganinsu.

¹⁰ Suna zuba ido a bisa, zuwa cikin sararin sama yayinda yake tafiya, nan da nan, sai ga mutane biyu saye da fararen riguna tsaye kusa da su. ¹¹ Sai suka ce, "Mutanen Galili, don me kuke tsaye a nan kuna duban sararin sama? Wannan Yesu, wanda aka d'auke daga gare ku zuwa sama, zai komo daidai yadda kuka ga ya tafi sama."

An zabi Mattiyas yā d'auki matsayin Yahuda

¹² Sai suka koma Urushalima daga tudun da ake kira Dutsen Zaitun, tafiyar ranar Asabbaci guda daga birnin. ¹³ Da suka iso, sai suka hau gidan sama, zuwa d'akin da suke zama. Waƙanda suka kasance kuwa su ne,

Bitrus, Yohanna, Yakub da Andarawus;
Filibus da Toma;
Bartolomeyu da Mattiyu;

* 1:5 Ko kuwa a cikin

Yakub dan Alfayus da Siman Zilot, da kuma Yahuda dan Yakub.

¹⁴ Waɗannan duka suka dukufa cikin addu'a, tare da waɗansu mata da Maryamu mahaifiyar Yesu, da kuma tare da 'yan'uwansa.

¹⁵ A waɗancan kwanakin Bitrus ya mika tsaye cikin 'yan'uwa masu bi (taron da ya yi kusan mutum dari da ashirin) ¹⁶ ya ce, "'Yan'uwana, dole a cika Nassin nan da Ruhu Mai Tsarki ya yi magana tun da daɗewa ta bakin Dawuda game da Yahuda, wanda ya zama jagora ga waɗanda suka kama Yesu ¹⁷ da shi ɗaya ne cikinmu, ya kuma yi hidima a cikin aikin nan."

¹⁸ (Da laɗar da ya samu saboda muguntarsa Yahuda ya sayi wani fili; a can ya faɗi da ka, jikinsa ya fashe, hanjinsa kuma duk suka zubo. ¹⁹ Kowa a Urushalima ya ji game da wannan, saboda haka suka kira wannan filin Akeldama, da yarensu, wato, Filin Jini.)

²⁰ Bitrus ya ce, "Gama yana a rubuce a cikin Littafin Zabura cewa,

"'Bari wurinsa ya zama babu kowa;

kada kowa ya zauna a cikinsa,†

kuma,

"'Bari wani ya ɗauki matsayinsa na shugabanci.‡

²¹ Saboda haka dole a zaɓi ɗaya daga cikin mutanen da suke tare da mu duk lokacin da Ubangiji Yesu yake shiga da fita a cikinmu, ²² farawa daga baftisma ta Yohanna har zuwa sa'ad da aka ɗauke Yesu daga gare mu. Gama dole ɗaya daga waɗannan ya zama shaidar tashinsa daga matattu tare da mu."

²³ Saboda haka suka gabatar da mutane biyu. Yusuf mai suna Barsabbas (da aka kuma sani da Yustus) da kuma Mattiyas. ²⁴ Sai suka yi addu'a suka ce, "Ubangiji, ka san zuciyar kowa. Nuna mana wanne a cikin waɗannan biyu da ka zaɓa ²⁵ ya karɓi wannan aikin manzanci, wanda Yahuda ya bari don ya tafi wurin da yake nasa." ²⁶ Sa'an nan suka jefa kuri'u, kuri'ar kuwa ta faɗo a kan Mattiyas; sai aka sa shi cikin manzannin nan goma sha ɗaya.

2

Ruhu Mai Tsarki ya zo a Fentekos

¹ Da ranar Fentekos ta yi, dukansu suna tare wuri ɗaya.

² Ba zato ba tsammani sai aka ji motsi kamar ta babbar iska tana hurowa daga sama ta kuma cika dukan gidan da

suke zaune. ³ Suka ga wani abin da ya yi kama da harsunan wuta, suka rarrabu suna kuma sassauka a kan kowannensu. ⁴ Dukansu kuwa suka cika da Ruhu Mai Tsarki suka kuma fara magana da waƙansu harsuna yadda Ruhu ya sa suka iya.

⁵ To, a Urushalima akwai Yahudawa masu tsoron Allah, daga kowace kasa a duniya. ⁶ Da suka ji wannan motsi, taro ya haɗu wuri ɗaya a ruƙe, domin kowannensu ya ji suna magana da yarensa. ⁷ Cike da mamaki, suka yi tambaya suna cewa, “Ashe, duk waƙannan mutane masu magana ba Galiliyawa ba ne? ⁸ To, yaya kowannenmu yana ji suna yarensa? ⁹ Fartiyawa, Medes da Elamawa; mazaunan Mesofotamiya, Yahudiya da Kaffadokiya, Fontus da Asiya, ¹⁰ Firjiya da Famfiliya, Masar da sassa Libiya kusa da Sairin; baki daga Roma ¹¹ (Yahudawa da kuma waƙanda suka tuba suka shiga Yahudanci); Kiretawa da Larabawa, mun ji su suna shelar abubuwan banmamaki na Allah da yarenmu!” ¹² A ruƙe kuma cike da mamaki, suka tambayi junansu cewa, “Mene ne wannan yake nufi?”

¹³ Duk da haka waƙansu suka yi musu ba’a suka ce, “Sun yi tatil da ruwan inabi ne.”

Bitrus ya yi wa taron jawabi

¹⁴ Sai Bitrus ya miƙe tsaye tare da Sha Dayan nan, ya ɗaga muryarsa ya yi wa taron jawabi ya ce, “‘Yan’uwana Yahudawa da dukanku da kuke zama cikin Urushalima, bari in bayyana muku wannan, ku saurara da kyau ga abin da zan faɗa. ¹⁵ Waƙannan mutane ba su bugu ba, kamar yadda kuka ɗauka. Yanzu karfe tara na safe ne kawai! ¹⁶ A’a, ai, abin da aka yi magana ta bakin annabi Yowel ke nan cewa,

¹⁷ “Allah ya ce, ‘A kwanakin karshe,
 zan zubo Ruhuna bisa dukan mutane.
 ‘Ya’yanku maza da mata za su yi annabci,
 samarinku za su ga wahayoyi,
 dattawanku kuma za su yi mafarkai.

¹⁸ Kai, har ma a kan bayyana, maza da mata,
 zan zubo Ruhuna a waƙancan kwanaki,
 za su kuwa yi annabci.

¹⁹ Zan nuna abubuwan banmamaki a sararin sama
 da alamu a nan kasa,
 jini da wuta da kuma hauhawan hayaki.

²⁰ Za a mai da rana duhu,
 wata kuma ya zama jini,
 kafin zuwa rana mai girma da kuma ta ɗaukaka ta
 Ubangiji.

²¹ Kuma duk wanda ya kira

bisa sunan Ubangiji zai sami ceto.*

22 “Mutanen Isra’ila, ku saurari wannan. Yesu Banazare shi ne mutumin da Allah ya tabbatar muku ta wurin mu’ujizai, ayyukan banmamaki, da kuma alamu, wafanda Allah ya yi a cikinku ta wurinsa, kamar yadda ku kanku kuka sani. 23 An ba da wannan mutum gare ku bisa ga nufin Allah da kuma rigyasaninsa, ku kuma tare da taimakon mugayen mutane, kuka kashe shi ta wurin kafa shi a kan gicciye. 24 Amma Allah ya tashe shi daga matattu, ya ’yantar da shi daga azabar mutuwa, don ba ya yiwuwa mutuwa ta riƙe shi. 25 Dawuda ya yi faɗi game da shi cewa,
“ ‘Kullum ina ganin Ubangiji a gabana.

Gama yana a hannuna na dama,
ba zan jijjigu ba.

26 Saboda haka, zuciyata na farin ciki, harshena kuma na murna,

jikina kuma zai kasance da bege,

27 gama ba za ka bar ni cikin kabari ba,

ba kuwa za ka yarda Mai Tsarkinka yã ruɓa ba.

28 Ka sanar da ni hanyoyin rai,

za ka cika ni da farin ciki a gabanka.†

29 “‘Yan’uwa, zan iya tabbatar muku gabagadi cewa kakanmu Dawuda ya mutu aka kuma binne shi, kabarinsa kuwa yana a nan har yã zuwa yau. 30 Amma shi annabi ne ya kuma san abin da Allah ya yi masa alkawari da rantsuwa cewa zai ɗora ɗaya daga cikin zuriyarsa a kan gadon sarautarsa. 31 Ganin abin da yake gaba, ya yi magana a kan tashin Kiristi daga matattu cewa, ba a bar shi a kabari ba, jikinsa kuma bai ruɓa ba. 32 Allah ya tashe wannan Yesu zuwa rai, mu kuwa duk shaidu ne ga wannan. 33 An ɗaukaka shi zuwa ga hannun dama na Allah, ya karɓi alkawarin Ruhu Mai Tsarki daga Uba, ya kuma zubo abin da yanzu kuke gani kuke kuma ji. 34 Gama Dawuda bai hau zuwa sama ba, duk da haka ya ce,

“ ‘Ubangiji ya ce wa Ubangijina,

“Zauna a hannun damana,

35 sai na sa abokan gābanka

su zama matashin sawunka.” ‡

36 “Saboda haka bari dukan Isra’ila su tabbatar da wannan. Allah ya mai da wannan Yesu, da kuka gicciye, Ubangiji da kuma Kiristi.”

37 Sa’ad da mutane suka ji wannan, sai suka soku a zuci sai suka ce wa Bitrus da sauran manzanni, “‘Yan’uwa, me za mu yi?”

* 2:21 Yow 2.28-32 † 2:28 Zab 16.8-11 ‡ 2:35 Zab 110.1

³⁸ Bitrus ya amsa, “Ku tuba a kuma yi muku baftisma, kowannenku a cikin sunan Yesu Kiristi domin gafarar zunubanku. Za ku kuwa karfi kyautar Ruhu Mai Tsarki. ³⁹ Alkawarin dominku ne da ‘ya’yanku da kuma dukan waƙanda suke da nesa, domin dukan waƙanda Ubangiji Allahmu zai kira.”

⁴⁰ Da waƙansu kalmomi masu yawa ya gargade su; ya kuma roke su cewa, “Ku ceci kanku daga wannan lalataccen zamani.” ⁴¹ Waƙanda suka yarda da sakonsa kuwa aka yi musu baftisma, a ranar kuwa yawansu ya karu da mutum kusan dubu uku.

Zumuncin masu bi

⁴² Suka ba da kansu ga koyarwar manzanni da kuma ga zumunci, ga gutsuttsura burodin da kuma ga addu’a. ⁴³ Kowa ya cika da tsoro, manzannin kuwa suka aikata abubuwan banmamaki da alamu masu yawa. ⁴⁴ Dukan masu bi suna tare, suna kuma mallakar kome tare. ⁴⁵ Suka dinga sayar da kaddarorinsu da kayayykinsu, suka ba wa kowa gwargwadon bukatarsa. ⁴⁶ Kowace rana suka ci gaba da taruwa a filin haikali. Suka gutsuttsura burodi a gidajensu suna cin abinci tare da farin ciki da zuciya ɗaya, ⁴⁷ suna yabon Allah suna kuma samun tagomashin dukan mutane. Ubangiji kuwa ya kara yawansu kowace rana na waƙanda suke samun ceto.

3

Bitrus ya warkar da gurgu mai bara

¹ Wata rana, Bitrus da Yohanna suna haurawa zuwa haikali a lokacin addu’a da karfe uku na rana. ² To, sai ga wani da aka haifa gurgu ana ɗauke da shi zuwa kofar haikalin da ake kira Kyakkyawa, inda akan ajiye kowace rana, don yã yi bara daga masu shigowa cikin filayen haikali. ³ Da ya ga Bitrus da Yohanna suna gab da shiga, sai ya roke su kufi. ⁴ Bitrus kuwa ya kafa masa ido, haka ma Yohanna. Sai Bitrus ya ce, “Dube mu!” ⁵ Saboda haka mutumin ya mai da hankalinsa a kansu, yana fata samun wani abu daga gare su.

⁶ Sai Bitrus ya ce, “Azurfa ko zinariya ba ni da su, amma abin da nake da shi, shi zan ba ka. A cikin sunan Yesu Kiristi Banazare, ka yi tafiya.” ⁷ Ta wurin kama hannunsa na dama, ya taimake shi ya mike, nan take kafafu da idon sawun mutumin suka yi karfi. ⁸ Sai ya yi wuf da kafafunsa ya fara tafiya. Ya tafi tare da su ya shiga cikin filin haikali yana tafiya yana tsalle, yana kuma yabon Allah. ⁹ Sa’ad da dukan mutane suka gan shi yana tafiya yana yabon

Allah, ¹⁰ sai suka gane cewa shi ne mutumin nan wanda dā yake zama yana bara a bakin kofar haikalin da ake kira Kyakkyawa, suka kuwa cika da mamaki da tsoro a kan abin da ya faru gare shi.

Bitrus ya yi wa masu kallo magana

¹¹ Tun mai bawan yana riƙe da Bitrus da Yohanna, dukan mutanen suka yi mamaki, suka zo wurinsu a guje a inda ake kira Shirayin Solomon. ¹² Da Bitrus ya ga haka, sai ya ce musu, “Mutanen Isra’ila, don me wannan ya ba ku mamaki? Don me kuke kallonmu sai ka ce da ikon kanmu ne ko kuwa don ibadarmu ne muka sa wannan mutum ya yi tafiya? ¹³ Allah na Ibrahim, Ishaku, da Yakub, Allah na kakanninmu, ya d’aukaka bawansa Yesu. Ku kuka ba da shi domin a kashe, kuka yi mūsun saninsa a gaban Bilatus, ko da yake ya yi niyya ya sake shi. ¹⁴ Kuka yi mūsun sanin Mai Tsarki da Mai Adalci kuka roƙa a sakar muku mai kisankai. ¹⁵ Kuka kashe tushen rai, amma Allah ya tashe shi daga matattu. Mu shaidu ne ga wannan. ¹⁶ Ta wurin bangaskiya cikin sunan Yesu ne wannan mutum da kuke gani kuka kuma sani ya sami ƙarfi. Da sunan Yesu, da kuma bangaskiyar da take samuwa ta wurinsa ne ya ba shi cikakkiyar warkarwa, yadda dukanku kuke gani.

¹⁷ “To, ‘yan’uwa, na san cewa, kun aikata wannan cikin jahilci ne, yadda shugabanninku suka yi. ¹⁸ Amma ta haka ne Allah ya cika abin da ya rigyafadi ta bakin dukan annabawa cewa, Kiristinsa zai sha wahala. ¹⁹ Saboda haka ku tuba, ku juyo ga Allah, don a shafe zunubanku, don lokutan wartsakewa su zo daga wurin Ubangiji, ²⁰ don kuma ya iya aika da Kiristi, wanda aka naɗa tun dā saboda ku, Yesu ke nan. ²¹ Dole yā kasance a sama, sai lokaci ya yi da Allah zai mai da kome sabo, yadda ya yi alkawari tun dā ta wurin annabawansa masu tsarki. ²² Gama Musa ya ce, ‘Ubangiji Allahnku zai tasar muku wani annabi kamar ni daga cikin mutanenku; dole ku saurari duk abin da ya faɗa muku. ²³ Duk wanda bai saurare shi ba za a ware shi gaba ɗaya daga mutanensa.’*^{*}

²⁴ “Tabbatacce, dukan annabawa daga Sama’ila zuwa gaba, dukansu da suka yi magana, sun rigya faɗin waɗannan kwanaki. ²⁵ Ku kuwa magādan annabawan ne da kuma na alkawarin da Allah ya yi da kakanninku. Ya ce wa Ibrahim, ‘Ta wurin zuriyarka, dukan kabilan duniya za su sami albarka.’† ²⁶ Da Allah ya tashe bawansa, ya aike

* 3:23 M Sh 18.15,18,19 † 3:25 Far 22.18; Far 26.4

shi da fari zuwa gare ku don yā albarkace ku ta wurin juye kowannenku daga mugayen hanyoyinku.”

4

Bitrus da Yohanna a gaban majalisa

¹ Sai firistoci da shugaban masu gadin haikalin da kuma Sadukiyawa suka hauro wurin Bitrus da Yohanna yayinda suke cikin magana da mutane. ² Sun damu kwarai da gaske domin manzannin suna koya wa mutane suna kuma shela a cikin Yesu cewa akwai tashin matattu. ³ Sai suka kama Bitrus da Yohanna, amma da yake yamma ta riga ta yi sai suka sa su cikin kurkuku sai kashegari. ⁴ Amma da yawa da suka ji saƙon suka gaskata, yawan mutanen kuwa ya ƙaru ya kai wajen dubu biyar.

⁵ Kashegari, sai masu mulki, dattawa da kuma malaman dokoki suka taru a Urushalima. ⁶ Annas babban firist yana nan, haka ma Kayifas Yohanna, Alekzanda da kuma sauran mutanen da suke iyalin babban firist. ⁷ Suka sa aka kawo Bitrus da Yohanna a gabansu suka kuma fara yin musu tambayoyi cewa, “Da wane iko ko da wane suna kuka yi wannan?”

⁸ Sai Bitrus, cike da Ruhu Mai Tsarki ya ce musu, “Masu mulki da dattawan mutane! ⁹ In ana tuhumarmu ne yau saboda alherin da aka yi wa gurgun nan da kuma yadda aka warkar da shi, ¹⁰ to, sai ku san wannan, ku da dukan mutanen Isra’ila cewa da sunan Yesu Kiristi Banazare, wanda kuka gicciye amma wanda Allah ya tasar daga matattu ne, wannan mutum yake tsaye a gabanku lafiyayye. ¹¹ Shi ne,

“ ‘dutsen da ku magina kuka fi,

wanda kuwa ya zama dutsen kusurwar gini.’* ”

¹² Ba a samun ceto ta wurin wani dabam, gama babu wani suna a karkashin sama da aka ba wa mutane wanda ta wurinsa dole mu sami ceto.”

¹³ Da suka ga ƙarfin halin Bitrus da Yohanna suka kuma gane cewa su marasa ilimi ne, talakawa kuma, sai suka yi mamaki suka kuma lura cewa waƙannan mutane sun kasance tare da Yesu. ¹⁴ Amma da yake sun ga mutumin da aka warkar yana tsaye a wurin tare da su, sai suka rasa abin fafi. ¹⁵ Saboda haka suka umarta a fitar da su daga Majalisar, sa’an nan suka yi shawara da juna. ¹⁶ Suka ce, “Me za mu yi da waƙannan mutane? Kowa da yake zama a Urushalima ya san sun yi abin banmamaki, kuma ba za mu iya yin mūsu wannan ba. ¹⁷ Amma don a hana wannan abu

* 4:11 Zab 118.22

daga kara bazuwa cikin mutane, dole mu kwabe mutanen nan kada su kara yi wa kowa magana cikin wannan suna.”

¹⁸ Sai suka sāke kiransu ciki suka kuma umarce su kada su kuskura su yi magana ko su kara koyarwa a cikin sunan Yesu. ¹⁹ Amma Bitrus da Yohanna suka amsa, “Ku shari’anta da kanku ko daidai ne a gaban Allah mu yi muku biyayya maimakon Allah. ²⁰ Gama ba za mu iya daina yin magana game da abin da muka gani muka kuma ji ba.”

²¹ Bayan karin barazana sai suka bar su su tafi. Ba su iya yanke shawara yadda za a hore su ba, domin dukan mutane suna yabon Allah saboda abin da ya faru. ²² Gama mutumin da ya sami warkarwar banmamaki, shekarunsa sun fi arba’in.

Addu’ar masu bi

²³ Da aka sake su, Bitrus da Yohanna suka koma wajen mutanensu suka ba da labarin duk abin da manyan firistoci da dattawa suka faɗa musu. ²⁴ Sa’ad da suka ji wannan, sai suka ɗaga muryoyinsu gaba ɗaya cikin addu’a ga Allah, suka ce, “Ya Ubangiji Mai Iko Duka, kai ka halicci sama da kasa da kuma teku, da kome da yake cikinsu. ²⁵ Ka yi magana ta wurin Ruhu Mai Tsarki ta bakin bawanka, kakanmu Dawuda cewa,

“ ‘Don me kasashe suke fushi,
mutane kuma suke kulla shawara a banza?

²⁶ Sarakunan duniya sun ja dāgā,
masu mulki kuma sun taru gaba ɗaya,
suna gāba da Ubangiji

da kuma Shafaffensa†.’

²⁷ Tabbatacce Hiridus da Buntus Bilatus suka haɗu tare da Al’ummai da kuma mutanen Isra’ila a wannan birni ce don su kulla gāba da bawanka mai tsarki Yesu, wanda ka shafe. ²⁸ Sun aikata abin da ikonka da kuma nufinka ya riga ya shirya tuntuni zai faru. ²⁹ Yanzu, Ubangiji, ka dubi barazanansu ka kuma sa bayinka su furta maganarka da iyakar karfin hali. ³⁰ Ka miƙa hannunka don ka warkar ka kuma yi ayyukan banmamaki da alamu masu banmamaki ta wurin sunan bawanka mai tsarki Yesu.”

³¹ Bayan suka yi addu’a, sai inda suka taru ya jijjigu. Dukansu kuwa suka cika da Ruhu Mai Tsarki, suka yi ta shaidar maganar Allah babu tsoro.

Masu bi sun ba da mallakarsu a rarraba

³² Dukan masu bi kuwa zuciyarsu ɗaya ne, nufinsu kuwa ɗaya. Babu wani da ya ce abin da ya mallaka nasa ne, amma sun raba kome da suke da shi. ³³ Da iko mai karfi manzanni suka ci gaba da shaidar tashin matattu na

† 4:26 Zab 2.1,2

Ubangiji Yesu, alheri mai yawa kuwa yana bisansu duka.³⁴ Babu mabukata a cikinsu. Lokaci-lokaci wafanda suke da gonaki ko gidaje sukan sayar da su, su kawo kudɓi daga abin da suka sayar,³⁵ su ajiye a sawun manzannin, a kuma raba wa kowa gwargwadon bukatarsa.

³⁶ Yusuf, wani Balawe daga Saifurus, wanda manzanni suke kira Barnabas (wanda yake nufin 'Dan Karfafawa')³⁷ ya sayar da wata gonar da ya mallaki ya kuma kawo kudɓin ya ajiye a sawun manzanni.

5

Ananiyas da Saffiratu

¹ To wani mutum mai suna Ananiyas tare da matarsa Saffiratu, shi ma ya sayar da wata mallakarsa. ² Da cikakken sanin matarsa ya ajiye sashi daga cikin kudɓin don kansa, ya kuma kawo sauran ya ajiye a sawun manzanni.

³ Sai Bitrus ya ce, "Ananiyas, ta yaya Shaidan ya cika zuciyarka haka da ka yi wa Ruhu Mai Tsarki karya ka kuma ajiye wa kanka sauran kudɓin da ka karɓa na filin? ⁴ Ba naka ba ne kafin ka sayar da shi? Bayan da ka sayar da shi kuma, kudɓin ba naka ba ne? Me ya sa ka yi tunanin yin irin wannan abu? Ba mutum ne ka yi wa karya ba, Allah ne ka yi masa."

⁵ Da Ananiyas ya ji wannan, sai ya fāɗi ya mutu. Sai babban tsoro kuwa ya kama duk wafanda suka ji abin da ya faru. ⁶ Sai samari suka zo gaba, suka naɗe gawarsa, suka fitar da shi suka je suka binne.

⁷ Bayan kusan awa uku, sai matarsa ta shigo, ba da sanin abin da ya faru ba. ⁸ Bitrus ya tambaye ta ya ce, "Gaya mini, kudɓin da yake da Ananiyas kuka sayar da filin ke nan?"

Ta ce, "I, haka ne muka sayar."

⁹ Bitrus ya ce mata, "Ta yaya kuka yarda ku gwada Ruhun Ubangiji? Duba! Sawun mutanen da suka binne mijinki suna bakin kofa, za su kuwa ɗauke ki zuwa waje ke ma."

¹⁰ Nan take ta fāɗi a kafafunsa ta mutu. Sai samarin suka shigo ciki, suka kuwa same ta matacciya, suka ɗauke ta suka kai ta waje suka binne ta kusa da mijinta. ¹¹ Babban tsoro ya kama dukan ikkilisiya da kuma duk wanda ya ji game da abubuwan nan.

Manzanni sun warkar da mutane da yawa

¹² Manzannin suka yi ayyukan da alamu masu ban-mamaki masu yawa a cikin mutanen. Dukan masu bi kuwa sukan taru a Shirayin Solomon. ¹³ Ba wanda ya yi karambanin shiga cikinsu, duk da haka mutane suna girmama su kwarai. ¹⁴ Duk da haka, maza da matan

da suke gaskata ga Ubangiji sai karuwa suke, suka kuma karu a yawa. ¹⁵ A sakamakon haka, mutane suka kawo marasa lafiya a tituna suka kwantar da su a kan gadaje da tabarmai domin akalla inuwar Bitrus za ta bi kan wadansunsu yayinda yake wucewa. ¹⁶ Jama'a ma suka tattaru daga garuruwa kewaye da Urushalima suna kawo marasa lafiyarsu da kuma wadanda mugayen ruhoi suke damun su, dukansu kuwa suka warke.

An tsananta wa manzanni

¹⁷ Sai babban firist da dukan abokan aikinsa, wadanda suke na kungiyar Sadukiyawa suka cika da kishi. ¹⁸ Suka kama manzannin suka sa su a kurkukun da ake sa kowa da kowa. ¹⁹ Amma da dare wani mala'ikan Ubangiji ya buɗe kofofin kurkukun ya fitar da su. ²⁰ Ya ce, "Ku je ku tsaya a filin haikali ku sanar wa mutane cikakken sakon wannan sabon rai."

²¹ Da gari ya waye, sai suka shiga filin haikali, yadda aka faɗa musu, suka kuwa fara koyar da mutane.

Sa'ad da babban firist da abokan aikinsa suka iso, sai suka kira Majalisa gaba daya dukan dattawan Isra'ila, suka kuma aika kurkuku a zo da manzannin. ²² Amma da dogarawan suka iso kurkukun, ba su same su a can ba. Saboda haka suka dawo suka ba da labari, suka ce, ²³ "Mun iske kurkukun a kulle sosai, da masu gadi suna tsaye a bakin kofofin; amma da muka buɗe su, sai muka tarar ba kowa a ciki." ²⁴ Da jin wannan labari, sai shugaban masu gadin haikali da manyan firistocin suka ruɗe, suna tunanin abin da wannan al'amari zai zama.

²⁵ Sai wani ya zo ya ce, "Ga shi! Mutanen da kuka sa a kurkuku suna tsaye a filin haikali suna koya wa mutane."

²⁶ Da wannan, shugaban ya tafi tare da dogarawansa suka kawo manzannin. Sun kawo su amma fa ba karfi da yaji ba, don suna tsoro kada mutane su jajjefe su da duwatsu.

²⁷ Da suka kawo manzannin, sai suka sa su suka bayyana a gaban Majalisar don babban firist ya tuhume su. ²⁸ Ya ce, "Mun kwaɓe ku da gaske kada ku fara koyarwa cikin wannan suna, duk da haka kun cika Urushalima da koyarwarku, har ma kuna so ku dora mana laifin jinin mutumin nan."

²⁹ Bitrus da sauran manzannin suka amsa suka ce, "Dole ne mu yi wa Allah biyayya a maimakon mutane! ³⁰ Allahn kakanninmu ya ta da Yesu daga matattu, wanda kuka kashe ta wurin ratayewa a bisan itace. ³¹ Allah ya daukaka shi zuwa hannun damansa a matsayin Yerima da Mai Ceto don ya kawo tuba da gafarar zunubai ga Isra'ila. ³² Mu shaidu ne ga wadannan abubuwa, haka kuma Ruhu Mai Tsarki, wanda Allah ya ba wa wadanda suke yin masa biyayya."

³³ Da suka ji haka, sai suka yi fushi suka so su kashe su. ³⁴ Amma wani Bafarisiyen da ake kira Gamaliyel, wani malamin doka, wanda dukan mutane ke girmamawa, ya mife tsaye a Majalisar ya umarta a fitar da mutanen waje na ɗan lokaci. ³⁵ Sa'an nan ya yi musu jawabi ya ce, "Mutanen Isra'ila, ku yi kula da kyau da abin da kuke niyyar yi wa mutanen nan. ³⁶ Kwanan baya, Teyudas ya bullo, yana cewa wai shi wani mutum ne, kuma wajen mutane ɗari huɗu suka bi shi. Aka kuwa kashe shi, dukan masu binsa kuwa suka watse, kome ya wargaje. ³⁷ Bayansa, Yahuda mutumin Galili ya bullo a kwanakin ƙidaya, ya jagoranci mutane cikin tawaye. Shi ma aka kashe shi, dukan mabiyansa kuma aka watsar da su. ³⁸ Saboda haka, a wannan batu na yanzu, ina ba ku shawara. Ku kyale mutanen nan! Ku bar su su tafi! Gama in manufarsu ko ayyukansu na mutum ne, ai, zai rushe. ³⁹ Amma in daga Allah ne, ba za ku iya hana waɗannan mutane ba, za ku dai sami kanku kuna gāba da Allah ne."

⁴⁰ Jawabinsa ya rinjaye su. Suka kira manzannin suka sa aka yi musu bulala. Sa'an nan suka kwabe su kada su ƙara magana a cikin sunan Yesu, suka kuma bar su suka tafi.

⁴¹ Manzannin suka bar Majalisar, suna farin ciki domin an ga sun cancanta a kunyata su saboda Sunan nan. ⁴² Kowace rana, a filin haikali da kuma gida-gida, ba su fasa koyarwa da kuma shelar labari mai daɗi cewa Yesu shi ne Kiristi ba.

6

Zaben mutane bakwai

¹ A waɗannan kwanaki, sa'ad da yawan almajirai suke ƙaruwa, sai Yahudawan masu jin Hellenanci a cikinsu suka yi gunaguni a kan Yahudawan da suke Ibraniyawa domin ba a kula da gwaurayensu a wajen raba abinci na yau da kullum. ² Saboda haka Sha Biyun nan suka tara dukan almajirai wuri ɗaya, suka ce, "Bai zai yi kyau mu bar hidimar maganar Allah don mu shiga hidimar abinci ba. ³ 'Yan'uwa, ku zaɓi mutum bakwai daga cikinku waɗanda aka sani suna cike da Ruhu da kuma hikima. Mu kuwa za mu danka musu wannan aiki ⁴ mu kuwa mu mai da halinmu ga yin addu'a da kuma hidimar maganar Allah."

⁵ Wannan shawarar kuwa ta gamshi dukan kungiyar. Sai suka zaɓi Istifanus, mutumin da yake cike da bangaskiya da kuma Ruhu Mai Tsarki; da Filibus, Burokorus, Nikano, Timon, Farmenas, da Nikolas daga Antiyok, wanda ya tuba zuwa Yahudanci. ⁶ Suka gabatar da waɗannan mutane wa manzanni, waɗanda kuwa suka yi addu'a, suka ɗibiya hannuwansu a kansu.

⁷ Saboda haka maganar Allah ta yaɗu. Yawan almajirai a Urushalima kuwa ya yi saurin karuwa, firistoci masu yawa kuma suka zama masu biyayya ga wannan bangaskiya.

An kama Istifanus

⁸ To, Istifanus, mutum cike da alheri da ikon Allah, ya aikata manyan ayyukan da alamu masu banmamaki a cikin mutane. ⁹ Sai hamayya ta taso daga 'yan kungiyar Majami'a na 'Yantattu (kamar yadda ake kiransu), Yahudawan Sairin da Alekzandariya da kuma lardunan Silisiya da Asiya. Mutanen nan suka fara muhawwara da Istifanus, ¹⁰ amma ba su iya cin nasara kan hikimarsa ko kuma a kan Ruhu wanda ta wurinsa ne ya magana ba.

¹¹ Sa'an nan a asirce suka zuga waɗansu mutane su ce, "Mun ji Istifanus ya faɗa kalmomin sabo game da Musa da kuma Allah."

¹² Ta haka suka tã da hankalin mutane da dattawa da kuma malaman dokoki. Suka kama Istifanus suka kawo shi a gaban Majalisa. ¹³ Suka kawo masu ba da shaidar karya, waɗanda suka ba da shaida cewa, "Wannan mutum ba ya rabuwa da maganar banza a kan wurin nan mai tsarki da kuma doka. ¹⁴ Gama mun ji shi yana cewa wannan Yesu Banazare zai rushe wurin nan ya kuma canja al'adun da Musa ya ba mu."

¹⁵ Dukan waɗanda suke zaune a Majalisar suka kafa wa Istifanus ido, suka kuma ga fuskarsa ta yi kama da ta mala'ika.

7

Jawabin Istifanus ga majalisa

¹ Sai babban firist ya tambaye shi ya ce, "Waɗannan zargen gaskiya ne?"

² Game da wannan ya amsa ya ce, "'Yan'uwa da ubanni, ku saurare ni! Allah mai ɗaukaka ya bayyana ga kakanmu Ibrahim yayinda yake a kasar Mesofotamiya tukuna, kafin ya yi zama a Haran. ³ Allah ya ce, 'Ka bar kasar da kuma mutanenka, ka tafi kasar da zan nuna maka.'*

⁴ "Saboda haka ya bar kasar Kaldiyawa ya kuma yi zama a Haran. Bayan mutuwar mahaifinsa, Allah ya aika da shi wannan kasar da yanzu kuke zama. ⁵ Bai ba shi gãdo a nan ba, ko taki ɗaya na kasa. Amma Allah ya yi masa alkawari cewa shi da zuriyarsa masu zuwa bayansa za su mallaki kasar, ko da yake a lokacin Ibrahim ba shi da yaro. ⁶ Allah ya yi magana da shi ta haka, 'Shekara ɗari huɗu, zuriyarka za tã yi bakunci a wata kasar da ba tasu ba, za su yi bauta

* 7:3 Far 12.1

su kuma sha wulakanci. ⁷ Amma zan hore kasar da suka bauta wa.' Allah ya ce, 'Kuma daga baya za su fita daga wannan kasa su kuma yi mini sujada a wannan wuri.'[†]
⁸ Sa'an nan ya yi wa Ibrahim alkawari game da kaciya. Ibrahim kuwa ya zama mahaifin Ishaku ya kuma yi masa kaciya kwana takwas bayan haihuwarsa. Daga baya Ishaku ya zama mahaifin Yakub, Yakub kuma ya zama mahaifin kakanninmu sha biyun nan.

⁹ "Domin kakanninmu sun ji kishin Yusuf, sai suka sayar da shi bawa zuwa Masar. Amma Allah ya kasance tare da shi ¹⁰ ya kuma cece shi daga dukan wahalolinsa. Ya ba wa Yusuf hikima ya kuma sa ya sami farin jini a wurin Fir'auna, sarkin Masar; saboda haka ya mai da shi mai mulki a kan Masar da kuma dukan fadarsa.

¹¹ "Sai yunwa ta auko wa dukan Masar da Kan'ana, ta kawo wahala mai tsanani, kakanninmu ba su iya samun abinci ba. ¹² Sa'ad da Yakub ya ji cewa akwai hatsi a Masar, sai ya aiki kakanninmu ziyararsu ta farko. ¹³ A ziyararsu ta biyu, Yusuf ya fada wa 'yan'uwansa wane ne shi, Fir'auna kuwa ya sami sani game da iyalin Yusuf. ¹⁴ Bayan wannan, Yusuf ya aika a zo da mahaifinsa Yakub da dukan iyalinsa, gaba daya dai mutum saba'in da biyar ne. ¹⁵ Sai Yakub ya gangara zuwa Masar, inda shi da kuma kakanninmu suka mutu. ¹⁶ Aka dawo da gawawwaminsu Shekem aka binne su a kabarin da Ibrahim ya saya daga wurin 'ya'yan Hamor da wafansu kudɪ a Shekem.

¹⁷ "Da lokaci ya yi kusa da Allah zai cika alkawarin da ya yi wa Ibrahim, sai yawan mutanenmu da suke a Masar ya karu kwari. ¹⁸ Sa'an nan wani sarki, wanda bai san kome game da Yusuf ba, ya zama mai mulkin Masar. ¹⁹ Ya kuwa wulakanta mutanenmu sosai, ya kuma gwada wa kakanni-kakanninmu azaba ta wurin tilasta su su zubar da sababbin jariransu, don su mutu.

²⁰ "A lokacin nan aka haifi Musa, shi kuwa ba kamar sauran jarirai ba ne. Wata uku aka yi renonsa a gidan mahaifinsa. ²¹ Sa'ad da aka ajiye shi a waje, diyar Fir'auna ta dauke shi ta kuma rene shi kamar danta. ²² Musa ya sami ilimi cikin dukan hikimar Masarawa ya kuma zama mai iko cikin magana da ayyuka.

²³ "Da Musa ya cika shekara arba'in da haihuwa, sai ya yanke shawara yã ziyarci 'yan'uwansa Isra'ilawa. ²⁴ Ya ga dayansu yana shan wulakanci a hannun wani mutumin Masar, sai ya je ya kare shi, ya rama masa ta wurin kashe mutumin Masar din. ²⁵ Musa ya yi tsammani mutanensa za su gane cewa, Allah yana amfani da shi don yã cece

[†] 7:7 Far 15.13,14

su, amma ba su gane ba. ²⁶ Kashegari, Musa ya sadu da Isra'ilawa biyu suna fada. Ya yi kokari ya sasanta su, yana cewa, 'Ku mutane, ku 'yan'uwa ne, don me kuke so ku cutar da juna?'

²⁷ "Amma mutumin da yake wulakanta dayan, ya tura Musa a gefe ya ce, 'Wa ya mai da kai mai mulki, da alkali a kanmu? ²⁸ Kana so ka kashe ni kamar yadda ka kashe mutumin Masar nan na jiya?'[‡] ²⁹ Sa'ad da Musa ya ji haka, sai ya gudu zuwa kasar Midiyan, inda ya yi bakunci, ya kuma haifi 'ya'ya biyu maza.

³⁰ "Bayan shekaru arba'in suka wuce, sai mala'ika ya bayyana ga Musa cikin harshen wuta a dan itace a hamada kusa da Dutsen Sinai. ³¹ Sa'ad da ya ga haka, ya yi mamakin abin da ya gani. Da ya yi kusa domin ya duba sosai, sai ya ji murayar Ubangiji ta ce, ³² 'Ni ne Allahn kakanninka, Allah na Ibrahim, Ishaku, da kuma Yakub.'[§] Sai Musa ya yi rawan jiki don tsoro, bai kuwa yi karambanin dubawa ba.

³³ "Sa'an nan Ubangiji ya ce masa, 'Ka cire takalmanka; wurin da kake tsayen nan mai tsarki ne. ³⁴ Tabbatacce na ga wulakancin da ake yi wa mutanena a Masar. Na ji nishinsu na kuma sauka domin in 'yantar da su. Yanzu ka zo, zan aike ka ka koma Masar.'*

³⁵ "Wannan Musa din da suka ki suna cewa, 'Wa ya mai da kai mai mulki da kuma alkali?' Allah da kansa ya aike shi, ta wurin mala'ikan da ya bayyana a gare shi a dan itace, ya zama mai mulkinsu, da kuma mai cetonsu. ³⁶ Ya fitar da su daga Masar ya kuma yi ayyukan da abubuwan banmamaki a Masar, a Jan Teku, da kuma cikin hamada har shekara arba'in.

³⁷ "Wannan Musa ne ya ce Isra'ilawa, 'Allah zai aika muku wani annabi kamar ni daga cikin mutanenku.'[†] ³⁸ Ya kasance a cikin taron nan a hamada, tare da mala'ikan da ya yi magana da shi a Dutsen Sinai, da kuma tare da kakanninmu; ya kuma karfi kalmomi masu rai don ya miƙa mana.

³⁹ "Amma kakanninmu suka ki yin masa biyayya. A maimakon haka, sai suka ki shi a cikin zuciyarsu kuwa suka koma Masar. ⁴⁰ Suka ce wa Haruna, 'Ka yi mana allolin da za su yi mana jagora. Game da wannan Musa din wanda ya fitar da mu daga Masar, ba mu san abin da ya faru da shi ba!'[‡] ⁴¹ A lokacin ne suka kera gunki mai siffar dan maraki. Suka kawo masa hadayu suka kuma yi bikin girmama abin da suka kera da hannuwansu. ⁴² Sai Amma Allah ya juya musu baya ya kuma ba da su ga bautar abubuwan da suke

‡ 7:28 Fit 2.14 § 7:32 Fit 3.6 * 7:34 Fit 3.5,7,8,10 † 7:37 M Sh 18.15

‡ 7:40 Fit 32.1

a sararin sama. Wannan ya yi daidai da abin da yake a rubece a cikin littafin annabawa cewa,

“ ‘Kun kawo mini hadayu da sadakoki shekaru arba’in cikin, hamada, ya gidan Isra’ila?

⁴³ Kun d’aukaka gidan tsafin Molek, da tauraron allahnku Refan, gumakan da kuka kera don ku yi musu sujada.

Saboda haka zan aike ku zuwa bauta’S gaba da Babilon.

⁴⁴ “Kakanni-kakanninmu suna da tabanakul na Shaida tare da su a hamada. An yi shi bisa ga yadda Allah ya umarci Musa, bisa ga zānen da ya gani. ⁴⁵ Bayan sun gāji tabanakul nan, kakanninmu a karkashin jagorancin Yoshuwa suka kawo shi tare da su, lokacin da suka kwace kasar daga al’umman da Allah ya kora a idanunsu. Tabanakul d’in ya kasance a kasar har zamanin Dawuda, ⁴⁶ wanda ya sami tagomashi daga Allah, ya kuma nemi yā yi wa Allah na Yakub wurin zama. ⁴⁷ Amma Solomon ne ya gina masa gida.

⁴⁸ “Duk da haka, Mafi D’aukaka ba ya zama a gidajen da mutane suka gina. Kamar yadda annabi ya faɗi cewa,

⁴⁹ “ ‘Sama ne kursiyina, duniya kuma wurin ajiye tafin kafata.

Wane irin gida za ka gina mini?

Ko kuwa ina wurin hutuna zai kasance? In ji Ubangiji.

⁵⁰ Ba hannuna ne ya yi dukan wafannan abubuwa ba?*

⁵¹ “Ku mutane masu taurinkai, da zukata da kuma kunnuwa marasa kaciya! Kuna kama da kakanninku. Kullum kuna tsayayya da Ruhu Mai Tsarki! ⁵² An yi wani annabin da kakanninku ba su tsananta wa ba? Sun ma kashe wafanda suka yi maganar zuwan Mai Adalcin nan. Yanzu kuwa kun bashe shi kuka kuma kashe shi ⁵³ ku da kuka karɓi dokar da aka sa a aiki ta wurin mala’iku amma ba ku yi biyayya da ita ba.”

Jifan Istifanus

⁵⁴ Da membobin Sanhedrin suka ji haka, sai suka yi fushi suka ciji hakoransu. ⁵⁵ Amma Istifanus, cike da Ruhu Mai Tsarki, ya dubi sama ya kuma ga d’aukakar Allah, da Yesu kuma tsaye a hannun dama na Allah. ⁵⁶ Ya ce, “Ga shi, na ga sama a buɗe da kuma Dan Mutum tsaye a hannun dama na Allah.”

⁵⁷ Da jin haka sai suka tattoshe kunnuwansu, suka kuma yi ihu da karfi sosai, suka aukar masa gaba d’aya. ⁵⁸ Suka ja shi zuwa bayan birnin suka kuma yi ta jifansa da duwatsu.

Ana cikin haka, shaidun suka ajiye tufafinsu a wurin wani saurayi mai suna Shawulu.

⁵⁹ Yayinda suke cikin jifansa, sai Istifanus ya yi addu'a ya ce, "Ubangiji Yesu, ka karɓi ruhuna." ⁶⁰ Sa'an nan ya durkusa ya daga murya ya ce, "Ubangiji, kada ka riƙe wannan zunubi a kansu." Da ya faɗi haka, sai ya yi barci.

8

¹ Shawulu kuwa yana can, yana tabbatar da mutuwar sa.

Tsanantawa da warwatsewar ikkilisiya

A wannan rana wani babban tsanani ya auka wa ikkilisiyar da take a Urushalima, sai duka suka warwatsu ko'ina a Yahudiya da Samariya, manzanni kaɗai ne suka rage. ² Mutane masu tsoron Allah suka binne Istifanus suka kuma yi makoki kwarai dominsa. ³ Amma Shawulu ya fara hallaka ikkilisiya. Yana shiga gida-gida, yana jan maza da mata yana jefa su cikin kurkuku.

Filibus a Samariya

⁴ Waɗanda aka wartsar suka yi ta wa'azin maganar a duk inda suka tafi. ⁵ Filibus ya gangara zuwa wani birni a Samariya ya kuma yi shelar Kiristi a can. ⁶ Sa'ad da taron mutane suka ji Filibus suka kuma ga abubuwan banmamakin da ya yi, sai duk suka mai da hankali sosai ga abin da ya faɗa. ⁷ Mugayen ruhohi suka fiffito suna kururuwa daga cikin mutane da yawa, shanyayyu da guragu masu yawa suka sami warkarwa. ⁸ Saboda haka aka yi farin ciki kwarai a birnin.

Siman mai sihiri

⁹ To, akwai wani mutum mai suna Siman wanda ya kwana biyu yana yin sihiri a birnin har ya ba wa duk mutanen Samariya mamaki. Ya kuma yi takama cewa shi wani mai girma ne, ¹⁰ dukan mutane kuwa, manyan da kanana, suka mai da hankali gare shi suka kuma ce, "Mutumin nan shi ne ikon Allah da aka sani a matsayin Iko Mai Girma" ¹¹ Suka bi shi domin ya daɗe yana ba su mamaki da sihirinsa. ¹² Amma da suka gaskata da Filibus sa'ad da yake wa'azin labari mai daɗi na mulkin Allah da kuma sunan Yesu Kiristi, sai aka yi musu baftisma, maza da mata. ¹³ Siman kansa ya gaskata aka kuma yi masa baftisma. Ya kuma bi Filibus ko'ina, yana mamakin manyan alamu da ayyukan banmamakin da ya gani.

¹⁴ Sa'ad da manzannin da suke a Urushalima suka ji cewa Samariya ta karɓi maganar Allah, sai suka aika musu da Bitrus da Yohanna. ¹⁵ Da suka iso, sai suka yi musu addu'a

domin su karfi Ruhu Mai Tsarki, ¹⁶ domin Ruhu Mai Tsarki bai riga ya sauka wa waninsu ba tukuna, an dai yi musu baftisma ne kawai a cikin sunan Ubangiji Yesu. ¹⁷ Sa'an nan Bitrus da Yohanna suka dibiya hannuwansu a kansu, suka kuwa karfi Ruhu Mai Tsarki.

¹⁸ Sa'ad da Siman ya ga cewa ana ba da Ruhu ta wurin dibiya hannuwan manzannin, sai ya miƙa musu kuɗi, ¹⁹ ya ce, "Ni ma ku ba ni wannan iyawa don kowa na dibiya wa hannuwana yā karfi Ruhu Mai Tsarki."

²⁰ Bitrus ya amsa ya ce, "Bari kuɗinka ya hallaka tare da kai, domin ka yi tsammani za ka iya saya kyautar Allah da kuɗi! ²¹ Ba ruwanka da wannan hidimar, domin zuciyarka ba daidai take a gaban Allah ba. ²² Ka tuba daga wannan mugunta ka kuma yi addu'a ga Ubangiji. Wataƙila zai gafarta maka don irin tunanin da yake a zuciyarka. ²³ Gama na lura kana cike da ɗacin rai kana kuma daure cikin zunubi."

²⁴ Sai Siman ya amsa ya ce, "Ku yi addu'a ga Ubangiji saboda ni don kada ko ɗaya daga cikin abin da ka faɗa ya same ni."

²⁵ Sa'ad da suka yi shaidar suka kuma yi shelar maganar Ubangiji, sai Bitrus da Yohanna suka koma Urushalima, suna wa'azin bishara a ƙauyukan Samariya masu yawa.

Filibus da mutumin Itiyofiya

²⁶ To wani mala'ikan Ubangiji ya ce wa Filibus, "Ka yi kudu zuwa hanyar, hanyar hamada, da ta gangara daga Urushalima zuwa Gaza." ²⁷ Saboda haka ya kama hanya, a kan hanyarsa kuwa sai ya sadu da wani mutumin Itiyofiya, wanda yake bābā, hafsa mai muhimmanci wanda yake lura da dukan ma'ajin Kandas (wanda yake nufin "sarauniyar mutanen Itiyofiya"). Mutumin nan ya tafi Urushalima ne domin yin sujada, ²⁸ a kan hanyarsa ta komawa gida kuwa yana zaune bisan keken yakinsa yana karatun littafin annabin Ishaya. ²⁹ Sai Ruhu ya ce wa Filibus, "Matsa wurin keƙunan yaƙin nan ka yi kusa da ita."

³⁰ Sai Filibus ya ruga zuwa wajen keken yaƙin ya kuma ji mutumin yana karatun littafin annabin Ishaya. Filibus ya yi tambaya ya ce, "Ka fahimci abin da kake karantawa?"

³¹ Sai ya ce, "Ina fa zan iya, in ba dai wani ya fassara mini ba?" Saboda haka sai ya gayyaci Filibus yā hau yā zauna tare da shi.

³² Bābān yana karanta wannan Nassin, "An ja shi kamar tunkiya zuwa mayanka, kuma kamar ɗan rago a hannun mai askin gashinsa yake shiru, haka kuwa bai buɗe bakinsa ba.

33 A cikin wulafacinsa aka hana masa gaskiya.

Wa zai iya yin zancen zuriyarsa?

Gama an d'auke ransa daga duniya."*

34 Sai bābān ya tambayi Filibus ya ce, "Ka gaya mini, ina rokonka, annabin yana magana a kan wane ne, kansa ne, ko kuwa wani dabam?" 35 Sa'an nan Filibus ya fara da wannan Nassi dīn ya kuma fafa masa labari mai daɗi game da Yesu.

36 Yayinda suke cikin tafiya a kan hanya, sai suka iso wani wurin ruwa bābān nan ya ce, "Duba, ga ruwa. Me zai hana a yi mini baftisma?"† 38 Ya kuwa ba da umarni a tsai da keken yaƙin. Sa'an nan da Filibus da bābān suka gangara zuwa cikin ruwan Filibus kuwa ya yi masa baftisma. 39 Sa'ad da suka fita daga cikin ruwan, sai Ruhun Ubangiji ya fyauce Filibus, bābān kuwa bai kara ganinsa ba, amma ya ci gaba da tafiyarsa yana farin ciki. 40 Filibus kuwa ya fito a Azotus, ya yi ta zagawa, yana wa'azin bishara a dukan garuruwan sai da ya kai Kaisariya.

9

Tuban Shawulu

(Ayyukan Manzanni 22.6-16; 26.12-18)

1 Ana cikin haka, Shawulu ya d'age yana barazana yin kisa da tsananta wa almajiran Ubangiji. Sai ya je wurin babban firist² ya roke shi ya ba shi wasiku zuwa majami'un Damaskus, don in ya sami wani a wurin wanda yake bin wannan Hanya, ko maza ko mata, yā kama su a matsayin 'yan kurkuku yā kai Urushalima. 3 Da ya yi kusa da Damaskus a kan hanyarsa, ba zato ba tsammani sai wani haske daga sama ya haskaka kewaye da shi. 4 Sai ya faɗi a kasa ya kuma ji wata murya ta ce masa, "**Shawulu, Shawulu, don me kake tsananta mini?**"

5 Shawulu ya yi tambaya ya ce, "Wane ne kai, ya Ubangiji?"

Ya amsa ya ce, "**Ni ne Yesu wanda kake tsananta wa.** 6 **Yanzu ka tashi ka shiga cikin birnin, za a kuma gaya maka abin da dole za ka yi.**"

7 Mutanen da suke tafiya tare da Shawulu suka rasa bakin magana; sun ji muryar amma ba su ga kowa ba. 8 Shawulu ya tashi daga kasa, amma sa'ad da ya buɗe idanunsa bai iya ganin wani abu ba. Saboda haka aka kama hannunsa aka

* 8:33 Ish 53.7,8 † 8:36 Wafansu rubuce-rubucen hannu da da ba su daɗe ba suna da baftisma? 37 Filibus ya ce, "In ka gaskata da dukan zuciyarka, za ka iya." Bābān ya ce, "Na gaskata cewa Yesu Kiristi shi ne Dan Allah."

yi masa jagora zuwa cikin Damaskus. ⁹ Kwana uku yana a makance, bai ci ba bai kuma sha kome ba.

¹⁰ A Damaskus kuwa akwai wani almajiri mai suna Ananiyas. Ubangiji ya kira shi a cikin wahayi ya ce, **“Ananiyas!”**

Ananiyas ya amsa, “Ga ni, ya Ubangiji.”

¹¹ Ubangiji ya ce masa, **“Je gidan Yahuda da yake a Mikakken Titi ka yi tambaya ko akwai wani mutum daga Tarshish mai suna Shawulu, gama ga shi yana addu’a. ¹² Cikin wahayi ya ga wani mutum mai suna Ananiyas ya zo ya sa hannuwansa a kansa don yã sãke samun ganin gari.”**

¹³ Ananiyas ya amsa ya ce, “Ubangiji, na ji labarin mutumin nan sosai da kuma duk lahanin da ya yi wa tsarkakanka a Urushalima. ¹⁴ Ga shi kuma ya zo nan da izinin manyan firistoci, don yã kama duk wanda yake kiran bisa sunanka.”

¹⁵ Amma Ubangiji ya ce wa Ananiyas, **“Je ka! Wannan mutum zababben kayan aikina ne don yã kai sunana a gaban Al’ummai da sarakunansu da kuma a gaban mutanen Isra’ila. ¹⁶ Zan nuna masa wahalar da dole zai sha saboda sunana.”**

¹⁷ Sa’an nan Ananiyas ya tafi gidan ya kuma shiga ciki. Da ya sa hannuwansa a kan Shawulu, sai ya ce, “Dan’uwana Shawulu, Ubangiji, Yesu, wanda ya bayyana gare ka a kan hanya yayinda kake zuwa nan, ya aiko ni domin ka sãke gani a kuma cika ka da Ruhu Mai Tsarki.” ¹⁸ Nan da nan, sai wani abu kamar bawo ya fafo daga idanun Shawulu, ya kuma sãke iya ganin gari. Sai ya tashi aka kuma yi masa baftisma, ¹⁹ bayan ya ci abinci, sai sãke samun karfi.

Shawulu a Damaskus da Urushalima

Shawulu ya yi kwanaki masu yawa tare da almajiran da suke a Damaskus. ²⁰ Nan take ya fara wa’azi cikin majami’u cewa Yesu Dan Allah ne. ²¹ Dukan wafanda suka ji shi suka yi mamaki suka ce, “Ba shi ne mutumin da ya tã-dana-zaune-tsaye a kan masu kira bisa ga wannan sunan a Urushalima ba? Ba ya zo nan ne don yã kai su a matsayin ‘yan kurkuku ga manyan firistoci ba?” ²² Duk da haka Shawulu ya yi ta kara karfi, ya kuma rikitar da Yahudawan da suke zaune a Damaskus, ta wurin tabbatar musu cewa, Yesu shi ne Kiristi.

²³ Bayan kwanaki masu yawa, sai Yahudawa suka hada baki su kashe shi, ²⁴ amma Shawulu ya sami labarin shirinsu. Dare da rana suka yi fakonsa a kofofin birnin don su kashe shi. ²⁵ Amma almajiransa suka dauke shi da dare suka saukar da shi a cikin kwando ta taga a katanga.

²⁶ Da ya zo Urushalima, ya yi kofarin shiga cikin almajiran amma dukansu suka ji tsoronsa, ba su gaskata cewa tabbatacce shi almajiri ba ne. ²⁷ Amma Barnabas ya dauke shi ya kawo shi wurin manzanni. Ya gaya musu yadda Shawulu a kan hanyarsa ya ga Ubangiji kuma cewa Ubangiji ya yi magana da shi, da yadda a Damaskus ya yi wa'azi ba tsoro a cikin sunan Yesu. ²⁸ Saboda haka Shawulu ya zauna tare da su yana kai da kawowa a sake a cikin Urushalima, yana magana gabagadi a cikin sunan Ubangiji. ²⁹ Ya yi magana ya kuma yi muhawwara da Yahudawa masu jin Hellenanci,* amma suka yi kofarin kashe shi. ³⁰ Sa'ad da 'yan'uwa suka sami labarin wannan, sai suka dauke shi zuwa Kaisariya suka aika da shi Tarshish.

³¹ Sa'an nan ikkilisiya ko'ina a Yahudiya, Galili da kuma Samariya ta sami salama. Ta yi karfi; ta kuma karfafa ta wurin Ruhu Mai Tsarki, ta karu sosai tana rayuwa cikin tsoron Ubangiji.

Eniyas da Dokas

³² Da Bitrus yake zazzaga kasar, sai ya je ya ziyarci tsarkakan da suke a Lidda. ³³ A can ya tarar da wani mutum mai suna Eniyas, shanyayye wanda yake kwance kan gado shekara takwas. ³⁴ Sai Bitrus ya ce masa, "Eniyas, Yesu Kiristi ya warkar da kai. Tashi ka naɗe tabarmarka." Nan da nan Eniyas ya tashi. ³⁵ Duk waɗanda suke zama a Lidda da Sharon suka gan shi suka kuma juyo ga Ubangiji.

³⁶ A Yoffa akwai wata almajira mai suna Tabita (a harshen Girik sunanta shi ne Dokas†); ita mai aikin alheri ce kullum, tana kuma taimakon matalauta. ³⁷ A lokacin nan ta yi rashin lafiya ta mutu, aka kuma yi wa gawarta wanka aka ajiye a wani daki a gidan sama. ³⁸ Lidda yana kusa da Yoffa; saboda haka sa'ad da almajirai suka ji cewa Bitrus yana a Lidda, sai suka aiki mutum biyu wurinsa su roke shi cewa, "In ka yarda ka zo nan da nan!"

³⁹ Sai Bitrus ya tafi tare da su, sa'ad da ya iso sai aka kai shi dakin saman. Duka gwauraye suka tsaya kewaye da shi, suna kuka suna nunnuna masa riguna da kuma waɗansu tufafin da Dokas ta yi yayinda take tare da su.

⁴⁰ Bitrus ya fitar da su duka daga dakin; sa'an nan ya durkusa ya yi addu'a. Da ya juya wajen matacciyar, sai ya ce, "Tabita, tashi." Ta buɗe idanunta, ta ga Bitrus sai ta tashi zaune. ⁴¹ Ya kama ta a hannu ya taimake ta ta tsaya a kafafunta. Sa'an nan ya kira masu bi da kuma gwaurayen

* 9:29 Wato, Yahudawan da suke bin al'adu da yaren Girik. † 9:36 Da Tabita (da Arameyik) da kuma Dokas (da Girik). Suna yana nufin barewa.

ya miƙa musu ita da rai. ⁴² Wannan ya zama sananne ko'ina a Yoffa, mutane da yawa kuma suka gaskata da Ubangiji. ⁴³ Bitrus ya zauna a Yoffa na dƙan lokaci tare da wani mai aikin fatu mai suna Siman.

10

Korneliyus ya aika a kira Bitrus

¹ A Kaisariya akwai wani mutum mai suna Korneliyus, wani jarumin Roma ne, a kungiyar soja da ake kira Bataliyar Italiya. ² Shi da dukan iyalinsa masu ibada ne masu tsoron Allah kuma; yakan ba da kyauta hannu sake ga masu bukata yana kuma addu'a ga Allah ba fasawa. ³ Wata rana wajen karfe uku na yamma ya ga wahayi. A sarari ya ga wani mala'ikan Allah, wanda ya zo wajensa ya ce, "Korneliyus!"

⁴ Korneliyus kuwa ya zura masa ido a tsorace ya ce, "Mene ne, ya Ubangiji?"

Mala'ikan ya ce, "Addu'o'inka da kyautanka ga matalauta sun kai har sama, hadayar tunawa ce a gaban Allah. ⁵ Yanzu sai ka aiki mutane zuwa Yoffa su dawo da wani mutum mai suna Siman wanda ake kira Bitrus. ⁶ Yana zama tare da Siman, mai aikin fatu, wanda gidansa ke bakin teku."

⁷ Sa'ad da mala'ikan da ya yi masa magana ya tafi, sai Korneliyus ya kira biyu daga cikin bayinsa da kuma wani soja mai ibada wanda yake ɗaya a cikin masu yin masa hidima. ⁸ Ya fada musu duk abin da ya faru sa'an nan ya aike su Yoffa.

Wahayin Bitrus

⁹ Wajen tsakar rana kashegari yayinda suke cikin tafiyarsu suna kuma dab da birnin, sai Bitrus ya hau bisan rufin gida yã yi addu'a. ¹⁰ Yunwa ta kama shi ya kuwa so yã ci wani abu, yayinda ake shirya abinci, sai wahayi ya zo masa. ¹¹ Ya ga sama ya buɗe ana kuwa saukowa wani abu kasa kamar babban mayafi zuwa duniya ta kusurwansa huɗu. ¹² Cikinsa kuwa akwai kowace irin dabba mai kafa huɗu da masu ja da ciki na duniya da kuma tsuntsayen sararin sama. ¹³ Sa'an nan wata murya ta ce masa, "**Bitrus, ka tashi. Ka yanka ka ci.**"

¹⁴ Bitrus ya ce, "Sam, Ubangiji! Ban taɓa cin wani abu marar tsarki ko marar tsabta ba."

¹⁵ Muryar ta yi magana da shi sau na biyu ta ce, "**Kada ka ce da abin da Allah ya tsarkake marar tsarki.**"

¹⁶ Wannan ya faru har sau uku, sai nan da nan aka ɗauke mayafin zuwa sama.

¹⁷ Tun Bitrus yana cikin tunani game da ma'anar wahayin nan, sai ga mutanen da Korneliyus ya aika sun sami gidan Siman suna kuma tsaye a kofar. ¹⁸ Suka yi sallama, suna tambaya ko Siman wanda aka sani da suna Bitrus yana zama a can.

¹⁹ Yayinda Bitrus yana cikin tunani game da wahayin, sai Ruhu ya ce masa, "Siman, ga mutum uku* suna nemanka. ²⁰ Saboda haka ka tashi ka sauka. Kada ka yi wata-wata, gama ni ne na aiko su."

²¹ Sai Bitrus ya sauka ya ce wa mutanen, "Ni ne kuke nema. Me ya kawo ku?"

²² Mutanen suka amsa, "Mun zo ne daga wurin Korneliyus wani jarumin. Shi mutum ne mai adalci mai tsoron Allah kuma, wanda dukan Yahudawa ke girmamawa. Wani mala'ika mai tsarki ya fada masa, ya sa ka zo gidansa don ya ji abin da za ka fada." ²³ Sai Bitrus ya gayyaci mutanen cikin gida su zama bakinsa.

Bitrus a gidan Korneliyus

Kashegari Bitrus ya tafi tare da su, wadansu 'yan'uwa daga Yoffa kuwa suka tafi tare da shi. ²⁴ Kashegari sai ya iso Kaisariya. Korneliyus kuwa yana nan yana jiransu, ya kuma gayyaci 'yan'uwan sa da abokansa na kusa. ²⁵ Da Bitrus ya shiga gidan, Korneliyus ya sadu da shi ya kuma fadi a gabansa cikin bangirma. ²⁶ Amma Bitrus ya sa shi ya tashi. Ya ce, "Tashi, ni mutum ne kawai."

²⁷ Yana magana da shi, sai Bitrus ya shiga ciki ya kuma tarar da taron mutane da yawa. ²⁸ Sai ya ce musu, "Ku da kanku kun san cewa dokarmu ta hana mutumin Yahuda yin cudanya, ko ya ziyarci Ba'al'umme. Amma Allah ya nuna mini cewa kada in kira wani mutum marar tsarki ko marar tsabta. ²⁹ Don haka sa'ad da aka aika in zo, na zo ba wata fada. To, ko zan san abin da ya sa ka aika in zo?"

³⁰ Korneliyus ya amsa ya ce, "Kwana huɗu da suka wuce ina a gidana ina addu'a a wannan lokaci, wajen karfe uku na yamma. Ba zato ba tsammani sai ga wani mutum cikin tufafi masu walkiya ya tsaya a gabana ³¹ ya ce, 'Korneliyus, Allah ya ji addu'arka, ya kuma tuna da kyautanka ga matalauta. ³² Ka aika zuwa Yoffa don a kira Siman wanda ake ce da shi Bitrus. Shi bako ne a gidan Siman mai aikin fatu, wanda yake zama a bakin teku.' ³³ Saboda haka na aika a zo da kai nan da nan, ya kuma yi kyau da ka zo. To ga mu duka a nan a gaban Allah don mu saurari dukan abin da Ubangiji ya umarce ka ka fada mana."

* **10:19** Wani rubutun hannu na da biyu; wadansu rubuce-rubucen hannu na da ba su da yawan mutane a nan.

³⁴ Sa'an nan Bitrus ya fara magana ya ce, "Yanzu na gane yadda gaskiya ne cewa Allah ba ya sonkai ³⁵ amma yana karɓan mutane daga kowace al'ummar da take tsoronsa suke kuma aikata abin da yake daidai. ³⁶ Kun san sakon da Allah ya aika wa mutanen Isra'ila, yana shelar labari mai dadi na salama ta wurin Yesu Kiristi, shi ne kuwa Ubangijin kowa. ³⁷ Kun san abin da ya faru a dukan Yahudiya, farawa daga Galili bayan baftismar da Yohanna ya yi wa'azi, ³⁸ yadda Allah ya shafe Yesu Banazare da Ruhu Mai Tsarki da kuma iko, da kuma yadda ya zaga ko'ina yana aikata alheri yana kuma warkar da dukan waƙanda suke karkashin ikon Iblis, domin Allah yana tare da shi.

³⁹ "Mu kuwa shaidu ne na dukan abin da ya yi a kasar Yahudawa da kuma a Urushalima. Suka kashe shi ta wurin rataye shi a kan itace, ⁴⁰ amma Allah ya tashe shi daga matattu a rana ta uku, ya sa kuma aka gan shi. ⁴¹ Ba dukan mutane ne suka gan shi ba, amma ta wurin shaidun da Allah ya riga ya zaɓa, ta wurinmu da muka ci muka kuma sha tare da shi bayan tashinsa daga matattu. ⁴² Ya umarce mu mu yi wa'azi ga mutane mu kuma shaida cewa shi ne wanda Allah ya naɗa yã zama mai shari'a na masu rai da na matattu. ⁴³ Duk annabawa sun yi shaida game da shi cewa duk wanda ya ba da gaskiya gare shi zai sami gafarar zunubai ta wurin sunansa."

⁴⁴ Tun Bitrus yana cikin faɗin waƙannan kalmomi, sai Ruhu Mai Tsarki ya sauka wa duk waƙanda suka ji sakon. ⁴⁵ Masu bin da suke da kaciya waƙanda suka zo tare da Bitrus suka yi mamaki cewa an ba da kyautar Ruhu Mai Tsarki har ma a kan Al'ummai. ⁴⁶ Gama sun ji su suna magana da waƙansu harsuna[†] suna kuma yabon Allah.

Sai Bitrus ya ce, ⁴⁷ "Wani zai iya hana a yi wa waƙannan mutane baftisma da ruwa? Sun karɓi Ruhu Mai Tsarki kamar yadda muka karɓa." ⁴⁸ Saboda haka ya ba da umarni a yi musu baftisma cikin sunan Yesu Kiristi. Sa'an nan suka roki Bitrus yã zauna da su na 'yan kwanaki.

11

Bitrus ya bayyana abubuwan da ya yi

¹ Manzanni da 'yan'uwa ko'ina a Yahudiya suka ji cewa Al'ummai ma sun karɓi maganar Allah. ² Saboda haka sa'ad da Bitrus ya haura zuwa Urushalima, masu bin da suke da kaciya suka zarge shi ³ suka ce, "Ka je gidan mutanen da suke marasa kaciya ka kuwa ci tare da su."

[†] 10:46 Ko Kuwa waƙansu yarurruka

⁴ Bitrus ya fara yin musu bayani dalla-dalla yadda ya faru cewa, ⁵ "Ina a birnin Yoffa ina addu'a, sai ga wahayi ya zo mini. Na ga ana sauko da wani abu kamar babban mayafi daga sama ta kusurwansa huɗu, ya kuma sauko inda nake. ⁶ Na duba cikinsa na ga dabbobi masu kafa huɗu na duniya, da namun jeji, da masu ja da ciki, da kuma tsuntsayen sararin sama. ⁷ Sa'an nan na ji wata murya tana ce mini, **'Bitrus, ka tashi. Ka yanka ka ci.'**

⁸ "Na amsa na ce, 'Sam, Ubangiji! Ban taɓa cin wani abu marar tsarki ko marar tsabta ba.'

⁹ "Sai muryar daga sama ta yi magana sau na biyu, ta ce, **'Kada ka ce da abin da Allah ya tsarkake marar tsarki.'** ¹⁰ Wannan ya faru har sau uku, sa'an nan duk aka sāke ɗauke shi zuwa sama.

¹¹ "Nan take sai ga mutum uku da aka aika wurina daga Kaisariya a tsaye a kofar gidan da nake. ¹² Ruhu ya ce mini kada in yi wata-wata game da tafiya tare da su. Waɗannan 'yan'uwa guda shida su ma suka rako ni, muka kuwa shiga gidan mutumin. ¹³ Ya kuma gaya mana yadda wani mala'ika ya bayyana a gidansa ya ce masa, 'Ka aika zuwa Yoffa a kira Siman wanda ake ce da shi Bitrus. ¹⁴ Zai kawo maka saƙo wanda ta wurinsa kai da dukan iyalinka za ku sami ceto.'

¹⁵ "Na fara magana ke nan, sai Ruhu Mai Tsarki ya sauko musu yadda ya sauko mana a farko. ¹⁶ Sa'an nan na tuna da abin da Ubangiji ya ce, **'Yohanna ya yi baftisma da ruwa, amma za a yi muku baftisma da* Ruhu Mai Tsarki.'**

¹⁷ To, in Allah ya ba su kyauta yadda ya ba mu, mu da muka gaskata da Ubangiji Yesu Kiristi, wane ni da zan yi hamayya da Allah?"

¹⁸ Sa'ad da suka ji haka, ba su kara yin faɗa ba, suka kuma ɗaukaka Allah, suna cewa, "To, fa, har Al'ummai ma Allah ya sa suka tuba zuwa rai."

Ikkilisiya a Antiyok

¹⁹ To, waɗanda suka warwatsu saboda tsananin da ya tashi a kan batun Istifanus suka tafi har Funisiya, Saifurus da kuma Antiyok, suna ba da sakon ga Yahudawa kaɗai.

²⁰ Amma waɗansunsu kuwa, mutane daga Saifurus da Sairin, suka je Antiyok suka fara yi wa Hellenawa magana su ma, suna ba da labari mai daɗi game da Ubangiji Yesu. ²¹ Hannun Ubangiji kuwa yana tare da su, mutane da yawan gaske kuwa suka gaskata suka juya ga Ubangiji.

²² Labari wannan abu ya kai kunnuwan ikkilisiya a Urushalima, sai suka aiki Barnabas zuwa Antiyok. ²³ Da ya

* 11:16 Ko kuwa a in

iso ya kuma ga tabbacin alherin Allah, sai ya yi farin ciki ya kuma karfafa su duka su tsaya da gaskiya cikin Ubangiji da dukan zukatansu. ²⁴ Mutum ne nagari, cike da Ruhu Mai Tsarki da bangaskiya, mutane masu yawan gaske kuwa suka juya ga Ubangiji.

²⁵ Sa'an nan Barnabas ya tafi Tarshish don ya nemi Shawulu, ²⁶ sa'ad da ya same shi kuwa, sai ya kawo shi Antiyok. Ta haka shekara guda cur Barnabas da Shawulu suka yi suna taruwa da ikkilisiya, suka kuma koya wa mutane masu yawan gaske. A Antiyok ne aka fara kiran almajirai da suna Kirista.

²⁷ A wannan lokaci wafansu annabawa sun zo Antiyok daga Urushalima. ²⁸ Daya daga cikinsu mai suna Agabus, ya mika tsaye ya yi annabci ta wurin Ruhu cewa za a yi yunwa mai tsanani wadda za ta bazu a dukan duniyar Romawa (Wannan ya faru a zamanin mulkin Kalaudiyus.) ²⁹ Kowanne a cikin almajiran, gwargwadon azancinsa, ya yanke shawara ya ba da gudummawa ga 'yan'uwan da suke zama a Yahudiya. ³⁰ Haka kuwa suka yi, suka aika da kyautarsa wa dattawan ikkilisiyar ta hannu Barnabas da Shawulu.

12

Kubuta mai banmamakin da Bitrus ya yi daga kurkuku

¹ Kusan a wannan lokaci ne Sarki Hiridus ya kama wafansu da suke na ikkilisiya, da niyya ya tsananta musu. ² Ya sa aka kashe Yakub, dan'uwan Yohanna, da takobi. ³ Sa'ad da ya ga wannan ya faranta wa Yahudawa rai, sai ya kama Bitrus shi ma. Wannan ya faru kwanakin Bikin Burodi Marar Yisti. ⁴ Bayan ya kama shi, sai ya sa shi a kurkuku, ya danka shi a hannun soja hurhufu kashi huɗu, don su yi gadinsa. Hiridus ya yi niyyar ya yi masa shari'a a gaban mutane bayan Bikin Ketarewa.

⁵ Saboda haka aka tsare Bitrus a kurkuku, amma ikkilisiya ta nace da addu'a ga Allah dominsa.

⁶ A daren da in gari ya waye da Hiridus yake niyyar kawo shi domin a yi masa shari'a, Bitrus yana barci tsakanin sojoji biyu, daure da sarkoki biyu, masu gadi kuma suna bakin kofa. ⁷ Ba zato ba tsammani sai mala'ikan Ubangiji ya bayyana haske kuma ya haskaka a dakin. Ya bugi Bitrus a gefe ya kuma tashe shi ya ce, "Maza, ka tashi!" Sarkokin kuwa suka zube daga hannuwansa.

⁸ Sa'an nan mala'ikan ya ce masa, "Ka sa rigunarka da takalmanka." Bitrus kuwa ya sa. Mala'ikan ya fada masa cewa, "Ka yafa mayafinka ka bi ni." ⁹ Bitrus ya bi shi suka

fita kurkukun, amma bai ma san cewa abin da mala'ikan yake yi tabbatacce ne ba; yana tsammani wahayi yake gani. ¹⁰ Suka wuce masu gadi na fari da na biyu, suka kuma isa kofar karfe ta shiga birni. Kofar kuwa ta buɗe musu da kanta, suka kuma wuce. Sa'ad da suka yi tafiya tsawon wani titi, nan take mala'ikan ya bar shi.

¹¹ Sai Bitrus ya dawo hankalinsa ya ce, "Yanzu na sani ba shakka Ubangiji ne ya aiki mala'ikansa yã cece ni daga hannun Hiridus da kuma dukan mugun fatan Yahudawa."

¹² Da ya gane haka, sai ya tafi gidan Maryamu uwar Yohanna, wanda ake kuma kira Markus, inda mutane da yawa suka taru suna addu'a. ¹³ Bitrus ya kwankwasa kofar waje, sai wata mai aiki a gidan da ake kira Roda ta zo tã ji ko wane ne. ¹⁴ Da ta gane muryar Bitrus, ta cika da murna ta gudu ta koma ba tare da ta buɗe kofar ba, sai ta koma a guje ta ce da karfi, "Ga Bitrus a bakin kofa!"

¹⁵ Sai suka ce mata, "Kina hauka." Da ta nace cewa shi ne, sai suka ce, "To, lalle, mala'ikansa ne."

¹⁶ Amma Bitrus ya yi ta kwankwasawa. Da suka buɗe kofar suka kuma gan shi, sai suka yi mamaki. ¹⁷ Bitrus ya yi musu alama da hannunsa su yi shiru sai ya bayyana yadda Ubangiji ya fitar da shi daga kurkuku. Ya ce, "Ku gaya wa Yakub da kuma 'yan'uwa game da wannan," sa'an nan ya tashi ya tafi wani wuri.

¹⁸ Da safe, hargitsin da ya tashi tsakanin sojojin ba karami ba ne, a kan abin da ya sami Bitrus. ¹⁹ Bayan Hiridus ya neme shi bai same shi ba, sai ya tuhumi masu gadin, ya kuma ba da umarni a kashe su.

Mutuwar Hiridus

Sa'an nan Hiridus ya tashi daga Yahudiya ya tafi Kaisariya ya kuma yi 'yan kwanaki a can. ²⁰ Yana da rashin jituwa da mutanen Taya da na Sidon; sai suka haɗa kai suka nemi ganawa da shi. Bayan suka sami goyon bayan Bilastus, amintaccen bawan sarki, sai suka nemi salama, domin sun dogara ga kasar sarkin don samun abincinsu.

²¹ A ranar da aka shirya Hiridus, sanye da kayan sarautarsa, ya zauna a gadon sarautarsa ya kuma ya wa mutanen jawabi. ²² Suka tã da murya suka ce, "Wannan muryar wani allah ne, ba ta mutum ba." ²³ Nan take, domin Hiridus bai yi wa Allah yabo ba, wani mala'ikan Ubangiji ya buge shi, tsutsotsi kuwa suka cinye shi ya kuma mutu.

²⁴ Amma maganar Allah ta ci gaba da karuwa ta kuma bazu.

²⁵ Sa'ad da Barnabas da Shawulu suka kammala aikinsu, sai suka komo daga* Urushalima, tare da Yohanna, wanda ake kira Markus.

13

¹ A ikkilisiyar da take a Antiyok akwai wafansu annabawa da malamai. Barnabas, Siman wanda ake kira Baki, Lusiyus mutumin Sairin, Manayen (wanda aka goya tare da Hiridus mai mulki), da kuma Shawulu. ² Yayinda suna cikin sujada da azumi ga Ubangiji, Ruhu Mai Tsarki ya ce, "Ku kebe mini Barnabas da Shawulu domin aikin da na kira su." ³ Saboda haka bayan suka yi azumi da addu'a, sai suka dibiya musu hannuwansu a kansu suka sallame su.

A Saifurus

⁴ Sai su biyu da Ruhu Mai Tsarki ya aika suka gangara zuwa Selusiya suka shiga jirgin ruwa daga can zuwa Saifurus. ⁵ Da suka isa Salamis, sai suka yi shelar maganar Allah a majami'un Yahudawa. Yohanna yana tare da su a matsayin mai taimakonsu.

⁶ Suka zaga dukan tsibirin har sai da suka kai Bafos. A can suka sadu da wani mutumin Yahuda mai sihiri, annabin karya, mai suna Bar-Yesu, ⁷ wanda yake ma'aikacin mukaddas Sergiyus Bulus ne. Mukaddas din kuwa mai azanci ne kwarai, ya sa aka kira Barnabas da Shawulu don yana so ya ji maganar Allah. ⁸ Amma Elimas mai sihirin nan (domin ma'anar sunansa ke nan) ya yi hamayya da maganarsu ya kuma yi kokari ya juyar da mukaddas din daga bangaskiya. ⁹ Sai Shawulu, wanda kuma ake kira Bulus, cike da Ruhu Mai Tsarki, ya kafa wa Elimas ido ya ce, ¹⁰ "Kai dan Iblis ne abokin gaban dukan abin da yake daidai! Kana cike da kowane irin rufi da munafunci. Ba za ka daina karkata hanyoyin da suke daidai na Ubangiji ba? ¹¹ Ga shi hannun Ubangiji yana gaba da kai. Za ka makance, kuma ba za ka ga rana ba har na wani lokaci."

Nan take, hazo da duhu suka sauko a kansa, ya yi ta lallubawa, yana neman wanda zai yi masa jagora. ¹² Sa'ad da mukaddas din ya ga abin da ya faru, sai ya ba da gaskiya, gama ya yi mamaki a kan da koyarwa game Ubangiji.

A Antiyok na Fisidiya

¹³ Bulus da abokan tafiyarsa suka tashi daga Bafos a jirgin ruwa zuwa Ferga a Famfiliya inda Yohanna ya bar su ya koma Urushalima. ¹⁴ Daga Ferga kuwa suka ci gaba zuwa Antiyok na Fisidiya. A ranar Asabbaci sai suka shiga

* 12:25 Wafansu rubuce-rubucen hannu na da zuwa

majami'a suka zauna. ¹⁵ Bayan an yi karatu daga cikin Doka, da kuma Annabawa, sai shugabannin majami'ar suka aika musu suka ce, "'Yan'uwa, in kuna da wani sakon karfafawa domin jama'a, sai ku yi."

¹⁶ Yana mikewa tsaye, sai Bulus ya yi musu alama da hannu ya ce, "Mutanen Isra'ila da kuma ku Al'ummai da kuke wa Allah sujada, ku saurare ni! ¹⁷ Allahn mutanen Isra'ila ya zaɓi kakanninmu; ya kuma sa mutanen suka yi bunkasa yayinda suke zama a kasar Masar, da iko mai girma ya fitar da su daga kasar, ¹⁸ ya kuma jure da halinsu har shekara arba'in a cikin hamada, ¹⁹ ya tumbuke kasashe bakwai a Kan'ana ya kuma ba da kasarsu gādo ga mutanensa. ²⁰ Dukan wannan ya d'auki kusan shekaru 450.

"Bayan wannan, Allah ya ba su alkalai har zuwa zamanin annabi Sama'ila. ²¹ Sa'an nan mutanen suka nemi a ba su sarki, Allah kuwa ya ba su Shawulu d'an Kish, na kabilar Benyamin, wanda ya yi mulki shekaru arba'in. ²² Bayan an kau da Shawulu, sai ya naɗa Dawuda ya zama sarkinsu. Ya kuma yi shaida game da shi cewa, 'Na sami Dawuda d'an Yesse, mutum ne da nake so a zuciyata; shi zai aikata dukan abin da nake so.'

²³ "Daga zuriyar mutumin nan ne Allah ya kawo wa Isra'ila Mai Ceto Yesu, kamar yadda ya yi alkawari. ²⁴ Kafin zuwan Yesu, Yohanna ya yi wa'azin tuba da baftisma ga dukan mutanen Isra'ila. ²⁵ Yayinda Yohanna yake kammala aikinsa ya ce, 'Wa kuke tsammani ni nake? Ba ni ne shi ba. A'a, amma yana zuwa bayana, wanda ko takalmansa ma ban isa in kunce ba.'

²⁶ "Ya ku 'yan'uwa, 'ya'yan Ibrahim, da ku kuma Al'ummai masu tsoron Allah, a gare mu ne fa aka aiko wannan sakon ceto. ²⁷ Mutanen Urushalima da masu mulkinsu ba su gane da Yesu ba, duk da haka cikin hukunta shi suka cika kalmomin annabawan da ake karantawa kowane Asabbaci. ²⁸ Ko da yake ba su same shi da wani dalilin da ya kai ga hukuncin kisa ba, suka roki Bilatus yā sa a kashe shi. ²⁹ Sa'ad da suka aikata duk abin da aka rubuta game da shi, sai suka saukar da shi daga itacen suka kuma sa shi a kabari. ³⁰ Amma Allah ya tashe shi daga matattu, ³¹ kuma kwanaki da yawa waɗanda suka yi tafiya tare da shi daga Galili zuwa Urushalima suka gan shi. Su ne yanzu shaidu ga mutanenmu.

³² "Muna gaya muku labari mai daɗi cewa abin da Allah ya yi wa kakanninmu alkawari, ³³ ya cika mana, mu zuriyarsu, ta wurin tā da Yesu daga matattu. Kamar yadda yake a rubuce a cikin Zabura ta biyu cewa,

" 'Kai Dana ne,

yau na zama Uba a gare ka.’*

³⁴ Gaskiyar cewa Allah ya tā da shi daga matattu, a kan ba zai taba rubewa ba, an fada shi a cikin waƙannan kalmomi. “‘Zan ba ku tsarki da kuma tabbatattun albarkun da na yi wa Dawuda alkawari.’†

³⁵ Haka kuma aka fada a wani wuri.

“‘Ba za ka yarda Mai Tsarkinka ya ruba ba.’‡

³⁶ “Gama sa’ad da Dawuda ya gama hidimar nufin Allah a zamaninsa, sai ya yi barci; aka binne shi tare da kakanninsa jikinsa kuwa ya rube. ³⁷ Amma wanda Allah ya tā da daga matattu bai ruba ba.

³⁸ “Saboda haka, ‘yan’uwana, ina so ku san cewa ta wurin Yesu ana sanar muku da gafarar zunubi. ³⁹ Ta wurinsa kowa da ya gaskata an kubutar da shi daga dukan abin da Dokar Musa ba tā iya kubutar ba. ⁴⁰ Ku lura kada abubuwan da annabawa suka fada su faru muku.

⁴¹ “‘Ku duba, ku masu ba’a, ku yi mamaki, ku hallaka, gama zan yi wani abu a zamaninku da ba za ku taba gaskatawa ba ko da wani ya gaya muku.’§”

⁴² Bulus da Barnabas suna fita daga majami’ar ke nan, sai mutane suka gayyace su su kara yin maganan nan a kan waƙannan abubuwa a ranar Asabbaci mai zuwa. ⁴³ Da aka sallami jama’a, Yahudawa da yawa da kuma waƙanda suka tuba suka shiga Yahudanci masu ibada suka bi Bulus da Barnabas, waƙanda suka yi magana musu suka kuma karfafa su su ci gaba a cikin alherin Allah.

⁴⁴ A ranar Asabbaci na biye kusan dukan birnin suka taru don su ji maganar Ubangiji. ⁴⁵ Sa’ad da Yahudawa suka ga taron mutanen, sai suka cika da kishi suka yi ta munanan maganganu a kan abin da Bulus yake fadi.

⁴⁶ Sai Bulus da Barnabas suka amsa musu gabagadi, suka ce, “Ya zama mana dole mu yi muku maganar Allah da farko. Da yake kun fi ta ba ku kuma ga kun cancanci rai madawwami ba, to, za mu juya ga Al’ummai. ⁴⁷ Gama abin da Allah ya umarce mu ke nan cewa,

“‘Na sa ka zama haske ga Al’ummai, don ka kawo cetona zuwa iyakokin duniya.’*”

⁴⁸ Sa’ad da Al’ummai suka ji haka, sai suka yi farin ciki suka faukaka maganar Ubangiji; kuma duk waƙanda aka zaɓa don samun rai madawwami, suka gaskata.

⁴⁹ Maganar Ubangiji kuwa ta bazu a dukan yankin. ⁵⁰ Amma Yahudawa suka zuga waƙansu mata masu tsoron

* 13:33 Zab 2.7 † 13:34 Ish 55.3 ‡ 13:35 Zab 16.10 § 13:41 Hab 1.5

* 13:47 Ish 49.6

Allah masu martaba da kuma waɗansu maza masu matsayi a gari. Suka tã da tsanani ga Bulus da Barnabas, suka kore su daga yankinsu. ⁵¹ Saboda haka suka karkade kurar kafafunsu don shaidar a kansu suka kuwa tafi Ikoniyum. ⁵² Masu bi kuwa suka cika da farin ciki da kuma Ruhu Mai Tsarki.

14

A Ikoniyum

¹ A Ikoniyum Bulus da Barnabas suka shiga majami'ar Yahudawa yadda suka saba. A can suka yi magana gabagadi har Yahudawa da Al'ummai masu yawa suka gaskata. ² Amma Yahudawan da suka ki ba da gaskata, suka zuga Al'ummai suka sa bata tsakaninsu da 'yan'uwa. ³ Bulus da Barnabas kuwa suka daɗe sosai a can, suna magana gabagadi saboda Ubangiji, wanda kuwa ya tabbatar da sakon alherinsa ta wurinsa su su aikata ayyuka da alamu masu banmamaki. ⁴ Mutanen birnin suka rarrabu, waɗansu suka goyi bayan Yahudawa, waɗansu kuma suka goyi bayan manzannin. ⁵ Yahudawa da Al'ummai tare da shugabanninsu suka kulla shawara a tsakaninsu, domin su wulakanta su su kuma jajjefe su da duwatsu. ⁶ Amma suka sami labari suka kuma gudu zuwa biranen Ikoniyum na Listira da Derbe da kuma kauyukan kewaye, ⁷ inda suka ci gaba da wa'azin labari mai daɗi.

A Listira da Derbe

⁸ A Listira kuwa akwai wani gurgu zaune a kafafunsa, wanda gurgu ne tun haihuwa, kuma bai taba tafiya ba. ⁹ Ya kasa kunne yayinda Bulus yake magana. Bulus kuma ya kafa masa ido, ya lura cewa yana da bangaskiyar da za tã warkar da shi ¹⁰ sai ya daga murya ya ce, "Tashi ka tsaya kan kafafunka!" Da jin haka, sai mutumin ya yi wuf ya kuma fara tafiya.

¹¹ Sa'ad da taron suka ga abin da Bulus ya yi, sai suka ihu da harshen Likayoniyawa, suna cewa, "Alloli sun sauka mana da siffar mutane!" ¹² Sai suka ba wa Barnabas, sunan Zeyus, Bulus kuma suka kira Hermes domin shi ne shugaban magana. ¹³ Firist na Zeyus, wanda haikalinsa ke bayan birni, ya kawo bijimai da furanni a kofofin birni domin shi da taron mutanen sun so su miƙa musu hadayu.

¹⁴ Amma da manzannin nan Barnabas da Bulus suka ji haka, sai suka yayyage tufafinsu suka ruga cikin taron, suna ihu suna cewa, ¹⁵ "Ya ku mutane, don me kuke yin haka? Ai, mu ma mutane ne kawai, 'yan adam ne kamar ku. Mun kawo muku labari mai daɗi ne, muna gaya muku ku juya

daga waƙannan abubuwa banza, ku juyo ga Allah mai rai, wanda ya yi sama da kasa da teku da kuma dukan abin da yake cikinsu. ¹⁶ A zamanin dā, ya bar dukan kasahe su yi yadda suka ga dama. ¹⁷ Duk da haka bai bar kansa babu shaida ba. Ya nuna alheri ta wurin ba ku ruwan sama da kuma amfanin gona a lokutansu; ya ba ku abinci mai yawa ya kuma cika zukatanku da farin ciki.” ¹⁸ Ko da waƙannan kalmomi ma, da kyar suka hana jama’an nan yin musu hadaya.

¹⁹ Sai waƙansu Yahudawa suka zo daga Antiyok da Ikoniyum suka sha kan taron. Suka jajjefi Bulus da duwatsu suka kuma ja shi bayan birni, suna tsammani ya mutu. ²⁰ Amma bayan da almajiran suka taru kewaye da shi, sai ya tashi ya koma cikin birni. Kashegari shi da Barnabas suka tashi zuwa Derbe.

Komawa zuwa Antiyok a Suriya

²¹ Suka yi wa’azin Labari mai daƙi a wannan birni, suka kuma sami almajirai da yawa. Sai suka koma Listira, Ikoniyum da kuma Antiyok, ²² suna gina almajirai suna kuma karfafa su su tsaya da gaske cikin bangaskiya. Suka ce, “Sai da shan wahaloli masu yawa za mu shiga mulkin Allah.” ²³ Bulus da Barnabas suka naƙa musu dattawa* a kowace ikkilisiya, tare da addu’a da azumi, suka miƙa su ga Ubangiji, wanda suka dogara da shi. ²⁴ Bayan sun bi ta Fisidiya, sai suka zo cikin Famfiliya, ²⁵ kuma sa’ad da suka yi wa’azi a Ferga, sai suka gangara zuwa Attaliya.

²⁶ Daga Attaliya kuma suka shiga jirgin ruwa suka koma Antiyok, inda dā aka danƙa su ga alherin Allah saboda aikin da suka kammala yanzu. ²⁷ Da isarsu a can, sai suka tara ikkilisiya wuri ƙaya suka ba da rahoton duk abin da Allah ya aikata ta wurinsu da kuma yadda ya buƙe kofar bangaskiya domin Al’ummai. ²⁸ Suka kuma jima a can tare da almajirai.

15

Majalisa a Urushalima

¹ Waƙansu mutane suka gangara daga Yahudiya zuwa Antiyok suna kuma koya wa ‘yan’uwa cewa, “Sai ko an yi muku kaciya bisa ga al’ada da Musa ya koyar, in ba haka ba, ba za ku sami ceto ba.” ² Wannan ya kai Bulus da Barnabas suka shiga babban gardama da muhawwara da su. Saboda haka aka naƙa Bulus da Barnabas tare da waƙansu masu bi, su haura zuwa Urushalima don su ga manzanni da dattawa

* **14:23** Ko kuwa a Barnabas ya naƙa dattawa; ko kuwa Barnabas ya sa aka naƙa dattawa

a kan wannan magana. ³ Ikkilisiya ta raka su suka tafi, yayinda suke ratsawa ta Funisiya da Samariya, suka ba da labari yadda Al'ummai suka tuba. Wannan labarin ya sa dukan 'yan'uwa suka yi murna kwarai. ⁴ Sa'ad da suka isa Urushalima, sai ikkilisiya da manzanni da kuma dattawa suka marabce su, sai suka ba su rahoton dukan abin da Allah ya aikata ta wurinsu.

⁵ Sai waƙansu daga cikin masu bin da suke na kungiyar Farisiyawa suka mife tsaye suka ce, "Dole ne a yi wa Al'ummai kaciya a kuma bukace su su yi biyayya da dokokin Musa."

⁶ Sai manzanni da dattawa suka taru don su duba maganar. ⁷ Bayan aka yi muhawwara da sosai, sai Bitrus ya mife tsaye ya yi musu jawabi ya ce, "'Yan'uwa, kun san cewa a kwanakin baya Allah ya yi zaɓe a cikinku don Al'ummai su ji daga leɓunana sakon bishara su kuma gaskata. ⁸ Allah, wanda ya san zuciya, ya nuna cewa ya karɓe su ta wurin ba su Ruhu Mai Tsarki, kamar yadda ya ba mu. ⁹ Bai nuna bambanci tsakaninmu da su ba, gama ya tsarkake zukatansu ta wurin bangaskiya. ¹⁰ To, fa, don me kuke kofari ku gwada Allah ta wurin d'ora wa almajiran nan kayan da mu ko kakanninmu ba mu iya d'auka ba? ¹¹ A'a! Mun gaskata cewa ta wurin alherin Ubangiji Yesu ne muka sami ceto, kamar yadda su ma suka samu."

¹² Sai duk taron suka yi tsit yayinda suke sauraron Barnabas da Bulus suna ba da labari game da ayyuka da kuma abubuwan banmamakin da Allah ya yi a cikin Al'ummai ta wurinsu. ¹³ Da suka gama, sai Yakub ya yi magana ya ce, "'Yan'uwa, ku saurare ni. ¹⁴ Siman ya bayyana mana yadda Allah da farko ya nuna damuwarsa ta wurin d'aukan mutane daga cikin Al'ummai su zama nasa. ¹⁵ Kalmomin annabawa sun yi daidai da wannan, kamar yadda yake a rubuce cewa,

¹⁶ " 'Bayan wannan zan koma

in kuma saƙe gina tentin Dawuda da ya rushe.

Kufansa zan saƙe gina,

in kuma mai da shi,

¹⁷ don ragowar mutane su nemi Ubangiji,

kuma duk Al'umman da suke kira bisa sunana,

in ji Ubangiji, wanda yake yin waƙannan abubuwa*¹⁸

¹⁸ da aka sani tun zamanai.

¹⁹ "Saboda haka, a ganina, kada mu matsa wa Al'ummai waƙanda suke juyowa ga Allah. ²⁰ A maimakon haka, ya kamata mu rubuta musu cewa, su guji abincin da alloli suka kazantar, da fasikanci, da naman dabbar da aka murƙe

* 15:17 Amos 9.11,12

da kuma jini. ²¹ Gama Musa ya yi wa'azi a kowace birni tun zamanin dā, ana kuma karanta shi a majami'u kowane Asabbaci."

Wasikar majalisa zuwa ga al'ummai masu bi

²² Sai manzanni da dattawa, tare da dukan ikkilisiya, suka yanke shawara su zabi waƙansu daga cikin mutanensu su kuma aike su zuwa Antiyok tare da Bulus da Barnabas. Sai suka zabi Yahuda (wanda ake kira Barsabbas) da kuma Sila, mutum biyu da suke shugabanni cikin 'yan'uwa. ²³ Tare da su suka aika da wannan wasika.

Daga manzanni da dattawa, 'yan'uwanku.

Zuwa ga Al'ummai masu bi a Antiyok, Suriya da Silisiya.

Gaisuwa.

²⁴ Mun ji cewa, waƙansu da sun fita daga cikinmu ba tare da izininmu ba suka kuma dame ku, suna tā da hankalinku ta wurin abin da suka ce. ²⁵ Saboda haka dukanmu mun yarda mu zabi waƙansu mutane mu kuma aike su wurinku tare da kaunattun abokanmu Barnabas da Bulus ²⁶ mutanen da suka sa rayukansu cikin hatsari saboda sunan Ubangijinmu Yesu Kiristi. ²⁷ Saboda haka muna aika Yahuda da Sila don su tabbatar muku da baki abin da muka rubuta. ²⁸ Ya gamshe Ruhu Mai Tsarki da mu ma kada a dora muku nauyi fiye da na waƙannan abubuwa. ²⁹ Ku guji abincin da aka yi wa alloli hadaya, da jini, da naman dabbar da aka murƙe da kuma fasikanci. Za ku kyauta in kun kiyaye waƙannan abubuwa.

Ku huta lafiya.

³⁰ Aka sallami mutanen sai suka gangara zuwa Antiyok, inda suka tara ikkilisiya wuri dāya suka ba da wasikar.

³¹ Mutanen suka karantata suka kuma yi farin ciki saboda sakonta mai karfafawa. ³² Yahuda da Sila, waƙanda su kansu annabawa ne, suka yi magana sosai don su gina su kuma karfafa 'yan'uwa. ³³ Bayan suka yi 'yan kwanaki a can, sai 'yan'uwa suka sallame su da albarkar salama su dawo wurin waƙanda suka aike su.† ³⁵ Amma Bulus da Barnabas kuwa suka dakata a Antiyok, inda su da waƙansu da yawa suka yi koyarwa suka kuma yi wa'azin maganar Ubangiji.

Sabani tsakanin Bulus da Barnabas

³⁶ Bayan 'yan kwanaki sai Bulus ya ce wa Barnabas, "Mu koma mu ziyarci 'yan'uwa a duk garuruwan da muka yi wa'azin bisharar Ubangiji mu ga yadda suke." ³⁷ Barnabas ya so Yohanna, wanda ake kira Markus ya tafi tare da su, ³⁸ amma Bulus bai ga ya kyautu ya tafi da shi ba, domin

† **15:33** Waƙansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da su, ³⁴ amma Sila ya yanke shawara ya dakata a can

ya yashe su a Famfiliya bai kuwa ci gaba tare da su a aikin ba. ³⁹ Suka sami sabanin ra'ayi tsakaninsu har suka rabu. Barnabas ya f'auki Markus suka shiga jirgin ruwa zuwa Saifurus, ⁴⁰ amma Bulus ya zabi Sila suka kuwa tashi, bayan 'yan'uwa suka dank'a su ga alherin Ubangiji. ⁴¹ Ya ratsa ta Suriya da Silisiya, yana karfafa ikkilisiyoyi.

16

Timoti ya bi Bulus da Sila

¹ Bulus ya kai Derbe sa'an nan kuma zuwa Listira, inda wani almajiri mai suna Timoti yake da zama, wanda mahaifiyarsa mutuniyar Yahuda ce kuma mai bi ce, amma mahaifinsa mutumin Hellenawa ne. ² 'Yan'uwa a Listira da Ikoniyyum sun yi magana mai kyau kwarai a kansa. ³ Bulus ya so ya f'auke shi a tafiyar, saboda haka ya yi masa kaciya, domin Yahudawan da suke da zama a wurin, don duk sun san cewa mahaifinsa mutumin Hellenawa ne. ⁴ Yayinda suke tafiya daga gari zuwa gari, suka dinga ba da shawarwarin da manzanni da dattawa a Urushalima suka zartar domin mutane su kiyaye. ⁵ Saboda haka ikkilisiyoyi suka ginu cikin bangaskiya suka kuma yi girma suka yi ta karuwa kowace rana.

Wahayin Bulus na mutumin Makidoniya

⁶ Bulus da abokan tafiyarsa suka zazzaga dukan yankin Firjiya da Galatiya, don Ruhu Mai Tsarki ya hana su yin wa'azi a lardin Asiya. ⁷ Da suka isa kan iyakar Misiya, suka yi kofari su shiga Bitiniya, amma Ruhun Yesu bai yarda musu ba. ⁸ Saboda haka suka ratsa Misiya suka zo Toruwas. ⁹ Da dare Bulus ya ga wahayin wani mutumin Makidoniya yana tsaye yana rokonsa cewa, "Ka zo Makidoniya ka taimake mu." ¹⁰ Bayan Bulus ya ga wahayin, muka shirya nan take mu tashi zuwa Makidoniya, mun tabbata cewa, Allah ya kira mu mu yi musu wa'azin bishara.

Tuban Lidiya a Filibbi

¹¹ Daga Toruwas muka tashi zuwa teku muka kuma shiga jirgin ruwa muka muke kai tsaye zuwa Samotiras, kashegari kuma muka nufi Neyafolis. ¹² Daga can muka tafi Filibbi, wata babbar alkaryar Roma wadda kuma take babban birni a gundumar Makidoniya. Muka zauna a can kwanaki masu yawa.

¹³ A Asabbaci, muka fita kofar birnin zuwa bakin kogi, inda muke tsammani za mu sami wurin yin addu'a. Muka zauna muka fara yin wa matan da suka taru a can magana. ¹⁴ Daya daga cikin wa'anda suka saurare mu mace ce mai suna Lidiya, mai sayar da yadunan jan garura masu tsada

daga birnin Tiyatira, mai yi wa Allah sujada. Ubangiji ya buɗe zuciyarta har ta karɓi sakon Bulus. ¹⁵ Da aka yi mata baftisma tare da iyalin gidanta, sai ta gayyace mu zuwa gidanta. Ta ce, “In kun amince ni mai bi ce cikin Ubangiji, sai ku zo ku sauka a gidana.” Sai ta kuwa rinjaye mu.

Bulus da Sila a kurkuku

¹⁶ Wata rana muna tafiya zuwa wurin yin addu’a, sai muka sadu da wata baranya mai ruhun aljani mai duba. Takan samo wa mutanenta kuɗi da yawa, duban da take yi.

¹⁷ Wannan yarinya kuwa ta bi Bulus da kuma sauranmu, tana ihu tana cewa, “Wadannan mutane bayin Allah Mafi Daukaka ne, suna sanar da ku hanyar ceto.” ¹⁸ Ta yi ta faɗin haka har kwanaki masu yawa. A karshe Bulus ya damu kwarai sai ya juya ya ce wa aljanin, “A cikin sunan Yesu Kiristi na umarce ka, ka rabu da ita!” Nan take aljanin ya rabu da ita.

¹⁹ Da iyayengijin baranyar suka ga hanyar samun kuɗinsu ta toshe, sai suka kama Bulus da Sila suka ja su zuwa cikin kasuwa don su fuskanci hukuma. ²⁰ Sai suka kawo su a gaban alkalai suka ce, “Wadannan Yahudawa ne, suna kuma birkitar mana da gari, ²¹ ta wurin koyar da al’adun da ba daidai ba ne mu Romawa mu karɓa ko mu aikata.”

²² Sai taron suka fāɗa wa Bulus da Sila gaba ɗaya, alkalai kuwa suka yi umarni a tube su a kuma yi musu dūka. ²³ Bayan an yi musu bulala sosai, sai aka jefa su cikin kurkuku, aka umarci mai gadin kurkukun yā tsare su da kyau. ²⁴ Da karɓan irin umarnan nan, sai ya sa su can cikin ɗakin kurkuku na ciki-ciki, kuma ya ɗaura kafafunsu a turu.

²⁵ Wajen tsakar dare Bulus da Sila suna addu’a suna rera wakoki ga Allah, sauran ‘yan kurkuku kuwa suna sauraronsu. ²⁶ Ba zato ba tsammani sai aka yi wata babbar girgizar kasa har tushen ginin kurkukun ya jijjiga. Nan da nan sai duk kofofin kurkukun suka bubbuɗe, sarkofin kowa kuma suka baballe. ²⁷ Mai gadin kurkukun ya farka daga barci, sa’ad da ya ga kofofin kurkukun a buɗe, sai ya zāre takobinsa yana shirin kashe kansa domin ya ɗauka ‘yan kurkukun sun gudu. ²⁸ Amma Bulus ya yi ihu ya ce, “Kada ka yi wa kanka lahani! Dukanmu muna nan!”

²⁹ Mai gadin kurkukun ya kira a kawo fitilu, ya ruga ciki ya fāɗi yana rawan jiki a gaban Bulus da Sila. ³⁰ Sai ya fito da su waje ya kuma tambaye su ya ce, “Ranku yā daɗe, me zan yi domin in sami ceto?”

³¹ Suka amsa suka ce, “Ka gaskata da Ubangiji Yesu, za ka sami ceto, kai da iyalinka.” ³² Sa’an nan suka yi masa

maganar Ubangiji shi da kuma dukan sauran da suke a gidansa. ³³ A wannan sa'a na daren, mai gadin kurkukun ya dauke su ya wanke musu raunukansu; nan take aka yi masa baftisma da dukan iyalinsa. ³⁴ Sai mai gadin kurkukun ya kawo su cikin gidansa ya ba su abinci; ya kuwa cika da murna don ya gaskata da Allah, shi da dukan iyalinsa.

³⁵ Da gari ya waye, sai alkalai suka aika ma'aikatan su wajen mai gadin kurkukun da umarni cewa, "Ka saki mutanen nan." ³⁶ Sai mai gadin kurkukun ya gaya wa Bulus cewa, "Alkalai sun ba da umarni a sake ku kai da Sila. Yanzu sai ku tafi. Ku sauka lafiya."

³⁷ Amma Bulus ya ce wa ma'aikatan, "Sun yi mana duka a fili ba tare da shari'a ba, ko da yake mu 'yan kasar Roma ne, suka kuma jefa mu cikin kurkuku. Yanzu suna so su fitar da mu a boye? A'a! Sai dai su zo da kansu su rako mu waje."

³⁸ Sai ma'aikatan suka fafa wa alkalai wannan, da suka ji cewa Bulus da Sila Romawa ne, sai suka ji tsoro. ³⁹ Sai suka zo don su roke su, suka yi musu rakiya daga kurkukun, suna rokonsu su bar birnin. ⁴⁰ Bayan Bulus da Sila suka fita daga kurkukun, sai suka tafi gidan Lidiya, inda suka sadu da 'yan'uwa suka kuma karfafa su. Sa'an nan suka tafi.

17

A Tessalonika

¹ Da suka bi ta Amfifolis da Afolloniya, sai suka isa Tessalonika, inda akwai majami'ar Yahudawa. ² Kamar yadda ya saba, Bulus ya shiga majami'ar, ranakun Asabbaci uku ya yi ta yin muhawwara da su daga cikin Nassosi, ³ yana musu bayani da tabbatarwa cewa dole Kiristi ya sha wahala ya kuma tashi daga matattu. Ya kuma ce, "Wannan Yesu da nake sanar muku shi ne Kiristi." ⁴ Waƙansu Yahudawa suka amince suka kuma bi Bulus da Sila, haka ma Hellenawa da yawa masu tsoron Allah da kuma manyan mata ba kaƙan ba.

⁵ Amma Yahudawa suka yi kishi; saboda haka suka tattara 'yan iska daga kasuwa, suka shirya wata kungiya, suka ta da tarzoma a birni. Suka ruga zuwa gidan Yason suna neman Bulus da Sila don su kawo su a gaban taron.

⁶ Amma da ba su same su ba, sai suka ja Yason da waƙansu 'yan'uwa zuwa gaban mahukuntan birnin, suna ihu suna cewa, "Waƙannan mutanen da suke ta da fitina ko'ina a duniya sun iso nan, ⁷ Yason kuwa ya karbe su a gidansa. Dukansu suna karya dokokin Kaisar, suna cewa akwai wani sarki, wanda ake kira Yesu." ⁸ Da suka ji haka, sai hankalin

taron da na mahukuntan birnin ya tashi. ⁹ Sai suka sa Yason da sauran su biya kudɓin saki sa'an nan suka sallame su.

A Bereya

¹⁰ Da dare ya yi, sai 'yan'uwa suka sallami Bulus da Sila su tafi Bereya. Da suka isa can, sai suka shiga majami'ar Yahudawa. ¹¹ Bereyawa kuwa sun fi Tessalonikawa hankali, gama sun karɓi sakon da marmari kwarai, suka kuma yi ta yin bincike Nassosi kowace rana su ga ko abin da Bulus ya faɗa gaskiya ne. ¹² Yahudawa da yawa suka gaskata, haka ma waɗansu manyan matan Hellenawa da kuma mazan Hellenawa da yawa.

¹³ Da Yahudawan da suke a Tessalonika suka ji cewa Bulus yana wa'azin maganar Allah a Bereya, sai suka je can ma, suna zuga taro suna kuma tã da hankalinsu. ¹⁴ Nan da nan 'yan'uwa suka sa Bulus yã tafi bakin teku, amma Sila da Timoti suka dakata a Bereya. ¹⁵ Mutanen da suka raka Bulus kuwa suka kawo shi Atens sa'an nan suka dawo da umarnai wa Sila da Timoti cewa su zo wurinsa da gaggawa.

A Atens

¹⁶ Yayinda Bulus yake jiransu a Atens, ya damu kwarai da ya ga birnin cike da gumaka. ¹⁷ Saboda haka ya yi ta muhawwara a majami'a da Yahudawa da kuma Hellenawa masu tsoron Allah, haka kuma da waɗanda yake tararwa a bakin kasuwa. ¹⁸ Wata kungiyar Afikuriya da kuma masu bin ussan ilimin Sitoyik suka fara gardama da shi. Waɗansunsu suka ce, "Mene ne mai surutun nan yake koƙarin faɗi?" Waɗansu suka ce, "Kamar yana wa'azin bakin alloli ne." Sun faɗa haka ne domin Bulus yana wa'azin labari mai daɗi game da Yesu da kuma tashin matattu. ¹⁹ Sai suka ɗauke shi suka kawo shi wurin taron Areyofagus, inda suka ce masa, "Ko za mu san mene ne sabon koyarwan nan ya kunsu da kake yi? ²⁰ Kana kawo mana ra'ayoyin da suke baƙo a gare mu, kuma muna so mu san mene ne suke nufi." ²¹ (Duk Atenawa da bakin da suke zama a can suna zaman kashe wando ne kawai kuma ba abin da suke yi sai dai taɗi da kuma jin sababbin ra'ayoyi.)

²² Sai Bulus ya mife tsaye a tsakiyar taron Areyofagus ya ce, "Ya ku mutanen Atens! Na dai lura cewa ta kowace hanya ku masu addini ne kwarai. ²³ Gama sa'ad da nake zagawa, na lura da kyau da abubuwan da kuke bauta wa, har ma na tarar da wani bagade da wannan rubutu,

Ga Allahn da ba a sani ba.

To, abin nan da kuke yi wa sujada a matsayin abin da ba ku sani nan ba shi ne zan sanar da ku.

²⁴ "Allahn da ya halicci duniya da kome da yake cikinta shi ne Ubangijin sama da kasa, ba ya kuma zama a haikalin

da aka gina da hannuwa. ²⁵ Ba a kuma yin masa hidima da hannun mutum, sai ka ce mai bukatan wani abu, domin shi kansa ne ke ba wa dukan mutane rai da numfashi da kuma kome. ²⁶ Daga mutum d'aya, ya halicci kowace al'ummar mutane, don su zauna a duk duniya; shi ne kuma ya kaddara lokuta bisa ga tsarinsu da kuma inda za su kasance. ²⁷ Allah ya yi wannan domin mutane su neme shi mai yiwuwa kuma su lalluba su same shi, ko da yake ba shi da nisa daga kowannenmu. ²⁸ 'Gama a cikinsa ne muke rayuwa muke motsi muka kuma kasance.' Yadda waƙansu mawaƙanku suka ce, 'Mu zuriyarsa ce.'

²⁹ "Saboda haka da yake mu zuriyar Allah ce, kada mu yi tsammani cewa kamannin Allah yana kama da zinariya ko azurfa ko dutse, siffar da mutum ya kago ta wurin dabararsa. ³⁰ A dā Allah ya kawar da Allah ya kawar da kai ga zamanin jahilci, amma yanzu ya umarci dukan mutane a ko'ina su tuba. ³¹ Gama ya sa ranar da zai yi wa duniya shari'a da adalci ta wurin mutumin da ya naɗa. Ya riga ya ba da tabbacin wannan ga dukan mutane ta wurin tā da shi daga matattu."

³² Sa'ad da suka ji maganar tashin matattu, waƙansunsu suka yi tsaki, amma waƙansu suka ce, "Muna so mu kara jin ka a kan wannan batu." ³³ Da wannan, Bulus ya bar Majalisar. ³⁴ Waƙansu mutane kima suka zama mabiyar Bulus suka kuwa gaskata. A cikinsu kuwa akwai Diyonasiyus dan Majalisar Areyofagus, haka kuma wata mace mai suna Damaris, da waƙansu dai haka.

18

A Korint

¹ Bayan haka, Bulus ya bar Atens ya tafi Korint. ² A can ya sadu da wani mutumin Yahuda mai suna Akwila, dan garin Fontus, wanda ya je can ba da daɗewa ba daga Italiya tare da matarsa Firiskila, gama Kalaudiyus ya umarci dukan Yahudawa su bar Roma. Sai Bulus ya tafi yā gan su, ³ da yake shi ma mai dinkin tenti ne kamar su, sai ya zauna ya yi aiki tare da su. ⁴ Kowace Asabbaci kuwa yakan yi muhawwara a majami'a, yana kofari yā rinjayi Yahudawa da Hellenawa.

⁵ Sa'ad da Sila da Timoti suka iso daga Makidoniya, sai Bulus ya ba da kansa ga yin wa'azi kaɗai, yana tabbatar wa Yahudawa cewa Yesu shi ne Kiristi. ⁶ Amma sa'ad da Yahudawa suka yi hamayya da Bulus suka kuma shiga zaginsa, sai ya karkade tufafinsa a cikin rashin yarda, ya ce musu, "Alhakinku yana a kanku! Ba ni da wani laifi. Daga yanzu zan tafi wajen Al'ummai."

⁷ Sai Bulus ya bar majami'ar ya kuma tafi kofar da take kusa da gidan Titus Yustus, mai yi wa Allah sujada. ⁸ Kirisbus, shugaban majami'a, da dukan iyalinsa suka gaskata Ubangiji; Korintiyawa masu yawa kuwa da suka ji shi suka gaskata, aka kuwa yi musu baftisma.

⁹ Wata rana da dad dare, Ubangiji ya yi magana da Bulus a cikin wahayi ya ce, **"Kada ka ji tsoro; ka ci gaba da yin magana, kada ka yi shiru.** ¹⁰ **Gama ina tare da kai, ba kuma wanda zai fāda maka ya cuce ka, domin ina da mutane da yawa a wannan birni."** ¹¹ Saboda haka Bulus ya zauna a nan har shekara dāya da rabi, yana koya musu maganar Allah.

¹² Yayinda Galliyo yake mukaddas Akayya, Yahudawa suka hada kai suka tasar wa Bulus, suka kuwa kawo shi cikin kotu. ¹³ Suka yi zarge cewa, "Wannan mutum yana rarrashin mutane su yi wa Allah sujada a hanyoyin da suka saba wa doka."

¹⁴ A daidai sa'ad da Bulus yana shirin yin magana, sai Galliyo ya ce wa Yahudawan, "Da a ce ku Yahudawa kuna gunaguni game da munafunci, ko kuma wani babban laifi, da sai in iya sauraronku. ¹⁵ Amma da yake ya shafi gardama ce game da kalmomi da sunaye da kuma dokarku, sai ku ji da ita da kanku. Ni ba zan zama mai shari'a kan irin wafannan abubuwa ba." ¹⁶ Saboda haka ya kore su. ¹⁷ Sai duk suka juya kan Sostenes shugaban majami'a suka yi masa dūka a gaban kotun. Amma Galliyo ko yā kula.

Firiskila, Akwila da Afollos

¹⁸ Bulus kuwa ya ci gaba da zama a Korint na 'yan kwanaki. Sa'an nan ya bar 'yan'uwa ya shiga jirgin ruwa zuwa Suriya tare da Firiskila da Akwila. Kafin ya tashi, ya aske kansa a Kenkireya saboda alkawarin da ya yi. ¹⁹ Suka isa Afisa, inda Bulus ya bar Firiskila da Akwila. Shi kansa ya shiga majami'a ya kuma yi muhawwara da Yahudawa. ²⁰ Sa'ad da suka roke shi ya kara 'yan kwanaki da su, bai yarda ba. ²¹ Amma da yake barin wurin, ya yi alkawari cewa, "Zan dawo in Allah ya yarda." Sa'an nan ya tashi daga Afisa a jirgin ruwa. ²² Sa'ad da ya sauka a Kaisariya, sai ya haura ya gai da ikkilisiya sa'an nan ya gangara zuwa Antiyok.

²³ Bayan ya yi 'yan kwanaki a Antiyok, Bulus ya tashi daga can ya zaga ko'ina a yankin Galatiya da Firjiya, yana karfafa dukan almajirai.

²⁴ Ana cikin haka sai wani mutumin Yahuda mai suna Afollos, d'an kasar Alekzandariya, ya zo Afisa. Shi masani ne, yana da cikakken sani na Nassosi. ²⁵ An horar da

shi a hanyar Ubangiji, ya kuma himma kwarai a magana, ya kuma yi koyarwa game da Yesu, daidai, ko da yake baftismar Yohanna ce kafai ya sani. ²⁶ Sai ya fara magana gabagadi a majami'a. Sa'ad da Firiskila da Akwila suka ji shi, sai suka gayyace shi gidansu suka kara bayyana masa hanyar Allah sosai.

²⁷ Sa'ad da Afollos ya so ya tafi Akayya, sai 'yan'uwa suka karfafa shi suka kuma rubuta wa almajiran da suke can da su marabce shi. Da isowarsa, ya zama da taimako kwarai ga wafanda ta wurin alheri suka gaskata. ²⁸ Gama da kwazo ya karyata Yahudawa a muhawwara a fili, yana tabbatar daga Nassosi cewa Yesu shi ne Kiristi.

19

Bulus a Afisa

¹ Lokacin da Afollos yake a Korint, Bulus ya bi hanyar da ta ratsa ta Asiya ya zo Afisa. A can ya sadu da wafansu almajirai, ² sai ya tambaye, su ya ce, "Kun karbi Ruhu Mai Tsarki sa'ad da kuka gaskata?"

Suka amsa suka ce, "A'a, ba mu ma san akwai Ruhu Mai Tsarki ba."

³ Saboda haka Bulus ya yi tambaya ya ce, "To, wace baftisma aka yi muku?"

Suka ce, "Baftismar Yohanna."

⁴ Bulus ya ce, "Ai, baftismar Yohanna, baftisma ce ta tuba. Ya ce wa mutane su gaskata a wani wanda yake zuwa bayansa, wato, Yesu." ⁵ Da ji wannan, sai aka yi musu baftisma a cikin sunan Ubangiji Yesu. ⁶ Da Bulus ya dibiya musu hannuwansa, sai Ruhu Mai Tsarki ya sauka musu, suka kuwa yi magana da harsuna, suka kuma yi annabci. ⁷ Mutane kuwa su wajen mutum goma sha biyu ne.

⁸ Bulus ya shiga majami'a ya yi magana gabagadi a can na watanni uku, yana muhawwara yana kuma rinjayarsu game da mulkin Allah. ⁹ Amma wafansunsu suka taurara; suka fi su gaskata kuma a gaban jama'a suka yi bakar magana game da Hanyar. Bulus kuwa ya bar su. Ya tafi tare da almajirai ya dinga tattaunawa da su kullum a babban dakin jawabi na Tirannus. ¹⁰ Wannan ya ci gaba har shekara biyu, sai da ya sa dukan Yahudawa da Hellenawa da suke zaune a lardin Asiya suka ji maganar Ubangiji.

¹¹ Allah ya yi ayyukan banmamakin da suka wuce misali ta hannu Bulus, ¹² har ma ana kai hankicif da adikan da suka taɓa jikinsa wa marasa lafiya, suka kuwa warke daga cututtukansu mugayen ruhohi kuma suka rabu da su.

¹³ Wadansu Yahudawa masu yawo gari-gari suna fitar da mugayen ruhohi suka yi kokari su yi amfani da sunan Ubangiji Yesu a kan wafanda suke da aljanu. Suna cewa, "A cikin sunan Yesu wanda Bulus yake wa'azi, na umarce ku, ku fito." ¹⁴ 'Ya'ya bakwai maza na Sikeba, wani babban firist na Yahudawa, suna yin haka. ¹⁵ Wata rana mugun ruhu ya amsa musu ya ce, "Yesu kam na sani, Bulus kuma na sani, amma ku kuma su wane ne?" ¹⁶ Sai mutumin da yake da mugun ruhun ya fada musu ya sha karfinsu duka. Ya yi musu dukan tsiya har suka fita a guje daga gidan tsirara jini yana zuba.

¹⁷ Da Yahudawa da Hellenawan da suke zama a Afisa suka ji wannan labari sai duk tsoro ya kama su, aka kuwa darjanta sunan Ubangiji Yesu kwarai. ¹⁸ Da yawa cikin wafanda suka gaskata yanzu suka zo a fili suka furta mugayen ayyukansu. ¹⁹ Wadansu masu yin sihiri suka kawo nadadfdun littattafansu wuri daya suka kuwa kone su a gaban jama'a. Sa'ad da aka lissafta yawan kudfin nadadfdun littattafan nan, sai jimillar ta kai darik dubu hamsin. ²⁰ Ta haka maganar Ubangiji ta bazu ko'ina ta kuma yi karfi.

²¹ Bayan dukan wannan ya faru, sai Bulus ya yanke shawara ya ratsa Makidoniya da Akayya in za shi Urushalima. Ya kuma ce, "Bayan na tafi can, dole in ziyarci Roma ita ma." ²² Sai ya aiki biyu daga cikin masu taimakonsa, Timoti da Erastus, zuwa Makidoniya, yayinda shi kuwa ya dan dakata a lardin Asiya.

Hargitsi a Afisa

²³ Kusan wannan lokaci sai aka yi wani babban hargitsi game da wannan Hanyar. ²⁴ Wani makerin azurfa, mai suna Demetiriyus wanda yake kera siffar dakunan tsafin Artemis da azurfa, ba karamin ciniki yake kawo wa mutane masu sana'an nan ba. ²⁵ Sai ya tara su wuri daya, tare da masu irin wannan sana'ar ya ce, "Ku jama'a, kun san muna samun kudfin shiga sosai daga wannan sana'a. ²⁶ Kuma kuna ji kuna gani yadda Bulus din nan ya shawo kan mutane da yawa ya kuma sa suka baude a nan a Afisa da dukan lardin Asiya. Yana cewa alloli da mutum ya kera ba alloli ba ne ko kafan. ²⁷ Akwai hatsari, ba kawai cewa sana'armu za ta rasa sunanta mai daraja ba, amma za a yi banza da fakin tsafin Artemis alliyarmu mai girma, alliyar kanta wadda ake bauta a ko'ina a yankin Asiya da kuma duniya, za a raba ta da darajarta."

²⁸ Da suka ji haka, sai suka yi fushi kwarai suka fara ihu suna cewa, "Girma ta tabbata ga Artemis ta Afisawa!" ²⁹ Jim

kadan sai hayaniya ta tashi a dukan birnin. Sai mutane suka cafke Gayus da Aristarkus, abokan tafiyar Bulus daga Makidoniya, suka ruga da zuwa fili da nufi ɗaya. ³⁰ Bulus ya so ya bayyana a gaban taron, amma almajirai ba su bar shi ba. ³¹ Har waɗansu shugabannin lardin ma, abokan Bulus, suka aika masa suna rokonsa kada yā kuskura ya shiga filin nan.

³² Taron kuwa ya rufe. Waɗansu suna ihu suna ce abu kaza, waɗansu kuma wani abu dabam. Yawancin mutane kuma ba su ma san abin da ya sa suke a wurin ba. ³³ Yahudawa suka tura Alekzanda gaba, sai waɗansu a taron suka riƙa yin masa ihu. Sai ya ɗaga hannu don a yi shiru don yā kare kansa a gaban mutane. ³⁴ Amma sa'ad da suka gane shi mutumin Yahuda ne, sai duk suka yi ihu gaba ɗaya na kusa sa'a biyu, suna cewa, "Girma ta tabbata ga Artemis ta Afisawa!"

³⁵ Sai magatakardar birnin ya sa taron su yi shiru, sa'an nan ya ce, "Mutanen Afisa, ashe duk duniya ba tā san cewa birnin Afisa ce mai lura da haikalin Artemis mai girma da kuma siffarta da ya fāɗi daga sama ba? ³⁶ Saboda haka, da yake ba dama a yi mūsun wannan gaskiya, ya kamata ku natsu kada ku yi kome da garaje. ³⁷ Kun kawo mutanen nan a nan, gashi kuwa ba su yi fashin haikali ba, ba su kuwa saba wa alliyarmu ba. ³⁸ To, in haka ne, in Demetiriyus da abokan sana'arsa suna da wata magana game da wani ai, kotuna suna nan a buɗe, akwai kuma mukaddasai. Suna iya kai ƙara. ³⁹ In kuma akwai wani abu har yanzu da kuke so ku kawo, dole a daidaita shi a majalisa. ⁴⁰ Yadda yake a yanzu, muna a hatsarin amsa zargin ta da hargitsi saboda abin da ya faru yau. Da yake ba za mu iya ba da dalilin da ya sa aka yi wannan hargitsi ba." ⁴¹ Bayan da ya faɗi haka, sai ya sallami taron.

20

Bulus ya ratsa Makidoniya da Giris

¹ Sa'ad da hayaniyar ta kwanta, sai Bulus ya aika a kira almajiran, kuma bayan ya ƙarfafa su, sai ya yi bankwana ya tafi Makidoniya. ² Ya ratsa wurin yana ƙarfafa mutanen da kalmomi masu yawa, a ƙarshe kuma ya kai Giris, ³ inda ya zauna wata uku. Da yake Yahudawa sun kulla masa makirci, a lokacin da yake shirin tashi cikin jirgin ruwa zuwa Suriya, sai ya yanka shawara yā koma ta Makidoniya. ⁴ Sai Sofater ɗan Fairrus daga Bereya, Aristarkus da Sekundus daga Tessalonika, Gayus daga Derbe, Timoti ma, da Tikikus da Turofimus daga lardin Asiya suka tafi tare da

shi. ⁵ Wadannan mutane suka sha gaba suka kuma jira mu a Toruwas. ⁶ Amma muka tashi daga Filibbi a jirgin ruwa bayan Bikin Burodi Marar Yisti bayan kuma kwana biyar muka sadu da sauran a Toruwas, inda muka zauna kwana bakwai.

Ta da Yutikus daga matattu a Toruwas

⁷ A ranar farko ta mako muka taru wuri ɗaya don gutsuttsura burodi. Bulus ya yi wa mutane magana, don yana niyyar tashi kashegari, sai ya yi ta yin magana har tsakar dare. ⁸ Akwai fitilu da yawa a ɗakin gidan saman da muka taru. ⁹ Akwai wani saurayi zaune a taga mai suna Yitikus, wanda barci mai nauyi ya ɗauke shi yayinda Bulus yake ta tsawaita magana. Sa'ad da yake barci, sai ya fāɗi daga gidan sama a hawa ta uku aka kuma ɗauke shi matacce. ¹⁰ Sai Bulus ya sauka, ya miƙe a kan saurayin ya rungume shi ya ce, "Kada ku damu, yana da rai!" ¹¹ Sai ya koma ɗakin da yake a gidan sama, ya gutsuttsura burodi ya kuma ci. Bayan ya yi magana har gari ya waye, sai ya tafi. ¹² Mutanen suka ɗauki saurayin da rai zuwa gida suka kuma ta'azantu kwarai da gaske.

Bankwanan Bulus ga dattawan Afisa

¹³ Mu kuwa muka ci gaba zuwa jirgin ruwan muka tashi muka nufi Assos inda za mu ɗauki Bulus. Ya yi wannan shirin don zai tafi can da kafa. ¹⁴ Da ya same mu a Assos, sai muka ɗauke shi a jirgin ruwan muka zo Mitilen. ¹⁵ Kashegari muka tashi cikin jirgin ruwa daga can muka zo gefen Kiyos. Kwana ɗaya bayan wannan, sai muka ketare zuwa Samos, kashegari kuma muka iso Miletus. ¹⁶ Bulus ya yanke shawara yā wuce Afisa a jirgin ruwa don kada yā bata lokaci a lardin Asiya, gama yana sauri yā kai Urushalima, in ya yiwu ma, a ranar Fentekos.

¹⁷ Daga Miletus, Bulus ya aika zuwa Afisa a kira dattawan iƙkilisiya. ¹⁸ Da suka iso, sai ya ce musu, "Kun san irin zaman da na yi tun lokacin da na zauna da ku, daga ranar farkon da na zo cikin lardin Asiya. ¹⁹ Na bauta wa Ubangiji da matuƙar tawali'u har da hawaye, da gwagwarmaya iri-irin da na sha game da makircin Yahudawa. ²⁰ Kun san cewa ban yi wata-wata yin muku wa'azi game da duk abin da zai amfane ku ba amma na koyar da ku a fili da kuma gida-gida. ²¹ Na yi shela ga Yahudawa da Hellenawa cewa dole su juye ga Allah cikin tuba su kuma amince da Ubangijinmu Yesu.

²² "Yanzu kuma Ruhu ya tilasta ni, za ni Urushalima, ba tare da sanin abin da zai faru da ni a can ba. ²³ Na dai

san cewa a kowace birni Ruhu Mai Tsarki yakan gargade ni cewa kurkuku da shan wuya suna jirana. ²⁴ Amma ni ban dauki raina a bakin kome ba, in dai zan iya gama tserena in kuma kammala aikin da Ubangiji Yesu ya ba ni aikin shaida bisharar alherin Allah.

²⁵ “Yanzu na san cewa ba ko daya daga cikinku wanda na zazzaga ina muku wa’azin mulkin Allah da zai sāke ganina. ²⁶ Saboda haka, ina muku shela a yau cewa ba ni da alhakin kowa a kaina. ²⁷ Gama ban yi wata-wata a sanar muku dukan nufin Allah ba. ²⁸ Ku lura da kanku da dukan garken da Ruhu Mai Tsarki ya sa ku ku zama masu kula da shi. Ku zama masu kiwon ikkilisiyar Allah, wadda ya saya da jininsa. ²⁹ Na san cewa bayan na tafi, mugayen kyarketai za su shigo cikinku ba za su kuwa kyale garken ba. ³⁰ Ko cikinku ma mutane za su taso su karkatar da gaskiya don su jawo wa kansu almajirai. ³¹ Saboda haka ku zauna a fafaka! Ku tuna cewa shekara uku, dare da rana ban taba fasa yin wa kowannenku gargafi ba, har da hawaye.

³² “To, yanzu na danka ku ga Allah da kuma ga maganar alherinsa, wadda za ta iya gina ku ta kuma ba ku gādo a cikin dukan waɗanda aka tsarkake. ³³ Ban yi kyashin azurfa ko zinariya ko tufafin kowa ba. ³⁴ Ku kanku kun san cewa hannuwan nan nawa sun biya mini bukatuna da kuma na abokan aikina. ³⁵ Cikin kowane abin da na yi, na nuna muku cewa da irin wannan aiki tukuru don mu taimaki marasa karfi, muna tunawa da kalmomin da Ubangiji Yesu kansa ya ce, **‘Bayarwa ta fi karba albarka.’**”

³⁶ Da ya fadi haka, ya durkusa tare da dukansu ya yi addu’a. ³⁷ Sai dukansu suka yi kuka suka rungume shi, suka kuma yi masa sumba. ³⁸ Abin da ya fi sa su bakin ciki shi ne maganarsa da ya ce, ba za su kara ganin fuskarsa ba. Sai suka raka shi zuwa wajen jirgin ruwa.

21

Zuwa Urushalima

¹ Bayan muka rabu da su da kyar, sai muka shiga jirgin ruwa, muka miƙe zuwa Kos. Kashegari muka tafi Rods daga can kuma muka je Fatara. ² Sai muka sami wani jirgin ruwa da zai ketare zuwa Funisiya, sai muka shiga muka kama tafiya. ³ Bayan muka hangi Saifurus muka wuce shi ta kudu, sai muka ci gaba zuwa Suriya. Muka sauka a Taya, inda jirgin ruwanmu zai sauke kayansa. ⁴ Da muka sami almajirai a can, sai muka zauna da su kwana bakwai. Ta wurin Ruhu, suka yi koƙari su hana Bulus wucewa zuwa Urushalima. ⁵ Amma da lokacin tashinmu ya yi, sai

muka tashi muka ci gaba da tafiyarmu. Dukan almajirai da matansu da 'ya'yansu suka raka mu har bayan birni, a can kuwa a bakin teku muka durkusa muka yi addu'a. ⁶ Bayan mun yi bankwana da juna, sai muka shiga jirgin ruwa, su kuwa suka koma gida.

⁷ Muka ci gaba da tafiyarmu daga Taya muka sauka a Tolemayis, inda muka gai da 'yan'uwa muka yi kwana daya tare da su. ⁸ Da muka tashi kashegari, sai muka isa Kaisariya muka kuma sauka a gidan Filibus mai bishara, daya daga cikin Bakwai din nan. ⁹ Yana da 'ya'ya huɗu 'yan mata da ba su yi aure ba, waɗanda suka yi annabi.

¹⁰ Bayan muka yi 'yan kwanaki da dama a can, sai wani annabin da ake kira Agabus ya gangaro daga Yahudiya. ¹¹ Da ya zo wurinmu, sai ya ɗauki ɗamarar Bulus, ya ɗaura hannuwansa da kafafunsa da ita sa'an nan ya ce, "Ruhu Mai Tsarki ya ce, 'Haka Yahudawan Urushalima za su daure mai wannan ɗamara su kuma ba da shi ga Al'ummai.'"

¹² Sa'ad da muka ji haka, sai mu da mutanen da suke can muka roki Bulus kada ya je Urushalima. ¹³ Sai Bulus ya amsa ya ce, "Don me kuke kuka kuna kuma bata mini zuciya? A shirye nake ba ma a daure ni kawai ba, amma har ma in mutu a Urushalima saboda sunan Ubangiji Yesu." ¹⁴ Da dai ya ki rarrasuwa, muka yi shiru, muka ce, "Bari Ubangiji ya yi nufinsa."

¹⁵ Bayan haka, sai muka shirya muka kuma haura zuwa Urushalima. ¹⁶ Waɗansu almajirai daga Kaisariya suka raka mu suka kawo mu gidan Minason, inda za mu sauka. Shi mutumin Saifurus ne kuma ɗaya daga cikin almajirai na farko.

Isowar Bulus a Urushalima

¹⁷ Sa'ad da muka zo Urushalima, 'yan'uwa suka karbe mu da murna. ¹⁸ Kashegari Bulus da sauranmu muka tafi domin mu ga Yakub, dukan dattawan kuwa suna nan. ¹⁹ Bulus ya gaishe su ya kuma ba su rahoto dalla-dalla a kan abin da Allah ya yi a cikin Al'ummai ta wurin aikinsa.

²⁰ Da suka ji haka, sai suka yabi Allah. Sa'an nan suka ce wa Bulus, "Ka gani ɗan'uwa, yawan dubban Yahudawan da suka gaskata, kuma dukansu masu himma ne a wajen bin doka. ²¹ An sanar da su cewa kana koya wa dukan Yahudawan da suke zama a cikin Al'ummai cewa su juye daga Musa, kana kuma faɗa musu kada su yi wa 'ya'yansu kaciya ko su yi rayuwa bisa ga al'adunmu. ²² To, me za mu yi ke nan? Lalle za su ji cewa ka iso, ²³ saboda haka, ka yi abin da muka faɗa maka. Akwai mutum huɗu tare da mu da suka yi alkawari. ²⁴ Ka ɗauki waɗannan mutane, ka tafi

da su ku tsarkaka gaba ɗaya, ka kuma biya musu kome don su samu su yi aski. Ta haka kowa zai sani babu gaskiya a waɗannan rahotanni game da kai, za a kuma ga cewa kai kanka kana kiyaye dokar. ²⁵ Game da Al'ummai masu bi kuwa, mun yi musu wasika a kan shawararmu cewa su guji abincin da aka miƙa wa gumaka, da jini, da naman dabbar da aka makure da kuma fasikanci."

²⁶ Kashegari, sai Bulus ya ɗauki mutanen ya kuma tsarkake kansa tare da su. Sa'an nan ya tafi haikali domin yā sanar da ranar cikas tsarkakewarsu da kuma ranar da za a ba da sadaka domin kowannensu.

An kama Bulus

²⁷ Da kwana bakwai ɗin suka yi kusan cika, waɗansu Yahudawa daga lardin Asiya suka ga Bulus a haikali. Sai suka zuga taron duka, suka kama shi, ²⁸ suna ihu suna cewa "Mutanen Isra'ila ku taimake mu! Ga mutumin da yake koya wa dukan mutane ko'ina cewa su ki mutanenmu da dokarmu da kuma wannan wuri. Ban da haka ma, ya kawo Hellenawa a cikin filin haikali ya ƙazantar da wurin nan mai tsarki." ²⁹ (Dā ma can sun ga Turofimus mutumin Afisa a birni tare da Bulus suka yi tsammani Bulus ya kawo shi filin haikali.)

³⁰ Duk birnin ya rufe, mutane suka zaburo da gudu daga kowane gefe. Suka kama Bulus, suka ja shi daga haikali, nan da nan aka rurrufe kofofi. ³¹ Yayinda suke ƙoƙari su kashe shi, sai labari ya kai ga shugaban ƙungiyar sojan Roma cewa birnin Urushalima duk ta hargitse. ³² Nan da nan ya ɗibi waɗansu hafshoshi da sojoji suka gangara a guje wurin taron. Da masu hargitsin suka ga shugaban ƙungiyar sojan da sojojinsa, sai suka daina dūkan Bulus.

³³ Shugaban ƙungiyar sojan ya zo ya kama shi ya ba da umarni a daure shi da sarkoki biyu. Sa'an nan ya yi tambaya ko shi wane ne, da kuma abin da ya yi. ³⁴ Waɗansu daga cikin taron suka ɗau kururuwa suna ce abu kaza, waɗansu kuma suna ce abu kaza, da yake shugaban ƙungiyar sojan ya ƙasa samun ainihin tushen maganar saboda yawan hayaniyar, sai ya yi umarni a kai Bulus barikin soja. ³⁵ Sa'ad da Bulus ya kai bakin matakala, sai da sojoji suka ɗaga shi sama saboda tsananin haukan taron. ³⁶ Taron da suka bi suka dinga kururuwa, suna cewa, "A yi da shi!"

Bulus ya yi wa taron jawabi

³⁷ Da sojoji suka kai gab da shigar da Bulus cikin bariki, sai ya ce wa shugaban ƙungiyar sojan, "Ko ka yarda in yi magana da kai?"

Sai ya amsa ya ce, “Ka iya Girik ne? ³⁸ Ba kai ba ne mutumin Masar nan da ya haddasa tawaye har ya yi jagorar ‘yan ta’ada dubu huɗu zuwa hamada a shekarun baya?”

³⁹ Bulus ya amsa ya ce, “Ni mutumin Yahuda ne, daga Tarshish a Silisiya shahararren birnin nan. In ka yarda bari in yi wa mutane magana.”

⁴⁰ Da ya sami izini daga shugaban kungiyar sojan, sai Bulus ya tsaya a matakala, ya daga wa taron hannu. Da dukan suka yi shiru, sai ya ce musu da Arameyanci* ,

22

¹ “‘Yan’uwa da iyaye, ku saurari kāriyata yanzu.”

² Da suka ji ya yi musu magana da Arameyik, sai suka yi tsit.

Sai Bulus ya ce, ³ “Ni mutumin Yahuda ne haifaffen Tarshish na Silisiya, amma a nan birnin ne aka rene ni. Aka horar da ni sosai cikin dokokin kakanninmu a karkashin Gamaliyel ni ma dā mai himma ne cikin bauta wa Allah kamar yadda kowannenku yake a yau. ⁴ Na tsananta wa masu bin wannan Hanyar har ga mutuwar su, ina kama maza da mata ina kuma jefa su cikin kurkuku, ⁵ kamar yadda babban firist da dukan Majalisa za su iya shaida. Na ma karɓi wasiku daga gare su zuwa ga ‘yan’uwansu a Damaskus, na kuma tafi can don in kawo waɗannan mutane a daure zuwa Urushalima don a hukunta su.

⁶ “Wajen tsakar rana da na yi kusa da Damaskus, ba zato ba tsammani sai wani babban haske daga sama ya haskaka kewaye da ni. ⁷ Sai na fāɗi a kasa na kuma ji wata murya ta ce mini, **‘Shawulu! Shawulu! Don me kake tsananta mini?’**

⁸ “Sai na yi tambaya na ce, ‘Wane ne kai, ya Ubangiji?’

“Ya amsa ya ce, **‘Ni ne Yesu Banazare, wanda kake tsanantawa.’** ⁹ Abokan tafiyata suka ga hasken, amma ba su fahimci muryar mai magana da ni ba.

¹⁰ “Sai na yi tambaya, na ce, ‘Me zan yi, ya Ubangiji?’

“Ubangiji ya ce, **‘Tashi, ka tafi cikin Damaskus. A can za a faɗa maka duk abin da aka shirya za ka yi.’**

¹¹ Abokan tafiyata suka ja ni a hannu zuwa cikin Damaskus, saboda karfin hasken ya makanta ni.

¹² “Wani mutumin da ake kira Ananiyas ya zo ya gan ni. Shi mai ibada ne wajen kiyaye dokoki wanda dukan Yahudawan da suke zama a can suna girmama shi kwarai.

¹³ Ya tsaya kusa da ni ya ce, ‘Dan’uwa Shawulu, ka sami ganin garinka!’ A daidai lokacin kuwa na iya ganinsa.

* **21:40** Ko kuwa mai yiwuwa Da Ibraniyanci haka ma a Mat 22.2

14 “Sa’an nan ya ce, ‘Allah na kakanninmu ya zaɓe ka ka san nufinsa ka kuma ga Mai Adalcin nan ka kuma ji kalmomi daga bakinsa. 15 Za ka zama mai shaidarsa ga dukan mutane game da abin da ka gani ka kuma ji. 16 Yanzu me kake jira? Ka tashi, a yi maka baftisma, a wanke zunubanka, ta wurin kira bisa ga sunansa.’

17 “Sa’ad da na dawo Urushalima ina cikin addu’a a haikali, sai na ga wahayi 18 na ga Ubangiji yana magana. Ya ce mini, **‘Maza! Ka bar Urushalima, gama ba za su yarda da shaidarka game da ni ba.’**

19 “Na amsa na ce, ‘Ubangiji, waɗannan mutane sun san cewa na bi majami’a-majami’a na jefa waɗanda suka gaskata da kai a cikin kurkuku, in kuma yin musu duka. 20 Sa’ad da kuma aka zub da jinin Istifanus mashaidinka, na tsaya can ina ba da goyon bayana ina kuma tsaron tufafin masu kisansa.’

21 “Sa’an nan Ubangiji ya ce mini, **‘Je ka; zan aike ka can nesa a wurin Al’ummai.’**”

Bulus ɗan kasar Roma

22 Taron suka saurari Bulus sai da ya yi wannan magana. Sa’an nan suka ɗaga muryoyinsu suka yi ihu suka ce, “A raba duniya da wannan mutum! Bai cancanci yā rayu ba!”

23 Da suna ihu suna kaɗa mayafansu suna da tā da kura sama, 24 sai shugaban kungiyar sojan ya umarta a kai Bulus a barikin soja. Ya ba da umarni a yi masa bulala a kuma tambaye shi abin da ya sa mutane suke masa ihu haka. 25 Suna kwantar da shi ke nan domin a yi masa bulala, sai Bulus ya ce wa jarumin da yake tsaye a nan, “Ashe, daidai ne bisa ga doka a yi wa ɗan kasar Roma bulala wanda ba a ma tabbatar da laifi a kansa ba?”

26 Da jarumin ya ji haka sai ya je wurin shugaban kungiyar sojan ya ce masa, “Me kake so yi ne? Wannan mutum ɗan kasar Roma ne.”

27 Sai shugaban kungiyar sojan ya je ya tambayi Bulus ya ce, “Faɗa mini, kai ɗan kasar Roma ne?”

Bulus ya ce, “I.”

28 Sai shugaban kungiyar sojan ya ce, “Sai da na biya kuɗi mai yawa kafin in zama ɗan kasa.”

Bulus ya ce, “Ni kuwa an haife ni ɗan kasa.”

29 Waɗanda dā suke shirin yin masa tambayoyi suka ja da baya nan da nan. Shugaban kungiyar sojan kansa ya tsorata da ya fahimci cewa ya sa wa Bulus, ɗan kasar Roma sarka.

A gaban majalisa

³⁰ Kashegari da yake shugaban kungiyar sojan ya so yã tabbatar da ainihin abin da ya sa Yahudawa suke zargin Bulus, sai ya sake shi ya kuwa umarci manyan firistoci da dukan Majalisar su taru. Sa'an nan ya kawo Bulus ya sa ya tsaya a gabansu.

23

¹ Bulus ya zuba wa Majalisar ido ya ce, "'Yan'uwana, na cika aikina ga Allah cikin lamiri mai kyau har yã zuwa yau."

² Da jin wannan Ananiyas babban firist ya umarci wafanda suke tsaye kusa da Bulus su buge bakinsa. ³ Sai Bulus ya ce masa, "Allah zai buge ka, kai farin bango! Ka zauna a can kana hukunta ni bisa ga doka, ga shi kai kanka kana ketare dokar ta wurin ba da umarni a buge ni!"

⁴ Wafanda suke tsaye kusa da Bulus kuwa suka ce masa, "Babban firist na Allah za ka zaga?"

⁵ Bulus ya amsa ya ce, "'Yan'uwa, ai, ban san cewa shi ne babban firist ba; gama yana a rubuce cewa, 'Kada ka yi mugun magana game da mai mulkin mutanenka.'*"

⁶ Bulus, da ya gane cewa wafansu daga cikinsu Sadukiyawa ne sauran kuma Farisiyawa ne, sai ya daga murya a Majalisar ya ce, "'Yan'uwana, ni Bafarisiye ne, dan Farisiyawa. Ana mini shari'a saboda begen da nake da shi a kan tashin matattu." ⁷ Da ya fafi haka, sai gardama ta tashi tsakanin Farisiyawa da Sadukiyawa, taron kuwa ya rabu biyu. ⁸ (Sadukiyawa suna cewa babu tashin matattu, babu mala'iku ko ruhohi. Amma Farisiyawa kuwa sun tsaya a kan cewa duk akwai.)

⁹ Aka yi babbar hayaniya. Wafansu daga cikin malaman dokokin da suke Farisiyawa suka mife tsaye suka yi gardama mai karfi suna cewa, "Ba mu sami wani laifi a wurin mutumin nan ba. A ce wani ruhu ko mala'ika ne ya yi masa magana fa?" ¹⁰ Gardamar kuwa ta yi tsanani har shugaban kungiyar sojan ya ji tsoro za su yayyage Bulus. Ya umarci sojoji su tafi su kwace shi karfi da yaji daga wurinsu su kawo shi cikin barikin soja.

¹¹ Kashegari da dare Ubangiji ya tsaya kusa da Bulus ya ce, "**Ka yi karfin hali! Don kamar yadda ka yi shaida game da ni a Urushalima, haka kuma lalle, za ka yi shaidata a Roma.**"

Kulla shawara don a kashe Bulus

¹² Kashegari, Yahudawa suka kulla makirci suka kuma yi rantsuwa cewa ba za su ci ko sha ba sai sun kashe Bulus. ¹³ Fiye da mutane arba'in ne suka kulla wannan makirci.

* 23:5 Fit 22.28

¹⁴ Suka je wajen manyan firistoci da dattawa suka ce, “Mun yi babbar rantsuwa cewa ba za mu ci kome ba sai mun kashe Bulus. ¹⁵ Saboda haka, sai ku da Majalisa sai ku roki shugaban kungiyar sojan yā kawo shi a gabanku kamar kuna so ku kara samun cikakken bayani game da zancensa. Mu kuwa muna a shirye mu kashe shi kafin yā iso nan.”

¹⁶ Amma da ɗan ‘yar’uwar Bulus ya ji wannan makirci, sai ya tafi cikin barikin soja ya gaya wa Bulus.

¹⁷ Sai Bulus ya kira ɗaya daga cikin jarumawan ya ce, “Ka kai wannan saurayi wurin shugaban kungiyar soja; yana da wani abin da zai faɗa masa.” ¹⁸ Saboda haka ya ɗauke shi ya kai wajen shugaban kungiyar sojan.

Jarumin ya ce, “Bulus, ɗan kurkukun nan ya kira ni, ya roke ni in kawo wannan saurayi a wurinka domin yana da wani abin da zai faɗa maka.”

¹⁹ Sai shugaban kungiyar sojan ya kama hannun saurayin ya ja shi gefe, ya tambaye shi cewa, “Mene ne kake so ka gaya mini?”

²⁰ Saurayin ya ce, “Yahudawa sun kulla za su roke ka ka kawo Bulus a gaban Majalisa gobe kamar suna neman karin cikakken bayani game da Bulus. ²¹ Kada ka yarda da su, domin fiye da mutum arba’in daga cikinsu suna fakonsa. Sun yi rantsuwa ba za su ci ko sha ba sai sun kashe shi. Suna nan a shirye yanzu, suna jira ka amince da rokonsu.”

²² Sai shugaban kungiyar sojan ya sallami saurayin ya kwabe shi ya ce, “Kada ka gaya wa kowa cewa ka faɗa mini wannan.”

An tura Bulus zuwa Kaisariya

²³ Sai ya kira biyu daga cikin jarumawansa, ya umarce su cewa, “Ku shirya sojoji ɗari biyu, da masu hawan dawakai saba’in da kuma masu māsu ɗari biyu su tafi Kaisariya da karfe tara na daren nan. ²⁴ Ku shirya wa Bulus dawakai da zai hau don a kai shi wurin Gwamna Felis lafiya.”

²⁵ Ya kuma rubuta wasifa kamar haka,

²⁶ Kalaudiyus Lisiyas.

Zuwa ga Mai Girma, Gwamna Felis.

Gaisuwa.

²⁷ Yahudawa sun kama wannan mutum suna kuma dab da kashe shi, amma na zo da sojojina na kwato shi, saboda na ji shi ɗan kasar Roma ne. ²⁸ Na so in san abin da ya sa suke zarginsa, saboda haka na kawo shi a gaban Majalisarsu. ²⁹ Na tarar cewa zargin da ake masa ya shafi waɗansu abubuwan da suka shafi dokarsu ne, amma ba wani zargi a kansa da ya isa kisa ko a daure shi. ³⁰ Sa’ad da na sami labari cewa akwai wani makircin

da aka kulla masa, sai na aika shi wurinka nan da nan. Na kuma umarci masu zarginsa su kai kararsu gare ka.

³¹ Saboda haka sojojin, don cika umarni, suka d'auki Bulus da dad dare suka kawo shi har Antifatiris. ³² Kashegari suka bar masu hawan dawakai suka ci gaba da shi, yayinda sojojin suka koma barikin soja. ³³ Sa'ad da masu hawan dawakai suka isa Kaisariya, sai suka ba wa gwamna wasikar suka kuma miƙa masa Bulus. ³⁴ Gwamna ya karanta wasikar ya kuma tambaya ko daga wanda lardi ne ya fito. Da ya ji cewa shi daga Silisiya ne, ³⁵ sai ya ce, "Zan ji batunka lokacin da masu zarginka suka iso." Sa'an nan ya ba da umarni a kai Bulus a tsare shi a fadar Hiridus.

24

Shari'a a gaban Felis

¹ Bayan kwana biyar sai Ananiyas babban firist ya tafi Kaisariya tare da wafansu daga cikin dattawa da kuma wani lauya mai suna Tertullus, suka kawo kararsu game da Bulus a gaban gwamna. ² Sa'ad da aka shigo da Bulus, sai Tertullus ya shiga kai kararsa a gaban Felis yana cewa, "Mun dade muna zaman lafiya a karkashinka, hangen nesanka kuma ya kawo gyare-gyare a wannan kasa. ³ Ko'ina da kuma a kowace hanya, ya mafifici Felis, mun amince da wannan da godiya marar iyaka. ⁴ Amma don kada in kara gajiyar da kai, ina rokonka ka yi hakuri ka saurari dan takaitaccen jawabinmu.

⁵ "Mun tarar da wannan mutum fitinanne ne, yana ta-da-na-zaune-tsaye a tsakanin Yahudawa ko'ina a duniya. Shi shugaban farikar Nazarawa ⁶ har ma ya yi kokari ya kazantar da haikali; shi ya sa muka kama shi.* ⁸ Ta wurin bincika shi da kanka za ka gane gaskiyar game da dukan wafannan zargin da muke kawo a kansa."

⁹ Yahudawa ma suka goyi bayan zargin, suna tabbatar cewa wafannan abubuwa haka suke.

¹⁰ Da gwamna ya yi masa alama ya yi magana, sai Bulus ya amsa ya ce, "Na san cewa ka yi shekaru da yawa kana mulki a wannan kasa; saboda haka ina farin ciki in kare kaina. ¹¹ Da sauki za ka iya tabbatar cewa, bai fi kwana goma sha biyu da suka wuce ne na tafi Urushalima, domin yin sujada ba. ¹² Masu zargina ba su same ni ina gardama da kowa a haikali, ko kuma ina ta da hankalin jama'a a majami'u ko kuwa wani wuri dabam a cikin birni ba. ¹³ Ba

* **24:6** Wafansu rubuce-rubucen hannu na da suna da shi, sun kuwa so su hukunta shi bisa ga doka. ⁷ Amma shugaban, Lisiyas, ya zo ya d'auke shi daga hannunmu karfi da yaji, ⁸ yana kuma umarci masu zarginsa su zo gabanka

kuwa za su iya tabbatar maka karar da suke yi yanzu a kaina ba. ¹⁴ Amma na yarda cewa ina bauta wa Allah na kakanninmu a matsayin mai bin Hanyar da suke kira farika. Na gaskata dukan abin da ya amince da Doka da yake kuma a rubuce cikin Annabawa, ¹⁵ ina kuma da irin bege daya ga Allah yadda mutanen nan suke da shi, cewa akwai tashin matattu masu adalci da masu mugunta duka. ¹⁶ Saboda haka, ina kofari kullum in kasance da lamiri mai tsabta a gaban Allah da mutane.

¹⁷ “Bayan ‘yan shekaru da dama da ba na nan, sai na dawo Urushalima don in kawo wa mutanena kyautai saboda matalauta in kuma yi sadaka. ¹⁸ Ni tsarkake ne sa’ad da suka same ni cikin filin haikalin ina yin haka. Babu taro tare da ni, ba kuwa ina ta da hankali ba. ¹⁹ Amma akwai wafansu Yahudawa daga lardin Asiya, wafanda ya kamata suna a nan a gabanka su kawo kara in suna da wani a kaina. ²⁰ Ko kuwa wafannan da suke a nan su fadi laifin da suka same ni da shi sa’ad da na tsaya a gaban Majalisa, ²¹ sai ko wannan abu daya kadai da na daga murya na fadi yayinda nake tsaye a gabansu cewa, ‘A game da tashin matattu ake mini shari’a a gabanku yau.’ ”

²² Sai Felis, wanda yake da cikakken sani game da Hanyar, ya daga sauraron karar. Ya ce, “In Lisiyas shugaban kungiyar soja ya iso, zan yanke muku shari’a.” ²³ Ya yi wa jarumin umarni ya tsare Bulus amma ya ba shi ‘yanci ya kuma bar abokansa su lura da bukatunsa.

²⁴ Bayan ‘yan kwanaki da dama sai Felis ya zo da matarsa Durusilla, mutuniyar Yahuda. Sai ya aika a zo da Bulus ya kuma saurare shi da yake magana game da bangaskiya cikin Kiristi Yesu. ²⁵ Da Bulus ya ci gaba jawabi a kan adalci, kamunkai da kuma hukunci mai zuwa, sai Felis ya tsorata ya ce, “Yanzu kam, ya isa haka! Kana iya tafi. In na sami zarafi, zan kira ka.” ²⁶ A wani fanni yana sa rai cewa Bulus zai ba shi toshiyar baki, saboda haka ya yi ta aika a kira masa Bulus ya yi magana da shi.

²⁷ Da shekaru biyu suka wuce, sai Forsiyus Festus, ya gaji Felis, amma domin Felis ya so ya biya wa Yahudawa bukata, sai ya bar Bulus a kurkuku.

25

Shari’a a gaban Festus

¹ Kwana uku bayan isowa a lardin, sai Festus ya haura daga Kaisariya zuwa Urushalima, ² inda manyan firistoci da shugabannin Yahudawa suka bayyana a gabansa suka kuma gabatar da kararsu a kan Bulus. ³ Suka roki Festus

a gaggauce a matsayin alfarma gare su, da yã sa a mai da Bulus Urushalima, gama sun 'yan kwanto su kashe shi a hanya. ⁴ Festus ya amsa ya ce, "Bulus yana tsare a Kaisariya, ni da kaina kuma zan je can ba da dadewa ba. ⁵ Ku sa waɗansu daga cikin shugabanninku su tafi tare da ni su kawo kararsu a kan mutumin a can, in ya aikata wani laifi."

⁶ Bayan ya yi kwanaki takwas ko goma tare da su, sai ya gangara zuwa Kaisariya, kashegari kuma ya kira a yi zaman kotu ya kuma umarta a kawo Bulus a gabansa. ⁷ Da Bulus ya bayyana, sai Yahudawan da suka gangaro daga Urushalima suka tsaya kewaye shi, suna kawo karar masu tsanani da yawa a kansa, waɗanda ba su iya tabbatarwa ba.

⁸ Sa'an nan Bulus ya kãre kansa ya ce, "Ban aikata wani laifi game da dokokin Yahudawa ko game da haikali ko kuma game da Kaisar ba."

⁹ Festus, da yake yana so yã yi wa Yahudawa alfarma, sai ya ce wa Bulus, "Ka yarda ka je Urushalima a yi maka shari'a a can a gabana a kan waɗannan zarge?"

¹⁰ Bulus ya amsa ya ce, "Yanzu ina tsaye a gaban kotun Kaisar, inda ya kamata a yi mini shari'a. Ban yi wani laifi ga Yahudawa ba, kai da kanka ma ka san da haka sarai. ¹¹ In kuwa ina da wani laifin da ya isa kisa, ban ki in mutu ba. Amma in karar da waɗannan Yahudawa suka kawo a kaina ba gaskiya ba ne, ba wanda yake da iko ya ba da ni a gare su. Na ɗaukaka kara zuwa gaban Kaisar!"

¹² Bayan Festus ya yi shawara da majalisarsa sai ya ce, "Ka ɗaukaka kara zuwa gaban Kaisar. To, ga Kaisar kuwa za ka tafi!"

Festus ya nemi shawarar Sarki Agiriffa

¹³ Bayan 'yan kwanaki sai Sarki Agiriffa da Bernis suka iso Kaisariya don su yi wa Festus gaisuwar bangirma. ¹⁴ Da yake za su yi kwanaki da dama a can, sai Festus ya tattauna batun Bulus da sarki. Ya ce, "Akwai mutumin da Felis ya bari a daure. ¹⁵ Sa'ad da na je Urushalima, manyan firistoci da dattawan Yahudawa suka kawo kara game da shi suka kuma nema a hukunta shi.

¹⁶ "Na gaya musu cewa ba al'adar Romawa ba ce a hukunta mutum kafin ya fuskanci masu kararsa ya kuma sami damar kãre kansa game da kararsu. ¹⁷ Da suka zo nan tare da ni, ban yi wani jinkiri ba, na kira zaman kotu kashegari kuma na umarta a kawo mutumin. ¹⁸ Sa'ad da masu zarginsa suka tashi tsaye don su yi magana, ba su zarge shi da wani laifin da na yi tsammani ba. ¹⁹ A maimako haka, sai suka kawo waɗansu 'yan maganganu game da addininsu da ba su yarda da shi ba da kuma game da wani

Yesu da ya mutu wanda Bulus ya ce yana da rai. ²⁰ Na rasa yadda zan bincike irin abubuwan nan; saboda haka na yi tambaya ko zai yarda ya tafi Urushalima a yi masa shari'a a can game da wadannan zargi. ²¹ Da Bulus ya daukaka kara zuwa gaban Babban Sarki sai na umarta a tsare shi har kafin in aika shi zuwa ga Kaisar."

²² Sai Agiriffa ya ce wa Festus, "Ni ma zan so in saurari mutumin da kaina."

Sai ya amsa ya ce, "Za ka kuwa ji shi gobe."

Bulus a gaban Agiriffa

²³ Kashegari Agiriffa da Bernis suka yi shiga irin ta sarauta suka shiga dakin jama'a tare da manyan sojoji da manyan mutanen birni. Da umarnin Festus, sai aka shigo da Bulus. ²⁴ Sai Festus ya ce, "Sarki Agiriffa, da kuma dukan wadanda suke tare da mu, kun ga wannan mutum! Dukan jama'ar Yahudawa sun kawo mini kararsa a Urushalima da kuma a nan Kaisariya, suna kururuwa suna cewa bai kamata a bar shi da rai ba. ²⁵ Ban same shi da wani laifin da ya isa kisa ba, amma saboda ya daukaka kararsa zuwa gaban Babban Sarki sai na yanke shawara in aika da shi Roma. ²⁶ Ba ni da wata tabbatacciyar maganar da zan rubuta wa Mai Girma game da shi. Saboda haka na kawo shi a gabanku duka, musamman a gabanka, Sarki Agiriffa, saboda a sakamakon wannan bincike zan iya samun abin da zan rubuta. ²⁷ Don a ganina wauta ce a aika da dan kurkuku ba tare da an nuna zargin da ake yi a kansa ba."

26

¹ Sai Agiriffa ya ce wa Bulus, "An ba ka izini ka yi magana."

Saboda haka Bulus ya yi alama da hannunsa ya fara kariyarsa. ² Ya ce, "Sarki Agiriffa, na yi sa'a da na tsaya a gabanka yau yayinda nake kariyata game da dukan zargin Yahudawa, ³ musamman ma domin ka saba sosai da dukan al'adun Yahudawa da kuma maganganunsu. Saboda haka ina rokonka ka saurare ni da hakuri.

⁴ "Yahudawa duk sun san yadda na yi rayuwa tun ina yaro, daga farkon rayuwata a kasarmu da kuma a Urushalima. ⁵ Sun san ni tun da dadewa za su kuwa shaida, in suna so, cewa bisa ga farikar addininmu mafi tsanani, na yi rayuwar Bafarisiye ne. ⁶ Yanzu kuwa saboda begena cikin abin da Allah ya yi wa kakanninmu alkawari ne, ake mini shari'a yau. ⁷ Wannan shi ne alkawarin da kabilanmu goma sha biyu suke bege su ga cikawarsa, yayinda suke bauta wa Allah da himma dare da rana. Ya Sarki, saboda

wannan bege ne fa Yahudawa suke zargena. ⁸ Don me wani a cikinku zai yi shakka cewa Allah yana tã da matattu?

⁹ “Ni ma a dã na tabbata cewa ya kamata in yi duk abin da zan iya yi domin in yi gãba da sunan Yesu Banazare. ¹⁰ Abin da na yi ke nan a Urushalima. Da izinin manyan firistoci na sa tsarkaka da yawa a kurkuku, sa’ad da kuma ake kashe su, nakan ka da kuri’ata gãba da su. ¹¹ Sau da dama nakan bi majami’a-majami’a, in sa a yi musu hukunci. Na kuma yi koƙarin tilasta su su yi sabo. Don kuma tsananin fushi da su, sai da na fafare su har waƙansu garuruwa na ketaren iyaka, ina tsananta musu.

¹² “A cikin irin tafiyetafiyen nan ne ina kan hanya zuwa Damaskus tare da izini daga manyan firistoci. ¹³ Da tsakar rana, ya sarki, sa’ad da nake kan hanya, sai na ga wani haske daga sama, fiye da hasken rana, yana haskakawa kewaye da ni da abokan tafiyata. ¹⁴ Dukanmu muka fãƙiƙasa, na kuwa ji wata murya tana ce mini da harshen Arameyik, **‘Shawulu, Shawulu, don me kake tsananta mini? Yana da wuya ka shuri tsinken tsokanar dabba.’**

¹⁵ “Sai na yi tambaya na ce, ‘Wane ne kai, ya Ubangiji?’

“Ubangiji ya ce, **‘Ni ne Yesu wanda kake tsananta wa. ¹⁶ Yanzu ka tashi, ka tsaya da kafafunka. Na bayyana a gare ka don in nãda ka bawa da kuma mai shaidar abin da ka gani game da ni da kuma abin da zan nuna maka. ¹⁷ Zan tsirar da kai daga mutanenka da kuma daga Al’ummai. Ina aikan ka zuwa gare su domin ¹⁸ ka buƙe idanunsu su kuwa juyo daga duhu zuwa haske, daga mulkin Shaidan kuma zuwa wurin Allah, domin su sami gafarar zunubai da kuma matsayi a cikin waƙanda aka tsarkake ta wurin bangaskiya a cikina.’**

¹⁹ “Saboda haka fa, Sarki Agiriffa, ban yi rashin biyayya ga wahayin nan daga sama ba. ²⁰ Da farko ga waƙanda suke a Damaskus, sa’an nan ga waƙanda suke a Urushalima da kuma cikin dukan Yahudiya, da kuma ga Al’ummai su ma, na yi wa’azi don su tuba su juyo ga Allah su kuma tabbatar da tubansu ta wurin ayyukansu. ²¹ Shi ya sa Yahudawa suka kama ni a filin haikali suka kuma yi koƙarin kashe ni. ²² Amma na sami taimakon Allah har yã zuwa yau. Yanzu ga ni a tsaye a nan, ina shaida ga babba da yaro. Ba na faƙin kome fiye da abin da annabawa da Musa suka ce zai faru, ²³ cewa Kiristi zai sha wahala, kuma a matsayin wanda yake na fari da zai tashi daga matattu, zai yi shelar haske ga mutanensa da kuma Al’ummai.”

²⁴ A nan ne fa Festus ya tsai da k̄ariyar Bulus. Ya yi ihu ya ce, “Bulus! Kai dai rufad̄de ne, yawan karatunka yana juya maka kai.”

²⁵ Bulus ya amsa ya ce, “Ba na hauka, ya maffici Festus. Abin da nake fad̄i gaskiya ne da kuma mai kyau. ²⁶ Sarki ya san wadannan abubuwa, ina kuma iya yin magana da shi a sake. Na tabbata cewa ba ɗaya daga cikin wadannan da ya kubuce saninsa, domin ba a boye aka yi shi ba. ²⁷ Sarki Agiriffa ka gaskata da annabawa? Na san ka gaskata.”

²⁸ Sai Agiriffa ya ce wa Bulus, “Kana tsammani cewa a cikin ɗan kanƙanin lokaci kana so ka mai da ni Kirista?”

²⁹ Bulus ya amsa ya ce, “Ko a ɗan lokaci, ko a lokaci mai yawa, ina addu’a ga Allah cewa, ba kai kadai ba amma duk wadanda suke saurare ni a yau su zama abin da nake, sai dai ban da sarkokin nan.”

³⁰ Sai sarki ya tashi, haka kuma gwamna da Bernis da kuma wadanda suke zaune tare da su. ³¹ Suka bar ɗakin, kuma yayinda suke magana da juna, sai suka ce, “Wannan mutum ba ya yin kome da ya isa kisa ko dauri.”

³² Sai Agiriffa ya ce wa Festus, “Da ba don wannan mutum ya ɗaukaka kara zuwa gaban Kaisar ba da an sake shi.”

27

Bulus ya tafi Roma a jirgin ruwa

¹ Sa’ad da aka yanke shawara cewa za mu tashi a jirgin ruwa zuwa Italiya, sai aka danƙa Bulus da wadansu ‘yan kurkuku a hannun wani jarumin mai suna Juliyos, wanda yake na Bataliyar Babban Sarki. ² Muka shiga jirgin ruwa daga Andiramitium wanda yake shirin tashi zuwa tasoshin da suke bakin tekun lardin Asiya, sai muka kama tafiya. Aristarkus, mutumin Makidoniya daga Tessalonika, yana tare da mu.

³ Kashegari muka sauka a Sidon; Juliyos kuwa, cikin alheri ga Bulus, ya bar shi yā je wajen abokansa domin su biya masa bukatunsa. ⁴ Daga can kuma muka sāke kama tafiya muka zaga ta bayan tsibirin Saifurus saboda iska tana gāba da mu. ⁵ Sa’ad da muka ketare tekun da yake sassan gabar Silisiya da Famfiliya sai muka sauka a Mira ta Lisiya.

⁶ A can jarumin ya sami wani jirgin ruwan Alekzandariyan da za shi Italiya sai ya sa mu a ciki. ⁷ Tafiyar ta ɗauki kwanaki da yawa muna yi kaɗan-kaɗan da kyar muka iso kusa da gabar Kinidus. Da iskar ta hana mu ci gaba, sai muka bi ta bayan tsibirin Kirit ɗaura da Salmone. ⁸ Muka ci gaba a gefen gabar da kyar har muka iso wani wurin da ake kira Kyakkyawan Mafaka, kusa da garin Laseya.

⁹ An riga an bata lokaci da yawa, tafiya kuwa ta riga ta zama da hatsari domin a lokacin Azumi* ya riga ta wuce. Saboda haka Bulus ya gargade su, ¹⁰ ya ce, "Mutane, ina gani tafiyarmu za ta zama da masifa ta kuma kawo babbar hasara ga jirgin ruwan da kaya, da kuma ga rayukanmu ma." ¹¹ Amma jarumin, a maimakon ya saurari abin da Bulus ya ce, sai ya bi shawarar matuki da kuma mai jirgin ruwan. ¹² Da yake tashar jirgin ruwan ba ta dace a ci damina a can ba, yawanci suka ba yanke shawara cewa mu ci gaba da tafiya, da bege za mu kai Funis mu ci damina a can. Wannan tashar jirgin ruwa ne a Kirit, tana fuskantar kudu maso yamma da kuma arewa maso yamma.

Hadari

¹³ Da iska ta fara busowa daga kudu a hankali, sai suka yi tsammani sun sami abin da suke nema; saboda haka suka janye kugiyar jirgin ruwa suka bi ta gefen tsibirin Kirit. ¹⁴ Ba a jima ba, sai ga wata guguwar iska mai karfin da ake kira "Yar arewa maso gabas," ta buga daga tsibirin. ¹⁵ Iskar ta ci karfin jirgin ruwan har ya kasa fuskantar iskar; saboda haka muka sallamar mata ta yi ta tura mu. ¹⁶ Da muka bi ta bayan wani dan tsibirin da ake kira Kauda, da kyar muka jawo dan karamin jirgin kusa da jirgin. ¹⁷ Da mutanen suka jawo shi cikin babban jirgin ruwan, sai suka sa igiyoyi ta karkashin jirgin ruwan kanta don su daɗɗaura shi. Don gudun kada a fyada mu da yashin gabar Sirtis, sai suka saukar da kugiyar jirgin ruwan, suka bari aka yi ta tura jirgin haka. ¹⁸ Haka muka yi ta shan bugun guguwar hadarin nan kashegari suka fara jajjefar da kayan da jirgin yake dauke da su a cikin teku. ¹⁹ A rana ta uku, da hannuwansu suka jefar da kayan aikin jirgin ruwan a cikin teku. ²⁰ Da dai aka yi kwana da kwanaki ba a ga rana ko taurari ba guguwar iska kuma ta ci gaba da bugowa, a karshe muka fid da zuciya za mu tsira.

²¹ Bayan mutanen sun dade ba su ci abinci ba, Bulus ya miƙe tsaye a gabansu ya ce, "Mutane, da kun ji shawarata na kada ku tashi daga Kirit, da ba ku fada wannan masifa da hasara ba. ²² Amma yanzu ina karfafa ku ku yi karfin hali, domin ba dayanku da zai rasa ransa; jirgin ruwan ne kadai zai hallaka. ²³ Jiya da dare wani mala'ikan Allahn da nake nasa nake kuma bauta wa ya tsaya kusa da ni ²⁴ ya ce, 'Kada ka ji tsoro, Bulus. Lalle za ka tsaya a gaban Kaisar a yi maka shari'a; Allah kuma cikin alherinsa ya ba ka dukan rayukan mutanen da suke tafiya tare da kai.' ²⁵ Saboda haka

* 27:9 Wato, da Ibraniyanci Ranar Kafara ke nan (Yom Kippur)

ku yi karfin hali, ku jama'a, gama gaskata Allah a kan cewa yadda aka fada mini din nan, haka zai faru. ²⁶ Duk da haka, dole a fyada mu a wani tsibiri."

Jirgin ruwa ya yi hatsari

²⁷ A dare na goma sha huɗu iska dai tana ta korarmu a Tekun Adiriyatik, wajen tsakar dare sai masu tukin jirgin suka zaci sun yi kusa da kasa. ²⁸ Sai suka gwada zurfin ruwan suka ga ya kai kafa dari da ashirin. Bayan ɗan lokaci kaɗan suka saƙe gwadawa suka ga zurfin ya kai kafa tasa'in. ²⁹ Don gudun kada a fyada mu a kan duwatsu, sai suka saki kugiyoyin jirgin guda huɗu daga bayan jirgin suka yi fata gari ya waye. ³⁰ Cikin kokarin tserewa daga jirgin, sai masu tukin jirgin suka saukar da ɗan karamin jirgin ruwan cikin tekun, suka yi kamar za su saki waɗansu kugiyoyi daga sashen gaba na babban jirgin ne. ³¹ Sai Bulus ya ce wa jarumin da kuma sojojin, "In mutanen nan ba su tsaya a cikin jirgin nan ba, ba za ku tsira ba." ³² Sai sojojin suka yayyanke igiyoyin da suke riƙe da ɗan karamin jirgin, suka bar shi ya bi ruwa.

³³ Kafin gari ya waye Bulus ya roƙe su duka su ci abinci. Ya ce, "Kwana goma sha huɗu ke nan, kuna zama cikin zulumi kun kuma kasance ba abinci, ba ku ci kome ba. ³⁴ Ina roƙonku yanzu ku ci abinci. Kuna buƙatarsa don ku rayu. Ba ɗayanku da zai rasa ko gashin kansa guda ɗaya." ³⁵ Bayan da ya faɗi haka, sai ya ɗauki burodi ya yi godiya ga Allah a gabansu duka. Sa'an nan ya gutsuttsura ya fara ci. ³⁶ Dukansu kuwa suka sami karfafawa, suka kuma ci abinci. ³⁷ Dukanmu a jirgin kuwa mutane 276 ne. ³⁸ Sa'ad da suka ci iyakar abin da suke so, sai suka rage nauyin jirgin ta wurin zubar da hatsin a cikin tekun.

³⁹ Da gari ya waye, ba su gane kasar da suke ba, amma suka ga wani lungu da gaci mai yashi, sai suka yanke shawara su kai jirgin can in za su iya. ⁴⁰ Da suka yanke kugiyoyin, sai suka bar su a cikin teku a lokaci guda kuma suka balle maɗaurin abin juya jirgin. Sai suka ta da filafilan gaban jirgin daidai yadda iska za ta tura shi gaba, sa'an nan suka nufi gaci. ⁴¹ Amma jirgin ruwan ya shiga yashi ya kafe. Kan jirgin ya shiga cikin yashin ya kasa motsi, sai jirgin ya fara farfashewa ta baya saboda haukan rakuman ruwa.

⁴² Sojojin suka yi niyya su kakkashe 'yan kurkukun don hana waninsu ya yi iyo ya tsere. ⁴³ Amma jarumin ya so ya ceci ran Bulus, sai ya hana su aiwatar da niyyarsu. Ya kuma yi umarni duk waɗanda suka iya ruwa su fara faɗawa zuwa gaci. ⁴⁴ Sauran kuma su bi katakai zuwa can ko kuma a

kan tarkacen jirgin ruwan. Ta haka kowa ya kai bakin teku lafiya.

28

Tsibirin Malta

¹ Bayan da muka kai bakin tekun lafiya, sai muka tarar cewa sunan tsibirin Malta ne. ² Mutanen tsibirin kuwa suka nuna mana babban alheri. Suka hura wuta suka marabce mu duka saboda ana ruwan sama da kuma sanyi. ³ Bulus ya tattara tarin itace, yayinda kuma yake sa itacen a wuta, sai maciji ya bullo saboda zafi, ya dāfe a hannunsa. ⁴ Da mutanen tsibirin suka ga macijin yana lilo a hannunsa, sai suka ce wa juna “Lalle, wannan mutum mai kisankai ne; gama ko da yake ya tsira daga teku, Adalci bai bar shi ya rayu ba.” ⁵ Amma Bulus ya karkade macijin a cikin wuta, bai kuwa ji wani ciwo ba. ⁶ Mutanen kuma suka yi zato zai kumbura ko kuma nan da nan zai fādī matacce, amma da aka dāfe ba su ga wani abu ya faru da shi ba, sai suka sāke ra’ayi suka ce shi wani allah ne.

⁷ Akwai wani filin nan kusa wanda yake na Fubiliyus, babban shugaban tsibirin. Shi ne ya karɓe mu a gidansa da alheri ya kuma ciyar da mu har kwana uku. ⁸ Mahaifinsa kuwa yana kwanciya a gado yana fama da zazzabi da atuni. Bulus ya shiga ciki don yā gan shi, bayan ya yi masa addu’a, sai ya dibiya masa hannuwa ya warkar da shi. ⁹ Sa’ad da wannan ya faru, sauran marasa lafiya a tsibirin suka zo aka kuma warkar da su. ¹⁰ Suka girmama mu ta kowane hali da muka shirya za mu tashi, sai suka ba mu abubuwan da muke bukata.

Isowa a Roma

¹¹ Bayan wata uku sai muka tashi a wani jirgin ruwan da ya ci damina a tsibirin. Jirgin ruwa kuwa na Alekzandariya ne yana da siffar tagwayen allolin Kasto da Follus. ¹² Muka isa Sirakus a can muka yi kwana uku. ¹³ Daga can muka tashi muka isa Regiyum. Kashegari iskar kudu ta taso, kashegari kuma muka kai Futeyoli. ¹⁴ A can muka tarar da waɗansu ‘yan’uwa waɗanda suka gayyaci mu mu yi mako ɗaya da su. Da haka dai muka kai Roma. ¹⁵ ‘Yan’uwan da suke can sun sami labari cewa muna zuwa, sai suka tashi tun daga Kasuwar Affiyus da Masauki Uku don su tarye mu. Da ganin mutanen nan sai Bulus ya gode wa Allah ya kuma sami karfafawa. ¹⁶ Da muka isa Roma, sai aka yarda wa Bulus yā zauna shi kaɗai, tare da sojan da zai yi gadinsa.

Bulus ya yi wa’azi a Roma a tsare

17 Bayan kwana uku sai ya kira taron shugabannin Yahudawa. Da suka taru, Bulus ya ce musu, “‘Yan’uwana, ko da yake ban yi wa mutanenmu wani laifi ba ko kuma wani abu game da al’adun kakanninmu, aka kama ni a Urushalima aka kuma ba da ni ga Romawa. 18 Suka tuhume ni suka kuma so su sake ni, domin ba a same ni da wani laifin da ya cancanci kisa ba. 19 Amma da Yahudawa suka ki, sai ya zama mini dole in daukaka kara zuwa gaban Kaisar ba don ina da wani zargin da zan kawo game da mutanena ba. 20 Saboda wannan ne na nemi in gan ku in kuma yi magana da ku. Saboda begen Isra’ila ne, nake a daure da wannan sarka.”

21 Suka amsa cewa, “Ba mu sami wani wasika daga Yahudiya game da kai ba, kuma ba kowa daga cikin ‘yan’uwan da suka zo daga can ya kawo wani labari ko ya fadi wani mummuna abu game da kai. 22 Amma muna so mu ji ra’ayinka, gama mun san cewa mutane ko’ina suna muguwar magana a kan wannan darikar.”

23 Suka shirya su sadu da Bulus wata rana, suka ma zo da yawa fiye da da a wurin da Bulus yake zama. Daga safe har zuwa yamma ya yi ta yin musu bayani, ya kuma shaida musu mulkin Allah yana kokarin rinjayarsu game da Yesu daga Dokar Musa da kuma daga Annabawa. 24 Wafansu suka rinjau da abin da ya fada, amma wafansu suka ba su gaskata ba. 25 Suka kasa yarda da juna suka fara watsewa bayan Bulus ya yi wannan magana guda cewa, “Ruhu Mai Tsarki ya fada wa kakannin-kakanninku gaskiya sa’ad da ya ce ta bakin annabi Ishaya cewa,

26 “ ‘Je ka wurin mutanen nan ka ce,
 “Za ku yi ta ji amma ba za ku fahimta ba;
 za ku yi ta dubawa, amma ba za ku gani ba.”

27 Gama zuciyar mutanen nan ta yi tauri;
 da kyar suke ji da kunnuwansu,
 sun kuma rufe idanunsu.
 In ba haka ba za su iya gani da idanunsu,
 su ji da kunnuwansu,
 su fahimta a zukatansu,

su kuma juyo, in kuwa warkar da su.’*

28 “Saboda haka na so ku san cewa an aika da ceton Allah ga Al’ummai, za su kuwa saurara!”†

30 Shekaru biyu cif Bulus ya zauna a can a gidansa na haya yana marabtar duk wanda ya je wurinsa. 31 Ya yi wa’azin

* 28:27 Ish 6.9,10 † 28:28 Wafansu rubuce-rubucen hannu na da suna da saurara! 29 Bayan ya fadi haka, sai Yahudawa suka watse, suna gardama mai zafi a tsakaninsu

mulkin Allah yana kuma koyarwa game da Ubangiji Yesu Kiristi, gabagadi ba tare da wani abu ya hana shi ba.

Romawa

¹ Bulus, bawan Kiristi Yesu, kirayaye don yā zama manzo, keɓaɓɓe kuma domin bisharar Allah. ² Bisharar da Allah ya yi alkawari tuntuni ta bakin annabawansa a cikin Nassosi Masu Tsarki ³ game da Dansa. Wanda bisa ga mutuntakarsa, zuriyar Dawuda ne. ⁴ Wanda bisa ga Ruhun tsarki, an shaida shi da iko cewa shi Dan Allah ne ta wurin tashinsa daga matattu. Wannan bishara kuwa game da Yesu Kiristi Ubangijinmu ne. ⁵ Ta wurinsa da kuma saboda sunansa, muka sami alheri muka kuma zama manzanni don mu kira mutane daga cikin dukan Al'ummai zuwa ga biyayyar da take zuwa daga bangaskiya. ⁶ Ku ma kuna cikin waɗanda aka kira ku zama na Yesu Kiristi.

⁷ Wannan wasika ce zuwa ga dukanku da kuke a Roma waɗanda Allah yake kauna, waɗanda kuma ya kira domin su zama tsarkaka.

Alheri da salama daga Allah Ubanmu da kuma daga Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku.

Bulus ya yi marmari yā ziyarci Roma

⁸ Da farko, ina gode wa Allahna ta wurin Yesu Kiristi saboda ku duka, gama ana ba da labarin bangaskiyarku a ko'ina a duniya. ⁹ Allah, wanda nake bauta wa da dukan zuciyata cikin wa'azin bisharar Dansa, shi ne shaidata a kan yadda kullum ina tunawa da ku ¹⁰ cikin addu'o'ina a kowane lokaci; ina kuma addu'a cewa a farshe in Allah ya yarda hanya za tā buɗe mini in zo wurinku.

¹¹ Ina marmarin ganinku don in ba ku wata baiwar ruhaniya, don ku yi karfi ¹² wato, don ni da ku mu karfafa juna ta wurin bangaskiyarmu. ¹³ Ina so ku sani 'yan'uwa cewa na yi shirin zuwa wurinku sau da dama (amma aka hana ni yin haka sai yanzu). Na so in zo domin in sami mutane wa Kiristi a cikinku, kamar yadda na yi a cikin sauran Al'ummai.

¹⁴ Ina da hakki ga Hellenawa da waɗanda ba Hellenawa ba, ga masu hikima da kuma marasa azanci. ¹⁵ Shi ya sa na yi himma sosai in yi muku wa'azin bishara ku ma da kuke a Roma.

¹⁶ Ba na jin kunyar bishara, gama ita ikon Allah ne domin ceton kowa da ya gaskata, da farko ga Yahudawa, sa'an nan ga Al'ummai. ¹⁷ Gama a cikin bishara an bayyana adalci

daga Allah wanda yake ta wurin bangaskiya daga farko zuwa karshe, kamar yadda yake a rubuce cewa, "Mai adalci zai rayu ta wurin bangaskiya."*

Fushin Allah a kan 'yan adam

¹⁸ Ana bayyana fushin Allah daga sama a kan dukan rashin sanin Allah da kuma muguntar mutanen da suke danne gaskiya ta wurin muguntarsu, ¹⁹ gama abin da ana iya sani game da Allah a bayyane yake a gare su, domin Allah ya bayyana musu shi. ²⁰ Gama tun halittar duniya halayen Allah marar ganuwa, madawwamin ikonsa da kuma allahntakarsa, ana iya ganinsu sarai, ana fahimtarsu ta wurin abubuwan da Allah ya halitta, domin kada mutane su sami wata hujja.

²¹ Gama ko da yake sun san Allah, ba su daukaka shi a matsayin Allah ko su gode masa ba, sai dai tunaninsu ya zama banza, zukatansu masu wauta kuma suka duhunta. ²² Ko da yake sun dauka su masu hikima ne, sai suka zama wawaye, ²³ suka kuma yi musayar daukakar Allah marar mutuwa da siffofin da aka kera su yi kama da mutum mai mutuwa da tsuntsaye da dabbobi da kuma halittu masu ja da ciki.

²⁴ Saboda haka Allah ya yashe su ga mugayen sha'awace-sha'awacen zukatansu ga fasikanci don a kaskantar da jikunansu ga yin abin kunya. ²⁵ Sun sauya gaskiyar Allah da karya, suka kuma yi wa abubuwan da aka halitta sujada suna bauta musu a maimakon Mahalicci, wanda ake yabo har abada. Amin.

²⁶ Saboda wannan, Allah ya yashe su ga sha'awace-sha'awacensu masu bankyama. Har matansu suka sauya daga haɗuwar mace da miji wadda ita ce daidai bisa ga halitta zuwa haɗuwa da 'yan'uwansu mata wadda ba daidai ba. ²⁷ Haka ma maza suka bar al'adar kwana da mata suka tunzura cikin sha'awar kwana da juna, abin da ba daidai ba bisa ga halitta. Maza suka aikata rashin kunya da waɗansu maza, suka jawo wa kansu sakamako daidai da baɗewarsu.

²⁸ Da yake ba su yi tunani cewa ya dace su riƙe sanin Allah da suke da shi ba, sai ya yashe su ga tunanin banza da wofi, su aikata abin da bai kamata a yi ba. ²⁹ Sun cika da kowace irin keta, mugunta, kwaɗfayi, da tunanin banza da wofi. Suka kuma cika da kishi, kisankai, faɗa, ruɗu, da kuma riƙo a zuci. Su masu gulma ne, ³⁰ da masu bata suna, masu kin Allah, masu rashin kunya, masu girman kai, masu rigima; sukan kaga hanyoyin yin mugunta; suna rashin biyayya

* 1:17 Hab 2.4

ga iyayensu; ³¹ su marasa hankali ne, marasa bangaskiya, marasa kauna, marasa tausayi. ³² Ko da yake sun san dokar adalcin Allah cewa masu aikata irin wafannan abubuwa sun cancanci mutuwa, duk da haka ba cin gaba da aikata wafannan abubuwa kadai suke yi ba, har ma suna goyon bayan masu yinsu.

2

Shari'ar adalcin Allah

¹ Saboda haka, kai da kake ba wa wani laifi, ba ka da wata hujja, gama a duk lokacin da kake ba wa wani laifi, kana hukunta kanka ne, domin kai da kake ba wa wani laifi kai ma kana aikata wafannan abubuwa. ² Yanzu mun san cewa hukuncin Allah a kan masu aikata wafannan abubuwa daidai ne. ³ Saboda haka sa'ad da kai mutum kurum, kana ba su laifi, duk da haka kana aikata abubuwan nan, kana tsammani za ka tsere wa hukuncin Allah ne? ⁴ Ko kuma kana rena wadatar alherinsa, hakurinsa, da kuma jimrewarsa ne ba tare da sanin cewa alherin Allah yana kai ka ga tuba ba ne?

⁵ Amma saboda taurinkanka da zuciyarka marar tuba, kana tara wa kanka fushi a ranar fushin Allah, sa'ad da za a bayyana hukuncinsa mai adalci. ⁶ Allah, "Zai saka wa kowane mutum gwargwadon aikin da ya yi."* ⁷ Ga wafanda ta wurin naciya suna yin nagarta suna neman daukaka, girma da rashin mutuwa, su za a ba su rai madawwami. ⁸ Amma ga wafanda suke sonkai wafanda suke kin gaskiya suke kuma bin mugunta, akwai fushi da haushi dominsu. ⁹ Akwai wahala da bakin ciki ga duk mutumin da yake aikata mugunta, da farko Yahudawa, sa'an nan Al'ummai, ¹⁰ amma akwai daukaka, girma da salama ga duk mutumin da yake aikata alheri, da farko Yahudawa, sa'an nan Al'ummai. ¹¹ Gama Allah ba ya nuna bambanci.

¹² Duk wafanda suka yi zunubi a rashi sanin doka, a rashin doka za su hallaka, wafanda kuma suka yi zunubi karkashin doka, a karkashin doka za a hukunta su. ¹³ Gama ba masu jin dokar ne suke da adalci a gaban Allah ba, amma wafanda suke yin biyayya da dokar, su za a ce da su masu adalci. ¹⁴ Tabbatacce, sa'ad da Al'ummai, wafanda ba su da dokar, suka aikata abubuwan da dokar take bukata, abubuwan sun zama doka ke nan gare su, ko da yake ba su da dokar. ¹⁵ To, da yake sun nuna cewa abubuwan da dokar take bukata suna a rubuce a zukatansu, lamirinsu yana kuma ba da shaida, tunaninsu kuwa yanzu yana zargin su

* 2:6 Zab 62.12; K Mag 24.12

ko kuma yana kâre su. ¹⁶ Wannan zai faru a ranar da Allah ta wurin Yesu Kiristi zai shari'anta boyayyun abubuwan da mutane suka yi, yadda bisharata ta furta.

Yahudawa da doka

¹⁷ To, kai, da kake kiran kanka mutumin Yahuda; in kana dogara ga doka kana kuma takama da dangantarkar da Allah; ¹⁸ in ka san nufinsa ka kuma amince da abin da yake mafifici domin an koyar da kai bisa ga doka; ¹⁹ in ka tabbata cewa kai jagora ne ga makafi, haske ga wafanda suke cikin duhu, ²⁰ mai koyar da masu wauta, malamin jarirai, domin a cikin dokar ce akwai sani da gaskiya ²¹ to, kai mai koya wa wafansu, ba kanka kake koya wa ba? Kai da kake wa'azi kada a yi sata, kana sata? ²² Kai da kake cewa wa mutane kada su yi zina, kana yin zina? Kai da kake kyamar gumaka, kana wa haikali fashi? ²³ Kai da kake takama da doka, kana nuna rashin bangirma ga Allah ta wurin karya dokar? ²⁴ Kamar yadda yake a rubuce, "Ana sabon sunan Allah a cikin Al'ummai saboda ku."†

²⁵ Kaciya tana da amfani in kana kiyaye dokar, amma in kana karya dokar, ka zama kamar ba a yi maka kaciya ba. ²⁶ In marasa kaciya suna kiyaye dokar, ashe, ba za a dauke su kamar an yi musu kaciya ba? ²⁷ Wanda ba shi da kaciya ta jiki duk da haka yana biyayya da dokar zai iya hukunta ka, kai da kake karya dokar, ko da yake kana da rubutaccen tsarin dokar an kuma yi maka kaciya.

²⁸ Mutum ba mutumin Yahuda ba ne in shi mutumin Yahuda ne kawai a jiki, haka kuma kaciya ba a waje ko a jiki kawai ba. ²⁹ A'a, mutum mutumin Yahuda ne in shi mutumin Yahuda ne a zuci; kuma kaciya ita ce kaciya ta zuci, ta wurin Ruhu, ba ta wurin rubutaccen doka ba. Irin wannan mutum yana samun yabo daga Allah ne, ba dan adam ba.

3

Amincin Allah

¹ To, mece ce ribar zama mutumin Yahuda, ko kuwa mene ne amfanin kaciya? ² Akwai riba kwarai ta kowace hanya! Da farko dai, su ne aka danka wa kalmomin nan na Allah.

³ Amma a ce wafansu ba su da bangaskiya fa? Rashin bangaskiyarsu nan zai shafe amincin Allah? ⁴ Ko kaɗan! Bari Allah yã zama mai gaskiya, kowane mutum kuma yã zama makaryaci. Kamar yadda yake a rubuce cewa, "Gama a tabbatar kana da gaskiya, sa'ad da ka yi magana, ka kuma yi nasara sa'ad da ka yi shari'a."*

⁵ Amma in rashin adalcinmu ya bayyana adalcin Allah a fili, me za mu ce ke nan? Za mu ce Allah ya yi rashin adalci ke nan da ya saukar da fushinsa a kanmu? (Ina magana kamar yadda mutum zai yi ne.) ⁶ Sam, ko kusa! Da a ce haka ne, ta yaya Allah zai shari'anta duniya? ⁷ Wani zai iya ce, "In a dalilin karyata, gaskiyar Allah ta kara bayyana, har aka kara d'aukaka shi, to, ta yaya zan zama mai zunubi, in karyata tana kawo d'aukaka ga Allah?" ⁸ In haka ne, "Ba sai mu yi ta yin mugunta don ya zama hanyar samun nagarta ba"? Kamar yadda masu bakar magana game da mu suna cewa wai haka muke faɗa. Tabbatacce za a hukunta irin waɗannan da hukuncin da ya dace da su.

Babu mai adalci

⁹ To, me za mu ce ke nan? Mun fi su ke nan? Ina, ko kaɗan! Mun riga mun zartar cewa da Yahudawa da Al'ummai duk suna a karkarshin zunubi. ¹⁰ Kamar yadda yake a rubuce cewa,

"Babu wani mai adalci, babu ko ɗaya;

¹¹ babu wani mai fahimta,

babu wani mai neman Allah.

¹² Duk sun kauce gaba ɗaya,

sun zama marasa amfani;

babu wani mai aikata nagarta,

babu ko ɗaya."[†]

¹³ "Makogwaronsu kamar buɗaɗɗun kaburbura ne, harsunansu suna yin karya."[‡]

"Dafin mugun maciji yana a lebungansu."§

¹⁴ "Bakunansu sun cike da la'ana da ɗacin rai."^{*}

¹⁵ "Kafafunsu suna saurin kai su zuwa ga zub da jini;

¹⁶ hallaka da bakin ciki suna ko'ina a hanyoyinsu,

¹⁷ ba su kuma san hanyar salama ba."[†]

¹⁸ "Babu tsoron Allah a idanunsu."[‡]

¹⁹ Yanzu mun san cewa dukan abin da doka ta ce, tana magana ne ga waɗanda suke karkarshin doka, saboda a rufe kowane baki; dukan duniya kuma ta ba da lissafin kanta a gaban Allah. ²⁰ Saboda haka babu wanda Allah zai ce da shi mai adalci ta wurin kiyaye doka kawai; a maimako, ta wurin doka ne muke sane da zunubi.

Adalci ta wurin bangaskiya

²¹ Amma yanzu an bayyana wani adalci daga Allah, wannan adalcin bai danganta ga doka ba, Doka da Annabawa suna ba da shaida game da wannan adalci. ²² Wannan adalcin Allah yana zuwa ta wurin bangaskiya a cikin Yesu

[†] 3:12 Zab 14.1-3; Zab 53.1-3; M Had 7.20 [‡] 3:13 Zab 5.9 § 3:13 Zab 140.3

^{*} 3:14 Zab 10.7 [†] 3:17 Ish 59.7,8 [‡] 3:18 Zab 36.1

Kiristi ga dukan waƙanda suka ba da gaskiya ne. Ba bambanci, ²³ gama duka sun yi zunubi suka kuma k̄asa ga ƙaukar Allah, ²⁴ an kuma kuƙutar da su kyauta ta wurin alherinsa bisa ga aikin fansar da ya zo ta wurin Yesu Kiristi. ²⁵ Allah ya miƙa Yesu Kiristi a matsayin haɗayar kafara, ta wurin bangaskiya cikin jininsa. Ya yi haka domin ȳa nuna adalcinsa, domin a cikin haƙurinsa bai hukunta zunuban da aka aikata a d̄a ba ²⁶ ya yi haka domin ȳa nuna adalcinsa a wannan lokaci, saboda ȳa zama mai adalci da mai kuƙutar da waƙanda suke ba da gaskiya a cikin Yesu.

²⁷ To, me za mu yi taƙama a kai? Babu wani abin da zamu yi taƙama a kai. A kan wace ƙa'ida ce za mu yi taƙama? Ta hanyar bin doka ne? A'a, sai dai ta wurin bangaskiya. ²⁸ Gama mun tsaya a kan cewa ta wurin bangaskiya ne ake kuƙutar da mutum, ba ta wurin kiyaye doka ba. ²⁹ Allah ƙin, Allahn Yahudawa ne kaƙai? Shi ba Allahn Al'ummai ba ne? I, shi Allahn Al'ummai ne ma, ³⁰ da yake Allah ƙaya ne kaƙai, shi kuma zai kuƙutar da masu kaciya bisa ga bangaskiya da kuma marasa kaciya ta wurin wannan bangaskiya ƙin. ³¹ To, za mu soke dokar saboda wannan bangaskiyar ne? Ko kaƙan! A maimako, sai ma tabbatar da ita muke yi.

4

Adalcin Ibrahim ta wurin bangaskiya

¹ To, me za mu ce Ibrahim kakan kakanninmu ya gani game da wannan batu? ² In fa da gaske ne Ibrahim ya sami kuƙuta ta wurin ayyuka, yana da abin da zai yin taƙama da shi ke nan, amma ba a gaban Allah ba. ³ Me Nassin ya ce? "Ibrahim ya gaskata Allah, aka kuma lissafta wannan adalci ne a gare shi."*

⁴ To, sa'ad da mutum ya yi aiki, ba a lissafta ladan aikinsa a matsayin kyauta, sai dai a matsayin haƙkinsa. ⁵ Amma fa, game da mutumin da ba ya aiki sai dai dogara ga Allah wanda yake kuƙutar da masu mugunta, akan lissafta bangaskiyarsa a matsayin adalci ne. ⁶ Dawuda ya faɗi haka sa'ad da ya yi magana game da albarkar da aka yi wa mutumin da Allah ya lissafta adalci a gare shi, ba don ȳa yi ayyuka ba.

⁷ "Masu albarka ne waƙanda aka gaƙarta laifofinsu, waƙanda aka kuma rufe zunubansu.

⁸ Mai albarka ne mutumin da Ubangiji ba zai taɓa lissafta zunubansa ba."†

* 4:3 Fit 15.6; haka da ma a aya 22 † 4:8 Zab 32.2

⁹ Shin, wannan albarkar a kan masu kaciya ne kawai, ko kuwa har da marasa kaciya ma? Mun sha fadī cewa an lissafta bangaskiyar Ibrahim adalci ne a gare shi. ¹⁰ A kan wane hali ne aka lissafta masa? Bayan da aka yi masa kaciya ne, ko kuwa kafin kaciya? Ba bayan an yi masa kaciya ba ne, amma kafin a yi masa kaciya! ¹¹ Ya kuma karɓi alamar kaciya, hatimin adalcin da yake da shi ta wurin bangaskiya tun yana marar kaciya. Saboda haka fa, ya zama mahaifin dukan waɗanda suka gaskata domin su ma a lasafta su masu adalci ne, ba tare da an yi musu kaciya ba. ¹² Ya kuma zama mahaifin masu kaciya waɗanda ba kaciya kaɗai suke da ita ba amma har ma suna bin gurbin bangaskiyar da mahaifinmu Ibrahim yake da ita kafin aka yi masa kaciya.

¹³ Ba ta wurin doka ce Ibrahim da zuriyarsa suka sami alkawarin cewa zai zama magājin duniya ba, amma sai dai ta wurin adalcin da yake zuwa ta wurin bangaskiya. ¹⁴ Gama da a ce masu kiyaye doka ne magāda, ai, da bangaskiya ba ta da amfani, alkawarin kuma ya zama banza, ¹⁵ domin doka tana jawo fushi ne. Kuma inda babu doka babu keta umarni ke nan.

¹⁶ Saboda haka, alkawari yakan zo ta wurin bangaskiya ne, domin yā zama ta wurin alheri, don a tabbatar wa dukan zuriyar Ibrahim ba kawai ga waɗanda suke na doka ba amma har ma ga waɗanda suke na bangaskiyar Ibrahim. Shi ne kuwa mahaifinmu duka. ¹⁷ Kamar yadda yake a rubuce cewa, “Na mai da kai uban al’ummai masu yawa.”[‡] Shi ubanmu ne a gaban Allah, wanda a cikinsa ya gaskata, Allahn da yake ba da rai ga matattu, yake kuma kiran abubuwan da ba su kasance ba su zama kamar sun kasance.

¹⁸ Sabanin dukan bege, Ibrahim cikin bege ya gaskata, haka kuwa ya zama uban al’ummai masu yawa, kamar yadda aka riga aka faɗa masa cewa, “Haka zuriyarka za tā zama.”[§] ¹⁹ Ba tare da ya bar bangaskiyarsa ta yi rauni ba, ya fuskanci gaskiyan nan mai cewa jikinsa mai tsufa matacce ne, da yake yana da shekara wajen ɗari, mahaifar Saratu kuma matacciya ce. ²⁰ Duk da haka bai yi shakka ta wurin rashin bangaskiya game da alkawarin Allah ba, sai ma ya kara karfafa ga bangaskiyarsa, ya kuma ɗaukaka Allah, ²¹ yana kuma da cikakken tabbaci cewa Allah yana da iko yā cika abin da ya yi alkawari. ²² Shi ya sa, “aka lissafta adalci a gare shi.” ²³ Kalmomin nan, “aka lissafta a gare shi” ba a rubuta su saboda shi kaɗai ba ne, ²⁴ amma saboda mu ma, mu da Allah zai lissafta adalci, mu da muka

ba da gaskiya gare shi da ya tashe Yesu Ubangijinmu daga matattu. ²⁵ An mika shi ga mutuwa saboda zunubanmu, aka kuma tashe shi zuwa rai saboda Allah zai same mu marasa laifi.

5

Salama da farin ciki

¹ Saboda haka, da yake an same mu marasa laifi ta wurin bangaskiya, muna* da salama tare da Allah ta wurin Ubangijinmu Yesu Kiristi, ² ta wurinsa ne muka sami shiga wannan alherin da muke tsaye yanzu, ta wurin bangaskiya. Muna kuma† farin ciki a begen d'aukakar Allah. ³ Ba haka kawai ba, amma muna‡ kuma da farin ciki cikin shan wuyanmu, gama mun san cewa shan wuyan nan takan haifi jimiri; ⁴ jimiri kuma yakan kawo hali mai kyau; hali mai kyau kuma yakan sa bege. ⁵ Bege kuwa ba ya ba mu kunya, domin Allah ya zuba kaunarsa a zukanmu ta wurin Ruhu Mai Tsarkin da ya ba mu.

⁶ Kun ga, a daidai lokaci, yayinda muke marasa karfi, Kiristi ya mutu saboda waƙanda ba su san Allah ba. ⁷ Da kyar wani yā mutu saboda mai adalci, ko da yake saboda mutumin kirki wani zai iya karfin hali yā mutu. ⁸ Amma Allah ya nuna mana kaunarsa a wannan. Tun muna masu zunubi tukuna, Kiristi ya mutu dominmu.

⁹ Da yake yanzu mun sami zama marasa laifi ta wurin jininsa, ashe kuwa za a cece mu daga fushin Allah ta wurinsa! ¹⁰ Gama in kuwa, sa'ad da muke abokan gāban Allah, aka sulhunta mu da shi ta wurin mutuwar Dansa, ashe, da yake an sulhunta mu, za mu sami ceto ta wurin ransa! ¹¹ Ba ma haka yake kawai ba, har muna farin ciki da Allah ta wurin Ubangijinmu Yesu Kiristi, wanda ta wurinsa yanzu muka sami sulhu.

Mutuwa ta wurin Adamu, rai ta wurin Kiristi

¹² Saboda haka, kamar yadda zunubi ya shigo duniya ta wurin mutum ɗaya, mutuwa kuma ta wurin zunubi, ta haka kuwa mutuwa ta shafi dukan mutane, domin dukan mutane sun yi zunubi.

¹³ Gama kafin a ba da doka, zunubi yana nan a duniya. Amma ba a lissafin zunubi inda babu doka. ¹⁴ Duk da haka, mutuwa ta yi mulki tun Adamu har yā zuwa Musa, ta yi mulki har ma a kan waƙanda ba su yi zunubi ta wurin taka umarni kamar yadda Adamu ya yi ba. A wata hanya dai Adamu shi ne kwatancin wani mutumin nan mai zuwa.

* 5:1 Ko kuwa bari mu † 5:2 Ko kuwa bari mu ‡ 5:3 Ko kuwa bari mu

¹⁵ Amma kyautan nan dabam take da laifin nan. Gama in mutane da yawa sun mutu saboda laifin mutum ɗayan nan, to, ai, alherin Allah da kuma kyautan nan mai zuwa ta wurin alherin mutum ɗayan nan, Yesu Kiristi, ya shafi mutane da yawa! ¹⁶ Kyautar Allah kuwa ba kamar sakamakon da ya bi zunubin mutum gudan nan ba ne, Hukuncin ya bi zunubin mutum gudan nan, ya kuma kawo hallaka, amma kyautar ta bi laifofin masu yawa ta kuma sa Allah ya gan mu a matsayin marasa laifi. ¹⁷ Gama in, ta wurin laifin mutum ɗaya, mutuwa ta yi mulki ta wurin mutum ɗayan nan, ashe, waɗanda suka sami kyautar alherin Allah a yalwace da kuma kyautar adalci za su yi mulki a wannan rayuwa ta wurin mutum ɗayan nan, Yesu Kiristi.

¹⁸ Saboda haka, kamar yadda sakamakon laifin mutum guda ya jawo hallaka ga dukan mutane, haka ma sakamakon aikin adalci guda ya sa Allah ya same mu marasa laifi, wannan kuwa kawo rai ga dukan mutane. ¹⁹ Gama kamar yadda ta wurin rashin biyayyar mutum guda, mutane masu yawa suka zama masu zunubi, haka kuma ta wurin biyayyar mutum guda, mutane da yawa za su zama masu adalci.

²⁰ An ba da dokar don mu ga yadda laifi yake da girma. Amma da zunubi ya karu, sai alheri ya karu sosai, ²¹ domin, kamar yadda zunubi ya yi mulki cikin mutuwa, haka ma alheri yā yi mulki ta wurin adalci yā kuwa kawo rai madawwami ta wurin Yesu Kiristi Ubangijinmu.

6

Matacce ga zunubi, rayayye a cikin Kiristi

¹ Me za mu ce ke nan? Za mu ci gaba da yin zunubi domin alheri yā haɓaka? ² Sam, ko kaɗan! Mun mutu ga zunubi; ta yaya za mu ci gaba da rayuwa a cikinsa kuma? ³ Ko ba ku sani ba cewa dukanmu da aka yi wa baftisma a cikin Kiristi Yesu an yi mana baftismar ne zuwa cikin mutuwarasa? ⁴ Saboda haka, an binne mu da shi ke nan, ta wurin baftisma cikin mutuwarasa, domin kamar yadda aka tā da Kiristi daga matattu ta wurin ɗaukakar Uba, haka mu ma mu yi zaman sabuwar rayuwa.

⁵ In kuwa mun zama ɗaya tare da shi haka a cikin mutuwarasa, tabbatacce mu ma za mu zama ɗaya tare da shi cikin tashinsa daga matattu. ⁶ Gama mun san cewa an gicciye halayenmu na dā tare da shi domin a kawar da jikin nan mai zunubi don kada mu kara zama bayi ga zunubi

⁷ domin duk wanda ya mutu an 'yantar da shi daga zunubi ke nan.

⁸ To, in mun mutu tare da Kiristi, mun gaskata cewa za mu rayu tare da shi kuma. ⁹ Gama mun san cewa da yake an tā da Kiristi daga matattu, ba zai sāke mutuwa ba; mutuwa ba ta da sauran iko a kansa. ¹⁰ Mutuwar da ya yi, ya mutu ne sau ɗaya tak, saboda yā shafe zunubi, amma rayuwar da yake yi, yana yi ne cikin tarayya da Allah.

¹¹ Haka ku ma, ku ɗauke kanku matattu ne ga ikon zunubi amma rayayyu cikin tarayya da Allah cikin Kiristi Yesu. ¹² Saboda haka kada ku bar zunubi yā mallaki jikin nan naku mai mutuwa yā sa ku zama masu biyayya ga mugayen sha'awace-sha'awacensa. ¹³ Kada ku miƙa gaɓoɓin jikinku ga zunubi a matsayin kayan aikin mugunta, sai dai ku miƙa kanku ga Allah, a matsayin waɗanda aka fitar da su daga mutuwa zuwa rai; ku kuma miƙa gaɓoɓin jikinku gare shi a matsayin kayan aikin adalci. ¹⁴ Gama zunubi ba zai zama maigidanku ba, domin ba kwa karkashin doka, sai dai karkashin alheri.

Bayi ga adalci

¹⁵ Me za mu ce ke nan? Za mu ci gaba yin zunubi domin ba ma karkashin doka sai dai karkashin alheri? Sam, ko kaɗan! ¹⁶ Ba ku sani ba cewa sa'ad da kuka miƙa kanku ga wani don ku yi masa biyayya a matsayin bayi, ko ku bayi ne ga zunubi, wanda yake kai ga mutuwa, ko kuwa ga biyayya, wadda take kai ga adalci, ashe, ba kun zama bayi ga wannan da kuke yi wa biyayya ba ke nan? ¹⁷ Amma godiya ga Allah don ko da yake a ɗā ku bayi ne ga ikon zunubi, da dukan zuciyarku kun yi biyayya ga irin koyarwar da aka danka muku. ¹⁸ An 'yanta ku daga zunubi, kun kuma zama bayi ga aikin adalci.

¹⁹ Ina magana ne kamar mutane saboda kun raunana a jikinku. Kamar yadda kuka saba miƙa gaɓoɓin jikinku a bautar abubuwan kazanta da mugun aiki a kan mugun aiki, saboda haka yanzu sai ku miƙa su bayi ga aikin adalci mai kai ga zaman tsarki. ²⁰ Sa'ad da kuke bayin zunubi, ba ruwanku da aikin adalci. ²¹ Wace riba ce kuka samu a lokacin, daga abubuwan nan da yanzu suka zama muku abin kunya? Karshen irin abubuwan nan dai, mutuwa ne! ²² Amma a yanzu da aka 'yantar da ku daga zunubi kuka kuma zama bayi ga Allah, ribar da kuka samu tana kai ga zaman tsarki, karshenta kuwa rai madawwami ne. ²³ Gama sakamakon zunubi mutuwa ne, amma kyautar Allah rai madawwami ne a cikin Kiristi Yesu Ubangijinmu.

7

Misali daga aure

¹ Ba ku sani ba, 'yan'uwa, ina magana ne fa da mutanen da suka san doka, cewa dokar tana da iko a kan mutum muddin yana a raye ne kawai. ² Misali, bisa ga doka mace mai aure tana daure ga mijinta muddin mijin yana da rai, amma in mijinta ya mutu, an sake ta ke nan daga dokar aure. ³ Saboda haka fa, in ta auri wani yayinda mijinta yana raye, za a ce da ita mazinaciya. Amma in mijinta ya mutu, an sake ta ke nan daga wannan doka, ita kuwa ba mazinaciya ba ce, ko da yake ta auri wani.

⁴ Saboda haka 'yan'uwana, ku ma kun mutu ga dokar ta wurin jikin Kiristi, domin ku zama na wani, gare shi wanda aka tashe shi daga matattu, don mu ba da amfani ga Allah. ⁵ Gama sa'ad da halin mutuntaka yake mulkinmu, sha'awace-sha'awacen zunubi waɗanda dokar ta zuga sun yi ta aiki a jikunanmu, don mu ba da amfani wa mutuwa. ⁶ Amma yanzu, ta wurin mutuwa ga abin da dā ya daure mu, an sake mu daga dokar saboda mu yi hidima a sabuwar hanyar Ruhu, ba a tsohuwar hanyar rubutaccen ka'ida ba.

Yin fama da zunubi

⁷ Me za mu ce ke nan? Dokar zunubi ce? Sam, ko kaɗan! Tabbatacce ai, da ban san mene ne zunubi ba in ba ta wurin doka ba. Gama da ban san mene ne kyashi yake ba tabbatacce in ba don doka ta ce, "Kada ka yi kyashi ba."*

⁸ Amma zunubi, da ya sami dama ta wurin umarnin nan, ya haifar a cikina kowane halin kyashi iri-iri. Gama in babu doka, zunubi matacce ne. ⁹ Dā kam ina da rai sa'ad da ban san doka ba; amma da umarni ya zo, sai zunubi ya zaburo da rai na kuma mutu. ¹⁰ Na gane cewa wannan umarnin da aka nufa ya kawo rai, a gaskiya ya jawo mutuwa ce.

¹¹ Gama zunubi, da ya sami dama ta wurin umarni, sai ya rufe ni, kuma ta wurin umarnin kuwa ya kashe ni.

¹² Saboda haka fa, dokar tana da tsarki, umarnin kuma yana da tsarki, su duka suna da adalci da kuma kyau.

¹³ Abin nan da yana mai kyau, zai kawo mini mutuwa? Ko kaɗan! Amma domin zunubi ya bayyana kansa a matsayin zunubi, sai ya haifar da mutuwa a cikina ta wurin abin da yake mai kyau, domin ta wurin umarnin nan zunubi ya fito da matuƙar muninsa.

¹⁴ Mun san cewa doka aba ce ta ruhu; amma ni ba na ruhu ba ne, an sayar da ni a matsayin bawa ga zunubi. ¹⁵ Ban gane abin da nake yi ba. Don abin da nakan so yi, ba shi nakan yi ba, sai dai abin da nake ki, shi nake yi. ¹⁶ In kuma

* 7:7 Fit 20.17; M Sh 5.21

na yi abin da ba na son yi, na yarda da cewa dokar aba ce mai kyau. ¹⁷ Kamar dai yadda yake, ba ni kaina nake yinsa ba, sai dai zunubin da yake zaune a cikina ne. ¹⁸ Gama na san cewa babu wani abin kirkin da yake zaune a cikina, wato, a mutuntakata.† Gama sha'awar yin abu mai kyau kam ina da ita, sai dai ikon yin ne fa babu. ¹⁹ Gama abin da nake yi ba shi ne abu mai kyau da nake so in yi ba; a'a, mugun da ba na so in yi, shi ne nake ci gaba da yi. ²⁰ To, in na yi abin da ba na so in yi, ba ni ba ne nake yinsa, sai dai zunubin nan da yake zaune a cikina.

²¹ Saboda haka na gane wannan ka'ida ce take aiki a cikina. Sa'ad da nake so in yi abu mai kyau, sai in ga cewa mugun nan ne nake yi. ²² Gama a ciki-cikina ina farin cikin da dokar Allah; ²³ amma ina ganin wata doka tana aiki a gabobin jikina, tana yaƙi da dokar hankalina, tana kuma sa in zama dauraren dokar zunubin da take aiki a gabobin jikina. ²⁴ Kaitona! Wane ne zai cece ni daga wannan jiki mai mutuwa? ²⁵ Godiya ga Allah ta wurin Yesu Kiristi Ubangijinmu!

Saboda haka fa, ni kaina a cikin hankalina, ni bawa ne ga dokar Allah, amma a mutuntaka, ni bawa ne ga dokar zunubi.

8

Rai ta wurin Ruhu

¹ Saboda haka, yanzu babu hukunci don waƙanda suke cikin Kiristi Yesu, ² gama ta wurin Kiristi Yesu dokar Ruhu mai ba da rai ta 'yantar da ni daga Dokar Musa. ³ Gama abin da dokar ba ta iya yi saboda kaƙasar mutuntaka ba, Allah ya yi shi sa'ad da ya aiko da Dansa a kamannin mutum mai zunubi, don ya zama hadaya ta zunubi. Ta haka, ya hukunta zunubi a cikin mutum mai zunubi. ⁴ Ya yi haka domin ya cika bukatun adalcin doka a cikinmu, mu da ba ma rayuwa bisa ga mutuntaka, sai dai bisa ga Ruhu.

⁵ Waƙanda suke rayuwa bisa ga mutuntaka sun kafa hankulansu a kan sha'awace-shawa'acen jiki; amma waƙanda suke rayuwa bisa ga Ruhu sun kafa hankulansu a kan abubuwan da Ruhu yake so. ⁶ Kwallafa rai ga al'amuran halin mutuntaka karshensa mutuwa ne, kwallafa rai ga al'amuran Ruhu kuwa rai ne da salama; ⁷ hankalin mai zunubi na gaƙa da Allah. Ba ya biyayya da dokar Allah, ba kuwa zai iya yin haka ba. ⁸ Waƙanda mutuntaka yake mulkinsu ba za su iya su gamshi Allah ba.

⁹ Ku kam, ana mulkinku ba ta wurin mutuntaka ba, sai dai ta wurin Ruhu, in Ruhun Allah yana zaune a cikinku.

† 7:18 Ko kuwa jikina

In kuma wani ba shi da Ruhun Kiristi, shi ba na Kiristi ba ne. ¹⁰ Amma in Kiristi yana a cikinku, jikinku matacce ne saboda zunubi, duk da haka ruhunku yana a raye saboda adalci. ¹¹ In kuwa Ruhun wannan da ya tã da Yesu daga matattu yana zama a cikinku, shi wanda ya tã da Kiristi daga matattu zai ba da rai ga jikunanku masu mutuwa ta wurin Ruhunsa, wanda yake zama a cikinku.

¹² Saboda haka 'yan'uwa, muna da hakki, amma ba na wanda za mu yi rayuwar mutuntaka da yake so ba. ¹³ Gama in kuna rayuwa bisa ga mutuntaka, za ku mutu; amma in ta wurin Ruhun kuka kashe ayyukan jikin nan, za ku rayu.

¹⁴ Domin wafanda Ruhun Allah yake bi da su ne 'ya'yan Allah. ¹⁵ Gama ba ku karfi ruhun da ya mai da ku bayi da za ku sãke jin tsoro ba ne, sai dai kun karfi Ruhun zaman da. Ta wurinsa kuwa muke kira, "Abba,* Uba." ¹⁶ Ruhun kansa yana ba da shaida tare da ruhunmu cewa mu 'ya'yan Allah ne. ¹⁷ In kuwa mu 'ya'ya ne, to, mu magãda ne, magãdan Allah da kuma abokan gãdo tare da Kiristi, in kuwa muna tarayya a cikin shan wuyarsa to, za mu yi tarayya a cikin daukakarsa.

Daukaka ta nan gaba

¹⁸ A ganina, wuyar da muke sha a wannan lokaci ba su isa a kwatanta da daukakar da za a bayyana a cikinmu ba. ¹⁹ Halitta tana jira da marmari ta kosa ta ga bayyanuwar 'ya'yan Allah. ²⁰ Gama an sa halitta a cikin wulakanci, ba da son ta ba, sai dai ta wurin nufin wannan da ya mai da ita haka, da bege ²¹ cewa za a 'yantar da halitta kanta daga bautarta ga rubewa a kuma kawo ta cikin 'yancin daukakar 'ya'yan Allah.

²² Mun san cewa dukan halitta tana nishi sai ka ce mace mai nakuda har yã zuwa wannan lokaci. ²³ Ba haka kadai ba ma, mu kanmu da muke da nunan fari na Ruhun, muna nishi a ciki-cikinmu yayinda muke jira da marmari a maishe mu 'ya'yan riƙo na Allah, fansar jikunanmu. ²⁴ Gama a wannan begen ne muka sami ceto. Amma begen da ake gani ba bege ba ne sam. Wa yake begen abin da ya riga ya samu? ²⁵ Amma in muna begen abin da ba mu riga mun samu tukuna ba, mukan jira da hakuri.

²⁶ Haka nan ma, Ruhun yana taimakonmu cikin rashin karfinmu. Ba mu san abin da ya kamata mu roka cikin addu'a ba, amma Ruhun kansa yana roko a madadinmu da nische-nishen da kalmomi ba sa iya bayyanawa. ²⁷ Shi kuma wanda yake binciken zukatanmu ya san halin Ruhun, domin Ruhun yana roko a madadin tsarkaka bisa ga nufin Allah.

* 8:15 Arameyik na Uba

Fiye da masu nasara

²⁸ Mun kuma san cewa a cikin dukan abubuwa Allah yana aikata alheri ga waƙanda suke kaunarsa,[†] yana[‡] waƙanda aka kira bisa ga nufinsa. ²⁹ Gama waƙanda Allah ya rigyasani ya kuma kaddara su dace da kamannin Dansa, don yā zama ɗan fari cikin 'yan'uwa masu yawa. ³⁰ Waƙanda kuwa ya kaddara, su ne ya kira; waƙanda ya kira kuwa, su ne ya kubutar; waƙanda ya kubutar kuwa, su ne ya ɗaukaka.

³¹ Me za mu ce ke nan game da wannan abu? In Allah yana goyon bayanmu, wa kuwa zai iya gāba da mu? ³² Shi da bai hana Dansa ba, sai ma ya ba da shi saboda mu duka, ashe, ba zai kuma ba mu, tare da shi, dukan abubuwa cikin alherinsa ba? ³³ Wa zai kawo wani zargi a kan waƙanda Allah ya zaba? Allah ne mai kubutarwa. ³⁴ Wa zai yi hukunci? Yesu Kiristi ne, wanda ya mutu, fiye da haka ma, shi da aka tā da zuwa rai, yana zaune a hannun dama na Allah yana kuma yin roko a madadinmu. ³⁵ Wane ne zai raba mu da kaunar Kiristi? Masifa ce ko wahala ko tsanani ko yunwa ko tsiraici ko hatsari ko takobi? ³⁶ Kamar yadda yake a rubuce cewa,

“Saboda kai ne muke fuskantar mutuwa dukan yini;
an ɗauke mu kamar tumakin da za a yanka.”§

³⁷ A'a, cikin dukan waƙannan abubuwa mun ma fi masu nasara ta wurin shi wanda ya kaunace mu. ³⁸ Gama na tabbata cewa ko mutuwa ko rai, ko mala'iku ko aljanu, ko abubuwa na yanzu ko abubuwa masu zuwa nan gaba, ko ikoki, ³⁹ ko tsayi ko zurfi, ko wani abu dabam cikin dukan halitta da zai iya raba mu da kaunar Allah wadda take cikin Kiristi Yesu Ubangijinmu.

9

Zaben Allah mai iko duka

¹ Ina faɗin gaskiya a cikin Kiristi ba karya nake yi ba, lamirina ya tabbatar da wannan a cikin Ruhu Mai Tsarki.

² Ina da baƙin ciki mai yawa da kuma rashin kwanciyar rai marar karewa a zuciyata. ³ Gama da so na ne, sai a la'anta ni a kuma raba ni da Kiristi saboda 'yan'uwana, waƙannan na kabilata, ⁴ mutanen Isra'ila. Su ne Allah ya mai da su 'ya'yansa, ya bayyana musu ɗaukakarsa, ya ba su alkawarinsa da Dokarsa, ya nuna musu hanyar sujada

[†] **8:28** Waƙansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da, A cikin dukan al'amura Allah

[‡] **8:28** Ko kuwa aikata alheri ga waƙanda suke kaunarsa; waƙansu rubuce-rubucen hannu kuma suna da, dukan al'amura suna aikata tare zuwa ga alheri ga masu kaunar Allah

§ **8:36** Zab 44.22

ta gaske, ya kuma ba su sauran alkawura. ⁵ Kakannin-kakannin nan kuma nasu ne, Kiristi kuma, ta wurin zamansa mutum, na kabilarsu ne. Yabo ya tabbata ga Allah har abada, shi da yake bisa kome! Amin.

Zabin Allah mai iko duka

⁶ Ba cewa maganar Allah ta kasa ba ne. Gama ba duk waƙanda suke zuriyar Isra'ila ne suke Isra'ila na gaske ba. ⁷ Ba kuwa don su zuriyarsa ne dukansu suka zama 'ya'yan Ibrahim ba. A maimako, "Ta wurin Ishaku ne za a lissafta zuriyarka." ⁸ Ana iya cewa zaman zuriyar Ibrahim, ba shi ne zama 'ya'yan Allah ba, a'a, zuriya ta alkawarin nan su ne ake lasaftawa zuriyar Ibrahim. ⁹ Ga yadda aka yi alkawarin nan, "A kayyadadden lokaci zan dawo, Saratu kuma za ta haifi da."*

¹⁰ Ba ma haka kaƙai ba, 'ya'yan Rifkatu suna da mahaifi guda ne, wato, mahaifinmu Ishaku. ¹¹ Duk da haka, tun ba a haifi tagwayen nan ba, balle su yi wani abu mai kyau ko marar kyau don nufin Allah bisa ga zaɓensa ya tabbata, ba ga aikin lada ba, sai dai ga kiransa, ¹² ba ta wurin ayyuka ba sai dai ta wurin shi wanda ya kira, aka faɗa mata cewa, "Babban zai bauta wa karamin."† ¹³ Kamar yadda yake a rubuce cewa, "Yakub ne na so, amma Isuwa ne na ki."‡

¹⁴ Me za mu ce ke nan? Allah marar adalci ne? Sam, ko kaƙan! ¹⁵ Gama ya ce wa Musa, "Zan nuna jinkai ga wanda zan nuna jinkai,

zan kuma ji tausayin wanda zan ji tausayi."§

¹⁶ Saboda haka, bai danganta ga sha'awar mutum ko koƙarinsa ba, sai dai ga jinkan Allah. ¹⁷ Gama Nassi ya ce wa Fir'auna, "Na ɗaga ka saboda wannan manufa, saboda in nuna ikona a cikinka domin kuma a shaida sunana a duniya duka."* ¹⁸ Saboda haka Allah yana nuna jinkai ga wanda yake so, yana kuma taurara zuciya wanda yake so.

¹⁹ Waninku zai iya ce mini, "To, don me har yanzu Allah yake ganin laifinmu? Gama wa zai iya tsayayya da nufinsa?" ²⁰ Amma wane ne kai, ya mutum, da za ka mayar wa Allah magana? "Ashe, abin da aka gina zai iya ce wa wanda ya gina shi, 'Don me ka gina ni haka?' "† ²¹ Ashe, mai ginin tukwane ba shi da iko yin amfani da yumbu guda ya gina tukunya domin ayyuka masu daraja da kuma waƙansu don ayyuka marasa daraja?

²² Haka ma aikin Allah yake. Ya so ya nuna fushinsa ya kuma sanar da ikonsa, ya yi haka cikin haƙuri kwarai ga waƙanda suka cancanci fushinsa, waƙanda aka shirya

* 9:9 Far 18.10,14 † 9:12 Far 25.23 ‡ 9:13 Mal 1.2,3 § 9:15 Fit 33.19

* 9:17 Fit 9.16 † 9:20 Ish 29.16; Ish 45.9

domin hallaka? ²³ Haka kuma ya so yā sanar da wadatar daukarsa ga wafanda suka cancanci jinkansa, wafanda ya shirya tun kafin lokaci don daukaka ²⁴ har da mu ma, mu da ya kira, ba daga cikin Yahudawa kafai ba amma har ma daga cikin Al'ummai? ²⁵ Kamar yadda ya fada a Hosiya.

“Zan kira su ‘mutanena,’ su da ba mutanena ba;
zan kuma kira ta ‘kaunatacciyata,’ ita da ba
kaunatacciyata ba.”[‡]

²⁶ kuma,

“Zai zama cewa a daidai inda aka ce musu,
‘Ku ba mutanena ba,’

za a ce da su, “ya’yan Allah mai rai.”[§]

²⁷ Ishaya ya daga murya game da Isra’ila ya ce,

“Ko da yake yawan Isra’ilawa yana kama da yashi a bakin
teku,

ragowa ce kafai za su sami ceto.

²⁸ Gama Ubangiji zai zartar da

hukuncinsa a bisan duniya da sauri kuma ba da bata
lokaci ba.”*

²⁹ Yana nan kamar yadda Ishaya ya riga ya fada.

“Da ba don Ubangiji Madaukaki

ya bar mana zuriya ba,

da mun zama kamar Sodom,

da mun kuma zama kamar Gomorra.”[†]

Rashin bangaskiyar Isra’ila

³⁰ Me za mu ce ke nan? Ai, Al’ummai da ba su nemi adalci
ba, sun same shi, adalcin da yake ta wurin bangaskiya;

³¹ amma Isra’ila da suka yi kwazo wajen bin Dokar adalci,
ba su same shi ba. ³² Don me? Domin sun yi kwazo wajen

binta ba ta wurin bangaskiya ba sai dai ta wurin ayyuka.
Sun yi tuntube a kan “dutsen sa tuntube.” ³³ Kamar yadda

yake a rubuce,

“Ga shi, na sa dutse a Sihiyona da yake sa mutane yin
tuntube

da kuma dutsen da yake sa su fāḍī

wanda kuwa ya dogara gare shi ba zai taɓa shan kunya
ba.”[‡]

10

¹ ‘Yan’uwa, abin da zuciyata take so da kuma addu’ata
ga Allah saboda Isra’ilawa shi ne su sami ceto. ² Gama na
shaida su a kan suna da kishi bin Allah, sai dai kishinsu ba
a bisa sani ba. ³ Da yake ba su san adalcin da yake fitowa
daga Allah ba suka kuma nemi su kafa nasu, sai suka ki

[‡] 9:25 Hos 2.23 § 9:26 Hos 1.10 * 9:28 Ish 10.22,23 † 9:29 Ish 1.9

[‡] 9:33 Ish 8.14; Ish 28.16

mika kai ga adalcin Allah. ⁴ Kiristi shi ne karshen doka domin a sami adalci wa kowane mai bangaskiya.

⁵ Musa ya bayyana adalcin da yake ga Doka cewa, "Mutumin da ya aikata wafannan abubuwa zai rayu ta wurinsu."* ⁶ Amma adalcin da yake ga bangaskiya yana cewa, "Kada ka fada a zuciyarka, 'Wa zai hau sama?'"† (wato, don yā sauko da Kiristi), ⁷ "ko kuwa 'Wa zai gangara can zurfin kasa?'" (wato, don yā hauro da Kiristi daga matattu). ⁸ Amma mene ne aka ce? "Maganar tana kusa da kai; tana cikin bakinka da kuma cikin zuciyarka,"‡ wato, maganar bangaskiyan nan da muke shela. ⁹ Cewa in ka furta da bakinka, "Yesu Ubangiji ne," ka kuma gaskata a zuciyarka cewa Allah ya tā da shi daga matattu, za ka sami ceto. ¹⁰ Gama da zuciyarka ce kakan gaskata a kuma kubutar da kai, da bakinka ne kuma kake furta a kuma cece ka. ¹¹ Kamar yadda Nassi ya ce, "Duk wanda ya gaskata da shi ba zai taɓa shan kunya ba."§ ¹² Gama ba bambanci tsakanin mutumin Yahuda da mutumin Al'ummai, Ubangijin nan ɗaya shi ne Ubangijin kowa yana kuma ba da albarka a yalwace ga duk masu kira gare shi, ¹³ gama, "Duk wanda ya kira bisa sunan Ubangiji zai sami ceto."*

¹⁴ To, ta yaya za su kira ga wanda ba su gaskata ba? Ta yaya kuma za su gaskata wanda ba su taɓa ji ba? Ta yaya kuma za su ji ba tare da wani ya yi musu wa'azi ba? ¹⁵ Kuma ta yaya za su yi wa'azi in ba an aike su ba? Kamar yadda yake a rubuce cewa, "Isowar masu kawo labari mai dadɗi abu mai kyau ne kwarai!"†

¹⁶ Amma ba dukan Isra'ilawa ne suka karɓi labari mai dadɗin nan ba. Gama Ishaya ya ce, "Ubangiji, wa ya gaskata sakonmu?"‡ ¹⁷ Saboda haka, bangaskiya takan zo ne ta wurin jin saƙo, akan ji saƙon kuma ta wurin maganar Kiristi. ¹⁸ Amma ina tambaya, "Ba su ji ba ne? Tabbatacce sun ji.

"Muryarsu ta tafi ko'ina a cikin duniya,

kalmominsu kuma har iyakar duniya."§

¹⁹ Har wa yau, ina da tambaya. Shin, Isra'ila ba su fahimta ba ne? Da farko, Musa ya ce,

"Zan sa ku yi kishin wafanda ba al'umma ba;

zan sa ku yi fushin al'ummar da ba ta da fahimta."*

²⁰ Ishaya kuma ya fito gabagadi ya ce,

"Wafanda ba su neme ni ba, su suka same ni;

* 10:5 Fir 18.5 † 10:6 M Sh 30.13 ‡ 10:8 M Sh 30.14 § 10:11 Ish 28.16

* 10:13 Yow 2.32 † 10:15 Ish 52.7 ‡ 10:16 Ish 53.1 § 10:18 Zab 19.4

* 10:19 M Sh 32.21

Na bayyana kaina ga waƙanda ba su ma taƙa neman sanina ba.”

²¹ Amma game da Isra'ila ya ce,
“Dukan yini na miƙa hannuwana
ga mutane marasa biyayya da masu taurinkai.”†

11

Ragowar Isra'ila

¹ To, ina da tambaya. Allah ya ƙi mutanensa ne? Sam, ko kaƙan! Ni mutumin Isra'ila ne kaina, zuriyar Ibrahim kuwa, daga kabilar Benyamin. ² Allah bai ƙi mutanensa da ya rigya sani ba. Ba ku san abin da Nassi ya faɗa game da Iliya ba, yadda ya kawo kuka ga Allah a kan Isra'ila ya ce, ³ “Ya Ubangiji, sun karkashe annabawanka suka kuma rurrushe bagadanka; ni kaɗai na ragu, suna kuma neman raina”*? ⁴ Wace amsa ce Allah ya ba shi? “Na keɓe wa kaina dubu bakwai waƙanda ba su yi wa Ba'al sujada ba.”†
⁵ Haka ma, a wannan zamani akwai ragowar da aka zaɓa ta wurin alheri. ⁶ In kuwa na alheri ne, ba sauran cewa ya dogara ga ayyuka ke nan. In ba haka ba, ashe, alheri ba alheri ba ne kuma.

⁷ To, sai me? Abin da Isra'ila suka nema da himma ba su samu ba, amma zaɓaɓɓun suka samu. Sauran suka taurare, ⁸ kamar yadda yake a ruɓuce cewa,
“Allah ya ba su ruhun ruɗewa,
idanu don su ƙasa gani,
da kuma kunnuwa don su ƙasa ji,
har yā zuwa yau.”‡

⁹ Dawuda kuma ya ce,
“Bari teburin cin abincinsu yā zama musu tarko,
sanadin fāɗuwa da dutsen sa tuntuɓe da kuma ramuwa
a kansu.
¹⁰ Bari idanunsu su duhunƙa don kada su iya gani,
bayansu kuma yā tankware har abada.”§

Rassan aure

¹¹ Har yanzu ina da tambaya. Sun yi tuntuɓe har ya kai ga fāɗuwar da ba za su iya tashi ba ne? Sam, ko kaƙan! A maimako, saboda laifinsu ne ceto ya zo ga Al'ummai don a sa mutanen Isra'ila su ji kishi. ¹² Amma in laifinsu yana nufin albarka ga duniya, hasararsu kuma albarka ga Al'ummai, ina misalin yalwar da albarkunsu za su kawo!

¹³ Ina magana da ku ne fa Al'ummai. Tun da yake ni manzo ne ga Al'ummai, ina taƙama da aikin nan nawa, ¹⁴ da

† 10:21 Ish 65.2 * 11:3 1Sar 19.10,14 † 11:4 1Sar 19.18 ‡ 11:8 M Sh 29.4; Ish 29.10 § 11:10 Zab 69.22,23

fata zan rura kabilata a ta kowace hanya su ji kishi har ma yã sa in ceci wadansunsu. ¹⁵ Gama in kinsu da aka yi ya zama sulhu ga duniya, me karbarsu za tã zama in ba rai daga matattu ba? ¹⁶ In sashen da aka miƙa a matsayin nunan fari tsattsarka ne, to, sauran ma tsattsarka ne; in saiwar tsattsarka ce, to, sauran rassan ma tsattsarka ne.

¹⁷ In an sassare wadansu rassa, kai kuwa da kake kai zaitun jeji, aka d'auke ka aka kuma yi muku aure, a yanzu kuwa kana shan ni'imar saiwar zaitun d'fin nan tare da sauran rassan, ¹⁸ kada ka yi takama cewa ka fi wadancan rassan da aka sassare. In kuwa ka yi haka, to, ka yi la'akari da wannan. Ba kai ne kake taimakon saiwar ba, saiwar ce take taimakonka. ¹⁹ To, kana iya cewa, "An sassare rassan ne don a d'aura aure da ni." ²⁰ Haka yake. Amma an sassare su ne saboda rashin bangaskiya, kai kuma kana tsaye ta wurin bangaskiya. Kada ka yi takama, sai dai ka ji tsoro. ²¹ Gama in har Allah bai bar rassan nan na asali ba, kai ma ba zai bar ka ba.

²² Ka lura fa da alheri da kuma tsananin Allah, tsanani ga wadanda suka fãd'i, amma alheri a gare ka, da fata za ka ci gaba cikin alherinsa. In ba haka ba, kai ma za a sare ka. ²³ In kuwa ba su nace cikin rashin bangaskiya ba, za a sãke d'aura aure da su, domin Allah yana iya sãke hada su. ²⁴ Kai ma da aka saro daga zaitun d'fin da asalinsa yake na jeji, aka d'aura aure da kai a jikin zaitun d'fin na gida, sabanin yadda aka saba, balle wadannan rassa na asali, da za a d'aura aure da su a jikin zaitun d'fin nan nasu na asali?

Dukan Isra'ila za su tsira

²⁵ Ba na so ku kasance cikin rashin sani game da wannan asirin 'yan'uwa, domin kada ku d'aga kai. Isra'ila sun d'andana sashe na taurarewa har sai da shigowar Al'ummai masu yawa ya cika. ²⁶ Ta haka kuwa za a ceci dukan Isra'ila, kamar yadda yake a rubuce cewa, "Mai ceto zai zo daga Sihiyona;

zai kawar da rashin bin Allah daga Yakub.

²⁷ Wannan kuwa shi ne alkawarina da su sa'ad da na d'auke musu zunubansu."*

²⁸ Game da zancen nan na bishara kuwa, su abokan gãba ne saboda ku; amma game da zaɓen kuwa, su kaunatattunsa ne, albarkacin kakannin kakanninsu, ²⁹ gama kyautar Allah da kiransa ba a sokewa. ³⁰ Kamar yadda a dã can ku da kuke marasa biyayya ga Allah kuka sami jinkai yanzu ta dalilin rashin biyayyarsu, ³¹ haka su ma suka zama marasa biyayya a yanzu domin su ma su sami jinkai ta dalilin jinkan da Allah ya yi muku. ³² Gama

* 11:27 Ish 59.20,21; Ish 27.9; Irm 31.33,34

Allah ya daure dukan mutane ga rashin biyayya don yā nuna jinkai ga kowa.

Daukakawa

³³ Kai, zurfin yalwar hikima da kuma sanin Allah yana nan a yalwace!

Hukunce-hukuncensa kuma su fi gaban bincike, hanyoyinsa kuwa sun wuce gaban ganewa!

³⁴ “Wa ya taba sanin zuciyar Ubangiji?

Ko kuwa yā ba shi shawara?”†

³⁵ “Wa ya taba ba wa Allah wani abu,

da Allah zai sāka masa?”‡

³⁶ Gama daga gare shi, ta wurinsa, da kuma saboda shi ne dukan abubuwa suka kasance.

Daukaka ta tabbata a gare shi har abada! Amin.

12

Hadayu masu rai

¹ Saboda haka, ina rokonku, ‘yan’uwa, saboda yawan jinkan Allah, ku miƙa jikunanku hadaya wadda take mai rai, mai tsarki abin karɓa kuma ga Allah, wannan ita ce hanyar hidimarku ta ruhaniya. ² Kada ku ci gaba da yin abin da duniya take yi, sai dai ku bar halinku ya sāke, ta wurin sabunta hankalinku d’fungum, don ku tabbatar da abin da Allah yake so yake, abu mai kyau, mai daɗi da kuma cikakke.

³ Gama ta wurin alherin nan da aka yi mini ne ina ce wa kowannenku. Kada yā d’fauki kansa fiye da yadda ya kamata, a maimakon haka bari yā auna kansa cikin natsuwa, gwargwadon baiwar bangaskiyar da Allah yi masa. ⁴ Kamar dai yadda kowannenmu yake da jiki d’aya da gabobi da yawa, gabobin nan kuwa ba aiki iri d’aya suke yi ba, ⁵ haka ma a cikin Kiristi mu da muke da yawa mun zama jiki d’aya, kuma kowace gabar d’an’uwan sauran ne. ⁶ Muna da baye-baye dabam-dabam, gwargwadon alherin da aka yi mana. In baiwar mutum ta yin annabci ce, sai yā yi amfani da ita gwargwadon bangaskiyarsa. ⁷ In ta hidima ce; sai yā yi hidima. In kuma ta koyarwa ce, sai yā koyar; ⁸ in ta karfafawa ce, sai yā karfafa; in kuma ta ba da taimako ce don biyan bukatun waɗansu, sai yā yi haka hannu sake; in ta shugabanci ce, sai yā yi shugabanci da himma; in ta nuna jinkai ce, sai yā yi haka da fara’a.

Kauna

⁹ Dole kauna tā zama ta gaskiya. Ku ƙi duk abin da yake mugu; ku manne wa abin da yake nagari. ¹⁰ Ku ba da

† 11:34 Ish 40.13 ‡ 11:35 Ayu 41.11

kanku ga juna cikin kauna irin ta 'yan'uwa. Kowa yā yi kofari wajen girmama wani fiye da kansa. ¹¹ Kada ku zama marasa himma, sai dai masu himma a ruhaniyarku, kuna bauta wa Ubangiji. ¹² Ku yi farin ciki cikin bege, hakuri cikin shan wuya, aminci cikin addu'a. ¹³ Ku taimaki mutanen Allah masu bukata. Ku zama masu karɓan baƙi.

¹⁴ Ku sa wa masu tsananta muku albarka; ku sa albarka kada fa ku la'anta. ¹⁵ Ku yi murna da masu murna, ku yi kuka da masu kuka. ¹⁶ Ku yi zaman lafiya da juna. Kada ku nuna girman kai, sai ma ku riƙa cudanya da talakawa. Kada ku zama masu daga kai.

¹⁷ Idan kowa ya yi muku mugunta, kada ku sāka masa da mugunta. Ku lura don ku aikata abin da kowa zai iya gani cewa daidai ne. ¹⁸ Ku yi iya kofarinku, in zai yiwu, ku yi zaman lafiya da kowa. ¹⁹ Kada ku yi ramuwa, abokaina, sai dai ku bar wa Allah. Gama a rubuce yake cewa, "Ramuwa tawa ce; zan kuwa sāka,"* in ji Ubangiji. ²⁰ A maimakon haka,

"In abokin gābanka yana jin yunwa, ka ciyar da shi; in yana jin kishirwa, ka ba shi ruwan sha.

Ta yin haka, za ka tara garwashin wuta a kansa."†

²¹ Kada ku bar mugunta ta sha kanku, sai dai ku sha kan mugunta ta wurin aikata nagarta.

13

Biyayya ga masu mulki

¹ Dole kowa yā yi biyayya ga masu mulki, gama babu wani iko sai ko in Allah ya yarda. Duk hukumomin da muke su, naɗin Allah ne. ² Saboda haka, duk wanda ya yi tawaye ga hukuma yana yin tawaye da abin da Allah ya naɗa ne, waɗanda kuwa suke aikata haka, za su jawo wa kansu hukunci. ³ Gama masu mulki ba abin tsoro ba ne ga waɗanda suke yin abin da yake daidai, sai dai ga waɗanda suke aikata laifi. Kana so ka rabu da jin tsoron wanda yake mulki? To, sai ka aikata abin da yake daidai, zai kuwa yabe ka. ⁴ Gama shi bawan Allah ne don kyautata rayuwarka. Amma in ka aikata mugunta, to, sai ka ji tsoro, don ba a banza ne shugaba yake dɗaukan takobinsa ba. Shi fa bawan Allah ne, ta wurinsa ne fushin Allah yakan hukunta masu laifi. ⁵ Saboda haka, dole a yi biyayya ga hukumomi, ba don gudun horo kawai ba amma don lamirinku.

⁶ Shi ne ma ya sa kuke biyan haraji, gama hukumomin nan bayin Allah ne, waɗanda suke ba da dukan lokacinsu don aikin shugabanci. ⁷ Ku ba wa kowa hakkinsa. In kuna

* 12:19 M Sh 32.35 † 12:20 K Mag 25.21,22

da bashin haraji, sai ku biya; in kuɗin shiga ne, ku biya kuɗin shiga; in ladabi ne, ku yi ladabi; in kuma girmamawa ne, ku ba da girma.

Ku yi kauna, gama ranar ta yi kusa

⁸ Kada hakkin kowa yā zauna a kanku, sai dai na kaunar juna, don mai kaunar maƙwabcinsa ya cika Doka ke nan. ⁹ Umarnan nan, “Kada ka yi zina.” “Kada ka yi kisankai.” “Kada ka yi sata.” “Kada kuma ka yi kyashi.”* Da dai duk sauran umarnai an kunshe su ne a wannan kalma “Ka kaunaci maƙwabcinka kamar kanka.” ¹⁰ Kauna ba ta cutar da maƙwabci. Saboda haka kauna cika Doka ce.

¹¹ Ku yi wannan domin kun san irin zamanin da kuke ciki. Lokaci ya yi da za ku farka daga barcinku, don cetonmu ya yi kusa yanzu fiye da lokacin da muka fara ba da gaskiya. ¹² Dare fa ya kusan karewa; gari kuma yana gab da wayewa. Saboda haka bari mu kawar da ayyukan duhu mu kuma yafa kayan yaƙi na haske. ¹³ Bari mu tafiyar da al’amuranmu yadda ya dace a yi da rana, ba a cikin shashanci da buguwa ba, ba cikin fasikanci da rashin kunya ba, ba kuma cikin faɗa da kishi ba. ¹⁴ A maimakon haka, ku ɗauki halin Ubangiji Yesu Kiristi, kada kuma ku yi tunani game da yadda za ku gamsar da sha’awace-sha’awacen mutuntaka.

14

Marasa karfi da masu karfi

¹ Ku karfi wanda bangaskiyarsa ba tā yi karfi ba, amma fa kada ku hukunta shi a kan abubuwan da ake da shakka a kai ba. ² Bangaskiyar mutum ta yarda masa yā ci kome, amma wanda bangaskiyarsa ba tā yi karfi ba, yakan ci kayan lambu ne kawai. ³ Mutumin da yake cin kowane irin abinci, kada yā rena wanda ba ya cin, wanda kuma ba ya cin kowane irin abinci, kada yā ga laifin mutumin da yake ci, domin Allah ya riga ya karɓe shi. ⁴ Kai wane ne har da za ka ga laifin bawan wani? Ko bawan yā yi aiki mai kyau, ko yā kāsa, ai, wannan ruwan maigidansa ne. Za a ma tsai da shi, domin Ubangiji yana da ikon tsai da shi.

⁵ Wani yakan ɗauki wata rana da daraja fiye da sauran ranaku; wani kuma yana ganin dukan ranakun ɗaya ne. Ya kamata kowa yā kasance da tabbaci a cikin zuciyarsa. ⁶ Wannan mai ɗaukan rana ɗaya da muhimmanci fiye da sauran, yana yin haka ne ga Ubangiji. Wannan mai cin nama, yana yin haka ne ga Ubangiji, gama yakan yi godiya ga Allah; wannan da ba ya ci kuwa, yana yin haka

* 13:9 Fit 20.13-15,17; M Sh 5.17-19; M Sh 5.21

ne ga Ubangiji yana kuwa yin godiya ga Allah. ⁷ Gama ba waninmu da yake rayuwa wa kansa kadai, kuma ba waninmu da kan mutu don kansa kadai. ⁸ In muna rayuwa, muna rayuwa ne ga Ubangiji; in kuma muna mutuwa, muna mutuwa ne ga Ubangiji. Saboda haka, ko muna a raye ko muna a mace, mu na Ubangiji ne. ⁹ Saboda wannan ne Kiristi ya mutu, ya kuma sãke rayuwa domin yã zama Ubangiji na matattu da na masu rai.

¹⁰ Kai kuwa, don me kake ganin laifin ñan'uwanka? Ko kuma don me kake rena ñan'uwanka? Gama duk za mu tsaya a gaban kujerar shari'ar Allah. ¹¹ A rubuce yake cewa, " 'Muddin ina raye,' in ji Ubangiji, 'kowace gwiwa za tã durkusa a gabana;

kowane harshe kuma zai furta wa Allah.' " *

¹² Don haka kowannenmu zai ba da lissafin kansa ga Allah.

¹³ Saboda haka bari mu daina ba wa juna laifi. A maimakon, sai kowa yã yi niyya ba zai sa dutsen tuntube ko abin sa fãduwa a hanyar ñan'uwansa ba. ¹⁴ A matsayina na mai bin Ubangiji Yesu na tabbata kwarai cewa babu abincin da yake marar tsabta don kansa. Amma in wani ya ñauka wani abu marar tsabta ne, to, a gare shi marar tsabta ne. ¹⁵ In kana ñata wa ñan'uwanka zuciya saboda abincin da kake ci, ba halin kauna kake nunawa ba ke nan. Kada abincin da kake ci yã zama hanyar lalatar da ñan'uwanka wanda Kiristi ya mutu domin. ¹⁶ Kada ka bar abin da ka ñauka a matsayi kyakkyawa yã zama abin zargi ga waƙansu. ¹⁷ Gama mulkin Allah ba batun ci da sha ba ne, sai dai na adalci, salama, da kuma farin ciki cikin Ruhu Mai Tsarki, ¹⁸ duk kuwa wanda yake bauta wa Kiristi a haka yana faranta wa Allah rai ne, yardajje kuma ga mutane.

¹⁹ Saboda haka sai mu yi iya kofari mu aikata abin da zai kawo salama da kuma ingantawa ga juna. ²⁰ Kada ku lalatar da aikin Allah saboda abinci. Dukan abinci mai tsabta ne, sai dai ba daidai ba ne mutum yã ci abin da zai sa wani yã yi tuntube. ²¹ Ya fi kyau kada ka ci nama ko ka sha ruwan inabi ko kuma ka yi wani abin da zai sa ñan'uwanka yã fãfi.

²² Bari duk ra'ayin da kake da shi game da wannan sha'ani yã kasance tsakaninka da Allah. Mai albarka ne wanda zuciyarsa ba tã ba shi laifi game da abin da shi da kansa ya ñauka cewa daidai ne ba. ²³ Amma wanda yake da shakka yakan jawo wa kansa hukunci ne in ya ci, domin yana ci ne ba bisa ga bangaskiya ba; kuma duk abin da bai zo daga bangaskiya ba zunubi ne.

* 14:11 Ish 45.23

15

¹ Mu da muke da ƙarfi ya kamata mu yi haƙuri da kāsawar marasa ƙarfi ba kawai mu gamshi kanmu ba. ² Ya kamata kowannenmu yā faranta wa maƙwabcinsa rai don kyautata zamansa domin kuma yā gina shi. ³ Gama ko Kiristi ma bai gamshi kansa ba, amma kamar yadda yake a rubuce cewa, “Zage-zagen da waƙansu suka yi maka, duk sun fāƙo a kaina.”* ⁴ Gama duk abin da aka rubuta a dā an rubuta ne domin yā koya mana, don ta wurin jimrewa da kuma ƙarfafawar Nassosi mu kasance da bege.

⁵ Bari Allah mai ba da haƙuri da kuma ƙarfafawa yā ba ku ruhun haƙinkai da juna yayinda kuke bin Kiristi Yesu, ⁶ don da zuciya ɗaya da kuma baki ɗaya kuke ɗaukaka Allah da kuma Uban Ubangijinmu Yesu Kiristi.

⁷ Ta haka sai ku karɓi juna kamar yadda Kiristi ya karɓe ku, don a yabi Allah. ⁸ Ina dai gaya muku cewa Kiristi ya zama bawan Yahudawa a madadin gaskiyar Allah, don yā tabbatar da alkawaran da aka yi wa kakannin kakanninmu ⁹ domin Al’ummai su ɗaukaka Allah saboda jinkansa, kamar yadda yake a rubuce,

“Saboda haka zan yabe ka a cikin Al’ummai;
zan rera waƙoƙi ga sunanka.”†

¹⁰ Ya kuma ce,

“Ku yi farin ciki, ya Al’ummai, tare da mutanensa.”‡

¹¹ Da kuma,

“Ku yabi Ubangiji, dukanku Al’ummai,

ku kuma rera masa yabo, dukanku mutanen duniya.”§

¹² Kuma Ishaya ya ce,

“Tushen Yesse zai tsiro,

wanda zai taso yā yi mulkin al’ummai;

al’ummai za su sa bege a gare shi.”*

¹³ Bari Allah na bege yā cika ku da matuƙar farin ciki da salama yayinda kuke dogara gare shi, domin ku yalwata cikin bege ta wurin ikon Ruhu Mai Tsarki.

Bulus mai hidima ga al’ummai

¹⁴ Ni kaina na tabbata, ‘yan’uwana, cewa ku kanku kuna cike da kirki, cikakku cikin sani da kuma ƙwararru don yin wa juna gargadi. ¹⁵ Na rubuta muku gabagadi a kan waƙansu batuttuwa, don in sāke tuna muku su, saboda alherin da Allah ya ba ni ¹⁶ in zama mai hidimar Kiristi Yesu ga Al’ummai da aikin firist na yin shelar bisharar Allah, don Al’ummai su zama hadaya mai karɓuwa ga Allah, tsattsarka ta wurin Ruhu Mai Tsarki.

* 15:3 Zab 69.9 † 15:9 2Sam 22.50; Zab 18.49 ‡ 15:10 M Sh 32.43 § 15:11

Zab 117.1 * 15:12 Ish 11.10

¹⁷ Saboda haka ina takama cikin Kiristi Yesu a cikin hidimata ga Allah. ¹⁸ Ba zan yi karambani in fadfi kome ba sai dai abin da Kiristi ya aikata ta wurina a jagorantar da Al'ummai su yi biyayya ga Allah ta wurin abin da na fada da kuma aikata ¹⁹ ta wurin ikon alamu da ayyukan banmamaki, da kuma ikon Ruhun Allah. Ta haka daga Urushalima har ya zuwa kewayen Illirikum, na yi wa'azin bisharar Kiristi. ²⁰ Labudda, burina shi ne in yi wa'azin bishara inda ba a san Kiristi ba, don kada ya zama ina gini ne a kan tushen da wani ya kafa. ²¹ Sai dai kamar yadda yake a rubuce,

“Wafanda ba a fada musu labarinsa ba za su gani,
wafanda kuma ba su ji ba za su fahimta.”†

²² Wannan ne ya sa sau da yawa aka hana ni zuwa wurinku.

Shirin Bulus ya ziyarci Roma

²³ Amma yanzu da babu sauran wurin da ya rage mini in yi aiki a wafannan yankuna, da yake kuma shekaru masu yawa ina da marmari in gan ku, ²⁴ ina shirin yin haka in na tafi Sifen. Ina fata in ziyarce ku yayinda nake wucewa don ku raka ni can, bayan na ji dadin zama tare da ku na dan lokaci. ²⁵ Yanzu kam, ina hanyata zuwa Urushalima don in kai gudummawa ga tsarkaka a can. ²⁶ Gama Makidoniya da Akayya sun ji dadin yin gudummawa domin matalautan da suke cikin tsarkakan da suke a Urushalima. ²⁷ Sun kuwa ji dadin yin haka, gama ya zama kamar bashi ne a gare su. Da yake Al'ummai sun sami rabo cikin albarkun ruhaniyar Yahudawa, ya zama musu kamar bashi su ma su taimaki Yahudawa da albarkunsu na kayan duniya. ²⁸ Saboda haka in na kammala wannan aiki na kuma tabbata cewa sun karfi wannan amfani, zan tafi Sifen in kuma ziyarce ku a hanyata. ²⁹ Na san cewa sa'ad da na zo wurinku, zan zo ne cikin yalwar albarkar Kiristi.

³⁰ Ina rokonku 'yan'uwa, saboda Ubangijinmu Yesu Kiristi da kuma saboda kaunar Ruhu, ku hada kai tare da ni cikin famata ta wurin yin addu'a ga Allah saboda ni. ³¹ Ku yi addu'a don in kubuta daga hannun marasa bi a Yahudiya don kuma gudummawar da nake kaiwa Urushalima ta zama abar karfa ga tsarkaka a can, ³² don da yardar Allah, in iso wurinku da farin ciki in kuma wartsake tare da ku. ³³ Allah na salama ya kasance tare da ku duka. Amin.

16

Gaisuwa ta kaina

¹ Ina gabatar muku da 'yar'uwarmu Fibi, baranyar ikkilisiya a Kenkireya. ² Ina rokonku ku karbe ta a cikin Ubangiji yadda ya dace a karbi tsarkaka a kuma ba ta kowane irin taimakon da take bukata daga wurinku, gama ta zama mai taimako kwarai ga mutane masu yawa, haɗe da ni ma.

³ Ku gai da Firiskila da Akwila, abokan aikina cikin Kiristi Yesu. ⁴ Sun yi kasai da ransu saboda ni. Ba ni kadai nake musu godiya ba amma har ma da dukan ikkilisiyoyin Al'ummai.

⁵ Ku kuma gai da ikkilisiyar da take haɗuwa a gidansu. Ku gai da kaunataccen abokina Efenetus, wanda ya zama na farko a karɓar Kiristi a lardin Asiya.

⁶ Ku gai da Maryamu wadda ta yi muku aiki tukuru.

⁷ Ku gai da Anduronikus da Yuniyas, dangina waɗanda aka daure a kurkuku tare da ni. Su fitattu ne sosai a cikin manzanni, sun riga ni zama masu bin Kiristi.

⁸ Ku gai da Amfiliyatus, kaunataccena a cikin Ubangiji.

⁹ Ku gai da Urbanus, abokin aikinmu cikin Kiristi, da kuma kaunataccen abokina Sitakis.

¹⁰ Ku gai da Afelles wanda amincinsa cikin Kiristi tabbat-
acce ne.

Ku gai da iyalin gidan Aristobulus.

¹¹ Ku gai da ɗan'uwana, Hirodion.

Ku gai da iyalin gidan Narkissus da suke cikin Ubangiji.

¹² Ku gai da Tiryifena da Tiryifosa, matan nan da suke aiki tukuru cikin Ubangiji.

Ku gai da kaunatacciyata Fersis, wata matan da ta yi aiki tukuru cikin Ubangiji.

¹³ Ku gai da Rufus zaɓaɓɓe cikin Ubangiji, da kuma mahaifiyarsa, wadda ta zama kamar mahaifiya a gare ni.

¹⁴ Ku gai da Asinkiritus, Filegon, Hermes, Faturobas, Hermas da kuma 'yan'uwan da suke tare da su.

¹⁵ Ku gai da Filologus, Yuliya, Nereyus da 'yar'uwar, da kuma Olimfas da dukan tsarkakan da suke tare da su.

¹⁶ Ku gaggai da juna da sumba mai tsarki.

Dukan ikkilisiyoyin Kiristi suna gaishe ku.

¹⁷ Ina rokonku, 'yan'uwa, ku yi hankali fa da masu raba tsakani, sabanin koyarwar da kuka koya, suna sa tuntube. Ku yi nesa da su. ¹⁸ Gama irin waɗannan mutane ba sa bautar Ubangijinmu Kiristi, sai dai cikinsu. Ta wurin yaudara da kuma ɗaɗin baki, suna ruɗin marasa wayo. ¹⁹ Kowa ya riga ya ji game da biyayyarku, don haka ina cike da farin ciki game da ku; amma ina so ku zama masu

hikima game da abin da yake nagari, ku kuma zama marasa laifi ga abin da yake mugu.

²⁰ Allah na salama zai tattake Shaidan ba da dadewa ba yā kuma sa shi a karkashin sawunku.

Alherin Ubangijinmu Yesu kuma yā kasance tare da ku.

²¹ Timoti, abokin aikina, yana gai da ku, haka ma Lusiyus, Yason, da Sosifater, dangina.

²² Ni, Tertiyus, wanda ya rubuta wannan wasifa, ina gai da ku cikin Ubangiji.

²³ Gayus, mai masaukina, mai kuma saukar da dukan 'yan Ikkilisiya, yana gaishe ku.

Erastus, mai bi da ayyukan jama'ar gari, da kuma dan'uwanmu Kwartus, suna gaishe ku.*

²⁵ Daukaka ta tabbata ga mai ikon karkafa ku bisa ga bisharata, bisa ga wa'azin Yesu Kiristi, wadda ta gare ta ne aka bayyana asirin nan da yake boye tun fil azal, ²⁶ amma yanzu kuwa aka bayyana, aka kuma sanar ta wurin rubuce-rubucen annabawa bisa ga umarnin Allah madawwami, domin dukan al'ummai su gaskata su kuma yi masa biyayya ²⁷ daukaka ta tabbata har abada ga Allah, wanda shi ne kadai mai hikima ta wurin Yesu Kiristi! Amin.

* **16:23** Wadansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da gaisuwaru. ²⁴ Alherin Ubangijinmu Yesu Almasihu yā tabbata a gare ku duka. Amin

1 Korintiyawa

¹ Bulus, wanda aka kira domin yã zama manzon Kiristi Yesu, bisa ga nufin Allah, da kuma ðan'uanmu Sostenes,

² Zuwa ga ikkilisiyar Allah da take a Korint, da waƙanda aka tsarkake cikin Kiristi Yesu, aka kuma kira domin su zama masu tsarki, tare da dukan waƙanda suke ko'ina da suke kiran sunan Ubangijinmu Yesu Kiristi, Ubangijinsu da kuma namu.

³ Alheri da salama daga Allah Ubanmu, da Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku.

Godiya

⁴ Ina gode wa Allah kullum dominku, saboda alherinsa da aka ba ku a cikin Kiristi Yesu. ⁵ Gama a cikinsa kuka sami waƙata ta kowace hanya, a cikin dukan maganarku, da kuma cikin dukan saninku ⁶ gama shaidarmu game da Kiristi ta tabbata a cikinku. ⁷ Saboda haka, ba ku rasa kowace baiwa ta ruhaniya ba, yayinda kuke jira da marmari, saboda bayyanuwar Ubangijinmu Yesu Kiristi. ⁸ Zai karfafa ku har zuwa karshe, domin ku zama marasa aibi a ranar Ubangijinmu Yesu Kiristi. ⁹ Allah, wanda ya kira ku zuwa ga zumunci tare da Dansa Yesu Kiristi Ubangijinmu, shi mai aminci ne.

Tsattsaguwa cikin ikkilisiya

¹⁰ Ina rokonku 'yan'uwa, a cikin sunan Ubangijinmu Yesu Kiristi, dukanku ku yarda da juna, domin kada a sami tsattsaguwa a cikinku, domin kuma ku zama ðaya, cikakku a cikin halinku da tunaninku. ¹¹ 'Yan'uwana, waƙansu daga iyalin gidan Kulos sun gaya mini cewa, akwai faɗa a cikinku. ¹² Abin da nake nufi shi ne, ðaya daga cikinku na cewa, "Ni ina bin Bulus," wani na cewa, "Ni ina bin Afollos," wani kuma, "Ni ina bin Kefas," har wa yau wani kuma, "Ni ina bin Kiristi."

¹³ Kiristi a rabe ne? Bulus ne aka gicciye dominku? An yi muku baftisma a cikin sunan Bulus ne? ¹⁴ Ina godiya domin ban yi wa wani baftisma a cikinku ba, sai dai Kirisbus da Gayus kaƙai. ¹⁵ Don haka, ba wanda na iya cewa an yi muku baftisma a cikin sunana. ¹⁶ (I, na kuma yi wa iyalin gidan Istifanas baftisma, ban da wannan, ban tuna da wani da na yi masa baftisma ba.) ¹⁷ Gama Kiristi bai aike ni

yin baftisma ba, sai dai wa'azin bishara ba da kalmomin hikimar mutum ba, domin kada gicciyen Kiristi ya rasa ikonsa.

Kiristi hikima da kuma ikon Allah

¹⁸ Gama sakon gicciye wauta ne ga waƙanda suke hallaka, amma a gare mu, mu da ake ceto, ikon Allah ne. ¹⁹ Gama a rubuce yake cewa,

“Zan rushe hikimar mai hikima,

basirar mai azanci kuma zan rikita shi.”*

²⁰ Ina mai hikima? Ina mai zurfin bincike? Ina masana na wannan zamani? Ashe, Allah bai wofinta hikimar duniya ba? ²¹ Gama tun da a cikin hikimar Allah, duniya a cikin hikimarta ba tã san shi ba, Allah ya ji daƙin ceton waƙanda suka ba da gaskiya ta wurin wautar wa'azin bishara. ²² Yahudawa suna so su ga alama, Hellenawa kuma suna neman hikima, ²³ amma mu, muna wa'azin Kiristi wanda aka gicciye ne, wanda ya zama dutsen tuntube ga Yahudawa, wauta kuma ga Al'ummai, ²⁴ amma ga su waƙanda Allah ya kira, Yahudawa da Hellenawa, Kiristi ikon Allah ne, da kuma hikimar Allah. ²⁵ Gama wautar Allah ta fi hikimar mutum, kuma rashin karfin Allah ya fi karfin mutum.

²⁶ 'Yan'uwa, ku tuna yadda kuke sa'ad da aka kira ku. Babu masu hikima da yawa a cikinku, bisa ga ganin mutum; babu masu iko da yawa, babu masu martaba da yawa bisa ga haihuwa. ²⁷ Amma Allah ya zaɓi abubuwa masu wautata duniya, don yã kunyata masu hikima. Allah ya zaɓi abubuwa marasa karfi na duniya, domin ya ba wa masu karfi kunya. ²⁸ Ya zaɓi abubuwa marasa martaba na wannan duniya da kuma abubuwan da aka rena da abubuwan da ba a ɗauka a bakin kome ba, domin a wofinta abubuwan da ake ganinsu da daraja, ²⁹ domin kada wani ya yi takama a gabansa. ³⁰ Saboda Allah ne kuke cikin Kiristi Yesu, shi wanda ya zama hikima a gare mu daga Allah. Kiristi shi ne adalcinmu, da tsarkinmu, da kuma fansarmu. ³¹ Saboda haka, kamar yadda yake a rubuce cewa, “Duk wanda yake takama, ya yi takama a cikin Ubangiji.”†

2

¹ Da na zo wurinku 'yan'uwa, ban zo da iya magana ko wani mafificin hikima yayinda na yi muku shelar shaida game da Allah ba. ² Don na kudura a raina sa'ad da nake tare da ku cewa ba zan mai da hankali ga kome ba sai dai Yesu Kiristi wanda aka gicciye. ³ Na zo wurinku cikin rashin karfi da tsoro, da rawan jiki kwarai. ⁴ Sakona da wa'azina

* 1:19 Ish 29.14 † 1:31 Irm 9.24

ba su zo cikin hikima da kalmomin lallashi ba, sai dai da nuna ikon Ruhu, ⁵ domin kada bangaskiyarku ta dogara a kan hikimar mutane, sai dai a kan ikon Allah.

Hikima daga Ruhu

⁶ Duk da haka, muna sanar da sakon hikima cikin waƙanda suka balaga, amma ba hikima irin ta wannan zamani ba ne, ko kuwa irin ta masu mulkin zamanin nan, waƙanda za su shuƙe ba. ⁷ A'a, muna magana ne a kan asirin hikimar Allah, hikimar da tun dā, take a boye, wadda Allah ya kaddara domin faukakarmu, tun kafin farkon zamanai. ⁸ Ba ko ƙaya daga cikin masu mulkin wannan zamani da ya fahimce ta, gama da a ce sun fahimce ta, da ba su gicciye Ubangiji mai faukaka ba. ⁹ Duk da haka, kamar yadda yake a rubuce cewa,

“Ba idon da ya taɓa gani,

ba kunnen da ya taɓa ji,

ba kuma zuciyar da ta taɓa tunanin

abin da Allah ya shirya wa masu kaunarsa.”*

¹⁰ Amma Allah ya bayyana mana shi ta wurin Ruhunsa.

Ruhu yana bincika dukan abubuwa, har ma da abubuwa masu zurfi na Allah. ¹¹ Wane ne a cikin mutane ya san tunanin mutum, in ba ruhun mutumin da yake cikinsa ba? Haka kuma ba wanda ya san tunanin Allah, sai dai Ruhun Allah. ¹² Ba mu karɓi ruhun duniya ba, sai dai Ruhun da yake daga Allah, domin mu fahimci abin da Allah ya ba mu hannu sake. ¹³ Wannan shi ne abin da muke sanarwa, ba da kalmomin da muka koya ta wurin hikimar mutum ba, amma da kalmomin da Ruhu yake koyarwa, muna faɗin gaskiya ta ruhaniya da kalmomin ruhaniya. ¹⁴ Mutumin da ba shi da Ruhu, ba ya yarda da abubuwan da suka fita daga Ruhun Allah, domin wauta ce a gare shi. Ba kuwa zai fahimce su ba, domin ta Ruhu ne ake fahimtarsu. ¹⁵ Mutumin ruhaniya yakan gwada dukan abubuwa, amma shi kansa ba ya karkashin shari'ar mutum.

¹⁶ “Wa ya taɓa sanin hankalin Ubangiji,

har da zai koya masa?”†

Amma muna da tunani iri na Kiristi ne.

3

A kan tsattsaguwa a cikin ikkilisiya

¹ 'Yan'uwa, ban iya yi muku magana kamar masu ruhaniya ba, sai dai kamar masu halin mutuntaka, jarirai cikin bin Kiristi kawai. ² Na ba ku madara ba abinci mai tauri ba, domin ba ku balaga ba a lokacin. Kai, har yanzu

* 2:9 Ish 64.4 † 2:16 Ish 40.13

ma, ba ku balaga ba. ³ Har yanzu kuna rayuwa bisa ga halin mutuntaka. Da yake akwai kishi da faɗace-faɗace a cikinku, ba rayuwa irin ta halin mutuntaka ke nan kuke yi ba? Kuma ba rayuwa irin ta mutane ce kawai kuke yi ba? ⁴ Gama sa'ad da wani ya ce, "Ni na Bulus ne," wani kuma ya ce, "Ni na Afollos ne," ba rayuwa irin ta mutane ke nan kuke yi ba?

⁵ Shin, wane ne Afollos? Wane ne kuma Bulus? Ai, bayi ne kawai waɗanda ta wurinsu kuka gaskata, kamar yadda Ubangiji ya ba kowannensu aikinsa. ⁶ Ni na shuka iri, Afollos kuma ya yi banruwa, amma Allah ne ya sa irin ya yi girma. ⁷ Don haka, da wanda ya yi shuki, da wanda ya yi banruwa, ba a bakin kome suke ba, sai dai Allah kaɗai, mai sa abubuwa su yi girma. ⁸ Mutumin da ya yi shuki, da mutumin da ya yi banruwa nufinsu ɗaya ne, kuma kowannensu zai sami lada gwargwadon aikinsa. ⁹ Gama mu abokan aiki ne na Allah; ku kuwa gonar ce ta Allah, ginin Allah kuma.

¹⁰ Ta wurin alherin da Allah ya ba ni, na kafa tushen gini kamar kwararren magini, wani kuma dabam yana gini a kai. Amma kowa yā lura da yadda yake gini. ¹¹ Gama babu wanda zai iya kafa wani tushen gini dabam da wanda aka riga aka kafa, wanda yake Yesu Kiristi. ¹² In wani ya yi gini a kan tushen ginin nan da zinariya, azurfa, duwatsu masu daraja, itace, ciyawa ko kara, ¹³ aikin zai bayyana kansa, domin za a nuna shi a sarari a Ranar. Wuta ce za tā bayyana aikin, wutar kuwa za tā gwada ingancin aikin kowa. ¹⁴ In abin da kowane mutum ya gina ya tsaya, zai sami lada. ¹⁵ In ya kone, zai yi hasara, amma zai sami ceto, sai dai kamar wanda ya bi ta tsakiyar wuta ne.

¹⁶ Ashe, ba ku sani ba cewa ku kanku haikalin Allah ne, Ruhun Allah kuma yana zaune a cikinku? ¹⁷ Duk wanda ya bata haikalin Allah, Allah zai bata shi, don haikalin Allah mai tsarki ne, ku ne kuwa haikalin nan.

¹⁸ Kada ku rudī kanku. In waninku yana tsammani cewa yana da hikima, yadda duniya ta ɗauki hikima, to, sai ya mai da kansa "wawa" don yā zama mai hikima. ¹⁹ Gama hikimar duniyan nan, wauta ce a gaban Allah, kamar yadda yake a rubuce cewa, "Yakan kama masu hikima a cikin makircinsu"*; ²⁰ kuma a rubuce yake cewa, "Ubangiji ya san dukan tunanin masu hikima banza ne." ²¹ Saboda haka, kada wani yā yi takama da mutum! Gama kome naku ne, ²² ko Bulus ko Afollos ko Kefas ko duniya ko rai ko mutuwa

* 3:19 Ayu 5.13

ko abubuwa na yanzu ko na nan gaba, ai, duka naku ne, ²³ ku kuwa na Kiristi ne, Kiristi kuma na Allah ne.

4

Manzannin Kiristi

¹ Saboda haka, ya kamata mutane su dauke mu a matsayin bayin Kiristi, da kuma a matsayin waƙanda aka ba su amanar asirin abubuwan Allah. ² Yanzu fa, ana bukatar waƙanda aka ba su rikon amana, dole su zama masu aminci. ³ Karamin abu ne a gare ni a ce ku ne za ku gwada ni, ko kuwa a gwada ni a wata kotun mutane, ai, ko ni kaina ba na yanka wa kaina hukunci. ⁴ Lamirina bai ba ni laifi ba, sai dai wannan bai mai da ni marar laifi ba. Ubangiji ne mai hukunta ni. ⁵ Saboda haka, kada ku shari'anta kome tun lokaci bai yi ba. Ku jira sai Ubangiji ya zo. Zai bayyana abin da yake a boye a cikin duhu a sarari, zai kuma tone nufin zukan mutane. A lokacin ne fa kowa zai karfi yabo daga wurin Allah daidai gwargwado.

⁶ To, fa 'yan'uwa, ga zancen waƙannan abubuwa, na misalta su ne ga kaina, da kuma Afollos saboda ku, don ku yi koyi da mu a kan abin da ake nufi da cewa, "Kada ku zarce abin da yake a rubuce." Ta haka, ba za ku yi takama da wani mutum fiye da wani ba. ⁷ Wa ya ce ka fi sauran mutane? Me kuma kake da shi, wanda ba karfa ka yi ba? In kuma karfa ka yi, me ya sa kake takama kamar ba karfa ba ne ka yi?

⁸ Kun riga kun sami duk abin da kuke nema! Kun riga kun yi arziki! Kun zama sarakuna, kun kuma zama haka ɗin ba tare da mu ba! Da a ce kun riga kun zama sarakuna mana da sai mu zama sarakuna tare da ku! ⁹ Gama a ganina fa, Allah ya baje mu manzanni a karshen jerin gwanon, a matsayin mutanen da aka hukunta ga mutuwa a filin wasanni. Mun zama abin kallo ga dukan duniya, ga mala'iku da kuma mutane. ¹⁰ Mun zama masu wauta saboda Kiristi, ku kuwa kuna da hikima sosai a cikin Kiristi! Ba mu da karfi, amma ku kuna da karfi! Ana girmama ku, mu kuwa ana kasantar da mu! ¹¹ Har ya zuwa wannan sa'a, yunwa da kishirwa muke ciki, muna sanye da tsummoki, ana wulakanta mu, ba mu kuma da gida. ¹² Muna aiki da gaske da hannuwanmu. In aka la'anta mu, mukan sa albarka. In aka tsananta mana, mukan jimre; ¹³ in aka bata mana suna, mukan mayar da alheri. Har ya zuwa wannan lokaci, mu ne kamar jujin duniya, abin kyamar kowa.

¹⁴ Ba don in kunyata ku ba ne na rubuta wannan, sai dai don in gargade ku a kan cewa ku 'ya'yana ne, kaunatattu.

¹⁵ Ko da kuna da iyayen riƙo dubu goma cikin Kiristi, ba ku da ubanni da yawa, gama a cikin Kiristi Yesu, na zama mahaifi a gare ku, ta wurin bishara. ¹⁶ Saboda haka, ina roƙonku ku yi koyi da ni. ¹⁷ Saboda wannan dalili ina aika muku Timoti, ɗana, wanda nake ƙauna, mai aminci kuma a cikin Ubangiji. Zai tunashe ku game da yadda za ku bi Kiristi Yesu da kuma yadda ya yi daidai da yadda nake koyarwa a ko'ina, a kowace ikkilisiya.

¹⁸ Waɗansunku suna tsammani ba zan zo wurinku ba har suna ɗagankai. ¹⁹ Amma in Ubangiji ya yarda zan zo wurinku ba da daɗewa ba. Sa'an nan zan bincike ko masu wannan yawan ɗagan kan nan suna da wani iko. ²⁰ Gama mulkin Allah ba cika baki ba ne, sai dai ga iko. ²¹ Wanne kuƙa fi so in na zo? Kuna so in tsananta muku ko in zama mai hankali da kuma saukinkai?

5

A yi waje da ɗan'uwa mai halin lalata

¹ Ana ba da labari cewa ana lalata a cikinku, irin da ba a ma samu a cikin masu bautar gumaka. Har mutum yana kwana da matar mahaifinsa. ² Har ya zama muku abin taƙama! Ashe, bai kamata ku cika da bakin ciki ku kuma daina zumunci da mutumin da yake aikata wannan ba? ³ Ko da yake ba na nan tare da ku cikin jiki, ina tare da ku a cikin ruhu. Na riga na yanke wa wanda ya aikata wannan hukunci, kamar dai ina tare da ku. ⁴ Saboda haka sa'ad da kun taru ikon Ubangijinmu Yesu kuma yana nan, ni ma ina tare da ku. ⁵ Ku miƙa irin wannan mutum ga Shaidan, don a hallaka halin nan na mutuntaka, ruhunsa kuma yã sami ceto a ranar da Ubangiji zai dawo.

⁶ Ku daina taƙama. Ba ku san cewa ɗan ƙanƙanin yisti ne yakan sa dukan curin burodi yã kumbura ba? ⁷ Ku kawar da tsohon yisti don ku zama kamar sabon curi da aka yi babu yisti yadda dai kuke. Gama an miƙa Kiristi Dan Ragon Bikin Ketarewarmu. ⁸ Saboda haka, sai mu kiyaye Bikin ba da burodi mai tsohon yisti ba, ba kuma da yisti na keta da mugunta ba, sai dai da burodi marar yisti na sahihanci da na gaskiya.

⁹ Na rubuta muku cikin wasikata, kada ku yi haɗa kai da masu aikin lalata. ¹⁰ Ko kusa, ba na nufin fasikai marasa bi, ko makwaɗaita da mazambata, ko matsafa, don in haka ne, sai yã zama dole ku fita daga duniya. ¹¹ Yanzu dai ina rubuta muku cewa kada ku haɗa kai da duk mai kiran kansa ɗan'uwa, amma yana fasikanci, ko kwaɗayi, ko bautar gumaka, ko faɗa suna, ko mashayi, ko mazambaci. Kada ku ko ci abinci da irin wannan mutum. ¹² Me zai kai

yin hukunci ga wafanda ba 'yan ikkilisiya ba. Ai, wafanda suke 'yan ikkilisiya ne za ku hukunta. ¹³ Allah zai hukunta wafanda ba namu ba. "Ku yi waje da irin mugun mutumin nan daga cikinku."*

6

Kaiwa juna kotu

¹ In wani a cikinku yana da damuwa da wani, don me zai kai kara a gaban marasa bi, maimakon yā kai kara a gaban tsarkaka? ² Ba ku san cewa tsarkaka ne za su yi wa duniya shari'a ba? In kuwa za ku yi wa duniya shari'a, ai, kun isa ku yi shari'a a kan kananan damuwoyi ke nan. ³ Ba ku san cewa za mu yi wa mala'iku shari'a ba? Balle al'amuran da suka shafi duniyan nan! ⁴ Saboda haka, in kuna da damuwa game da irin wafannan al'amura, sai ku nada alkalai ko cikin wafanda ba kome ba ne a ikkilisiya! ⁵ Na fadi haka ne don ku ji kunya. Ashe, ba za a iya samun wani a cikinku mai hikima wanda zai iya sasanta tsakanin masu bi ba? ⁶ Me zai sa dfan'uwa yā kai karar dfan'uwa, a gaban marasa bi?

⁷ Karar junanku ma da kuke yi, ai, kāsawa ce a gare ku. Ba gara ku hakura a cuce ku ba? Ku kuma hakura ko an zambace ku? ⁸ Amma ga shi ku da kanku kuna cuta, kuna kuma zamba, har ma ga 'yan'uwanku ne kuke yi wannan. ⁹ Ba ku sani ba cewa mugaye ba za su gāji mulkin Allah ba? Kada fa a rufe ku. Ba masu fasikanci ko masu bautar gumaka ko masu zina ko karuwan maza, ko 'yan daudu, ¹⁰ ko farayi ko masu kwadayi ko mashaya ko masu bata suna ko masu zamba da za su gāji mulkin Allah. ¹¹ Haka wafansu a cikinku ma suke a dā. Amma an wanke ku, an tsarkake ku, aka kuma sa kuka zama marasa laifi cikin sunan Ubangijinmu Yesu Kiristi da kuma ta wurin Ruhun Allahnmu.

Fasikanci

¹² "Ina da dama in yi kome," sai dai ba kome ba ne yake da amfani. "Ina da dama in yi kome" sai dai ba abin da zai mallake ni. ¹³ "An yi abinci domin ciki ne, ciki kuma domin abinci." Amma Allah zai hallaka su duka. Ba a yi jiki saboda fasikanci ba, sai dai domin Ubangiji, Ubangiji kuma domin jiki. ¹⁴ Ta wurin ikonsa, Allah ya tashe Ubangiji daga matattu, haka zai tashe mu mu ma. ¹⁵ Ba ku sani ba cewa jikunanku gaɓoɓin Kiristi ne kansa? Zai kyautu in d'auki gaɓoɓin Kiristi in haɗa da jikin karuwa? Sam! ¹⁶ Ba ku

* 5:13 M Sh 17.7; M Sh 19.19; M Sh 21.21; M Sh 22.21,24; M Sh 24.7

san cewa shi wanda ya haɗa jikinsa da karuwa sun zama ɗaya a cikin jiki ke nan ba? Gama an ce, “Biyun za su zama jiki ɗaya.”* ¹⁷ Wanda kuwa ya haɗa jikinsa da Ubangiji ya zama ɗaya da shi ke nan a ruhu.

¹⁸ Ku guji fasikanci. Duk sauran zunubai da mutum yakan aikata suna waje da jikinsa, amma mai yin fasikanci, yana ɗaukar alhalin jikinsa ne. ¹⁹ Ba ku san cewa jikin nan naku haikalin Ruhu Mai Tsarki ba ne wanda yake cikinku yake kuma daga Allah? Ku ba na kanku ba ne; ²⁰ saye ku fa aka yi da tsada, saboda haka, sai ku girmama Allah da jikinku.

7

Aure

¹ To, game da zancen da kuka rubuto. Yana da kyau mutum yā zauna ba aure.* ² Amma da yake fasikanci ya yi yawa, ya kamata kowane mutum yā kasance da matarsa, kowace mace kuma da mijinta. ³ Ya kamata miji yā cika hakkinsa na aure ga matarsa. Haka kuma matar ta yi ga mijinta. ⁴ Jikin matar ba nata ne kaɗai ba, amma na mijinta ne ma. Haka ma jikin mijin, ba na shi ne kaɗai ba, amma na matarsa ne ma. ⁵ Kada ku fi kwana da juna sai ko kun yarda a junanku kuma na ɗan lokaci, don ku himmantu ga addu'a. Sa'an nan ku sāke haɗuwa don kada Shaɗan yā jarrabce ku saboda rashin kamewarku. ⁶ Wannan fa shawara ce nake ba ku, ba umarni ba. ⁷ Da ma a ce dukan maza kamar ni suke mana. Sai dai kowa da irin baiwar da Allah ya yi masa; wani yana da wannan baiwa, wani kuwa wancan.

⁸ To, ga marasa aure da gwauraye kuwa ina cewa yana da kyau su zauna haka ba aure, yadda nake. ⁹ Sai dai in ba za su iya kame kansu ba, to, su yi aure, don yā fi kyau a yi aure, da sha'awa ta sha kan mutum.

¹⁰ Ga waɗanda suke da aure kuwa ina ba da wannan umarni (ba ni ba, amma Ubangiji) cewa kada mace ta rabu da mijinta. ¹¹ In kuwa ta rabu da shi, sai ta kasance ba aure, ko kuma ta sāke shiryawa da mijinta. Kada miji kuma yā saki matarsa.

¹² Ga sauran kuwa (ni ne fa na ce ba Ubangiji ba), in wani ɗan'uwa yana da mata wadda ba mai bi ba ce, kuma tana so ta zauna tare da shi, kada yā sake ta. ¹³ In kuma mace tana da miji wanda ba mai bi ba ne, kuma yana so yā zauna tare da ita, kada tā kashe auren. ¹⁴ Don miji marar ba da gaskiya an tsarkake shi ta wurin matarsa. Mace marar ba da gaskiya kuma an tsarkake ta ta wurin mijinta. In ba

* **6:16** Far 2.24 * **7:1** Ko kuwa “Ya fi kyau kada mutum yā yi jima'i da mace.”

haka ba 'ya'yanku ba za su zama da tsarki ba, amma kamar yadda yake, su masu tsarki ne.

¹⁵ Amma in marar bi dfin ya raba auren, a kyale shi. A irin wannan hali, babu tilas a kan wani, ko wata mai bi. Allah ya kira mu ga zaman lafiya ne. ¹⁶ Ke mace, kin sani ne, ko ke ce za ki ceci mijinki? Kai miji, ka sani ne, ko kai ne za ka ceci matarka?

¹⁷ Duk da haka, sai kowa yā kasance a rayuwar da Ubangiji ya sa shi da kuma wanda Allah ya kira shi. Umarnin da na kafa a dukan ikkilisiyoyi ke nan. ¹⁸ In an riga an yi wa mutum kaciya sa'ad da aka kira shi, to, kada yā zama marar kaciya. In an kira mutum sa'ad da yake marar kaciya, to, kada a yi masa kaciya. ¹⁹ Kaciya ba wani abu ba ne, rashin kaciya kuma ba wani abu ba ne. Kiyaye umarnin Allah shi ne muhimmin abu. ²⁰ Ya kamata kowa yā kasance a matsayin da yake ciki sa'ad da Allah ya kira shi.

²¹ Kai bawa ne sa'ad da aka kira ka? Kada wannan yā dame ka, sai dai in kana iya samun 'yanci, sai ka yi amfani da wannan dama. ²² Gama wanda yake bawa sa'ad da Ubangiji ya kira shi, 'yantacce ne na Ubangiji; haka ma, wanda yake 'yantacce sa'ad da aka kira shi, bawa ne na Kiristi. ²³ Da tsada fa aka saye ku, kada ku zama bayin mutane. ²⁴ 'Yan'uwa, a duk matsayin da mutum yake sa'ad da aka kira shi, sai yā kasance haka a sabuwar dangantakarsa da Allah.

²⁵ To, game da budurwai. Ba ni da wani umarni daga Ubangiji, sai dai na yanke hukunci a matsayi wanda yake amintacce ta wurin jinkan Ubangiji. ²⁶ Saboda kuncin rayuwar da ake ciki, ina gani ya fi kyau ku kasance yadda kuke. ²⁷ In kuna da aure, kada ku nemi kashe auren. In ba ku da aure, kada ku nemi yin aure. ²⁸ Amma idan ka riga ka yi aure, to, ba laifi, ba zunubi ba ne, kuma idan yarinya† ta yi aure, ba tā yi laifi ba. Sai dai waƙanda suka yi aure za su fuskanci damuwoyi masu yawa a cikin rayuwa, ni kuwa ina so in fissa su daga wannan.

²⁹ 'Yan'uwa, abin da nake nufi shi ne, lokaci ya rage kaƙan. Daga yanzu, waƙanda suke da mata ya kamata su yi rayuwa kamar ba su da su; ³⁰ waƙanda suke kuka kuma kamar ba kuka suke yi ba, waƙanda suke farin ciki kuwa kamar ba farin ciki suke yi ba. Waƙanda suka sayi abu su yi kamar ba nasu ba ne; ³¹ masu amfani da kayan duniya kuwa, kada su dukufa a cikinsu. Gama duniyan nan a yadda take mai shudewa ce.

† 7:28 yarinya. Da Girik an rubuta "budurwa" ne nan

³² Zan so ku 'yantu daga damuwa. Mutum marar aure ya damu ne da al'amuran Ubangiji, yadda zai gamshi Ubangiji. ³³ Amma mutumin da yake da aure yakan damu ne da al'amuran wannan duniya, yadda zai gamshi matarsa ³⁴ hankalinsa a rabe yake. Mace marar aure ko kuwa budurwa ta damu ne da al'amuran Ubangiji. Nufinta shi ne ta ba da kanta ga Ubangiji cikin jiki da ruhu. Amma mace da take da aure ta damu ne da al'amuran wannan duniya, yadda za ta gamshi mijinta. ³⁵ Na fada haka don amfaninku ne, ba don in kuntata muku ba. Sai dai don ku yi rayuwa a hanyar da ta dace da nufin ku himmantu ga bautar Ubangiji ba da raba hankali ba.

³⁶ In mutum ya ga cewa ba ya nuna halin da ya kamata ga budurwar da ya yi alkawarin aure da ita, in kuma shekarunta suna wucewa, shi kuma ya ga ya kamata ya yi aure, to, sai ya yi. Ba zunubi ba ne. Ya kamata su yi aure. ³⁷ Amma mutumin da ya riga ya yanke shawara a ransa, wanda kuma ba lalle ba ne amma yana iya shan kan nufinsa, kuma ya riga ya zartar a zuciyarsa ba zai auri budurwar ba, wannan mutum ma ya yi abin da ya dace. ³⁸ Don haka, wanda ya auri budurwar ya yi daidai, amma wanda bai aure ta ba ya ma fi.‡

³⁹ Mace tana haɗe da mijinta muddin yana da rai. Amma in mijinta ya mutu, tana da 'yanci ta auri wanda take so. Amma fa, sai mai bin Ubangiji. ⁴⁰ A nawa ra'ayi, za ta fi jin dadi in ta zauna haka, a ganina kuwa ina ba ku shawara ce daga Ruhun Allah da na ce haka.

8

Abincin da aka miƙa wa gumaka

¹ To, game da abincin da aka miƙa hadaya ga gumaka kuwa. Mun san cewa dukanmu muna da ilimi. Ilimi yakan kawo girman kai, amma kauna takan gina. ² Mutumin da yake tsammani ya san abu, sanin da yake da shi bai isa ba. ³ Amma mutumin da yake kaunar Allah, Allah yana sane da shi.

⁴ To, game da cin abincin da aka miƙa hadaya ga gumaka kuwa, mun san cewa "Gunki ba kome ba ne a duniya",

‡ **7:38** Ko kuwa ³⁶ In wani yana tsammani cewa ba ya yin wa 'yarsa abin da ya dace, in kuma shekarunta suna karuwa, ya kuwa ji ya kamata ta yi aure, sai ya yi yadda ya ga ya dace. Bai yi zunubi ba. Ya kamata ya bar ta ta yi aure. ³⁷ Amma mutumin da ya warware batun a zuciyarsa, wanda ba ya karkashin tilas amma yana iya sarrafa nufinsa, wanda kuma ya yanke shawara ya bar budurwarsa ba aure, wannan mutum ma ya yi abin da yake daidai. ³⁸ Saboda haka, wanda ya ba da budurwarsa a aure ya yi daidai, amma wanda bai ba da ita ga aure ba ya ma yi abin da ya fi.

kuma “Babu wani Allah sai dai ɗaya.” ⁵ Gama ko da akwai abubuwan da ake ce da su alloli, a sama ko a kasa (don kuwa akwai “alloli” da “iyayengiji” da yawa), ⁶ duk da haka a gare mu dai akwai Allah ɗaya kafai, Uba, wanda dukan abubuwa suke daga gare shi, wanda kuma saboda shi ne muke rayuwa, kuma akwai Ubangiji ɗaya, Yesu Kiristi, wanda ta wurinsa ne aka yi dukan abu, ta wurinsa ne kuma muke rayuwa.

⁷ Amma ba kowa ne ya san wannan ba. Har yanzu, waɗansu mutane sun saba da tunani cewa gumaka ainihi ne, saboda haka sa’ad da suka ci irin abincin nan, sukan ɗauka cewa kamar an miƙa wa ga gunki ne, kuma da yake lamirinsu ba ƙarfi, yakan ƙazantu. ⁸ Gaskiya ne cewa ba ma samun yardar Allah ta wurin abin da muke ci. Ba ma rasa wani abu idan ba mu ci ba, kuma ba ma ƙaru da wani abu in muka ci.

⁹ Sai dai ku yi hankali, kada yin amfani da ‘yancinku yā zama abin sa tuntuɓe ga marasa ƙarfi. ¹⁰ Gama in wani wanda lamirinsa ba shi da ƙarfi ya gan ka, kai da kake da wannan sani, kana ci a haikalin gumaka, ashe, ba zai sami ƙarfin halin cin abin da aka miƙa wa gumaka ba? ¹¹ Saboda haka ta wurin sanin nan naka sai ka sa wannan ɗan’uwa marar ƙarfi wanda Kiristi ya mutu domin sa yā hallaka. ¹² Sa’ad da ka rushe lamiri mai bi marar ƙarfi, ka yi wa Kiristi zunubi ke nan. ¹³ Saboda haka, in abin da nake ci zai sa ɗan’uwana yā yi zunubi, ba zan ƙara cin nama ba, don kada in sa shi yā yi tuntuɓe.

9

Hakkin manzo

¹ Ba ni da ‘yanci ne? Ni ba manzo ba ne? Ni ban gan Yesu Ubangijinmu ba ne? Ba ku ne sakamakon aikina cikin Ubangiji ba? ² Ko da waɗansu ba su ɗauke ni a matsayin manzo ba, tabbatacce, ni manzo ne a gare ku! Gama ku ne hatimin manzancina a gaban Ubangiji.

³ Wannan ita ce ƙariyata ga waɗanda suke tuhumata game da manzancina. ⁴ Ba mu da ‘yancin ci da sha ne? ⁵ Ba mu da ‘yancin tafiya tare da matar da muka aura mai bi kamar sauran manzanni da ‘yan’uwan Ubangiji da kuma Kefas suke yi? ⁶ Ko ni da Barnabas ne kawai ba mu da ‘yanci a ɗauke mana aikin ci da kai?

⁷ Wa yake ciyar da kansa yayinda yake aikin soja? Wa yake shukar gonar inabi, da ba ya cin amfaninta? Wa yake kiwon garke, da ba ya sha madararsa? ⁸ Ina faɗin wannan bisa ga ra’ayin mutum kawai ne? Ashe, Doka ma ba tā faɗa haka ba? ⁹ Gama yana a rubuce a cikin Dokar

Musa cewa, “Kada ka sa wa saniya takunkumi sa’ad da yake sussukar hatsi.”* Kuna tsammani a kan shanu ne Allah ya damu sa’ad da ya ce haka? ¹⁰ Babu shakka, ya yi maganan nan saboda mu ne. Ko ba haka ba? I, an rubuta wannan saboda mu ne, domin sa’ad da mai noma yake noma, mai sussuka kuma yana sussuka, suna wannan ne da bege za su sami rabonsu daga girbin. ¹¹ In muka shuka iri na ruhaniya a cikinku, ashe, bai kamata mu yi girbin abin biyan bukatarmu daga gare ku ba? ¹² In wafansu suna samun wannan taimako daga gare ku, ashe, mu ba mu fi cancanta mu samu ba?

Amma ba mu yi amfani da wannan ‘yancin ba. A maimakon haka, mun jure da kome, domin kada mu hana bisharar Kiristi yafuwa.

¹³ Ashe, ba ku san cewa wafanda suke hidima a haikali suna samun abincinsu daga haikali ba ne, wafanda kuma suke hidima a bagade suna samun rabo a hadayar da suka miƙa ba ne? ¹⁴ Haka ma Ubangiji ya umarta cewa ya kamata wafanda suke wa’azin bishara, su sami abin biyan bukatarsu daga bisharar.

¹⁵ Amma ban yi amfani da ko ɗaya daga cikin wafannan ‘yancin ba. Ba kuma ina rubuta muku wannan da fata za ku yi mini wafannan abubuwa ba ne. Gwamma in mutu, da wani yā hana ni wannan abin takama. ¹⁶ Duk da haka, sa’ad da ina wa’azin bishara, ba na takama, domin tilas ne a gare ni in yi wa’azi. Kaitona, in ban yi wa’azin bishara ba! ¹⁷ In na yi wa’azi da yardar rai, ina da lada; in ba da yardar rai ba, ina dai cika amana da aka danka mini ne. ¹⁸ To, mene ne ladana? Ladana kadai shi ne, in yi wa’azin bishara, in kuma yi shi a kyauta, yadda ba zan yi amfani da ‘yancina cikin wa’azin ba.

¹⁹ Ko da yake ina da ‘yanci ba na kuma karkashin kowa, na mai da kaina bawa ga kowa, domin in rinjayi mutane da yawa. ²⁰ Ga Yahudawa na zama kamar mutumin Yahuda, domin in rinjayi Yahudawa. Ga wafanda suke karkashin doka kuma, na zama kamar wanda yake karkashin Dokar (ko da yake ni kaina ba na karkashin Doka), domin in rinjayi wafanda suke karkashin Doka. ²¹ Ga wafanda ba su da Dokar kuwa, na zama kamar wanda ba shi da Dokar (ko da yake ba ni da ‘yanci daga dokar Allah, amma ina karkashin dokar Kiristi), domin in rinjayi wafanda ba su da dokar. ²² Ga wafanda ba su da karfi, na zama marar karfi, domin in rinjayi wafanda ba su da karfi. Na zama dukan abu ga dukan mutane, domin ko ta yaya in zai yiwu,

* 9:9 M Sh 25.4

in ceci waƙansu. ²³ Ina yin dukan waƙannan ne saboda bishara, domin in sami rabo a cikin albarkarta.

²⁴ Ba ku sani ba cewa a gasar gudu, dukan masu gudu sukan yi gudu, amma guda ne kaƙai yakan sami lada? To, sai ku yi gudu yadda za ku sami lada. ²⁵ Duk 'yan wasan gasa sukan hori kansu sosai. Sukan yi haka domin su sami rawanin da ba zai daƙe ba. Amma mu muna yi ne domin mu sami rawanin da zai dawwama. ²⁶ To, ni fa ba gudu nake yi kamar mai gudu ba wurin zuwa ba. Dambena kuma ba naushin iska nake yi ba. ²⁷ A'a, ina horon jikina in mai da shi bawana, saboda bayan na yi wa waƙansu wa'azi, ni kaina kada in kasa cancantar samun lada.

10

Gargadi daga tarihin Isra'ila

¹ Ba na so ku kasance da rashin sani, 'yan'uwa, cewa dukan kakannin-kakanninmu sun yi tafiya a karkashin girgije, dukansu kuma suka bi ta tsakiyar teku. ² An yi wa dukansu baftisma ga bin Musa a cikin girgije da kuma cikin teku. ³ Dukansu sun ci abincin ruhaniya guda ⁴ suka kuma sha ruwan ruhaniyan nan guda; gama sun sha daga dutsen ruhaniya nan, wanda ya yi tafiya tare da su, wannan dutsen kuwa Kiristi ne. ⁵ Duk da haka, Allah bai ji daƙin yawancinsu ba; gawawwaminsu kuwa suka bazu ko'ina a cikin hamada.

⁶ To, waƙannan abubuwa misalai* ne a gare mu, kada mu yi marmarin mugayen abubuwa, kamar yadda suka yi. ⁷ Kada ku zama masu bautar gumaka, yadda waƙansunsu suka zama; kamar yadda yake a rubece cewa, "Mutanen suka zauna don su ci su kuma sha, suka kuma tashi suka shiga rawa ta rashin kunya."† ⁸ Kada fa mu yi fasikanci yadda waƙansunsu suka yi, har a rana guda mutane dubu ashirin da uku a cikinsu suka mutu. ⁹ Kada mu gwada Kiristi yadda waƙansunsu suka yi, har macizai suka kakkashe su. ¹⁰ Kada kuma ku yi gunaguni yadda waƙansunsu suka yi, har mala'ika mai hallakarwa ya hallaka su. ¹¹ Waƙannan abubuwa sun same su ne, domin su zama abubuwan koyi, aka kuma rubuta su domin a gargade mu, mu da karshen zamani ya zo mana. ¹² Saboda haka in kana tsammani kana tsaye ne, to, ka yi hankali kada ka faƙi! ¹³ Ba jarrabar da ta taba samunku, wadda ba a saba yi wa mutum ba. Allah mai aminci ne; ba zai bari a jarrabce ku fiye da karfinku ba. Amma in aka jarrabce ku, zai nuna muku mafita, domin ku iya cin nasara.

* **10:6** Ko kuwa ire-ire; haka ma a aya 11 † **10:7** Fit 32.6

Bukukkuwan gumaka da cimar Ubangiji

¹⁴ Saboda haka abokaina kaunatattu, ku guje wa bautar gumaka. ¹⁵ Ina magana da ku a kan ku mutane ne fa masu azanci; ku duba da kanku ku ga abin da nake fafa. ¹⁶ Kwaf nan na godiya da muke yin godiya da shi, ashe ba tarayya ce a cikin jinin Kiristi ba? Wannan burodi kuma da muke karya mu ci, ashe, ba tarayya ne a cikin jikin Kiristi ba? ¹⁷ Da yake burodin nan daya ne, ashe kuwa, mu da muke da yawa jiki daya ne, gama dukanmu muna ci daga burodi nan guda.

¹⁸ Ku dubi mutanen Isra'ila mana. Ashe, wafanda suke cin hadayu, ba daya suke da juna cikin cin hadayun da aka miƙa a bagade ba? ¹⁹ To, me kuke tsammani nake nufi a nan? Hadayar da aka miƙa wa gunki ce wani abu, ko kuma gunkin ne wani abu? ²⁰ A'a, ina nufin akan miƙa hadayun da masu bautar gumaka suka wa aljanu ne, ba Allah ba. Ba na so ku zama daya da aljanu. ²¹ Ba zai yiwu ku sha daga kwaf na Ubangiji ku kuma sha daga kwaf na aljanu ba, ba ya yiwuwa ku ci a teburin Ubangiji, ku kuma ci a teburin aljanu. ²² Ashe, so muke mu tsokani Ubangiji ya yi kishi? Mun fi shi karfi ne?

'Yancin mai bi

²³ "Ana da dama a yi kome" sai dai ba kome ba ne yake da amfani. "Ana da dama a yi kome" sai dai ba kome ba ne mai ginawa. ²⁴ Kada wani yā kula da kansa kawai, sai dai yā kula da wafansu kuma. ²⁵ Ku ci kowane abin da ake sayarwa a kasuwar nama ba sai kun tambaya ba don kada lamiri yā damu da inda abin ya fito, ²⁶ gama "Duniya da duk abin da yake cikinta na Ubangiji ne."[‡]

²⁷ In wani marar bi ya gayyace ku cin abinci kuka kuwa yarda ku je, sai ku ci ko mene ne da aka sa a gabanku, ba tare da tambaya don kada lamiri yā damu da inda abin ya fito. ²⁸ Sai dai in wani ya ce muku, "Ai, wannan an miƙa ne wa gunki," to, kada ku ci, saboda duban mutuncin wannan da ya gaya muku, don kuma lamiri yā kasance babu laifi ²⁹ ina nufin lamirin wancan mutum ne fa, ba naku ba. Don me lamirin wani zai shari'anta 'yancina? ³⁰ In na ci abinci da godiya, don me za a zarge ni a kan abin da na ci da godiya ga Allah?

³¹ Saboda haka, duk abin da kuke yi, ko ci ko sha, ku yi shi duka saboda daukar Allah. ³² Kada ku sa wani yā yi tuntube, ko mutumin Yahuda ne, ko mutumin Al'ummai ko kuma ikkilisiyar Allah ³³ kamar dai yadda nake koƙarin faranta wa kowa rai, ta kowace hanya. Gama ba don kaina

kadai nake yi ba, sai dai don amfanin mutane da yawa, don su sami ceto.

11

¹ Ku bi gurbina, kamar yadda ni nake bin gurbin Kiristi.

Da'a cikin sujada

² Ina yabonku saboda kuna tunawa da ni a cikin kowane abu, kuna kuma riƙe da koyarwar,* yadda na ba ku. ³ To, ina so ku gane cewa shugaban kowane namiji Kiristi ne, shugaban mace namiji ne, shugaban Kiristi kuma Allah ne. ⁴ Kowane namijin da ya yi addu'a ko annabci da kansa a rufe ya jawo kunya wa kansa. ⁵ Duk macen da ta yi addu'a ko annabci da kanta a buƙe kuwa ta rena kanta, ya zama kamar an aske kanta ke nan. ⁶ In mace ba ta so ta rufe kanta, to, sai ta aske gashinta; in kuwa abin kunya ne mace ta yanke ko ta aske gashinta, to, sai ta rufe kanta.

⁷ Namiji kuwa bai kamata ya rufe kansa ba,† da yake shi kamannin Allah ne, da kuma darajar Allah, amma mace dai, darajar namiji ne. ⁸ Gama namiji bai fito daga mace ba, sai dai mace ce ta fito daga namiji. ⁹ Ba a kuma halicci namiji don mace ba, sai dai mace don namiji. ¹⁰ Don haka, saboda wannan, da kuma saboda mala'iku, dole mace ta ɗaura wani abu a kanta. ¹¹ Duk da haka a cikin Ubangiji, mace ba a rabe take da namiji ba, namiji kuma ba a rabe yake da mace ba. ¹² Kamar yadda mace ta fito daga namiji, haka kuma aka haifi namiji ta wurin mace. Sai dai kowane abu daga Allah yake.

¹³ Ku kanku duba mana. Ya yi kyau mace ta yi addu'a ga Allah da kanta a buƙe? ¹⁴ Kai, yadda halitta take ma, ai, ta koya muku cewa in namiji yana da dogon gashi, abin kunya ne a gare shi, ¹⁵ amma in mace tana da dogon gashi, ai, daraja ce a gare ta. Gama an ba ta dogon gashi saboda rufe kanta ne. ¹⁶ In akwai mai gardama da wannan, to, mu dai ba mu da wata al'ada, haka ma ikkilisiyoyin Allah.

Cimar Ubangiji

¹⁷ Game da umarnan nan dai, ban yaba muku ba, domin taruwarku ba ta kirki ba ce, ɓarna ce. ¹⁸ Da farko dai, na ji cewa sa'ad da kuka taru a matsayin ikkilisiya, akwai

* **11:2** Ko kuwa al'adu † **11:7** Ko kuwa ⁴ Duk namijin da ya yi addu'a ko annabci da dogon gashin kai, ya rena kansa. ⁵ Duk macen da ta yi addu'a ko annabci ba tare da ta rufe gashin kanta ba kuwa ta rena kanta, ta yi kama da ɗaya a cikin "matan da aka yi wa aski." ⁶ In mace ba ta da abin rufuwa, sai ta kasance mai aski kwal a kanta, amma da yake abin kunya ne mace ta yanke ko ta aske kanta, ya kamata ta sa ya yi girma kuma. ⁷ Bai kamata namiji ya kasance da dogon gashin kai ba

tsattsaguwa a tsakaninku, har na fara yarda da zancen. ¹⁹ Ba shakka dole a sami bambanci a tsakaninku don a nuna wa Allah ya amince da shi a cikinku. ²⁰ Sa'ad da kuka taru, ba Cimar Ubangiji kuke ci ba, ²¹ gama yayinda kuke ci, kowa yakan ci gaba ba tare da jiran wani ba. Wani yā zauna da yunwa, wani kuma yā bugu. ²² Kai, ba ku da gidajen da za ku ci ku sha ne? Ko dai kun rena ikkilisiyar Allah ne, kuna kuma wulakanta wafanda ba su da kome? Me zan ce muku? In yabe ku ne game da wannan? A'a, ko kafan!

Cimar Ubangiji

²³ Gama abin da na karɓa daga wurin Ubangiji shi ne nake ba ku. Ubangiji Yesu, a daren da aka bashe shi, ya ɗauki burodi, ²⁴ bayan ya yi godiya, sai ya kakkarya ya ce, **“Wannan jikina ne, wanda yake dominku, ku yi wannan don tunawa da ni.”** ²⁵ Haka kuma bayan cimar, ya ɗauki kwaf, yana cewa, **“Wannan kwaf ne sabon alkawari a jinina; ku yi wannan, a duk sa'ad da kuke sha, don tunawa da ni.”** ²⁶ Gama a duk sa'ad da kuke cin wannan burodi, kuke kuma sha daga wannan kwaf, kuna shelar mutuwar Ubangiji ne har yā dawo.

²⁷ Saboda haka, duk wanda ya ci burodin ko ya sha daga kwaf na Ubangiji da rashin cancanta, ya yi laifin wulakanta jiki da jinin Ubangiji ke nan. ²⁸ Dole kowa yā bincike kansa kafin yā ci burodin yā kuma sha daga kwaf ɗin. ²⁹ Gama duk wanda ya ci ya kuma sha ba tare da fahimtar jikin Ubangiji ba, ya ci ya kuma sha wa kansa hukunci ne. ³⁰ Shi ya sa da yawa a cikinku ba su da ƙarfi, suna kuma da rashin lafiya, wafansunku kuma sun riga sun yi barci. ³¹ Amma in da za mu auna kanmu sosai, da ba za mu shiga irin hukuncin nan ba. ³² Duk da haka sa'ad da Ubangiji ya hukunta mu, ana yin mana horo ne don kada a ƙarshe a hallaka mu tare da duniya.

³³ Saboda haka 'yan'uwana, sa'ad da kuka taru don ci, ku jira juna. ³⁴ In wani yana jin yunwa, sai yā ci abinci a gida, saboda in kuka taru kada yā jawo hukunci.

Sa'ad da na zo kuma zan ba da ƙarin umarnai.

12

Baye-bayen ruhaniya

¹ To, game da baye-baye na ruhaniya, 'yan'uwa, ba na so ku kasance da rashin sani. ² Kun san cewa sa'ad da kuke masu bautar gumaka, ya zama, an shawo kanku, aka kuma ɓad da ku ga bin gumaka marasa magana. ³ Saboda haka, ina gaya muku cewa ba wani mai magana da ikon Ruhun Allah da zai ce, “Yesu la'ananne ne,” haka kuma ba wanda

zai ce, "Yesu Ubangiji ne," sai wanda Ruhu Mai Tsarki yake bi da shi.

⁴ Akwai baye-baye iri dabam-dabam, amma Ruhu ɗaya ne. ⁵ Akwai hidimomi iri-iri, amma Ubangiji ɗaya ne. ⁶ Akwai aiki iri-iri, amma duk Allah ɗaya ne yake aikata su a cikin dukan mutane.

⁷ An ba wa kowane mutum bayyanuwar Ruhu don amfanin kowa. ⁸ Ga wani, an ba shi sakon hikima ta wurin Ruhu, ga wani baiwar sakon sani ta wurin wannan Ruhu guda. ⁹ Ga wani bangaskiya ta wurin wannan Ruhu, ga wani kuma baiwar warkarwa ta wurin wannan Ruhu guda. ¹⁰ Ga wani yin ayyukan banmamaki, ga wani annabci, ga wani baiwar rarrabe ruho, ga wani baiwar magana da harsuna dabam-dabam, ga wani har wa yau iya fassarar harsuna. ¹¹ Duk waɗannan aiki ne na wannan Ruhu guda, yana kuma ba da su ga kowane mutum, yadda yake so.

¹² Jiki guda ne, ko da yake an yi shi da gabobi da yawa; gabobin kuma ko da yake da yawa suke, jiki ɗaya ne. Haka yake da Kiristi. ¹³ Dukanmu an yi mana baftisma ta wurin Ruhu guda zuwa ga jiki guda, ko Yahudawa ko Hellenawa, bawa ko 'yantacce, an kuma ba wa dukanmu wannan Ruhu guda mu sha. ¹⁴ To, ba a yi jiki da gaba ɗaya kawai ba, amma da gabobi da yawa.

¹⁵ Da kafa za ta ce, "Saboda ni ba hannu ba ce, ni ba gaɓar jiki ba ce." Wannan ba zai hana ta zama gaɓar jikin ba. ¹⁶ Da kunne zai ce, "Saboda ni ba ido ba ne, ni ba gaɓar jiki ba ne." Wannan ba zai hana shi zama gaɓar jikin ba. ¹⁷ Da a ce dukan jiki ido ne, da me za a ji? Da kuma a ce dukan jiki kunne ne, da me za a sansana? ¹⁸ Tabbatacce, Allah ya shirya gabobin jiki, kowannensu, kamar yadda yake so su zama. ¹⁹ Da a ce dukan jiki gaba ɗaya ne, da ina sauran jikin? ²⁰ Yadda yake dai, akwai gabobi da yawa, amma jiki ɗaya.

²¹ Ba dama ido ya ce wa hannu, "Ba na bukatarka ba!" Kai kuma ba zai ce wa kafafu, "Ba na bukatarku ba!" ²² A maimakon haka, gabobin jiki da ake gani kamar ba su da karfi, su ne masu muhimmanci. ²³ Kuma gabobin da muke tsammani ba su da martaba sosai, su ne mukan fi ba su girma. Sa'an nan gabobi marasa kyan gani, mun fi mai da hankali a kansu, ²⁴ gabobi masu kyan gani kuwa, ba su bukatar yawan girmamawa. Allah ya harhada jikunanmu yadda gabobin da ake gani kamar ba su da muhimmanci suna da amfani, ²⁵ don kada rarrabuwa ta kasance a jiki, sai dai gabobin jiki su kula da juna. ²⁶ In wata gaba tana a damuwa, duk sai su damu tare. In kuma an daukaka wata gaba, sai duk su yi farin ciki tare.

²⁷ To, ku jikin Kiristi ne, kowannenku kuwa gabarsa ne. ²⁸ A cikin ikkilisiya, da farko dai Allah ya zaba waƙansu ya naɗa su su zama manzanni, na biyu annabawa, na uku malamai, sa'an nan masu yin ayyukan banmamaki, sai masu baiwar warkarwa, da masu taimakon waƙansu, da masu baiwar gudanarwa, sa'an nan kuma masu magana da harsuna iri-iri. ²⁹ Shin, duka ne manzanni? Duka ne annabawa? Duka ne malamai? Duka ne suke da baiwar yin ayyukan banmamaki? ³⁰ Duka ne suke da baiwar warkarwa? Duka ne suke magana da harsuna? Duka ne suke iya fassara? ³¹ Sai dai ku yi marmarin neman baye-baye mafi girma.

Yanzu kuwa zan nuna muku mafificiyar hanya.

13

Kauna

¹ In ina iya yin magana da harsunan* mutane, da na mala'iku, amma ba ni da kauna, na zama kamar kuge mai yawan kara, ko kuma kararrawa mai amo kawai. ² In ina da baiwar annabci, ina kuma iya fahimtar dukan asirai da dukan ilimi, in kuma ina da bangaskiyar da zan iya kawar da manyan duwatsu, amma ba ni da kauna, ni ba kome ba ne. ³ In na ba wa matalauta dukan abin da nake da shi, na kuma mika jikina a kone, amma ba ni da kauna, ban yi riban kome ba.

⁴ Kauna tana da hakuri, kauna tana da kirki. Ba ta kishi, ba ta burga, ba ta da girman kai. ⁵ Ba ta rashin ladabi, ba ta sonkai, ba ta da saurin fushi, ba ta riƙe mutum a zuciya. ⁶ Kauna ba ta jin daɗin mugunta, sai dai ta ji daɗin gaskiya. ⁷ Tana k̄ariya kullum, tana amincewa kullum, tana bege kullum, tana jimrewa kullum.

⁸ Kauna ba ta karewa. Amma in akwai annabci zai shuɗe, harsuna su face, ilimi kuma zai kare. ⁹ Gama saninmu ba cikakke ba ne, annabcinmu kuma ba cikakke ba ne. ¹⁰ Sai dai sa'ad da cikakken ya zo, sai wanda ba cikakke ȳa shuɗe. ¹¹ Sa'ad da nake yaro, na yi magana kamar yaro, na yi tunani kamar yaro, na yanke shawara kamar yaro. Da na isa mutum kuwa, sai na bar halin yarantakata. ¹² Yanzu kam muna ganin abubuwa kamar a madubi sai dai ba sosai ba, amma a ranan nan za mu gani fuska da fuska. Yanzu kam sanina ba cikakke ba ne, amma a ranan nan zan kasance da cikakken sani, kamar dai yadda Allah ya san ni a yanzu.

* 13:1 Ko kuwa yarurruka

¹³ Yanzu kam abubuwan nan uku sun tabbata, bangaskiya, bege, da kuma kauna. Sai dai mafi girma a cikinsu ita ce kauna.

14

Baye-bayen annabci da kuma na harsuna

¹ Ku bi halin kauna kuna kuma marmarin neman baye-bayen ruhaniya, musamman baiwar annabci. ² Gama duk wanda yake magana da wani harshe* ba da mutane yake magana ba, sai dai da Allah. Tabbatacce, ba wanda yake fahimtarsa; yana faɗin asirai ta wurin ruhu ne. ³ Amma duk wanda yake annabci, yana magana ne da mutane domin yã gina su, yã karfafa su, yã kuma yi musu ta'aziyya. ⁴ Wanda yake magana da wani harshe kuwa, kansa yake gina, amma mai annabci, ikkilisiya ce yake gina. ⁵ Zan so kowannenku yã yi magana da harsuna, sai dai zan fi so ku yi annabci. Wanda yake annabci ya fi wanda yake magana da harsuna, sai dai in ya fassara don ikkilisiya ta ginu.

⁶ To, 'yan'uwa, a ce na zo wurinku ina kuma yin magana da waɗansu harsuna, amfanin me zan yi muku in ban zo muku da wani bayani ko sani ko annabci, ko kuma kalmar koyarwa ba? ⁷ Abubuwan nan marasa rai ma da sukan yi kara, kamar su algaita ko molo, in muryarsu ba tã fita sosai ba, yaya wani zai san abin da ake busawa ko kaɗawa? ⁸ Haka ma in ba a busa kaho sosai ba, wa zai yi shirin yaƙi? ⁹ Haka yake sa'ad da kuka yi magana da waɗansu harsunan da ba a fahimta. In babu wanda zai san abin da kuke faɗi, za ka dai yi wa iska magana ne kawai. ¹⁰ Ba shakka akwai harsuna iri-iri a duniya, duk da haka kowane a cikinsu yana da ma'ana. ¹¹ To, in ban gane ma'anar abin da wani yake faɗi ba, ni bako ne ga mai maganar, shi kuma bako ne a gare ni. ¹² Haka yake a gare ku. Da yake kuna marmarin samun baye-bayen ruhaniya, sai ku ba da karfinku ga yin amfani da waɗanda za su gina ikkilisiya.

¹³ Saboda haka, duk wanda yake magana da harshe, sai yã yi addu'a a yi masa baiwar fassara. ¹⁴ Gama in na yi addu'a da wani harshe, ruhuna ne yake addu'a, amma tunanina bai amfana kome ba. ¹⁵ To, me zan yi? Akwai lokutan da zan yi addu'a da ruhuna; akwai kuma lokutan da zan yi addu'a da hankalina. Wani lokaci ya kamata in yi waƙa da ruhuna, a wani lokacin kuma in yi waƙa da hankalina. ¹⁶ A cewa waɗansu baƙi suna cikin sujadarku, sa'ad da kuke yabon Allah da ruhunku, yaya waɗanda suke tare ku za su

* 14:2 Ko kuwa wani yare; haka ma a ayoyi 4, 13, 14, 19, 26 da 27

fahimta, har su ce, "Amin," da yake ba su san abin da kuke faɗi ba? ¹⁷ Ko da yake kuna ba da godiya da kyau, amma wancan mutumin da yake tare da ku bai ginu ba.

¹⁸ Na gode wa Allah, domin ina magana da harsuna fiye da ku duka. ¹⁹ Amma a cikin ikkilisiya zan gwammace in yi magana da kalmomi biyar da za a fahimta don in koyar da waɗansu da a ce in yi magana da kalmomi guda dubu goma a wani harshe.

²⁰ 'Yan' uwa, ku daina tunani kamar yara. Wajen mugunta ku zama jarirai, sai dai wajen tunaninku, ku zama manya.

²¹ A cikin Doka yana a rubuce cewa,
 "Ta wurin mutane masu bakin harsuna
 da kuma ta lefunan baki
 zan yi magana da waɗannan mutane,
 amma duk da haka, ba za su saurare ni ba,"[†]
 in ji Ubangiji.

²² Harsuna fa alama ce ba ga masu bi ba, sai dai ga marasa bi. Annabci kuwa ga masu bi ne ba ga marasa bi ba. ²³ Saboda haka, in dukan ikkilisiya ta taru, kowa kuma yana magana da waɗansu harsuna, sai waɗansu jahilai ko waɗansu marasa bi suka shigo, ashe, ba za su ce kuna hauka ba? ²⁴ Amma in wani marar bi, ko jahili ya shigo sa'ad da kowa yana annabci, sai maganar kowa ta ratsa shi, za su shawo kansa yã gane cewa shi mai zunubi ne saboda abin da kowa yake faɗi, ²⁵ asirin zuciyarsa kuma su bayyana a fili. Don haka, zai faɗi a kasa yã yi wa Allah sujada yana cewa, "Lalle, Allah yana cikinku!"

Tsarin sujada

²⁶ Me za mu ce ke nan 'yan' uwa? Sa'ad da kuka taru, wani yakan yi waƙa, wani koyarwa, wani wahayi, wani yin magana da wani harshe, wani kuma fassara. Dole ne a yi duka don gina ikkilisiya. ²⁷ In kuwa waɗansu za su yi magana a wani harshe, to, kada su fi mutum biyu ko uku, kuma a yi bi da bi, wani kuma yã fassara. ²⁸ In babu mai fassara, sai mai magana yã yi shiru a cikin ikkilisiya, yã yi wa kansa magana da kuma Allah.

²⁹ Annabawa biyu ko uku za su iya yin magana, sauran kuma sai su auna a hankali abin da aka faɗa. ³⁰ In kuma wahayi ya zo wa wani da yake zaune, sai mai magana na farko yã yi shiru. ³¹ Dukanku kuna iya yin annabci bi da bi, domin kowa yã sami koyarwa da karfafawa. ³² Ruhohin annabawa kuwa suna karƙashin sarrafawar annabawa. ³³ Gama Allah, ba Allah mai sa rikicewa ba ne, sai dai mai salama. Kamar yadda yake a dukan ikkilisiyoyi na tsarkaka.

[†] 14:21 Ish 28.11,12

³⁴ Ya kamata mata su zauna shiru a cikin ikkilisiyoyi. Ba su da izinin yin magana, sai dai su yi biyayya yadda Doka ta fadi. ³⁵ In suna so su yi tambaya game da wani abu, ya kamata su tambayi mazansu a gida, domin abin kunya ne mace tā yi magana a cikin ikkilisiya.

³⁶ Shin, a kanku ne maganar Allah ta fara? Ko kuma a gare ku ne kadai ta iso? ³⁷ In wani yana tsammani shi annabi ne, ko yana da baiwar ruhaniya, bari yā gane cewa abin da nake rubuta muku umarnin Ubangiji ne. ³⁸ In ya ki kula da wannan, shi ma sai a ki kula da shi.

³⁹ Saboda haka 'yan'uwana, ku yi marmarin yin annabci, kada kuma ku hana magana da harsuna. ⁴⁰ Sai dai a yi kome daidai da kuma cikin tsari.

15

Tashin matattu na Kiristi

¹ To, 'yan'uwa, ina so in tuna muku da bisharar da na yi muku wa'azinta, wadda kuka karɓa, wadda kuma kuka yanke shawara ku tsaya a kai. ² Ta wurin wannan bisharar ce kuka sami ceto, muddin kuna riƙe da wa'azin da na yi muku kam-kam. In ba haka ba, kun gaskata a banza ke nan.

³ Gama abu farko mafi muhimmancin da na karɓo shi ne na ba ku cewa Kiristi ya mutu domin zunubanmu bisa ga Nassi, ⁴ cewa an binne shi an kuma tashe shi a rana ta uku bisa ga Nassi, ⁵ cewa ya bayyana ga Bitrus, sa'an nan ga Sha Biyun. ⁶ Bayan haka, ya bayyana ga fiye da dari biyar daga cikin 'yan'uwa a lokaci guda. Yawancinsu kuwa suna nan da rai, ko da yake waɗansu sun riga sun yi barci. ⁷ Sa'an nan ya bayyana ga Yakub, sa'an nan ga dukan manzannin, ⁸ a karshe duka, ya bayyana a gare ni, kamar wanda an haifa a lokacin da bai kamata ba.

⁹ Gama ni ne mafi kankanta a cikin manzanni, ban kuma isa a kira ni manzo ba, domin na tsananta wa ikkilisiyar Allah. ¹⁰ Amma bisa ga alherin Allah, na zama abin da nake, alherinsa zuwa gare ni kuwa bai zama a banza ba. A'a, na yi aiki fiye da dukansu, duk da haka, ba ni ba ne, sai dai alherin Allah da yake tare da ni ne. ¹¹ To, ko ni ne, ko su ne, wannan shi ne abin da muke wa'azi, shi ne kuma abin da kuka gaskata.

Tashin matattu na waɗanda suka mutu

¹² Amma in ana wa'azi cewa Kiristi ya tashi daga matattu, yaya waɗansu a cikinku suke cewa babu tashin matattu? ¹³ In babu tashin matattu, to, ba a tā da Kiristi ma ba ke nan. ¹⁴ In ba a tashe Kiristi ba kuwa, ai, wa'azinmu, da bangaskiyarku banza ne. ¹⁵ Sai ma ya zama mun zama masu ba da shaidar karya game da Allah ke nan, domin

mun shaida game da Allah cewa ya tashe Kiristi daga matattu. Bai tashe Kiristi ba ke nan, in lalle ba a tã da matattu. ¹⁶ Gama in ba a tã da matattu ba, to, Kiristi ma ba a tashe shi ba ke nan. ¹⁷ In kuwa ba a tashe Kiristi ba, bangaskiyarku a banza take, ya zama har yanzu kuna cikin zunubanku ke nan. ¹⁸ Ashe, waƙanda suka yi barci a cikin Kiristi ma sun hallaka ke nan. ¹⁹ In a wannan rayuwar ce kadai muke da bege cikin Kiristi, mun zama abin tausayi fiye da dukan mutane.

²⁰ Amma tabbatacce, an tã da Kiristi daga matattu, nunan fari kuwa cikin waƙanda suka yi barci. ²¹ Da yake mutuwa ta zo ta wurin mutum, haka tashin matattu ma ya zo ta wurin mutum. ²² Kamar yadda duka suka mutu cikin Adamu, haka duka za su rayu cikin Kiristi. ²³ Sai dai kowa da lokacinsa. Kiristi ne nunan fari; sa'an nan sa'ad da ya dawo; za a tã da waƙanda suke nasa. ²⁴ Sa'an nan sai karshen ta zo, sa'ad da zai miƙa wa Allah Uba mulki, bayan ya hallaka dukan sarauta, mulki da iko. ²⁵ Gama dole yã yi mulki har sai ya sa dukan abokan gãbansa a karkashin kafafunsa. ²⁶ Abokin gãba na karshen da za a hallaka kuwa, shi ne mutuwa. ²⁷ Gama ya "sa kome a karkashin kafafunsa."* To, da aka ce an sa "kome" a karkashinsa, a fili yake cewa ba a haɗa da Allah a ciki ba, shi wannan da ya sa kome a karkashin Kiristi. ²⁸ Sa'ad da ya yi haka, sa'an nan Dan kansa yã koma a karkashin shi wanda ya sa kome a karkashinsa, domin Allah yã zama kome da kome.

²⁹ To, in babu tashin matattu, mene ne waƙanda ake musu baftisma saboda matattu za su yi? In ba a tã da matattu sam, me ya sa ake yin wa mutane baftisma saboda su? ³⁰ Mu ma don me muke sa kanmu cikin hatsari a kowace sa'a? ³¹ Ina fuskantar mutuwa kowace rana. I, kamar yadda yake tabbatacce cewa ina taƙama da ku cikin Kiristi Yesu Ubangijinmu. ³² In na yi kokawa da mugayen namomin jeji a Afisa bisa ga ra'ayin mutane ne kawai, mece ce ribata, in har ba a tã da matattu? Ai, "Sai mu ci mu sha,

da yake gobe za mu mutu."†

³³ Kada fa a ruɗe ku, "Ajiyar mugayen abokai yana bata hali mai kyau." ³⁴ Ku koma cikin hankalinku yadda ya kamata, ku kuma daina yin zunubi, gama akwai waƙansu da ba su san Allah ba, na faɗi wannan ne don ku kunyata.

Tashin jiki

³⁵ Amma wani yana iya tambaya yã ce, "Ta yaya ake tã da matattun? Da wane irin jiki za su tashi?" ³⁶ Kai, marar

* 15:27 Zab 8.6 † 15:32 Ish 22.13

azanci! Abin da kuka shuka ba zai tsira ba sai ya mutu. ³⁷ Sa'ad da kuke shuki, ba tsiron da zai yi girma ba ne kuka shuka, kwayar ce kawai, ko ta alkama ko kuma na wani irin dabam. ³⁸ Amma Allah yakan ba kwayar jiki yadda ya yi niyya, kuma ga kowane irin kwaya yakan ba ta irin jikinta. ³⁹ Ba dukan nama ne iri ɗaya ba. Mutane da irin nasu, dabbobi da irin nasu, tsuntsaye da irin nasu, kifaye kuma da irin nasu. ⁴⁰ Akwai jikuna iri na samaniya, akwai kuma jikuna iri na duniya; sai dai darajar jikunan samaniya dabam take, darajar jikunan duniya kuma dabam take. ⁴¹ Rana tana da wata irin daraja, wata yana da wata darajar dabam, taurari kuma suna da tasu dabam. Wani tauraro kuwa yakan bambanta da wani a wajen daraja.

⁴² Haka ne tashin matattu zai kasance. Abin da aka shuka yakan ruɓe, abin da aka tā da shi kuma ba ya ruɓewa; ⁴³ akan shuka shi cikin kaskanci, a kuma tā da shi cikin ɗaukaka, akan shuka shi da rashin karfi, a kuma tā da shi da karfi; ⁴⁴ akan shuka shi da jiki na mutuntaka, a kuma tā da shi da jikin ruhaniya.

In akwai jiki na mutuntaka, to, lalle akwai jikin ruhaniya ma. ⁴⁵ Haka yake a ruɓuce cewa, "Adamu, mutumin farko ya zama mai rai"‡; Adamu na karshe kuwa ruhu ne mai ba da rai. ⁴⁶ Ba jikin ruhaniya ne ya zo da farko ba, na mutuntakan ne, daga baya kuma sai na ruhaniya. ⁴⁷ Mutumin farko daga turbaya ce ya fito, mutum na biyu kuwa daga sama ne ya fito. ⁴⁸ Kamar yadda mutumin turbaya yake, haka ma waɗanda suke na turbaya. Kuma kamar yadda mutumin sama yake, haka ma waɗanda suke na sama. ⁴⁹ Kamar dai yadda muka ɗauki siffar mutumin turbaya, haka kuma za mu ɗauki siffar mutumin sama.

⁵⁰ Ina sanar da ku, 'yan'uwa, cewa nama da jini ba za su gāji mulkin Allah ba, haka ma ruɓa ba zai gāji rashin ruɓa ba. ⁵¹ Ku saurara, in gaya muku wani asiri. Ba dukanmu ne za mu yi barci ba, sai dai duk za a sauya kamanninmu ⁵² farat ɗaya, cikin kyaftawar ido, da busan kaho na karshe. Gama za a busa kaho, za a tā da matattu da jiki irin da ba ya ruɓewa, za a kuma sauya kamanninmu. ⁵³ Gama dole mai ruɓa yā maye wa mai ruɓan nan, marar mutuwa kuma yā maye wa mai mutuwan nan. ⁵⁴ Sa'ad da mai ruɓan nan ya maye marar ruɓan nan, mai mutuwa kuma ya maye marar mutuwan nan, sa'an nan ne karin maganar da yake a ruɓuce zai zama gaskiya cewa, "An haɗiye mutuwa cikin nasara."§

⁵⁵ "Ya ke mutuwa, ina nasararki?"

Ya ke mutuwa, ina dafinki?"*

⁵⁶ Zunubi ne yake ba wa mutuwa dafi, Doka kuma take ba wa zunubi iko. ⁵⁷ Amma godiya ga Allah! Shi ne ya ba mu nasara ta wurin Ubangijinmu Yesu Kiristi.

⁵⁸ Saboda haka, kaunatattu 'yan'uwana, ku tsaya da daram. Kada wani abu yā jijjiga ku. Ku ba da kanku kullum ga aikin Ubangiji, domin kun san cewa famar da kuke yi saboda Ubangiji ba a banza take ba.

16

Bayarwa saboda mutanen Allah

¹ To, game da tara kudɪ domin taimakon mutanen Allah, ku yi abin da na gaya wa ikkilisiyoyin Galatiyawa. ² A ranar farko ta kowace mako, ya kamata kowannenku yā keɓe 'yan kudɪ bisa ga abin da yake samu, yā ajiye, ba sai na zo kafin a tara taimakon ba. ³ In kuwa na iso sai in ba da wasikun gabatarwa ga mutanen da kuka amince da su, in kuma aike su da taimakonku zuwa Urushalima. ⁴ In kuma ya dace in tafi, to, sai su tafi tare da ni.

Rokona

⁵ Bayan na zazzaga Makidoniya, zan zo wurinku, domin zan ratsa ta Makidoniya. ⁶ Watafila zan ɗan jima a wajenku, ko ma in ci damina a can, domin ku yi mini rakiya a tafiyata, duk inda za ni. ⁷ Ba na so in gan ku yanzu in wuce kawai, ina fata zan yi 'yan kwanaki tare da ku, in Ubangiji ya yarda. ⁸ Sai dai zan kasance a Afisa har lokacin Fentekos, ⁹ domin an buɗe mini wata hanya mai fāɗi don aiki mai amfani, ko da yake akwai mutane da yawa masu gāba da ni.

¹⁰ In Timoti ya zo, ku tabbata ya sami sakewa a cikinku, domin aikin Ubangiji yake yi kamar yadda nake yi. ¹¹ Kada fa wani yā ƙi karɓansa. Ku sallame shi lafiya, domin yā koma wurina. Ina duban hanyarsa tare da 'yan'uwa.

¹² Batun ɗan'uwannu Afollos kuwa, na roke shi sosai yā zo wurinku tare da 'yan'uwa. Bai so zuwa yanzu ba, amma zai zo in ya sami zarafi.

¹³ Ku zauna a faɗake; ku ɗāge cikin bangaskiya; ku zauna da ƙarfafawa; ku yi ƙarfi. ¹⁴ Ku yi kome da ƙauna.

¹⁵ Kun san cewa iyalin gidan Istifanas ne suka fara tuba a Akayya. Sun kuma ba da kansu ga yi wa tsarkaka hidima. Ina rokonku 'yan'uwa, ¹⁶ ku ba da kanku ga irin waɗannan, ga kuma kowa da ya haɗa hannu a aikin, yana kuma faman a cikinsa. ¹⁷ Na yi farin ciki da isowar Istifanas, Fortunatus da Akaikus, domin sun biya bukatar da ba ku iya biya ba.

* 15:55 Hos 13.14

18 Gama sun wartsake ruhuna da kuma naku. Ya kamata ku girmama irin waƙannan mutane.

Gaisuwa ta karshe

19 Ikkilisiyoyin da suke a lardin Asiya suna gaisuwa.

Akwila da Firiskila suna gaishe ku sosai cikin Ubangiji, haka ma ikkilisiyar da takan taru a gidansu.

20 Dukan 'yan'uwa a nan suna gaisuwa.

Ku gai da juna da sumba mai tsarki.

21 Ni, Bulus nake rubuta wannan gaisuwa da hannuna.

22 Duk wanda ba ya kaunar Ubangiji, la'ana ta zauna a kansa. Zo, ya Ubangiji*!

23 Alherin Ubangiji Yesu yã kasance tare da ku.

24 Ina gaishe ku duka, gaisuwar kaunata cikin Kiristi Yesu. Amin.†

* **16:22** Da Arameyik kalman nan Zo, ya Ubangiji ita ce Maranata. † **16:24** Waƙansu rubuce-rubucen hannu na dā ba su da Amin.

2 Korintiyawa

¹ Bulus, manzon Kiristi Yesu ta wurin nufin Allah, da kuma daga Timoti d'an'uanmu,

Zuwa ga ikkilisiyar Allah da take a Korint, tare da dukan tsarkaka a ko'ina a Akayya.

² Alheri da salama daga Allah Ubanmu da kuma Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku.

Allah na dukan ta'aziyya

³ Yabo ya tabbata ga Allah, da Uban Ubangijinmu Yesu Kiristi, Uba mai tausayi, da kuma Allah na dukan ta'aziyya, ⁴ wanda yakan yi mana ta'aziyya a cikin dukan wahalolinmu, domin mu kuma mu iya ta'azantar da wadanda suke cikin kowace irin wahala, da ta'aziyar da mu kanmu muka samu daga Allah. ⁵ Gama kamar yadda wahalar Kiristi ta cika har tana zuba a cikin rayuwarmu, haka nan kuma ta wurin Kiristi ta'aziyarmu ta cika har tana zuba. ⁶ In muna shan wahala, ai, muna shanta domin ta'aziyarku, da cetonku ne, in mun sami ta'aziyya, ai, mun same ta domin ta'aziyarku ce, wadda take sa ku jure wa irin wahalan nan, da muke sha. ⁷ Begen da muke da shi dominku kuwa, tabbatacce ne, domin mun san cewa kamar yadda kuke tarayya da mu a cikin wahalolinmu, haka kuma kuke tarayya da mu a cikin ta'aziyarmu.

⁸ 'Yan'uwa, ba ma so ku zama da rashin sani, a kan wahalolin da muka sha a lardin Asiya. Mun sha wahaloli sosai, har abin ya fi karfinmu, ya sa muka fid da tsammanin rayuwa. ⁹ Ba shakka, a zuciyarmu mun ji kamar hukuncin kisa ne aka yi mana. Wannan kuwa ya faru ne domin kada mu dogara da kanmu, sai dai ga Allah, wanda yake ta da matattu. ¹⁰ Shi ya cece mu daga irin wannan hatsari na mutuwa, zai kuwa cece mu. A kansa muka kafa bege cewa zai ci gaba da cetonmu, ¹¹ yayinda kuke taimakonmu ta wurin addu'o'inku. Mutane da yawa kuwa za su yi godiya ta dalilinmu, saboda albarkar da aka yi mana, ta amsa addu'o'i masu yawa.

Canja shirye-shiryen Bulus

¹² Wannan shi ne takamarmu. Lamirinmu yana ba da shaida cewa mun yi zamanmu a duniya, musamman a dangantakarmu da ku cikin tsarki, tsakani da Allah. Mun yi

haka ta wurin bishewar alherin Allah, ba bisa ga hikimar duniya ba. ¹³ Gama ba mu rubuta muku abin da ba za ku iya karatu ko ku k̄asa fahimta ba. Ina kuma fata cewa, ¹⁴ kamar yadda kuka ɗan fahimce mu, za ku kai ga cikakkiyar fahimta cewa za ku iya yin taƙama da mu, kamar yadda mu ma za mu yi taƙama da ku a ranar da Ubangiji Yesu zai dawo.

¹⁵ Saboda na amince da haka, shi ya sa na so zuwa wurinku da fari, domin ku sami albarka ribi biyu. ¹⁶ Na yi shiri in ziyarce ku a kan hanyata zuwa Makidoniya, in kuma s̄ake dawo wurinku a kan hanyata daga Makidoniya, sa'an nan ku yi mini rakiya a hanyata zuwa Yahudiya. ¹⁷ Kuna gani na yi wannan shirin ba da sanin abin da nake yi ba ne? Ko kuwa, kuna gani na yi shirin nan da halin mutuntaka ne, don in ce, "I" in koma in ce, "A'a"?

¹⁸ Kamar dai yadda ba shakka Allah yake mai aminci, haka ma maganar da muka yi muku, ba "I" da kuma "A'a" ba ce. ¹⁹ Gama Ɗan Allah, Yesu Kiristi, wanda ni da Sila da Timoti muka yi muku wa'azinsa, ai, ba "I" da "A'a" ba ne, amma a cikin Kiristi, "I" ne kullum. ²⁰ Domin dukan alkawaran Allah cikarsu a gare shi suke, ta wurinsa ne kuma muke faɗar "Amin", domin a ɗaukaka Allah. ²¹ Allah ne fa yake sa mu da ku mu tsaya daram cikin Kiristi. Shi ne ya shafe mu, ²² ya buga mana hatiminsa a kan mu nasa ne, ya kuma sa mana Ruhunsa a cikin zukatanmu, domin yã tabbatar da abin da yake zuwa nan gaba.

²³ Labudda, Allah shi ne shaidata cewa don kada in kara muku wahala ne ya sa ban koma Korint ba. ²⁴ Ba nuna muku iko a kan bangaskiyarku muke yi ba, sai dai muna aiki tare da ku ne saboda farin cikinku, domin bisa ga bangaskiya ce kuke tsaye da karfi.

2

¹ Saboda haka na yanke shawara ba zan s̄ake kawo muku ziyara ta ɓacin rai ba. ² Gama in na sa ku bakin ciki, wa ya rage yã faranta mini zuciya, in ba ku waɗanda na sa bakin cikin ba? ³ Na rubuta yadda na yi ne saboda sa'ad da na iso kada waɗanda ya kamata su faranta mini rai, su sa ni bakin ciki. Na amince da ku duka a kan farin cikina naku ne ku duka. ⁴ Gama na rubuta muku ne cikin bakin ciki mai yawa da ɓacin zuciya har ma da hawaye mai yawa, ba don in sa ku bakin ciki ba ne, a'a, sai dai domin in nuna muku zurfin kaunar da nake yi muku.

Gafara don mai zunubi

⁵ In wani ya jawo bakin ciki, ba ni kaɗai ya jawo wa ba, amma a wani fanni, sai in ce dukanku ne ya jawo wa,

ba na faɗa haka don in matsa muku lamba ba ne. ⁶ Irin wannan mutum, horon da yawancin mutane suka yi masa ya isa haka. ⁷ Yanzu fa, a maimako, gara ku yafe masa, ku kuma ta'azantar da shi, don kada bakin ciki mai yawa yā sha kansa. ⁸ Saboda haka, ina rokonku, ku sāke nuna masa kaunarku. ⁹ Abin da ya sa na rubuta muku shi ne don in ga ko za ku jimre da gwajin nan, kuna kuma yin biyayya ta kowace hanya. ¹⁰ In kuka gafarta wa wani, ni ma na gafarta masa. Abin da na gafarta kuwa, in har ma da abin gafartawa, saboda ku ne na gafarta masa, albarkacin Kiristi, ¹¹ don kada Shaidan yā rinjaye mu. Da yake muna sane da dabarunsa.

Masu hidimar sabon alkawari

¹² To, sa'ad da na tafi Toruwas don in yi wa'azin bisharar Kiristi, ko da yake na tarar cewa Ubangiji ya buɗe mini kofa, ¹³ duk da haka, ban sami salama a zuciyata ba domin ban sami ɗan'uwana Titus a can ba. Sai na yi bankwana da su na wuce zuwa Makidoniya.

¹⁴ Amma godiya ga Allah, wanda kullum yake bi da mu da nasara cikin Kiristi, kuma ta wurinmu, yana baza kanshin nan na sanin Kiristi a ko'ina. ¹⁵ Don kuwa, a wurin Allah mu kanshin Kiristi ne cikin waɗanda ake ceto, da kuma waɗanda suke hanyar hallaka. ¹⁶ Ga wani, mu warin mutuwa ne, amma ga wani kuwa, mu kanshin rai ne. Wa ya isa yā yi irin wannan aikin? ¹⁷ Ba ma tallar maganar Allah don riba yadda waɗansu mutane da yawa suke yi. A maimakon haka, muna magana cikin Kiristi a gaban Allah da gaskiya, kamar mutanen da aka aika daga Allah.

3

¹ Yabon kanmu ne kuma muka fara yi? Ko kuwa muna bukatar wasikun yabo ne zuwa gare ku, ko daga gare ku, kamar yadda waɗansu suke yi? ² Ai, ku kanku ku ne wasikarmu, wadda aka rubuta a zukatanku, domin kowa yā santa, yā kuma karanta ta. ³ Kun nuna cewa ku wasika ce daga Kiristi, sakamakon hidimarmu, ba wadda aka rubuta da inki ba, sai dai da Ruhun Allah mai rai. Ba kuma a kan allunan dutse ba, sai dai a kan allunan zukan mutane.

⁴ Amincewa kamar wannan shi ne namu ta wurin Kiristi a gaban Allah. ⁵ Ba mu da wani abin da za mu nuna cewa da iyawarmu ne muke aikin nan. Iyawarmu daga wurin Allah ne. ⁶ Shi ya sa muka gwaninta a matsayinmu na masu hidimar sabon alkawari ba ta rubutacciyar Dokar ba, amma ta Ruhu; don Dokar, kisa take yi, Ruhu kuwa yana ba da rai.

Daukakar sabon alkawari

⁷ To, in hidimar da ta kawo mutuwa, wadda an rubuta a kan allon dutse, ta zo da d'aukaka har Isra'ilawa suka k'asa duban fuskar Musa saboda tsananin haskenta, ko da yake mai shudewa ce, ⁸ ashe, hidimar Ruhu ba za ta fi wannan d'aukaka ba? ⁹ In hidimar da take jawo wa mutane hukunci tana da d'aukaka haka, to, lalle, hidimar da take kawo adalci za ta fi ta d'aukaka nesa! ¹⁰ Gama abin da da take da d'aukaka, ba ta da d'aukaka a yanzu, in aka kwatantata da maficiyar d'aukaka ta yanzu. ¹¹ In kuma aba mai shudewa ta zo da d'aukaka, ashe, abin da yake dawwammame, lalle ne ya kasance da d'aukakar da ta fi haka nesa!

¹² Da yake muna da bege irin wannan, to, muna da karfin zuciya sosai ke nan. ¹³ Mu ba kamar Musa ba ne, wanda ya rufe fuskarsa da lullubi, don kada Isra'ilawa su ga karewar d'aukakan nan mai shudewa. ¹⁴ Amma aka sa hankulansu suka dushe, gama har ya zuwa yau akwai lullubin nan a duk sa'ad da ake karatun tsohon alkawari. Ba a kawar da shi ba, sai a cikin Kiristi ne kadai ake kawar da shi. ¹⁵ Har ya zuwa yau, duk sa'ad da ake karatun littattafan Musa, lullubin nan yakan rufe zukatansu. ¹⁶ Amma duk sa'ad da wani ya juyo ga Ubangiji, akan kawar da lullubin. ¹⁷ Ubangiji fa, shi ne Ruhu, kuma duk inda Ruhun Ubangiji yake, a nan 'yanci yake. ¹⁸ Mu da ba mu da lullubi a fuskokinmu duk muna nuna d'aukakar Ubangiji, ana sauya mu mu d'auki kamanninsa cikin d'aukaka mai hauhawa. Ubangiji wanda yake ruhu kuwa shi ne mai zartar da haka.

4

Dukiya cikin tulunan yumbu

¹ Saboda haka, da yake ta wurin jinkan Allah ne muke da wannan hidima, ba za mu fid da zuciya ba. ² Ba ruwanmu da boye-boyeye na munafucin da suke abubuwan kunya. Ba ruwanmu da rufu, ko yin karya da kalmar Allah. Sai dai muna fadin gaskiya a fili. Ta haka ne kowa zai yi shaidar gaskiyarmu a gaban Allah cikin zuciyarsa. ³ Ko da bishararmu a rufe take, tana a rufe ne ga wadanda suke hallaka. ⁴ Allahn zamanin nan ya makanta hankulan marasa ba da gaskiya, yadda har ba za su iya ganin hasken bishara ta d'aukakar Kiristi ba, wanda yake kamannin Allah. ⁵ Gama ba wa'azin kanmu muke yi ba, sai dai na Yesu Kiristi, a kan shi ne Ubangiji, mu kuma bayinku saboda Yesu. ⁶ Domin shi Allah wanda ya ce, "Bari haske ya haskaka daga duhu,"* ya sa haskensa ya haskaka a cikin zukanmu, don ya ba mu hasken sanin d'aukakar Allah a fuskar Kiristi.

* 4:6 Far 1.3

⁷ Amma muna da wannan dukiya a cikin tulunan yumbu, don a nuna wannan mafificin ikon nan daga Allah ne, ba daga gare mu ba. ⁸ A matse muke a kowane gefe, sai dai ba a gurgunta mu ba. An rikitar da mu, amma ba mu fid da zuciya ba. ⁹ An tsananta mana, amma ba a yashe mu ba, an fyafe mu da kasa, amma ba a hallaka mu ba. ¹⁰ Kullum muna dauke da mutuwar Yesu a jikinmu, domin ran Yesu ya bayyana a jikinmu. ¹¹ Muddin muna a raye, kullum zaman mutuwa muke yi saboda Yesu, don a bayyana ran Yesu ta wurin jikin nan namu mai mutuwa. ¹² Ta haka, mutuwa tana aiki a cikinmu, ku kuwa rai a cikinku.

¹³ A rubuce yake cewa, "Na gaskata; saboda haka na yi magana." Da wannan ruhun bangaskiya ne mu ma muka gaskata, saboda haka muke magana. ¹⁴ Domin mun san cewa shi da ya ta da Ubangiji Yesu daga matattu, zai tashe mu mu ma tare da Kiristi, ya kuma miƙa mu a gabansa tare da ku. ¹⁵ Duk wannan fa don amfaninku ne, domin alherin nan da yake bazuwa zuwa ga mutane masu yawa, ya zama dalilin godiya mai yawa ga daukar Allah.

¹⁶ Saboda haka, ba mu fid da zuciya ba. Ko da yake a waje, jikinmu mai mutuwa yana lalacewa, amma can ciki, ana sabunta mu kowace rana. ¹⁷ Don wannan 'yar wahalar tamu mai saurin wucewa, ita take tanadar mana madawwamiyar daukaka mai yawa, fiye da kwatanci. ¹⁸ Domin ba abubuwan da ido yake gani ne muke dubawa ba, sai dai marasa ganuwa. Gama abubuwan da ake gani masu saurin wucewa ne, marasa ganuwa kuwa, madawwama ne.

5

Wurin zamanmu a sama

¹ Yanzu mun san cewa in an hallaka tentin duniyan nan da muke ciki, muna da wani gini daga Allah, madawwamin gida a sama, wanda ba da hannuwan mutum ne suka gina shi ba. ² Kafin nan muna nishi, da marmari a yi mana sutura da gidanmu na sama, ³ don sa'ad da aka yi mana sutura, ba za a same mu tsirara ba. ⁴ Sa'ad da muke zaune a cikin jikin nan na duniya, nishi muke domin matsuwar da muke sha, ba domin muna so mu rabu da jikinmu na wannan duniya ba ne, sai dai don so muke yi a suturta mu da na Sama, domin mai rai ya shafe mai mutuwa. ⁵ Allah ne ya yi mu domin wannan, ya kuma ba mu Ruhu a matsayin abin ajiya, yana kuma tabbatar da abin da zai zo nan gaba.

⁶ Saboda haka, kullum muna da tabbaci mun kuma san cewa, muddin muna a duniya cikin jikin nan, ana raba mu da Ubangiji. ⁷ Rayuwa bangaskiya muke, ba ta ganin

ido ba. ⁸ Ina cewa muna da tabbaci, za mu fi so mu rabu da jikin nan, mu kuma kasance a sama tare da Ubangiji. ⁹ Saboda haka, niyyarmu ita ce, mu gamshe shi, ko muna a duniya cikin jikin nan, ko ba mu nan. ¹⁰ Gama dole dukanmu mu bayyana a gaban kujerar shari'ar Kiristi, domin kowannenmu yã karbi ladan aikin da ya yi a wannan jiki, ko mai kyau ne ko marar kyau.

Hidimar sulhunta

¹¹ To, da yake mun san ko mene tsoron Ubangiji yake, muna kofari mu rinjaye mutane. Yadda muke kuwa, yana sane a sarari ga Allah, ina kuma fata yana nan a sarari a lamirinku. ¹² Ba kofari muke mu yabe kanmu a gare ku ba ne, sai dai muna ba ku damar yin takama da mu ne, don ku sami amsar da za ku ba wa waƙanda suke takama da abin da ake gani ne, a maimakon abin da yake cikin zuciya. ¹³ In hankalinmu a taƙe yake, ai, saboda Allah ne, in kuwa cikin hankalinmu muke, ai, saboda ku ne. ¹⁴ Kaunar Kiristi a gare mu, ita take mallakarmu, saboda haka mun tabbata, da yake wani ya mutu saboda dukan mutane, ashe kuwa, mutuwarsu ce dukansu. ¹⁵ Ya kuwa mutu ne saboda dukan mutane, domin kada waƙanda suke rayuwa kada su yi zaman ganin dama a nan gaba, sai dai su yi zaman wannan da ya mutu saboda su, aka kuma tashe shi saboda su.

¹⁶ Saboda haka, daga yanzu zuwa nan gaba, ba mu kara ƙaukan wani mutum bisa ga ganin duniya ba. Ko da yake a dā, mun ƙauki Kiristi haka, amma yanzu mun daina yin haka. ¹⁷ Saboda haka, duk wanda yake cikin Kiristi, sabuwar halitta ce, tsohon al'amari ya shuƙe, sabon ya zo! ¹⁸ Duk wannan kuwa daga Allah ne, wanda ya sulhunta mu da kansa ta wurin Kiristi, ya kuma ba mu hidimar sulhu, ¹⁹ wato, Allah ya sulhunta duniya zuwa kansa ta wurin Kiristi, ba ya lissafta zunuban mutane a kansu. Ya kuma danka mana sakon sulhu. ²⁰ Saboda haka, mu jakadu ne na Kiristi, sai ka ce Allah kansa yake magana ta wurinmu. Muna roƙonku a madadin Kiristi. Ku sulhuntu da Allah. ²¹ Shi da bai san zunubi ba, Allah ya mai da shi kamar hadayar zunubi saboda mu, domin mu sami adalcin Allah ta wurinsa.

6

¹ A matsayinmu na abokan aikin Allah, muna roƙonku kada ku karbi alherin Allah a banza. ² Gama ya ce, "A lokacin samun alherina, na ji ka, a ranar samun ceto kuma, na taimake ka."*

* 6:2 Ish 49.8

Ina gaya muku, yanzu ne lokacin samun alherin Allah, yanzu ne ranar samun ceto.

Wahalolin Bulus

³ Ba ma sa abin tuntube wa kowa, domin kada hidimarmu ta zama abin zargi. ⁴ A maimakon haka, duk abin da muke yi, muna yin shi ne don mu nuna cewa mu masu hidimar Allah ne. Muna yin haka cikin jimrewa, da shan wahala, da shan wuya, har da shan masifu. ⁵ Da shan duka, da shan dauri, da yawan hargitsi, da yawan fama, da rashin barci, da kuma yunwa. ⁶ Da cikin tsarki, da fahimta, da hakuri, da kirki, da cikin Ruhu Mai Tsarki, da cikin kauna mai gaskiya, ⁷ da cikin magana mai gaskiya, da kuma cikin ikon Allah. Muna rife da makaman adalci dama da hagu, ⁸ ta wurin faukaka da kaskanci, da cikin bata suna, da kuma cikin yabo. Cikin faɗin gaskiya, an fauke mu masu karya, ⁹ mu sanannu ne, duk da haka an fauke mu kamar ba a san mu ba, muna mutuwa, duk da haka a raye muke, an ba mu horo, duk da haka ba a kashe mu ba, ¹⁰ cikin bakin ciki, duk da haka kullum cikin murna muke. Cikin matalauta, duk da haka muna azurtar da mutane da yawa. Ba mu da kome, alhali kuwa kome namu ne.

¹¹ Ya ku Korintiyawa, mun yi muku magana a sake, muka kuma saki zuciya da ku kwarai. ¹² Ba mu ki nuna muku kaunarmu ba, sai dai ku kuka ki nuna mana. ¹³ A wannan zance kam, ina magana da ku kamar 'ya'yana, ku ma ku saki zuciya da mu.

Kada ku haɗa kai da marasa bi

¹⁴ Kada ku haɗa kai da marasa bi. Gama me ya haɗa adalci da mugunta? Ko kuwa me ya haɗa haske da duhu? ¹⁵ Wace daidaituwa ce tsakanin Kiristi da Iblis? Me ya haɗa mai bi da marar bi? ¹⁶ Wane alkawari ne tsakanin haikalin Allah da na gumaka? Gama mu haikalin Allah mai rai ne.

Kamar yadda Allah ya ce,

“Zan zauna tare da su,

in yi tafiya a cikinsu,

zan zama Allahnsu,

su kuma za su zama mutanena.”†

¹⁷ Saboda haka,

“Sai ku fito daga cikinsu,

ku keɓe kanku,

in ji Ubangiji.

Kada ku taɓa wani abu marar tsabta,

zan kuma karɓe ku.”‡

¹⁸ Kuma,

“Zan zama Uba a gare ku,

† 6:16 Fir 26.12; Irm 32.38; Ezk 37.27 ‡ 6:17 Ish 52.11; Ezk 20.34,41

ku kuma za ku zama 'ya'yana, maza da mata,
in ji Ubangiji Ma'aukaki."§

7

1 Da yake muna da wafannan alkawura, ya ku kaunatattu, sai mu tsarkake kanmu daga kowane abu da yake kazantar da jiki, da ruhu, mu zama da cikakken tsarki, saboda bangirma ga Allah.

Farin cikin Bulus

2 Ku saki zuciya da mu. Ba mu yi wa kowa laifi ba, ba mu bata kowa ba, ba mu cuci kowa ba. 3 Ba na fadin wannan don in sa muku laifi. Na riga na gaya muku yadda muke kaunarku kwarai cikin zukatanmu, har babu abin da zai iya raba ku da kaunarmu, ko a mutuwa ko a rayuwa. 4 Na amince da ku gaya, ina kuma takama da ku kwarai. Na karfafa sosai. Duk da wahalce wahalcenmu dai ina farin ciki kwarai da gaske.

5 Gama sa'ad da muka zo Makidoniya, jikin nan namu bai sami hutu ba, sai ma aka matsa mana a ta kowane gefe, a waje ga rikici, a zukatanmu kuma ga tsoro. 6 Amma Allah, wanda yakan yi wa masu bacin rai ta'aziyya ya yi mana ta'aziyya da zuwan Titus, 7 ba ma don zuwansa kadai ba, har ma a game da karfafa zuciyan nan da ya samu a wurinku. Ya gaya mana yadda kuke so ku gan ni sosai, da kuma yadda kuka yi bakin ciki game da abin da ya faru, da niyyar da kuka yi na goyon bayana. Wannan ne ya sa na ji dadi kwarai.

8 Ko da na bata muku rai ta wurin wasikata, ba na bakin ciki da haka. Ko da yake da kam na yi bakin ciki, don na lura wasikata ta bata muku rai, amma na dan lokaci ne kawai. 9 Duk da haka, yanzu ina farin ciki, ba don na sa ku bakin ciki ba, sai dai domin bakin cikinku ya kai ku ga tuba. Gama kun yi bakin ciki kamar yadda Allah ya so, saboda haka, ba ku yi hasarar kome a sanadinmu ba. 10 Bakin ciki irin na tsoron Allah yana kai ga tuban da yake kawo ceto, ba ya kuma kawo bakin ciki, amma bakin ciki irin na duniya yakan kawo mutuwa. 11 Ku dubi abin da wannan bakin ciki irin na tsoron Allah ya kawo muku mana, ya sa ku marmarin aikatawa, da nuna cewa kun yi kuskure, ya sa kuka yi fushi, kuka kuma ji tsoro, ya sa kuka sa zuciya, kuka kuma sa aniya, ya sa kuna a shirye ku ga an yi horon da ya dace. Game da wannan sha'ani kam, lalle ta kowace hanya kun nuna cewa ba ku da laifi. 12 To, ko da yake na rubuta muku, ba musamman a kan wanda ya yi laifin ba ne, ba kuwa a kan wanda aka cutar ba, sai dai domin a bayyana

muku a gaban Allah tsananin kula da kuke yi mana. ¹³ Ta wurin wannan duka, muka sami karfafawa.

Ban da karfafawar da muka samu, mun ji daɗi kwarai saboda yadda muka ga farin cikin Titus, domin ruhunsa ya sami wartsakewa daga gare ku duka. ¹⁴ Na yi takama da ku a wurinsa, ba ku kuwa ba ni kunya ba. Kamar dai yadda dukan abin da muka gaya muku gaskiya ne, haka ma takamarmu a kanku a gaban Titus ya zama gaskiya. ¹⁵ Kaunar da yake yi muku ya faru kwarai, duk sa'ad da yake tunawa da biyayyarku duka, da kuma irin yawan bangirman da kuka nuna masa lokacin da kuka karɓe shi. ¹⁶ Ina farin ciki ne don na amince da ku kwarai da gaske.

8

An karfafa bayarwa

¹ To, 'yan'uwa, muna so ku san abin da alherin Allah ya ba wa ikkilisiyoyin Makidoniya. ² Gama sun sha wuya sosai saboda tsananin wahalar da suka shiga, har yawan farin cikinsu ya kai su ga yin alheri ta bayarwa ga waɗansu, ko da yake suna cikin tsananin talauci. ³ Gama ina shaida cewa sun bayar daidai gwargwadon iyawarsu, har ma fiye da karfinsu. Su kansu, ⁴ sun roke mu sosai don su sami damar yin bayarwa a wannan hidima ga tsarkaka. ⁵ Ba su yi yadda muka za ta ba, sai ma suka fara ba da kansu ga Ubangiji, sa'an nan sai suka ba da kansu gare mu bisa ga nufin Allah. ⁶ Ganin haka sai muka roki Titus, da yake shi ne ya riga ya tsiro da wannan aikin alheri a cikinku, sai ya karasa shi. ⁷ To, da yake kun fiffita a kowane abu cikin bangaskiya, cikin magana, cikin sani, cikin dukan kwazo, da kuma cikin kaunarku dominmu, sai ku fiffita a wannan aikin alheri ma.

⁸ Ba umarni nake ba ku ba, sai dai ina so in gwada gaskiyar kaunarku ne, ta wurin kwatanta ta da aniyar waɗansu. ⁹ Gama kun san alherin Ubangijinmu Yesu Kiristi cewa ko da yake shi mawadaci ne, duk da haka, ya zama matalauci saboda ku, domin ta wurin talaucinsa, ku zama mawadata.

¹⁰ Ga shawarata a kan abin da ya fi muku kyau a wannan al'amari. Bara ku kuka fara bayarwa, kuka kuma zama na farko wajen niyyar yin haka. ¹¹ Yanzu sai ku karasa aikin da irin niyyar da kuka fara, ku yi haka gwargwadon karfinku. ¹² Gama in da niyyar bayarwa, za a karɓi bayarwa bisa ga abin da mutum yake da shi, ba bisa ga abin da ba shi da shi ba.

¹³ Ba nufi nake yi a sawwake wa waɗansu, ku kuwa a jibga muku nauyin ba. Amma ya yi kyau dai ¹⁴ a raba daidai

wa daida, sai ku taimake su a yanzu da yalwarku saboda rashinsu. Wata rana su ma su taimake ku da yalwarsu saboda rashinku, don a daidaita al'amari, ¹⁵ kamar yadda yake a rubuce cewa, "Wanda ya tara da yawa, bai tara fiye da bukatarsa ba, wanda kuma ya tara kafan, bai kasa masa ba."*

An aika Titus zuwa Korint

¹⁶ Ina gode wa Allah, wanda ya sa a zuciyar Titus, irin kula da nake da shi dominku. ¹⁷ Ba kawai ya yarda ya je wurinku kamar yadda muka roke shi ya yi ba, amma ya so ya zo kamar yadda ya riga ya yi niyya. ¹⁸ Ga shi mun aiko dan'uwannu nan tare da shi, wanda ikkilisiyoyi duka suna yabo saboda hidimarsa ga bishara. ¹⁹ Ba kuwa haka kadai ba, har ma ikkilisiyoyi sun zabe shi ya rika tafiya tare da mu kan wannan aikin alheri da muke yi saboda daukakar Ubangiji, da kuma nuna kyakkyawar niyyarmu. ²⁰ Muna gudu kada wani ya zarge mu, a kan yadda muke gudanar da wannan kyautar da aka bayar hannu sake. ²¹ Gama muna iya kokari mu yi abin da yake daidai, ba a gaban Ubangiji kadai ba, amma a gaban mutane ma.

²² Ban da wannan kuma, mun aiko da dan'uwannu tare da su, wanda ya sha tabbatar mana da kwazonsa ta hanyoyi iri-iri, musamman yanzu, domin ya amince da ku da gaske. ²³ Game da Titus kuma, shi abokin tarayyata ne, da kuma abokin aikina a cikinku; game da 'yan'uwannu kuwa, su wakilai ne na ikkilisiyoyi, kuma su masu daukaka Kiristi ne. ²⁴ Saboda haka, ku nuna wa wadannan mutane shaidar kaunarku, da kuma dalilin takamarmu da ku, domin ikkilisiyoyi su gani.

9

¹ Babu wata bukata in rubuta muku game da hidiman nan ga tsarkaka. ² Gama na san aniyarku na yin taimako, ina kuma takama a kan wannan ga Makidoniyyawa, ina fadin musu cewa tun bara, ku da kuke a Akayya a shirye kuke ku bayar. Kokarinku kuwa ya zuga yawancinsu ga aiki. ³ Amma ina aika 'yan'uwannu nan don kada takamar da muke yi da ku, a kan wannan al'amari ta zama a banza, sai dai domin ya zama kuna nan a shirye, kamar yadda na fada za ku kasance. ⁴ Gama in wadansu mutanen Makidoniya sun zo tare da ni, suka tarar ba a shirye kuke ba, kunya ta ishe mu, balle fa ku, saboda amincewa da muke yi da ku. ⁵ Saboda haka, na ga ya dace in roki 'yan'uwannu su ziyarce ku kafin lokacin, su kuma gama shirye-shirye

* 8:15 Fit 16.18

saboda bayarwa ta yardar ran da kuka yi alkawari. Ta haka bayarwar za tã zama a shirye, ta yardar rai ba ta dole ba.

Shukin yardar rai

⁶ Ku tuna fa, duk wanda ya yi shuki kafan zai girbe kafan, kuma duk wanda ya yi shuki da yawa, zai girbe a yalwace. ⁷ Ya kamata kowa yã bayar bisa ga abin da ya yi shawara a zuciyarsa, ba tare da jin nauyi ko don dole ba, gama Allah yana son mai bayarwa da daɗin rai. ⁸ Allah kuwa yana da iko yã ba ku fiye da bukatarku, domin kullum ku wadata da kome ta kowace hanya, kuna ta bayarwa hannu sake, kowane irin kyakkyawan aiki. ⁹ Kamar yadda yake a rubuce cewa,

“Ya ba gajiyayyu hannu sake,

ayyukansa na alheri madawwama ne.”*

¹⁰ To, shi da yake ba mai shuka iri, yake kuma ba da abinci a ci, shi ne zai ba ku irin shukawa, yã ribanya shi, yã kuma albarkaci ayyukanku na alheri da yawa. ¹¹ Za a wadatar da ku ta kowace hanya, domin ku riƙa bayarwa hannu sake a kowane lokaci. Ta wurinmu kuma bayarwarku hannu sake za tã zama sanadin godiya ga Allah.

¹² Wannan hidimar da kuke yi, ba bukatun mutanen Allah kafai take biya ba, amma tana cike da hanyoyin nuna godiya masu yawa ga Allah. ¹³ Aikin nan naku na alheri tabbatar bangaskiyarku ne, za a kuwa ɗaukaka Allah saboda kun bayyana yarda, cewa kun yi na’am da bisharar Kiristi, saboda kuma gudummawa da kuka yi musu da saura duka, hannu sake. ¹⁴ A cikin addu’arsu dominku kuwa, zukatansu za su koma gare ku, saboda mafificin alherin da Allah ya ba ku. ¹⁵ Godiya ga Allah, saboda kyautarsa da ta wuce misali!

10

Bulus ya kãre aikinsa

¹ Ni Bulus da kaina, ina rokonku albarkacin tawali’u da sanyin hali na Kiristi, ni da ake yi wa kirari “marar tsanani” a cikinku, amma “mai matsawa” sa’ad da nake rabe da ku! ² Ina rokonku cewa sa’ad da na zo kada ku tilasta ni in matsa muku, gama na tabbata zan iya tsaya wa waɗanda suka ce abin da muke yi sha’anin duniya ne. ³ Ko da yake muna cikin duniya, ba ma yaƙi kamar yadda duniya take yi. ⁴ Makaman da muke yaƙi da su, ba makamai na duniya ba ne. Sai dai na ikon Allah ne, masu rushe wuraren mafaka masu karfi. ⁵ Muna ka da masu gardama da kowane tunanin ɗaga kai da yake kafa kansa gãba da sanin Allah,

* 9:9 Zab 112.9

muna kuma jan hankalin kowa ga bautar Kiristi. ⁶ A shirye muke mu hori kowane rashin biyayya, sa'ad da biyayyarku ta cika.

⁷ Kuna duban abubuwa bisa-bisa ne kawai. In wani ya ganin cewa shi na Kiristi ne, ya kamata yã sãke lura cewa kamar yadda yake na Kiristi, haka mu ma muke.

⁸ Ko da zan yi gadara fiye da kima a game da izinin nan namu, wanda Ubangiji ya bayar saboda inganta ku, ba don rushe ku ba, ba ni da abin jin kunya a ciki. ⁹ Ba na so yã zama kamar ina kofari in tsorata ku ne da wasikuna.

¹⁰ Gama wadansu suna cewa, "Wasikunsa suna da nauyi da kuma karfi, amma kuwa in ka gan shi, ba shi da wani kwarjini, maganarsa kuma ba kome ba ce." ¹¹ Ya kamata irin wadannan mutane su gane cewa abin da muke fada a cikin wasikunmu sa'ad da ba ma nan tare da ku, shi muke aikatawa sa'ad da muke nan.

¹² Ba za mu yi karfin halin lissafta kanmu, ko mu kwatanta kanmu da wadansu masu yabon kansu ba. Sa'ad da suke gwada kansu da kansu, da kuma kwatanta kansu da kansu, ba su da hikima. ¹³ Amma mu kam, ba za mu yi takama mu zarce iyakarmu ba, sai dai za mu yi takama cikin filin da Allah ya kayyade mana, filin kuwa ya kai har zuwa wurinku. ¹⁴ Ba mu wuce gona da iri a takamarmu ba, kamar yadda zai zama, da a ce ba mu zo wurinku ba, gama mun kai har wurinku da bisharar Kiristi. ¹⁵ Fahariyarmu ba fiye da yadda ya kamata take ba, ba tã kuma shafi aikin wadansu ba. Sai dai muna sa zuciya bangaskiyarku ta rifa karuwa, ta haka kuma fagen aikinmu a cikinku yã rifa karuwa kwarai da gaske. ¹⁶ Saboda mu iya yin wa'azin bishara a yankunan da suke gaba da ku. Gama ba ma so mu yi takama game da aikin da aka riga aka yi a sashen wani. ¹⁷ Amma, "Duk mai yin takama, sai ya yi takama da Ubangiji." ¹⁸ Ai, ba mai yabon kansa ake amincewa da shi ba, sai dai wanda Ubangiji ya yaba wa.

11

Bulus da manzannin karya

¹ Ina fata za ku yi hakuri da 'yar wautata. Amma, ai, kun riga kun yi hakuri. ² Ina kishinku da kishi irin na Allah. Na yi muku alkawarin aure ga miji daya, Kiristi, domin in mika ku a gare shi kamar budurwa zalla. ³ Sai dai ina tsoro kada yã zama, kamar yadda maciji ya yaudari Hawwa'u da makircinsa, ku ma a bautar da hankalinku daga sahihiyar biyayya amintacciya ga Kiristi. ⁴ Gama in wani ya zo wurinku yana wa'azin wani Yesu dabam da wanda muka yi wa'azinsa, ko kuma in kun karbi wani

ruhu dabam da wanda kuka karɓa, ko wata bishara dabam da wadda kuka karɓa, ya nuna kun yarda da su ke nan cikin saukinkai. ⁵ Amma a ganina wadancan da kuke ce da su “manyar manzanni” ba su fi ni da wani abu ba. ⁶ Mai yiwuwa ni ba horarre ba ne a magana, amma ina da sani. Mun kuwa bayyana muku wannan a sarari, ta kowace hanya.

⁷ Laifi ke nan ne na yi da na kasantar da kaina, don a daga ku zuwa babban matsayi ta wurin yin muku wa'azin bisharar Allah kyauta? ⁸ Na yi wa wadansu ikkilisiyoyi kwace ta wurin karɓar taimako daga wurinsu, domin in yi muku hidima. ⁹ Sa'ad da nake tare da ku kuma nake zaman rashi, ban nawaita wa kowa ba, gama 'yan'uan da suka zo daga Makidoniya sun biya bukata. Na kiyaye kaina daga nawaita muku ta kowace hanya, zan kuma ci gaba da yin haka. ¹⁰ Ba shakka, kamar yadda gaskiyar Kiristi take a cikina, babu wani a yankunan Akayya da zai iya hana yin takaman nan tawa. ¹¹ Don me? Don ba na kaunar ku ne? Allah dai ya sani ina kaunarku!

¹² Zan kuma ci gaba da yin abin da nake yi, domin in toshe kafar mutanen nan da suke fariya, suna nema mu daidaita da su. ¹³ Gama irin wadannan mutane manzannin karya ne, ma'aikata ne masu rudi, sun bad da kamanni kamar su manzannin Kiristi ne. ¹⁴ Ba abin mamaki ba ne, gama Shaidan kansa ma yana bad da kamanni kamar shi mala'ikan haske ne. ¹⁵ Don haka, ba abin mamaki ba ne, in bayin Shaidan sun bad da kamanni kamar su bayin adalci ne. A karshe, za a sāka musu gwargwadon ayyukansu.

Bulus ya yi takama game da wahalarsa

¹⁶ Ina sāke faɗa, kada wani yā dauka ni wawa ne. Amma in kun dauke ni haka, to, sai ku karɓe ni kamar yadda kuke karɓan wawa, domin in dan in yi takama. ¹⁷ A wannan takamata ba na magana yadda Ubangiji zai yi ba ne, sai dai magana ce irin ta wawa. ¹⁸ Da yake mutane da yawa suna takama irin ta duniya, ni ma haka zan yi. ¹⁹ Ku kam kuna da wayo sosai, har kuna jimre wa wawaye da murna! ²⁰ Gaskiyar ita ce, kuna hakuri da duk wanda ya sa ku bauta ko ya cuce ku ko ya more ku ko ya nuna muku isa ko kuma ya mare ku a fuska. ²¹ Ina jin kunya in ce mun nuna kāsawa da ba mu yi wadannan abubuwan ba!

Abin da wani yake da karfin hali yin takama a kai, shi ne ni ma nake karfin hali yin takama a kai. Ina magana kamar wawa ne. ²² In su Ibraniyawa ne, ni ma haka. In su Isra'ilawa ne, ni ma haka. In su zuriyar Ibrahim ne, ni ma haka. ²³ In su bayin Kiristi ne, ni na fi su ma, ina

magana kamar rudaɗɗe ne fa! Ai, na fi su shan fama kwarai da gaske, da shan dauri, na sha dūka marar iyaka, na sha hatsarin mutuwa iri-iri. ²⁴ Sau biyar Yahudawa suka yi mini bulala arba'in ɗaya babu. ²⁵ Sau uku aka bulale ni da bulalar karfe, sau ɗaya aka jajjefe ni da duwatsu, sau uku jirgin ruwa ya ragargaje ina ciki, na kwana na kuma yini ruwan teku yana tafiya da ni. ²⁶ Na yi tafiyetafiye da yawa, na sha hatsari a koguna, na sha hatsarin 'yan fashi, na sha hatsari a hannun kabilarmu, na sha hatsari a hannun al'ummai, na sha hatsari a birane, na sha hatsari a jeji, na sha hatsari a teku, na kuma sha hatsarin 'yan'uwa na karya. ²⁷ Na yi fama, na shan wuya, ga kuma rashin barci sau da yawa. Na san abin da ake nufin da jin yunwa da kishirwa, sau da yawa kuwa na kasance da rashin abinci, na sha sanyi da zaman tsirara. ²⁸ Ban da waɗannan abubuwa, kowace rana ina ɗauke da nauyin kula da dukan ikkilisiyoyi. ²⁹ Wane ne ya rasa karfi, da ban ji shi a jikina ba? Wane ne ya fāɗi cikin zunubi, da ban ji zafin wannan ba?

³⁰ In ma lalle ne in yi takama, to, sai in yi takama da abubuwan da suka nuna rashin karfina. ³¹ Allah Uban Ubangiji Yesu Kiristi, wanda yabo ta tabbata a gare shi har abada, ya san cewa ba karya nake yi ba. ³² A Damaskus, gwamnan da yake karkashin Sarki Aretas, ya sa tsare kofofin birnin Damaskus, don yā kama ni. ³³ Amma aka saukar da ni cikin kwando ta tagar katanga, na kubuce masa.

12

Wahayin Bulus da kayarsa

¹ Dole in ci gaba da yin takama. Ko da yake ba za tā amfane ni ba, zan yi magana a kan ru'uyoyi da wahayoyi waɗanda na karɓa daga Ubangiji. ² Na san wani a cikin Kiristi wanda shekaru goma sha huɗu da suka wuce an ɗauke zuwa sama ta uku. Ko a cikin jiki ne, ko kuwa ba a cikin jiki ba, ni dai ban sani ba, Allah ne ya sani. ³ Na kuma san cewa wannan mutum, ko a cikin jiki ne, ko kuma ba a cikin jiki ba, ni dai ban sani ba, amma Allah ne ya sani, ⁴ an ɗauke shi ne zuwa aljanna. Ya ji waɗansu abubuwa waɗanda ba zai iya faɗarsu da kalmomi ba, abubuwan da ba a ba wa mutum damar faɗi. ⁵ Zan yi takama game da mutum irin wannan, sai dai ni ba zan yi takama da kaina ba, sai dai a kan rashin karfina. ⁶ Ko da zan so yin gadara ma, ba zan zama wawa ba, gama gaskiya zan faɗa. Amma na bar zancen haka, don kada wani ya ɗauke ni fiye da

yadda yake ganina, ko yadda yake jin maganata. ⁷ Don kada in cika da girman kai saboda wadannan mafifitan manyan wahayoyi, sai aka sa mini wata kaya a jikina wadda ta zama dan sakon Shaidan, don ta wahalshe ni. ⁸ Sau uku na roki Ubangiji yā raba ni da wannan abu. ⁹ Amma ya ce mini, **“Alherina ya ishe ka, domin a cikin rashin karfi ne ake ganin cikar ikona.”** Saboda haka, zan kara yin takama da farin ciki game da rashin karfina, domin ikon Yesu Kiristi yā zauna tare da ni. ¹⁰ Shi ya sa nake murna cikin rashin karfi, da zagi, da shan wahaloli, da tsanantawa, da matsaloli, saboda Kiristi. Don a sa’ad da nake marar karfi a nan ne nake da karfi.

Damuwar Bulus domin Korintiyawa

¹¹ Na yi wauta kam, amma ku ne kuke tilasta mini, ku ne kuwa ya kamata ku yaba mini, domin ba inda na kāsa wadannan mafifitan manzanni, ko da yake ni ba kome ba ne. ¹² Abubuwan da suke tabbatar da manzo, alamu, abubuwa da kuma ayyukan banmamaki, an aikata su a cikinku da matuƙar nacewa. ¹³ Ta yaya ne darajarku ba tā kai ta sauran ikkilisiyoyi ba, ko kuwa don dai ban nawaita muku ba ne? Ku gafarta mini wannan laifi!

¹⁴ Yanzu a shirye nake in ziyarce ku sau na uku, ba zan kuma nawaita muku ba, don ba kayanku nake so ba, ku nake so. Gama ba yara ne da ɗaukar nauyin iyayensu ba, sai dai iyaye ne da ɗaukar nauyin yaran. ¹⁵ Don haka ina farin ciki in kashe dukan abin da nake da shi a kanku, har in ba da kaina ma dominku. In na kaunace ku fiye da haka, za ku rage kaunarku gare ni ne? ¹⁶ To, shi ke nan, ban nawaita muku ba. Ashe, sai ku ce dabara na yi muku, na shawo kanku ta hanyar yaudara! ¹⁷ Na cuce ku ne ta wurin wani daga cikin wadanda na aiko a gare ku? ¹⁸ Na roki Titus ya zo wurinku. Na kuma aiki ɗan’uwanmu tare da shi. Ko Titus ya cuce ku ne? Ba ruhu ɗaya yake bi da mu ba? Ba kuma hanya guda muka bi ba?

¹⁹ Ko tun dā can, kuna tsammani muna kāre kanmu a gare ku ne? A gaban Allah muke magana, kamar wadanda suke cikin Kiristi. Kaunatatuna, kome da muke yi, muna yi ne don inganta ku ne. ²⁰ Gama ina tsoro, in na zo, in tarar da ku dabam da yadda nake so, ku ma ku tarar da ni dabam da yadda kuke so. Ina tsoro kada yā zama akwai faɗa, da kishi, da fushi mai zafi, da tsattsaguwa, da bata suna, da gulma, da girman kai, da hargitsi. ²¹ Ina tsoro kada sa’ad da na sāke zuwa, Allahna zai kaskantar da ni a gabanku, kuma in yi bakin ciki saboda wadanda suka yi zunubi a dā,

ba su kuma tuba daga aikin kazanta, da na fasikanci, da kuma lalata da suka sa kansu a ciki ba.

13

Gargadin karshe

¹ Wannan za ta zama ziyarata ta uku a wurinku ke nan. "Dole a tabbatar da kowace magana ta bakin shaidu biyu ko uku."* ² Na riga na yi muku gargadi sa'ad da nake tare da ku a zuwana na biyu. Yanzu da ba na nan tare da ku, ina maimaita irin gargadin nan domin in na zo ba wanda zai ku buce wa horon nan, ³ da yake kuna neman tabbaci cewa Kiristi yana magana ta wurina ne. To, ai, shi ba rarrauna ba ne a gare ku, amma kakkarfa ne a cikinku. ⁴ Ko da yake tabbatacce an gicciye shi cikin rashin karfi, duk da haka, yana rayuwa bisa ga ikon Allah. Haka mu ma marasa karfi ne a cikinsa, amma ta wurin ikon Allah za mu rayu tare da shi don mu yi muku hidima.

⁵ Ku gwada kanku ku gani ko kuna cikin bangaskiya; ku auna kanku. Ashe, ba ku san cewa Kiristi Yesu yana cikinku ba? Sai ko in kun fadi gwajin. ⁶ Ina fata za ku gane cewa ba mu fadi gwajin ba. ⁷ Muna addu'a ga Allah kada ku aikata wani laifi. Ba don mutane su gani cewa mun ci gwajin ba ne, a'a, sai dai don ku yi abin da yake daidai, ko da yake zai zama kamar mun fadi gwajin ne. ⁸ Kai, ba dama mu saba wa gaskiya, sai dai mu bi bayan gaskiyar. ⁹ Murna muke sa'ad da ba mu da karfi, ku kuwa kuna da karfi. Addu'armu ita ce, ku zama cikakku. ¹⁰ Shi ya sa nake rubuta wadannan abubuwa, sa'ad da ba na nan tare da ku, domin sa'ad da na zo, kada ya zama mini tilas in yi muku tsanani a game da nuna ikon nan da Ubangiji ya ba ni saboda ingantawa, ba saboda rushewa ba.

Gaisuwa ta karshe

¹¹ A karshe 'yan'uwa, sai wata rana. Ku yi kokari ku zama cikakku. Ku saurari rokona, ku zama da tunani daya, ku yi zaman salama. Allah na kauna da salama kuwa zai kasance tare da ku.

¹² Ku gaggai da juna da sumba mai tsarki.

¹³ Dukan tsarkaka suna gaishe ku.

¹⁴ Alherin Ubangiji Yesu Kiristi, da kaunar Allah, da zumuntar Ruhu Mai Tsarki su kasance tare da ku duka.

* 13:1 M Sh 19.15

Galatiyawa

¹ Bulus manzo, aikakke ba daga wurin mutum ba, ba kuma ta wurin mutane ba, amma ta wurin Yesu Kiristi da kuma Allah Uba, wanda ya tã da Yesu daga matattu. ² Dukan 'yan'awan kuma da suke tare da ni a nan,

Suna gai da ikkilisiyoyi a Galatiya.

³ Alheri da salama daga Allah Ubanmu da Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku. ⁴ Shi wanda ya ba da kansa saboda zunubanmu don yã cece mu daga wannan mugun zamani na yanzu, bisa ga nufin Allah wanda yake kuma Ubanmu, ⁵ a gare shi d'aukaka ta tabbata har abada abadin. Amin.

Babu wata bishara

⁶ Ina mamaki yadda kuka yi saurin yashe wanda ya kira ku ta wurin alherin Kiristi, kuna juyewa ga wata bishara dabam ⁷ wadda a gaskiya ba bishara ba ce ko kaɗan. Tabbatacce waɗansu mutane suna birkitar da ku, suna kuma kofari su karkatar da bisharar Kiristi. ⁸ Amma ko mu, ko mala'ika daga sama ya yi wa'azin wata bishara dabam da wadda muka yi muku, bari yã zama la'ananne har abada! ⁹ Kamar yadda muka riga muka faɗa, haka yanzu ma ina kara cewa in wani yana muku wa'azin wata bishara dabam da wadda kuka karɓa, bari yã zama la'ananne har abada!

¹⁰ Za a ce, ina kofarin neman amincewar mutane ne, ko amincewa ta Allah? Ko kuwa ina kofarin faranta wa mutane zuciya ne? Da a ce har yanzu ina kofarin faranta wa mutane zuciya ne, ai, da ban zama bawan Kiristi ba.

Bulus kirayaye na Allah

¹¹ Ina so ku sani 'yan'uwa, cewa bisharar da nake wa'azi, ba mutum ne ya kago ta ba. ¹² Ban karɓe ta daga wurin wani mutum ba, ba a kuma koya mini ita ba, a maimako, na karɓe ta, ta wurin wahayi daga Yesu Kiristi ne.

¹³ Kun dai ji labarin rayuwata ta dã a cikin Yahudanci, yadda na tsananta wa ikkilisiyar Allah kwarai, na kuma yi kofarin hallaka ta. ¹⁴ Na ci gaba a cikin Yahudanci fiye da yawancin Yahudawan da suke tsarana, na kuma yi kwazo kwarai ga bin al'adun kakannina. ¹⁵ Amma sa'ad da Allah, wanda ya keɓe ni daga mahaifa* ya kira ni ta

* 1:15 Ko kuwa daga cikin mahaifiyata

wurin alherinsa, ya kuma gamshe shi ¹⁶ yā bayyana Dansa a cikina, domin in yi wa'azinsa cikin Al'ummai. Ban nemi shawarar wani mutum ba. ¹⁷ Ban kuma tafi Urushalima domin in ga waƙanda suka riga ni zaman manzanni ba, sai dai na hanzarta na tafi kasar Arabiya, daga baya sai na koma Damaskus.

¹⁸ Bayan shekara uku, sai na haura zuwa Urushalima domin in sadu da Bitrus[†], na kuwa zauna tare da shi kwana goma sha biyar. ¹⁹ Ban ga wani a ciki sauran manzanni ba, sai dai Yakub ɗan'uwan Ubangiji. ²⁰ Ina tabbatar muku a gaban Allah cewa abin da nake rubuta muku ba karya ba ne.

²¹ Daga baya sai na tafi Suriya da Silisiya. ²² Ikkilisiyoyin da suke cikin Kiristi da suke a Yahudiya ba su san ni ba tukuna. ²³ Sun dai sami labari ne kawai cewa, "Mutumin da dā yake tsananta mana yanzu yana wa'azin bangaskiyar da dā ya yi kofari yā hallaka." ²⁴ Sai suka yabi Allah saboda ni.

2

Manzanni sun karɓi Bulus

¹ Bayan shekara goma sha huɗu sai na sāke haurawa zuwa Urushalima, a wannan lokaci na tafi tare da Barnabas. Na kuma ɗauki Titus muka tafi tare. ² Na tafi ne bisa ga wani wahayi. Da na kai can, sai na bayyana musu bisharar da nake wa'azi a cikin Al'ummai. Na yi haka a keɓance a gaban waƙanda suke shugabanni, don tsoro kada gudun da nake yi, ko kuwa na riga na yi, yā zama a banza. ³ Amma ko Titus ma da yake tare da ni, ba a ce dole sai ya yi kaciya ba, ko da yake shi mutumin Al'ummai ne. ⁴ Wannan zancen kaciya ya taso domin waƙansu 'yan'uwan karya sun shiga cikinmu domin su yi leke a kan 'yancin da muke da shi a cikin Kiristi Yesu, su kuma mai da mu bayi. ⁵ Ba mu kuwa ba su zarafi ba ko kaɗan, don gaskiyar bishara ta ci gaba da kasance tare da ku.

⁶ Game da waƙanda aka ɗauka a dā a kan su wani abu ne, ko wane ne su, duk ɗaya ne a wurina; gama Allah ba ya nuna bambanci, ina dai gaya muku waƙannan da suke wani abu ne a dā, ba su kara mini kome ba. ⁷ A maimakon haka, sun ga cewa an danka mini hakkin wa'azin bishara ga Al'ummai,* kamar yadda aka danka wa Bitrus ga Yahudawa.[†] ⁸ Gama Allah wanda ya yi aiki a cikin hidimar Bitrus a matsayin manzo ga Yahudawa, haka ma ya yi aiki a cikin hidimata a matsayin manzo ga Al'ummai. ⁹ Yakub, Bitrus da Yohanna waƙanda suke

[†] 1:18 Girik Kefas * 2:7 Girik marasa kaciya † 2:7 Girik masu kaciya; haka ma a ayoyi 8 da kuma 9

fitattun ginshikai, sun karɓe ni da Barnabas da hannu biyu biyu sa'ad da suka gane alherin da aka ba ni. Suka kuma yarda cewa ya kamata mu tafi wajen Al'ummai, su kuwa su tafi wajen Yahudawa. ¹⁰ Abin da dai suka roka shi ne ya kamata mu rika tuna da matalauta, abin nan da nake marmarin yi.

Bulus ya tsawata wa Bitrus

¹¹ Sa'ad da Bitrus ya zo Antiyok, na tsawata masa ido da ido don laifinsa a fili yake. ¹² Kafin wafansu mutane su zo daga wurin Yakub, yakan ci abinci tare da Al'ummai. Amma da suka iso, sai ya fara janyewa, ya kuma ware kansa daga wajen Al'ummai domin yana tsoron wafanda suke kungiyar masu kaciya. ¹³ Sauran Yahudawa suka hada kai da shi a munafuncinsa har Barnabas ma ya baude.

¹⁴ Da na ga cewa ba sa yin daidai da gaskiyar bishara, sai na ce wa Bitrus a gabansu duka, "Kai mutumin Yahuda ne, duk da haka kana rayuwa kamar Ba'al'umme ba kamar mutumin Yahuda ba. To, yaya aka yi, kana tilasta Al'ummai su bi al'adun Yahudawa?"

¹⁵ "Mu da muke Yahudawa ta wurin haihuwa ba Al'ummai masu zunubi ba, ¹⁶ mun san cewa mutum ba ya samun kubuta ta wurin kiyaye Doka, sai dai ta wurin bangaskiya cikin Kiristi Yesu. Saboda haka, mu ma, muka sa bangaskiyarmu cikin Kiristi Yesu don mu sami kubuta ta wurin bangaskiya cikin Kiristi ba ta wurin kiyaye Doka ba, domin ba wanda zai kubuta ta wurin bin Doka.

¹⁷ "In kuwa ya zama muna so mu sami zaman marasa laifi a gaban Allah ta wurin dogara ga Kiristi, sa'an nan an same mu mu kanmu ma masu zunubi ne, ashe, ko wannan zai nuna Kiristi yana karfafa zunubi ke nan? A'a, ko kusa!

¹⁸ In na sa'ke gina abin da na rushe, na zama mai karyar Doka ke nan.

¹⁹ "Gama ta wurin Doka na mutu ga Doka saboda in rayu ga Allah. ²⁰ An gicciye ni tare da Kiristi. Yanzu ba ni ne nake raye ba, Kiristi ne yake raye a cikina. Rayuwar da nake yi a jiki, ina rayuwa ce ta wurin bangaskiya cikin Dan Allah, wanda ya kaunace ni ya kuma ba da kansa domina. ²¹ Ba na ajiyar alherin Allah a gefe, gama da a ce ana samun adalci ta wurin Doka, ai, da Kiristi ya mutu a banza ke nan!"

3

Bangaskiya ko kiyaye doka

¹ Ya ku Galatiyawa marasa azanci! Wa ya rufe ku? A idanunku aka bayyana Yesu Kiristi gicciyeyye a sarari. ² Zan so in san abu guda tak daga gare ku. Kun karɓi Ruhu ta

wurin kiyaye Doka ne, ko kuwa ta wurin gaskata abin da kuka ji? ³ Ashe, rashin azancinku har ya kai ga haka? Bayan kun fara da Ruhu, a yanzu kuma da halin mutuntaka za ku karasa? ⁴ Ashe, wahaloli dabam-dabam da kuka sha sun zama a banza ke nan? Haka zai yiwu kuwa? ⁵ Allah ya ba ku Ruhunsa yana kuma aikata ayyukan banmamaki a cikinku saboda kuna kiyaye Doka ne, ko kuwa domin kuna gaskatawa abin da kuka ji ne? ⁶ Ku dubi Ibrahim mana, “Ya gaskata Allah, aka kuwa lissafta wannan adalci ne a gare shi.”*

⁷ Ku sani fa, waƙannan waƙanda suka gaskata, ‘ya’yan Ibrahim ne. ⁸ Nassi ya hanga cewa Allah zai kubutar da Al’ummai ta wurin bangaskiya, ya kuwa sanar wa Ibrahim wannan bisharar tun kafin lokaci yā yi cewa, “Dukan al’ummai za su sami albarka ta wurinka.”† ⁹ Saboda haka waƙanda suke da bangaskiya sun sami albarka tare da Ibrahim, mutumin bangaskiya.

¹⁰ Dukan waƙanda suka dogara ga kiyaye Doka la’anannu ne, gama a rubuce yake cewa, “La’ananne ne duk wanda bai ci gaba da yi dukan abubuwan da aka rubuta a Littafin Doka ba.”‡ ¹¹ A fili yake ba wanda zai kubuta a gaban Allah ta wurin Doka, domin “Mai adalci zai rayu ta wurin bangaskiya.”§ ¹² Doka ba tā dangana ga bangaskiya ba; a maimakon haka, “Mutumin da ya aikata waƙannan abubuwa zai rayu ta wurinsu.”* ¹³ Kiristi ya fanshe mu daga la’anar Doka ta wurin zama la’ana saboda mu, gama a rubuce yake cewa, “La’ananne ne duk wanda aka rataye a kan itace.”† ¹⁴ Ya fanshe mu domin albarkar da aka yi wa Ibrahim yā zo ga Al’ummai, ta wurin Kiristi Yesu, domin ta wurin bangaskiya mu karfi alkawarin Ruhu.

Doka da kuma alkawari

¹⁵ ‘Yan’uwa, bari in yi muku misali da rayuwarmu ta yau da kullum. Kamar dai yadda ba mai kawarwa ko yā fara wani abu cikin alkawarin da mutane suka kafa, haka yake a wannan batu. ¹⁶ Alkawaran nan fa ga Ibrahim ne aka fafa da kuma wani zuriyarsa. Nassi bai ce, “da zuriyoyi ba” wanda ya nuna kamar mutane da yawa, amma “ga zuriyarka,”‡ wanda yake nufin mutum ɗaya, wanda shi ne Kiristi. ¹⁷ Abin da nake nufi shi ne, Dokar da aka shigar ita bayan shekaru 430, ba tā kawar da alkawarin da Allah ya yi tun ɗa ba. ¹⁸ Gama da a ce gādon yā dangana a kan doka

* **3:6** Far 15.6 † **3:8** Far 12.3; Far 18.18; Far 22.18 ‡ **3:10** M Sh 27.26

§ **3:11** Hab 2.4 * **3:12** Fir 18.5 † **3:13** M Sh 21.23 ‡ **3:16** Far 12.7; Far 13.15; Far 24.7

ne, ai, da ba zai dangana a kan alkawari ba; amma Allah cikin alherinsa ya ba wa Ibrahim gādon ta wurin alkawari.

¹⁹ To, don me aka kawo Doka? An yi kari da Doka ne don fitowa da laifi filin har kafin na zuriyan nan ya zo, wanda aka yi wa alkawarin, an ba da doka ta wurin mala'iku ne, aka kuma danƙa ta a hannun matsakanci. ²⁰ Kuma akan bukaci wani a tsakani ne idan da mutum biyu ake zance, Allah kuwa ɗaya ne.

²¹ To, Dokar ce tana gāba da alkawaran Allah ke nan? Sam, ko kaɗan! Gama da a ce an ba da Dokar da tana iya ba da rai, tabbatacce, da sai a sami adalci ta wurin Doka.

²² Amma Nassi ya kulle kome a ƙarƙashin ikon zunubi, domin abin da aka yi alkawarin nan, da ake bayar ta wurin bangaskiya a cikin Yesu Kiristi, a ba da shi ga waɗanda suka gaskata.

'Ya'yan Allah

²³ Kafin bangaskiyan nan tā zo, mun kasance a daure a kurkuku a ƙarƙashin Doka, a kulle sai da bangaskiyar da za tā zo ta bayyana. ²⁴ Ta haka aka sa Dokar ta zama jagorarmu zuwa ga Kiristi don mu sami kuɓuta ta wurin bangaskiya. ²⁵ Yanzu da bangaskiya ta zo, ba sauran zamanmu a ƙarƙashin Doka.

²⁶ Dukanku 'ya'yan Allah ne ta wurin bangaskiya cikin Kiristi Yesu. ²⁷ Gama dukanku da aka yi muku baftisma cikin Kiristi, kuna sanye da Kiristi ke nan. ²⁸ Babu bambanci tsakanin mutumin Yahuda da mutumin Al'ummai, bawa da 'yantacce, namiji da ta mace, gama dukanku ɗaya ne cikin Kiristi Yesu. ²⁹ In kuwa ku na Kiristi ne, to, ku zuriyar Ibrahim ne, magāda kuma bisa ga alkawarin nan.

4

¹ Abin da nake nufi shi ne, muddin magāji yana ɗan yaro ne tukuna, babu bambanci tsakaninsa da bawa, ko da yake shi ne da mallakar kome. ² Yana ƙarƙashin iyayen goyonsa da masu rikon amana har yā zuwa cikas lokacin da mahaiƙinsa ya sa. ³ Haka yake, sa'ad da muke 'yan yara, mun kasance cikin bauta a ƙarƙashin ƙa'idodin duniya. ⁴ Amma da lokacin da aka tsara ya yi sosai, sai Allah ya aiki Dansa, haifaffe daga mace, haifaffe a ƙarƙashin Doka, ⁵ domin yā fanshi waɗanda suke a ƙarƙashin doka, saboda mu sami cikakken matsayin zaman 'ya'ya. ⁶ Da yake ku 'ya'ya ne, sai Allah ya aiko da Ruhun Dansa a cikin zukanamu, Ruhun da yake kira, "*Abba*," Uba." ⁷ Saboda

* 4:6 Arameyik na Mahaifi

haka kai ba bawa ba ne kuma, kai ɗa ne; da yake kuwa kai ɗa ne, Allah ya mai da kai magāji.

Damuwar Bulus domin Galatiyawa

⁸ Dā da ba ku san Allah ba, ku bayi ne ga waɗanda a ainihi ba alloli ba ne. ⁹ Amma yanzu da kuka san Allah, ko kuma a ce Allah ya san ku, yaya kuke sāke komawa ga ka'idodin duniya marasa karfi, abin tausayi kuma? Kuna so ku sāke komawa ga bautarsu ne? ¹⁰ Kuna kiyaye ranaku da watanni da lokuta da shekaru na musamman! ¹¹ Kai, kun ba ni tsoro, don ya zama kamar duk wahalar da na yi a kanku banza ne!

¹² Ina rokonku 'yan'uwa, ku zama kamar ni, gama na zama kamar ku. Ba ku yi mini wani laifi ba. ¹³ Kun san rashin lafiyar da na yi, shi ne ya yi mini hanyar da na kawo muku bishara da farko. ¹⁴ Ko da yake ciwona gwaji ne gare ku, ba ku yi mini reni ko kyama ba. A maimakon haka, kuka karɓe ni sai ka ce mala'ikan Allah, kuma sai ka ce Kiristi Yesu kansa. ¹⁵ Me ya faru da dukan farin cikinku? Na tabbata, a lokacin, da mai yiwuwa ne da kun ciccire idanunku kun ba ni. ¹⁶ Yanzu na zama abokin gābanku don na faɗa muku gaskiya ke nan?

¹⁷ Waɗancan mutane suna neman su rinjaye ku da kwazo, amma ba da kyakkyawar aniya ba. Abin da suke so shi ne su raba ku da mu, saboda kwazonku yā koma gare su. ¹⁸ Yana da kyau ku kasance da irin wannan niyya idan da nufi mai kyau ne, ku kuma kasance a haka koyaushe ba sai ina tare da ku ba. ¹⁹ Ya ku 'ya'yana kaunatattu, ina sāke shan wahalar nakudarku, har sai Kiristi ya kahu a cikinku. ²⁰ Da ma a ce ina tare da ku yanzu in canja muryata mana! Gama na damu kwarai saboda ku!

Saratu da Hagar

²¹ Ku gaya mini, ku da kuke so ku zauna a karkashin Doka, ba ku san abin da Doka ta ce ba ne? ²² Gama a rubuce yake cewa Ibrahim yana da 'ya'ya biyu maza, ɗaya ta wurin mace 'yar aikin gidansa, ɗaya kuma ta wurin ainihin matarsa. ²³ Dansa na wajen mace 'yar aikin gidansa ya zo bisa ga ka'idar jiki ne; amma ɗansa na wajen ainihin matarsa ya zo a sakamakon alkawarin ne.

²⁴ Za a iya ɗaukan waɗannan al'amura a matsayin misali, domin matan nan suna misalta alkawura biyu ne. Alkawari ɗaya daga Dutsen Sinai ne yana kuma haihuwar 'ya'yan da za su zama bayi. Hagar ke nan. ²⁵ Hagar tana a matsayin Dutsen Sinai a Arabiya tana kuma kwatancin birnin Urushalima na yanzu, gama ita baiwa ce tare da

'ya'yanta. ²⁶ Amma Urushalimar da take sama 'yantacciya ce, ita ce kuma mahaiiyarmu. ²⁷ Gama a rubuce yake cewa, "Ki yi farin ciki, ya ke bakararriya, wadda ba ta haihuwa ki farke da murna, ki kuma tā da murya, ke da ba kya nakuda; domin da yawa ne 'ya'yan macen da aka yashe, fiye da na mai miji."†

²⁸ To, ku 'yan'uwa, ku 'ya'yan alkawari ne kamar Ishaku. ²⁹ A wancan lokaci, wannan da wanda aka haifa ta wurin ka'idar jiki ya tsananta wa wanda aka haifa ta ikon Ruhu. Haka ma yake har yanzu. ³⁰ Amma me Nassi ya ce? Nassi ya ce, "Kori macen nan 'yar aikin gida da danta don dan mace 'yar aikin gida ba zai taba raba gādo tare da da na ainihin matarka ba."‡ ³¹ Saboda haka, 'yan'uwa, mu ba 'ya'yan mace 'yar aikin gida ba ne, amma na ainihin matan gidan ne.

5

'Yanci cikin Kiristi

¹ Saboda 'yanci ne Kiristi ya 'yantar da mu. Sai ku tsaya daram, kada ku yarda ku sāke komawa farkashin nauyin bauta.

² Ku lura da kalmomina! Ni Bulus ina gaya muku cewa in kuka yarda aka yi muku kaciya, wannan ya nuna Kiristi ba shi da amfani a gare ku ba ko kaɗan. ³ Haka kuma ina fara sanar wa kowane mutumin da ya yarda aka yi masa kaciya cewa dole yā kiyaye dukan Doka. ⁴ Ku da kuke fokarin kubuta ta wurin Doka an raba ku da Kiristi ke nan; kuka kuma fāɗi daga alheri. ⁵ Amma ta wurin bangaskiya muna marmarin jira adalcin da muke bege ta wurin Ruhu. ⁶ Gama a cikin Kiristi Yesu, kaciya ko rashin kaciya ba su da wani amfani. Abin da kawai yake da amfani shi ne, bangaskiyar da take bayyana kanta ta wurin fauna.

⁷ Kun yi tsere mai kyau a dā. Wa ya shige gabanku ya hana ku bin gaskiya? ⁸ Wannan rarrashin da ake muku ba daga wanda ya kira ku ba ne. ⁹ "Dan yisti kaɗan ne yake gama dukan curin burodi." ¹⁰ Ina da tabbaci cikin Ubangiji cewa ba za ku bi wani ra'ayi dabam ba. Wannan da yake rikita ku za a hukunta shi, ko shi wane ne. ¹¹ 'Yan'uwa, da a ce har yanzu ina wa'azin kaciya ne, to, me ya sa ake tsananta mini har yanzu? In haka ne, ashe, an kawar da abin da yake sa tuntube game da gicciye ke nan. ¹² Da ma a ce masu tā da hankalinku ɗin nan su yanke gabansu gaba ɗaya mana!

† 4:27 Ish 54.1 ‡ 4:30 Far 21.10

¹³ Ku 'yan'uwana, an kira ku ga zama 'yantattu. Amma kada ku yi amfani da 'yancinku don aikata ayyukan mutuntaka* a maimakon haka, ku yi hidimar juna da kauna. ¹⁴ Dukan doka an takaita a cikin umarni daya ne cewa, "Ka kaunaci makwabcinka kamar kanka."† ¹⁵ In kun ci gaba da cizo, kuna kuma cin naman juna, ku yi hankali in ba haka ba za ku hallaka juna.

Rayuwa ta wurin Ruhu

¹⁶ Saboda haka ina ce muku, ku yi rayuwa ta wurin Ruhu, ba za ku kuwa gamsar da sha'awace-sha'awacen mutuntaka ba. ¹⁷ Gama mutuntaka yana son abin da Ruhu yake ki, Ruhu kuma yana son abin da mutuntaka yake ki. Wafannan biyu kuwa gāba suke da juna, har ku kasa yin abin da kuke so. ¹⁸ Amma in Ruhu ne yake bishe ku, ba ku a karkashin Doka ke nan.

¹⁹ Ayyukan mutuntaka kuwa a fili suke. Wato, fasikanci, kazanta da kuma lalata; ²⁰ bautar gumaka da sihiri; kiyayya, fafa, kishi, fushi mai zafi, sonkai, tsattsaguwa, hamayya, ²¹ da kyashi; buguwa, shashanci, da ire-irensu. Na gargade ku, yadda na yi a dā, cewa masu irin wannan rayuwa ba za su gāji mulkin Allah ba.

²² Amma amfanin da Ruhu yake bayar shi ne kauna, farin ciki, salama, hakuri, kirki, nagarta, aminci, ²³ sauƙinkai, da kuma kamunkai. Ai, ba ruwan Doka da wafannan abubuwa. ²⁴ Wafanda suke na Kiristi Yesu, sun gicciye mutuntaka tare da abubuwan da mutum yake marmari da kuma sha'awace-sha'awacensa. ²⁵ Da yake muna rayuwa ta Ruhu ne, bari mu ci gaba da al'amuranmu ta wurin Ruhu. ²⁶ Kada mu zama masu girman kai, muna tsokana muna kuma jin kishin juna.

6

Yin alheri ga kowa

¹ 'Yan'uwa, in an kama wani yana cikin yin zunubi, ku da kuke masu ruhaniya ya kamata ku komo da shi a kan hanya a hankali. Amma ku lura da kanku, domin kada maimakon dawowa da dan'uwanku, ku ma ku fādi cikin jarraba. ² Ku d'auki nawayar juna, a haka kuwa za ku cika dokar Kiristi. ³ In wani yana tsammani shi wani abu ne alhali kuwa shi ba kome ba, ruɗin kansa yake yi. ⁴ Kowa yā auna ayyukansa. A sa'an nan ne zai iya yin takama da kansa, ba tare da kwatanta kansa da wani ba, ⁵ gama kowa zai d'auki kayansa. ⁶ Duk haka, wanda aka koya wa maganar Kiristi, bari yā

* 5:13 Ko kuwa na jiki; haka ma a ayoyi 16, 17, 19 da 24 † 5:14 Fir 19.18

raba abubuwan nan na alheri tare da wanda ya koyar da shi.

⁷ Kada a ruƙe ku. Ba a yi wa Allah ba'a. Mutum yakan girbe abin da ya shuka ne. ⁸ Wanda ya yi shuki don yã gamshi mutuntakarsa, daga wannan mutuntaka zai girbi hallaka. Wanda ya yi shuki domin yã gamshi Ruhu, daga Ruhu zai girbi rai madawwami. ⁹ Kada mu gaji da yin nagarta, gama a daidai lokaci za mu girbe amfani, in ba mu fid da zuciya ba. ¹⁰ Saboda haka, in da hali, bari mu aikata nagarta ga dukan mutane, musamman ga waƙanda suke na iyalin masu bi.

Ba kaciya ba, sai dai sabuwar halitta

¹¹ Ku dubi irin manya-manyan harufan da na yi amfani da su yayinda nake rubuta muku da hannuna!

¹² Waƙanda suke son nuna bajinta a fili suna koƙari su tilasta muku ku yi kaciya ne. Dalilin kaƙai da suke yin haka shi ne don gudu kada a tsananta musu saboda gicciyen Kiristi ne. ¹³ Kai, su masu kaciya ma ba su kiyaye Doka ba, duk da haka suna so a yi muku kaciya don su yi takama kan an yi muku kaciya. ¹⁴ Kada in taƙa yin takama ga kome sai dai a cikin gicciyen Ubangijinmu Yesu Kiristi, wanda ta wurinsa aka gicciye duniya a gare ni, aka kuma gicciye ni ga duniya. ¹⁵ Kaciya ko rashin kaciya ba wani abu ba ne; abin da yake da amfani shi ne sabuwar halitta. ¹⁶ Salama da jinkai su tabbata ga dukan waƙanda suke bin wannan ka'ida, har ma ga Isra'ila na Allah.

¹⁷ A karshe, kada kowa yã kara damuna, gama ina dfauke da raunuka masu nuna ni bawan Ubangiji Yesu ne.

¹⁸ 'Yan'uwa! Alherin Ubangijinmu Yesu Kiristi yã kasance tare da ruhunku. Amin.

Afisawa

¹ Bulus, wanda Allah ya zaba don yā zama manzon Kiristi Yesu,

Zuwa ga tsarkaka da suke a Afisa,* da kuma suke amintattu† cikin Kiristi Yesu.

² Alheri da salama daga Allah Ubanmu da Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku.

Albarkun ruhaniya a cikin Kiristi

³ Yabo ya tabbata ga Allah Uban Ubangijinmu Yesu Kiristi, wanda ya kawo mana kowace albarka ta ruhaniya daga sama. ⁴ Gama ya zabe mu a cikin Kiristi tun dā can, kafin ma a halicci duniya don mu zama masu tsarki da kuma marasa aibi a gabansa. ⁵ A cikin kauna, ya‡ kaddara mu zama 'ya'yansa na riƙo ta wurin Kiristi Yesu, bisa ga nufinsa na alheri. ⁶ Ya yi haka don mu yabi Allah saboda alherin da ya yi mana saboda mu na kaunataccen Dansa ne. ⁷ A cikinsa muka sami fansa ta wurin jininsa, wato, yafewar zunubanmu. Kiristi ya yi wannan saboda yawan alherin Allah ⁸ wanda ya ba mu babu iyaka tare da dukan hikima da fahimta. ⁹ Allah ya yi abin da ya nufa, ya kuma sanar mana shirin asirin da ya riga ya shirya yā cika ta wurin Kiristi. ¹⁰ Nufinsa ke nan, idan lokaci ya cika, yā harhadā dukan abubuwa a farkashin ikon Kiristi, wato, dukan abubuwan da suke sama da abubuwan da suke kasa.

¹¹ A cikinsa ne kuma aka zabe mu mu sami gādo daga Allah,§ an kuwa kaddara mu ga haka bisa ga nufin wannan da yake zartar da dukan abubuwa yadda ya yi nufi yā yi. ¹² Manufar Allah ita ce cewa mu da muka fara sa bege a cikin Kiristi, mu yi zaman yabon dāukakar Allah. ¹³ An kuma hada ku a cikin Kiristi lokacin da kuka ji sakon nan na gaskiya, wanda yake labari mai dadī na cetonku. Da kuka ba da gaskiya, sai aka yi muku alamar shaida a cikinsa da Ruhū Mai Tsarki. ¹⁴ Ruhū Mai Tsarkin nan shi ne tabbacin da Allah ya yi na cewa zai ba mu kome da ya yi alkawari, har ya sa muka sani nan gaba Allah zai ceci waƙanda suke nasa. Wannan kuwa domin yabon dāukakarsa ne.

* **1:1** Waƙansu rubuce-rubucen hannu na dā ba su da a Afisa. † **1:1** Ko kuwa masu bi waƙanda ‡ **1:5** Ko kuwa gani cikin kauna. § **1:11** Ko kuwa mun zama abin gaƙon Allah

Godiya da addu'a

¹⁵ Saboda haka, tun lokacin da na ji labarin bangaskiyarku cikin Ubangiji Yesu da kuma kaunar da kuke yi wa dukan mutanen Allah, ¹⁶ ban fasa yin godiya saboda ku ba, ina tuna da ku cikin addu'o'ina. ¹⁷ Ina ta roko cewa Allah na Ubangijinmu Yesu Kiristi, Uba Madaukaki, yā ba ku Ruhun hikima da na ganewa, domin ku san shi da kyau. ¹⁸ Ina kuma addu'a cewa zuciyarku tā waye don ku gane ko mene ne sa zuciyar nan da ya kira ku a kansa, ku kuma san darajar dukiyar nan wadda take ta mutanen Allah, wato, albarkunsa. ¹⁹ Ina addu'a ku san girman ikon Allah wanda ya wuce misali, wanda yake namu. Ikon da yake aiki a cikinmu, d'aya ne da ikon nan ²⁰ da ya tā da Kiristi daga matattu, ya kuma sa ya zauna a hannun damansa a cikin mulkin samaniya. ²¹ Yanzu yana mulki a kan dukan masu sarauta, da masu iko, da masu karfi, da kuma masu mulki. Yana mulkin kome a wannan duniya, zai kuma yi mulkin duniya mai zuwa. ²² Allah ya sa kome a karkashin ikonsa, ya kuma ba shi iko a kan kome don amfanin ikkilisiya. ²³ Kuma ikkilisiya ce jikinsa; ta kuma cika da Kiristi, wanda ya cika kome ta kowace hanya.

2

An raya ku a cikin Kiristi

¹ Ku kam, a dā ku matattu ne saboda laifofinku da kuma zunubanku. ² Kun yi rayuwa kamar yadda sauran mutanen duniya suke yi, cike da zunubi, kuna biyayya ga sarki masu ikon sarari sama, wato, ruhun nan da yanzu yake aiki a cikin masu kin biyayya ga Allah. ³ Dukanmu a dā mun yi irin rayuwan nan a cikinsu, muna bin kwadai da sha'awace-sha'awacen jikunanmu da tunaninmu. Kamar sauran mutane, mun cancanci fushin Allah. ⁴ Amma saboda yawan kaunar da yake mana, Allah, wanda yake mai yawan jinkai, ⁵ ya ba mu rai sa'ad da ya tashe Kiristi daga matattu. Ta wurin alherin Allah ne aka cece ku. ⁶ Allah ya tashe mu tare da Kiristi, ya kuma ba mu wurin zama tare da shi a cikin mulkin samaniya. ⁷ Allah ya yi haka domin a tsararraki masu zuwa yā nuna yalwar alherinsa da ya wuce misali, an bayyana alheransa da ya yi mana ta wurin Kiristi Yesu. ⁸ Allah ya cece ku ta wurin alheri sa'ad da kuka ba da gaskiya. Wannan kuwa ba yinku ba ne, kyauta ce daga Allah. ⁹ Ba kuwa saboda aikin lada ba, don kada wani yā d'aga kai. ¹⁰ Ai, mu aikinsa ne, an sāke halittarmu a cikin Kiristi Yesu musamman domin mu yi kyawawan ayyuka, waɗanda Allah ya tanadar mana tun da fari, mu yi.

An sulhunta Yahudawa da al'ummai su zama ɗaya ta wurin Kiristi

¹¹ Saboda haka, ku tuna dā ku Al'ummai ne bisa ga haihuwa, waɗanda kuma ake kira masu “kaciya” sukan kira ku “marasa kaciya” (ga shi kuwa, kacyar nan ta jiki ce, wadda ake yi da hannu). ¹² Ku kuma tuna a lokacin ba ku san Kiristi ba. A ware kuke daga mutanen Isra'ila, ba ku kuma da dangantaka da alkawaran da Allah ya yi da su. Kun yi zama a duniyan nan babu bege kuma babu Allah. ¹³ Amma yanzu a cikin Kiristi Yesu, ku da dā kuke can da nesa an kawo ku kusa ta wurin jinin Kiristi.

¹⁴ Gama shi kansa shi ne salamarmu, shi ne ya kawo kungiyoyi biyu suka zama ɗaya, ya kuma rushe katangan nan ta kiyayya wadda ta raba mu. ¹⁵ Kiristi ya ba da jikinsa don yā kawar da doka da dukan umarnanta da kuma ka'idodinta. Ya yi haka domin yā halicci sabuwar zuriya daga zuriyoyin nan biyu. Ta haka kuma ya kawo salama tsakaninsu. ¹⁶ A kan gicciye, Kiristi ya kawar da kiyayyar da take tsakaninmu da juna. Ya kuma kawo sulhu tsakaninmu da Allah. ¹⁷ Ya zo ya yi muku wa'azin salama; ku da kuke nesa da shi, ya kuma yi wa waɗanda suke kusa. ¹⁸ Gama ta wurinsa dukanmu za mu iya zuwa gun Uba ta wurin Ruhu guda.

¹⁹ Don haka, yanzu ku ba baki ba ne, ku kuma ba bare ba ne. Ku 'yan ƙasa ne tare da mutanen Allah, iyalin gidan Allah kuma. ²⁰ Ku gini ne wanda manzanni da annabawa suke tushensa, Kiristi kuma shi ne dutse mafi muhimmanci na ginin. ²¹ Ta wurinsa ne dukan ginin yake a haɗe, shi ne kuma yake sa ginin yā yi girma, yā zama haikali mai tsarki domin Ubangiji. ²² Ku ma sashe ne na wannan ginin da Kiristi ya yi inda Allah yake zaune ta wurin Ruhunsa.

3

Kyakkyawan shirin Allah domin al'ummai

¹ Saboda haka, ni Bulus, na zama ɗan kurkuku na Kiristi Yesu saboda ku Al'ummai.

² Na tabbata kun ji labarin hidimar alheri na musamman da Allah ya ba ni dominku. ³ Wannan wasika za tã faɗa muku kaɗan game da yadda Allah ya bayyana mini shirinsa na asiri. ⁴ A yayinda kuke karanta wannan, za ku gane abin da na sani game da wannan shirin Kiristi. ⁵ Ba a sanar da wannan asiri wa wani a sauran zamanai ba, amma a yanzu an bayyana shi ta wurin Ruhu Mai Tsarki ga manzanninsa da annabawansa. ⁶ Asirin nan kuwa shi ne cewa ta wurin bishara, Al'ummai sun zama waɗanda za su yi gādo tare da

Isra'ila, sun zama gabobin jiki d'aya, abokan tarayya kuma ga alkawaran nan a cikin Kiristi Yesu.

⁷ Na zama bawan wannan bishara ta wurin baiwar alherin Allah da aka yi mini ta wurin ikonsa da yake aiki a cikina. ⁸ Ko da yake ni ba kome ba ne a cikin dukan mutanen Ubangiji, aka ba ni wannan baiwa mai daraja don in fafa wa Al'ummai cewa saboda Kiristi akwai albarkun da suka wuce gaban misali. ⁹ An zaɓe ni in bayyana wa dukan mutane shirin asirin nan wanda Allah, mahaliccin kome, ya boye shekara da shekaru. ¹⁰ Nufinsa shi ne, yanzu, ta wurin ikkilisiya, a sanar da hikima iri dabam-dabam na Allah ga masu mulki, da masu iko a samaniya. ¹¹ Wannan shi ne madawwamin shirinsa, kuma an aikata shi ta wurin Kiristi Yesu Ubangijinmu. ¹² A cikinsa, kuma ta wurin bangaskiya a cikinsa ne muke da ƙarfin halin zuwa kusa da Allah gabagadi. ¹³ Don haka, ina rokonku kada ku fid da zuciya saboda abin da ake yi mini a nan. Ai, saboda ku ne nake shan wahalolin nan, wannan kuwa d'aukarku ce.

Addu'a saboda Afisawa

¹⁴ Saboda wannan ne nake a durkushe a gaban Uba, ¹⁵ wanda ya ba wa kowane iyali a sama da ƙasa suna. ¹⁶ Ina addu'a cewa daga yalwar d'aukarsa zai ƙarfafa ku da iko daga ciki ta wurin Ruhunsa. ¹⁷ Ina addu'a domin Kiristi yã zauna a cikin zukatanku ta wurin bangaskiya. Ina kuma addu'a saboda ku da kuka kahu sosai cikin ƙauna, ¹⁸ don ku sami iko, tare da dukan tsarkaka, ku fahimci fãɗi, tsawo, da kuma zurfin ƙaunar Kiristi take. ¹⁹ Ku kuma san wannan ƙauna wadda ta fi gaban sani, domin a cika ku da dukan cikas Allah.

²⁰ Bari d'aukaka ta tabbata a gare shi shi wanda yake da ikon yin aiki a cikinmu, yana kuma aikata abubuwa fiye da dukan abin da muke roko, ko muke tunani. ²¹ Bari d'aukaka ta tabbata a gare shi a cikin ikkilisiya da kuma a cikin Kiristi Yesu, har yã zuwa dukan zamanai, har abada abadin! Amin.

4

Tarayya a cikin jikin Kiristi

¹ A matsayina na ɗan kurkuku saboda Ubangiji, ina rokonku ku yi rayuwar da ta dace da kiran da aka yi muku. ² Kullum ku kasance masu sauƙinkai da kuma hankali; ku zama masu haƙuri, kuna jimrewa da juna cikin ƙauna. ³ Ku yi ƙoƙari sosai ku kiyaye zaman ɗayan nan da Ruhu ya ba ku, ku yi haka ta wurin zaman lafiya da juna. ⁴ Dukanku jiki d'aya ne, kuna kuma da Ruhu guda. An ba ku bege guda sa'ad da aka kira ku. ⁵ Ubangiji ɗaya, bangaskiya ɗaya,

baftisma kuma ɗaya, ⁶ Allah ɗaya Uban duka, wanda yake a bisa duka, ta wurin duka, a cikin duka kuma.

⁷ Amma ga kowannenmu an ba da alheri bisa ga yadda Kiristi ya rarraba. ⁸ Shi ya sa aka* ce,

“Sa’ad da ya hau sama,

ya bi da kamammu kamar tawagarsa

ya kuma ba da baye-baye ga mutane.”†

⁹ (Me ake nufin da “ya hau,” in ba cewa dā ya sauka can karkashin kasa ba? ¹⁰ Shi wannan da ya sauka ɗin, shi ne kuma ya hau zuwa can sama, kai, gaba da sammai,

don mulkinsa yā cika duniya gaba ɗaya.) ¹¹ Saboda haka Kiristi kansa ya ba wa waɗansu baiwa su zama manzanni,

waɗansu su zama annabawa, waɗansu su zama masu wa’azi, waɗansu kuma su zama fastoci, da kuma malamai.

¹² Ya yi haka don yā shirya mutanensa saboda ayyukan hidima, don a gina jikin Kiristi. ¹³ Wannan zai ci gaba har sai mun zama ɗaya a cikin bangaskiya da kuma ta wurin fahimtarmu na Dan Allah. Sa’an nan za mu zama balagaggu, kamar yadda Kiristi yake, mu kuma zama gaba ɗaya cikakku kamar sa.

¹⁴ An yi wannan kuwa don kada mu koma zama kamar yara, muna ta canja zukanmu game da abin da muka gaskata don kawai wani ya faɗa mana wani abu dabam, ko domin wani ya yi wayo ya ruɗe mu, ya sa karya ta zama kamar gaskiya. ¹⁵ Ya kamata kullum kauna tā sa mu faɗa gaskiya. Ta haka za mu yi girma a kowace hanya, mu kuma zama kamar Kiristi, wanda yake kan ¹⁶ dukan jiki. Shi ne ya haɗe jiki duka, ya kuma sa dukan gaɓoɓin jiki suna aiki daidai, yayinda kowace gaba take aikinta cikin kauna.

Yin rayuwa kamar ‘ya’yan haske

¹⁷ To, ina dai faɗa muku, ina kuma nace faɗa muku a cikin Ubangiji, cewa kada ku ci gaba da yin rayuwa kamar yadda Al’ummai suke yi, masu banzan tunani. ¹⁸ Suna a cikin duhu a fahimtarsu, kuma a rabe suke daga ran Allah saboda jahilcin da yake cikinsu ta dalilin taurarewar zukanansu. ¹⁹ Ba sa damu da wani abu ko mai kyau ko marar kyau. Rayukansu sun cika da kowace irin kazanta da haɗama.

²⁰ Amma ba abin da aka koya muku ke nan ba sa’ad da kuka zo ga sanin Kiristi. ²¹ Da yake kun ji duka game da shi, kuka kuma koyi gaskiyar da take cikin Yesu, ²² sai ku tuɓe tsohon mutumin nan naku da kuma rayuwarku ta dā, wadda take lalacewa saboda sha’awace-sha’awacen da suke ruɗe ku. ²³ A maimakon haka, bari Ruhu yā sabunta tunaninku da kuma halayenku. ²⁴ Ku sanya sabon halin nan

Yin rayuwa kamar ‘ya’yan haske

¹⁷ To, ina dai faɗa muku, ina kuma nace faɗa muku a cikin Ubangiji, cewa kada ku ci gaba da yin rayuwa kamar yadda Al’ummai suke yi, masu banzan tunani. ¹⁸ Suna a cikin duhu a fahimtarsu, kuma a rabe suke daga ran Allah saboda jahilcin da yake cikinsu ta dalilin taurarewar zukanansu. ¹⁹ Ba sa damu da wani abu ko mai kyau ko marar kyau. Rayukansu sun cika da kowace irin kazanta da haɗama.

²⁰ Amma ba abin da aka koya muku ke nan ba sa’ad da kuka zo ga sanin Kiristi. ²¹ Da yake kun ji duka game da shi, kuka kuma koyi gaskiyar da take cikin Yesu, ²² sai ku tuɓe tsohon mutumin nan naku da kuma rayuwarku ta dā, wadda take lalacewa saboda sha’awace-sha’awacen da suke ruɗe ku. ²³ A maimakon haka, bari Ruhu yā sabunta tunaninku da kuma halayenku. ²⁴ Ku sanya sabon halin nan

²⁰ Amma ba abin da aka koya muku ke nan ba sa’ad da kuka zo ga sanin Kiristi. ²¹ Da yake kun ji duka game da shi, kuka kuma koyi gaskiyar da take cikin Yesu, ²² sai ku tuɓe tsohon mutumin nan naku da kuma rayuwarku ta dā, wadda take lalacewa saboda sha’awace-sha’awacen da suke ruɗe ku. ²³ A maimakon haka, bari Ruhu yā sabunta tunaninku da kuma halayenku. ²⁴ Ku sanya sabon halin nan

²⁰ Amma ba abin da aka koya muku ke nan ba sa’ad da kuka zo ga sanin Kiristi. ²¹ Da yake kun ji duka game da shi, kuka kuma koyi gaskiyar da take cikin Yesu, ²² sai ku tuɓe tsohon mutumin nan naku da kuma rayuwarku ta dā, wadda take lalacewa saboda sha’awace-sha’awacen da suke ruɗe ku. ²³ A maimakon haka, bari Ruhu yā sabunta tunaninku da kuma halayenku. ²⁴ Ku sanya sabon halin nan

²⁰ Amma ba abin da aka koya muku ke nan ba sa’ad da kuka zo ga sanin Kiristi. ²¹ Da yake kun ji duka game da shi, kuka kuma koyi gaskiyar da take cikin Yesu, ²² sai ku tuɓe tsohon mutumin nan naku da kuma rayuwarku ta dā, wadda take lalacewa saboda sha’awace-sha’awacen da suke ruɗe ku. ²³ A maimakon haka, bari Ruhu yā sabunta tunaninku da kuma halayenku. ²⁴ Ku sanya sabon halin nan

²⁰ Amma ba abin da aka koya muku ke nan ba sa’ad da kuka zo ga sanin Kiristi. ²¹ Da yake kun ji duka game da shi, kuka kuma koyi gaskiyar da take cikin Yesu, ²² sai ku tuɓe tsohon mutumin nan naku da kuma rayuwarku ta dā, wadda take lalacewa saboda sha’awace-sha’awacen da suke ruɗe ku. ²³ A maimakon haka, bari Ruhu yā sabunta tunaninku da kuma halayenku. ²⁴ Ku sanya sabon halin nan

²⁰ Amma ba abin da aka koya muku ke nan ba sa’ad da kuka zo ga sanin Kiristi. ²¹ Da yake kun ji duka game da shi, kuka kuma koyi gaskiyar da take cikin Yesu, ²² sai ku tuɓe tsohon mutumin nan naku da kuma rayuwarku ta dā, wadda take lalacewa saboda sha’awace-sha’awacen da suke ruɗe ku. ²³ A maimakon haka, bari Ruhu yā sabunta tunaninku da kuma halayenku. ²⁴ Ku sanya sabon halin nan

²⁰ Amma ba abin da aka koya muku ke nan ba sa’ad da kuka zo ga sanin Kiristi. ²¹ Da yake kun ji duka game da shi, kuka kuma koyi gaskiyar da take cikin Yesu, ²² sai ku tuɓe tsohon mutumin nan naku da kuma rayuwarku ta dā, wadda take lalacewa saboda sha’awace-sha’awacen da suke ruɗe ku. ²³ A maimakon haka, bari Ruhu yā sabunta tunaninku da kuma halayenku. ²⁴ Ku sanya sabon halin nan

* 4:8 Ko kuwa Allah † 4:8 Zab 68.18

da aka halitta bisa ga kamannin Allah, halin nan kuwa, yā bayyana cikin adalci, da zaman tsarki.

²⁵ Saboda haka dole kowannenu yā bar yin karya, yā kuma riƙa faɗa wa maƙwabcinsa gaskiya, gama dukanmu gaɓoɓi jiki ɗaya ne. ²⁶ “Cikin fushinku kada ku yi zunubi.”‡ Kada ku bar rana ta faɗi kuna fushi, ²⁷ kada kuma ku ba wa Iblis dama. ²⁸ Duk wanda yake sata, sai yā daina sata, dole kuma yā yi aiki, yā yi wani abu mai amfani da hannuwansa, don yā sami abin da zai iya raba da masu bukata.

²⁹ Kada wata kaƙamar magana ta fita daga bakunanku, sai dai abin da yake da amfani don gina waɗansu bisa ga buƙatunsu. Ta haka maganarku za tã zama da amfani ga masu jinta. ³⁰ Kada kuma ku baƙa wa Ruhu Mai Tsarki na Allah rai, wanda da shi aka hatimce ku da shi don ranar fansa. ³¹ Ku rabu da kowane irin ɗacin rai, haushi da hasala, faɗa da baƙa suna, ku rabu da kowace irin keta. ³² Ku yi alheri, ku kuma ji tausayin juna, kuna gafarta wa juna, kamar yadda a cikin Kiristi, Allah ya gafarta muku.

5

¹ Ku zama masu koyi da Allah, kamar kaunatattun ‘ya’ya, ² ku kuma yi rayuwar kauna, kamar yadda Kiristi ya kaunace mu, har ya ba da kansa dominmu a matsayin sadaka mai kanshi da kuma hadaya ga Allah.

³ Kada a ma ambaci fasikanci, da kowane irin aikin lalata, ko kwaɗayi a tsakaninku, domin bai dace da mutane masu tsarki na Allah ba. ⁴ Haka ma bai kamata a sami datti, kaƙamar magana, ko zancen banza a cikinku ba, domin ba su dace ba, a maimakon haka sai ku yi ta yin godiya. ⁵ Ku dai tabbata, ba wani mai fasikanci, ko mai aikin lalata, ko mai kwaɗayin (wanda shi da mai bautar gumaka ɗaya ne), da yake da gaɗo a mulkin Kiristi da na Allah. ⁶ Kada wani yā ruɗe ku da kalmomin wofi, gama saboda waɗannan abubuwa ne fushin Allah yake zuwa a kan marasa biyayya. ⁷ Saboda haka kada ku haɗa kai da su.

⁸ Gama a dā zuka tanku sun cika da duhu, amma yanzu ku haske ne a cikin Ubangiji. Ku yi rayuwa kamar ‘ya’yan haske ⁹ (domin amfanin haske ya kunshi nagarta, adalci, da kuma gaskiya) ¹⁰ ku nemi abin da zai gamshi Ubangiji. ¹¹ Ku yi nesa da ayyukan duhun da mutane suke yi, a maimakon haka, ku tona su. ¹² Gama abin kunya ne a ma faɗi abubuwan da marasa biyayya suke yi a boye. ¹³ Duk abin da aka kawo a gaban haske ana iya ganinsa, kuma duk abin da aka haskaka yakan zama haske. ¹⁴ Shi ya sa aka ce, “Ka farka, ya kai mai barci,

ka tashi daga matattu,
Kiristi kuwa zai haskaka ka.”

¹⁵ Sai ku yi hankali sosai da yadda kuke rayuwa, kada ku zama kamar marasa hikima, sai dai kamar masu hikima. ¹⁶ Ku kuma yi matuƙar amfani da kowane zarafi, don kwanakin nan mugaye ne. ¹⁷ Saboda haka kada ku zama wawaye, sai dai ku fahimci ko mene ne nufin Ubangiji. ¹⁸ Kada ku bugu da ruwan inabi, wanda yake kai ga lalaci. A maimako haka, ku cika da Ruhu. ¹⁹ Ku yi zance da juna cikin zabura, da waƙoƙi, da kuma waƙoƙin ruhaniya. Ku rera, ku kuma yi kide-kide a zuciyarku ga Ubangiji. ²⁰ Kullum ku dinga yin amfani da sunan Ubangijinmu Yesu Kiristi, kuna gode wa Allah Uba a kome.

Mata da maza

²¹ Ku yi biyayya da juna saboda bangirmar da kuke nuna wa Kiristi.

²² Matan aure, ku yi biyayya ga mazanku, kamar ga Ubangiji ne kuke yi. ²³ Gama miji shi ne kan mace, yadda Kiristi yake kai da kuma Mai Ceton ikkilisiya, wadda take jikinsa. ²⁴ To, kamar yadda ikkilisiya take biyayya ga Kiristi, haka ma ya kamata mata su yi biyayya ga mazansu cikin kome.

²⁵ Maza, ku ƙaunaci matanku, kamar yadda Kiristi ya ƙaunaci ikkilisiya, ya kuma ba da kansa dominta. ²⁶ Ya mai da ikkilisiya ta zama mai tsarki ta wurin ikon maganarsa, ya kuma tsabtacce ta ta wurin wanke ta da ruwa. ²⁷ Kiristi ya yi haka don yã miƙa wa kansa ikkilisiya mai ɗaukaka da kuma mai tsarki, marar aibi, marar tabo, da kuma marar lahani. ²⁸ Don haka, dole maza su ƙaunaci matansu kamar yadda suke ƙaunar jikunansu. Wanda yake ƙaunar matarsa, yana ƙaunar kansa ne. ²⁹ Gama ba wanda ya taɓa ƙin jikinsa, sai dai yã ciyar da shi, yã kuma kula da shi, kamar yadda Kiristi yake yi wa ikkilisiya, ³⁰ gama mu gaɓoɓin jikinsa ne. ³¹ “Saboda haka mutum yakan bar mahaifinsa da mahaifiyarsa, yã manne wa matarsa, su biyun su zama jiki ɗaya.”* ³² Wannan babban asiri ne, amma na ɗauke shi a matsayin kwatanci ne na Kiristi da ikkilisiya. ³³ Duk da haka, dole kowannenku yã ƙaunaci matarsa kamar yadda yake ƙaunar kansa, kuma dole matar tã yi biyayya ga mijinta.

6

'Ya'ya da iyaye

* 5:31 Far 2.24

¹ Ku 'ya'ya, ku yi biyayya ga iyayenku, gama ku na Ubangiji, abin da ya dace ku yi ke nan. ² Doka ta farko wadda aka hada da alkawari ita ce, "Ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka, ³ don ka zauna lafiya, ka kuma yi tsawon rai a duniya."*

⁴ Ku kuma iyaye, kada ku tsokane 'ya'yanku. Ku yi musu reno mai kyau. Ku koyar da su, ku kuma gargade su game da Ubangiji.

Bayi da iyayengiji

⁵ Ku bayi, ku yi biyayya ga iyayengijinku na duniya. Ku nuna musu halin bangirma, kuna kuma yin musu biyayya cikin dukan abu, da zuciya d'aya kamar ga Kiristi kuke yi. ⁶ Ku yi aiki sosai, ba don kawai ku gamshe su sa'ad da suke kallonku ba. Da yake ku bayin Kiristi ne, ku aikata nufin Allah da dukan zuciyarku. ⁷ Ku yi aikinku da kyakkyawar niyya, sai ka ce ga Ubangiji kuke yi, ba mutane ba. ⁸ Gama kun san cewa Ubangiji zai ba da lada ga kowa gwargwadon kowane aiki nagarin da ya yi, ko shi bawa ne, ko 'yantacce.

⁹ Ku kuma masu bayi, dole ku bi da bayinku da kyau. Ku daina ba su tsoro. Ku tuna, ku da su, Maigida d'aya kuke da shi a sama, kuma ba ya nuna bambanci.

Kayan yaki na Allah

¹⁰ A karshe, bari karfin ikon Ubangiji ya ba ku karfi. ¹¹ Ku yafa dukan kayan yaƙin da Allah yake bayarwa, don ku iya kare kanku daga dabarun Shaidan. ¹² Gama ba da mutane da suke nama da jini ne muke yaƙi ba. Muna yaƙi ne da ikoki, da hukumomi, da masu mulkin duhu, da kuma a ikokin da suke cikin a sararin sama. ¹³ Saboda haka sai ku yafa dukan kayan yaƙi na Allah, domin sa'ad da ranar mugun nan ta zo, ku iya yin tsayin daka, bayan kuma kuka gama kome, ku dāge. ¹⁴ Saboda haka fa ku dāge, ku sa gaskiya tā zama d'amararku, adalci yā zama sulkenku, ¹⁵ shirin kai bisharar salama yā zama kamar takalmi a kafafunku. ¹⁶ Ban da wadannan kuma, ku d'auki garkuwar bangaskiya, wadda za ku iya kashe dukan kibiyoyin wutar Mugun nan da ita. ¹⁷ Ku kuma d'auki hular kwano na ceto, da takobin Ruhu, wato, Maganar Allah.

¹⁸ A koyaushe ku kasance kuna addu'a da roko ta wurin ikon Ruhu ba fasawa. A kan wannan manufa ku zauna a fadake da matuƙar naci, kuna yin wa dukan mutanen Ubangiji addu'a. ¹⁹ Ku kuma yi addu'a domina, don duk sa'ad da na buɗe bakina, in sami kalmomi babu tsoro, don in sanar da asirin bishara, ²⁰ wadda nake jakadanta cikin

* 6:3 M Sh 5.16

sarkoki. Ku yi addu'a don in iya yin shelarta babu tsoro, yadda ya kamata in yi.

Gaisuwar karshe

²¹ Tikikus, kaunataccen d'an'uwa da kuma amintaccen bawa cikin Ubangiji, zai faɗa muku kome, domin ku ma ku san yadda nake, da kuma abin da nake yi. ²² Na aike shi gare ku musamman don wannan, domin ku san yadda muke, yã kuma karfafa ku.

²³ 'Yan'uwa, salama tare da kauna da kuma bangaskiya daga Allah Uba da Ubangiji Yesu Kiristi su kasance tare da ku.

²⁴ Alheri yã tabbata ga dukan masu kaunar Ubangiji Yesu Kiristi da kauna marar karewa.

Filibbiyawa

¹ Bulus da Timoti, bayin Kiristi Yesu,

Zuwa ga dukan tsarkaka cikin Kiristi Yesu a Filibbi, tare da masu kula da Ikkilisiya* da kuma masu hidima.

² Alheri da salama daga Allah Ubanmu da kuma Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare ku.

Godiya da addu'a

³ Ina gode wa Allahna a kowane lokacin da na tuna da ku. ⁴ A cikin dukan addu'o'ina dominku duka, nakan yi addu'a da farin ciki kullum ⁵ saboda tarayyarku a cikin bishara daga ranar farko har yã zuwa yanzu, ⁶ da tabbacin cewa wanda ya fara kyakkyawan aikin nan a cikinku, zai kai shi ga kammalawa har yã zuwa ranar Kiristi Yesu.

⁷ Daidai ne in yi wannan tunani game da dukanku, da yake kuna a zuciyata; domin ko ina daure cikin sarkoki ko ina kãre bishara ina kuma tabbatar da ita, dukanku kuna tarayya cikin alherin Allah tare da ni. ⁸ Allah shi ne shaidata, ya san yadda nake kaunarku duka da kaunar Kiristi Yesu.

⁹ Addu'ata ita ce kaunarku tã yi ta cin gaba da karuwa cikin sani da kuma zurfin ganewa, ¹⁰ don ku iya rarrabe abin da yake mafi kyau, ku kuma zama da tsarki, marasa aibi har yã zuwa ranar Kiristi, ¹¹ cikakku da sakamakon aikin adalci da yake zuwa ta wurin Yesu Kiristi, zuwa ga daukakar Allah da kuma yabonsa.

Sarkokin Bulus sun sa ci gaban bishara

¹² To, ina so ku sani 'yan'uwa, cewa abin da ya faru da ni ya sa cin gaban bishara. ¹³ Ta haka, ya zama sananne ga dukan masu gadin fada† da kuma ga kowa cewa an daure ni da sarkoki saboda Kiristi. ¹⁴ Saboda sarkokina, yawancin 'yan'uwa cikin Ubangiji sun sami karfafawa su yi maganar Allah gabagadi da kuma babu tsoro.

¹⁵ Gaskiya ce cewa waƙansu suna yin wa'azin Kiristi saboda kishi da neman fada, amma waƙansu da nufi mai kyau suke yi. ¹⁶ Na biye suna yin haka cikin kauna, da sanin cewa an sa ni a nan ne domin kãriyar bishara. ¹⁷ Na farin dai suna wa'azin Kiristi da sonkai ne, ba da zuciyar ɗaya ba,

* **1:1** A al'adance su bishob † **1:13** Ko kuwa dukan fada

a sonsu, su wahalar da ni a cikin sarkoki.‡ 18 Me kuma? Ta ko yaya dai, ko da gangan, ko da gaske, ana shelar Kiristi. Domin wannan kuwa ina farin ciki.

I, zan kuwa ci gaba da farin ciki, 19 gama na san cewa ta wurin addu'o'inku da kuma taimako daga Ruhun Yesu Kiristi, abin da ya same ni zai zama sanadin kubutata. 20 Ina saurara da marmari da kuma bege cewa ba zan taba shan kunya ba, sai dai zan sami issashen karfin hali yanzu kamar kullum, za a daukaka Kiristi a jikina, ko ta wurin rayuwa ko kuma ta wurin mutuwa. 21 Gama a gare ni, rai Kiristi ne, mutuwa kuma riba ce. 22 In zan ci gaba da rayuwa a cikin jiki, wannan zai zama aiki mai amfani a gare ni. Duk da haka me zan zaba? Ban sani ba! 23 Na rasa wanda zan zaba cikin biyun nan. Ina sha'awa in yi kaura in zauna tare da Kiristi, wannan kuwa ya fi kyau nesa ba kusa ba; 24 amma ya fi muku muhimmanci in rayu cikin jiki. 25 Na tabbata haka ne, na kuwa san zan wanzu in zauna tare da ku duka, domin ku ci gaba, bangaskiyarku tana sa ku farin ciki, 26 domin ta wurin kasancewata tare da ku, farin cikinku cikin Kiristi Yesu zai cika sosai ta dalilina.

Rayuwar da ta dace da bishara

27 Kome ya faru, ku yi zaman da ya cancanci bisharar Kiristi. Ta haka, ko na zo na gan ku, ko ban zo ba, in ji labari cewa kun tsaya da karfi a cikin ruhu daya, kuna fama kamar mutum daya saboda bangaskiyar bishara 28 ba tare da kun ji tsoron wafanda suke gaba da ku ta kowace hanya ba. Wannan alama ce a gare su cewa za a hallaka su, amma a gare ku za a cece ku, wannan tabbacin kuwa daga wurin Allah ne. 29 Gama an ba ku zarafi a madadin Kiristi cewa ba gaskatawa da shi kadai ba kuka yi ba, har ma ku sha wahala dominsa, 30 da yake kuna shan faman da kuka gan na sha, kuna kuma jin cewa har yanzu ina sha.

2

Koyi tawali'un Kiristi

1 In kuna da wata karfafawa daga tarayya da Kiristi, in da wata ta'aziyya daga kaunarsa, in da wani zumunci da Ruhu, in da juyayi da tausayi, 2 to, sai ku sa farin cikina ya zama cikakke ta wurin kasance da hali daya, kuna kauna daya, kuna zama daya cikin ruhu da kuma manufa. 3 Kada ku yi kome da sonkai ko girman kai, sai dai cikin tawali'u, ku dauki wafansu sun fi ku. 4 Bai kamata kowannenku ya kula da sha'anin kansa kawai ba, sai dai ya kula da sha'anin wafansu ma.

‡ 1:17 Wafansu rubuce-rubucen hannun da ba su dace ba suna da aya 17 kafin aya 16.

⁵ A cikin dangantakarku da juna, ya kamata halayenku su zama kamar na Kiristi Yesu.

⁶ Wanda, ko da yake cikin ainihin surar Allah yake, bai mai da daidaitakansa nan da Allah wani abin rikewa kam-kam ba,

⁷ amma ya mai da kansa ba kome ba, yana daukan ainihin surar bawa, aka yi shi cikin siffar mutum.

⁸ Aka kuma same shi a kamannin mutum, ya kaskantar da kansa ya kuma zama mai biyayya wadda ta kai shi har mutuwa, mutuwar ma ta gicciye!

⁹ Saboda haka Allah ya daukaka shi zuwa mafificin wuri ya kuma ba shi sunan da ya fi dukan sunaye,

¹⁰ don a sunan Yesu kowace gwiwa za ta durkusa, a sama da a kasa da kuma a karkashin kasa,

¹¹ kowane harshe kuma ya furta cewa Yesu Kiristi Ubangiji ne, don daukakar Allah Uba.

Haskaka kamar taurari

¹² Saboda haka, ya abokaina kaunatatatu, kamar yadda kullum kuke biyayya ba kawai sa'ad da ina nan ba, amma yanzu da ba na nan tare da ku, ku ci gaba da yin ayyukan cetonku da tsoro da kuma rawan jiki, ¹³ gama Allah ne yake aiki a cikinku, don ku nufa ku kuma aikata bisa ga nufinsa mai kyau.

¹⁴ Ku yi kome ba tare da gunaguni ko gardama ba, ¹⁵ don ku zama marasa abin zargi, sahihai 'ya'yan Allah, wadanda ba su da laifi, a zamanin mutane karkatattu, kangararru, wadanda kuke haskakawa a cikinsu kamar fitilu a duniya ¹⁶ kuna kuwa cin gaba da riƙe maganar rai domin in yi takama a ranar Kiristi cewa ban yi gudu ko fama a banza ba. ¹⁷ Amma ko da ana tsiyaye jinina kamar hadaya ta sha a kan hadaya da kuma hidimar da take fitowa daga bangaskiyarku, ina murna ina kuma farin ciki da ku duka. ¹⁸ Haka ma ya kamata ku yi murna ku kuma yi farin ciki tare da ni.

Timoti da Afaforiditus

¹⁹ Ina sa rai a cikin Ubangiji Yesu cewa zan aika da Timoti zuwa gare ku ba da dadewa ba, don ni ma in ji dadi sa'ad da na ji labarinku. ²⁰ Ba ni da wani kamar sa, wanda yake da ainihin sha'awa a zaman lafiyarku. ²¹ Gama kowa yana lura da al'amuran kansa ne kawai, ba na Kiristi Yesu ba. ²² Amma, ai, kun san darajar Timoti yadda muka yi bautar

bishara tare, kamar ɗa da mahaifinsa. ²³ Saboda haka, ina sa rai, in aike shi da zarar na ga yadda abubuwa suke a nan. ²⁴ Ni kuma ina da tabbaci a cikin Ubangiji cewa zan zo ba da dadewa ba.

²⁵ Amma ina gani ya dace in aika da Afaforiditus, ɗan'uwana, abokin aikina da kuma abokin famana, wanda kuma yake ɗan sakonku, wanda kuka aika domin yā biya mini bukatuna. ²⁶ Gama yana marmarin ganinku duka ya kuma damu domin kun ji cewa ya yi rashin lafiya. ²⁷ Ba shakka ya yi rashin lafiya, har ya kusa mutuwa. Amma Allah ya nuna masa jinkai, ba shi kadai ba amma har da ni ma, don yā rage mini bakin ciki kan bakin ciki. ²⁸ Saboda haka na yi niyya kwarai in aike shi wurinku, don sa'ad da kuka sāke ganinsa za ku yi murna, ni kuma in rage damuwa. ²⁹ Ku marabce shi cikin Ubangiji da farin ciki mai yawa, ku kuma girmama mutane irinsa, ³⁰ domin ya kusa yā mutu saboda aikin Kiristi, ya yi kasai da ransa don yā cikasa taimakon da ba ku iya yi mini ba.

3

Ban da dogara a jiki

¹ A karshe, 'yan'uwana, ku yi farin ciki a cikin Ubangiji! Ba abin damuwa ba ne a gare ni in sāke rubuta muku irin waɗannan abubuwa, domin lafiyarku ne. ² Ku yi hankali da waɗancan karnuka, waɗancan mutane masu aikata mugunta, waɗancan masu yankan jiki. ³ Gama mu ne masu kaciya, mu da muke yi sujada ta wurin Ruhun Allah, mu da muke takama a cikin Kiristi Yesu, mu da ba mu dogara da ayyukan da ake gani ba, ⁴ ko da yake ni kaina ina da dalilan dogara da haka.

In kuwa akwai wani wanda yake tsammani yana da dalilan dogara ga jiki, ni fa na fi shi, ⁵ an yi mini kaciya a rana ta takwas, asalina Isra'ila ne, na kabilar Benyamin, mutumin Ibraniyawa ɗan Ibraniyawa; bisa ga doka kuwa ni Bafarisiye ne; ⁶ wajen himma kuwa, ni mai tsananta wa ikkilisiya ne, wajen aikin adalci bisa ga hanyar doka, ni marar laifi ne.

⁷ Amma abin da dā ya zama mini riba yanzu, na ɗauka hasara ce saboda Kiristi. ⁸ Me kuma ya fi, na ɗauki dukan abubuwa hasara ne in aka kwatanta da mafificiyar girman sanin Kiristi Yesu Ubangijina, wanda saboda shi ne na yi hasarar kome. Na mai da su kayan wofi, domin in sami Kiristi ⁹ a kuma same ni a cikinsa, ba da wani adalcin kaina wanda yake zuwa daga bin doka ba, sai dai adalcin da yake samuwa ta wurin bangaskiya a cikin Kiristi, adalcin da yake fitowa daga Allah da kuma yake zuwa ta wurin bangaskiya.

¹⁰ Ina so in san Kiristi da ikon tashinsa daga matattu da kuma zumuncin tarayya cikin shan wahalarsa, in kuma zama kamar sa a cikin mutuwarsa, ¹¹ yadda kuma ko ta yaya, in kai ga tashin nan daga matattu.

¹² Ba cewa na riga na sami dukan wannan ba ne, ko kuma an riga an mai da ni cikakke ba, sai dai ina nacewa don in kai ga samun abin da Kiristi Yesu ya riƙe ni saboda shi. ¹³ 'Yan'uwā, ban ɗauki kaina a kan cewa na riga na sami abin ba. Sai dai abu guda nake yi. Ina mantawa da abin da yake baya, ina kuma nacewa zuwa ga samun abin da yake gaba, ¹⁴ ina nacewa gaba zuwa ga manufar, don in sami ladar da Allah ya yi mini na kiran nan zuwa sama a cikin Kiristi Yesu.

Nacewa zuwa ga manufar

¹⁵ Dukanmu da muka balaga ya kamata mu yi wannan irin ganin abubuwa. In kuwa saboda wani dalili tunaninku ya yi dabam, Allah zai bayyana muku wannan ma. ¹⁶ Sai dai a duk inda muka kai, mu ci gaba da haka.

¹⁷ Ku haɗa kai da waɗansu cikin bin gurbina, ku kuma lura da waɗanda suke rayuwa bisa ga ƙa'idar da muka ba ku. ¹⁸ Gama kamar yadda na sha gaya muku yanzu kuma ina sāke gaya muku har ma da hawaye, waɗansu da yawa suna rayuwa kamar abokan gāban gicciyen Kiristi. ¹⁹ Kaddararsu hallaka ce, allahnsu cikinsu ne, rashin kunyarsu shi ne abin fahariyarsu. Hankalinsu yana kan kayan duniya. ²⁰ Amma mu 'yan mulkin sama ne. Muna kuma jira zuwan Mai Ceto daga can, Ubangiji Yesu Kiristi, ²¹ shi ne mai ikon kawo dukan abubuwa ƙarƙashin mulkinsa. Ta wurin ikon nan nasa zai sāke jikin nan namu na ƙaskanci, yā mai da shi kamar jikin nan nasa na ɗaukaka.

4

¹ Saboda haka 'yan'uwana, ku da nake ƙauna, nake kuma marmarin ganinku, ku da kuke farin cikina da kuma rawanina, ku ɗāge ga Ubangiji, ya ku ƙaunattuna!

² Ina rokon Yuwodiya ina kuma rokon Sintike, su yi zaman lafiya da juna saboda su na Ubangiji ne. ³ I, ina kuma rokonka, abokin famata, ka taimaki matan nan waɗanda suka yi fama aikin bishara tare da ni, haka ma Kilemen da kuma sauran abokan aikina, waɗanda sunayensu suna cikin littafin rai.

Gargadi

⁴ Ku yi farin ciki a cikin Ubangiji kullum. Ina sāke gaya muku ku yi farin ciki! ⁵ Bari kowa yā kasance da saukinkai. Ubangiji ya yi kusan zuwa. ⁶ Kada ku damu

game da kome sai dai a cikin abu duka, ku gabatar da roke-rokenku ga Allah ta wurin addu'a da roko, tare da godiya. ⁷ Salamar Allah, wadda ta wuce dukan fahimta, za ta tsai da zukatanku da tunaninku cikin Kiristi Yesu.

⁸ A karshe, 'yan'uwa, duk abin da yake na gaskiya, duk abin da yake na girmamawa, duk abin da yake daidai, duk abin da yake da tsarki, duk abin da yake kyakkyawa, duk abin da yake na sha'awa, in ma wani abu mafifici ne, ko ya cancanci yabo, ku yi tunani a kan irin abubuwan nan. ⁹ Duk abin da kuka koya ko kuka karɓa ko kuka ji daga wurina, ko kuka gani a cikina, ku yi aiki da shi. Allah na salama kuma zai kasance tare da ku.

Godiya saboda kyautansu

¹⁰ Na yi farin ciki sosai ga Ubangiji don yanzu kun saƙe nuna kun kula da ni. Ko da yake da ma kun kula da ni sai dai ba ku sami dama ku nuna mini ba. ¹¹ Ba na faɗin haka domin ina cikin bukata, gama na koya yadda zan gamsu a cikin kowane hali. ¹² Na san mene ne zaman rashi, na kuma san mene ne zaman samu. Zan iya zama cikin kowane hali, ko cikin koshi ko cikin yunwa, ko cikin yalwa ko kuma cikin fatara. ¹³ Ina iya yin kome ta wurin wannan wanda yake ba ni karfi.

¹⁴ Duk da haka kun kyauta da kuka yi tarayya da ni cikin wahalolina. ¹⁵ Ban da haka, kamar yadda ku Filibbiyawa kuka sani, a farkon kwanakin da kuka ji bishara, sa'ad da na tashi daga Makidoniya, babu wata ikkilisiyar da ta yi tarayya da ni a fannin bayarwa da karɓa, sai ku kaɗai; ¹⁶ gama ko sa'ad da nake a Tessalonika ma, kun aiko mini da taimako sau da sau sa'ad da nake cikin bukata. ¹⁷ Ba cewa ina neman kyauta ba ne, sai dai ina neman abin da za a kara a kan ribarku. ¹⁸ An biya ni duka, biyan da ya wuce misali. Bukatata ta biya, da yake na karɓi kyautarku da kuka aiko ta hannun Afaforiditus. Baiwa mai kanshi, hadaya abar karɓa, mai faranta wa Allah rai. ¹⁹ Allahna kuma zai biya dukan bukatunku bisa ga faukakar wadatarsa cikin Kiristi Yesu.

²⁰ Daukaka ta tabbata ga Allahnmu da Ubanmu har abada abadin. Amin.

Gaisuwa ta karshe

²¹ Ku gai da dukan tsarkaka cikin Kiristi Yesu.

'Yan'uwan da suke tare da ni suna gaishe ku.

²² Dukan tsarkaka suna gaishe ku, musamman waɗanda suke na gidan Kaiser.

²³ Alherin Ubangiji Yesu Kiristi yă kasance da ruhunku.
Amin.*

* **4:23** Waƙansu rubuce-rubucen hannu na dā ba su da Amin.

Kolossiyawa

¹ Bulus, wanda Allah ya zaba don yā zama manzon Kiristi Yesu, da kuma daga Timoti d'an'uwannu,

² Zuwa ga tsarkaka da kuma amintattun 'yan'uwa cikin Kiristi da suke a Kolossi.

Alheri da salama daga Allah Ubanmu, su kasance tare da ku.*

Godiya da addu'a

³ Kullum muna gode wa Allah, Uban Ubangijinmu Yesu Kiristi, sa'ad da muke addu'a dominku. ⁴ Gama mun ji labarin bangaskiyarku a cikin Yesu Kiristi da kuma kaunar da kuke yi saboda dukan tsarkaka. ⁵ Kuna yin haka ne kuwa domin abin da kuke bege yana a ajiye a sama. Kun riga kun ji game da wannan bege sa'ad da kuka gaskata sakon nan na gaskiya wanda shi ne bisharar ⁶ da ta zo muku. Ko'ina a duniya wannan bishara tana yi ta haihuwa tana kuma girma, kamar yadda take yi a cikinku tun daga ranar da kuka ji ta kuka kuma fahimci alherin Allah cikin dukan gaskiyarta. ⁷ Kun koyi wannan gaskiya daga wurin Efafaras, kaunataccen abokin hidimarmu, wanda yake amintacce mai hidimar Kiristi a madadinmu, ⁸ wanda kuma ya faɗa mana kaunar da kuke yi cikin Ruhu.

⁹ Shi ya sa tun daga ranar da muka sami labarin, ba mu fasa yin addu'a dominku ba. Kullum muna rokon Allah yā sa ku san kome da yake so ku yi, domin ku sami hikima ta Ruhu, ku kuma sami ganewar kome duka. ¹⁰ Ta haka za ku yi rayuwa wadda ta dace da Ubangiji, ku kuma gamshe shi a ta kowace hanya, kuna yin aiki mai kyau ta kowace hanya, kuna kuma yin girma cikin sanin Allah. ¹¹ Allah yā karfafa ku da dukan iko bisa ga d'aukakar karfinsa domin ku kasance da jimrewa sosai da kuma hakuri, cikin farin ciki ¹² kuna gode wa Uba, wanda ya sa kuka cancanci ku sami rabo a gādon tsarkaka a cikin mulkin haske. ¹³ Gama ya riga ya cece mu daga mulkin duhu ya kuma kawo mu cikin mulkin 'Dan da yake kauna, ¹⁴ wanda ta wurinsa muka sami fansa da kuma gafarar zunubai.

Fifikon Kiristi

* **1:2** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Uba da Ubangiji Yesu Kiristi

¹⁵ Kiristi shi ne surar da ake gani na Allah wanda ba a iya gani, ñan fari a kan dukan halitta. ¹⁶ Ta wurinsa aka halicci dukan abu, abubuwan da suke cikin sama da abubuwan da suke a duniya, waɗanda ake gani, da waɗanda ba a gani, ko kursiyoyi ko ikoki ko masu mulki ko hukumomi; an halicci dukan abu ta wurinsa da kuma domininsa ne. ¹⁷ Ya kasance kafin dukan abu, kuma a cikinsa ne dukan abubuwa suke a harhade. ¹⁸ Shi ne kuma kan ikkilisiya, wadda take jikinsa. Shi ne mafari da kuma na farko da ya tashi daga matattu, domin a cikin kowane abu yā zama mafifici. ¹⁹ Gama Allah ya ji daɗi yā sa dukan cikarsa ta kasance a cikin Kiristi, ²⁰ ta wurin Kiristi ne ya komar da kome zuwa ga kansa. Ya kawo salama ga abubuwan da suke kasa da abubuwan da suke sama, ta wurin jinin Kiristi da ya zubar a kan gicciye.

²¹ A dā kuna a ware da Allah, kuka kuma zama abokan gāba a cikin tunaninku saboda mugun halinku. ²² Amma Dansa ya zama mutum ya kuma mutu. Saboda haka Allah ya yi sulhu da ku, yanzu kuwa ya bar ku ku tsaya a gabansa da tsarki, marasa aibi, da kuma marasa abin zargi. ²³ Sai ku ci gaba cikin bangaskiyarku, kuna tsaye a kafe kuma tsayayyu, ba tare da gusawa daga begen da kuka ji daga bishara ba. Wannan ita ce bisharar da kuka ji wadda aka yi shelarta ga kowace halittar da take karkashin sama, wadda kuma ni Bulus, na zama mai hidimarta.

Hidimar Bulus ga ikkilisiya

²⁴ Yanzu, ina farin ciki saboda wuyar da nake sha dominku, don ta wurin wuyan nan zan cika abin da ya rage na wuyar da Kiristi ya sha saboda jikinsa, wato, ikkilisiya. ²⁵ Na zama mai hidimar ikkilisiya bisa ga aikin nan da Allah ya ba ni amana saboda ku, domin in sanar da maganar Allah sosai. ²⁶ Wannan magana da nake gaya muku asiri ne da yake a boye tun zamanai masu yawa, wanda yanzu aka bayyana ga tsarkaka. ²⁷ Su ne Allah ya so yā sanar da yadda irin yalwar ñaukar asirin nan take a cikin al'ummai, asirin nan kuwa shi ne Kiristi a cikinku, begen ñaukar da za a bayyana.

²⁸ Saboda haka ko'ina muka tafi, muna shela, muna gargadi, muna kuma koyar da kowa da dukan hikima, don mu miƙa kowa cikakke a cikin Kiristi. ²⁹ Don haka ne ina fama, ina kuma kofari da duk karkafin nan da Kiristi ya ba ni.

2

¹ Ina so ku san irin famar da nake yi saboda ku da kuma waɗanda suke a Lawodiseya, da kuma saboda dukan waɗanda ba su taɓa ganina ido da ido ba. ² Manufata ita ce

a karfafa su su kuma zama daya a cikin kauna. Ina so su kasance da cikakken karfin hali domin suna da cikakken fahimtar asirin Allah, wato, Kiristi kansa, ³ a cikinsa ne aka boye dukkan dukiya ta hikima da ta sani. ⁴ Ina faɗa muku wannan ne don kada wani yã ruɗe ku da daɗin baki. ⁵ Gama ko da yake ba na nan tare da ku a cikin jiki, ina tunaninku kullum, ina kuma farin ciki da gani kuna rayuwa yadda ya kamata, kuna kuma dāgewarku a kan bangaskiyarku a cikin Kiristi.

'Yanci daga ka'idodin mutane ta wurin rayuwa tare da Kiristi

⁶ To, da yake kun karɓi Kiristi Yesu a matsayin Ubangiji, sai ku ci gaba da rayuwa a cikinsa, ⁷ ku tsaya daram ku kuma ginu a cikinsa, ku sami karfafawa a cikin bangaskiya kamar yadda aka koya muku, kuna kuma cike da godiya.

⁸ Ku lura kada wani yã ruɗe ku da ilimin banza da wofi. Wannan koyarwa ta mutane ce kawai. Ta fito daga ikokin wannan duniya ne* ba daga Kiristi ba.

⁹ Gama a cikin Kiristi cikin jiki dukkan cikas Allahntaka take tabbata, ¹⁰ an kuma mai da ku cikakku a cikin Kiristi, wanda yake shi ne kai a kan kowane iko da kuma hukuma. ¹¹ A cikinsa ne kuma aka yi muku kaciya, ba kuwa yin mutum ba, amma wadda Kiristi ya yi muku, ta wurin tube halinku na mutuntaka. ¹² Da yake an binne ku tare da shi cikin baftisma haka kuma aka tashe ku tare da shi ta wurin bangaskiyarku a cikin ikon Allah, wanda ya tashe shi daga matattu.

¹³ Kun zama matattu saboda ku masu zunubi ne kuma saboda halin zunubanku aka ware. Sa'an nan Allah ya sa kuka rayu tare da Kiristi. Ya gafarta mana dukan zunubanmu. ¹⁴ Ya soke rubutacciyar doka tare da ka'idodinta, wadda take gāba da mu, take kuma hamayya da mu; ya kuma kawar da ta, ya kafe ta a kan gicciye. ¹⁵ Bayan ya kwace makaman ikoki da hukumomi, ya kunyata su a sarari, ya ci nasara a bisansu ta wurin gicciye.

¹⁶ Saboda haka kada ku bar wani yã shari'anta ku a kan abin da kuke ci ko sha, ko bisa ga abin da ya shafi wani bikin addini, ko Bikin Sabon Wata ko na ranar Asabbaci. ¹⁷ Waɗannan su ne hoton abubuwan da za su zo; amma Kiristi ne ainihinsu. ¹⁸ Kada ku yarda wani yã ɓata ku, cewa shi wani abu ne don yã ga wahayi. Irin mutumin nan yakan nuna kaskancin kai na karya, yã kuma ce yana yi wa mala'iku sujada. Irin mutumin nan yana kumbura kansa ba dalili, sai son zuciyar irin na halin mutuntaka. ¹⁹ Ya yanke

* 2:8 ikokin wannan duniya ne, An ɗauka Ruhohi da ikokin da ba a gani su suke bi da rayuwar mutane sun kuma gaskata sun haɗa da motsin taurari.

dangantaka da Kiristi wanda yake kai, wanda ta gare shi ne dukan jiki yake a haɗe, yake tsaye ta wurin taimakon gabobi da jijiyoyi, yana kuma girma kamar yadda Allah yake sa yā yi girma.

²⁰ Kun mutu tare da Kiristi. Yanzu ka'idodin wannan duniya ba su da iko a kanku. Don me kuke zama har yanzu kamar ku nasu ne? Kuna biyayya da umarnansu cewa, ²¹ "Kada ka kama! Kada ka dandana! Kada ka taɓa?" ²² Irin waɗannan dokoki suna magana a kan abubuwan da ba sa daɗewa. Su ayyukan mutane ne, sun kuma fito daga koyarwar mutane. ²³ Yin biyayya da irin waɗannan ka'idodi za su yi kamar su ne abu mafi kyau da za a yi. Sukan yi kamar suna sa a kaunaci Allah sosai a kuma kasance da sauƙinkai a kuma kasance da kamunkai. Amma ba su da wani iko a kan sha'awace-sha'awacenmu.

3

Umarnai don zaman tsarki

¹ Da yake an tashe ku tare da Kiristi, sai ku sa zukatanku a kan abubuwan da suke sama, inda Kiristi yake zaune a hannun dama na Allah. ² Ku sa hankulanku a kan abubuwan sama, ba kan abubuwan duniya ba. ³ Gama kun mutu, ranku yanzu kuwa yana boye tare da Kiristi a cikin Allah. ⁴ Sa'ad da Kiristi, wanda shi ne ranku,* ya bayyana, ku ma za ku bayyana tare da shi cikin d'aukaka.

⁵ Saboda haka, sai ku fid da duk wani abin da yake kawo sha'awa a zukatanku, fasikanci, kazanta, sha'awa, muguwar sha'awa, da kuma kwaɗayi wanda shi ma bautar gumaka ne. ⁶ Gama fushin Allah zai sauko a kan masu aikata waɗannan.† ⁷ Dā kun yi waɗannan abubuwa, sa'ad da rayuwar tana cikin duniya mai wannan hali. ⁸ Amma yanzu dole ku raba kanku da dukan ire-iren abubuwan nan. Ku daina fushi, ku daina kiyayya da keta. Ku bar batan suna da kuma kazamar magana daga leɓunanku. ⁹ Kada ku yi wa juna karya, da yake kun tube tsohon halinku tare da ayyukansa ¹⁰ kun d'auki sabon halin nan da ake sabuntawa ga sani, bisa ga kamannin Mahaliccinsa. ¹¹ A wannan sabuwar rayuwa babu bambanci ko kai mutumin Al'ummai ne ko mutumin Yahuda, mai kaciya ne ko marar kaciya, baƙo, baƙauye, bawa ne ko 'yantacce, gama Kiristi shi ne kome, kuma yana cikin kome.

¹² Da yake Allah ya mai da ku zaɓaɓɓu, tsarkaka, kaunatattu, sai ku dinga jin tausayin juna, kuna yin alheri,

* **3:4** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da ranmu † **3:6** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko suna da zuwa a kan waɗanda suke rashin biyayya

kuna nuna tawali'u da saukinkai da jimrewa. ¹³ Ku rika yin hakuri da juna kuna kuma gafarta wa juna duk wani laifin da wani ya yi muku. Ku gafarta kamar yadda Ubangiji ya gafarce ku. ¹⁴ Fiye da wadannan duka, ku yi kaunar juna, gama kauna ce take hada kome gaba ɗaya.

¹⁵ Ku bar salamar Kiristi ta yi mulki a zukatanku, da yake a matsayin gaɓoɓin jiki ɗaya an kira ku ga salama. Ku zama masu godiya. ¹⁶ Ku bar maganar Kiristi ta zauna a cikinku a yalwace yayinda kuke koya, kuna kuma yi wa juna gargadi da dukan hikima, da kuma yayinda kuke wakokin zabura, wakoki da wakokin ruhaniya tare da godiya a zukatanku ga Allah. ¹⁷ Kuma ko mene ne kuke yi, ko cikin magana ko cikin ayyuka, ku yi shi duka a cikin sunan Ubangiji Yesu, kuna yin godiya ga Allah Uba ta wurinsa.

Umarnai don iyalan masu bi

¹⁸ Mata, ku yi biyayya ga mazanku, yadda ya dace cikin Ubangiji.

¹⁹ Maza, ku kaunaci matanku kada ku nuna musu hali marar tausayi.

²⁰ 'Ya'ya, ku yi biyayya ga iyayenku cikin kome, gama wannan yakan gamshi Ubangiji.

²¹ Ubanni, kada ku matsa wa yaranku lamba, don kada su fid da zuciya.

²² Bayi, ku yi biyayya ga iyayengijinku na duniya cikin kome; kada ku yi aikin ganin ido kamar masu neman yabon mutane, sai dai ku yi aiki tsakaninku da Allah, kamar masu tsoron Ubangiji. ²³ Kome kuke yi, ku yi shi da dukan zuciyarku, sai ka ce ga Ubangiji kuke yi, ba ga mutum ba. ²⁴ Kun san cewa zai ba ku gaɗo a matsayin ladanku. Ubangiji Kiristi ne fa kuke bauta wa. ²⁵ Duk wanda ya yi laifi, za a saƙa masa don laifinsa, babu sonkai.

4

¹ Masu bayi, ku riƙe bayinku da kyau da kuma daidai, domin kun san cewa ku ma kuna da Ubangiji a sama.

Karin umarnai

² Ku nace da yin addu'a, kuna zaman tsaro da kuma godiya. ³ Ku kuma yi mana addu'a, mu ma, don Allah ya buɗe kofa saboda sakanmu, don mu iya yin shelar asirin Kiristi, wanda saboda shi nake cikin sarkoƙi. ⁴ Ku yi addu'a yadda zan yi shelarsa, yadda ya kamata. ⁵ Ku zama masu hikima a yadda kuke ma'amala da wadanda suke ba masu bi ba; ku kuma yi amfani da kowane zarafi. ⁶ Bari maganarku kullum ta zama da ladabi da kuma daɗin ji, domin ku san amsar da ta dace ku ba wa kowa.

Gaisuwa ta karshe

⁷ Tikikus shi ne kaunataccen dan'uan nan, wanda ya yi aiki da aminci a hidimar Ubangiji tare da mu, zai kuwa faɗa muku dukan labari game da ni. ⁸ Ina aikansa shi a gare ku musamman domin ku san yadda muke, yã kuma karfafa muku zuciya. ⁹ Yana zuwa tare da Onesimus, kaunatacce da kuma amintaccen mai bin nan, wanda yake ɗaya daga cikinku. Za su gaya muku dukan abin da yake faruwa a nan.

¹⁰ Aristarkus yana a kurkuku tare da ni. Yana gaishe ku, haka ma Markus, wanda kakansa ɗaya ne da Barnabas. (Shi ne na riga na yi magana a kansa, na ce muku in ya zo, ku karbe shi hannu biyu-biyu.)

¹¹ Yesu, wannan da muke kira Yustus, shi ma yana gaisuwa. Waɗannan ne kaɗai Yahudawa masu bi a cikin abokan aikina saboda mulkin Allah. Sun kuma zama da taimako a gare ni.

¹² Efafaras naku, mai hidimar Kiristi Yesu, yana gaisuwa. Kullum yana addu'a dominku sosai, don ku san cikakken abin da Allah yake so ku yi don kuma ku yi shi cikakke. ¹³ Na tabbatar muku, cewa yana aiki kwarai dominku da kuma domin waɗanda suke a Lawodiseya da Hiyerafolis.

¹⁴ Luka kaunataccen likitan nan, da kuma Demas suna gaishe ku.

¹⁵ Ku miƙa gaisuwata ga 'yan'uan da suke a Lawodiseya, musamman ga Nimfa da kuma ikkilisiyar da take taru a gidanta.

¹⁶ Bayan an karanta muku wannan wasiƙa, ku tabbata an karanta ta kuma a ikkilisiyar Lawodiseyawa; ku ma ku karanta wasiƙar da ta zo daga Lawodiseya.

¹⁷ Ku faɗa wa Arkiffus yã tabbata ya ƙarasa aikin da ya karɓa cikin Ubangiji.

¹⁸ Ni Bulus ne nake rubuta muku wannan gaisuwa da hannuna. Ku tuna da sarƙoƙina. Alherin Allah yã kasance tare da ku.

1 Tessalonikawa

¹ Bulus, Sila* da Timoti,

Zuwa ga ikkilisiyar Tessalonikawa ta Allah Uba da Ubangiji Yesu Kiristi.

Alheri da salama su kasance tare da ku.†

Godiya saboda bangaskiyar Tessalonikawa

² Kullum muna gode wa Allah dominku duka, muna ambatonku cikin addu'o'inmu. ³ Muna tunawa da aikinku ba fasawa a gaban Allah da Ubanmu ta wurin bangaskiya, da famar da kuke yi domin kauna, da kuma begenku marar gushewa ga Ubangijinmu Yesu Kiristi.

⁴ Gama mun sani, 'yan'uwa, kaunatattu na Allah, cewa ya zabe ku, ⁵ domin bishararmu ba ta zo gare ku da kalmomi kawai ba, amma da iko, da Ruhu Mai Tsarki, da kuma cikakken tabbaci. Kun san irin rayuwar da muka yi a cikinku don amfaninku. ⁶ Har kuka zama masu koyi da mu da kuma Ubangiji; duk da tsananin wahala, kuka karfi sakon nan da farin ciki wanda Ruhu Mai Tsarki ya bayar. ⁷ Ta haka kuwa kuka zama gurbi ga dukan masu bi a Makidoniya da Akayya. ⁸ Sakon Ubangiji ya fito daga gare ku ne ba a Makidoniya da Akayya kadai ba bangaskiyarku ga Allah ta zama sananne ko'ina. Saboda haka ba ma bukata mu fadfa wani abu a kai, ⁹ gama su kansu su suke ba da labari irin karfi da kuka yi mana. Suna fadin yadda kuka juyo ga Allah daga gumaka don ku bauta wa Allah rayayye da kuma na gaskiya, ¹⁰ ku kuma jira dawowar Dansa daga sama, wanda ya tasa daga matattu, Yesu, wanda ya cece mu daga fushi mai zuwa.

2

Aikin Bulus a Tessalonika

¹ Kun sani, 'yan'uwa, cewa ziyararmu a gare ku ba ta zama a banza ba. ² Mun riga mun sha wahala, aka kuma zage mu a Filibbi, kamar yadda kuka sani, amma da taimakon Allahnmu muka yi karfin hali muka sanar muku bishararsa duk da matsananciyar gaba. ³ Gama rokon da muke yi bai fito daga kuskure ko munafunci ba, ba kuwa

* **1:1** Da Girik Silbanus, wani suna na Sila † **1:1** Wadansu rubuce-rubucen hannu na da suna da ku daga Allah Ubanmu da Ubangiji Yesu Kiristi

ƙoƙari muke yi mu yaudare ku ba. ⁴ A maimako haka, muna magana ne kamar mutanen da Allah ya amince yā danka musu amanar wannan bishara. Ba ma ƙoƙari mu gamshi mutane sai dai Allah, mai auna zukanmu. ⁵ Kun san ba ma taɓa yin daɗin baki ko mu yi ƙoƙarin kasance da halin kwaɗayin da muke ɓoyewa, Allah shi ne shaidarmu. ⁶ Ba ma neman yabo daga wurin mutane, ko a gare ku, ko ga waɗansu.

A matsayinmu na manzannin Kiristi da mun so, da mun nawaita muku, ⁷ amma muka kasance masu sauƙinkai a cikinku, kamar yadda mahaifiya take lura da ƙananan 'ya'yanta. ⁸ Muka ƙaunace ku ƙwarai har muka ji daɗin bayyana muku, ba bisharar Allah kaɗai ba amma har rayukanmu ma, domin kun zama ƙaunatattu a gare mu. ⁹ Ba shakka kuna iya tunawa, 'yan'uwa, famarmu da kuma wahalarmu; mun yi aiki dare da rana don kada mu zama nauyi wa wani yayinda muke muku wa'azin bisharar Allah.

¹⁰ Ku shaidu ne, haka ma Allah, na yadda muka yi zaman tsarki, adalci da kuma marar aibi a cikinku, ku da kuka ba da gaskiya. ¹¹ Gama kun san cewa mun bi da kowannenku yadda mahaifi yakan yi da 'ya'yansa, ¹² muna ƙarfafa ku, muna ta'azantar da ku, muna kuma gargade ku ku yi rayuwar da za tã cancanci Allah, wanda ya kira ku zuwa mulkinsa da kuma ɗaukarsa.

¹³ Muna kuma gode wa Allah ba fasawa domin, sa'ad da kuka karɓi maganar Allah, wadda kuka ji daga gare mu, kun karɓe ta ba kamar maganar mutane ba, sai dai kamar yadda take, maganar Allah wadda take aiki a cikinku ku da kuka ba da gaskiya. ¹⁴ Gama ku, 'yan'uwa, kun zama masu koyi da ikkilisiyoyin Allah a Yahudiya waɗanda suke cikin Kiristi Yesu. Kun sha wahala a hannun mutanen ƙasarku kamar yadda ikkilisiyoyin nan ma suka sha a hannun Yahudawa, ¹⁵ waɗanda suka kashe Ubangiji Yesu da annabawa suka kuma kore mu. Ba sa yin aikin da Allah yake so, masu gāba ne kuwa da dukan mutane ¹⁶ suna ƙoƙarin hana mu yin magana ga Al'ummai don kada su sami ceto. Ta haka kullum suke ƙara tara tsibin zunubansu. Fushin Allah ya aukar musu a ƙarshe.

Marmarin Bulus na ganin Tessalonikawa

¹⁷ Amma, 'yan'uwa, sa'ad da aka raba mu da ku na ɗan lokaci (a jiki, ba a tunani ba), daga cikin marmarinmu mai tsanani mun yi duk abin da muke iya yi mu gan ku. ¹⁸ Gama mun so mu zo wurinku, tabbatacce ni, Bulus, na yi ƙoƙari sau da sau, amma Shaidan ya hana mu. ¹⁹ Gama mene ne begenmu, farin cikinmu, ko kuma rawanin da zai zama mana abin ɗaukaka a gaban Ubangijinmu Yesu sa'ad da ya

dawo? Ba ku ba ne? ²⁰ Tabbatacce, ku ne d'aukakarmu da kuma farin cikinmu.

3

¹ Saboda haka da muka k̄asa daurewa, sai muka ga ya fi kyau a bar mu a Atens mu kadai. ² Muka aiki Timoti, wanda yake dan'awanmu da kuma abokin aikin Allah a cikin yada bisharar Kiristi, don yā gina ku yā kuma karfafa ku cikin bangaskiyarku, ³ don kada kowa yā raunana ta wurin wadannan gwaje-gwajen. Kun sani sarai cewa an kaddara mu don wadannan. ⁴ Gaskiyar ita ce, sa'ad da muke tare da ku, mun sha gaya muku cewa za a tsananta mana. Haka kuwa ya faru, kamar dai yadda kuka sani. ⁵ Saboda wannan, sa'ad da ban iya jimrewa ba, sai na aika domin in sami labarin bangaskiyarku, da fata kada yā zama mai jarraban nan ya riga ya jarrabce ku, kokarinmu kuma yā zama banza.

Rahoton mai karfafawa na Timoti

⁶ Amma ga shi yanzu Timoti ya dawo mana daga wurinku ya kuma kawo labari mai daɗi game da bangaskiyarku da kuma kaunarku. Ya faɗa mana yadda kullum kuke da tunani mai kyau a kanmu, yadda kuke marmari ku gan mu, kamar dai yadda mu ma muke marmari mu gan ku. ⁷ Saboda haka 'yan'uwa, cikin dukan damuwarmu da tsananinmu an karfafa mu game da ku saboda bangaskiyarku. ⁸ Gama yanzu tabbatacce muna da rai, da yake kuna nan tsaye daram a cikin Ubangiji. ⁹ Wace irin godiya ce za mu yi wa Allah saboda ku a kan dukan farin cikin da muke da shi a gaban Allahnmu ta dalilinku? ¹⁰ Dare da rana muna addu'a da himma domin mu s̄ake ganinku, mu kuma ba ku abin da kuka rasa a bangaskiyarku.

¹¹ Yanzu bari Allahnmu da Ubanmu kansa da kuma Ubangijinmu Yesu yā shirya mana hanya mu zo wurinku. ¹² Ubangiji yā sa kaunarku ta karu ta kuma yalwata ga juna da kuma ga kowa, kamar yadda tamu take muku. ¹³ Bari yā karfafa zukatanku har ku zama marasa aibi da kuma tsarkaka a gaban Allahnmu da Ubanmu sa'ad da Ubangijimmu Yesu ya dawo tare da dukan tsarkakansa.

4

Rayuwa don a gamshi Allah

¹ A karshe, 'yan'uwa, mun umarce ku yadda za ku yi rayuwa domin ku gamshi Allah, kamar yadda kuke yi. Yanzu muna rokonku muna kuma gargade ku a cikin

Ubangiji Yesu ku yi haka sau da sau. ² Gama kun san umarnan da muka ba ku ta wurin ikon Ubangiji Yesu.

³ Nufin Allah ne a tsarkake ku, cewa ku guje wa fasikanci; ⁴ don kowannenku yã koya yadda zai kame kansa a hanyar da take mai tsarki, mai mutunci kuma, ⁵ ba cikin muguwar sha'awa kamar ta marasa bangaskiya, waƙanda ba su san Allah ba; ⁶ cikin wannan al'amari kuwa kada wani yã yi wa ƙan'uwansa laifi ko yã cuce shi. Ubangiji zai hukunta mutane saboda dukan irin waƙannan zunubai, kamar yadda muka riga muka gaya muku, muka kuma yi muku gargadi. ⁷ Gama Allah bai kira mu ga zaman marasa tsarki ba, sai dai ga zaman tsarki. ⁸ Saboda haka, duk wanda ya ki wannan umarni ba mutum ne ya ki ba sai ko Allah, wanda ya ba ku Ruhunsa Mai Tsarki.

⁹ Yanzu kuwa game da ƙaunar 'yan'uwa, ba ma bukata mu rubuta muku, gama ku kanku Allah ya riga ya koya muku ku ƙaunaci juna. ¹⁰ Gaskiyar kuwa ita ce, kuna ƙaunar dukan 'yan'uwa ko'ina a Makidoniya. Duk da haka muna ƙara gargade ku, 'yan'uwa, ku yi haka sau da sau. ¹¹ Ku mai da wannan burinku na yi natsattsiyar rayuwa, kuna mai da hankali ga sha'anin da yake gabanku, kuna kuma yin aiki da hannuwanku, kamar dai yadda muka gaya muku, ¹² don rayuwanku ta kullum ta zama da mutunci ga waƙanda suke na waje don kuma kada ku dogara a kan kowa.

Zuwan Ubangiji

¹³ 'Yan'uwa, ba ma so ku kasance cikin jahilci game da waƙanda suka yi barci, ko kuwa ku yi bakin ciki kamar sauran mutanen da ba su da bege. ¹⁴ Mun gaskata cewa Yesu ya mutu ya tashi kuma daga matattu, ta haka muka gaskata cewa Allah zai kawo waƙanda suka yi barci a cikinsa tare da Yesu. ¹⁵ Bisa ga maganar Ubangiji kansa, muna gaya muku cewa mu da muke raye har yanzu, waƙanda aka bari har dawowar Ubangiji, tabbatacce ba za mu riga waƙanda suka yi barci tashi ba. ¹⁶ Gama Ubangiji kansa zai sauko daga sama, da umarni mai ƙarfi, da muryar babban mala'ika da kuma busar ƙahon Allah, waƙanda suka mutu kuwa cikin Kiristi za su tashi da farko. ¹⁷ Bayan haka, mu da muke da rai da aka bari, za a ƙauke mu tare da su a cikin gizagizai don mu sadu da Ubangiji a sararin sama. Ta haka za mu kasance tare da Ubangiji har abada. ¹⁸ Saboda haka ku ƙarfafa juna da waƙannan kalmomi.

5

¹ To, 'yan'uwa, game da lokuta da ranaku, ba ma bukata mu rubuta muku, ² gama kun sani sarai cewa ranar Ubangiji za tā zo kamar ɓarawo da dare. ³ Yayinda mutane suke cewa, "Akwai salama da zaman lafiya," hallaka za tā auko musu farat ɗaya, kamar yadda nakuda take kama mace mai ciki, ba za su kuwa tsira ba.

⁴ Amma ku, 'yan'uwa, ba kwa cikin duhu da wannan rana za tā zo muku ba zato kamar ɓarawo. ⁵ Dukanku 'ya'yan haske ne da kuma 'ya'yan rana. Mu ba mutanen dare ko na duhu ba ne. ⁶ Saboda haka fa, kada mu zama kamar saura, waɗanda suke barci, sai dai mu zama masu tsaro da masu kamunkai. ⁷ Gama masu barci, da dad dare suke barci, masu sha su bugu kuwa, da dad dare suke buguwa. ⁸ Amma da yake mu na rana ne, bari mu zama masu kamunkai, sanye da bangaskiya da kauna kamar sulke, begen cetonmu kuma kamar hular kwano. ⁹ Gama Allah bai naɗa mu don mu sha fushi ba, sai dai mu sami ceto ta wurin Ubangijinmu Yesu Kiristi. ¹⁰ Ya mutu saboda mu domin, ko muna a faɗake ko muna barci, mu kasance tare da shi. ¹¹ Saboda haka ku karfafa juna ku kuma gina juna, kamar dai yadda kuke yi.

Umarnai na karshe

¹² To, muna rokonku, 'yan'uwa, ku girmama waɗanda suke aiki sosai a cikinku, waɗanda suke bisanku cikin Ubangiji da kuma waɗanda suke yin muku gargadi. ¹³ Ku riƙe su da mutunci sosai cikin kauna saboda aikinsu. Ku yi zaman lafiya da juna. ¹⁴ Muna kuma gargade ku, 'yan'uwa, ku gargade waɗanda suke zaman banza, ku karfafa masu raunanar zuciya, ku taimaki marasa karfi, ku yi haƙuri da kowa. ¹⁵ Ku tabbata cewa kada kowa yā rama mugunta da mugunta, sai dai kullum ku yi foƙarin yin wa juna alheri da kuma dukan mutane.

¹⁶ Ku riƙa farin ciki kullum; ¹⁷ ku ci gaba da yin addu'a; ¹⁸ ku yi godiya cikin kowane hali, gama wannan shi ne nufin Allah dominku cikin Kiristi Yesu.

¹⁹ Kada ku danne aikin Ruhu. ²⁰ Kada ku rena annabci, ²¹ amma ku gwada kome, ku riƙe abin da yake mai kyau, ²² ku fi kowace mugunta.

²³ Bari Allah da kansa, Allah na salama, yā tsarkake ku sarai. Bari dukan ruhunku, ranku, da kuma jikinku su zama marar aibi a dawowar Ubangijinmu Yesu Kiristi. ²⁴ Wannan wanda ya kira ku mai aminci ne zai kuwa aikata.

²⁵ 'Yan'uwa, ku yi mana addu'a.

26 Ku gaggai da dukan 'yan'uwa da sumba mai tsarki.

27 Na gama ku da Ubangiji ku sa a karanta wannan wasifka ga dukan 'yan'uwa.

28 Alherin Ubangijinmu Yesu Kiristi yã kasance tare da ku.

2 Tessalonikawa

¹ Bulus, da Sila, da Timoti,

Zuwa ga ikkilisiya ta Tessalonikawa ta Allah Ubanmu da Ubangiji Yesu Kiristi.

² Alheri da salama daga Allah Uba da kuma Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku.

Godiya da addu'a

³ Dole kullum mu gode wa Allah saboda ku, 'yan'uwa, haka kuwa ya dace, domin bangaskiyarku tana girma gaba-gaba, kaunar da kowannenku yake yi wa juna kuwa tana karuwa. ⁴ Saboda haka, a cikin ikkilisiyoyin Allah muna takama game da daurewarku da kuma bangaskiyarku cikin dukan tsanani da gwaje-gwajen da kuke sha.

⁵ Dukan wannan yana tabbatar cewa hukuncin Allah daidai ne, saboda haka kuma za a lissafta ku a kan kun cancanci mulkin Allah, wanda dominsa ne kuke shan wahala. ⁶ Allah mai adalci ne, Zai sāka wa masu ba ku wahala da wahala ⁷ yā kuma sauƙaƙa muku ku da kuke wahala, har ma da mu. Wannan zai faru sa'ad da aka bayyana Ubangiji Yesu daga sama cikin wuta mai ci tare da mala'ikunsa masu iko. ⁸ Zai hukunta waƙanda ba su san Allah ba da kuma waƙanda ba su yi biyayya da bisharar Ubangijinmu Yesu ba. ⁹ Za a hukunta su da madawwamiyar hallaka a kuma kau da su daga gaban Ubangiji da kuma daga ƙauƙakar ikonka ¹⁰ a ranar da zai dawo don a ƙauƙaƙa shi a cikin mutanensa masu tsarki, yā kuma zama abin banmamaki ga dukan waƙanda suka gaskata. Wannan ya haɗa har da ku, domin kun gaskata shaidar da muka yi muku.

¹¹ Sane da wannan, kullum muna addu'a saboda ku, don Allahnmu yā sa ku cancanci kiransa, ta wurin ikonka kuma yā cika kowace manufarku mai kyau da kuma kowane aikin da bangaskiyarku ta iza. ¹² Muna wannan addu'a don sunan Ubangijinmu Yesu yā sami ƙauƙaƙa a cikinku, ku kuma a cikinsa, bisa ga alherin Allahnmu da na Ubangiji Yesu Kiristi.*

2

Mutumun tawayen nan

* **1:12** Ko kuwa Allah da Ubangiji, Yesu Kiristi

¹ Game da dawowar Ubangijinmu Yesu Kiristi da game da tattara mu gare shi, muna rokonku, 'yan'uwa, ² kada ku yi saurin jijjiguwa ko kuwa hankalinku yā tashi ta wurin wani annabci, rahoto ko wasikar da an ce daga wurinmu ne, cewa ranar Ubangiji ta riga ta zo. ³ Kada ku bar wani yā rufe ku ko ta yaya, gama wannan rana ba za tā zo ba sai an yi tawayen nan an kuma bayyana mutumin tawayen nan, mutumin da aka kaddara ga hallaka. ⁴ Zai yi gāba yā kuma daukaka kansa a bisa kome da ya shafe sunan Allah, ko kuma ake yi wa sujada, domin yā kafa kansa a haikalin Allah, yana shelar kansa a kan shi Allah ne.

⁵ Ba ku tuna ba cewa sa'ad da nake tare da ku nakan gaya muku waɗannan abubuwa? ⁶ Yanzu kuwa kun san abin da yake hana shi, wannan yana faruwa ne don a bayyana shi a daidai lokaci. ⁷ Gama ikon asirin tawaye ya riga ya fara aiki; sai dai wannan da yake hana shi zai ci gaba da yin haka sai an kau da shi. ⁸ Sa'an nan za a bayyana mai tawayen, Ubangiji Yesu kuwa zai hambare shi da numfashin bakinsa yā kuma hallaka shi da darajar dawowarsa. ⁹ Zuwan mai tawayen nan zai zama ta wurin aikin Shaidan da aka bayyana cikin kowane irin ayyukan banmamaki, alamu da abubuwan banmamaki na karya, ¹⁰ da kuma cikin kowace irin muguntar da take rufin waɗanda suke hallaka. Sun hallaka ne domin sun ki su kaunaci gaskiya don su sami ceto. ¹¹ Saboda haka Allah zai aiko musu da babban rufu don su gaskata karya ¹² don kuma a hukunta dukan waɗanda ba su gaskata gaskiyar ba sai dai suke jin daɗin mugunta.

A tsaya daram

¹³ Amma dole kullum mu gode wa Allah dominku, 'yan'uwa waɗanda Ubangiji ya kaunace, domin daga farko Allah ya zaɓe ku don a cece ku ta wurin aikin tsarkakewar Ruhu da kuma ta wurin gaskatawa da gaskiya. ¹⁴ Ya kira ku ga wannan ta wurin bishararmu, don ku sami rabo a cikin daukakar Ubangijinmu Yesu Kiristi.

¹⁵ Saboda haka fa, 'yan'uwa, sai ku tsaya daram ku riƙe koyarwar da muka miƙa muku, ko ta wurin maganar baki ko kuma ta wurin wasiƙa.

¹⁶ Ubangijinmu Yesu Kiristi kansa da kuma Allah Ubanmu, wanda ya kaunace mu kuma ta wurin alherinsa yā ba mu madawwamiyar karfafawa da kyakkyawar bege, ¹⁷ yā karfafa zukatanku yā kuma gina ku cikin kowane aikin nagari da kuma magana.

3

Roko don addu'a

¹ A karshe, 'yan'uwa, ku yi mana addu'a domin sakon Ubangiji yā yi saurin bazuwa a kuma girmama shi, kamar yadda yake a wurinku. ² Ku kuma yi addu'a yadda za a cece mu daga mugayen mutane masu mugunta, gama ba kowa ba ne yake da bangaskiya. ³ Ubangiji mai aminci ne, zai karfafa ku, yā kuma tsare ku daga mugun nan. ⁴ Muna da tabbaci cikin Ubangiji cewa kuna bin umarnai da muka yi muku, za ku kuma ci gaba da yin abubuwan da muka umarta. ⁵ Bari Ubangiji yā bi da zukatanku ga kaunan nan ta Allah da kuma jimirin nan na Kiristi.

Gargadi game da zaman banza

⁶ A cikin sunan Ubangiji Yesu Kiristi, muna muku umarni, 'yan'uwa, da ku kiyaye kanku daga kowane d'an'uwa mai zaman banza da ba ya rayuwa bisa ga koyarwar* da kuka karɓa daga wurinmu. ⁷ Gama ku kanku kun san yadda ya kamata ku bi gurbinmu. Ba mu yi zaman banza sa'ad da muke tare da ku ba, ⁸ ba mu kuwa ci abincin kowa ba tare da ba mu biya ba. A maimakon haka, mun yi aiki dare da rana, muna fama muna wahala kuma don kada mu nawaita wa waninku. ⁹ Mun yi wannan, ba don ba mu da 'yancin karɓar irin taimakon nan ba ne, sai dai domin mu zama gurbin da za ku bi. ¹⁰ Ko ma a sa'ad da muke tare da ku, mun ba ku wannan umarni cewa, "In mutum ya fi yin aiki, kada a ba shi abinci."

¹¹ Mun ji cewa wafansunku suna zaman banza. Ba sa aikin kome; sai shishigi kurum. ¹² Irin wafannan mutane muna ba da umarni muna kuma gargade su cikin Ubangiji Yesu Kiristi su natsu su kuma nemi abincin da suke ci. ¹³ Game da ku kuma 'yan'uwa, kada ku gaji da yin abin da yake daidai.

¹⁴ In wani bai yi biyayya da umarninmu a wannan wasika ba, sai fa ku lura da shi. Kada ku hada kai da shi, don yā ji kunya. ¹⁵ Duk da haka kada ku mai da shi abokin gāba, sai dai ku gargade shi a matsayin d'an'uwa.

Gaisuwa ta musamman

¹⁶ Yanzu, bari Ubangiji mai salama kansa yā ba ku salama a kowane lokaci da kuma a ta kowace hanya. Ubangiji yā kasance tare da ku duka.

¹⁷ Ni, Bulus, nake rubuta wannan gaisuwa da hannuna, wannan ce shaida a kowace wasikata, haka nake rubutu.

* 3:6 Ko kuwa al'ada

¹⁸ Alherin Ubangijinmu Yesu Kiristi yă kasance tare da ku duka.

1 Timoti

¹ Bulus, manzon Kiristi Yesu ta wurin umarnin Allah Mai Cetonmu da kuma na Yesu Kiristi begenmu,

² Zuwa ga Timoti dana na gaske cikin bangaskiya.

Alheri, jinkai da kuma salama daga Allah Uba da Kiristi Yesu Ubangijinmu, su kasance tare da kai.

Gargadi game da malaman karya

³ Kamar yadda na gargadi ka sa'ad da zan je Makidoniya, ka zauna can Afisa domin ka umarci wafansu mutane kada su koyar da ka'idodin karya nan gaba ⁴ ko su ba da kansu ga tatsuniyoyi da kididdigar asali marar iyaka. Wadannan suna kawo fada a maimakon aikin Allah wanda yake ta wurin bangaskiya. ⁵ Makasudin wannan umarnin dai kauna ce, wadda take zuwa daga zuciya mai tsabta da lamiri mai kyau da kuma sahihiyar bangaskiya. ⁶ Wafansu sun baude daga wadannan al'amura, suka koma ga maganganu marasa ma'ana. ⁷ So suke su zama malaman doka, ba tare da fahimtar abin da suke fada ba, balle abubuwan da suke ta nacewa a kai.

⁸ Mun san cewa doka tana da kyau in an yi amfani da ita yadda ya kamata. ⁹ Mun kuma san cewa an yi doka ba domin masu adalci ba sai dai masu tawaye, da marasa biyayya, da marasa bin Allah, da masu zunubi, da marasa tsarkaka, da masu sabon Allah, da masu kashe iyaye maza da mata, da masu kisankai, ¹⁰ da masu zina da kuma da maza masu kwana da maza, ko mata masu kwana da mata, da masu cinikin bayi da masu karya da kuma masu shaidar karya, da kuma duk wani abin da ya saba wa sahihiyar koyarwa, ¹¹ da take bisa ga bishara mai daukaka ta Allah mai albarka, wadda ya danfa mini.

Alherin Ubangiji ga Bulus

¹² Na gode wa Kiristi Yesu Ubangijinmu, wanda ya ba ni karfi, saboda ya amince da ni, har ya sa ni aikinsa. ¹³ Ko da yake a da ni mai sabo da mai tsanantawa da kuma mai rikici ne, aka nuna mini jinkai saboda na yi haka cikin jahilci ne da kuma rashin bangaskiya. ¹⁴ An zubo mini alherin Ubangijinmu a yalwace, tare da bangaskiya da kaunar da take cikin Kiristi Yesu.

¹⁵ Ga wata magana tabbatacciya wadda ta cancanci cikakkiyar karɓa. Kiristi Yesu ya zo duniya domin ceton masu zunubi, wanda nake mafi muni a cikinsu. ¹⁶ Amma saboda wannan dalilin ne aka nuna mini jinkai domin ta wurina, mafi zunubi duka, Kiristi Yesu yā iya bayyana matuƙar haƙurinsa a matsayin misali ga waƙanda za su gaskata shi su kuma sami rai madawwami. ¹⁷ Bari girma da ɗaukaka su tabbata har abada abadin ga Sarki madawwami, wanda ba ya mutuwa, wanda ba a ganinsa, wanda kuma shi ne kaɗai Allah! Amin.

¹⁸ Timoti, ɗana, na ba ka wannan umarni bisa ga annabce-annabcen da aka yi a ɗa game da kai, domin ta wurin binsu ka iya yin yaki mai kyau, ¹⁹ kana riƙe da bangaskiya da kuma lamiri mai kyau. Gama waƙansu mutane, saboda ƙin kasa kunne ga lamirinsu, suka lalatar da bangaskiyarsu. ²⁰ Cikinsu kuwa akwai Himenayus da Alekzanda, waƙanda na mika ga Shaidan don su horo su bar yin sabo.

2

Umarnai a kan sujada

¹ Da farko dai, ina gargafe ku cewa a yi roke-roke, ana addu'o'i, ana yin addu'a a madadin waƙansu da kuma a yi godiya saboda kowane mutum ² da sarakuna da dukan masu mulki, domin mu zauna lafiya, rai kuma kwance, muna bin Allah sosai a cikin natsuwa. ³ Wannan yana da kyau, yakan kuma gamshi Allah Mai Cetonmu, ⁴ wanda yake so dukan mutane su sami ceto su kuma zo ga sanin gaskiya. ⁵ Gama Allah ɗaya ne, matsakanci kuma ɗaya tsakanin Allah da mutane, shi ne kuwa Kiristi Yesu, ⁶ wanda ya ba da kansa fansa domin dukan mutane, shaidar da aka bayar a daidai lokaci. ⁷ Don haka ne aka sa ni mai wa'azi, da manzo kuma, gaskiya nake faɗa, ba ƙarya ba, na kuma zama malami mai koya wa al'ummai al'amarin bangaskiya da kuma na gaskiya.

⁸ Ina so maza a ko'ina su ɗaga hannuwansu masu tsarki cikin addu'a, ba tare da fushi ko faɗa ba. ⁹ Ina kuma so mata su lura su yi wa kansu adon da ya cancanta, da rigunan da suka dace, ba da adon kitso ko sa kayan zinariya ko lu'ulu'u ko kuma tufafi masu tsada ba, ¹⁰ sai dai su yi ayyuka masu kyan da suka dace da matan da suke masu bauta wa Allah.

¹¹ Ya kamata mace ta riƙa koyo cikin natsuwa da cikakkiyar biyayya. ¹² Ban ba mace izini ta koyar ko tā yi mulki a kan namiji ba; sai dai ta zauna shiru. ¹³ Gama Adamu ne aka fara halitta, sa'an nan Hawwa'u. ¹⁴ Ba kuma Adamu ne

aka yaudara ba; macen ce aka yaudara ta kuma zama mai zunubi. ¹⁵ Amma mata* Za tã sami ceto† za su sami ceto ta wurin haihuwa, in suka ci gaba cikin bangaskiya, kauna da kuma tsarki tare da halin sanin ya kamata.

3

Masu kula da ikkilisiya da masu hidimar ikkilisiya

¹ Ga wata tabbatacciyar magana. In wani ya sa zuciyarsa a kan zama mai kula da ikkilisiya,* yana marmarin yin aiki mai daraja ne. ² To, dole mai kula da Ikkilisiya yã kasance marar abin zargi, mijin mace guda, mai saukinkai, mai kamunkai, wanda ake girmama, mai karban baki, mai iya koyarwa, ³ ba mai buguwa ba, ba mai rikici ba sai dai mai hankali, ba mai yawan fada ba, ba kuma mai yawan son kudã ba. ⁴ Dole yã iya tafiyar da iyalinsa da kyau, yã kuma tabbata cewa 'ya'yansa suna yin masa biyayya da ladabin da ya dace. ⁵ (In mutum bai san yadda zai tafiyar da iyalinsa ba, yaya zai iya kula da ikkilisiyar Allah?) ⁶ Kada yã zama sabon tuba, in ba haka zai zama mai girman kai yã kuma fãfã cikin irin hukuncin da ya fãfã wa Iblis. ⁷ Dole kuma yã kasance da shaida mai kyau ga waƙanda suke na waje, don kada yã zama abin kunya yã kuma fãfã cikin tarkon Iblis.

⁸ Haka masu hidima a cikin ikkilisiya; su ma, su zama maza da sun cancanci girmamawa, masu gaskiya, ba masu yawan shan ruwan inabi ba, ba masu kwafayin kazamar riba ba. ⁹ Dole su rife asirin bangaskiya su kuma kasance da lamiri mai tsabta. ¹⁰ Dole a fara gwada su tukuna; sa'an nan in ba a sami wani abin zargi game da su ba, sai su shiga aikin masu hidima.

¹¹ A haka kuma, dole matansu su zama matan da suka cancanci girmamawa, ba masu gulma ba, sai dai masu saukinkai da kuma masu aminci a cikin kome.

¹² Dole mai hidimar ikkilisiya yã zama mijin mace guda dole kuma yã iya tafiyar da 'ya'yansa da kuma iyalinsa da kyau. ¹³ Waƙanda suke hidima da kyau suna samar wa kansu kyakkyawan suna da kuma cikakken tabbatarwa a cikin bangaskiyarsu cikin Kiristi Yesu.

¹⁴ Ko da yake ina sa zuciya zo wurinka nan ba da daƙewa ba, ina rubuta muka waƙannan umarnai domin, ¹⁵ in na yi jinkiri, za ka san yadda ya kamata mutane su tafiyar da halayensu a cikin jama'ar Allah, wadda take ikkilisiyar Allah rayayye, ginshiki da kuma tushen gaskiya. ¹⁶ Ba shakka, asirin addini da girma yake.

* **2:15** Da Girik ita † **2:15** Ko kuwa maido * **3:1** A al'adance bishob; haka ma a aya 2

Ya† bayyana cikin jiki,
 Ruhu ya nuna shi adali ne,
 mala'iku suka gan shi,
 aka yi wa'azinsa cikin al'ummai,
 aka gaskata shi a duniya,
 aka d'auke shi sama cikin d'aukaka.

4

Umarnai ga Timoti

¹ Ruhu a sarari ya faɗa cewa a kwanakin farshe waɗansu za su watsar da bangaskiya su bi ruhohi masu ruɗu da kuma abubuwan da aljanu suke koyarwa. ² Irin koyarwan nan tana zuwa ne daga waɗansu munafukai maƙaryata, waɗanda aka yi wa lamirinsu kaca-kaca. ³ Suna hana mutane yin aure suna kuma umarce su kada su ci waɗansu irin abinci, waɗanda Allah ya halitta don waɗanda suka gaskata suka kuma san gaskiya, su karɓa da godiya. ⁴ Gama duk abin da Allah ya halitta yana da kyau, kada kuma a ki kome in dai an karɓe shi da godiya, ⁵ domin an tsarkake shi ta wurin maganar Allah da kuma addu'a.

⁶ In ka nuna wa 'yan'uwa waɗannan abubuwa, za ka zama mai hidima mai kyau na Kiristi Yesu, wanda aka goya cikin gaskiyar bangaskiya da kuma koyarwa mai kyau wadda ka bi. ⁷ Ka kiyaye kanka daga tatsuniyoyi na rashin tsoron Allah da labaru banza na tsofaffin mata; a maimako, ka hori kanka ga zama mai tsoron Allah. ⁸ Gama horon jiki yana da amfani, amma tsoron Allah yana da amfani ga kowane abu, yana da albarka ga rai na yanzu da kuma rai mai zuwa. ⁹ Wannan magana tabbatacciya ce wadda ta cancanci cikakkiyar karɓa. ¹⁰ Saboda wannan kuwa muke wahala da kuma fama, domin mun sa begenmu ga Allah mai rai, wanda yake Mai Ceton dukan mutane, musamman na waɗanda suka ba da gaskiya.

¹¹ Ka umarta ka kuma koyar da waɗannan abubuwa. ¹² Kada ka bar wani yã rena ka domin kai matashi ne, sai dai ka zama gurbi ga masu bi cikin magana, cikin rayuwa, cikin fauna, cikin bangaskiya da kuma cikin zaman tsarki. ¹³ Kafin in zo, ka ci gaba da karanta wa mutane Nassi, da yin wa'azi, da kuma koyarwa. ¹⁴ Kada ka yi sakaci da baiwarka, wadda aka ba ka ta wurin sakon annabci sa'ad da kungiyar dattawa suka dibiya hannuwa a kanka.

¹⁵ Ka yi kwazo cikin waɗannan batuttuwa; ka ba da kanka gaba d'aya gare su, don kowa yã ga ci gabanka. ¹⁶ Ka kula da rayuwarka da kuma koyarwarka da kyau. Ka daure a

† 3:16 Waɗansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Allah

cikinsu, domin in ka yi, za ka ceci kanka da kuma masu sauraronka.

5

Shawara game da gwauraye, dattawa da kuma bayi

¹ Kada ka tsawata wa dattijo, sai dai ka gargade shi a matsayinka. Ka dauki samari a matsayin 'yan'uwanka, ² tsofaffin mata kuwa sai ka ce uwaye, 'yan mata kuma a matsayin 'yan'uwa da matuƙar tsarki.

³ Ka girmama gwauraye waƙanda suke cikin bukata ta ainihi. ⁴ Amma in gwauruwa tana da 'ya'ya ko jikoki, to, sai su fara koyon yin ayyukan addininsu ga danginsu, ta haka za su saka wa iyayensu da kakanninsu, gama wannan yakan gamshi Allah. ⁵ Gwauruwa wadda ba ta da kowa da zai taimake ta, za ta sa zuciyarta ga Allah, tana roko da addu'o'i dare da rana gare shi don taimako. ⁶ Amma gwauruwar da take zaman jin dadi, matacciya ce tun tana da rai. ⁷ Ka umarce su game da waƙannan abubuwa, don su kasance marasa abin zargi. ⁸ In wani bai kula da danginsa ba, musamman iyalinsa na kurkusa, ya musunta bangaskiya ke nan, ya kuma fi marar ba da gaskiya muni.

⁹ Kada a lasafta gwauruwa cikin jerin gwauraye sai ta wuce shekara sittin, ta kuma yi zaman aminci ga mijinta,* ¹⁰ aka kuma santa sosai saboda ayyuka masu kyau, kamar renon 'ya'ya, da karban baki, tana yi wa tsarkaka hidima, tana taimakon waƙanda suke cikin wahala tana kuma ba da kanta ga yin kowane aikin mai kyau.

¹¹ Game da gwauraye masu kuruciya kuwa, kada ka sa su cikin wannan lissafi. Gama sa'ad da sha'awar jikinsu ta kasa daurewa game da wa'adin da suka yi da Kiristi, sai su so yin aure. ¹² Ta haka suna jawo wa kansu hukunci, saboda sun karya alkawarinsu na farko. ¹³ Ban da haka, sukan koyi zaman banza, suna zirga-zirga gida-gida. Ba kawai sun zama masu zaman banza ba, har ma sun zama masu gulma da masu shishigi, suna faɗin abubuwan da bai kamata su faɗa ba. ¹⁴ Saboda haka ina ba wa gwauraye masu kuruciya shawara su yi aure, su sami 'ya'ya, su lura da gidajensu kada kuwa su ba abokin gaba zarafin bata suna. ¹⁵ Waƙansu dai sun riga sun baude sun bi Shaɗan.

¹⁶ In mace mai bi tana da gwauraye a iyalinta, ya kamata ta taimake su, kada ta bar wa ikkilisiya wannan nauyi, domin ikkilisiya ta sami zarafin taimakon gwaurayen da suke da bukata ta ainihi.

* 5:9 Ko kuwa ta auri miji guda kawai

¹⁷ Dattawan da suka bi da al'amuran ikkilisiya da kyau sun cancanci girmamawa ninki biyu, musamman wafanda aikinsu wa'azi ne da kuma koyarwa. ¹⁸ Gama Nassi ya ce, "Kada ka sa wa bijimi takunkumi yayinda yake sus-sukar hatsi,"† da kuma, "Ma'aikaci ya cancanci hakkinsa."‡
¹⁹ Kada ka saurari kara game da dattijo sai da shaidu biyu ko uku. ²⁰ Amman wafannan dattawa wafanda suke yin zunubi kuwa sai ka kwabe su a gaban jama'a, don saura su ji tsoro. ²¹ Na gama ka da Allah, da Kiristi Yesu, da kuma zabaɓɓun mala'iku, ka kiyaye wafannan abubuwa kwarai da gaske, kada ka nuna bambanci.

²² Kada ka yi garajen dibiya hannuwa, kada kuma ka yi tarayya a cikin zunuban wafansu. Ka kiyaye kanka da tsarki.

²³ Ka daina shan ruwa kadai, yi amfani da ruwan inabi kadan saboda cikinka da kuma yawan rashin lafiyarka.

²⁴ Zunuban wafansu mutane a fili suke, suna shan gabansu zuwa hukunci; zunuban wafansu kuwa sukan bi su a baya. ²⁵ Haka ma ayyuka nagari a fili suke, ko ba ma a fili suke ba, ba a iya boye su.

6

¹ Duk wafanda suke karkashin bauta, ya kamata su d'auki iyayengijinsu a kan sun cancanci girmamawa matuƙa, don kada a bata sunan Allah da kuma koyarwarmu. ² Wafanda suke da iyayengiji masu bi, to, kada su yi musu reni domin su 'yan'uwa ne. A maimako, sai ma su fi bauta musu, saboda wafanda suke cin moriyar hidimarsu masu bi ne, kaunatattu ne kuma a gare su.

Kaunar kuɗi

Wafannan su ne abubuwan da za ka koya musu ka kuma gargade su. ³ In wani yana koyarwar karya bai kuma yarda da sahihiyar koyarwar Ubangijinmu Yesu Kiristi da kuma koyarwa ta tsoron Allah ba, ⁴ yana cike da girman kai bai kuma san kome ba. Yana da mugun halin son gardama da muhawwara game da kalmomin da suke kawo kishi, rikici, maganar keta, da mugayen zace-zace ⁵ da yawan tankiya tsakanin mutane masu mugun hali, wafanda aka raba su da gaskiya, suke kuma tsammani cewa bin Allah wata hanya ce ta samun kuɗi.

⁶ Amma bin Allah da gamsuwa riba ce mai yawa. ⁷ Gama ba mu zo duniya da kome ba, ba kuwa za mu fita daga cikinta da kome ba. ⁸ In dai muna da abinci da sutura, ai, sai mu gamsu da su. ⁹ Mutanen da suke son yin

† 5:18 M Sh 25.4 ‡ 5:18 Luk 10.7

arziki sukan fāḍi cikin jarraba, su fāḍa a tarko, suna mugayen sha'awace-sha'awace iri-iri na wauta da cutarwa, irin waɗanda suke dulmuyar da mutane, su kai ga lalacewa da hallaka. ¹⁰ Gama son kuɗi shi ne tushen kowane irin mugun abu. Waɗansu mutane, don tsananin son kuɗi, sun baude daga bangaskiya suka kuma jawo wa kansu da bakin ciki iri-iri.

Umarnin Bulus ga Timoti

¹¹ Amma kai, mutumin Allah, ka guji duk wannan, ka kuma nemi adalci, tsoron Allah, bangaskiya, kauna, jimrewa da kuma hankali. ¹² Ka yi fama, kyakkyawar fama ta bangaskiya. Ka riki rai madawwamin nan, wanda aka kira saboda shi, sa'ad da ka yi kyakkyawar shaida a gaban shaidu masu yawa. ¹³ Na umarce ka, a gaban Allah mai ba da rai ga kome, da kuma Kiristi Yesu wanda yayinda yake ba da shaida a gaban Buntus Bilatus ya yi kyakkyawar shaida, ¹⁴ ka kiyaye wannan umarni ba tare da wani aibi ko abin zargi ba har yā bayyanuwar Ubangijinmu Yesu Kiristi, ¹⁵ wanda Allah zai kawo a daidai lokaci, Allah, mai albarka wanda yake kaɗai Mai Mulki, Sarkin sarakuna da Ubangijin iyayengiji, ¹⁶ wanda shi kaɗai ne marar mutuwa wanda kuma yake zaune cikin hasken da ba ya kusatuwa, wanda babu wanda ya taɓa gani ko zai iya gani. A gare shi girma da iko su tabbata har abada. Amin.

¹⁷ Ka umarci waɗanda suke da arziki a wannan duniya kada su daga kai ko su sa begensu a kan dukiyar da ba ta da tabbaci, sai dai su sa begensu ga Allah, wanda yake ba mu kome a yalwace don jin dadinmu. ¹⁸ Ka umarce su su yi nagarta, su wadatu cikin ayyuka nagari, su kuma zama masu bayarwa hannu sake da kuma masu niyyar yin taimako. ¹⁹ Ta haka za su ajiye wa kansu dukiya a matsayin tushen mai karfi don tsara mai zuwa, don su riki rai wanda yake na tabbatacce.

²⁰ Timoti, ka lura da abin da aka danka maka amana. Ka yi nesa da masu maganganun rashin tsoron Allah da kuma yawan mūsu da ake karya, ake ce da shi ilimi, ²¹ wanda waɗansu suka furta kuma ta yin haka suka baude daga bangaskiya.

Alheri yā kasance tare da ku.

2 Timoti

¹ Bulus, manzon Kiristi Yesu ta wurin nufin Allah, bisa ga alkawarin rai wanda yake cikin Kiristi Yesu,

² Zuwa ga Timoti, kaunataccen dana.

Alheri, jinkai da salama daga Allah Uba da kuma Kiristi Yesu Ubangijinmu, su kasance tare da kai.

Godiya

³ Na gode wa Allah wanda nake bauta wa, kamar yadda kakanni-kakannina suka yi da lamiri mai tsabta, yadda kullum dare da rana ina tuna da ku a cikin addu'oina. ⁴ Sa'ad da na tuna da hawayenka, nakan yi marmarin ganinka, don in cika da farin ciki. ⁵ An tunashe ni da sahihiyar bangaskiyarka, wadda a farko ta kasance a cikin kakarka Loyis da kuma mahai fiyarka Yunis yanzu kuwa na tabbata tana cikinka.

Karfafawa don zaman aminci

⁶ Saboda haka, ina so in faɗakar da kai, ka lura baiwan nan ta Allah, wadda take tare da kai ta wurin dibiya maka hannuwana. ⁷ Gama Allah bai ba mu ruhun tsoro ba, sai dai ruhun iko, na kauna da kuma na kamunkai. ⁸ Saboda haka kada ka ji kunyar ba da shaida game da Ubangijinmu, ko kuwa ka ji kunyata, ni da nake ɗan sarka saboda shi. Sai dai ka haɗa kai tare da ni cikin shan wahala saboda bishara ta wurin ikon Allah, ⁹ wanda ya cece mu ya kuma kira mu ga rayuwar tsarki ba saboda wani abin da muka yi ba sai dai saboda nufinsa da kuma alherinsa. An ba mu wannan alheri cikin Kiristi Yesu tun fil azal, ¹⁰ amma yanzu an bayyana ta ta wurin bayyanuwar Mai Cetonmu, Kiristi Yesu, wanda ya hallaka mutuwa ya kuma kawo rai da rashin mutuwa a sarari ta wurin bishara. ¹¹ A wannan bishara ce, aka naɗa ni mai shela da manzo da kuma malami. ¹² Shi ya sa nake shan wahalar da nake sha. Duk da haka ba na jin kunya, domin na san wanda na gaskata da shi, na kuma tabbata cewa yana iya kiyaye abin da na danƙa masa* amana don wancan rana.

¹³ Abin da ka ji daga gare ni, ka kiyaye shi kamar tsarin sahihiyar koyarwa, cikin bangaskiya da kauna cikin Kiristi Yesu. ¹⁴ Ka kiyaye kyakkyawar ajiyan nan da aka danƙa

* **1:12** Ko kuwa abin da aka danƙa mini

maka amana, ka lura da ita da taimakon Ruhu Mai Tsarki wanda yake raye a cikinmu.

¹⁵ Ka san cewa kowa a lardin Asiya ya juya mini baya, har da Figelus da Hermogenes.

¹⁶ Bari Ubangiji yā yi wa iyalin Onesiforus jinkai, domin sau da dama yakan wartsakar da ni, bai kuma ji kunyar sarkokina ba. ¹⁷ A maimakon haka ma, sa'ad da yake a Roma, ya neme ni ido a rufe sai da ya same ni. ¹⁸ Bari Ubangiji yā sa yā sami jinkai daga Ubangiji a wancan ranar! Ka sani sarai yadda ya taimake ni a hanyoyi dabam-dabam a Afisa.

2

¹ Kai kuma, d'ana, ka yi karfi cikin alherin da yake cikin Kiristi Yesu. ² Abubuwan da ka ji na fada a gaban shaidu masu yawa kuwa ka danka wa amintattun mutane wafanda su ma za su iya koya wa wafansu. ³ Ka jure wa shan wahala tare da mu kamar soja mai kyau na Kiristi Yesu. ⁴ Ba wanda yake aikin soja da zai sa kansa a sha'anin mutumin da ba ya aikin soja, domin yakan so yā gamshi wanda ya dauke shi soja. ⁵ Haka ma, in wani ya yi gasa a matsayi shi dan wasa ne, ba ya sami rawanin nasara, sai in ya yi gasar bisa ga dokoki. ⁶ Manomi mai aiki sosai ya kamata yā zama na fari wajen samun rabon amfanin gona. ⁷ Ka yi tunani a kan abin da nake fadi, gama Ubangiji zai ba ka ganewa cikin dukan wannan.

⁸ Ka tuna da Yesu Kiristi, wanda aka tā da shi daga matattu, zuriyar Dawuda, wanda shi ne bisharata, ⁹ wadda nake shan wahala har ga daurin sarka kamar mai laifi. Amma Maganar Allah ba a daure take ba. ¹⁰ Saboda haka nake jure kome saboda zaɓaɓɓu, domin su ma su sami ceton da yake cikin Kiristi Yesu, tare da madawwamiyar daukaka.

¹¹ Ga wata magana tabbatacciya,

“In muka mutu tare da shi,
za mu rayu tare da shi;

¹² in muka jimre,
za mu yi mulki tare da shi.

In muka yi mūsunsa,
shi ma zai yi mūsunmu;

¹³ in ba mu da aminci,
shi dai mai aminci ne,
domin shi ba zai iya mūsun kansa ba.”

Ma'aikacin da Allah ya amince

¹⁴ Ka rika tuna masu da haka, ka kuma gama su da Allah, kada su yi jayayya a kan maganganu, don ba ta da wani amfani, sai bad da masu ji kawai take yi. ¹⁵ Ka yi iyakacin kokarinka ka gabatar da kanka a gaban Allah a matsayin wanda aka amince da shi, ma'aikaci wanda ba shi da dalilin jin kunya wanda kuma yake fassara kalmar gaskiya daidai. ¹⁶ Ka yi nesa da maganganun banza na rashin tsoron Allah, gama waƙanda suka mai da hankali ga yin waƙannan za su kara zama marasa tsoron Allah. ¹⁷ Koyarwarsu za ta bazu kamar ruƙaɓɓen gyambo. A cikinsu akwai Himenayus da Filetus, ¹⁸ waƙanda suka baude daga gaskiya. Suna cewa tashin matattu ya riga ya faru, suna kuma bata bangaskiyar waƙansu. ¹⁹ Duk da haka, kakkarfan tushen nan na Allah yana nan daram, an hatimce shi da wannan rubutu, "Ubangiji ya san waƙanda suke nasa,"* da kuma, "Duk wanda ya bayyana yarda ga sunan Ubangiji, to, dole ya yi nesa da aikata mugunta."

²⁰ A babban gida akwai kayayyakin da ba na zinariya da na azurfa kadai ba, amma har da na katako da na yumbu ma; waƙansu domin hidima mai daraja waƙansu kuwa domin hidima marar daraja. ²¹ In mutum ya tsabtacce kansa daga na farkon zai zama kayan aikin hidima mai daraja, mai amfani ga Maigida, kuma shiryayye domin yin kowane aiki mai kyau.

²² Ka yi nesa da mugayen sha'awace-sha'awace na furuciya, ka kuma bi adalci, bangaskiya, kauna da kuma salama, tare da waƙanda suke kira ga Ubangiji daga zuciya mai tsabta. ²³ Kada wani abu ya haɗa ka da gardandamin banza da wofi, domin ka san yadda suke jawo faɗa. ²⁴ Bai kamata bawan Ubangiji ya zama mai neman faɗa ba; a maimako, dole ya nuna alheri ga kowa, mai iya koyarwa, mai hakuri kuma. ²⁵ Waƙanda suke gaɓa da shi kuwa dole ya yi musu gargadi cikin hankali, da fata Allah zai sa su tuba su kai ga sanin gaskiya, ²⁶ su kuma dawo cikin hankulansu su kubuta daga tarkon Iblis, wanda ya sa suka zama kamammu don su aikata nufinsa.

3

Rashin sanin Allah a kwanakin karshe

¹ Amma fa ka san wannan, za a yi lokutan shan wahala a kwanakin karshe. ² Mutane za su zama masu son kansu, masu son kuɗi, masu takama, masu girman kai, masu zage-zage, marasa biyayya ga iyayensu, marasa godiya, marasa tsarki, ³ marasa kauna, marasa gafartawa, masu

* 2:19 Kid 16.5 (dubi Seftuwajin)

bata sunayen wafansu, marasa kamunkai, masu keta, marasa kaunar nagarta, ⁴ masu cin amana, marasa hankali, wafanda sun cika da daga kai, masu son jin dadi a maimakon kaunar Allah ⁵ suna riƙe da siffokin ibada, amma suna musun ikonta. Kada wani abu ya haɗa ka da su.

⁶ Irin su ne suke saɗaɗawa su shiga gidaje suna rinjayar mata marasa ƙarfin hali, wafanda zunubai suka sha kansu, mugayen sha'awace-sha'awace kuma sun ɗauke hankulansu, ⁷ kullum suna koyo amma ba sa taɓa iya yarda da gaskiya. ⁸ Kamar dai yadda Yannes da Yamberes* suka tayar wa Musa, haka wafannan mutane ma suke tayar wa gaskiya, mutane masu bataccen hankali, wafanda, in ana zancen bangaskiya ne, to, fa ba sa ciki. ⁹ Sai dai ba za su yi nisa ba, don rashin hankalinsu zai bayyana ga kowa, kamar na mutanen nan biyu.

Umarnin Bulus ga Timoti

¹⁰ Kai kam, ka san kome game da koyarwata, da halina, da niyyata, bangaskiya, haƙuri, ƙauna, jimiri, ¹¹ tsanani, shan wahala, irin abubuwan da suka faru da ni a Antiyok, Ikoniyum da kuma Listira, tsananin da na jure. Duk da haka Ubangiji ya cece ni daga dukansu. ¹² Labudda, duk masu niyyar zaman tsarkaka, suna na Kiristi Yesu, za su sha tsanani. ¹³ Mugayen mutane da masu rudi kuwa, ƙara muni za su riƙa yi, suna yaudara, ana kuma yaudararsu. ¹⁴ Amma kai kam, ka ci gaba da abin da ka koya ka kuma tabbatar, gama ka san wafanda ka koye su daga gare su, ¹⁵ da kuma yadda tun kana ɗan jinjiri ka san Nassosi masu tsarki, wafanda suke iya sa ka zama mai hikima zuwa ceto ta wurin bangaskiya cikin Kiristi Yesu. ¹⁶ Dukan Nassi numfashin Allah ne yana kuma da amfani don koyarwa, tsawatarwa, gyara da kuma horarwa cikin adalci, ¹⁷ domin mutumin Allah ya zama shiryayye sosai saboda kowane kyakkyawan aiki.

4

¹ A gaban Allah da kuma Kiristi Yesu, wanda zai yi wa masu rai da matattu shari'a, saboda kuma bayyanuwarsa da mulkinsa, ina ba ka umarni. ² Ka yi wa'azin Maganar Allah, ka zama a shirye a kullum, ko da zarafi, ko babu zarafi, ka yi gyara, ka kwabe, ka kuma ƙarfafa, da matuƙar haƙuri da koyarwa cikin natsuwa. ³ Gama lokaci yana

* **3:8** Yannes da Yamberes. Babu wafannan sunaye a Tsohon Alkawari, amma bisa ga masanan tarihin Yahudawa, mutanen nan su ne bokaye biyun nan na kasar Masar da suka yi gaba da Musa lokacin da ya so ya fitar da 'ya'yan Isra'ila daga kasar Masar (Dubi Fit 7.11,22; 9.11)

zuwa da mutane ba za su jure da sahihiyar koyarwa ba. A maimako, don cimma burinsu, za su taro wa kansu malamai masu yawa, domin su fad̄i abin da kunnuwansu masu kaikayi suke so su ji. ⁴ Za su juye kunnuwansu daga gaskiya zuwa ga jin tatsuniyoyi. ⁵ Amma kai, ka natsu cikin kowane hali, ka jure shan wahala, ka yi aikin mai bishara, ka cika dukan ayyukan hidimarka.

⁶ Gama an riga an tsiyaye ni kamar hadaya ta sha, kuma lokacin tashina ya yi. ⁷ Na yi fama mai kyau, na gama tseren, na rife bangaskiya. ⁸ Yanzu kuwa an ajiye mini rawanin adalci, wanda Ubangiji, Alkali mai adalci zai ba ni a ranan nan ba kuwa ni kadai ba, amma ga duk wafanda suka yi marmarin bayyanuwarsa.

Maganar karshe

⁹ Ka yi iyakacin koƙarinka ka zo wurina da sauri, ¹⁰ gama Demas, saboda kaunar wannan duniya, ya yashe ni ya tafi Tessalonika. Kirssens ya tafi Galatiya, Titus kuwa ya tafi Dalmatiya. ¹¹ Luka ne kadai yake tare da ni. Ka nemi Markus ku zo tare, domin yana da amfani a gare ni cikin hidimata. ¹² Na aiki Tikikus zuwa Afisa. ¹³ Sa'ad da za ka dawo, ka zo mini da alkyabbar da na bari a wurin Karbus a Toruwas, da kuma nafad̄fun littattafaina, tun ba ma fatun nan masu rubutu ba.

¹⁴ Alekzanda makerin karafan nan ya yi mini mugunta kwarai. Ubangiji zai sāka masa saboda abin da ya yi. ¹⁵ Kai ma sai ka lura da shi, domin ya yi gāba sosai da sakonmu.

¹⁶ A lokacin da na kāre kaina da farko, ba wanda ya goyi bayana, sai ma kowa ya yashe ni. Ina fata ba za a lasafta wannan laifi a kansu ba. ¹⁷ Amma Ubangiji ya tsaya tare da ni, ya kuma ba ni karfi, don ta wurina a yi cikakkiyar shelar sakon har Al'ummai duka su ji. Aka kuma cece ni daga bakin zaki. ¹⁸ Ubangiji zai cece ni daga kowane mugun hari yā kuma kai ni mulkinsa na sama lafiya. A gare shi d̄aukaka ta tabbata har abada abadin. Amin.

Gaisuwa ta karshe

¹⁹ Ka gai da Firiskila da Akwila da iyalin Onesiforus.

²⁰ Erastus ya dakata a Korint, na kuma bar Turofimus cikin rashin lafiya a Miletus. ²¹ Ka yi iyakacin koƙarinka ka iso nan kafin damina.

Yubulus yana gaishe ka, haka ma Fuden, Lainus, Kalaudiya da kuma dukan 'yan'uwa.

²² Ubangiji yă zama tare da ruhunka. Alheri yă zama tare da ku.

Titus

¹ Bulus, bawan Allah da kuma manzon Yesu Kiristi saboda bangaskiyar zaɓaɓɓu na Allah da kuma sanin gaskiya wadda take kaiwa ga rayuwa ta tsoron Allah ² duk wannan kuwa saboda begen nan ne ga rai madawwami da Allah ya yi alkawari tun fil azal, shi wanda karya ba ta a gare shi, ³ da lokacin da Allah ya zaɓa ya cika sai ya bayyana maganarsa a sarari ta wurin wa'azin da aka danƙa mini amana ta wurin umarnin Allah Mai Cetonmu,

⁴ Zuwa ga Titus, ɗana na gaske a tarayyarmu cikin bangaskiya.

Alheri da salama daga Allah Uba da kuma Kiristi Yesu Mai Cetonmu, su kasance tare da kai.

Aikin Titus a Kirit

⁵ Dalilin da ya sa na bar ka a Kirit shi ne don ka daidaita abubuwan da suka rage da ba a kammala ba, ka kuma naɗa dattawa a kowane gari, yadda na umarce ka. ⁶ Dole dattijo yã kasance marar aibi, mijin mace guda, mutumin da 'ya'yansa masu bi ne, waɗanda kuma ba a san su da lalata ko rashin biyayya ba. ⁷ Da yake an danƙa wa mai kula da ikkilisiya rikon amana saboda Allah, dole yã zama marar aibi ba mai girman kai ba, ba mai saurin fushi ba, ba mai buguwa ba, ba mai rikici ba, ba kuma mai son ƙazamar riba ba. ⁸ A maimakon haka dole yã zama mai karɓan baki, mai son abu nagari, mai kamunkai, mai adalci, mai tsarki da kuma natsattse. ⁹ Dole yã rife tabbataccen sakon nan kam-kam yadda aka koyar, don yã iya karfafa waɗansu da sahihiyar koyarwa yã kuma karya ta waɗanda suke gãba da shi.

Tsawata wa waɗanda suka ƙi yin nagarta

¹⁰ Gama akwai 'yan tawaye da yawa, masu surutun banza da masu ruɗi, musamman ƙungiyar masu kaciya. ¹¹ Dole a hana su yin magana, domin suna kawo rushewar iyalai ta wurin koyar da abubuwan da bai kamata su koyar ba don neman ƙazamar riba. ¹² Wani daga cikin annabawansu ma ya ce, "Kiretawa a kullum maƙaryata ne, mugayen dabbobi, ragwaye haɗamammu." ¹³ Wannan shaida gaskiya ce. Saboda haka, sai ka tsawata musu sosai, don su zama sahihai a wajen bangaskiya, ¹⁴ ba za

su kuma mai da hankalinsu ga tatsuniyoyin Yahudawa ko ga umarnan waƙanda suke kin gaskiya ba. ¹⁵ Ga tsarkaka kuwa, kome mai tsarki ne, amma ga waƙanda suke marasa tsarki da kuma marasa ba da gaskiya, ba abin da yake da tsarki. Gaskiya dai, hankulansu da lamirinsu duk marasa tsarki ne. ¹⁶ Sun ƙauka cewa sun san Allah, amma ta wurin ayyukansu suna mūsunsa. Sun zama abin kyama, marasa biyayya, ba su ma isa su yi aiki nagari ba.

2

Abin da ya kamata a koyarwa wa kungiyoyi dabam-dabam

¹ Dole ka koyar da abin da yake bisa sahihiyar koyarwa. ² Ka koya wa tsofaffin maza su kasance masu saukinkai, waƙanda suka cancanci girmamawa, masu kamunkai, sahihai wajen bangaskiya, da kauna da kuma jimiri.

³ Haka ma, ka koya wa tsofaffin mata su zama masu bangirma cikin rayuwarsu, ba masu bata suna ko masu jarrabar shan giya ba, sai dai su zama masu koyar da abin da yake nagari. ⁴ Sa'an nan za su iya su koya wa mata masu furuciya su kaunaci mazansu da 'ya'yansu, ⁵ su kasance da kamunkai da kuma tsarki, masu aiki a gida, masu kirki da kuma masu biyayya ga mazansu, don kada wani yā rena maganar Allah.

⁶ Haka kuma, ka karfafa samari su zama masu kamunkai. ⁷ Cikin kowane abu ka zama musu misali mai kyau ta wurin aikata abin da yake nagari. A cikin koyarwarka ka nuna mutunci da ƙwazo ⁸ da kuma sahihanci cikin maganar da ba za a iya kushewa ba, domin masu gāba da kai su ji kunya, su kuma rasa wani mugun abin da za su faɗa game da mu.

⁹ Ka koya wa bayi su yi wa iyayengijinsu biyayya cikin kowane abu, su yi koƙari su gamshe su, kada su mayar musu da magana, ¹⁰ kada kuma su yi musu sata, sai dai su nuna za a iya amince da su sosai, don ta kowace hanya su sa koyarwa game da Allah Mai Cetonmu ta zama abin ƙaukan hankali.

¹¹ Gama alherin Allah mai kawo ceto ya bayyana ga dukan mutane. ¹² Yana koya mana mu ce, "A'a" ga rashin tsoron Allah da kuma sha'awace-sha'awacen duniya, mu kuma yi rayuwa ta kamunkai, ta adalci da kuma ta tsoron Allah a cikin wannan zamani, ¹³ yayinda muke sauraron begenmu mai albarka bayyanuwar ƙaukakar Allahnmu mai girma da kuma Mai Cetonmu, Yesu Kiristi, ¹⁴ wanda ya ba da kansa dominmu don yā fanshe mu daga dukan mugunta yā kuma

tsarkake wa kansa mutanen da suke nasa, waɗanda suke marmarin yin abin da yake nagari.

¹⁵ Waɗannan kam, su ne abubuwan da ya kamata ka koyar, ka karfafa ka kuma tsawata da dukan iko. Kada ka yarda wani yā rena ka.

3

Yin abin da yake mai kyau

¹ Ka tuna wa mutane su zama masu biyayya ga masu mulki da kuma hukumomi, su zama masu biyayya suna kuma a shirye su yi kowane abin da yake mai kyau, ² kada su zama masu bata sunan kowa, su zama masu salama da kulawa, su kuma zama masu matuƙar tawali’u ga dukan mutane.

³ A wani lokaci can baya mu ma wawaye ne, marasa biyayya, aka ruɗe mu, sha’awace-sha’awace da kwaɗayi iri-iri suka daure mu, muka yi zaman ƙiyayya da kishi, aka ƙi mu, mu kuma muka ƙi juna. ⁴ Amma da alheri da kuma ƙaunar Allah Mai Cetonmu suka bayyana, ⁵ sai ya cece mu, ba saboda abubuwan adalcin da muka aikata ba, sai dai saboda jinkansa. Ya cece mu ta wurin wankan nan na sāke haihuwa da kuma sabuntawan nan ta Ruhu Mai Tsarki, ⁶ wanda ya zubo mana a yalwace ta wurin Yesu Kiristi Mai Cetonmu, ⁷ wannan fa domin an kubutar da mu ne ta wurin alherinsa, don mu zama magāda masu begen ga rai madawwami. ⁸ Wannan magana tabbatacciya ce, ina kuma so ka nanata waɗannan abubuwa ƙwarai, domin waɗanda suka dogara ga Allah su himmantu ga aiki mai kyau. Waɗannan abubuwa suna da kyau sosai suna kuma da amfani ga kowane mutum.

⁹ Amma ka guji jayayyar banza da kididdigar asali da gardandami da faɗace-faɗace game da Doka, gama ba su da riba kuma aikin banza ne. ¹⁰ Ka gargade mutumin da yake kawo tsattsaguwa sau ɗaya, ka kuma gargade shi sau na biyu. Bayan haka, kada wani abu yā haɗa ka da shi. ¹¹ Ka dai san cewa irin mutumin nan ya taurare kuma mai zunubi ne; ya yanke wa kansa hukunci.

Maganaƙar ƙarshe

¹² Da zarar na aika Artemas ko Tikikus zuwa wurinka, sai ka yi iyakacin ƙoƙarinka ka zo wurina a Nikofolis, domin na yanke shawara in ci damina a can. ¹³ Ka yi iyakacin ƙoƙarinka ka taimaki Zenas lauyan nan da Afollos a hanyarsu ka kuma tabbata ba su rasa kome ba.

¹⁴ Dole mutanenmu su koyi ba da kansu ga aikata abin da yake nagari, domin su iya biyan bukatunsu na yau da kullum kada kuma su yi rayuwar marar amfani.

¹⁵ Dukan wafanda suke tare da ni suna gaishe ka. Ka gaggai mini da masoyanmu, masu bangaskiya.

Alheri yă kasance tare da ku duka.

Filemon

¹ Bulus, dan kurkuku saboda Kiristi Yesu, da kuma Timoti dan'uwannu,

Zuwa ga Filemon kaunataccen abokinmu da kuma abokin aikinmu, ² zuwa kuma ga Affiya 'yar'uwarmu, zuwa kuma ga Arkiffus abokin famarmu, da zuwa kuma ga ikkilisiyar da take taruwa a gidanka.

³ Alheri da salama daga Allah Ubanmu da kuma Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku.

Godiya da addu'a

⁴ Kullum nakan gode wa Allahna sa'ad da nake tuna da kai cikin addu'o'ina, ⁵ domin ina jin labari bangaskiyarka cikin Ubangiji Yesu da kuma kaunarka da kake yi saboda dukan tsarkaka. ⁶ Ina addu'a ka zama mai kwazo cikin shaida bangaskiyarka, domin ka sami cikakken fahimta ta kowane abin da yake nagarin da muke da shi cikin Kiristi. ⁷ Kaunarka ta sa ni farin ciki kwarai ta kuma karfafa ni, domin kai, dan'uwa, ka wartsake zukatan tsarkaka.

Rokon Bulus domin Onisemus

⁸ Saboda haka, ko da yake cikin Kiristi ina iya yin karfin hali in umarce ka ka yi abin da ya kamata, ⁹ duk da haka ina rokonka saboda kauna, na fi so in roke ka, ni Bulus tsoho, a yanzu kuma ga ni dan sarka saboda Kiristi Yesu. ¹⁰ Ina rokonka saboda dana Onesimus,* wanda ya zama dana yayinda nake cikin sarkoki. ¹¹ Da kam, ba shi da amfani a gare ka, amma yanzu ya zama da amfani a gare ka da kuma gare ni.

¹² Ina aike shi ya koma gare ka, shi da yake zuciyata. ¹³ Na so in riƙe shi a wurina a madadinka domin ya taimake ni yayinda nake cikin sarkoki saboda bishara. ¹⁴ Sai dai ban so in yi kome ban da yardarka ba, domin kowane alherin da za ka yi, ya fito daga zuciyarka, ba na tilas ba. ¹⁵ Wataƙila abin da ya sa aka raba ka da shi na dan lokaci kankani shi ne don ka same shi da amfani ¹⁶ ba kamar bawa kuma ba, sai dai fiye da bawa, a matsayin kaunataccen dan'uwa. Shi kaunatacce ne sosai a gare ni amma a gare ka ya ma fi zama kaunatacce, kamar mutum da kuma kamar dan'uwa a cikin Ubangiji.

* **1:10** Onesimus yana nufin mai amfani.

¹⁷ Saboda haka in ka ɗauke ni a kan ni abokin tarayya ne, sai ka marabce shi kamar yadda za ka marabce ni. ¹⁸ In ya yi maka wani laifi ko kuma yana riƙe maka wani bashi, sai ka mai da shi a kaina. ¹⁹ Ni, Bulus, nake rubuta wannan da hannuna. Zan biya ka, kada ma a yi zancen ranka da kake riƙe mini bashi. ²⁰ Ina fata, ɗan' uwa, zan sami amfani daga gare ka cikin Ubangiji; ka wartsake zuciyata cikin Kiristi. ²¹ Da tabbacin biyayyarka, ina rubuta maka, da sanin za ka yi fiye da abin da na ce.

²² Abu guda ya rage, ka shirya mini masauki, domin ina bege za a mayar da ni gare ku albarkacin addu'o'inku.

²³ Efafaras, abokin tarayyata a kurkuku cikin Kiristi Yesu, yana gaishe ka.

²⁴ Haka kuma Markus, Aristarkus, Demas da kuma Luka, abokan aikina.

²⁵ Alherin Ubangiji Yesu Kiristi yã kasance da ruhunku.

Ibraniyawa

1 A dā Allah ya yi wa kakanni-kakanninmu magana ta bakin annabawa a lokuta dabam-dabam da kuma a hanyoyi iri-iri, ² amma a wadannan kwanaki a karshe ya yi magana da mu ta wurin Dansa, wanda ya nafa magājin dukan abubuwa, wanda kuma ta wurinsa ya halicci duniya. ³ Dan shi ne hasken d'aukakar Allah, shi ne kuma ainihin kamanninsa, yana riƙe da dukan abubuwa ta wurin kalmarsa mai iko. Bayan ya yi tsarkakewa don zunubai, sai ya zauna a hannun daman Ma'daukaki a sama. ⁴ Ta haka yake da fifiko a kan mala'iku kamar yadda sunan da ya gāda ya fi nasu fifiko.

Dan ya fi Mala'iku

⁵ Gama ga wane daga cikin mala'ikun Allah ya taɓa cewa, "Kai Dana ne;

yau na zama Uba a gare ka"*?

Ko kuwa,

"Zan zama Ubansa,

shi kuma zai zama Dana"†?

⁶ Haka kuma, sa'ad da Allah ya kawo d'an farinsa a duniya ya ce,

"Bari dukan mala'ikun Allah su yi masa sujada."

⁷ Da yake magana game da mala'iku kuwa ya ce,

"Ya mai da mala'ikunsa iska,

bayinsa kuma harsunan wuta."‡

⁸ Amma game da Dan ya ce,

"Kursiyinka, ya Allah, zai kasance har abada abadin,

adalci kuma zai zama sandan mulkinka.

⁹ Ka kaunaci abin da yake daidai, ka kuma ki mugunta;

saboda haka Allah, Allahnka, ya dora ka a bisan abokan

zamanka,

ta wurin shafan da ya yi maka da man farin ciki."§

¹⁰ Ya kuma ce,

"Tun da farko, ya Ubangiji, ka kafa tushen duniya,

sammai kuma aikin hannuwanka ne.

¹¹ Su za su hallaka, amma kai kana nan;

dukansu za su tsufa kamar riga.

¹² Za ka nafe su kamar mayafi,

kamar riga za su sauya.

Amma kai ba za ka canja ba,

shekarunka kuma ba za su taɓa karewa ba."*

* 1:5 Zab 2.7 † 1:5 2Sam 7.14; 1Tar 17.13 ‡ 1:7 Zab 104.4 § 1:9 Zab

45.6,7 * 1:12 Zab 102.25-27

¹³ Ga wane daga cikin mala'iku Allah ya taɓa cewa,
 "Zauna a hannun damana,
 sai na sa abokan gābanka
 su zama matashin sawunka"[†]?

¹⁴ Ashe, dukan mala'iku ba ruhoi masu hidima ba ne da aka aika don su yi wa waɗanda za su gāji ceto hidima?

2

Gargadī don a mai da hankali

¹ Dole mu kara mai da hankali sosai ga abubuwan da muka ji, don kada mu kauce. ² Gama in sakon da aka faɗi ta bakin mala'iku ya zama tabbatacce, kuma kowane keta umarni da rashin biyayya suka karɓi sakamakonsu da ya dace, ³ yaya za mu tsira in muka kyale irin wannan babban ceto? Wannan ceto, wanda Ubangiji ne ya fara sanar, aka kuma tabbatar mana ta bakin waɗanda suka ji shi. ⁴ Allah shi ma ya shaida ta wurin alamu, abubuwan banmamaki da mu'ujizai iri-iri, da kuma baye-bayen Ruhu Mai Tsarki da aka rarraba bisa ga nufinsa.

An yi Yesu kamar 'yan'uwansa

⁵ Ba ga mala'iku ba ne ya sa su yi mulkin duniya mai zuwa, wanda muke magana a kai ba. ⁶ Amma akwai wani wurin da wani ya shaida cewa,

"Mene ne mutum, da kake tuna da shi,
 ɗan mutum da kake kula da shi?"

⁷ Ka sa shi kasa kaɗan da darajar mala'iku;
 ka naɗa shi da ɗaukaka da girma,

⁸ ka kuma sa kome a karkashin kafafunsa."^{*}

Ta wurin sa kome a karkashinsa, Allah bai bar wani abu da bai sa a karkashinsa ba. Duk da haka a yanzu ba mu ga kowane abu a karkashinsa ba. ⁹ Sai dai muna ganin Yesu, wanda aka mai da shi kasa kaɗan da darajar mala'iku, yanzu kuwa an naɗa shi da ɗaukaka da girma domin yā sha wahalar mutuwa, domin ta wurin alherin Allah yā ɗanɗana mutuwa saboda kowa.

¹⁰ Ta wurin kawo 'ya'ya masu yawa zuwa ga ɗaukaka, ya dace cewa Allah, wanda dominsa da kuma ta wurinsa ne kome yake kasancewa, ya sa tushen cetonsu yā zama cikakke ta wurin shan wahala. ¹¹ Da shi wanda yake tsarkake mutane da kuma su waɗanda ake tsarkakewa duk 'yan iyali ɗaya ne. Saboda haka Yesu ba ya kunyan kiransu 'yan'uwansa. ¹² Ya ce,

"Zan sanar da sunanka ga 'yan'uwana;
 a gaban jama'a zan rera yabonka."[†]

¹³ Har wa yau ya ce,
 “Zan dogara gare shi.” ‡
 Ya kuma ce,

“Ga ni, da ‘ya’yan da Allah ya ba ni.” §

¹⁴ Da yake ‘ya’yan suna da nama da jini, shi ma sai ya
 ɗauki kamanninsu na mutum domin ta wurin mutuwar
 ya hallaka wanda yake riƙe da ikon mutuwa, wato, Iblis
¹⁵ ya kuma ‘yantar da waɗanda dukan rayuwarsu tsoron
 mutuwa ya riƙe su cikin bauta. ¹⁶ Gama tabbatacce
 ba mala’iku ne ya taimaka ba, sai dai zuriyar Ibrahim.
¹⁷ Saboda wannan dole a mai da shi kamar ‘yan’uwansa
 ta kowace hanya, domin yā zama babban firist mai aminci
 da mai jinkai cikin hidima ga Allah, yā kuma miƙa hadayar
 sulhu saboda zunuban mutane. ¹⁸ Domin shi kansa ya sha
 wahala sa’ad da aka gwada shi, yana iya taimakon waɗanda
 ake yi wa gwaji.

3

Yesu ya fi Musa

¹ Saboda haka, ‘yan’uwa tsarkaka, waɗanda suke da rabo
 a kiran nan na sama, ku kafa tunaninku a kan Yesu, manzo
 da kuma babban firist wanda muke shaidawa. ² Ya yi
 aminci ga wanda ya naɗa shi, kamar yadda Musa ya yi
 aminci ga dukan gidan Allah. ³ An ga Yesu ya cancanci
 girma fiye da Musa, kamar yadda mai ginin gida ya fi gidan
 daraja. ⁴ Gama kowane gida yana da wanda ya gina shi,
 amma maginin dukan abu Allah ne. ⁵ Musa ya yi aminci a
 matsayin bawa cikin dukan gidan Allah, yana ba da shaida
 a kan abubuwan da za a faɗa nan gaba. ⁶ Amma Kiristi mai
 aminci ne kamar ɗa a gidan Allah. Mu kuwa gidansa ne, in
 muka tsaya gabanmu gadi da kuma begen da muke takama
 a kai.

Gargadi a kan rashin bangaskiya

⁷ Kamar dai yadda Ruhu Mai Tsarki ya ce,

“Yau, in kuka ji muryarsa,

⁸ kada ku taurare zukatanku,
 yadda kuka yi a tawayen nan,
 a lokacin gwaji a hamada,

⁹ inda kakanninku suka gwada ni, suka kuma gwada ni,
 ko da yake a cikin shekaru arba’in sun ga abin da na
 yi.

¹⁰ Shi ya sa na yi fushi da wancan zamani,
 na kuma ce, ‘Kullum zukatansu a karkace suke,
 ba su kuma san hanyoyina ba.’

11 Saboda haka na yi rantsuwa a cikin fushina,

'Ba za su taɓa shiga hutuna ba.' ”*

12 Ku lura fa, 'yan'uwa, cewa kada waninku yā kasance da zuciya mai zunubi marar bangaskiya da takan juye daga bin Allah mai rai. 13 Sai dai ku karfafa juna kullum, muddin akwai lokacin da ana ce da shi Yau, don kada waninku yā zama mai taurin zuciya ta wurin ruɗun zunubi. 14 Mu masu tarayya ne da Kiristi idan mun rike bangaskiyarmu da karfi daga farko har zuwa karshe. 15 Kamar yadda aka faɗa cewa,

“Yau, in kuka ji muryarsa,

kada ku taurare zukatanku

kamar yadda kuka yi a tawayen nan.”†

16 Su wane ne suka ji suka kuma yi tawaye? Ba su ne duk waɗanda Musa ya bi da su daga Masar ba? 17 Da su wane ne kuwa ya yi fushi har shekaru arba'in? Ba da waɗanda suka yi zunubi, waɗanda suka mutu a hamada ba? 18 Kuma ga su wane ne Allah ya rantse cewa ba za su taɓa shiga hutunsa ba, in ba ga marasa biyayyan nan ba? 19 Saboda haka mun ga cewa ba su iya shiga ba, saboda rashin bangaskiyarsu ne.

4

Hutun Asabbaci don mutanen Allah

1 Saboda haka, da yake alkawarin shiga hutunsa yana nan har yanzu, sai mu yi hankali kada waninku yā kāsa shiga.

2 Gama mu ma mun ji an yi mana wa'azin bishara, kamar yadda su ma suka ji; sai dai sakon da suka ji ba tā amfane su ba, domin waɗanda suka ji ba su karɓe shi da bangaskiya ba. 3 Mu kam da muka gaskata mu ne muka shiga wannan hutu, kamar yadda Allah ya ce,

“Saboda haka na yi rantsuwa cikin fushina,

'Ba za su taɓa shiga hutuna ba.' ”*

Allah ya faɗa haka ko da yake ya riga ya kammala aikinsa tun halittar duniya. 4 Gama a wani wuri ya yi magana a kan rana ta bakwai cikin waɗannan kalmomi, “A rana ta bakwai kuwa Allah ya huta daga dukan aikinsa.”† 5 Haka kuma a nassin nan ya ce, “Ba za su taɓa shiga hutuna ba.”

6 Har yanzu dai da sauran dama domin waɗansu su shiga, su kuwa waɗanda aka fara yi wa albishirin nan sun kāsa shiga saboda rashin biyayya. 7 Saboda haka Allah ya sāke sa wata rana, yana kiranta Yau, bayan wani dogon lokaci Allah ya yi magana ta bakin Dawuda, yadda aka riga aka faɗa,

* 3:11 Zab 95.7-11 † 3:15 Zab 95.7,8 * 4:3 Zab 95.11; haka ma a aya 5

† 4:4 Far 2.2

“Yau, in kuka ji muryarsa, kada ku taurare zukatanku.”‡

⁸ Gama da a ce Yoshuwa ya ba su hutu, da Allah bai yi magana daga baya a kan wata rana dabam ba. ⁹ Har yanzu, akwai wani hutun Asabbacin da ya rage domin mutanen Allah; ¹⁰ gama duk wanda ya shiga hutun Allah, shi ma yakan huta daga nasa aiki, kamar yadda Allah ya huta daga nasa. ¹¹ Saboda haka, bari mu yi iyakacin kokarinmu mu shiga wannan hutu, don kada wani yã kãsa ta wurin bin gurbinsu na rashin biyayya.

¹² Maganar Allah tana da rai, tana kuma da karfin aiki. Ta fi kowane takobi mai baki biyu kaifi. Maganarsa takan ratsa har ciki-ciki, tana raba rai da ruhu, gaɓoɓi da kuma ɓargon kashi; har sai ta tone ainihi wane ne muke. ¹³ Babu wani abu cikin dukan halittar da yake ɓoye daga fuskar Allah. Kowane abu a buɗe yake yana kuma a shimfiɗe a idanun wanda dole mu ba da lissafi a gare shi.

Yesu babban firist mai girma

¹⁴ Saboda haka, da yake muna da babban firist mai girma wanda ya ratsa sama, Yesu Dan Allah, bari mu riƙe bangaskiyar nan wadda muke shaidawa da karfi. ¹⁵ Gama babban firist da muke da shi ba marar juyayin kãsawarmu ba ne, amma muna da wanda aka gwada ta kowace hanya, kamar dai yadda akan yi mana, duk da haka bai yi zunubi ba. ¹⁶ Saboda haka sai mu matso kusa da kursiyin alheri da karfi zuciya, don mu sami jinkai mu kuma sami alherin da zai taimake mu a lokacin bukata.

5

¹ Akan zaɓi kowane babban firist daga cikin mutane ne, akan kuma naɗa shi domin yã wakilce su a kan al’amuran Allah, domin yã miƙa kyautai da hadayu saboda zunubai. ² Da yake babban firist ɗin mai kãsawa ne, yana iya bin da jahilai da kuma waɗanda suka kauce hanya, a hankali. ³ Shi ya sa dole yã miƙa hadayu domin zunubansa, da kuma domin zunuban mutane.

⁴ Ba wanda yakan kai kansa a wannan matsayi mai girma; sai ko Allah ya kira shi, kamar yadda aka yi wa Haruna.

⁵ Haka ma Kiristi bai kai kansa neman ɗaukaka na zama babban firist ba. Allah ne dai ya ce masa,

“Kai Dana ne;

yau na zama Uba a gare ka.”*

⁶ Ya kuma ya ce a wani wuri,

“Kai firist ne na har abada,

bisa ga tsarin Melkizedek.”†

⁷ A lokacin da Yesu ya yi rayuwa a duniya, ya yi addu’o’i da roke-roke tare da kuka mai zafi da kuma hawaye ga wannan wanda yake da ikon cetonsa daga mutuwa, aka kuwa ji shi saboda tsananin bangirman da ya yi. ⁸ Ko da yake shi da ne, ya yi biyayya ta wurin shan wahala ⁹ kuma da aka mai da shi cikakke, sai ya zama hanyar samun madawwamin ceto ga dukan waƙanda suke masa biyayya. ¹⁰ Allah kuwa ya naƙa shi yã zama babban firist, bisa ga tsarin Melkizedek.

Gargadi game da kaucewa

¹¹ Muna da abubuwa masu yawa da za mu faɗa game da wannan batu, sai dai yana da wuya a bayyana, da yake ba ku da saurin ganewa. ¹² Gaskiya, a yanzu ya kamata a ce kun zama malamai, sai ga shi kuna bukatar wani yã sãke koya muku abubuwa masu sauki game da abin da Allah ya faɗa. Kuna bukatar madara, ba abinci mai kauri ba! ¹³ Duk wanda yake rayuwa a kan madara, shi kamar jariri ne har yanzu, kuma bai san ainihi mene ne ya dace ba. ¹⁴ Amma abinci mai kauri na balagaggu ne, waƙanda suka hori kansu don su bambanta tsakanin nagarta da mugunta.

6

¹ Dole mu yi ƙoƙarin zama balagaggu mu kuma fara tunani game da abubuwan da suka fi koyarwan nan mai sauki game da Kiristi. Bai kamata mu ci gaba da magana game da me ya sa dole mu juye daga ayyukan da suke kawo mutuwa da kuma me ya sa za mu kasance da bangaskiya a cikin Allah ba. ² Kuma bai kamata mu ci gaba da koyar da umarnai game da baftisma, dibiya hannuwa, tashin matattu, da kuma madawwamin hukunci ba. ³ Da yardar Allah, za mu ci gaba ga ƙarin ganewa.

⁴ Waƙanda suka taɓa samun haske, waƙanda suka ɗanɗana kyauta ta sama, waƙanda suka sami rabo cikin Ruhu Mai Tsarki, ⁵ waƙanda suka ɗanɗana daɗin maganar Allah da kuma ikokin zamani mai zuwa, ⁶ ba ya yiwuwa a sãke kawo su ga tuba in suka kauce, domin suna sãke gicciye ‘Dan Allah ke nan suna kuma kunyata shi a gaban jama’a. ⁷ Kasar da take shan ruwan sama da yake faɗi a kanta kullum da kuma take ba da hatsin da yake da amfani ga waƙanda ake noma dominsu, takan sami albarkar Allah. ⁸ Amma kasar da take ba da ƙaya da sarƙaƙkiya ba ta da amfani tana kuma cikin hatsarin la’ana. A ƙarshe za a ƙone ta.

† 5:6 Zab 110.4

⁹ Abokaina, ko da yake muna irin maganan nan, mun tabbata kuna yi abubuwan nan masu kyau da wadanda suka sami ceto suke yi. ¹⁰ Allah ba marar adalci ba ne. Ba zai manta da aikinku da kuma kaunar da kuka nuna masa wajen taimakon mutanensa da kuma ci gaba da taimakonsu da kuke yi ba. ¹¹ Muna so kowannenku yā nuna kwazon nan har zuwa karshe, domin ku tabbatar da begenku. ¹² Ba ma so ku zama masu kyuya, sai dai ku yi koyi da wadanda ta wurin bangaskiya da hakuri suka gāji abin da aka yi alkawari.

Alkawarin Allah tabbatacce ne

¹³ Babu wanda ya fi Allah, saboda haka sa'ad da ya yi alkawari ga Ibrahim, sai ya rantse da sunansa, ¹⁴ cewa, "Tabbatacce zan albarkace ka in kuma ba ka zuriya mai yawa."* ¹⁵ Haka kuwa bayan Ibrahim ya jira da hakuri, sai ya karbi abin da aka yi alkawari.

¹⁶ In mutane za su yi rantsuwa sukan yi haka da wanda ya fi su ne, rantsuwar kuwa takan tabbatar da abin da aka fafa ta kuma kawo karshen dukan gardama. ¹⁷ Saboda haka da Allah ya so yā bayyana nufinsa marar canjawa a sarari ga magādan abin da aka yi alkawari, sai ya tabbatar da shi da rantsuwa. ¹⁸ Allah ba ya karya! Haka ma alkawuransa da rantsuwarsa abubuwa biyu ne da ba a iya canjawa. Mun gudu zuwa wurin Allah domin kāriya. Ya kamata alkawuransa su karfafawa sosai mu rike begen nan da yake gabanmu. ¹⁹ Muna da wannan bege kamar anka na rai, kafaffe da kuma tabbatacce. Yana shiga tsattsarkan wuri na can ciki a bayan labule, ²⁰ inda Yesu, wanda ya sha gabanmu, ya shiga a madadinmu. Ya zama babban firist na har abada, bisa ga tsarin Melkizedek.

7

Melkizedek firist

¹ Wannan Melkizedek sarkin Salem ne da kuma firist na Allah Mafi Daukaka. Shi ne ya sadu da Ibrahim ya albarkace shi sa'ad da Ibrahim ya dawowa daga cin nasara a bisa sarakuna, ² Ibrahim kuwa ya ba shi kashi dāya bisa goma na kome. Ma'anar sunan Melkizedek ita ce, "sarkin adalci." Amma da yake Salem yana nufin "salama," shi kuma "Sarkin salama" ne. ³ Ba shi da mahaifi ko mahaifiya, ba shi da asali, ba shi da farko ko karshe, shi dai kamar Dan Allah ne kuma firist ne har abada.

⁴ Ku dubi irin girman da Melkizedek mana. Ko kakanmu Ibrahim ma ya ba shi kashi dāya bisa goma na ganima!

* 6:14 Far 22.17

⁵ Yanzu doka ta umarci zuriyar Lawi waƙanda suka zama firistoci su karɓi kashi ƙaya bisa goma daga wurin mutane, wato, 'yan'uwansu, ko da yake 'yan'uwansu zuriyar Ibrahim ne. ⁶ Ko da yake Melkizedek ba daga zuriyar Lawi ba ne, duk da haka Ibrahim ya ba shi kashi ƙaya bisa goma na abin da yake da shi, Melkizedek kuwa ya sa masa albarka, shi da aka yi wa alkawura. ⁷ Kowa ya sani cewa na gaba shi yake sa wa na baya albarka. ⁸ Firistoci ake ba wa kashi ƙaya bisa goma na abin da mutane suke samu. Amma dukan firistoci sukan mutu, sai dai Melkizedek, kuma nassi ya ce yana da rai. ⁹ Ana ma iya cewa zuriyar Lawi, mai karɓar kashi ƙaya bisa goma daga mutane, ya ba da kashi ƙaya bisa goma ta wurin Ibrahim, ¹⁰ wannan ya kasance haka domin an haifi Lawi daga baya a iyalin Ibrahim wanda ya ba wa Melkizedek kashi ƙaya bisa goma.

Yesu kamar Melkizedek ne

¹¹ Ko da yake Dokar Musa ta ce dole firistoci su kasance zuriyar Lawi, waƙannan firistoci ba su iya sa wani yā zama cikakke ba. Saboda akwai bukata wani firist kamar Melkizedek ya zo, a maimakon wani daga iyalin Haruna. ¹² Gama in aka canja yadda ake zaban firist, dole a canja Dokar ita ma. ¹³ Mutumin da muke wannan zance a kai, ai, shi na wata kabila ce dabam, wadda ba wani daga kabilar da ya taɓa yin hidima a bagade. ¹⁴ Kowa ya san cewa Ubangijinmu ya fito ne daga zuriyar Yahuda ne, kuma Musa bai taɓa ce firistoci za su fito daga wannan kabila ba. ¹⁵ Canjin nan a Dokar Allah ya ƙara fitowa fili da wani firist dabam wanda yake kamar Melkizedek ya bayyana. ¹⁶ Ya zama firist ne ba saboda ya cika wata ƙa'ida ta zama zuriyar Lawi ba, sai dai bisa ga ikon ran da ba a iya hallakawa. ¹⁷ Gama nassi ya ce,

“Kai firist ne na har abada,
bisa ga tsarin Melkizedek.”*

¹⁸ Ta haka aka kawar da ƙa'ida marar ƙarfi da kuma marar amfani ¹⁹ (gama doka ba tā mai da wani abu cikakke ba), yanzu kuwa bege mafi kyau ya ɗauki matsayinta. Ta haka kuma muka matso kusa da Allah.

²⁰ Ba kuwa da rashin rantsuwa aka yi haka ba. Waƙansu sun zama firistocin ba tare da wata rantsuwa ba, ²¹ shi wannan ya zama firist ta wurin rantsuwar da Allah ya yi da ya ce masa,

“Ubangiji ya rantse,
ba kuwa zai canja zuciyarsa ba,
'Kai firist ne na har abada.' ”†

* 7:17 Zab 110.4 † 7:21 Zab 110.4

²² Saboda wannan rantsuwa, Yesu ya zama tabbacin alka-wari mafi kyau.

²³ To, akwai waƙannan firistoci da yawa, da yake mutuwa ta hana su cin gaba da aikin zaman firist; ²⁴ amma Yesu ba zai mutu ba, don haka zai zama firist har abada. ²⁵ Saboda haka ya iya ba da ceto gaba ɗaya ga masu zuwa wurin Allah ta wurinsa, gama kullum a raye yake saboda yā yi roko dominsu.

²⁶ Irin wannan babban firist ne muke bukata, shi mai tsarki ne, marar aibi, mai tsabta, ba kamar mu masu zunubi ba sam. An ɗaukaka shi fiye da kome a sama.

²⁷ Ba ya bukata yā yi ta miƙa hadayu kowace rana saboda zunubansa, sa'an nan saboda zunuban mutane kamar sauran firistoci. Ya miƙa hadaya sau ɗaya tak, sa'ad da ya miƙa kansa. ²⁸ Gama doka takan naɗa babban firist a cikin mutane masu kāsawa; amma rantsuwar da ta zo bayan dokar, ta naɗa Dan, wanda aka mai da shi cikakke har abada.

8

Babban firist na sabuwar yarjejeniya

¹ Abin da muke magana a nan shi ne, muna da irin wannan babban firist, wanda ya zauna a hannun dama na kursiyin Maɗaukaki a sama, ² wanda yake hidima a cikin wuri mai tsarki, tabanakul na gaskiya wanda Ubangiji ne ya kafa, ba mutum ba.

³ Da yake dole kowane babban firist da aka naɗa yā miƙa baye-baye da hadayu, haka ma wannan ya bukaci yā kasance da abin da zai miƙa. ⁴ Da a ce yana a duniya ne, da bai zama firist ba, domin a nan akwai mutanen da doka ta naɗa don su miƙa baye-baye. ⁵ Suna hidima a cikin tsattsarkan wuri wanda yake hoto da kuma siffar abin da yake cikin sama. Shi ya sa aka gargadi Musa sa'ad da yana dab da gina tabanakul cewa, “Ka lura fa, ka yi kome daidai bisa ga zānen da aka nuna maka a kan dutsen.”* ⁶ Amma hidimar da Yesu ya karɓa tana da fifiko a kan tasu, kamar yadda alƙawarin da shi ne yake matsakanci ya fi na ɗa fifiko nesa, an kuma kafa shi a kan alƙawura mafi kyau.

⁷ Gama da a ce alƙawari na fari ba shi da wani laifi, da ba sai an sāke neman wani ba. ⁸ Amma Allah ya sami mutane da laifi† ya ce,

“Ina gaya muku lokaci yana zuwa,
sa'ad da zan yi sabon alƙawari
da gidan Isra'ila

* 8:5 Fit 25.40 † 8:8 Za a fassara waƙansu rubuce-rubucen hannu na ɗa laifi ya kuma ce wa mutane.

da kuma gidan Yahuda.

⁹ Ba zai zama kamar irin alkawarin da na yi da kakanni-kakanninsu sa'ad da na kama hannunsu don in fitar da su daga Masar ba, domin ba su yi aminci da alkawarina ba, sai na juya musu baya, in ji Ubangiji.

¹⁰ Wannan shi ne alkawarin da zan yi da gidan Isra'ila, bayan lokacin nan, in ji Ubangiji.

Zan sa dokokina a cikin zukatansu, in kuma rubuta su a kan zukatansu. Zan zama Allahnsu, su kuwa za su zama mutanena.

¹¹ Mutum ba zai kara koya wa makwabcinsa ba, balle mutum yã ce wa ðan'uwansa, 'Ka san Ubangiji,' domin dukansu za su san ni, daga karaminsu zuwa babba.

¹² Gama zan gafarta muguntarsu ba zan kuma kara tuna da zunubansu ba."[‡]

¹³ Ta wurin kira wannan alkawari "sabo," ya mai da na farin tsoho ke nan; abin da yake tsoho yana kuma daɗa tsufa, zai shuɗe nan ba da daɗewa ba.

9

Sujada a cikin tabanakul na duniya

¹ Alkawarin farko ya kunshi ka'idodi don sujada da kuma tsattsarkan wuri a duniya. ² An kafa tabanakul. A cikin ðakinsa na farko akwai wurin ajiye fitila, tebur da kuma keɓaɓɓen burodi; an kira wannan Wuri Mai Tsarki. ³ Sa'an nan akwai labule, kuma a bayan labulen akwai ðaki na biyu da ake kira Wuri Mafi Tsarki, ⁴ wanda yake da bagaden zinariya na turare da kuma akwatin alkawarin da aka dalaye da zinariya. A cikin akwatin alkawarin akwai tulun zinariya mai Manna a ciki, sandan Haruna wanda ya yi toho, da kuma allunan dutsen alkawari. ⁵ A bisa akwatin alkawarin kuwa akwai kerubobi na Daukaka, waɗanda suka inuwantar da murfin kafara da fikafikansu.* Sai dai ba za mu tattauna waɗannan abubuwa dalla-dalla a yanzu ba.

⁶ Sa'ad da aka shirya kome haka, sai firistoci suka shiga kullum cikin ðaki na waje don su yi hidimarsu. ⁷ Amma babban firist ne kaɗai yakan shiga ðaki na ciki-ciki, sau ɗaya tak a shekara, kuma sai da jini, wanda yakan miƙa

[‡] 8:12 Irm 31.31-34 * 9:5 A al'adance mazaunin jinkai

domin zunubansa da kuma domin zunuban da mutane suka yi a cikin rashin sani. ⁸ Ta haka Ruhu Mai Tsarki ya nuna cewa ba a riga an bayyana hanyar shiga Wuri Mafi Tsarki ba tukuna, muddin tabanakul na fari yana nan tsaye. ⁹ Wannan ma yana da ma'ana wa mutane a yau. Ya nuna cewa ba za mu iya wanke lamirinmu ta wurin miƙa baye-baye da hadayu ba. ¹⁰ Waƙannan ka'idodi sun shafi sha'anin abinci da abin sha ne kawai da kuma ka'idodi tsarkake kanmu. Dokoki game da abubuwa na waje da ake amfani da su za su kasance ne sai lokacin ya yi da za a kawo abu mafi kyau.

Jinin Kiristi

¹¹ Sa'ad da Kiristi ya zo a matsayin babban firist na kyawawan abubuwan da suka riga suka kasance a nan, ya bi ta cikin tabanakul mafi girma da kuma mafi cikakke wanda ba mutum ne ya yi ba, wato, ba na wannan halitta ba. ¹² Bai shiga ta wurin jinin awaki da na maruƙa ba; amma ya shiga Wuri Mafi Tsarki sau ɗaya tak ta wurin jininsa, bayan ya samo madawwamiyar fansa. ¹³ In har akan yayyafa jinin awaki da na bijimai da kuma tokar karsanar a kan waƙanda suke marasa tsabta bisa ga al'ada, a tsarkake su yadda za su zama masu tsabta a waje, ¹⁴ balle jinin Kiristi, wanda ta wurin Ruhu madawwami ya miƙa kansa marar aibi ga Allah, ai, zai tsabtacce lamirinmu daga ayyukan da suke kai ga mutuwa, don mu bauta wa Allah mai rai!

¹⁵ Saboda haka Kiristi shi ne matsakancin sabon alkawari, don waƙanda aka kira su sami madawwamin gādon da aka yi alkawari, yanzu da ya mutu a matsayin mai fansa don yā 'yantar da su daga zunuban da aka aikata a farkashin alkawari na farko.

¹⁶ Sa'ad da wani ya yi alkawari game da gādon,† dole a tabbatar da mutuwar wanda ya yi ta, ¹⁷ domin alkawarin gādo yana aiki ne kawai bayan mai yinsa ya mutu, ba ya taɓa aiki yayinda mai yinsa yana da rai. ¹⁸ Shi ya sa alkawari na farko bai fara aiki ba sai da aka zub da jini. ¹⁹ Sa'ad da Musa ya sanar wa dukan mutane kowane umarni na doka, sai ya ɗauki jinin maruƙa tare da ruwa, jan ulu da kuma rassan hizzob, ya yayyafa a kan naɗaɗɗen littafin da kuma a kan dukan mutanen. ²⁰ Ya ce, "Wannan shi ne jinin alkawarin da Allah ya umarce ku ku kiyaye."‡
²¹ Ta haka ya yayyafa jinin a kan tabanakul da kuma a kan dukan kayayyakin da ake amfani da su don yin hidima.

† 9:16 Kalmar Girik guda da alkawari; haka ma a aya 17 ‡ 9:20 Fit 24.8

²² Tabbatacce, doka ta bukaci a tsabtacce kusa kowane abu da jini, kuma in ba tare da zub da jini ba babu gafara.

²³ Waƙannan abubuwa hotuna ne kawai na abin da yake a sama, dole kuma a tsarkake su ta wurin waƙannan ka'idodi. Amma dole a tsarkake ainihin abubuwa na sama da wani abu mafi kyau. ²⁴ Gama Kiristi bai shiga wani wuri tsattsarka da mutum ya yi ba, wanda yake hoto ne kawai na gaskataccen, a'a sama kanta ya shiga, domin yã bayyana a gaban zatin Allah a yanzu saboda mu. ²⁵ Bai kuwa shiga sama domin yã yi ta miƙa kansa a kai a kai, yadda babban firist yake shiga Wuri Mafi Tsarki kowace shekara da jinin da ba nasa ba. ²⁶ Da a ce haka ne, ai, da Kiristi ya sha wahala sau da yawa tun halittar duniya. Amma yanzu ya bayyana sau ɗaya tak a ƙarshen zamanai domin yã kawar da zunubi ta wurin miƙa kansa hadaya. ²⁷ Kamar dai yadda aka ƙaddara wa mutum yã mutu sau ɗaya, bayan haka kuma sai shari'a, ²⁸ haka aka miƙa Kiristi hadaya sau ɗaya domin yã ɗauke zunuban mutane masu yawa; zai kuma bayyana sau na biyu, ba don yã ɗauki zunubi ba, sai dai don yã kawo ceto ga waƙanda suke jiransa.

10

Hadayar Kiristi sau ɗaya tak

¹ Dokar, inuwa ce kawai ta kyawawan abubuwa masu zuwa, wannan inuwar ba ita ce ainihin abubuwan ba ne. Saboda haka ba za ta taɓa mai da masu matsowa kusa don yin sujada cikakku ta wurin irin hadayun da ake maimaitawa ba fasawa shekara-shekara ba. ² Da a ce za ta iya, da ba su daina miƙa hadayu ba? Ai, da an riga an tsabtacce masu yin sujada sau ɗaya tak, da kuma ba za su ƙara damuwa da zunubansu ba. ³ Amma waƙannan hadayu abin tunawa da zunubai ne na kowace shekara, ⁴ domin ba zai taɓa yiwuwa jinin bijimai da na awaki yã kawar da zunubai ba.

⁵ Saboda haka, sa'ad da Kiristi ya shigo duniya ya ce, "Hadaya da sadaka kam ba ka so, sai dai ka tanadar mini jiki;

⁶ hadayun ƙonawa da kuma hadayun zunubi ba ka ji daɗin.

⁷ Sai na ce, 'Ga ni nan, a ruƙuce yake cikin naɗaɗɗen littafi na zo in aikata nufinka, ya Allah.' ""*

⁸ Da farko ya ce, "Hadayu da sadakoki, hadayun ƙonawa da hadayun zunubi ba ka so, ba ka kuwa jin daɗinsu" (ko da yake doka ta bukaci a yi su). ⁹ Sa'an nan ya ce, "Ga ni nan, na zo in aikata nufinka." Ya kawar da na farkon domin yã

* 10:7 Zab 40.6-8 (dubi Seftuwajin)

kafa na biyun. ¹⁰ Kuma bisa ga wannan nufi, aka mai da mu masu tsarki ta wurin miƙa hadayar jikin Yesu Kiristi sau ɗaya tak.

¹¹ Kowace rana kowane firist yakan tsaya yin hidimar ibadarsa; sau da sau yakan miƙa hadayu iri ɗaya, waɗanda ba za su taɓa kawar da zunubai ba. ¹² Amma da Kiristi ya miƙa hadaya ɗaya ta dukan lokaci saboda zunubai, sai ya zauna a hannun dama na Allah. ¹³ Tun daga lokacin nan yana jira a mai da abokan gābansa matashin kafafunsa, ¹⁴ gama ta wurin hadayan nan guda ɗaya ya kammala har abada waɗanda ake tsarkake.

¹⁵ Ruhu Mai Tsarki ma ya yi mana shaida game da wannan. Da farko ya ce,

¹⁶ “Wannan shi ne alkawarin da zan yi da su
bayan wannan lokaci,
in ji Ubangiji.

Zan sa dokokina a cikin zukatansu,
in kuma rubuta su a kan zukatansu.”†

¹⁷ Sai ya kara da cewa,
“Zunubansu da kurakuransu
ba zan kara tunawa da su ba.”‡

¹⁸ In an gafarta zunubai, babu sauran bukatar miƙa hadaya.

Kira don a adana bangaskiya

¹⁹ Saboda haka, ‘yan’uwa, da yake muna da wannan tabbaci na shiga Wuri Mafi Tsarki ta wurin jinin Yesu, ²⁰ ta wurin sabuwa, rayayyiyar hanya kuma wadda aka buɗe mana ta labulen nan, wato, jikinsa, ²¹ da yake kuma muna da babban firist mai mulkin gidan Allah, ²² bari mu matso kusa da Allah da zuciya mai gaskiya da kuma cikakken tabbaci mai zuwa ta wurin bangaskiya. Bari mu bar zukan da tsabta, lamirinmu babu mugunta, da kuma jikunanmu a wanke da ruwa. ²³ Bari mu tsaya da ƙarfi a kan ga begen da muka ce namu ne, gama shi da ya yi alkawarin, mai aminci ne. ²⁴ Bari kuma mu yi tunani a kan yadda za mu gargade juna ga ƙauna da kuma ayyuka nagari. ²⁵ Kada mu daina taruwa kamar yadda waɗansu suka saba, sai dai mu ƙarfafa juna, tun ba ma da kuka ga Ranan nan tana kusatowa ba.

²⁶ Ba wata hadayar da za a yi don mutanen da suka yanke shawara su yi ci gaba da yin zunubi da gangan bayan sun sami sanin gaskiya. ²⁷ A maimakon haka za su kasance da babban fargabar hukunci da kuma ta ƙunar wuta wadda za ta cinye abokan gāban Allah. ²⁸ Duk wanda ya ƙi ya kiyaye dokar Musa akan kashe shi ba tausayi, a kan shaidar

† 10:16 Irm 31.33 ‡ 10:17 Irm 31.34

mutum biyu ko uku. ²⁹ Wane irin hukunci mai tsanani ne kuke tsammani zai dace da mutumin da ya nuna rashin bangirma ga Dan Allah, wanda ya yi banza da jinin nan na alkawarin da ya tsarkake shi, wanda kuma ya zargi Ruhun alheri? ³⁰ Gama mun san shi, wannan wanda ya ce, “Ramuwa tawa ce; zan rama,”[§] da kuma, “Ubangiji zai yi wa mutanensa hukunci.”* ³¹ Abu mai matufar bantsoro ne a fāda cikin hannuwan Allah mai rai.

³² Ku tuna da kwanakin nan da suka wuce bayan kun sami haske, sa’ad da kuka tsaya daram a tsananin shan wahala. ³³ Wani lokaci a fili an tsananta muku aka kuma zage ku aka kuma tsananta muku; a wani lokaci kuma kuka tsaya tare da waƙanda aka yi musu haka. ³⁴ Kuka ji tausayin waƙanda suke cikin kurkuku, da farin ciki kuma kuka yarda ku rabu da dukiyar da aka kwace muku, domin ku kanku kun san cewa kuna da madawwamiyar dukiya mafi kyau. ³⁵ Saboda haka kada ku yar da tabbacinku; za a sāka muku a yalwace.

³⁶ Kuna bukata ku jimre don sa’ad da kuka aikata nufin Allah, za ku karfi abin da ya yi alkawari. ³⁷ Gama,
“A cikin ɗan lokaci kaƙan,
mai zuwan nan zai zo
ba kuwa zai yi jinkiri ba.

³⁸ Amma,

“Mai adalcina zai rayu ta wurin bangaskiya.
In kuwa ya ja da baya,
ba zan ji daƙinsa ba.”†

³⁹ Amma mu ba na waƙanda suke ja da baya, su kuma hallaka ba ne, amma na waƙanda suka gaskata, suka kuma sami ceto ne.

11

Ta wurin bangaskiya

¹ Bangaskiya ita ce kasance tabbacin abin da muke bege a kai da kuma tabbatar da abin da ba mu gani ba. ² Abin da aka yabi kakanni na dā a kai ke nan.

³ Ta wurin bangaskiya ne muka fahimci cewa an halicci duniya bisa ga umarnin Allah, saboda an halicce abin da ake gani daga abin da ba a gani.

⁴ Ta wurin bangaskiya Habila ya miƙa wa Allah hadayar da ta fi wadda Kayinu ya miƙa. Ta wurin bangaskiya aka yabe shi cewa shi mai adalci ne, sa’ad da Allah ya yi magana mai kyau game da bayarwarsa. Ta wurin bangaskiya kuma har yanzu yana magana, ko da yake ya riga ya mutu.

⁵ Ta wurin bangaskiya ne aka dauki Enok daga wannan rayuwa, ta haka bai dandana mutuwa ba; ba a kuwa same shi ba, domin Allah ya dauke shi. Gama kafin a dauke shi, an yabe shi a kan ya gamshi Allah. ⁶ In ba tare da bangaskiya ba kuwa, ba ya yiwuwa a gamshi Allah, domin duk mai zuwa wurin Allah dole ya gaskata cewa yana nan, kuma shi ne yakan saka wa wafanda suke nemansa da gaske.

⁷ Ta wurin bangaskiya Nuhu, sa'ad da aka yi masa gargadi a kan abubuwan da ba a gani ba tukuna, a cikin tsoro mai tsarki ya sassaƙa jirgi don ceton iyalinsa. Ta wurin bangaskiyarsa ya hukunta duniya ya kuma zama magajin adalcin da ake samu ta wurin bangaskiya.

⁸ Ta wurin bangaskiya ne Ibrahim, sa'ad da aka kira shi ya fita zuwa wata kasar da zai karfi gado daga baya, ya kuwa yi biyayya ya tafi, ko da yake bai san inda za shi ba. ⁹ Ta wurin bangaskiya ya yi zama a kasar da aka yi masa alkawari kamar baƙo a bakuwar kasa; ya zauna a tentuna, haka ma Ishaku da Yakub, wafanda su ma magadan alkawarin nan ne tare da shi. ¹⁰ Gama yana zuba ido ga birnin nan mai tushe, wanda mai zanen gininsa da kuma mai gininsa Allah ne. ¹¹ Ta wurin bangaskiya Ibrahim, ko da yake shekarunsa sun wuce, Saratu kanta kuma bakararriya ce ya iya zama mahaifi domin ya* amince cewa shi wanda ya yi alkawarin mai aminci ne. ¹² Saboda haka, daga mutum ɗaya, wanda da shi ma da matacce kusan ɗaya ne, zuriya masu yawa suka fito kamar taurari a sararin sama da kuma kamar yashin da ba a iya kirgawa a bakin teku.

¹³ Duk mutanen nan suna cikin bangaskiya sa'ad da suka mutu. Ba su kuwa karfi abubuwan da aka yi alkawari ba; sun dai hango su suka kuma marabce su daga nesa. Suka kuma amince cewa su baki ne, bare kuma a duniya. ¹⁴ Mutane masu faɗin irin abubuwan nan sun nuna cewa suna neman kasar da take tasu. ¹⁵ Da a ce suna tunanin kasar da suka bari a baya, da sun riga sun sami damar komawa. ¹⁶ A maimako, suna marmarin wata kasa mafi kyau, ta sama. Saboda haka Allah ba ya kunya a kira shi Allahnsu, domin ya riga ya shirya musu birni.

¹⁷ Ta wurin bangaskiya Ibrahim, sa'ad da Allah ya gwada shi, sai ya miƙa Ishaku hadaya. Shi da ya karfi alkawaran ya yi shirin miƙa makadaiƙin ɗansa, ¹⁸ ko da yake Allah ya ce masa, "Ta wurin Ishaku ne za a lissafta zuriyarka."†

* **11:11** Ko kuwa Ta wurin bangaskiya Saratu ma, wadda shekarunta sun wuce, ta iya haifi 'ya'ya domin ta † **11:18** Far 21.12

¹⁹ Ibrahim ya yi tunani cewa Allah yana iya tã da matattu, a misalce kuwa, ya sãke karban Ishaku daga matattu.

²⁰ Ta wurin bangaskiya ne Ishaku ya albarkaci Yakub da Isuwa game da nan gabansu.

²¹ Ta wurin bangaskiya ne Yakub, sa'ad da yake bakin mutuwa, ya albarkaci kowane ðan Yusuf, ya kuma yi sujada yayinda yake jingine a kan sandansa.

²² Ta wurin bangaskiya ne Yusuf, sa'ad da kwanakinsa suka yi kusan karewa, ya yi magana game da fitowar Isra'ilawa daga Masar ya kuma ba da umarni game da kasusuwansa.

²³ Ta wurin bangaskiya ne iyayen Musa suka boye shi har wata uku bayan haihuwarsa, domin sun ga cewa shi ba kamar sauran yara ba ne, ba su kuwa ji tsoron umarnin sarki ba.

²⁴ Ta wurin bangaskiya ne Musa, sa'ad da ya yi girma, ya ki a kira shi ðan diyar Fir'auna. ²⁵ Ya zaɓa yã sha wahala tare da mutanen Allah, maimakon yã ji ðaɗin sha'awace-sha'awacen zunubi na ðan lokaci. ²⁶ Ya ðauki wulakancin da yake sha saboda Kiristi ya fi dukiyar Masar daraja, domin ya sa ido ga ladansa. ²⁷ Ta wurin bangaskiya ya bar Masar, ba tare da jin tsoron fushin sarki ba; ya kuwa jure domin ya ga wannan wanda ba a iya gani. ²⁸ Ta wurin bangaskiya ya kiyaye Bikin Ketarewa ya kuma yayyafa jini, domin kada mai hallakar 'ya'yan fari yã taba 'ya'yan fari na Isra'ila.

²⁹ Ta wurin bangaskiya ne mutane suka bi ta cikin Jan Teku, sai ka ce a kan busasshiyar kasa; amma da Masarawa suka yi kofari su yi haka, sai aka nutsar da su.

³⁰ Ta wurin bangaskiya ne katangar Yeriko ta rushe, bayan mutane suka yi ta kewaye ta har kwana bakwai.

³¹ Ta wurin bangaskiya ne ba a kashe Rahab karuwan nan, ta tare da marasa biyayya ba don ta marabci 'yan lekan asiri.

³² Me kuma zan fada? Ba ni da lokacin da zan ba da labari a kan Gideyon, Barak, Samson, Yefta, Dawuda, Sama'ila, da kuma annabawa, ³³ waɗanda ta wurin bangaskiya ne suka ci nasara a kan mulkoki, suka aikata adalci, suka kuma sami abin da aka yi alkawari; waɗanda suka rurrufe bakunan zakoki, ³⁴ suka kashe harshen wuta, suka kuma tsere wa kaifin takobi; waɗanda aka mai da rashin karfinsu ya zama karfi; waɗanda suka yi jaruntaka wajen yaki suka kuma fatattaki mayakan waɗansu kasashe. ³⁵ Mata suka karɓi kaunatatunsu da aka sãke tasar daga matattu. Aka azabtar da yawancin mutanen nan, amma suka ki a sake su, domin sun tabbata za su sami lada mafi kyau sa'ad da aka tã da matattu. ³⁶ Waɗansu suka sha ba'a da bulala, har da

dauri da sarƙa, da kuma jefa su cikin kurkuku. ³⁷ Aka jajjefe su da duwatsu; aka raba su biyu da zarto; aka kashe su da takobi. Suka yi ta yawo saye da fatun tumaki da na awaki, suka yi zaman rashi, suka sha tsanani da kuma wulakanci ³⁸ duniya ba tã ma cancanci su zauna a cikinta ba. Suka yi ta yawo a cikin hamada da a kan duwatsu, da cikin kogwanni da kuma cikin ramummuka.

³⁹ Waƙannan duka an yabe su saboda bangaskiyarsu, duk da haka babu waninsu da ya sami abin da aka yi alkawari. ⁴⁰ Allah ya shirya mana wani abu mafi kyau. Kuma bai so su kai ga maƙasudin bangaskiyarsu ba sai tare da mu.

12

¹ Saboda haka, da yake muna kewaye da irin wannan taron shaidu mai girma, sai mu yar da duk abin da yake hana mu da kuma zunubin da yake saurin daure mu, mu kuma yi tseren da aka sa a gabanmu da nacewa. ² Bari mu kafa idanunmu a kan Yesu, tushe da kuma kammalar bangaskiyarmu, wanda ya jure kunyar gicciye da aka yi masa, domin ya san cewa daga baya zai yi farin ciki ya yi haka. Yanzu kuma yana zaune a hannun dama na kursiyin Allah. ³ Ku lura da wannan wanda ya jure da irin hamayyan nan daga masu zunubi, don kada ku gaji, har ku fid da zuciya.

Allah yakan hori 'ya'yansa

⁴ Cikin famanku da zunubi, ba ku yi tsayayya har ga zub da jininku ba tukuna. ⁵ Kun kuma manta da kalmar karfafawan nan da tana ce da ku 'ya'ya,

“Dana kada ka rena horon Ubangiji,

kada kuma ka fid da zuciya sa'ad da ya kwaɓe ka,

⁶ domin Ubangiji yakan hori waƙanda yake kauna, yakan kuma hori duk wanda yakan karɓa a matsayin da.”*

⁷ Ku jimre shan wahala a matsayin horo; Allah yana yi da ku kamar 'ya'ya. Gama wane ɗa ne mahaifinsa ba ya horonsa? ⁸ In ba a hore ku ba (kowa kuwa yakan sami horo), to, ku shegu ne ba 'ya'yan gida ba. ⁹ Ban da haka ma, dukanmu mun kasance da ubannin jiki waƙanda suka hore mu muka kuma yi musu ladabi. Ashe, bai kamata mu yi wa Uban ruhohinmu biyayya mu kuwa rayu ba! ¹⁰ Ubanninmu sun hore mu na ɗan lokaci yadda suka ga ya fi kyau; amma Allah yakan hore mu don amfaninmu, domin mu sami rabo cikin tsarkinsa. ¹¹ Babu horon da yake da daɗi a lokacin da ake yinsa, sai dai zafi. Amma daga baya waƙanda suka horu

* 12:6 K Mag 3.11,12

ta haka sukan sami kwanciyar rai wadda aikin adalci yake bayarwa.

¹² Saboda haka, sai ku karfafa raunanan hannuwanku da gwiwoyinku marasa karfi! ¹³ “Ku shirya hanyoyi marasa gargada saboda kafafunku,”† don kada guragu su dafa gurguntawa, sai dai su warke.

Gargadi game da kin Allah

¹⁴ Ku yi iyakacin kofari ku yi zaman lafiya da kowa, ku kuma zama masu tsarki; gama in ban da tsarki ba babu wanda zai ga Ubangiji. ¹⁵ Ku lura fa kada wani ya kasa samun alherin Allah, kada kuma wani tushen dacin rai ya tsira har ya kawo rikici, ya kuma kazantar da mutane da yawa. ¹⁶ Ku lura kada wani ya zama mai fasikanci, ko marar tsoron Allah kamar Isuwa, wanda saboda kwaryar abinci daya tak ya sayar da gadonsa na dan fari. ¹⁷ Daga baya, kamar yadda kuka sani, sa’ad da ya nemi ya gaji wannan albarka, aka ki shi. Bai sami zarafin tuba ba, ko da yake ya nemi albarkan nan da hawaye.

Dutsen tsoro da kuma dutsen farin ciki

¹⁸ Ba ku zo ga Dutsen Sinai‡ wanda ana iya tabawa ba, ko ga wuta mai ci sosai, ko ga duhu baki kirin, ko ¹⁹ ko busar kaho, ko ga irin wata murya mai magana da kalmomin da masu jinta suka yi roko kada su kara ji, ²⁰ domin ba su iya jimrewa da abin da aka umarta cewa, “Ko da ma dabba ce ta taba dutsen, dole a jajjefe ta da duwatsu.”§ ²¹ Ganin wannan abu da matuƙar bantsoro yake, har Musa ya ce, “Ina rawar jiki don tsoro.”*

²² Sai dai kun zo ne ga Dutsen Sihiyona, ga Urushalima ta sama, birnin Allah mai rai. Kun zo ga dubu dubban mala’ikun da suke cikin taron farin ciki, ²³ kun zo ga ikkilisiyar dan fari, wadanda sunayensu suna a rubuce a sama. Kun zo ga Allah, alkalin dukan mutane, kun kuma zo ga ruhohin mutane masu adalci da aka mai da su cikakku. ²⁴ Kun zo ga Yesu, mai yin sulhu na sabon alkawari, da kuma ga jinin da aka yayyafa wanda yake magana mafi kyau fiye da jinin Habila.

²⁵ Ku lura fa kada ku ki wanda yake magana. Gama in su ba su tsira sa’ad da suka ki wanda ya gargade su a wannan duniya ba, to, kaka mu za mu tsira, in mun ki jin wannan da yake yi mana gargadi daga Sama? ²⁶ A lokacin nan muryarsa ta jijjiga duniya, amma yanzu ya yi

† 12:13 K Mag 4.26 ‡ 12:18 Dutsen Sinai. Wato, inda Allah ya ba wa annabi Musa dokoki domin Isra’ilawa § 12:20 Fit 19.12,13 * 12:21 Dubi M Sh 9.19.

alkawari cewa, “Har wa yau sau ɗaya tak zan kara jijjiga ba duniya kaɗai ba, amma har ma da sammai.”† 27 Wannan magana “sau ɗayan nan” sun nuna, kawar da abin da za a iya jijjigawa, wato, kirkiro abubuwa, saboda abubuwan da ba a iya jijjigawa, su kasance.

28 Saboda haka, da yake muna karɓar mulkin da ba ya jijjiguwa, sai mu yi godiya, ta haka kuwa mu yi wa Allah sujada yadda ya kamata, tare da bangirma da kuma tsoro, 29 gama “Allahmu wuta ne mai cinyewa.”‡

13

Gargadin karshe

1 Ku ci gaba da kaunar juna kamar ‘yan’uwa. 2 Kada ku manta da yin alheri ga baki, gama ta yin haka ne waɗansu suka yi wa mala’iku hidima, ba da saninsu ba. 3 Ku riƙa tunawa da waɗanda suke a kurkuku kamar tare kuke a kurkuku, da kuma waɗanda ake gwada musu azaba, kamar ku ake yi wa.

4 Aure yā zama abin girmamawa ga kowa, a kuma kiyaye gadon aure da tsabta, gama Allah zai hukunta masu zina da kuma dukan masu fasikanci. 5 Ku kiyaye kanku daga yawan son kuɗi, ku kuma gamsu da abin da kuke da shi, gama Allah ya ce,

“Ba zan taɓa bar ka ba;

ba zan taɓa yashe ka ba.”*

6 Saboda haka muna iya fitowa gabagadi, mu ce,

“Ubangiji ne mai taimakona; ba zan ji tsoro ba.

Me mutum zai iya yi mini?”†

7 Ku tuna da shugabanninku, waɗanda suka faɗa muku maganar Allah. Ku dubi irin rayuwar da suka yi ku kuma yi koyi da bangaskiyarsu. 8 Yesu Kiristi ba ya sākewa, shi ne a jiya, shi ne a yau, shi ne kuma har abada.

9 Kada a ɗauke muku hankali da sababbin koyarwa dabam-dabam. Yana da kyau zukanmu su karfafa ta wurin alheri, ba ta wurin abinci waɗanda ba su da amfani ga waɗanda suke cinsu. 10 Muna da bagade inda firistocin da suka yi hidima a tabanakul ba su da izini su ci.

11 Babban firist yakan ɗauki jinin dabbobi yā shiga cikin Wuri Mafi Tsarki a matsayin hadaya ta zunubi, amma jikunan dabbobin akan kone su a bayan sansani. 12 Haka ma Yesu ya sha wahala a bayan gari don yā tsarkake mutane ta wurin jininsa. 13 Saboda haka, sai mu fita mu je wajensa a bayan sansani, muna ɗaukar kunyar da ya sha. 14 Gama

a nan ba mu da dawwammamen birni, sai dai muna zuba ido a kan birnin nan mai zuwa.

¹⁵ Saboda haka, ta wurin Yesu, bari mu ci gaba da miƙa hadaya ta yabo ga Allah, yabon leƙuna da yake shaidar sunansa. ¹⁶ Kada kuma ku manta yin aikin nagari da kuma taimakon waƙansu, gama da irin waƙannan hadayu ne Allah yake jin daƙi.

¹⁷ Ku yi wa shugabanninku biyayya ku kuma miƙa kanku ga ikonsu. Suna lura da ku kuma za su ba da lissafi a gaban Allah. Saboda haka kada ku sa su yi fushi saboda aikinsu, ku sa su yi farin ciki. In ba haka ba za su iya taimakonku ba ko kaƙan.

¹⁸ Ku yi mana addu'a. Mun tabbata cewa muna da lamiri mai kyau, kuma muna da marmari mu yi rayuwa ta bangirma a ta kowace hanya. ¹⁹ Ni musamman, ina roƙonku ku yi addu'a, don a komo da ni a gare ku ba da daƙewa ba.

Albarka da kuma gaisuwa ta ƙarshe

²⁰ Bari Allah na salama, wanda ta wurin jinin madawwamin alkawari ya tã da Ubangijinmu Yesu daga matattu, wannan Makiyayin tumaki mai girma, ²¹ yã kintsa ku da kowane abu mai kyau domin aikata nufinsa, bari kuma yã aikata abin da zai gamshe shi cikinmu, ta wurin Yesu Kiristi, a gare shi ƙaukaka ta tabbata har abada. Amin.

²² 'Yan'uwa, ina roƙonku ku yi haƙuri da wannan gargadi, don ba wata doguwar wasiƙa ce na rubuta muku ba.

²³ Ina so ku san cewa an saki ƙan'uwanmu Timoti. In ya iso da wuri, zan zo tare da shi in gan ku.

²⁴ Ku gai da dukan shugabanninku da kuma dukan mutanen Allah.

Waƙanda suke Italiya suna gaishe ku.

²⁵ Alheri yã kasance da ku duka.

YaKub

¹ YaKub, bawan Allah da kuma na Ubangiji Yesu Kiristi,

Zuwa ga kabilan nan goma sha biyu, da suke warwartse a cikin al'ummai.

Gaisuwa mai yawa.

Gwaje-gwaje da jarrabobi

² Ku dauki wannan da farin ciki mai tsabta, 'yan'uwana, duk sa'ad da gwaje-gwaje na kowane iri suka zo muku, ³ domin kun san cewa gwajin bangaskiyarku yakan haifi daurewa. ⁴ Dole daurewa ta kammala aikinta don ku zama balagaggu da kuma cikakku, ba ku kuma rasa kome ba. ⁵ In waninku ya rasa hikima, ya kamata yã roki Allah, mai bayarwa hannu sake ga kowa ba tare da gori ba, za a kuwa ba shi. ⁶ Amma sa'ad da ya roka, dole yã gaskata, ba tare da shakka ba, domin shi mai shakka, yana kama da rakumar ruwan tekun da iska take kori tana kuma buɓɓugowa. ⁷ Kada irin wannan mutum yã yi tsammani zai sami wani abu daga Ubangiji; ⁸ shi mai zuciya biyu ne, marar tsai da zuciyarsa wuri daya a cikin duk abin da yake yi.

⁹ Bari dan'uwan da yake cikin halin kaskanci yã yi takama a matsayinsa na daukaka. ¹⁰ Amma wanda yake mai arziki, ya kamata yã yi takama a matsayinsa na kaskanci, gama ba zai daɗe ba kamar furen jeji. ¹¹ Gama in rana ta fito ta yi zafi mai tsanani sai ta sa tsiro yã yankwane tsiro; furensa yã kakkabe, kyansa kuma yã lalace. Haka ma mai arziki zai shuɗe yayinda yake cikin harkarsa.

¹² Mai albarka ne mutumin da yake daurewa cikin gwaji, gama bayan ya yi nasara da gwajin, zai sami rawanin rai wanda Allah ya yi alkawari ga waɗanda suke kaunarsa.

¹³ Sa'ad da aka jarrabci mutum, kada yã ce, "Allah ne yake jarrabtarsa." Gama ba ya yiwuwa a jarrabci Allah da mugunta, shi kuma ba ya jarrabtar kowa; ¹⁴ amma akan jarrabce kowane mutum sa'ad da muguwar sha'awarsa ta janye shi ta kuma rinjaye shi. ¹⁵ Sa'an nan, bayan da sha'awar ta yi ciki, takan haifi zunubi; zunubi kuwa, sa'ad da ya balaga yakan haifi mutuwa.

¹⁶ Kada a ruɗe ku, 'yan'uwana kaunatattu. ¹⁷ Kowane abu mai kyau da kuma kowace cikakkiyar kyauta daga sama suke, sun sauko ne daga wurin Uban haskoki, wanda

ba sauyawa ko wata alamar sākewa a gare shi faufau. ¹⁸ Ya zaba yā haife mu ta wurin kalmar gaskiya, domin mu zama 'ya'yan fari na dukan abin da ya halitta.

Saurarawa da kuma aikatawa

¹⁹ 'Yan'uwana kaunatattu, ku lura da wannan. Ya kamata kowa yā kasance mai saurin saurara, ba mai saurin magana ba, ba kuma mai saurin fushi ba, ²⁰ gama fushin mutum ba ya kawo rayuwar adalcin da Allah yake so. ²¹ Saboda haka, ku rabu da kazamin hali da kuma kowace irin mugunta ku kuma yi na'am da maganar da aka shuka a cikinku da tawali'u, wadda za tā iya cetonku.

²² Kada ku zama masu ji kawai, ku rufi kanku. A maimakon haka ku zama masu yin abin da ta ce. ²³ Duk wanda yake ji magana ne kawai, bai kuwa aikata abin da ta ce ba, yana kama da mutumin da ya kalli fuskarsa a madubi ²⁴ bayan ya kalli kansa, sa'ad da ya tashi daga wurin, nan da nan sai yā manta da kamanninsa. ²⁵ Amma duk mai duba cikakkiyar ka'idan nan ta 'yanci, ya kuma nace a kanta, ya zama ba mai ji ne kawai yā mance ba, sai dai mai yi ne yā zartar, to wannan shi za a yi wa albarka a cikin abin da yake yi.

²⁶ In wani ya d'auki kansa mai addini ne duk da haka bai kame harshensa ba, rufin kansa yake yi addininsa kuwa banza ne. ²⁷ Addinin da Allah Ubanmu ya yarda da shi a matsayin mai tsabta da kuma marar aibi shi ne, a kula da marayu da gwauraye cikin damuwoyinsu, a kuma kiyaye kai daga lalacin da duniya take sa wa.

2

Kada a nuna bambanci

¹ 'Yan'uwana, a matsayinmu cikin Ubangiji Yesu Kiristi ma'aukaki, kada ku nuna bambanci. ² A ce wani ya shigo cikin taronku saye da zoben zinariya da riguna masu tsada, wani matalauci kuma saye da tsummoki shi ma ya shigo, ³ in kuka mai da hankali na musamman ga mutumin da yake da riguna masu tsadan nan kuka kuma ce, "Ga wurin zama mai kyau dominka," amma kuka ce wa matalaucin nan, "Kai tsaya daga can," ko kuwa, "Ka zauna a kasa kusa da kafafuna," ⁴ ashe, ba ku nuna bambanci a tsakaninku ke nan ba, kuka kuma zama alkalai masu mugayen tunani?

⁵ Ku saurara, 'yan'uwana kaunatattu. Ashe, Allah bai zabi wadanda suke matalauta a idon duniya don su zama masu wadata cikin bangaskiya, su kuma gāji mulkin da ya yi wa masu kaunarsa alkawari ba? ⁶ Ga shi kun wulakanta matalauta. Ashe, ba masu arziki ne suke cutarku ba? Ba su

ba ne suke jan ku zuwa kotu? ⁷ Ba su ba ne suke bata sunan nan mai martaba wanda aka san ku da shi ba?

⁸ In fa kun kiyaye dokan nan ta mulki wadda take cikin Nassi mai cewa, “Kaunaci maƙwabcinka kamar kanka,”* kun yi daidai. ⁹ Amma in kuka nuna bambanci, kun yi zunubi ke nan shari’a kuma ta same ku da laifi a matsayin masu karya doka. ¹⁰ Gama duk wanda ya kiyaye dukan doka amma ya yi tuntube a kan abu ɗaya kaɗai, ya zama mai laifin karya dukansu ke nan. ¹¹ Gama shi da ya ce, “Kada ka yi zina,”† shi ne kuma ya ce, “Kada ka yi kisankai.”‡ In kuwa ba ka zina amma kana kisankai, ka zama mai karya doka ke nan.

¹² Ku yi magana ku kuma yi aiki kamar waɗanda za a yi musu shari’a bisa ga doka mai ba da ‘yanci, ¹³ gama za a yi wa duk wanda bai nuna jinkai ba hukunci babu jinkai. Jinkai yakan yi nasara a kan hukunci!

Bangaskiya da ayyuka

¹⁴ Wanda amfani ne, ‘yan’uwana, a ce wani yā ce yana da bangaskiya, amma ba shi da ayyuka? Anya, wannan bangaskiya za tā iya cetonsa kuwa? ¹⁵ A ce wani ɗan’uwa ko ‘yar’uwa ba shi da riguna ko abincin yini, ¹⁶ sai waninku yā ce masa, “Sauka lafiya, Allah ya ba da ci da sha da kuma sutura,” amma bai yi wani abu game da bukatunsa na jiki ba, ina amfani? ¹⁷ Haka ma bangaskiya ita kaɗai, in ba tare da ayyuka ba, matacciya ce.

¹⁸ Amma wani zai ce, “Kai kana da bangaskiya; ni kuma ina da ayyuka.”

Ka nuna mini bangaskiyarka ba tare da ayyuka ba, ni kuma zan nuna maka bangaskiyata ta wurin abin da nake yi. ¹⁹ Ka gaskata cewa Allah ɗaya ne. To, da kyau! Ai, ko aljanu ma sun gaskata wannan, har da rawan jiki.

²⁰ Kai wawa, kana son tabbaci cewa bangaskiya marar ayyuka banza ce? ²¹ Ashe, ba a mai da kakanmu Ibrahim mai adalci saboda abin da ya yi ba ne sa’ad da ya miƙa ɗansa Ishaku a bisa bagade? ²² Ai, ka gani cewa bangaskiyarsa da ayyukansa sun yi aiki tare, bangaskiyarsa kuma ta zama cikakkiya ta wurin abin da ya yi. ²³ Aka kuma cika nassin nan da ya ce, “Ibrahim ya gaskata Allah, aka kuma lissafta wannan adalci ne gare shi,”§ aka kuma ce da shi abokin Allah. ²⁴ Kun ga cewa ashe mutum zai sami kubuta ta wurin abin da ya yi ne ba ta wurin bangaskiya kaɗai ba.

* 2:8 Fir 19.18 † 2:11 Fit 20.14; M Sh 5.18 ‡ 2:11 Fit 20.13; M Sh 5.17

§ 2:23 Far 15.6

²⁵ Ta haka kuma ashe, Rahab karuwan nan ba a d'auke ta mai adalci ce saboda abin da ta yi ba ne sa'ad da ta ba wa 'yan leken asirin nan masauki ta kuma sallame su suka tafi ta wata hanya dabam? ²⁶ Kamar yadda jikin da babu ruhu matacce ne, haka ma bangaskiyar da babu ayyuka matacciya ce.

3

Kamewa harshe

¹ Kada yawancinku su so d'aukan kansu a matsayin malamai, 'yan'uwana, domin kun san cewa mu da muke koyarwa za a yi mana shari'a mafi tsanani. ² Dukanmu mukan yi tuntube a hanyoyi dabam-dabam. In wani bai taba yin kuskure a cikin maganarsa ba, shi cikakke ne, yana kuma iya kame dukan jikinsa.

³ Sa'ad da muka sa linzamai a bakunan dawakai don mu sa su yi mana biyayya, mukan iya bin da dabbar gaba daya. ⁴ Ko kuwa misali, mu dubi jiragen ruwa, mana. Ko da yake suna da girma kwari kuma iska mai karfi ce take tura su, ana tuka su da dan karamin sandan karfe ne zuwa duk inda mai tukin jirgin yake so. ⁵ Haka ma harshe yake, ga shi dan kankanin gabar jiki ne, amma sai manyan fariya. Ku dubi yadda dan karamin kyastu yake kuna wa babban jeji wuta mana. ⁶ Harshe ma wuta ne! A cikin duk gafofinmu, harshe shi ne tushen kowace irin mugunta, mai bata mutum gaba daya, mai zuga zuciyar mutum ta tafasa, shi kuwa jahannama ce take zuga shi.

⁷ Kowace irin dabba, tsuntsu, masu ja da ciki da kuma halittun da suke cikin teku an sarrafa su kuma mutum ne ya sarrafa, ⁸ amma ba mutumin da zai iya ya sarrafa harshe. Mugu ne marar hutu, cike da dafi mai kisa.

⁹ Da harshe mukan yabi Ubangijinmu da kuma Ubanmu, da shi kuma muke la'antar mutane, waɗanda aka halitta a kamannin Allah. ¹⁰ Daga wannan baki guda yabo da la'ana suke fitowa. 'Yan'uwana, wannan bai kamata ya zama haka ba. ¹¹ Ruwa mai kyau da kuma ruwan gishiri zai iya fito daga mabulbula d'aya? ¹² 'Yan'uwana, itacen baure yana iya haifar 'ya'yan zaitun, ko kuma itacen inabi ya haifi 'ya'yan baure? Haka ma, mabulbular ruwan gishiri ba zai iya ba da ruwa mai kyau ba.

Hikima iri biyu

¹³ Wane ne mai hikima da fahimta a cikinku? Bari ya nuna ta ta wurin rayuwarsa mai kyau, ta wurin ayyukan da aka yi cikin tawali'un da suke fitowa daga hikima. ¹⁴ Amma in kuna cike da mugun kishi da kuma sonkai a

cikin zukatanku, kada ku yi takama game da wannan, ko ku danne gaskiya. ¹⁵ Irin wannan “hikima” ba daga sama ta sauko ba, ta duniya ce, ta rashin ruhaniya, ta Iblis kuma. ¹⁶ Gama inda akwai kishi da sonkai, a can za a tarar da hargitsi da kowane irin mugun aiki.

¹⁷ Amma hikimar da ta zo daga sama da fari tana da tsabta gaba ɗaya; sa’an nan mai kaunar salama ce, mai sanin ya kamata, mai biyayya, cike da jinkai da aiki mai kyau, marar nuna bambanci, sahihiya kuma. ¹⁸ Masu salama da suke shuki cikin salama sukan girbe adalci.

4

Mika kanku ga Allah

¹ Me yake jawo faɗace-faɗace da gardandami a tsakaninku? Ashe, ba sha’awace-sha’awacenu da suke yaƙi a zukatanku ba ne? ² Kukan nemi abu ku rasa, sai ku yi kisa da kyashi. In kuka rasa abin da kuke nema sai ku shiga yin gardama da faɗa. Kukan rasa ne, domin ba ku roki Allah ba. ³ Sa’ad da kuka roka, ba kwa samu, don kun roka da mugun nufi, don ku kashe abin da kuka samu a kan sha’awace-sha’awacenu.

⁴ Ku mazinata, ba ku san cewa abokantaka da duniya gāba ce da Allah ba? Duk wanda ya zaɓa yā zama abokin duniya ya zama abokin gāban Allah ke nan. ⁵ Ko kuna tsammani a banza ne Nassi ya ce ruhun da ya sa yā zauna a cikinmu yana kishi sosai? ⁶ Amma yakan ba mu alheri a yalwace. Shi ya sa Nassi ya ce,

“Allah yana gāba da masu girman kai

amma yakan ba da alheri ga masu tawali’u.”*

⁷ Saboda haka, ku mika kanku ga Allah. Ku yi tsayayya da Iblis, zai kuwa guje ku. ⁸ Ku matso kusa da Allah shi kuwa zai matso kusa da ku. Ku wanke hannuwanku, ku masu zunubi, ku kuma tsarkake zukatanku, ku masu zuciya biyu. ⁹ Ku yi baƙin ciki, ku yi makoki ku kuma yi kuka. Ku mai da dariyarku ta zama makoki, farin cikinku kuma yā zama baƙin zuciya. ¹⁰ Ku kaƙantar da kanku a gaban Ubangiji, zai kuwa ɗaukaka ku.

¹¹ ‘Yan’uwa, kada ku bata wa juna suna. Duk wanda ya zargi ɗan’uwansa ko ya ɗora masa laifi, yana gāba da doka ne yana kuma yin mata shari’a ke nan. In kuwa ka ɗora wa shari’a laifi, kai ba mai binta ba ne, mai ɗora mata laifi ne. ¹² Akwai Mai ba da doka da kuma Alkali guda ɗaya tak, shi ne yake da ikon ceto da kuma hallakarwa. Amma kai, wane ne da za ka hukunta makwabcinka?

* 4:6 K Mag 3.34

Yin fahariya game da gobe

¹³ Yanzu fa sai ku saurara, ku da kuke cewa, “Yau ko gobe za mu je wannan ko wancan birni, mu yi shekara a can, mu yi kasuwanci, mu ci riba.” ¹⁴ Alhali kuwa ba ku ma san abin da zai faru gobe ba. Wane iri ne ranku? Ku kamar hazo ne da yake bayyana na ɗan lokaci sa’an nan yā face. ¹⁵ A maimakon haka, ya kamata ku ce, “In Ubangiji ya yarda, muna kuma a raye, za mu yi wannan ko wancan.” ¹⁶ Ga shi, kuna fariya da takama. Duk irin wannan takama mugun abu ne. ¹⁷ Saboda haka, duk wanda ya san abu mai kyan da ya kamata yā yi, bai kuwa yi ba, ya yi zunubi ke nan.

5

Gargadi ga masu arziki masu danniya

¹ Yanzu fa sai ku saurara, ku masu arziki, ku yi kuka da ihu, saboda azabar da take zuwa a kanku. ² Arzikinku ya ruɓa, asu kuma sun cinye tufafinku. ³ Zinariyarku da azurfarku sun yi tsatsa. Tsatsarsu kuwa za tā zama shaida a kanku, ta kuma ci namar jikinku kamar wuta. Kun boye dukiya a kwanakin karshe. ⁴ Ga shi! Zaluncin da kuka yi na hakkin ma’aikatan gonakinku yana ta kara. Kukan masu girbi ya kai kunnuwan Ubangiji Maɗaukaki. ⁵ Kun yi rayuwar jin dadi a duniya kuna ci kuna sha na ganin dama. Kun ciyar da kanku kun yi kiba don ranar yanka. ⁶ Kun hukunta kun kuma kashe mutane marasa laifi, waɗanda ba su yi gāba da ku ba.

Hakuri cikin wahala

⁷ Saboda haka ‘yan’uwa, sai ku yi hakuri har dawowar Ubangiji. Ku dubi yadda manomi yakan jira gona ta ba da amfaninta mai kyau, da kuma yadda yake hakurin jiran ruwan sama na damina da na kaka. ⁸ Haka ku ma, ku yi hakuri, ku tsaya da karfi, gama dawowar Ubangiji ya yi kusa. ⁹ ‘Yan’uwa, kada ku yi gunaguni da juna, don kada a hukunta ku. Alkalin yana tsaye a bakin kofa!

¹⁰ ‘Yan’uwa, ku ɗauki annabawa da suka yi magana a cikin sunan Ubangiji, a matsayin gurbi na hakuri a cikin shan wahala. ¹¹ Kamar yadda kuka sani, mukan ce da waɗanda suka jure, masu albarka ne. Kun ji daurewar Ayuba, kuka kuma ga abin da Ubangiji ya yi a karshe. Ubangiji yana cike da tausayi da jinkai.

¹² ‘Yan’uwana, fiye da kome, kada ku yi rantsuwa ko da sama, ko da kasa ko da wani abu dabam. Bari “I” naku yā zama “I”. “A’a” naku kuma yā zama “A’a”, don kada a hukunta ku.

Addu'ar bangaskiya

¹³ Akwai waninku da yake shan wahala? Ya kamata yā yi addu'a. Akwai wani mai murna? Sai yā rera wakokin yabo. ¹⁴ Akwai waninku da yake ciwo? Ya kamata yā kira dattawan ikkilisiya su yi masa addu'a, su kuma shafa masa mai cikin sunan Ubangiji. ¹⁵ Addu'ar da aka yi cikin bangaskiya, za tā warkar da marar lafiya, Ubangiji zai tashe shi. In ya yi zunubi kuwa za a gafarta masa. ¹⁶ Saboda haka, ku furta wa juna zunubanku, ku yi addu'a saboda juna, domin ku sami warkarwa. Addu'ar mai adalci tana da iko da kuma amfani.

¹⁷ Iliya mutum ne kamar mu. Ya yi addu'a da gaske don kada a yi ruwan sama, ba a kuma yi ruwan sama a kasar ba har shekaru uku da rabi. ¹⁸ Ya sāke yin addu'a, sai sammai suka ba da ruwan sama, kasa kuma ta ba da amfaninta.

¹⁹ 'Yan'uwana, in waninku ya kauce daga gaskiya, wani kuma ya komo da shi, ²⁰ sai yā tuna da wannan. Duk wanda ya komo da mai zunubi daga kaucewarsa, zai cece shi daga mutuwa, yā kuma rufe zunubai masu dɓumbun yawa.

1 Bitrus

¹ Bitrus, manzon Yesu Kiristi,

Zuwa ga zaɓaɓɓu na Allah, baki a duniya, da suke a warwatse ko'ina a Fontus, Galatiya, Kaffadokiya, Asiya da kuma Bitiniya, ² waɗanda aka zaɓa bisa ga rigyasanin Allah Uba, ta wurin aikin tsarkakewar Ruhu, don biyayya ga Yesu Kiristi, su kuma sami yayyafan jininsa.

Alheri da salama su zama naku a yalwace.

Yabo ga Allah domin bege mai rai

³ Yabo ya tabbata ga Allah Uban Ubangijinmu Yesu Kiristi! Cikin jinkansa mai girma ya ba mu sabuwar haihuwa cikin bege mai rai ta wurin tashin Yesu Kiristi daga matattu, ⁴ da kuma cikin gādon da ba zai taɓa lalacewa, ɓacewa ko kodewa ba, ajiyayye a sama dominku, ⁵ ku waɗanda ta wurin bangaskiya ake kiyayewa ta wurin ikon Allah har yā zuwa ceton da yake a shirye da za a bayyana a ƙarshen lokaci. ⁶ A kan wannan kuke cike da farin ciki ƙwarai, ko da yake yanzu na ɗan lokaci kuna fuskantar bakin ciki daga gwaje-gwaje iri-iri. ⁷ Wannan kuwa domin a tabbatar da sahihancin bangaskiyarku ne, wadda ta fi zinariya daraja nesa, ita zinariya kuwa, ko da yake mai ƙarewa ce, akan gwada ta da wuta, domin bangaskiyan nan taku ta jawo muku yabo da girma da ɗaukaka a bayyanar Yesu Kiristi. ⁸ Ko da yake ba ku taɓa ganinsa ba, kuna ƙaunarsa; kuma ko da yake ba kwa ganinsa yanzu, kun gaskata shi, kun kuma cika da farin ciki ƙwarai, wanda ya fi gaban faɗi, ⁹ gama kuna samun sakamakon bangaskiyarku, ceton rayukanku ke nan.

¹⁰ Game da ceton nan, annabawa, waɗanda suka yi maganar alherin da za tā zo gare ku, sun yi bincike mai zurfi, a natse, ¹¹ suna ƙoƙari su san lokaci da kuma yanayin da Ruhun Kiristi da yake cikinsu yana nunawa sa'ad da ya yi faɗi a kan wahalolin Kiristi da kuma ɗaukaka da za tā bi. ¹² Aka bayyana musu cewa ba kansu ne suke bauta wa ba sai ku, sa'ad da suka yi maganar abubuwan da aka faɗa muku ta wurin waɗanda suka yi muku wa'azin bishara, ta wurin Ruhu Mai Tsarki wanda aka aika daga sama. Ko mala'iku ma suna marmari su ga waɗannan abubuwa.

Ku zama masu tsarki

¹³ Saboda haka, ku shirya kanku don aiki; ku zama masu kamunkai; ku kafa begenku duka a kan alherin da za a ba ku sa'ad da aka bayyana Yesu Kiristi. ¹⁴ Kamar 'ya'ya masu biyayya, kada ku bi mugayen sha'awace-sha'awacen da dā kuke da su sa'ad da kuke rayuwa a cikin jahilci. ¹⁵ Amma kamar yadda wanda ya kira ku yake mai tsarki, haka ku ma sai ku kasance masu tsarki cikin dukan abubuwan da kuke yi; ¹⁶ gama a rubuce yake cewa, "Ku zama masu tsarki, domin ni mai tsarki ne."*

¹⁷ Tun da yake kuna kira ga Uba wanda yake yin wa kowane mutum shari'a bisa ga ayyukansa ba bambanci, sai ku yi rayuwarku a nan kamar baki cikin tsoro mai bangirma. ¹⁸ Gama kun san cewa ba da abubuwa masu lalacewa kamar azurfa ko zinariya ce aka fanshe ku daga rayuwar banza da kuka karɓa daga kakanni-kakanninku ba, ¹⁹ sai dai an fanshe ku da jini mai daraja na Kiristi, ɗan rago marar aibi ko lahani. ²⁰ An zabe shi kafin halittar duniya, amma an bayyana shi a zamanin karshe saboda ku. ²¹ Ta gare shi ne kuka gaskata da Allah, wanda ya tā da shi daga matattu, aka kuma ɗaukaka shi, ta haka bari bangaskiyarku da begenku su kasance ga Allah.

²² Yanzu da kuka tsarkake kanku ta wurin yin biyayya ga gaskiyan nan, don ku kasance da kauna mai gaskiya wa 'yan'uwanku, sai ku kaunaci juna kwari, daga zuciya. ²³ Gama an sāke haihuwarku, ba da iri da yake lalacewa ba, sai dai marar lalacewa, ta wurin rayayyiya da kuma madawwamiyar maganar Allah. ²⁴ Gama, "Dukan mutane kamar ciyawa suke, darajarsu kuma kamar furannin jeji ne; ciyawa takan yankwane furannin kuma su kakkabe, ²⁵ amma maganar Ubangiji tana nan har abada."† Wannan kuwa ita ce kalmar da aka yi muku wa'azi.

2

¹ Saboda haka, ku rabu da kowace keta da dukan ruɗu, munafunci, kishi, da kuma kowace irin bata suna. ² Kamar sababbin jarirai, ku yi marmarin madara zalla ta ruhaniya, domin ta wurinta za ku yi girma cikin cetonku, ³ yanzu da kuka dandana alherin Ubangiji.

Dutse mai rai da kuma zabaɓɓun mutane

⁴ Da kuka zo gare shi, rayayyen Dutse, da mutane suka ki amma Allah ya zaba, kuma mai daraja a gare shi ⁵ ku ma, a matsayinku na duwatsu masu rai, ana gina ku ga zama gidan ruhaniya don ku zama tsattsarkar kungiyar firistoci,

* 1:16 Fir 11.44,45; Fir 19.2; Fir 20.7 † 1:25 Ish 40.6-8

kuna miƙa haɗayun ruhaniya, abin karɓa ga Allah ta wurin Yesu Kiristi. ⁶ Gama a cikin Nassi an ce,
 “Ga shi, na kafa dutse a Sihiyona,
 zaɓaɓɓen dutse na kusurwar gini mai daraja,
 wanda kuma ya dogara gare shi
 ba zai taɓa kunyata ba.”*

⁷ A gare ku da kuka gaskata, wannan dutse mai daraja ne. Amma ga waɗanda ba su gaskata ba,
 “Dutsen da magina suka ƙi
 ya zama dutsen kusurwar gini,†

⁸ kuma,
 “Dutse ne da yake sa mutane tuntube
 kuma fā ne da yake sa su fāɗi.”‡
 Sun yi tuntube domin sun ƙi su yi biyayya da saƙon, wanda kuma yake abin da aka ƙaddara musu.

⁹ Amma ku zaɓaɓɓu ne, ƙungiyar firistocin babban Sarki, al’umma mai tsarki, jama’a mallakar Allah, domin ku shaida yabon shi wanda ya kira ku daga cikin duhu zuwa haskensu mai banmamaki. ¹⁰ Dā ku ba mutane ba ne, amma yanzu ku mutanen Allah ne; Dā ba ku karɓi jinkai ba, amma yanzu kun karɓi jinkai.

¹¹ Abokaina ƙaunataƙu, ina roƙonku, a matsayin bare da kuma baƙi a duniya, ku rabu da sha’awace-sha’awacen zunubin da suke yaƙi da ranku. ¹² Ku yi irin rayuwa mai kyau a cikin masu bautar gumaka, yadda ko da sun zarge ku da yin laifi, za su iya ganin ayyukanku nagari, su ɗaukaka Allah a ranar da zai ziyarce mu.

Biyayya ga masu mulki da iyayengiji

¹³ Saboda Ubangiji, ku yi biyayya ga kowace hukumar da aka kafa cikin mutane, ko ga sarki, a matsayi wanda ya fi iko, ¹⁴ ko ga gwamnoni, waɗanda ya aika domin su hukunta masu laifi su kuma yabi masu aikata abin da yake daidai. ¹⁵ Gama nufin Allah ne cewa ta wurin yin nagarta za ku toshe jahilcin marasa azanci. ¹⁶ Ku yi rayuwa kamar mutanen da aka ’yantar, sai dai kada ku yi amfani da ’yancinku a matsayin hujjar aikata mugunta; ku yi rayuwa kamar bayin Allah. ¹⁷ Ku nuna ladabin da ya dace ga kowa. Ku ƙaunaci ’yan’uwantakar masu bi, ku ji tsoron Allah, ku girmama sarki.

¹⁸ Bayi, ku yi biyayya ga iyayengijinku da matuƙar ladabi, ba kawai ga waɗanda suke da kirki da masu saukinkai ba, amma har ga masu zafin rai ma. ¹⁹ Gama abin yabo ne in mutum ya yi haƙuri cikin zafin wahalar rashin adalci

* 2:6 Ish 28.16 † 2:7 Zab 118.22 ‡ 2:8 Ish 8.14

saboda yana sane da Allah. ²⁰ Amma ina abin takama in kuka sha duka saboda kun yi laifi kuka kuma jimre? Sai dai in kuka sha wahala saboda yin nagari kuka kuma jimre, abin yabo ne a gaban Allah. ²¹ Ga wannan ne aka kira ku, domin Kiristi ya sha wahala dominku, ya bar muku gurbin da ya kamata ku bi.

²² “Bai taƙa yin laifi ba sam,

ba a kuma sami karya a bakinsa ba.”§

²³ Sa’ad da suka zazzage shi, bai rama ba; sa’ad da ya sha wahala, bai yi barazana ba. A maimakon haka, ya miƙa kansa ga wanda yake shari’ar adalci. ²⁴ Shi kansa ya ɗauki zunubanmu a jikinsa a kan itace, domin mu mutu ga zunubai mu kuma rayu ga adalci; ta wurin raunukansa ne kuka sami warkarwa. ²⁵ Gama dā kuna kama da tumakin da suka ɓace, amma yanzu kun dawo ga Makiyayi da kuma Mai lura da rayukanku.

3

Matan aure da mazan Aure

¹ Haka ma, ku matan aure, ku yi biyayya ga mazanku, domin in waɗansunsu ba su gaskata maganar ba, wataƙila a shawo kansu ba tare da magana ba ² sa’ad da suka ga rayuwarku mai tsabta da kuma na ladabi. ³ Kyanku bai kamata yā zama na adon jiki ba, kamar kitso da sa kayan ado na zinariya da kuma sa kaya masu tsada. ⁴ Maimakon haka, kyanku ya kamata yā zama ainihi na halinku na ciki, kyan da ba ya koɗewa na tawali’u da kuma na natsatsen ruhu, wanda yake mai daraja a gaban Allah. ⁵ Gama haka matan masu tsarki na dā waɗanda suka sa begensu ga Allah suka yi wa kansu ado. Sun yi wa mazansu biyayya, ⁶ kamar Saratu, wadda ta yi biyayya ga Ibrahim, har ta kira shi maigidanta. Ku ‘ya’yanta ne mata in kun aikata abin da yake daidai, ba ku kuma ba tsoro dama ba.

⁷ Mazan aure, ku ma, ku yi zaman sanin ya kamata yayinda kuke zama da matanku, ku girmama su a matsayin abokan zama marasa ƙarfi da kuma a matsayin magādan kyautar rai na alheri tare da ku, don kada wani abu yā hana addu’o’inku.

Shan wahala saboda yin ayyuka alheri

⁸ A ƙarshe, dukanku ku zauna lafiya da juna; ku zama masu juyayi, kuna ƙaunar juna kamar ‘yan’uwa, ku zama masu tausayi da kuma tawali’u. ⁹ Kada ku rama mugunta da mugunta ko zagi da zagi, sai dai ku sa albarka, gama ga wannan ne aka kira ku, ku kuma gāji albarka. ¹⁰ Gama,

“Duk wanda yake so yā ji dadin rayuwa,
yā kuma ga kwanaki masu kyau
dole yā kame harshensa daga mugunta
lefunansa kuma daga maganar yaudara.

¹¹ Dole yā juye daga mugunta, ya aikata nagarta;
dole yā nemi salama yā kuma bi ta.

¹² Gama idanun Ubangiji suna a kan masu adalci
kunnuwansa kuma suna jin addu'arsu,

amma fuskar Ubangiji tana gāba da masu mugunta.”*

¹³ Wa zai yi muku lahani in kun himmantu ga yin nagarta?
¹⁴ Amma ko da za ku sha wahala saboda abin da yake daidai,
ku masu albarka ne. “Kada ku ji tsoron abin da suke tsoro;
kada kuma ku firgita.”† ¹⁵ Sai dai a cikin zukatanku ku
kebe Kiristi a matsayin Ubangiji. A kullum, ku kasance a
shirye ku ba da amsa ga duk wanda yake neman ku ba
da dalilin wannan begen da kuke da shi. Amma ku yi
wannan cikin tawali'u da ladabi, ¹⁶ tare da lamiri mai kyau,
saboda waƙanda suke maganganun banza a kan kyawawan
ayyukanku cikin Kiristi su ji kunya da irin bata suna da suke
yi. ¹⁷ Ya fi kyau, in nufin Allah ne, a sha wahala don yin
nagarta fiye da yin mugunta. ¹⁸ Gama Kiristi ya mutu domin
zunubi sau ɗaya tak, mai adalci saboda marasa adalci, don
yā kawo ku ga Allah. An kashe shi a cikin jiki, amma an
rayar da shi a Ruhu, ¹⁹ ta wurin wanda kuma ya tafi ya yi
wa ruhohin da suke a kurkuku wa'azi ²⁰ waƙanda dā ba su
yi biyayya ba sa'ad da Allah ya jira da hakuri a kwanaki
Nuhu yayinda ake sassaka jirgi. A cikinsa mutane kima ne
kawai, su takwas, aka kubutar ta ruwa, ²¹ ruwan nan kuwa
kwatancin baftisma ne da yanzu ya cece ku ku ma, ba kawar
da dauda daga jiki ba, sai dai yin alkawari na lamiri mai
kyau ga Allah. Ya cece ku ta wurin tashin Yesu Kiristi daga
matattu, ²² wanda ya tafi sama, yana kuma a hannun dama
na Allah, mala'iku, mulkoki da kuma masu iko suna masa
biyayya.

4

Rayuwa saboda Allah

¹ Saboda haka, da yake Kiristi ya sha wahala a jikinsa,
sai ku ma ku yi wa kanku ɗamara da irin wannan hali,
gama wanda ya sha wahala a jikinsa ya gama da zunubi ke
nan. ² Ta haka, ba ya sauran rayuwarsa a kan mugayen
sha'awace-sha'awacen jiki, sai dai nufin Allah. ³ Gama
kun bata lokaci sosai a dā kuna yin abubuwan da masu
bauta gumaka suka zaɓa su yi, kuna rayuwa cikin lalata,

* 3:12 Zab 34.12-16 † 3:14 Ish 8.12

sha'awace-sha'awace, buguwa, shashanci, shaye-shaye da kuma bautar gumaka masu bankyama. ⁴ Sun yi mamaki da ba kwa hada kai da su a yanzu, da ba kwa kutsa kai tare da su cikin irin rayuwar banzan nan, har suna zaginku. ⁵ Amma dole su ba da lissafi gare shi wanda yake a shirye yã shari'anta masu rai da matattu. ⁶ Dalilin ke nan da ya sa aka yi wa'azin bishara har ga waƙanda yanzu suke mutattu, don ko da yake an hukunta su a matsayin mutane a batun jiki, amma su rayu ga Allah a batun ruhu.

⁷ Karshen abubuwa duka ya yi kusa. Saboda haka ku kasance masu tunani mai kyau da masu kamunkai don ku iya yin addu'a. ⁸ Fiye da kome, ku kaunaci juna sosai, domin kauna tana rufe zunubai masu dɓumbun yawa. ⁹ Ku rika karɓar juna ba da gunaguni ba. ¹⁰ Kowa yã yi amfani da kowace baiwar da ya samu don kyautata wa waƙansu, cikin aminci yana aikata alherin Allah a hanyoyi dabam-dabam. ¹¹ In wani ya yi magana, ya kamata yã yi ta a matsayin wanda yake magana ainihin kalmomin Allah. In wani yana yin hidima, ya kamata yã yi ta da ƙarfin da Allah ya tanadar, domin a cikin kome a yabi Allah ta wurin Yesu Kiristi. A gare shi ɗaukaka da iko sun tabbata har abada abadin. Amin.

Shan wahala don zaman Kirista

¹² Abokaina kaunatattu, kada ku yi mamakin gwaji mai tsananin da kuke sha, sai ka ce wani baƙon abu ne yake faruwa da ku. ¹³ Sai dai ku yi murna cewa kuna tarayya cikin shan wahalolin Kiristi, domin ku kai ga farin ciki mai yawa sa'ad da aka bayyana ɗaukakarsa. ¹⁴ In an zage ku saboda sunan Kiristi, ku masu albarka ne, gama Ruhun ɗaukaka da kuma na Allah yana bisanku. ¹⁵ In kuna shan wahala, kada yã zama don ku masu kisankai ne ko ɓarayi ko masu wani irin laifi ko kuma masu shisshigi. ¹⁶ Amma fa, in kuka sha wahala a matsayin ku Kirista ne, kada ku ji kunya, sai dai ku yabi Allah cewa kuna amsa wannan suna. ¹⁷ Gama lokaci ya yi da za a fara yi wa iyalin Allah shari'a; in kuwa ya fara da mu, to, me zai faru da waƙanda ba sa biyayya da bisharar Allah? ¹⁸ Kuma, "In da kyar masu adalci su kubuta,

me zai faru da marasa tsoron Allah da kuma masu zunubi?"*

¹⁹ Saboda haka, waƙanda suke shan wahala bisa ga nufin Allah ya kamata su danka kansu ga Mahaliccinsu mai aminci, su kuma ci gaba da aikata abin da yake daidai.

* 4:18 K Mag 11.31

5

Zuwa ga dattawa da kuma samari

¹ Zuwa ga dattawan da suke cikinku, ina roko a matsayin ɗan'uwanku dattijo, mashaidin shan wahalar Kiristi wanda kuma shi ma zai sami rabo cikin ɗaukakar da za a bayyana.

² Ku zama makiyayan garken Allah da yake a farkashin kulawarku, kuna hidima kamar masu kula, ba kan dole ba, sai dai da yardar rai, yadda Allah yake so ku zama; ban da kwaɗfayin kuɗi, sai dai marmarin yin hidima; ³ ban da nuna iko a kan waɗanda aka ɗanka muku amana, sai dai ku zama gurbi ga garken. ⁴ Sa'ad da kuwa Babban Makiyayin ya bayyana, za ku karɓi rawanin ɗaukaka marar koɗewa.

⁵ Samari, ku ma, ku yi biyayya ga waɗanda suka girme ku. Dukanku, ku yafa sauƙinkai ga juna, domin, "Allah yana gāba da mai girman kai,

amma yakan yi alheri ga mai sauƙinkai."*

⁶ Saboda haka, ku kaskantar da kanku a farkashin hannun Allah mai karfi, don yā ɗaukaka ku a lokacin da ya ga dama.

⁷ Ku ɗanka masa dukan damuwarku, domin shi ne yake lura da ku.

⁸ Ku zama masu kamunkai, ku kuma zauna a faɗake. Abokin gābanku, Iblis yana kewayewa kamar zaki mai ruri, yana neman wanda zai cinye. ⁹ Ku yi tsayayya da shi, kuna tsayawa daram cikin bangaskiya, domin kun san cewa 'yan'uwanku ko'ina a duniya suna shan irin wahalolin nan.

¹⁰ Allah mai dukan alheri, wanda ya kira ku ga madawwamiyar ɗaukaka cikin Kiristi, bayan kun sha wahala na ɗan lokaci, shi da kansa zai raya ku, yā kuma sa ku yi karfi, ku kahu, ku kuma tsaya daram. ¹¹ Gare shi bari iko yā tabbata har abada abadin. Amin.

Gaisuwar karshe

¹² Da taimakon Sila, wanda na ɗauka a matsayin ɗan'uwa mai aminci, na rubuta muku a takaice, ina karfafa ku ina kuma shaida muku cewa wannan shi ne alherin Allah na gaske. Ku tsaya daram a cikinsa.

¹³ Ita wadda take a Babilon, zabaɓɓiya tare da ku, tana gaishe ku, haka ma ɗana Markus.

¹⁴ Ku gai da juna da sumbar kauna.

Salama gare ku duka da kuke cikin Kiristi.

* 5:5 K Mag 3.34

2 Bitrus

¹ Siman Bitrus, bawa da kuma manzon Yesu Kiristi,

Zuwa ga waƙanda ta wurin adalcin Allahnmu da Mai Cetonmu Yesu Kiristi sun sami bangaskiya mai daraja irin tamu.

² Alheri da salama su zama naku a yalwace ta wurin sanin Allah da Yesu Ubangijinmu.

Mai da kira da kuma zaɓen da aka wa mutum yā zama tabbatacce

³ Ikonsa na Allahntaka ya ba mu kome da muke bukata don rayuwa da kuma tsoron Allah ta wurin sanin wanda ya kira mu ta wurin ɗaukakarta da nagartarsa. ⁴ Ta wurin waƙannan ya ba mu alkawaransa masu girma da kuma masu daraja, domin ta wurinsu ku iya yin tarayya cikin Allahntakarsa, ku kuma kuɓuta daga lalatar da take cikin duniya wadda mugayen sha'awace-sha'awace suke jawowa.

⁵ Saboda haka, ku yi iyakar koƙari ku kara wa bangaskiyarku nagarta; ga nagarta kuwa, ku kara mata sani; ⁶ ga sani kuma ku kara masa kamunkai; ga kamunkai kuma ku kara da daurewa; ga daurewa kuwa ku kara da tsoron Allah; ⁷ ga tsoron Allah kuma ku kara da nuna alheri ga 'yan'uwa; ga nuna alheri ga 'yan'uwa kuma ku kara da ƙauna. ⁸ Domin in kuna ƙaruwa a waƙannan halaye, za su ƙare ku daga rashin tasiri da rayuwa na rashin amfani cikin saninku na Ubangijinmu Yesu Kiristi. ⁹ Amma in wani ba shi da su, ba shi da hangen nesa ke nan kuma makahone, ya kuma manta cewa an tsarkake shi daga zunubansa na ɗa.

¹⁰ Saboda haka 'yan'uwana, ku kara aniya wajen tabbatar da kiranku da zaɓenku da aka yi. Gama in kuka yi waƙannan abubuwa, ba za ku taɓa faɗuwa ba, ¹¹ za ku sami kyakkyawar marabta cikin madawwamin mulkin Ubangijinmu da Mai Cetonmu Yesu Kiristi.

Annabcin nassi

¹² Saboda haka kullum zan tuna muku da waƙannan, ko da yake kun sansu kun kuma kahu ƙwarai cikin gaskiyar da kuke da ita yanzu. ¹³ A ganina ya dace in tunashe ku muddin ina raye cikin tentin wannan jiki, ¹⁴ domin na sani na kusa in ajiye shi a gefe, yadda Ubangijinmu Yesu Kiristi

ya nuna mini a sarari. ¹⁵ Zan kuwa yi iyakacin kofari in ga cewa bayan rabuwata kullum za ku iya tuna da wadannan abubuwa.

¹⁶ Ba mu bi tatsuniyoyin da aka kaga da wayo sa'ad da muka gaya muku game da ikon Ubangijinmu Yesu Kiristi da zuwansa ba, sai dai mu shaidu ne na daukakarsa mai girma da muka gani da ido. ¹⁷ Gama ya sami girma da daukaka daga Allah Uba sa'ad da murya ta zo masa daga Mafificiyar Daukaka cewa, "Wannan Dana ne, wanda nake kauna; da shi nake jin dadi kwarai."* ¹⁸ Mu kanmu mun ji wannan muryar da ta zo daga sama sa'ad da muke tare da shi a kan dutse mai tsarki.

¹⁹ Muna kuwa da maganar annabawa da aka kara tabbatar mana, zai fi kyau in kuka lura da ita, kamar hasken da yake haskakawa a wuri mai duhu, har ya zuwa wayewar gari da kuma haskakawar tauraron asubahi a zukatanku. ²⁰ Gaba da kome dai, dole ku gane cewa babu annabcin Nassin da ya fito daga fassarar annabi da kansa. ²¹ Gama annabci bai taɓa samo tushensa daga nufin mutum ba, sai dai mutane sun yi magana daga Allah yayinda Ruhu Mai Tsarki ya bishe su.

2

Malaman karya da kuma hallakarsu

¹ Amma a da akwai annabawan karya a cikin mutane, kamar yadda za a sami malaman karya a cikinku. A boye za su shigar da karkataccen koyarwa mai hallaka, har ma su yi musun Ubangiji mai iko duka wanda ya saye su suna kawo wa kansu hallaka farat daya. ² Da yawa za su bi hanyoyinsu na rashin kunya su kuma sa a rena hanyar gaskiya. ³ Cikin kwadafayinsu wadannan malaman karya za su cuce ku da tatsuniyoyin da suka kaga. Hukuncinsu yana a rataye a kansu tun da dafewa, hallakarsu kuma ba ta barci.

⁴ Gama in har Allah bai kyale mala'iku sa'ad da suka yi zunubi ba, amma ya tura su cikin lahira, domin a tsare su don hukunci; ⁵ in har bai kyale duniya ta da ba sa'ad da ya kawo ambaliya a kan mutanenta marasa tsoron Allah, amma ya kiyaye Nuhu, mai wa'azin adalci, da kuma wadansu bakwai; ⁶ in har ya hukunta biranen Sodom da Gomorra ta wurin kone su suka zama toka, ya kuma maishe su misali na abin da zai faru da marasa tsoron Allah; ⁷ in kuwa har ya ceci Lot, mai adalci, wanda ya damu ainun da kazamar rayuwar mutane marasa bin doka; ⁸ (adon kuwa abin da adalin nan ya yi, ya kuma gani,

* 1:17 Mat 17.5; Mar 9.7; Luk 9.35

sa'ad da yake a cikinsu, sai kowace rana yakan ji ciwon aikinsu na kangara a zuciyarsa mai adalci)⁹ in haka ne, to, Ubangiji ya san yadda zai ceci mutane masu tsoron Allah daga gwaje-gwaje, yā kuma tsare marasa adalci don ranar hukunci, har yā zuwa ranar shari'a.¹⁰ Wannan gaskiya ce musamman ga waƙanda suke bin sha'awace-sha'awacen lalaci na mutuntaka, suna kuma rena masu mulki.

Da ƙarfin hali da kuma girman kai, waƙannan mutane ba sa tsoro kawo zargin bata sunan talikan sama;¹¹ duk da haka ko mala'iku ma da suka fi su ƙarfi suka kuma fi su iko, ba sa kawo irin wannan zargi na bata suna game da waƙannan talikai a gaban Ubangiji.¹² Amma waƙannan mutane suna yin saƙo a kan abubuwan da ba su fahimta ba. Suna kama da dabbobi marasa hankali, halittun da suke bin abin da jikinsu ya faɗa musu kawai, waƙanda aka haifa don a kama a hallaka, kuma kamar dabbobi su ma za su hallaka.

¹³ Za a yi musu sakamako da muguntar da suka yi. A ra'ayinsu jin daɗi shi ne a yi annashuwa da rana tsaka. Su ƙazamai ne marasa kunya, suna cike da jin daɗin sha'awace-sha'awacensu yayinda suke cin biki tare da ku.¹⁴ Idanunsu sun cike da zina, ba sa koshi da yin zunubi; suna jarrabtar waƙanda ba tsayayyu ba; gwanaye ne a kan kwaɗayi, la'anannun iri!¹⁵ Sun bar miƙaƙkiyar hanya suka baude suna bin hanyar Bala'am ɗan Beyor, wanda ya yi ƙaunar hakkin mugunta.¹⁶ Amma an tsawata masa saboda laifinsa ta wurin jaki, dabbar da ba ta magana, wadda ta yi magana da muryar mutum ta kuma kwaɓi haukan annabin.

¹⁷ Waƙannan mutane mabulbulai ne babu ruwa da kuma hazon da guguwar iska take kora. An shirya matsanancin duhu dominsu.¹⁸ Gama suna surutai banza na girman kai, ta wurin son bin fasikanci na mutuntaka, sukan jan hankulan mutanen da suke kubucewa daga waƙancan masu zama cikin kuskure.¹⁹ Suna yin musu alkawarin 'yanci, yayinda su kansu bayi ne ga aikin lalata gama mutum bawa ne ga duk abin da ya mallake shi.²⁰ In har sun kubuta daga lalacin duniya ta wurin sanin Ubangijinmu da kuma Mai Cetonmu Yesu Kiristi sai suka sāke koma a cikin lalacin, har ya rinjaye su, za su fi muni a ƙarshe fiye da farko.²¹ Zai fi musu kyau da ba su taba sanin hanyar adalci ba, fiye da a ce sun sani sa'an nan su juya bayansu ga umarni mai tsarkin nan da aka ba su.²² A kansu karin maganan nan gaskiya ce, "Kare ya koma kan amansa,"* da kuma, "Alade da aka yi wa wanka, ya koma birgimarsa cikin laka."

* 2:22 K Mag 26.11

3

Ranar Ubangiji

¹ Abokaina kaunatattu, wannan ita ce wasikata ta biyu gare ku. Na rubuta su biyun su zama abin tuni don su faɗakar da ku ga tunani mai kyau. ² Ina so ku tuna da kalmomin da annabawa masu tsarki na dā suka faɗa da kuma umarnin da Ubangijinmu da Mai Cetonmu ya bayar ta wurin manzanninku.

³ Da farko dai, dole ku fahimci wannan cewa a kwanakin karshe masu ba'a za su zo suna ba'a, suna bin mugayen sha'awace-sha'awacensu. ⁴ Za su ce, "Ina wannan 'da-wowar' da ya yi alkawari ne? Tun mutuwar kakanninmu, kome yana tafiya kamar yadda yake tun farkon halitta."

⁵ Amma da gangan suke manta cewa tun dā can ta wurin maganar Allah sammai suka kasance aka kuma yi kasa daga ruwa ta wurin ruwa kuma. ⁶ Ta wurin waɗannan ruwan ne aka nutsar, aka kuma hallakar da duniya ta wancan lokaci. ⁷ Ta wurin wannan magana ce aka ajiye sammai da kasa na yanzu domin wuta, an ajiye su kuma don ranar hukunci da hallaka ta mutane marasa tsoron Allah.

⁸ Amma kada ku manta da wannan abu guda ɗaya, abokaina kaunatattu. Ga Ubangiji kwana ɗaya kamar shekaru dubu ne, shekaru dubu kuma kamar kwana ɗaya ne. ⁹ Ubangiji ba mai jinkiri ba ne wajen cika alkawarinsa, yadda waɗansunku suka fahimci jinkiri. Yana hakuri da ku, ba ya so wani yā hallaka, sai dai kowa yā kai ga tuba.

¹⁰ Amma ranar Ubangiji za tā zo kamar farawo. Sammai za su face da ruri, abubuwan da suke cikinsu za su kone, kasa kuma da dukan abin da yake cikinta za su tonu.

¹¹ Da yake za a hallaka dukan abubuwa ta haka, waɗanne irin mutane ne ya kamata ku zama? Ya kamata ku yi rayuwar tsarki da ta tsoron Allah, ¹² yayinda kuke zuba ido ga zuwan ranar Allah kuna gaggauta zuwanta. Wannan rana za tā kawo wa sammai hallaka ta funan wuta, abubuwa kuma za su narke don zafi. ¹³ Amma bisa ga alkawarinsa muna zuba ido ga sabuwar sama da kuma sabuwar kasa, inda adalci zai yi zama.

¹⁴ Saboda haka, abokaina kaunatattu, da yake kuna zuba ido ga wannan, sai ku yi matuƙar koƙari don a same ku ba tabo, sai dai zaman salama da shi. ¹⁵ Ku yi zaman sanin cewa hakurin Ubangijinmu yana nufin ceto ne, kamar yadda kaunataccen ɗan'uanmu Bulus ma ya rubuta muku da hikimar da Allah ya ba shi. ¹⁶ Haka yake rubutu cikin dukan wasikunsa, yana magana a cikinsu a kan waɗannan al'amura. Wasikunsa sun funshi waɗansu

abubuwa masu wuyar fahimta, waƙanda jahilai da kuma waƙanda ba tsayayyu ba ne suke murƙe ma'anarsu, kamar yadda suke yi da sauran Nassosi, ta haka suke jawo wa kansu hallaka.

¹⁷ Saboda haka, abokaina kaunatattu, da yake kun riga kun san wannan, sai ku zauna a faɗaƙe don kada a ɗauke hankalinku ta wurin kuskuren marasa biɗ dokan nan har ku fāɗi daga matsayinku. ¹⁸ Sai dai ku yi girma cikin alheri da sanin Ubangijinmu da Mai Cetonmu Yesu Kiristi.

A gare shi ɗaukaka ta tabbata yanzu da har abada! Amin.

1 Yohanna

Kalman da ya zama mutum

¹ Wannan da ya kasance tun farko, wanda muka ji, wanda muka gani da idanunmu, wanda muka duba, hannuwanmu kuma suka taɓa, wannan ne muke shela game da Kalman rai. ² Wannan Rai ya bayyana, muka kuwa gan shi, muka kuma shaida shi, muna kuwa yin muku shelar wannan rai madawwami, wanda dā yake tare da Uba, ya kuma bayyana a gare mu. ³ Muna yin muku shelar abin da muka gani, muka kuma ji ne, domin ku ma ku yi zumunci tare da mu. Zumuncinmu kuwa yana tare da Uba da kuma 'Dansa, Yesu Kiristi. ⁴ Muna rubuta wannan domin farin cikinmu yā zama cikakke.

Tafiya cikin haske

⁵ Wannan shi ne sakon da muka ji daga wurinsa, muna kuma sanar da ku cewa Allah haske ne; a cikinsa kuwa babu duhu ko kaɗan. ⁶ In muka ce muna zumunci da shi amma muna tafiya cikin duhu, karya muke yi, kuma ba ma rayuwa bisa ga gaskiya. ⁷ Amma in muna tafiya cikin haske, yadda yake cikin haske, muna da zumunci da juna ke nan, kuma jinin Yesu, 'Dansa, yana tsarkake mu daga dukan* zunubi.

⁸ In muka ce ba mu da zunubi, muna rufin kanmu ne, gaskiya kuwa ba ta cikinmu. ⁹ In muka furta zunubanmu, shi mai aminci ne, mai adalci kuma, zai gafarta mana zunubanmu, yā kuma tsarkake mu daga dukan rashin adalci. ¹⁰ In muka ce ba mu yi zunubi ba, mun mai da shi makaryaci ke nan, maganarsa kuwa ba ta da wuri a cikinmu.

2

¹ 'Ya'yana kaunatattu, ina rubuta muku wannan ne don kada ku yi zunubi. Amma in wani ya yi zunubi, muna da wani wanda yake magana da Uba don taimakonmu, wato, Yesu Kiristi, Mai Adalci. ² Shi ne hadayar kafara saboda zunubanmu, kuma ba don namu kaɗai ba amma har ma da zunuban duniya duka.

³ Ta haka za mu tabbata cewa mun san shi in muna yin biyayya da umarnansa. ⁴ Mutumin da ya ce, "Na san shi," amma ba ya yin abin da ya umarta, makaryaci ne, gaskiya kuwa ba ta cikinsa. ⁵ Amma in wani ya yi biyayya da maganarsa, kaunar Allah ta zama cikakkiya ke nan a

* 1:7 Ko kuwa kowane

cikinsa. Ta haka muka san cewa muna cikinsa. ⁶ Duk wanda ya ce yana rayuwa a cikinsa dole yā yi tafiya kamar yadda Yesu ya yi.

⁷ Abokaina kaunatattu, ba sabon umarni nake rubuta muku ba, a'a, daɗaɗɗen umarnin nan ne, wanda kuke da shi tun farko. Wannan tsohon umarni shi ne sakon da kuka riga kuka ji. ⁸ Duk da haka ina rubuta muku sabon umarni; ana ganin gaskiyar umarnin a cikinsa da kuma cikinku, gama duhu yana shudewa, haske na gaskiya kuwa yana haskakawa.

⁹ Duk wanda ya ce yana cikin haske yana kuma kin ɗan'uwansa, ashe a duhu yake har yanzu. ¹⁰ Duk wanda yake kaunar ɗan'uwansa, a cikin hasken yake rayuwa ke nan, kuma babu wani abin da yake cikinsa da zai sa yā yi tuntuɓe. ¹¹ Amma duk wanda yake kin ɗan'uwansa, cikin duhu yake, yana kuma tafiya cikin duhu ke nan; bai ma san inda za shi ba, domin duhun ya makanta shi.

¹² Ina rubuta muku, 'ya'yana kaunatattu,
domin an gafarta muku zunubanku saboda sunansa.

¹³ Ina rubuta muku, ubanni,
domin kun san shi wanda yake tun farko.

Ina rubuta muku, samari,
domin kun ci nasara a kan mugun nan.

¹⁴ Ina rubuta muku, 'ya'yana kaunatattu,
domin kun san Uba.

Ina rubuta muku, ubanni,
domin kun san shi wanda yake tun farko.

Ina rubuta muku, samari,
domin kuna da karfi,
maganar Allah kuwa tana zaune a cikinku,
kun kuma ci nasara a kan mugun nan.

Kada ku kaunaci duniya

¹⁵ Kada ku kaunaci duniya, ko wani abin da yake cikinta. In wani yana kaunar duniya, kaunar Uba ba ta cikinsa. ¹⁶ Gama duk abin da yake na duniya, kamar sha'awace-sha'awacen mutuntaka, sha'awar idanunsa, da kuma takama da abin da yake da shi, yake kuma yi, ba daga wurin Uba suke fitowa ba sai dai daga duniya. ¹⁷ Duniya da sha'awace-sha'awacenta suna shudewa, amma mutumin da yake aikata nufin Allah, zai rayu har abada.

Gargadi a kan magabcin Kiristi

¹⁸ 'Ya'yana kaunatattu, waɗannan su ne kwanakin karshe; kuma kamar yadda kuka ji cewa magabcin Kiristi yana zuwa, ko yanzu ma abokan gāban Kiristi da yawa sun zo. Ta haka muka san cewa kwanakin karshe sun

iso. ¹⁹ Wafannan masu gāba da Kiristi suna cikinmu a dā, amma sun bar mu, don tun dā ma su ba namu ba ne. Ai, da su namu ne, da har yanzu suna tare da mu. Amma sun bar mu, wannan ya nuna a fili cewa su ba namu ba ne.

²⁰ Amma ku kam, kuna da shafewa daga wurin Mai Tsarkin nan, kuma dukanku kun san gaskiya. ²¹ Ina rubuta muku ba domin ba ku san gaskiya ba ne, a'a, sai dai domin kun santa, kun kuma san cewa babu yadda karya za tā fito daga gaskiya. ²² Wane ne maƙaryaci? Ai, shi ne mutumin da yake mūsun cewa Yesu shi ne Kiristi. Irin wannan mutum shi ne magabcin Kiristi, ya yi mūsun Uban da kuma Dan. ²³ Ba wanda yake mūsun Dan, sa'an nan yā ce yana da Uban; duk wanda ya yarda da Dan, yana da Uban a cikinsa ke nan.

²⁴ Ku lura fa cewa abin da kuka ji daga farko, bari yā ci gaba da kasance a cikinku. In kuwa ya ci gaba da zama a cikinku, za ku kasance a cikin Dan, da kuma a cikin Uban.

²⁵ Wannan shi ne abin da ya yi mana alkawari, wato, rai madawwami.

²⁶ Ina rubuta muku wafannan abubuwa ne game da wafanda suke ƙoƙari su sa ku kauce. ²⁷ Game da ku kuwa, shafan nan da kuka karɓa daga gare shi tana nan a cikinku, ba kwa kuma bukata wani yā koyar da ku. Amma kamar yadda shafan nan tasa tana koya muku kome, ita kuwa gaskiya ce ba karya ba, yadda dai ta koya muku, to, sai ku zauna a cikinsa.

'Ya'yan Allah

²⁸ Yanzu fa, ya ku 'ya'yana ƙaunatattu, sai ku ci gaba a cikinsa, domin sa'ad da ya bayyana, mu iya tsaya gabagadi babu kunya a dawowarsa.

²⁹ In kun san cewa shi mai adalci ne, to, kun dai san cewa duk mai aikata abin da yake daidai haifaffensa ne.

3

¹ Dubi irin ƙaunar da Uba ya ƙaunace mu da ita mana, har ana ce da mu 'ya'yan Allah! Haka kuwa muke! Dalilin da ya sa duniya ba tā san mu ba shi ne, don ba tā san shi ba.

² Abokaina ƙaunatattu, yanzu, mu 'ya'yan Allah ne, kuma abin da za mu zama nan gaba ba a riga an bayyana ba. Sai dai mun san cewa sa'ad da Kiristi ya bayyana, za mu zama kamar sa, domin za mu gan shi kamar yadda yake. ³ Duk mai wannan bege a cikinsa yakan tsarkake kansa, kamar yadda shi Kiristi yake da tsabta.

⁴ Duk mai yin zunubi yana karya doka ne; tabbatacce, zunubi, karya doka ne. ⁵ Sai dai kun san cewa Kiristi ya bayyana ne domin yā d'auke zunubanmu. A cikinsa kuwa

babu zunubi. ⁶ Ba mai rayuwa a cikinsa da yake cin gaba da yin zunubi. Kowa da yake aikata zunubi, bai taba ganinsa ba, bai ma san shi ba.

⁷ 'Ya'yana kaunatattu, kada ku yarda wani yā rufe ku. Duk mai yin abin da yake daidai mai adalci ne, yadda Kiristi yake mai adalci. ⁸ Duk mai aikata abin da yake zunubi shi na Iblis ne, domin Iblis mai aikata zunubi ne tun farko. Dalilin da ya sa 'Dan Allah ya bayyana kuwa shi ne don yā rushe aikin Iblis. ⁹ Babu haifaffe na Allah da zai ci gaba da yin zunubi, domin iri na Allah yana a cikinsa; ba zai iya ci gaba da yin zunubi ba, domin haifaffe ne na Allah. ¹⁰ Ta haka muka san waɗanda suke 'ya'yan Allah da kuma waɗanda suke 'ya'yan Iblis. Duk wanda ba ya yin abin da yake daidai, ba ɗan Allah ba ne; haka ma wanda ba ya kaunar ɗan'uwansa.

Ku kaunaci juna

¹¹ Wannan shi ne sakon da kuka ji tun farko. Ya kamata mu kaunaci juna. ¹² Kada ku zama kamar Kayinu, wanda ya zama na mugun nan, ya kuma kashe ɗan'uwansa. Me ya sa ya kashe shi? Domin ayyukansa mugaye ne, na ɗan'uwansa kuma na adalci ne. ¹³ Kada ku yi mamaki 'yan'uwana, in duniya ta ki ku. ¹⁴ Mun san cewa mun riga mun ratsa daga mutuwa zuwa rai, domin muna kaunar 'yan'uwannu. Duk wanda ba ya kauna matacce ne har yanzu. ¹⁵ Duk mai kin ɗan'uwansa mai kisankai ne, kun kuma san cewa ba mai kisankan da yake da rai madawwami a cikinsa.

¹⁶ Yadda muka san kauna ke nan, wato, Yesu Kiristi ya ba da ransa dominmu. Ya kamata mu ma mu ba da rayukanmu domin 'yan'uwannu. ¹⁷ In wani yana da arziki, ya kuma ga ɗan'uwansa cikin rashi, bai kuwa taimake shi ba, anya, kaunar Allah tana a cikinsa kuwa? ¹⁸ 'Ya'yana kaunatattu, kada mu yi kauna da fatar baki kawai, sai dai mu nuna ta ta wurin aikatawa da kuma gaskiya.

¹⁹ Ta haka muka san cewa mu na gaskiya ne, kuma za mu iya tsaya a gaban Allah ba tare da rawar jiki ba. ²⁰ Idan zuciyarmu ta nuna mana muna da laifi, mun san cewa Allah ya fi zuciyarmu, ya kuma san dukan kome. ²¹ Abokaina kaunatattu, in zukananmu ba su ba mu laifi ba, muna da karfin halin tsayawa a gaban Allah ke nan. ²² Muna kuma samun dukan abin da muka roka daga gare shi, domin muna biyayya da umarnansa, muna kuma yin abin da ya gamshe shi. ²³ Umarninsa kuwa shi ne, mu gaskata da sunan 'Dansa, Yesu Kiristi, mu kuma kaunaci juna kamar yadda ya umarce mu. ²⁴ Waɗanda suke biyayya da umarnansa kuwa suna rayuwa a cikinsa, shi kuma a

cikinsu. Ta haka muka san cewa yana raye a cikinmu. Mun san haka ta wurin Ruhun da ya ba mu.

4

Gwada ruhohi

¹ Abokaina kaunatattu, ba kowane ruhu za ku gaskata ba, sai dai ku gwada ruhohi don ku ga ko daga Allah ne, domin annabawan karya da yawa sun fito duniya. ² Ga yadda za ku gane Ruhun Allah, duk ruhun da ya yarda cewa Yesu Kiristi ya zo cikin jiki, to, daga Allah yake. ³ Amma duk ruhun da bai yarda da Yesu ba, ba daga Allah ba ne, ruhun magabcin Kiristi ne, wanda kuka ji yana zuwa, har ma ya riga ya shigo duniya.

⁴ Ku, 'ya'yana kaunatattu, ku daga Allah ne, kun kuma yi nasara a kan magabtan Kiristi, domin wanda yake a cikinku ya fi wanda yake a duniya girma. ⁵ Su daga duniya ne saboda haka suke magana yadda duniya take ganin abubuwa, duniya kuwa tana sauraronsu. ⁶ Mu daga Allah ne, kuma duk wanda ya san Allah yakan saurare mu. Amma duk wanda ba daga Allah ba, ba ya sauraronmu. Ta haka ne muke gane Ruhun gaskiya, da kuma ruhun karya.

Kaunar Allah da kuma tamu

⁷ Abokaina kaunatattu, mu kaunaci juna, domin kauna tana zuwa daga Allah ne. Duk mai kauna, haifaffe ne na Allah, ya kuma san Allah. ⁸ Duk wanda ba ya kauna, bai san Allah ba, domin Allah kauna ne. ⁹ Ga yadda Allah ya nuna kaunarsa a cikinmu, Allah ya aiki makadfaici Dansa zuwa duniya domin mu rayu ta wurinsa. ¹⁰ Wannan ita ce kauna, wato, ba mu ne muka kaunaci Allah ba, sai dai shi ne ya kaunace mu, ya kuma aiko Dansa yã zama hadaya ta kafara saboda zunubanmu. ¹¹ Abokaina kaunatattu, da yake Allah ya kaunace mu haka, ya kamata mu ma mu kaunaci juna. ¹² Ba wanda ya taba ganin Allah; amma in muna kaunar juna, Allah yana raye a cikinmu, kaunarsa kuwa ta zama cikakkiya a cikinmu ke nan.

¹³ Mun san cewa muna rayuwa a cikinsa shi kuma a cikinmu, domin ya ba mu Ruhunsa. ¹⁴ Mun gani, mun kuma shaida cewa Uba ya aiko Dansa domin yã zama Mai Ceton duniya. ¹⁵ Duk wanda ya yarda cewa Yesu Dan Allah ne, Allah yana raye a cikinsa, shi kuma a cikin Allah. ¹⁶ Ta haka muka sani, muke kuma dogara ga kaunar da Allah yake mana.

Allah kauna ne. Duk wanda yake rayuwa cikin kauna, yana rayuwa a cikin Allah ne, Allah kuma a cikinsa. ¹⁷ Ta haka, kauna ta zama cikakkiya a cikinmu domin mu

kasance masu karfin hali a ranar shari'a, domin a wannan duniya muna kama da shi. ¹⁸ Babu tsoro cikin kauna. Cikakkiyar kauna dai takan kawar da tsoro, domin hukunci ne yake kawo tsoro. Mai jin tsoro ba cikakke ba ne a cikin kauna.

¹⁹ Muna kauna, domin ya kaunace mu da farko. ²⁰ Duk wanda ya ce, "Ina kaunar Allah," amma yana kin dan'uwansa, makaryaci ne. Gama duk wanda ba ya kaunar dan'uwansa da yake gani, ba zai iya kaunar Allah wanda ba ya gani ba. ²¹ Ya kuma ba mu wannan umarni cewa duk wanda yake kaunar Allah, dole ya kaunaci dan'uwansa.

5

Bangaskiya cikin Dan Allah

¹ Kowa ya gaskata cewa Yesu shi ne Kiristi, shi haifaffe na Allah ne, kuma duk mai kaunar mahaifi kuwa, yakan kaunaci dansa ma. ² Ga yadda muka san cewa muna kaunar 'ya'yan Allah. Muna yin haka ta wurin kaunar Allah da kuma aikata umarnansa. ³ Kaunar Allah ita ce, a yi biyayya da umarnansa. Umarnansa kuwa ba masu nauyi ba ne; ⁴ domin duk haifaffe na Allah yana cin nasara a kan duniya. Bangaskiyarmu kuwa ita ce ta ba mu wannan nasara a kan duniya. ⁵ Wa ya cin nasara a kan duniya? Sai wanda ya gaskata cewa Yesu Dan Allah ne.

⁶ Ga wanda ya zo ta wurin ruwa da jini, wato, Yesu Kiristi. Bai zo ta wurin ruwa kadai ba, sai dai ta wurin ruwa da kuma jini. Ruhu ne kuwa yake ba da shaida, gama Ruhu shi ne gaskiya. ⁷ Akwai shaidu uku, wato, ⁸ Ruhu,* da ruwa, da kuma jini; wadannan uku kuwa manufarsu daya ce. ⁹ Tun da yake mukan yarda da shaida mutane, ai, shaidar Allah ta fi karfi. Wannan ita ce shaidar Allah, wato, ya shaidi Dansa. ¹⁰ Duk wanda ya gaskata da Dan Allah, yana da shaidan nan a zuciyarsa. Duk wanda bai gaskata da Allah ba kuwa ya mai da shi makaryaci, domin bai gaskata shaidar da Allah ya bayar game da Dansa ba. ¹¹ Wannan kuwa ita ce shaidar; cewa Allah ya ba mu rai madawwami, wannan rai kuwa yana cikin Dansa. ¹² Duk wanda yake da Dan, yana da rai; wanda kuwa ba shi da Dan Allah, ba shi da rai.

Karshen magana

¹³ Ina rubuta wadannan abubuwa gare ku, ku da kuka gaskata sunan Dan Allah domin ku san kuna da rai

* **5:8** Rubuce-rubucen hannu na baya-bayan nan na Bulget shaida a sama: Uba, Kalma da kuma Ruhu Mai Tsarki, wadannan uku kuwa daya ne. **8** Akwai kuma uku da suka ba da shaida a duniya, wannan: Ruhu (babu kalman nan a rubuce-rubucen hannu na Girik kafin karni na goma sha shida)

madawwami. ¹⁴ Wannan shi ne karfin halin da muke da shi sa'ad da muke zuwa a gaban Allah, gama mun san cewa kome muka roka bisa ga nufinsa, yakan saurare mu. ¹⁵ In kuwa muka san cewa yana sauraranmu, ko mene ne muka roka, mun sani, mun riga mun sami abin da muka roka daga gare shi ke nan.

¹⁶ Kowa ya ga dfan'uwansa yana yin zunubin da bai kai ga mutuwa ba, sai ya yi masa addu'a. Ta dalilin mai addu'an nan kuwa, Allah zai ba da rai ga mai yin zunubin da bai kai ga mutuwa ba. Akwai zunubin da yakan kai ga mutuwa. Ban ce a yi addu'a domin wannan ba. ¹⁷ Duk rashin adalci, zunubi ne, amma akwai wafansu zunuban da ba sa kai ga mutuwa.

¹⁸ Mun san cewa kowane haifaffe na Allah ba ya cin gaba da yin zunubi; kasancewarsa haifaffe na Allah ita takan kare shi, mugun kuwa ba zai iya cuce shi ba. ¹⁹ Mun san cewa mu 'ya'yan Allah ne, duniya duka kuwa tana hannun Mugun. ²⁰ Mun san cewa Dan Allah ya zo duniya, ya kuma ba mu ganewa domin mu san shi wanda yake na gaskiya. Mu kuwa muna cikinsa, shi da yake Allah na gaskiya wato, cikin Dansa Yesu Kiristi. Shi ne Allah na gaskiya da kuma rai na har abada.

²¹ 'Ya'yana kaunatattu, ku yi nesa da gumaka.

2 Yohanna

¹ Dattijon nan,

Zuwa ga uwargida zababbiya da kuma 'ya'yanta, waƙanda nake kauna kwarai da gaske kuma ba ni kaƙai ba, amma har da dukan waƙanda suka san gaskiya. ² Muna kaunarku saboda gaskiyar nan, wadda take cikinmu za ta kuma kasance tare da mu har abada.

³ Alheri, jinkai da kuma salama daga Allah Uba da kuma Yesu Kiristi, Dan Uba, su kasance tare da mu cikin gaskiya da kauna.

⁴ Na yi farin ciki kwarai, da na sami waƙansu 'ya'yanki suna tafiya cikin gaskiya, kamar yadda Uba ya umarce mu. ⁵ Yanzu kuma, uwargida kaunatacciya, ba sabon umarni nake rubuta miki ba sai dai wanda muke da shi tun farko. Ina roko cewa mu kaunaci juna. ⁶ Kauna, ita ce mu yi biyayya ga umarnansa. Kamar yadda kuka ji tun da fari, umarninsa shi ne ku yi zaman kauna.

⁷ Masu rudɪ da yawa, waƙanda ba su yarda da zuwan Yesu Kiristi cikin jiki ba, sun riga sun fito a duniya. Duk irin mutumin nan mai rudɪ ne kuma magabcin Kiristi. ⁸ Ku lura don kada ku yi hasarar aikin da kuka yi, sai dai ku sami cikakken lada. ⁹ Duk mutumin da bai tsaya a kan koyarwar Kiristi ba, amma ya yi kari a kanta, mutumin nan ba shi da Allah. Amma wanda ya tsaya a kan koyarwar Kiristi, yana da Uban da kuma Dan. ¹⁰ Duk wanda ya zo wurinku bai kuma kawo koyarwan nan ba, kada ku karɓe shi a gidanku ko ku marabce shi. ¹¹ Duk wanda ya karɓe shi yana tarayya da mugun aikinsa ke nan.

¹² Ina da abubuwa da dama da zan rubuta muku, sai dai ba na so in yi amfani da takarda da inki in rubuta. A maimako, ina fata in ziyarce ku in kuma yi magana da ku fuska da fuska, domin farin cikinmu ya zama cikakke.

¹³ 'Ya'yan 'yar'uwarki wadda Allah ya keɓe, suna gaishe ku.

3 Yohanna

¹ Dattijon nan,

Zuwa ga kaunataccen abokina Gayus, wanda nake kauna kwarai da gaske.

² Abokina kaunatacce, ina addu'a ka sami zaman lafiya don kome yā yi maka daidai, kamar yadda ruhunka yake zaune lafiya. ³ Na yi farin ciki kwarai sa'ad da wafansu 'yan'uwa suka zo suka yi zance game da yadda kake da aminci ga gaskiyan nan da kuma yadda kake cin gaba cikin gaskiyan nan. ⁴ Ba abin da ya fi sa ni farin ciki fiye da in ji cewa 'ya'yana suna cikin gaskiyan nan.

⁵ Abokina kaunatacce, kana da aminci cikin abin da kake yi wa 'yan'uwa, ko da yake su baki ne a gare ka. ⁶ Sun fada wa ikkilisiya game da kaunarka. Za ka kyauta in ka sallame su a hanyar da ta cancanci Allah. ⁷ Saboda Sunan nan ne suka fito, ba sa karban wani taimako daga wafanda ba masu bi ba. ⁸ Saboda haka ya kamata mu nuna halin karban baki ga irin mutanen nan domin mu yi aiki tare saboda gaskiyan nan.

⁹ Na rubuta wa ikkilisiya, amma Diyotirefes, wanda yake son zama na farko, ya ki yā yi hulfa da mu. ¹⁰ Saboda haka in na zo, zan tone abin da yake yi, yana surutu game da mu, yana babɓata mu. Wannan ma bai ishe shi ba, har yana kin marabtar 'yan'uwa. Yana hana wafanda suke so yin haka, yana ma korinsu daga ikkilisiya.

¹¹ Abokina kaunatacce, kada ka yi koyi da abin da yake mugu sai dai abin da yake nagari. Duk mai yin abin da yake nagari daga Allah yake. Duk mai yin abin da yake mugu bai taɓa sanin Allah ba. ¹² Demetiriyus yana da shaida mai kyau daga wurin kowa, har gaskiya kanta ma ta shaide shi. Mu ma muna ba da shaida mai kyau a kansa, ka kuma san cewa shaidarmu gaskiya ce.

¹³ Ina da abubuwa da dama da zan rubuta maka, sai dai ba na so in yi amfani da alkalami da inki in rubuta su. ¹⁴ Ina fata in gan ka nan ba da daɗewa ba, za mu kuwa yi magana fuska da fuska.

¹⁵ Salama gare ka.

Abokai a nan suna gaishe ka. Ka gai da abokai a can da sunansu.

Yahuda

¹ Yahuda, bawan Yesu Kiristi, dan'uwani Yakub,

Zuwa ga wafanda aka kira, wafanda Allah Uba yake kauna, wafanda kuma Yesu Kiristi ya kiyaye.

² Jinkai, salama da kuma kauna, su kasance tare da ku a yalwace.

Zunubi da hallakar marasa tsoron Allah

³ Abokaina kaunatattu, ko da yake na yi marmari kwarai in rubuta muku game da ceton nan namu, sai na ga ya dace in rubuta, in gargade ku ku tsaya da karfi cikin bangaskiya wadda aka danka wa mutane masu tsarki na Allah sau daya tak. ⁴ Na fada haka ne domin wafansu mutanen da aka rubuta hukuncinsu tun da sun shiga cikinku a boye. Su fa marasa tsoron Allah ne. Su ne wafanda suka mai da alherin Allahmu ya zama dalilin yin fasikanci, suna kuma musun Yesu Kiristi wanda shi ne Makadai Mai Iko Duka da kuma Ubangijinmu.

⁵ Ko da yake kun riga kun san duk wannan, ina so in tuna muku cewa Ubangiji ya ceci mutanensa daga Masar, duk da haka daga baya ya hallaka wafanda ba su ba da gaskiya ba. ⁶ Haka ma mala'ikun da ba su riƙe matsayinsu na iko ba, wafanda suka bar ainihin mazauninsu, su ne ya tsare a duhu daure da dawwammamun sarkoƙi don hukunci ta babbar Ranan nan. ⁷ Haka ma Sodom da Gomorra da garuruwan da suke kewaye da su, wafanda su ma suka ba da kansu ga fasikanci da muguwar sha'awar jiki, sun zama misalin wafanda suke shan hukuncin madawwamiyar wuta.

⁸ Haka yake da masu mafarke-mafarken nan, gama sun kazantar da jikunansu, suka ki bin masu mulki, suna bata sunan talikan sararin sama. ⁹ Kai, ko Mika'ilu babban shugaban mala'iku ma, sa'ad da yake musu da Iblis game da gawar Musa, bai yi garajen dora masa laifi da bakar magana ba, sai dai ya ce, "Ubangiji ya tsawata maka!" ¹⁰ Duk da haka mutanen nan suna maganar banza a kan kome da ba su gane ba; kuma abubuwan da suka fahimta bisa ga jiki, kamar dabbobi marasa hankali, wafannan abubuwa ne suke hallaka su.

¹¹ Kaitonsu! Gama sun kama hanyar Kayinu; sun ruga a guje garin neman riba cikin kuskure kamar Bala'am; aka kuma hallaka su cikin tawayen Kora.

¹² Waɗannan mutane sun zama kamar kaƙanta a taronku na soyayya, suna ta ciye-ciye a cikinku, ba kunya ba tsoro. Su masu kiwo ne da suke ciyar da kansu kawai. Su kamar hadari ne da babu ruwa da iska take kori. Su kamar itatuwa ne, marasa 'ya'ya da rani, waɗanda aka tumbuke, ko kamar itatuwan da aka tumbuke suka kuma mutu kurmus. ¹³ Su kamar rakuman ruwan teku ne masu hauka, suna takama da tumbatsan kumfar kunyarsu. Su kamar taurari ne masu yawo barkatai, waɗanda aka ajiye mugun duhu saboda su har abada.

¹⁴ Enok ma, wanda yake na bakwai daga Adamu, ya yi annabci game da waɗannan mutane cewa, "Dubu, Ubangiji yana zuwa da dubu dubban tsarkakansa ¹⁵ don yā yi wa kowa shari'a, yā kuma hukunta duk marasa tsoron Allah game da dukan ayyukansu na rashin tsoron Allah da suka aikata ta hanyar rashin tsoron Allah, da kuma dukan baƙaƙen kalmomin da masu zunubi marasa tsoron Allah suka faɗa game da shi." ¹⁶ Waɗannan mutane dai, gunaguni gare su, kullum ganin laifin waɗansu suke yi. Muguwar sha'awa ce kaɗai tunaninsu. Sun cika da banzar magana ta yabon kansu. Suna ruɗin mutane da zakin baki don samun ribar kansu.

Kira don jimiri

¹⁷ Amma ku abokaina kaunatattu, ku tuna da abin da manzannin Ubangijinmu Yesu Kiristi suka faɗa a dā. ¹⁸ Sun ce muku, "A kwanakin karshe za a kasance da masu ba'a waɗanda za su bi sha'awace-sha'awacensu na rashin tsoron Allah." ¹⁹ Waɗannan mutanen ne, suke kawo rabe-rabe, masu bin abin da jiki yake so, marasa Ruhu.

²⁰ Amma ku, abokaina kaunatattu, ku gina kanku cikin bangaskiyarku mafi tsarki, ku kuma yi addu'a cikin Ruhu Mai Tsarki. ²¹ Ku zauna cikin kaunar Allah yayinda kuke jira jinƙan Ubangijinmu Yesu Kiristi don yā kawo ku ga rai madawwami.

²² Ku ji tausayin waɗanda suke shakka; ²³ ku cece waɗansu ta wurin fizge su daga wuta. Ga waɗansu kuma ku ji tausayinsu, amma tare da tsoro, har ma ku yi kyamar tufafin da suka ɓata da ayyukansu na jiki.

Yabo

²⁴ To, yabo yā tabbata a gare shi, shi wanda yake da iko yā tsare ku daga faɗuwa, yā kuma miƙa ku marasa laifi a gaban ɗaukarsa da matuƙar farin ciki. ²⁵ Gare shi kuma, shi da yake kaɗai Allah Mai Cetonmu, ta wurin Yesu Kiristi Ubangijinmu, bari ɗaukaka, daraja, iko da mulki, su tabbata

a gare shi, tun farkon zamanai, yanzu, da har abada abadin!
Amin.

Ru'uya ta Yohanna

Gabatarwa

¹ Wahayin Yesu Kiristi, wanda Allah ya ba shi yā nuna wa bayinsa abin da lalle zai faru nan ba da dadewa ba. Ya bayyana shi ta wurin aiko da mala'ikansa zuwa ga bawansa Yohanna, ² wanda ya shaida dukan abin da ya gani, wato, maganar Allah da kuma shaidar Yesu Kiristi. ³ Mai albarka ne wanda yake karanta waƙannan kalmomin annabci, masu albarka ne kuma waƙanda suke jinsu, suke kuma sa abin da aka rubuta a ciki a zuciyā, domin lokaci ya yi kusa.

Gaisuwa da yabo

⁴ Daga Yohanna,

Zuwa ga ikkilisiyoyi bakwai da suke a lardin Asiya.

Alheri da salama gare ku daga shi wanda yake a yanzu, wanda yake a dā, da kuma wanda zai zo, da kuma daga ruhohi bakwai da suke a gaban kursiyinsa, ⁵ da kuma daga Yesu Kiristi, wanda yake amintaccen shaida, ƙan farin daga tashin matattu, da kuma mai mulkin sarakunan duniya.

Gare shi wanda yake kaunarmu wanda kuma ya 'yantar da mu daga zunubanmu ta wurin jininsa, ⁶ ya kuma mai da mu masarauta da firistoci don mu yi wa Allahnsa da Ubansa hidima, a gare shi ƙaukaka da iko sun tabbata har abada abadin! Amin.

⁷ "Duba, yana zuwa cikin gizagizai,

kowane ido kuwa zai gan shi,

har da waƙanda suka soke shi";

dukan mutanen duniya kuwa "za su yi makoki dominsa."

Bari yā zama haka nan! Amin.

⁸ "Ni ne Alfa da kuma Omega," in ji Ubangiji Allah, "wanda yake a yanzu, wanda yake a dā, da kuma wanda zai zo, Maƙaukaki."

Wani kama da Dan Mutum

⁹ Ni, Yohanna, ƙan'uwanku da kuma abokin tarayyarku cikin wahala da mulki, da kuma haƙurin jimrewa da suke

namu cikin Yesu, ina can tsibirin Fatmos saboda maganar Allah da kuma saboda shaidar Yesu. ¹⁰ A Ranar Ubangiji ina cikin Ruhu, sai na ji a bayana wata babbar murya kamar kaho, ¹¹ wadda ta ce, **“Rubuta a cikin nadadden littafi abin da ka gani ka kuma aika ta zuwa ga ikkilisiyoyi bakwai, zuwa Afisa, Simirna, Fergamum, Tiyatira, Sardis, Filadelfiya, da kuma Lawodiseya.”**

¹² Sai na juya don in ga muryar da take magana da ni. Da na juya kuwa sai na ga alkukan fitilu bakwai na zinariya. ¹³ A tsakiyar alkukan kuwa akwai wani “kama da ɗan mutum,”* saye da rigar da ya kai har kafafunsa da kuma ɗamarar zinariya daure a kirjinsa. ¹⁴ Kansa da kuma gashin fari ne fat kamar ulu, fari kamar duser ƙanƙara, idanunsa kuwa kamar harshen wuta. ¹⁵ Sawunsa sun yi kamar tagullar da take haske cikin matoya, muryarsa kuma ta yi kamar muryar ruwaye masu gudu. ¹⁶ A hannunsa na dama ya riƙe taurari bakwai, daga bakinsa kuwa takobi mai kaifi biyu ya fito. Fuskarsa ta yi kamar rana mai haskakawa da dukan haskenta.

¹⁷ Sa'ad da na gan shi, sai na fāɗi a gabansa sai ka ce matacce. Sai ya ɗibiya hannunsa na dama a kaina ya ce, **“Kada ka ji tsoro. Ni ne Farko da kuma Karshe. ¹⁸ Ni ne Rayayye, dā na mutu, ga shi kuwa ina a raye har abada abadin! Ina kuma riƙe da mabudan mutuwa da na Hades.**

¹⁹ **“Saboda haka, ka rubuta abin da ka gani, abin da yake yanzu, da abin da zai faru nan gaba. ²⁰ Asirin taurari bakwai da ka gani a hannuna na dama da kuma na alkukan fitilu bakwai na zinariya shi ne, Taurarin bakwai ɗin nan, mala'ikun ikkilisiyoyi bakwai ne; alkukan fitilu bakwai ɗin nan kuma ikkilisiyoyi bakwai ne.**

2

Zuwa ga ikkilisiya a Afisa

¹ **“Zuwa ga mala'ikan ikkilisiya a Afisa, ka rubuta,**

Wadannan su ne kalmomi na wannan wanda yake riƙe da taurari bakwai a hannunsa na dama yana kuma tafiya a tsakanin alkukan fitilu bakwai na zinariya.

² **Na san ayyukanka, faman aikinka da daurewarka. Na san cewa ba ka iya hakuri da mugayen mutane, ka gwada wafanda suke cewa su manzanni ne, alhali**

* 1:13 Dubi Dan 7.13.

kuwa ba haka ba ne, ka kuwa tarar cewa su na karya ne. ³ Kai kam ka daure ka kuma jimre da wahala saboda sunana, ba ka kuwa gaji ba.

⁴ Duk da haka ina riƙe da wannan game da kai. Ka watsar da ƙaunarka ta farko. ⁵ Ka tuna da matsayinka a dā kafin ka fādi! Ka tuba ka kuma yi ayyukan da ka yi da fari. In ba ka tuba ba, zan zo wajenka in dāuke wurin ajiye fitilanka daga inda yake. ⁶ Sai dai kana da wannan abu mai kyau. Ka ƙi ayyukan Nikolaitawa da ni ma nake ƙi.

⁷ Duk mai kunnen ji, yā ji abin da Ruhu yake faɗa wa ikkilisiyoyi. Duk wanda ya ci nasara, zan ba shi ikon ci daga itacen rai, da yake cikin aljannar Allah.

Zuwa ga ikkilisiya a Simirna

⁸ “Zuwa ga mala’ikan ikkilisiya a Simirna, ka rubuta,

Wadannan su ne kalmomin wannan da yake na Farko da na Karshe, wanda ya mutu ya kuma sāke tashi da rai.

⁹ Na san wahalarka da kuma talaucinka, duk da haka kai mai arziki ne! Na san bata suna da wadannan suke yi maka wadannan da suke cewa su Yahudawa ne alhali kuwa ba haka ba ne, su dai majami’ar Shaidan ne. ¹⁰ Kada ka ji tsoron wahalar da kake gab da sha. Ina gaya maka, Iblis zai sa wadansunku a kurkuku don yā gwada ku. Za ku sha tsanani na kwana goma. Ka yi aminci ko da za a kashe ka, ni kuwa zan ba ka rawanin rai.

¹¹ Duk mai kunnen ji, yā ji abin da Ruhu yake faɗa wa ikkilisiyoyi. Duk wanda ya ci nasara mutuwa ta biyu ba za tā cuce shi ba ko kaɗan.

Zuwa ga ikkilisiya a Fergamum

¹² “Zuwa ga mala’ikan ikkilisiya a Fergamum, ka rubuta,

Wadannan su ne kalmomin wannan wanda yake da takobi mai kaifi biyu.

¹³ Na san inda kake da zama, inda Shaidan yana da gadon sarautarsa. Duk da haka ka riƙe sunana da gaske. Ba ka yi mūsun bangaskiyarka gare ni ba, har ma a kwanakin Antifas, amintaccen mashaidina, wanda aka kashe a birninku, inda Shaidan yake zama.

14 Duk da haka, ina da abubuwa kima game da kai. Kana da mutane a can wafanda suke riƙe da koyarwar Bala'am, wanda ya koya wa Balak yā ja hankalin Isra'ilawa su yi zunubi ta wurin cin abincin da aka miƙa wa gumaka hadaya, su kuma yi fasikanci. ¹⁵ Haka ma kana da wafanda suke riƙe da koyarwar Nikolaitawa. ¹⁶ Saboda haka ka tuba! In ba haka ba, zan zo wajenka ba da dadewa ba in yake su da takobin bakina.

17 Duk mai kunnen ji, yā ji abin da Ruhu yake faɗa wa ikkilisiyoyi. Duk wanda ya ci nasara zan ba shi kadan daga cikin boyayyiyar Manna. Zan kuma ba shi farin dutse tare da sabon suna a rubuce a bisansa, sananne kawai ga mai karban dutsen.

Zuwa ga ikkilisiya a Tiyatira

18 "Zuwa ga mala'ikan ikkilisiya a Tiyatira, ka rubuta,

Wafannan su ne kalmomin Dan Allah, wanda idanunsa suna kama da harshen wuta wanda kuma kafafunsa suna kama da tagullar da aka goge.

19 Na san ayyukanka, kaunarka da bangaskiyarka, hidimarka da daurewarka, kuma cewa kana yin abubuwa a yanzu fiye da abin da ka yi da farko.

20 Duk da haka, ina da wannan game da kai. Kana haƙuri da matan nan Yezebel, wadda take kira kanta annabiya. Ta wurin koyarwarta tana baɗ da bayina ga yin fasikanci suka kuma ci abincin da aka miƙa wa gumaka. ²¹ Na ba ta lokaci tā tuba daga fasikancinta, amma ba ta da niyya. ²² Don haka zan jefa ta a kan gadon wahala, zan kuma sa wafanda suke zina da ita, su sha azaba kwarai, sai dai in sun tuba daga hanyoyinta. ²³ Zan kashe 'ya'yanta. Sa'an nan dukan ikkilisiyoyi za su san cewa ni ne mai bincika zukata da tunani, zan kuwa sāka wa kowannenku gwargwadon ayyukansa.

24 Yanzu, ina ce wa sauranku da kuke a Tiyatira, ku da ba ku riƙe da koyarwarta ba kuma ba ku koyi abin da suke kira zurfafaƙan asiran Shaidan, 'Ba zan kara muku wani nauyi ba. ²⁵ Sai dai ku riƙe abin da kuke da shi har sai na zo.'

26 Gare shi wanda ya ci nasara ya kuma aikata nufina har karshe, zan ba shi iko a kan al'ummai.

27 'Zai yi mulki a kansu da sandar sarauta ta karfe,

zai farfashe su, kamar tukwanen yumbu* kamar yadda na karfi iko daga Ubana. ²⁸ Zan kuma ba shi tauraron asubahi. ²⁹ Duk mai kunnen ji, yã ji abin da Ruhu yake fada wa ikkilisiyoyi.

3

Zuwa ga ikkilisiya a Sardis

¹ "Zuwa ga mala'ikan ikkilisiya a Sardis, ka rubuta,

Wadannan su ne kalmomi, na wanda yake riƙe da ruhohi bakwai na Allah da kuma taurari bakwai.

Na san ayyukanka; ana ganinka kamar rayayye, amma kai matacce ne. ² Ka farka! Ka karfafa abin da ya rage wanda kuma yake bakin mutuwa, don ban ga ayyukanka cikakke ne ba a gaban Allahna. ³ Saboda haka, ka tuna fa, abin da ka karfa ka kuma ji; ka yi biyayya da shi, ka kuma tuba. Amma in ba ka farka ba, zan zo kamar farawo, ba kuwa za ka san lokacin da zan zo maka ba.

⁴ Duk da haka kana da mutane kima cikin Sardis wadanda ba su bata tufafinsu ba. Za su yi tafiya tare da ni, saye da fararen tufafi, don sun cancanta.

⁵ Wanda ya ci nasara, kamar su, za a sanya masa fararen tufafi. Ba zan taɓa share sunansa daga cikin littafin rai ba, sai dai zan shaida sunansa a gaban Ubana da mala'ikunsa. ⁶ Duk mai kunnen ji, yã ji abin da Ruhu yake fada wa ikkilisiyoyi.

Zuwa ga ikkilisiya a Filadelfiya

⁷ "Zuwa ga mala'ikan ikkilisiya a Filadelfiya, ka rubuta,

Wadannan su ne kalmomi, na wanda yake mai tsarki da kuma gaskiya, wanda yake riƙe da mabudin Dawuda. Abin da ya buɗe ba mai rufewa, abin da kuma ya rufe ba mai buɗewa.

⁸ Na san ayyukanka. Duba, na sa a gabanka buɗadden kofa wadda ba mai iya rufewa. Na san cewa kana da ɗan karfi, duk da haka ka kiyaye maganata ba ka kuwa yi m̄sun sunana ba. ⁹ Zan sa wadanda suke na majami'ar Shaidan, wadanda suke cewa su Yahudawa ne alhali kuwa ba haka ba ne, sai dai makaryata, zan sa su zo su fãɗi a kasa a gabanka su kuma shaida cewa na kaunace ka. ¹⁰ Da

* 2:27 Zab 2.9

yake ka kiyaye umarnina ta wurin jimrewa, ni ma zan tsare ka daga lokacin nan na gwaji wanda zai zo bisan dukan duniya don a gwada wafanda suke zama a duniya.

¹¹ Ina zuwa ba da daƙewa ba. Ka riƙe abin da kake da shi, don kada wani ya karbe rawaninka. ¹² Duk wanda ya ci nasara zan mai da shi ginshiki a haikalin Allahna. Ba kuwa zai sãke barin wurin ba. Zan rubuta a kansa sunan Allahna da kuma sunan birnin Allahna, sabuwar Urushalima, wadda take saukowa daga sama daga Allahna; ni kuma zan rubuta a kansa sabon sunana. ¹³ Duk mai kunnen ji, yã ji abin da Ruhu yake faɗa wa ikkilisiyoyi.

Zuwa ga ikkilisiya a Lawodiseya

¹⁴ “Zuwa ga mala’ikan ikkilisiya a Lawodiseya, ka rubuta,

Wadannan su ne kalmomina Amin, amintaccen mashaidi mai gaskiya, da kuma mai mulkin halittar Allah.

¹⁵ Na san ayyukanka, ba ka da sanyi ba ka kuma da zafi. Na so da kai ɗaya ne daga ciki, ko sanyi, ko zafi! ¹⁶ Amma domin kana tsaka-tsaka ba zafi ba, ba kuma sanyi ba, ina dab da tofar da kai daga bakina. ¹⁷ Ka ce, ‘Ina da arziki; na sami dukiya ba na kuma bukatar kome.’ Amma ba ka gane ba cewa kai matsiyaci ne, abin tausayi, matalauci, makaho kana kuma tsirara. ¹⁸ Na shawarce ka ka sayi zinariyar da aka tace cikin wuta daga gare ni, don ka yi arziki; da fararen tufafi ka sa, don ka rufe kunyar tsirancinka; da kuma maganin ido ka sa a idanunka, don ka gani.

¹⁹ Wadanda nake kauna su nake tsawata wa, nake kuma horo. Saboda haka ka yi himma ka tuba. ²⁰ Ga ni! Ina tsaye a bakin kofa, ina kwankwasawa. Duk wanda ya ji muryata ya kuma buɗe kofar, zan shiga in kuma ci tare da shi, shi kuma tare da ni.

²¹ Duk wanda ya ci nasara, zan ba shi ikon zama tare da ni a kursiyina, kamar yadda na ci nasara, kuma ina zaune tare da Ubana a kursiyinsa. ²² Duk mai kunnen ji, yã ji abin da Ruhu yake faɗa wa ikkilisiyoyi.”

4

Kursiyi a sama

¹ Bayan wannan sai na duba, a can kuma a gabana ga kofa a buɗe a sama. Sai muryar da na ji da fari da take magana da ni mai kama da busar kaho ta ce, **“Hauro nan, zan kuma nuna maka abin da lalle zai faru bayan wannan.”**

² Nan da nan sai ga ni cikin Ruhu, a can a gabana kuwa ga kursiyi a cikin sama da wani zaune a kansa. ³ Wannan mai zama a can kuwa yana da kamannin dutsen yasfa da karneliya. Bakan gizo, mai kama da zumurrudu, ya kewaye kursiyin. ⁴ Kewaye da kursiyin kuwa akwai waɗansu kursiyoyi ashirin da huɗu, zaune a kansu kuwa dattawa ashirin da huɗu ne. Suna saye da fararen tufafi suna kuma da rawanin zinariya a kawunansu. ⁵ Daga kursiyin hasken walkiya yana ta fitowa, da kararraki da kuma tsawa. A gaban kursiyin, fitilu bakwai suna ci. Waɗannan ne ruhohi bakwai na Allah. ⁶ Haka kuma a gaban kursiyin akwai wani abu mai kama da tekun gilashi, yana kyalli kamar madubi.

A tsakiya kuwa, kewaye da kursiyin, akwai halittu huɗu masu rai, cike kuma suna da idanu gaba da baya. ⁷ Halitta ta fari tana kama da zaki, ta biyun kuwa tana kama da bijimi, ta ukun kuma tana da fuska kamar ta mutum, ta huɗun kuma tana kama da gaggafa mai tashi sama. ⁸ Kowace a cikin halittu huɗu masu rai ɗin nan tana da fikafikai guda shida, tana kuma cike da idanu a ko'ina, har ma karkashin fikafikanta. Dare da rana ba sa fasa cewa,

“‘Mai Tsarki, Mai Tsarki, Mai Tsarki,
shi ne Ubangiji Allah Maɗaukaki,’

wanda yake a ɗā, wanda yake a yanzu, wanda kuma yake nan gaba.”

⁹ Duk lokacin da halittu masu ran nan suka rera ɗaukaka, girma da kuma godiya ga wannan wanda yake zaune a kan kursiyin da kuma wanda yake mai rai har abada abadin, ¹⁰ sai dattawa ashirin da huɗun nan su fāɗi a kasa a gaban wannan wanda yake zaune a kursiyin, su yi sujada wa wannan wanda yake da rai har abada abadin. Sukan ajiye rawaninsu a gaban kursiyin suna cewa,

¹¹ “Ya Ubangijinmu da Allahnmu,
ka cancanci ɗaukaka da girma da iko,
domin ka halicci dukan abubuwa,
kuma ta wurin nufinka aka halicce su
suka kuma kasance.”

5

Nadadɗen littafi da kuma Dan Ragon

¹ Sa'an nan na ga a hannun damar wannan wanda yake zaune a kursiyin nadadɗen littafi da rubutu a ciki da wajensa an kuma hatimce shi da hatimai bakwai. ² Na kuma

ga wani babban mala'ika yana shela da babbar murya cewa, "Wa ya cancanta yā balle hatiman nan yā kuma buɗe naɗaɗɗen littafin?" ³ Amma ba wani a sama ko a kasa ko a karkashin kasan da ya iya buɗe naɗaɗɗen littafin ko ma yā duba cikinsa. ⁴ Na yi ta kuka domin ba a iya samun wanda ya cancanta yā buɗe naɗaɗɗen littafin ko yā duba cikinsa ba. ⁵ Sai ɗaya daga cikin dattawan ya ce mini, "Kada ka yi kuka! Duba, Zakin kabilar Yahuda, da kuma Tushen Dawuda ya ci nasara. Ya iya buɗe naɗaɗɗen littafin da hatimansa bakwai."

⁶ Sa'an nan na ga Dan Rago, yana kamar an yanka, tsaye a tsakiyar kursiyin, halittu huɗun nan masu rai da kuma dattawan an sun kewaye shi. Yana da fahoni bakwai da idanu bakwai, waɗanda suke ruhoi bakwai na Allah da aka aika cikin dukan duniya. ⁷ Ya zo ya karɓi naɗaɗɗen littafin daga hannun dama na wannan wanda yake zaune a kursiyin. ⁸ Bayan ya karɓa, sai halittu huɗun nan masu rai da kuma dattawan nan ashirin da huɗu suka fāɗi kasa a gaban Dan Ragon. Kowannensu yana da garaya kuma suna riƙe da kaskon zinariya cike da turare, waɗanda suke addu'o'in tsarkaka. ⁹ Suka rera sabuwar waƙa,

"Ka cancanci ka karɓi naɗaɗɗen littafin
ka kuma buɗe hatimansa,

domin an kashe ka,

da jininka kuma ka sayi mutane wa Allah,

daga kowace kabila da harshe da mutane da kuma
al'umma.

¹⁰ Ka mai da su masarauta da kuma firistoci, don su yi wa
Allahnmu hidima,
kuma za su yi mulki a duniya."

¹¹ Sai na duba na kuma ji muryar mala'iku masu yawa, yawansu kuwa ya kai dubu dubbai, da kuma dubu goma sau dubu goma. Suka kewaye kursiyin da halittu huɗun nan masu rai da kuma dattawan nan. ¹² Da babbar murya suka rera,

"Macancanci ne Dan Ragon nan da aka kashe,
don yā sami iko da waɗata da hikima da ƙarfi
da girma da ɗaukaka da kuma yabo!"

¹³ Sa'an nan na ji kowace halitta a sama da kasa da karkashin kasa da kuma bisan teku, da kome da yake cikinsu yana rerawa,

"Gare shi mai zama a kan kursiyin da kuma ga Dan Ragon
yabo da girma da ɗaukaka da iko,
sun tabbata har abada abadin!"

¹⁴ Sai halittu huɗun nan masu rai suka ce, "Amin",
dattawan kuma suka fāɗi suka yi sujada.

6

Hatimai

¹ Na kalli yayinda Dan Ragon ya buɗe hatimin farko na hatimai bakwai ɗin nan. Sai na ji ɗaya daga cikin halittu huɗun nan masu rai ya yi magana da murya mai kama da tsawa ya ce, “Zo!” ² Na duba, can kuwa a gabana ga wani farin doki! Mai hawansa yana riƙe da baka, aka kuma ba shi rawani, ya yi sukuwa ya fito kamar mai nasara da ya kutsa don nasara.

³ Sa’ad da Dan Ragon ya buɗe hatimi na biyun, sai na ji halitta mai rai na biyu ya ce, “Zo!” ⁴ Sai wani doki ya fito, ja wur. Aka ba wa mai hawansa iko yã ɗauke salama daga duniya yã kuma sa mutane su kashe juna. Aka ba shi babban takobi.

⁵ Sa’ad da Dan Ragon ya buɗe hatimi na uku, sai na ji halitta mai rai na uku ya ce, “Zo!” Na duba, can a gabana kuwa ga wani bakin doki! Mai hawansa yana riƙe da abubuwan awo guda biyu a hannunsa. ⁶ Sai na ji wani abu mai kara kamar wata murya a tsakiyar halittu huɗun nan masu rai tana cewa, “Kwatan alkama don albashin aikin yini, da kuma kwata uku na sha’ir don albashin yini guda, kada kuwa ka ɓata man da ruwan inabi!”

⁷ Sa’ad da Dan Ragon ya buɗe hatimi na huɗu, sai na ji muryar halitta mai rai na huɗu ya ce, “Zo!” ⁸ Na duba, can a gabana kuwa ga kodaɗɗen doki! An ba wa mai hawansa suna Mutuwa, Hades kuwa yana biye da shi. Aka ba su iko a kan kashi ɗaya bisa huɗu na duniya don su yi kisa da takobi, yunwa da annoba, har ma da namomin jeji na duniya.

⁹ Sa’ad da ya buɗe hatimi na biyar, sai na ga a farkashin bagaden rayukan waɗanda aka kashe saboda maganar Allah da kuma shaidar da suka yi. ¹⁰ Suka yi kira da babbar murya suka ce, “Ya Ubangiji Mai Iko Duka, Mai Tsarki da kuma Mai Gaskiya, sai yausha za ka shari’anta mazaunan duniya ka kuma ɗauki mana fansar jininmu?” ¹¹ Sai aka ba wa kowannensu farin riga, aka kuma faɗa musu su ɗan jira kaɗan sai an cika adadin abokansu masu hidima da kuma ‘yan’uwansu waɗanda za a kashe kamar yadda su ma aka kashe su.

¹² Ina kallo yayinda ya buɗe hatimi na shida. Sai aka yi babban girgizar kasa. Rana ta zama baka kamar gwado na gashin akuya, wata kuma gaba ɗaya ya zama ja wur kamar jini, ¹³ taurarin sararin sama suka fãffãɗi a kasa, kamar yadda ɗanyun ‘ya’yan ɓaure suke fãɗuwa daga itacen ɓaure sa’ad da iska mai karfi ta jijjiga shi. ¹⁴ Sararin sama kuwa ya janye kamar naɗaɗɗen littafi, ya yi ta naɗewa,

aka kuma kawar da kowane dutse da kowane tsibiri daga wurinsa.

¹⁵ Sa'an nan sarakunan duniya, hakimai, jarumawa, masu arziki, masu karfi, da kowane bawa da kuma kowane 'yantacce ya boye a cikin koguna da kuma cikin duwatsun tsaunuka. ¹⁶ Suka kira duwatsu da tsaunuka suna cewa, "Ku fādi a kanmu ku kuma boye mu daga fuskar wannan mai zama a kan kursiyi da kuma daga fushin Dan Ragon nan! ¹⁷ Gama babbar ranar fushinsu ta zo, wa kuwa zai iya tsayawa?"

7

An yi wa 144,000 hatimi

¹ Bayan wannan, na ga mala'iku huɗu, a tsaye a kusurwoyi huɗu na duniya, suna tsare iskoki huɗu na duniya, domin su hana wani iska hurawa a bisan kasa ko a bisan teku ko a bisa wani itace. ² Sai na ga wani mala'ika yana zuwa daga gabas, yana da hatimin Allah mai rai. Ya yi kira da babbar murya wa mala'ikun nan huɗu da aka ba su iko su cuci kasa da teku ya ce, ³ "Kada ku cuci kasa ko teku ko kuma itatuwa sai bayan mun sa hatimi a goshin dukan bayin Allahmu." ⁴ Sai na ji yawan waɗanda aka sa musu hatimi. Su 144,000 daga dukan kabilan Isra'ila.

⁵ Daga kabilar Yahuda mutum 12,000 ne aka sa musu hatimin,

daga kabilar Ruben mutum 12,000,

daga kabilar Gad mutum 12,000,

⁶ daga kabilar Asher mutum 12,000,

daga kabilar Naftali mutum 12,000,

daga kabilar Manasse mutum 12,000,

⁷ daga kabilar Simeyon mutum 12,000,

daga kabilar Lawi mutum 12,000,

daga kabilar Issakar mutum 12,000,

⁸ daga kabilar Zebulun mutum 12,000,

daga kabilar Yusuf mutum 12,000,

daga kabilar Benyamin mutum 12,000.

Babban taro sanye da fararen tufafi

⁹ Bayan wannan sai na duba, can a gabana kuwa ga wani taro mai girma, wanda ba mai iya kirgawa, daga kowace al'umma, kabila, mutane da kuma harshe, suna tsaye a gaban kursiyin da kuma gaban Dan Ragon nan. Suna saye da fararen tufafi suna kuma riƙe da rassan dabino a hannuwansu. ¹⁰ Suka tā da murya da karfi suna cewa, "Ceto na Allahmu ne,

wanda yake zaune a bisan kursiyi,
da kuma na Dan Ragon.”

¹¹ Dukan mala'iku suna tsaye kewaye da kursiyin da kuma kewaye da dattawan tare da halittu hufun nan masu rai. Suka fāfā da fuskokinsu fasa a gaban kursiyin suka kuma yi wa Allah sujada, ¹² suna cewa,

“Amin!

Yabo da fāukaka,

da hikima da godiya da girma

da iko da karfi

sun tabbata ga Allahmu har abada abadin.

Amin!”

¹³ Sai fāya daga cikin dattawan ya tambaye ni ya ce, “Wafannan da suke saye da fararen tufafi su wane ne, daga ina kuma suka fito?”

¹⁴ Na amsa na ce, “Ranka yā dafē, kai ka sani.”

Sai ya ce, “Wafannan su ne wafanda suka fito daga matsananciyar wahala; sun wanke tufafinsu suka kuma mai da su farare da jinin Dan Ragon nan. ¹⁵ Saboda haka, “suna a gaban kursiyin Allah

suna masa hidima dare da rana a cikin haikalinsa; kuma wannan mai zaune a kursiyin zai shimfiɗa tentinsa a bisansu.

¹⁶ ‘Ba za su sāke jin yunwa ba;

ba za su kuma sāke jin kishirwa ba.

Rana ba za tā buga su ba,’

ko kuma kowane irin zafin kuna.

¹⁷ Gama Dan Ragon da yake a tsakiyar kursiyin zai zama makiyayinsu;

‘zai bi da su zuwa ga mabulbular ruwan rai.’

‘Allah kuwa zai share dukan hawaye daga idanunsu.’”

8

Hatimi na bakwai da kaskon zinariya

¹ Sa'ad da ya buɗe hatimi na bakwai, sai aka yi shiru a sama na kusan rabin sa'a. ² Sai na ga mala'iku bakwai da suke tsayawa a gaban Allah, a gare su kuwa aka ba da kahoni bakwai.

³ Wani mala'ika, da yake da kaskon zinariyar da ake zuba turare, ya zo ya tsaya kusa da bagaden. Aka ba shi turare da yawa don yā miƙa tare da addu'o'in dukan tsarkaka a bisa bagaden zinariya a gaban kursiyin. ⁴ Hayakin turaren tare da addu'o'in tsarkaka, suka hau zuwa gaban Allah daga hannun mala'ikan. ⁵ Sai mala'ikan ya fāuki kaskon, ya cika shi da wuta daga bagaden, ya kuma wurga shi bisan duniya;

sai aka yi ta yin tsawa, kararraki, walkiya, da kuma girgizar kasa.

Kahoni

⁶ Sai mala'iku bakwai dɓin nan da suke da kahoni bakwai suka shirya don su busa su.

⁷ Mala'ika na fari ya busa kahonsa, sai ga kankara da wuta haɗe da jini, aka kuma wurga su bisan duniya. Kashi ɗaya bisa uku na duniya ya kone, kashi ɗaya bisa uku na itatuwa suka kone, dukan ɗanyar ciyawa kuma ta kone.

⁸ Mala'ika na biyu ya busa kahonsa, sai ga wani abu kamar babban dutse mai cin wuta, aka jefa cikin teku. Kashi ɗaya bisa uku na teku ya zama jini, ⁹ kashi ɗaya bisa uku na halittu masu rai da suke cikin tekun suka mutu, kashi ɗaya bisa uku kuma na jiragen ruwa kuma suka hallaka.

¹⁰ Mala'ika na uku ya busa kahonsa, sai wani babban tauraro mai cin wuta kamar toci, ya fāɗi daga sararin sama, a kan kashi ɗaya bisa uku na koguna da kuma a bisa mabulbulan ruwa ¹¹ sunan tauraron kuwa Maɗaci. Kashi ɗaya bisa uku na ruwaye ya zama mai ɗaci, mutane da yawa kuma suka mutu saboda shan ruwan, don ɗacinsa.

¹² Mala'ika na huɗu ya busa kahonsa, sai aka bugi kashi ɗaya bisa uku na rana, kashi ɗaya bisa uku na wata, da kashi ɗaya bisa uku na taurari, har kashi ɗaya bisa uku nasu ya duhunta. Kashi ɗaya bisa uku na yini ya kasance babu haske, haka ma kashi ɗaya bisan uku na dare.

¹³ Yayinda nake kallo, sai na ji gaggafar da take tashi sama a tsakiyar sararin sama ta yi kira da babbar murya ta ce, "Kaito! Kaito! Kaiton mazaunan duniya, in an yi busan sauran kahonin da mala'ikun nan uku suke shirin busawa!"

9

¹ Mala'ika na biyar ya busa kahonsa, sai na ga tauraron da ya fāɗo duniya daga sararin sama. Aka ba wa tauraron mabuɗin ramın Abis. ² Da ya buɗe Abis dɓin, sai hayaƙi ya taso daga cikin kamar hayaƙin matoya mai girma. Hayaƙin nan daga Abis ya duhunta rana da sararin sama. ³ Daga cikin hayaƙin kuwa fāri suka fito zuwa cikin duniya aka kuma ba su iko irin na kunaman duniya. ⁴ Aka faɗa musu kada su yi wa ciyawa na duniya lahani ko wani tsiro ko itace, sai dai su yi wa mutanen da ba su da hatimin Allah a goshinsu kadai lahani. ⁵ Ba a ba su iko su kashe su ba, sai dai su ba su azaba na watanni biyar. Azabar da suka sha kuwa ya yi kamar ta harbin kunama sa'ad da ta harbi mutum. ⁶ Cikin waɗannan kwanakin mutane za su

nemi mutuwa, amma ba za su samu ba; za su yi marmarin mutuwa, amma mutuwa za tã bace musu.

⁷ Kamannin farin nan kuwa yana kama da dawakan da aka shirya don yaki. A kawunansu kuwa da wani abu da ya yi kamar rawanin zinariya, fuskokinsu kuma sun yi kamar fuskokin mutane. ⁸ Gashin kansu ya yi kamar gashin kan mata, haƙoransu kuma sun yi kamar haƙoran zakoki. ⁹ Suna da sulkuna kamar sulkunan ƙarfe, ƙarar fikafikansu kuma ta yi kamar motsin dawakai da kekunan yaki masu yawa da suke rugawa zuwa yaki. ¹⁰ Suna da wutsiyoyi da ƙari kamar kunamai, kuma a wutsiyoyinsu suna da iko su ba wa mutane azaba na wata biyar. ¹¹ Suna da sarkin da yake mulki a bisansu wanda yake mala'ikan Abis, wanda sunansa a harshen Yahudawa shi ne Abaddon, da harshen Hellenawa kuwa shi ne, Afolliyon.*

¹² Bala'i na fari ya wuce, sauran bala'i biyu suna nan zuwa.

¹³ Mala'ika na shida ya busa ƙahonsa, sai na ji murya tana fitowa daga ƙahonin bagaden zinariya da suke a gaban Allah. ¹⁴ Ta ce wa mala'ika na shida da yake da ƙahon, "Ka saki mala'iku huɗun nan da suke a daure a babban kogin Yuferites." ¹⁵ Mala'iku huɗun nan kuwa da aka shirya musamman don wannan sa'a da kuma don wannan rana da wata da kuma shekara aka sake su domin su kashe kashi ɗaya bisa uku na 'yan Adam. ¹⁶ Yawan rundunan masu hawan dawakan nan mutum miliyon ɗari biyu ne. Na ji adadinsu.

¹⁷ Dawakai da masu hawansu da na gani cikin wahayina sun yi kamar. Sulkunansu ja wur ne, bakin shuɗi, da kuma rawaya kamar farar wuta. Kawunan dawakan sun yi kamar kawunan zakoki, daga bakunansu kuwa wuta, hayaki, da farar wuta suna fitowa. ¹⁸ Aka kashe kashi ɗaya bisa uku na 'yan Adam da annobai uku na wuta, hayaki da farar wuta da suka fito daga bakunansu. ¹⁹ Karfin dawakan nan kuwa yana a bakunansu da wutsiyoyinsu; gama wutsiyoyinsu suna kama da macizai masu kawuna, da wutsiyoyin ne kuma suke yi wa mutane rauni.

²⁰ Sauran 'yan Adam da ba a kashe ta wajen waɗannan annobai ba kuwa har wa yau ba su tuba daga aikin hannuwansu ba; ba su daina bauta wa aljanu, da gumakan zinariya, azurfa, tagulla, dutse da na itace, gumakan da ba sa iya gani ko ji ko tafiya ba. ²¹ Ba su kuma tuba daga kisankansu, sihirinsu, fasikancinsu ko kuma daga sace-sacensu ba.

* **9:11** Abaddon da kuma Afolliyon suna nufin Maihallakarwa.

10

Mala'ika da karamin naɗaɗɗen littafi

¹ Sai na ga wani babban mala'ika yana saukowa daga sama. An lullube shi da girgije, bakan gizo kuma yana kansa; fuskarsa tana kama da rana, kafafunsa kuma suna kama da ginshikan wuta. ² Yana riƙe da ɗan karamin naɗaɗɗen littafi, wanda yake a buɗe a hannunsa. Ya kafa kafarsa ta dama a kan teƙu kafarsa ta hagu kuma a kan kasa, ³ ya kuma yi iƙu da ƙarfi kamar rurin zaki. Da ya yi iƙun, sai muryoyin tsawan nan bakwai suka yi magana. ⁴ Sa'ad da tsawan nan bakwai kuwa suka yi magana, ina dab da rubutawa; amma na ji wata murya daga sama ta ce, "Rufe abin da tsawan nan bakwai suka faɗa kada ka rubuta."

⁵ Sai mala'ikan da na gani na tsaye a teƙu da kasa ya ɗaga hannunsa na dama sama. ⁶ Ya kuma yi rantsuwa da wannan wanda yake raye har abada abadin, wanda ya halicci sammai da dukan abin da yake cikinsu, duniya da dukan abin da yake cikinta, da kuma teƙu da dukan abin da yake cikinsa, ya kuma ce, "Babu sauran jinkiri! ⁷ Amma a ranakun da mala'ika na bakwai na dab da busa ƙahonsa, za a cika asirin Allah, kamar yadda ya sanar wa bayinsa annabawa."

⁸ Sai muryar da na ji daga sama ta saƙe magana da ni ta ce, "Tafi, ka karɓi naɗaɗɗen littafin da yake a buɗe a hannun mala'ikan da yake tsaye bisa teƙu da kasa."

⁹ Sai na je wajen mala'ikan na ce masa yã ba ni karamin naɗaɗɗen littafin. Ya ce mini, "Ƙarɓa ka ci. Zai sa cikinka yã yi tsami, amma 'a bakinka zai zama da zaki kamar zuma.'" ¹⁰ Na karɓi karamin naɗaɗɗen littafin daga hannun mala'ikan na kuma ci. Ya yi zaki kamar zuma a bakina, amma sa'ad da na cinye, cikina ya yi tsami. ¹¹ Sa'an nan aka ce mini, "Dole ne ka saƙe yin annabci game da mutane masu yawa, al'ummai, harsuna da kuma sarakuna."

11

Shaidu biyu

¹ Aka ba ni ƙara kamar sandan awo aka kuma ce mini, "Tafi ka auna haikalin Allah da bagaden, ka kuma kirga waɗanda suke sujada a can. ² Sai dai kada ka haɗa da harabar waje; kada ka auna ta, domin an ba da ita ga Al'ummai. Za su tattaka birni mai tsarki har watanni 42. ³ Zan kuma ba wa shaiduna nan biyu iko, za su kuwa yi annabci na kwanaki 1,260, saye da gwadon makoki." ⁴ Waɗannan su ne itatuwan zaitun biyu da kuma alkukai

biyu da suke tsaye a gaban Ubangijin duniya. ⁵ Duk wanda ya yi kofari yin musu lahani, wuta za ta fito daga bakunansu ta cinye abokan gabansu. Haka ne duk mai niyyar yin musu lahani zai mutu. ⁶ Wadannan mutane suna da iko su kulle sararin sama don kada a yi ruwan sama a lokacin da suke annabci; suna kuma da iko su juye ruwaye su zama jini su kuma bugi duniya da kowace irin annoba a duk lokacin da suke so.

⁷ To, da suka gama shaidarsu, dabbar da takan fito daga Abis za ta kai musu hari, ta kuwa sha karfinsu ta kuma kashe su. ⁸ Gawawwaminsu za su kasance a kwance a titin babban birni, wanda a misalce ake kira Sodom da Masar, inda kuma aka gicciye Ubangijinsu. ⁹ Kwana uku da rabi mutane daga kowace jama'a, kabila, harshe da kuma al'umma za su yi ta kallon gawawwaminsu su kuma fi binne su. ¹⁰ Mazaunan duniya za su kyaface su kuma yi biki ta wurin aika kyautai wa juna, domin wadannan annabawan nan biyu ne suka azabtar da mazaunan duniya.

¹¹ Amma bayan kwana uku da rabi din numfashin rai daga Allah ya shige su, suka kuwa tashi tsaye, tsoro kuma ya kama wadanda suka gan su. ¹² Sai suka ji wata babbar murya daga sama tana ce musu, "Ku hauro nan." Suka kuwa haura zuwa sama cikin girgije, yayinda abokan gabansu suna kallo.

¹³ A wannan sa'a aka yi wata babbar girgizar kasa kashi daya bisa goma kuma na birnin ya rushe. Aka kashe mutane dubu bakwai a girgizar kasar, wadanda suka tsira kuwa suka ji tsoro suka daukaka Allah na sama.

¹⁴ Kaito na biyu ya wuce; kaito na uku yana zuwa ba da dadewa ba.

Kaho na bakwai

¹⁵ Mala'ika na bakwai ya busa kahonsa, sai aka ji muryoyi masu karfi a sama da suka ce,

"Mulkin duniya ya zama

mulkin Ubangijinmu da na Kiristinsa,
zai kuwa yi mulki har abada abadin."

¹⁶ Sai dattawan nan ashirin da huɗu da suke zaune a kursiyoyinsu a gaban Allah, suka faɗi da fuskokinsu a kasa suka kuma yi wa Allah sujada, ¹⁷ suna cewa,

"Muna maka godiya ya Ubangiji Allah, Maɗaukaki,

wanda yake a yanzu, shi ne kuma a da,
domin ka karɓi ikonka mai girma

ka kuma fara mulki.

¹⁸ Al'ummai suka yi fushi;

fushinka kuwa ya zo.

Lokaci ya yi don a shari'anta matattu,

da kuma don sākawa wa bayinka annabawa
 da tsarkakanka da kuma su waƙanda suke girmama
 sunanka,
 karami da babba,
 don kuma hallakar da waƙanda suka hallaka duniya.”

¹⁹ Sa'an nan aka buɗe haikalin Allah da yake a sama,
 kuma a cikin haikalinsa aka ga akwatin alkawarinsa. Sai
 kuwa ga walƙiya, kararraki, tsawa, girgizar kasa, da kuma
 kankara masu girma.

12

Mace da katon maciji

¹ Babbar alama mai banmamaki ta bayyana a sama, mace
 tana lullube da rana, da kuma wata a karkashin sawunta,
 akwai kuma rawani mai taurari goma sha biyu a kanta.

² Tana da ciki ta kuma yi kuka mai zafi yayinda take gab da
 haihuwa. ³ Sai wata alama ta bayyana a sama, wani babban
 jan maciji mai kawuna bakwai da kahoni goma da rawani
 bakwai a kan kawunansa. ⁴ Wutsiyarsa ta share kashi ɗaya
 bisa uku na taurari daga sararin sama ta kuma zubar da
 su kasa. Katon jan macijin ya tsaya a gaban macen wadda
 take gab da haihuwa, don yā cinye ɗanta nan take bayan
 an haife shi. ⁵ Ta haifi ɗa, namiji, wanda zai yi mulkin
 dukan al'ummai da sandar karfe. Aka fyauce ɗanta zuwa
 wurin Allah da kuma kursiyinsa. ⁶ Sai macen ta gudu zuwa
 hamada zuwa inda Allah ya shirya dominta, inda za a lura
 da ita har kwana 1,260.

⁷ Aka kuwa yi yaƙi a sama. Mika'ilu da mala'ikunsa yaƙi
 macijin, maciji da mala'ikunsa su ma suka mai da martani.

⁸ Amma macijin nan ba shi da isashen karfi, har suka rasa
 matsayinsu a sama. ⁹ Aka jefar da katon jan macijin kasa,
 tsohon maciji nan da ake kira Iblis, ko Shaidan, wanda
 ya ɓaɗ da dukan duniya. Aka jefar da shi kasa, tare da
 mala'ikunsa a duniya.

¹⁰ Sa'an nan na ji babbar murya daga sama tana cewa,
 “Yanzu ceto da iko da mulkin Allahnmu,
 da kuma ikon Kiristinsa.

Gama mai zargin 'yan'uanmu,
 wanda yake zarginsu a gaban Allahnmu dare da rana,
 an jefar da shi kasa.

¹¹ Sun ci nasara a kansa
 ta wurin jinin Dan Ragon
 da ta wurin kalmar shaidarsu;

ba su kaunaci rayukansu sosai
 har da za su ja da baya daga mutuwa.

¹² Saboda haka ku yi farin ciki, ku sammai,

da ku da kuke zaune a cikinsu!
 Amma kaiton duniya da kuma teku,
 gama Iblis ya sauko gare ku!

Ya cika da fushi,

domin ya san cewa lokacinsa ya rage kaɗan.”

¹³ Sa'ad da macijin ya ga an jefar da shi a duniya, sai ya fafari macen nan da ta haifi da namiji. ¹⁴ Sai aka ba wa macen fikafikai biyu na babban gaggafa, don ta tashi sama zuwa inda aka shirya mata a hamada, inda za a lura da ita na ɗan lokaci, lokuta da rabin lokaci, inda macijin ba zai iya kaiwa ba. ¹⁵ Sa'an nan daga bakinsa macijin ya kwarara ruwa kamar kogi, don ruwan ya cimma matan ya kuma kwashe ta tare da ambaliya. ¹⁶ Amma kasa ta taimaki macen ta wurin buɗe bakinta ta kuma shanye ruwan kogin da macijin ya kwarara daga bakinsa. ¹⁷ Sai macijin ya yi fushi da macen ya kuma koma wajen sauran zuriyarta don ya yake su waɗannan waɗanda suke biyayya da umarnan Allah suke kuma riƙe da shaidar Yesu.

13

Dabbar daga teku

¹ Macijin kuwa* ya tsaya a bakin teku. Sai na ga wata dabba tana fitowa daga teku. Tana da kahoni goma da kawuna bakwai, da kuma rawani goma a kahoninta, a kowane kai kuwa akwai sunan saɓo. ² Dabbar da na gani ta yi kamar damisa, amma tana da kafafu kamar na beyar, bakinta kuma ya yi kamar na zaki. Macijin nan ya ba wa dabbar karfinsa da gadon sarautarsa da kuma ikonsa mai girma. ³ Daya daga cikin kawunan dabbar ya yi kamar yana da raunin da zai iya kashe shi, amma raunin nan da zai iya kashe shi ya riga ya warke. Dukan duniya ta yi mamaki ta kuma bi dabbar. ⁴ Mutane suka yi wa macijin sujada domin ya ba wa dabbar ikonsa, suka yi wa dabbar sujada, suka kuma yi tambaya cewa, “Wane ne yake kama da dabban nan? Wa zai iya yake ta?”

⁵ Aka ba wa dabbar baki don ta faɗi kalmomin girman kai da na saɓo ta kuma yi amfani da ikonta har watanni arba'in da biyu. ⁶ Ta buɗe bakinta don ta yi wa Allah saɓo, ta kuma bata sunansa da kuma mazauninsa da na waɗanda suke zama a sama. ⁷ Aka ba ta iko ta yaƙi tsarkaka ta kuma ci nasara a kansu. Aka kuma ba ta iko bisa kowace kabila, jama'a, harshe da kuma al'umma. ⁸ Dukan mazaunan duniya za su yi wa dabbar sujada, dukan waɗanda ba a

* **13:1** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na baya-bayan nan suna da Na kuma ne a nan

rubuta sunayensu a cikin littafin ran da yake na Dan Ragon da aka yanka tun kafin halittar duniya ba.†

⁹ Duk mai kunne ji, bari yã ji.

¹⁰ Duk wanda aka kaddara ga bauta,
ga bauta zai tafi.

Duk wanda aka kaddara za a kashe da takobi,
da takobin za a kashe shi.

Wannan yana bukata hakuri da aminci a gefen tsarkaka.

Dabba daga kasa

¹¹ Sai na ga wata dabba tana fitowa daga kasa. Tana da kahoni biyu kamar ɗan rago, amma ta yi magana kamar maciji. ¹² Ta mori dukan ikon dabban nan ta fari a madadinta, ta sa duniya da mazaunanta su yi wa dabba ta farin nan sujada, wadda aka warkar mata da raunin nan da zai iya kashe ta. ¹³ Ta kuma yi manyan ayyuka da kuma alamu masu banmamaki, har ta sa wuta ta sauko daga sama zuwa kasa a gaban idon mutane. ¹⁴ Saboda alamun nan da aka ba ta iko tã yi a madadin dabban nan ta fari, sai ta rudi mazaunan duniya. Ta umarce su su kafa siffa don girmama dabbar da aka ji mata rauni da takobi duk da haka ta rayu. ¹⁵ Aka ba ta iko tã ba da numfashi ga siffar dabban nan ta fari, don tã yi magana tã kuma sa a kashe duk waɗanda suka ki yi wa siffar sujada. ¹⁶ Ta kuma tilasta wa kowa, manya da yara, mawadata da matalauta, 'yantattu da bayi, don a yi musu alama a hannun dama ko a goshi, ¹⁷ don kada kowa yã saya ko yã sayar, sai dai yana da alamar, wadda take sunan dabbar ko kuma lambar sunanta.

¹⁸ Wannan yana bukata hikima. Duk mai hankali, sai yã lissafta lambar dabbar, gama lamban nan ta mutum ne. Lambarta kuwa ita ce 666.

14

Dan Ragon da 144,000

¹ Sai na duba, can a gabana kuwa ga Dan Rago, tsaye a kan Dutsen Sihiyona, tare da shi akwai kuma mutane 144,000 waɗanda suke da sunansa da sunan Ubansa a rubuce a goshinsu. ² Sai na ji kara daga sama kamar motsin ruwaye masu gudu, kamar kuma tsawa. Karar da na ji ta yi kamar ta masu garaya da suke kiɗin garayarsu. ³ Suka kuwa rera sabuwar waƙa a gaban kursiyin da kuma a gaban halittu huɗun nan masu rai, da kuma a gaban dattawa. Ba wanda ya iya koyon waƙar sai mutanen nan 144,000 da aka fansa daga duniya. ⁴ Waɗannan su ne waɗanda ba su kazantar da

† **13:8** Ko kuwa rubutacce daga halittar duniya a littafin rai na Dan Ragon da aka yanka

kansu da mata ba, gama sun kiyaye kansu da tsarki. Suna bin Dan Ragon duk inda ya tafi. Su ne aka saya daga cikin mutane aka kuwa miƙa su kamar 'ya'yan fari ga Allah da kuma Dan Ragon. ⁵ Ba a sami karya a bakunansu ba; su kuma marasa aibi ne.

Mala'iku uku

⁶ Sai na ga wani mala'ika yana tashi sama a tsakiyar sararin sama, yana kuma da madawwamiyar bishara wadda zai yi shela ga waƙanda suke zama a duniya, ga kowace al'umma, kabila, harshe, da kuma jama'a. ⁷ Ya ce da babbar murya, "Ku ji tsoron Allah ku kuma ɗaukaka shi, domin sa'ar hukuncinsa ya yi. Ku yi wa wannan da ya halicci sammai, ƙasa, teku, da mabulbulan ruwa sujada."

⁸ Mala'ika na biyu ya biyo yana cewa, "Ta fādi! Babilon Mai Girma ta fādi, wadda ta sa dukan al'ummai suka sha ruwan inabin hauka na zinanta."

⁹ Mala'ika na uku ya biyo su ya ce da babbar murya, "Duk wanda ya yi wa dabban nan da siffarta sujada ya kuma sami alamarta a goshi ko a hannu, ¹⁰ shi ma zai sha ruwan inabin fushin Allah, wanda aka zuba da duk ƙarfinsa a kwaf fushinsa. Za a ba shi azaba da farar wuta mai ci a gaban tsarkakan mala'iku da na Dan Ragon. ¹¹ Hayakin azabarsu kuwa zai dinga tashi har abada abadin. Kuma babu hutu dare ko rana wa waƙanda suke wa dabbar da siffarta sujada, ko kuwa ga duk wanda ya sami alamar sunanta."

¹² Wannan yana bukata hakuri, a gefen tsarkakan da suke biyayya da umarnan Allah suka kuma kasance da aminci ga Yesu.

¹³ Sai na ji murya daga sama ta ce, "Rubuta, Masu albarka ne matattun da suka mutu cikin Ubangiji daga yanzu zuwa gaba."

"I, za su huta daga faman aikinsu, gama ayyukansu za su bi su," in ji Ruhu.

Girbin duniya

¹⁴ Na duba, can gabana kuwa ga farin girgije, zaune kuma a kan girgijen kuwa ga wani da ya yi kamar "ɗan mutum"* tare da rawanin zinariya a kansa da kuma lauje mai kaifi a hannunsa. ¹⁵ Sai wani mala'ika ya fito daga haikali ya kuma yi kira da babbar murya ga wannan mai zaune a kan girgijen ya ce, "Dauki laujenka ka yi girbi, domin lokacin girbi ya yi, gama amfanin da yake duniya ya nuna." ¹⁶ Sai wannan mai zaune a girgijen ya wurga laujensa a duniya, sai aka kuwa girbe duniya.

* 14:14 Dubi Dan 7.13.

¹⁷ Wani mala'ika kuma ya fito daga haikali a sama, shi ma yana da lauje mai kaifi. ¹⁸ Har yanzu, wani mala'ika mai lura da wuta, ya fito daga bagaden ya yi kira da babbar murya ga wannan wanda yake da lauje mai kaifi ya ce, "Dauki laujenka mai kaifi ka tattara kawunan 'ya'yan inabi daga kuringar inabin duniya, domin 'ya'yan inabin sun nuna." ¹⁹ Mala'ikan ya wurga laujensa a duniya, ya tattara 'ya'yan inabin, ya kuma zuba su cikin babbar wurin matsewar inabin fushin Allah. ²⁰ Aka tattake su a wurin matsin inabi a bayan gari, jini kuwa ya yi ta gudana daga wurin matsin inabi tsayinsa ya kai kamar tsawon linzami a bakin doki, nisansa kuma ya kai wajen kilomita 300.

15

Mala'iku bakwai da annobai bakwai

¹ Na ga wata babbar alama mai banmamaki a sama, mala'iku bakwai da annobai bakwai na karshe, na karshe, domin da su ne fushin Allah ya cika. ² Sai na ga abin da ya yi kamar tekun gilashi gauraye da wuta kuma tsaye kusa da teku, waƙanda suka ci nasara bisan dabbar da siffarta da bisan lambar sunanta. Suna riƙe da garayu waƙanda Allah ya ba su ³ suka rera waƙar Musa bawan Allah da kuma waƙar Dan Ragon suna cewa,

"Ayyukanka suna da girma da kuma banmamaki,
ya Ubangiji Maƙaukaki.

Al'amuranka suna da aminci da kuma gaskiya,
ya Sarkin zamanai.

⁴ Wane ne ba zai ji tsoronka,
yã kuma kawo ƙaukaka ga sunanka ba, ya Ubangiji?

Gama kai kaƙfai ne mai tsarki.

Dukan al'ummai za su zo
su yi sujada a gabanka,

gama an bayyana ayyukan adalcinka."

⁵ Bayan wannan sai na duba, a cikin sama kuwa sai ga haikali, wato, tabanakul na Shaida, a buƙe. ⁶ Daga cikin haikalin mala'iku bakwai tare da annobai bakwai suka fito. Suna saye da tufafin lilin masu tsabta masu walkiya, suna kuma saye da ƙamarar zinariya a kirjinsu. ⁷ Sai ƙaya daga cikin halittu huƙun nan masu rai, ya ba wa mala'iku bakwai nan kwanonin zinariya bakwai cike da fushin Allah, wanda yake raye har abada abadin. ⁸ Aka kuma cika haikalin da hayaƙi daga ƙaukakar Allah da kuma daga ikonsa, kuma ba wanda ya iya shiga haikalin sai da aka cika annobai bakwai nan na mala'iku bakwai.

16

Kwanoni bakwai na fushin Allah

¹ Sai na ji wata babbar murya daga haikalin tana ce wa mala'iku bakwai nan, "Ku tafi ku zuba kwanoni bakwai nan na fushin Allah a kan duniya."

² Mala'ika na fari ya je ya juye kwanonsa a bisan kasa, sai munanan gyambuna masu zafi suka fito a jikin mutanen da suke da alamar dabbar suka kuma yi wa siffarta sujada.

³ Mala'ika na biyu ya juye kwanonsa a bisan tekun, sai tekun ya zama jini kamar na mataccen mutum, kuma kowane abu mai rai da yake cikin tekun ya mutu.

⁴ Mala'ika na uku ya juye kwanonsa a bisan koguna da mabulbulan ruwa, sai suka zama jini. ⁵ Sa'an nan na ji mala'ikan da yake lura da ruwaye ya ce,

"Kai mai adalci ne cikin wafannan hukuntai,
kai da kake yanzu, kake kuma a dā, Mai Tsarki, saboda
yadda ka yi hukuncin nan;

⁶ gama sun zub da jinin tsarkakanka da kuma
annabawanka,
ka kuwa ba su jini su sha, yadda ya dace da su."

⁷ Na kuma ji bagaden ya amsa,

"I, Ubangiji Allah, Maɗaukaki,
hukuntanka daidai yake na adalci ne kuma."

⁸ Mala'ika na huɗu ya juye kwanonsa a bisan rana, sai aka ba wa rana iko ta kona mutane da wuta. ⁹ Aka kone su da zafin wuta mai tsanani suka kuwa la'anci sunan Allah wanda yake da iko a kan wafannan annoban, amma suka ki su tuba su kuma ɗaukaka shi.

¹⁰ Mala'ika na biyar ya juye kwanonsa a bisan gadon sarautar dabbar, mulkinta kuwa ya zama duhu. Mutane suka yi ta cizon bakinsu saboda azaba ¹¹ suka kuma la'anci Allah na sama saboda zafinsu, da kuma saboda gyambunansu, amma suka ki su tuba daga abin da suka riga suka yi.

¹² Mala'ika na shida ya juye kwanonsa a bisan babban kogin Yuferites, sai ruwansa ya shanye don a shirya hanya saboda sarakuna daga Gabas. ¹³ Sa'an nan na ga mugayen ruhohi guda uku da suka yi kamar kwafi; suka fito daga bakin macijin nan, da kuma daga bakin dabbar, da kuma daga bakin annabin karyan nan. ¹⁴ Su ruhohin aljanu ne da suke aikata abubuwan banmamaki, sukan je wurin sarakunan dukan duniya, don su tattara su don yaƙi a babbar ranar Allah Maɗaukaki.

¹⁵ "Ga shi, ina zuwa kamar ɓarawo! Mai albarka ne wanda yake zama a faɗake yana kuma saye da

tufafinsa, don kada yā yi tafiya tsirara a kuma kunyata shi.”

¹⁶ Sa'an nan aka tattara sarakuna zuwa wurin da a Ibraniyanci ake kira Armageddon.

¹⁷ Mala'ika na bakwai ya juye kwanonsa cikin iska, daga haikalin kuwa sai aka ji wata babbar murya daga kursiyin, tana cewa, "An gama!" ¹⁸ Sai ga walkiya, kararraki, tsawa da kuma matsananciyar girgizar kasa. Ba a taɓa yin irin wannan girgizar kasar ba, tun kasancewar mutum a duniya, girgizar kasar kuwa gawurtacciya ce. ¹⁹ Babban birnin ya rabu kashi uku, biranen al'ummai kuma suka rurrushe. Allah ya tuna da Babilon Mai Girma ya kuma ba ta kwaf cike da ruwan inabin fushinsa. ²⁰ Kowane tsibiri ya gudu ba a kuwa kara ganin duwatsu ba. ²¹ Daga sararin sama manyan kankara masu nauyin gaske suka fāɗo a kan mutane. Suka kuma la'anci Allah saboda annobar kankarar, domin annobar ta yi muni kwarai.

17

Babilon, karuwa a kan dabbar

¹ Daya daga cikin mala'iku bakwai masu ɗauke da kwanoni bakwai nan, ya zo ya ce mini, "Zo, zan nuna maka hukuncin babbar karuwan nan da take zaune a bisan ruwaye masu yawa. ² Da ita ce sarakunan duniya suka yi zina mazaunan duniya kuma suka bugu da ruwan inabin zinace zinacenta."

³ Sa'an nan mala'ikan ya ɗauke ni cikin Ruhu zuwa hamada. A can na ga mace zaune a kan wata jan dabbar da aka rufe da sunayen sabo tana kuma da kawuna bakwai da kahoni goma. ⁴ Macen tana saye da tufafi masu ruwan ja da shunayya, tana kyalli da zinariya, duwatsu masu daraja da kuma lu'ulu'ai. Tana riƙe da kwaf na zinariya a hannunta, cike da abubuwa masu bankyama da kuma kazantar zinace zinacenta. ⁵ Sunan da aka rubuta a goshinta asiri ne,

Babilon mai girma
mahaifiyar karuwai

da kuma na abubuwa masu bankyama na duniya.

⁶ Na ga cewa macen ta bugu da jinin tsarkaka, jinin waɗanda suka shaida Yesu.

Da na gan ta, sai na yi mamaki kwarai. ⁷ Sa'an nan mala'ikan ya ce mini, "Don me kake mamaki? Zan bayyana maka asirin macen nan da dabbar da take hawa, wadda take da kawuna bakwai da kahoni goma. ⁸ Dabbar da ka gani, a ɗa ta taɓa kasancewa, a yanzu, ba ta, za ta kuma fito daga Abis zuwa ga hallakarta. Mazaunan duniya waɗanda

ba a rubuta sunayensu a littafin rai tun kafin halittar duniya ba za su yi mamaki sa'ad da suka ga dabbar, domin a dā ta taɓa kasancewa, yanzu kuwa ba ta, duk da haka za tã dawo.

⁹ “Wannan yana bukata hankali da kuma hikima. Kawuna bakwai nan tuddai bakwai ne da macen take zama a kai. ¹⁰ Sarakuna bakwai ne kuma. Biyar sun fãɗi, ɗaya yana nan, ɗayan kuma bai zo ba tukuna; amma sa'ad da ya zo, zai kasance na ɗan lokaci. ¹¹ Dabbar da a dā ta taɓa kasancewa, amma yanzu ba ta, ita ce sarki na takwas. Ita ɗaya ce cikin bakwai ɗin, kuma tana tafiya zuwa ga hallakarta.

¹² “Kahonin nan goma da ka gani sarakuna goma ne da ba su riga sun karɓi mulki ba, amma waɗanda na sa'a guda za su karɓi iko a matsayin sarakuna tare da dabbar. ¹³ Suna da manufa guda za su kuma ba wa dabbar ikonsu da kuma sarautarsu. ¹⁴ Za su yi yaƙi da Ɗan Ragon, sai dai Ɗan Ragon zai ci nasara a bisansu domin shi ne Ubangijin iyayengiji, Sarkin sarakuna, tare da shi kuwa kirayayunsa, zaɓaɓɓunsa da kuma amintattu masu binsa za su kasance.”

¹⁵ Sa'an nan mala'ikan ya ce mini, “Ruwayen da ka gani, inda karuwan take zama, jama'a ce, taro masu yawa, al'ummai da kuma harsuna. ¹⁶ Dabbar da kuma ƙahoni goma da ka gani za su ƙi jinin karuwar. Za su kai ta ga hallaka su kuma bar ta tsirara; za su ci namanta su kuma kone ta da wuta. ¹⁷ Gama Allah ya sa a zukatansu su cika nufinsa ta wurin yarda su ba wa dabbar ikonsu tã yi mulki, sai lokacin da kalmomin Allah sun cika. ¹⁸ Macen da ka gani ita ce babban birnin da yake mulki a bisan sarakunan duniya.”

18

Makoki a kan Babilon

¹ Bayan wannan sai na ga wani mala'ika yana saukowa daga sama. Yana da iko mai girma, aka haskaka duniya da darajarsa. ² Ya yi kira da babbar murya ya ce,

“Ta fãɗi! Babilon Mai Girma ta fãɗi.

Ta zama gidan aljanu

da kuma wurin zaman kowace irin mugun ruhu,

wurin zaman kowane irin tsuntsu marar tsabta da mai bankyama.

³ Gama dukan al'ummai sun sha ruwan inabin haukan zinace zinacenta.

Sarakunan duniya sun yi zina tare da ita,

attajiran duniya kuma sun arzuta da almubazzarancinta.”

⁴ Sai na ji wata murya daga sama ta ce,

- “Ku fita daga cikinta, mutanena,
 don kada zunubanta su shafe ku,
 don kada wata annobarta ta same ku;
 5 gama zunubanta sun yi tsororuwa sun kai sama.
 Allah kuma ya tuna da laifofinta.
- 6 Ku sāka mata kamar yadda ta sāka muku;
 ku sāka mata sau biyu na abin da ta yi.
 Ku dama mata sau biyu na abin da yake cikin kwaf nata.
- 7 Ku ba ta isashen azaba da bakin ciki
 kamar daraja da kuma jin dadin da ta ba wa kanta.
 A zuciyarta takan yi takama, ta ce,
 ‘Ina zama kamar sarauniya;
 ni ba gwauruwa ba ce,
 kuma ba zan taɓa yin makoki ba.’
- 8 Saboda haka a rana ɗaya annobarta za su cim mata,
 mutuwa, makoki da kuma yunwa.
 Wuta zai cinye ta,
 gama Ubangiji Allah mai girma ne, wanda yake
 shari’anta ta.
- 9 “Sa’ad da sarakunan duniya da suka yi zina da ita suka
 kuma yi tarayya cikin jin dadinta suka ga hayakin kunarta,
 za su yi kuka da makoki saboda ita. 10 Don tsoron ganin
 azabarta za su tsaya daga nesa, su yi kuka suna cewa,
 “ ‘Kaito! Kaito, ya birni mai girma.
 Ya ke Babilon, birni mai iko!
 Cikin sa’a guda hallakarki ta zo!’
- 11 “Attajiran duniya za su yi kuka su kuma yi makoki
 a kanta, domin ba wanda yake kara sayen kayayyakin su
 12 kayayyakin zinariya, azurfa, duwatsu masu daraja da
 lu’ulu’ai; lallausan lilin, tufa masu ruwan shunayya, siliki
 da jan tufa; da kowane irin katakai masu kanshi da
 kayayyaki na kowane iri da aka yi da hauren giwa, katakai
 masu tsada, tagulla, bakin karfe da dutse mai sheki;
 13 kayayyakin sinnamon da kayan yaji, na turaren wuta,
 mur da turare, na ruwan inabi da man zaitun, na gari mai
 laushi da alkama; shanu da tumaki; dawakai da kekunan
 doki, da jikuna da kuma rayukan mutane.
- 14 “Za su ce, ‘Amfanin da kike marmari ya kuɓuce. Dukan
 arzikinki da darajarki sun bace, ba kuwa za a kara samunsu
 ba.’ 15 Attajiran da suka sayar da waɗannan kayayyaki suka
 kuma sami arzikinsu daga gare ta za su tsaya daga nesa, cike
 da tsoron ganin azabarta. Za su yi kuka da makoki 16 su ce,
 “ ‘Kaito! Kaito, ya birni mai girma,
 saye da lallausan lilin, shunayya da kuma ja,
 mai walkiya da zinariya, duwatsu masu daraja da kuma
 lu’ulu’ai!

17 Cikin sa'a guda irin wannan dukiya mai yawa ta hallaka!
 "Duk matukan jirgin ruwa, da dukan waƙanda suke tafiya a jirgin ruwa, ma'aikatanta, da duk masu samun abin zama gari daga teku za su tsaya daga nesa. ¹⁸ Sa'ad da suka ga hayakin kunarta, za su yi ihu su ce, 'An taɓa samun birni kamar wannan babban birnin kuwa?' ¹⁹ Za su zuba kura a kawunansu, da kuka da makoki za su yi ta kururuwa,
 " 'Kaito! Kaito, ya birni mai girma,
 inda dukan waƙanda suke da jiragen ruwa a teku suka arzuta da dɓumbun dukiyarsa!
 Cikin sa'a ɗaya ta hallaka!'

20 "Ki yi murna a kanta, ya sama!
 Ku yi murna, ku tsarkaka!
 Ku yi murna, ku manzanni da annabawa!

Allah ya hukunta shi
 saboda abin da ya yi muku."

²¹ Sa'an nan wani mala'ika mai karfi ya ɗauki dutse kamar girman babban dutsen nika ya jefa cikin teku ya ce,
 "Da wannan irin giggitawa
 za a jefar da birnin Babilon mai girma kasa,
 ba za a kara ganin ta ba.

²² Ba za a kara jin
 karar kiɗin masu garaya da muryar mawaka, da na masu bushe-bushe, da na masu busan kaho a cikinki ba.

Ba za a kara samun ma'aikaci na kowace irin sana'a a cikinki kuma ba.

Ba za a kara jin karar dutsen nika a cikinki kuma ba.

²³ Hasken fitila ba zai kara haskakawa a cikinki ba.

Ba za a kara jin muryar ango da amarya a cikinki ba.

Attajiranki, da su ne manyan mutanen duniya.

Ta wurin sihirinki, dukan kasashe sun kauce.

²⁴ A cikinta aka sami jinin annabawa, da na tsarkaka, da kuma na dukan waƙanda aka kashe a duniya."

19

Halleluya sau uku a kan faduwar Babilon

¹ Bayan wannan sai na ji abin da ya yi kamar kasaitaccen taron mutane a sama, suna cewa,
 "Halleluya!

Ceto da ɗaukaka da iko sun tabbata ga Allahnmu,

² gama hukuncinsa daidai ne, mai adalci kuma.

Ya hukunta babbar karuwan nan

wadda ta bata duniya da zinace zinacenta.
Ya rama jinin bayinsa a kanta.”

³ Suka sāke tā da murya suka ce,
“Halleluya!

Hayakin yake fitowa daga wurinta ya yi ta tashi sama har
abada abadin.”

⁴ Dattawan nan ashirin da huɗu da halittu huɗun nan
masu rai suka fāɗi suka yi wa Allah sujada, wannan da yake
zaune a kursiyi. Suka tā da murya suka ce,
“Amin, Halleluya!”

⁵ Sa’an nan wata murya ta fito daga kursiyin, tana cewa,
“Ku yabi Allahnmu,
dukanku da kuke bayinsa,
ku da kuke tsoronsa,
babba da yaro!”

⁶ Sai na ji wani abu mai kara kamar kasaitaccen taron
mutane, kamar rurin ruwaye masu gudu da kuma kamar
bugun tsawa mai karfi, suna tā da murya suna cewa,
“Halleluya!

Gama Ubangiji Allahnmu Maɗaukaki ne yake mulki.

⁷ Bari mu yi farin ciki mu kuma yi murna
mu kuma ɗaukaka shi!
Domin lokacin auren Dan Ragon ya yi,
amaryarsa kuwa ta shirya kanta.

⁸ Aka ba ta lallausan lilin, mai haske da tsabta
ta sanya.”

(Lallausan lilin yana misalta ayyukan adalci na tsarkaka.)

⁹ Sai mala’ikan ya ce mini, “Rubuta, ‘Masu albarka ne
wadanda aka gayyace su zuwa bikin auren Dan Ragon!’ ”
Sai ya kara da cewa, “Wadannan su ne kalmomin Allah da
gaske.”

¹⁰ Da wannan sai na fāɗi a gabansa, don in yi masa sujada.
Amma ya ce mini, “Kada ka yi haka! Ni ma abokin bauta ne
da kai da kuma ‘yan’uwanka wadanda suke riƙe da shaidar
Yesu. Ka yi wa Allah sujada! Domin shaidar Yesu ita ce
ruhun annabci.”

Mahayi a kan farin doki

¹¹ Sai na ga sama a buɗe can kuwa a gabana ga farin doki,
sunan mahayinsa Mai Aminci da Mai Gaskiya ne. Da adalci
yake shari’a yake kuma yaƙi. ¹² Idanunsa sun yi kamar
harshen wuta, a kansa kuwa akwai rawani masu yawa.
Yana da suna rubuce a kansa da babu wanda ya sani sai
dai shi. ¹³ Yana saye da rigar da aka tsoma a jini, sunansa
kuwa Kalman Allah ne. ¹⁴ Mayakan sama suna biye da shi,
suna hawan fararen dawakai, saye da fararen tufafi masu

tsabta na lallausan lilin. ¹⁵ Daga bakinsa takobi mai kaifi ya fito. Da shi zai karkashe al'ummai. "Zai yi mulkinsu da sandan sarautar karfe." Yana tattake wurin matsin ruwan inabi na fushin Allah Ma'faukaki. ¹⁶ A rigarsa da kuma a cinyarsa akwai wannan suna a rubuce,

Sarkin sarakuna da Ubangijin iyayengiji.

¹⁷ Na kuma ga wani mala'ika tsaye a cikin rana, wanda ya yi kira da babbar murya ga dukan tsuntsaye da suke tashi sama a tsakiyar sararin sama cewa, "Ku zo, ku taru don babban bikin nan na Allah, ¹⁸ don ku ci naman sarakuna, jarumawa, da kuma manyan mutane, na dawakai da mahayansu, da kuma naman dukan mutane, 'yantacce da bawa, babba da yaro."

¹⁹ Sa'an nan na ga dabbar da sarakunan duniya da mayakansu sun taru don su yi yaki da wannan wanda yake kan farin dokin da kuma mayakansa. ²⁰ Amma aka kama dabbar tare da annabin karyan nan wanda ya aikata alamu masu banmamaki a madadinta. Da waƙannan alamun ne ya rufe waƙanda suka sami alamar dabbar suka kuma bauta wa siffarta. Aka jefa dukansu biyu da rai cikin tafkin wuta ta da farar wuta mai ci. ²¹ Sauran kuma aka kashe su da takobin da ya fito daga bakin wannan wanda yake kan dokin. Dukan tsuntsaye kuwa suka ci namansu iyakar iyawarsu.

20

Shekaru dubu

¹ Na kuma ga wani mala'ika yana saukowa daga sama, yana da mabuɗin Abis yana kuma riƙe da katon sarka a hannunsa. ² Ya kama macijin, wannan tsohon maciji, wanda yake shi ne Iblis, ko kuwa Shaidan, aka kuma ɗaura shi har shekara dubu. ³ Ya jefa shi cikin Abis, ya kuma kulle ya sa hatimi a kansa, don a hana kada yā ƙara ruɗin al'ummai, sai shekarun nan dubu sun cika. Bayan wannan, dole a sake shi na ɗan lokaci.

⁴ Na ga kursiyoyi inda waƙanda aka ba su ikon shari'a suke zama a kai. Sai na ga rayukan waƙanda aka yanke kawunansu saboda shaidarsu don Yesu saboda kuma maganar Allah. Ba su yi wa dabban nan ko siffarta sujada ba, ba su kuma sami alamarta a goshinsu ko a hannuwansu ba. Suka sāke rayuwa daga matattu, suka yi mulki tare da Kiristi shekaru dubu. ⁵ (Sauran matattu ba su sāke rayuwa ba, sai da shekaru dubun nan suka cika.) Wannan fa shi ne tashin matattu na farko. ⁶ Masu albarka da kuma tsarki ne waƙanda suke da rabo a tashin matattu na farko. Mutuwa ta biyu ba ta da iko a kansu, sai dai za su zama firistocin

Allah da kuma na Kiristi za su kuma yi mulki tare da shi na shekaru dubu.

Hallakar Shaidan

⁷ Sa'ad da shekaru dubun nan suka cika, za a saki Shaidan daga kurkukun da yake, ⁸ zai kuma fito don yā rudi al'ummai da suke a kursuyoyi huɗu na duniya, Gog da Magog, yā tattara su don yaƙi. Yawansu kuwa ya yi kamar yashi a bakin teku. ⁹ Suka mamaye duk faɗin duniya suka kuma kewaye sansanin mutanen Allah, birnin da yake kauna. Amma wuta ta fito daga sama ta cinye su. ¹⁰ Aka jefa Iblis da ya ruɗe su cikin tafkin farar wuta, inda aka jefa dabban nan da annabin karyan nan. Za a ba su azaba dare da rana har abada abadin.

An shari'anta matattu

¹¹ Sa'an nan na ga babban farin kursiyi da kuma wannan da yake zama a kansa. Duniya da sararin sama kuwa suka bace daga gabansa, babu wuri kuwa dominsu. ¹² Sai na ga matattu, babba da yaro tsaye a gaban kursiyin, aka kuma buɗe littattafai. Aka buɗe wani littafi, wanda yake shi ne littafin rai. Aka yi wa matattu shari'a bisa ga abin da suka aikata yadda yake a ruɓuce a cikin littattafai. ¹³ Teku ya ba da matattu da suke cikinsa, mutuwa da Hades kuma suka ba da matattu da suke cikinsu, aka kuma yi wa kowane mutum shari'a bisa ga abin da ya aikata. ¹⁴ Sa'an nan aka jefar da mutuwa da kuma Hades cikin tafkin wuta. Tafkin wutar nan kuwa shi ne mutuwa ta biyu. ¹⁵ Duk wanda ba a sami sunansa a ruɓuce a cikin littafin rai ba, an jefar da shi cikin tafkin wutar nan.

21

Sabuwar sama da sabuwar duniya

¹ Sa'an nan na ga sabon sama da sabuwar duniya, gama sama na farko da duniya ta farko sun shuɗe, babu kuma wani teku. ² Na ga Birni Mai Tsarki, sabuwar Urushalima tana saukowa daga sama, daga Allah, a shirye kamar amaryar da aka yi mata ado mai kyau saboda mijinta. ³ Na kuma ji wata babbar murya daga kursiyin tana cewa, "Yanzu mazaunin Allah yana tare da mutane, zai kuma zauna tare da su. Za su zama mutanensa, Allah kansa kuwa zai kasance tare da su yā kuma zama Allahnsu. ⁴ Zai share dukan hawaye daga idanunsu. Ba sauran mutuwa ko makoki ko kuka ko azaba, gama tsofaffin al'amura sun shuɗe."

⁵ Wannan da yake zaune a kursiyin ya ce. “Ina yin kome sabo!” Sai ya ce, “Rubuta wannan, domin wadannan kalmomi amintattu ne gaskiya ne kuma.”

⁶ Ya ce mini, “An gama. Ni ne Alfa da kuma Omega, na Farko da kuma na Karshe. Duk mai jin kishirwa zan ba shi abin sha kyauta daga mabulbular ruwan rai. ⁷ Duk wanda ya ci nasara zai gāji dukan wannan, zan kuma zama Allahnsa, shi kuma zai zama dana. ⁸ Amma matsorata, da marasa bangaskiya, masu kazanta, masu kisankai, masu fasikanci, masu sihiri, masu bautar gumaka da dukan makaryata, wurinsu zai kasance a cikin tafkin wutar da yake farar wuta mai ci. Wannan fa ita ce mutuwa ta biyu.”

⁹ Daya daga cikin mala'ikun nan bakwai masu kwanonin nan bakwai cike da annoban nan bakwai na Karshe, ya zo ya ce mini “Zo, zan nuna maka amaryar, matar Dan Ragon.”

¹⁰ Ya kuwa dauke ni cikin Ruhu zuwa wani babban dutse mai tsayi, ya kuma nuna mini Birni Mai Tsarki, Urushalima, tana saukowa daga sama, daga Allah. ¹¹ Ya haskaka da daukakar Allah, haskensa kuwa ya yi kamar lu'ulu'u mai daraja sosai, kamar yasfa, yana kyalkyali kamar madubi. ¹² Yana da babbar katanga mai tsayi, mai kofofi goma sha biyu, da kuma mala'iku goma sha biyu a kofofin. A bisa kofofin an rubuta sunayen kabilu goma sha biyu na Isra'ila. ¹³ Akwai kofofi uku a gabas, uku a arewa, uku a kudu, uku kuma a yamma. ¹⁴ An gina katangar birnin a kan tushen gini goma sha biyu, a kansu kuwa akwai sunayen manzannin sha biyu na Dan Ragon.

¹⁵ Mala'ikan da ya yi magana da ni yana da sandan awo na zinariya don awon birnin, kofofinsa, da kuma katangarsa. ¹⁶ Birnin murabba'i ne, tsayinsa daidai ne da fadinsa. Ya auna birnin da sandarsa ya kuwa sami mil 1,400 (wajen kilomita 2,200) tsawonsa, fadinsa da kuma tsayinsa daidai suke. ¹⁷ Ya auna katangarsa ya kuma sami kaurinta kamun 144, bisa ga ma'aunin mutum, wanda mala'ikan ya yi amfani da shi. ¹⁸ An yi katangar da yasfa, birnin kuma da zinariya zalla, yana kuma kyalli kamar madubi. ¹⁹ Tushen ginin katangar birnin kuwa an yi masa adon da kowane irin dutse mai daraja. Tushe na farko an yi shi yasfa, na biyu saffaya, na uku agat, na huɗu zumurrudu, ²⁰ na biyar onis, na shida yakutu, na bakwai kirisolit, na takwas beril, na tara tofaz, na goma kirisofuras, na goma sha daya yasin, na goma sha biyu kuma ametis. ²¹ Kofofi goma sha biyun nan lu'ulu'ai goma sha biyu ne, kowace kofa an yi ta da lu'ulu'u

guda. Babban titin birnin kuwa an yi shi da zinariya zalla, yana kuma kyalli kamar madubi.

²² Ban ga haikali a cikin birnin ba, domin Ubangiji Allah Mad'aukaki da kuma Dan Ragon ne haikalin birnin. ²³ Birnin ba ya bukatar rana ko wata su haskaka shi, gama daukakar Allah tana ba shi haske, Dan Ragon kuwa shi ne fitilar birnin. ²⁴ Al'ummai za su yi tafiya cikin hasken birnin, sarakunan duniya kuma za su kawo darajarsu cikin birnin. ²⁵ Ba za a taba rufe kofofin birnin da rana ba, gama ba za a yi dare a can ba. ²⁶ Za a kawo daukaka da girmar al'ummai a cikin birnin. ²⁷ Babu wani abu marar tsarkin da zai taba shiga cikin birnin, babu kuma wani mai aikata abin kunya ko rufi da zai shiga, sai dai waƙanda aka rubuta sunayensu a cikin littafin rai na Dan Ragon.

22

An mairi da Eden

¹ Sai mala'ikan ya nuna mini kogin ruwan rai, mai kyalli kamar madubi, yana gangarawa daga kursiyin Allah da na Dan Ragon, ² yana bin tsakiyar babban titi na birnin. A kowane gefen kogin akwai itacen rai mai ba da 'ya'ya goma sha biyu, yana ba da 'ya'yansa kowane wata. Ganyayen itacen kuwa saboda warkar da al'ummai ne. ³ Ba za a kara samun la'ana ba. Kursiyin Allah da na Dan Ragon zai kasance a cikin birnin, bayinsa kuma za su yi masa hidima. ⁴ Za su ga fuskarsa, sunansa kuma zai kasance a goshinsu. ⁵ Ba za a kara yin dare ba. Ba za su bukaci hasken fitila ko hasken rana ba, domin Ubangiji Allah zai haskaka su. Za su kuwa yi mulki har abada abadin.

Yohanna da Mala'ikan

⁶ Mala'ikan ya ce mini, "Wafannan kalmomi amintattu ne gaskiya ne kuma. Ubangiji, Allah ruhohin annabawa, ya aiki mala'ikansa, don ya nuna wa bayinsa abubuwan da za su faru nan ba da daƙewa ba."

⁷ "Ga shi! Ina zuwa da wuri! Mai albarka ne wanda yake kiyaye kalmomin annabcin da suke cikin wannan littafi."

⁸ Ni, Yohanna, na ji, na kuma ga abubuwan nan. Kuma sa'ad da na ji, na kuma gan su, sai na fāfā a kasa a gaban mala'ikan da yake nuna mini su, don in yi sujada. ⁹ Amma ya ce mini, "Kada ka yi haka! Ni abokin bautarku ne, kai da 'yan'uwanka annabawa, da kuma waƙanda suke kiyaye kalmomin wannan littafi. Allah za ka yi wa sujada!"

¹⁰ Sa'an nan ya gaya mini cewa, "Kada ka rufe kalmomin annabcin littafin nan, domin lokaci ya yi kusa. ¹¹ Duk mai yin laifi yā ci gaba da yin laifi; duk mai aikata kazanta yā ci gaba da aikata kazanta. Duk mai aikata abin da yake daidai, yā ci gaba da aikata abin da yake daidai. Kuma duk wanda yake mai tsarki, yā ci gaba da yin abin da yake da tsarki."

Maganar karshe. Gayyata da gargadi

¹² **"Ga shi, ina zuwa da wuri! Ladan da zan bayar yana tare da ni, kuma zan ba wa kowa gwargwadon abin da ya yi. ¹³ Ni ne Alfa da kuma Omega, na Fari da kuma na Baya, Farko da kuma Karshe.**

¹⁴ **"Masu albarka ne waƙanda suka wanke tufafinsu, don su sami izinin ci daga itacen rai su kuma shiga birnin ta kofofi. ¹⁵ Waƙanda suke waje kuwa karnuka ne, masu sihiri, masu fasikanci, masu kisankai, masu bautar gumaka, da duk wanda yake kaunar karya yake kuma aikata ta.**

¹⁶ **"Ni, Yesu, na aiko mala'ikana ya ba ka wannan shaida saboda ikkilisiyoyi. Ni ne Tushe da kuma Zuriyar Dawuda, da kuma Tauraron Asubahi mai haske."**

¹⁷ Ruhu da kuma amarya suna cewa, "Zo!" Duk wanda ya ji kuwa, yā ce, "Zo!" Duk mai jin kishirwa, yā zo; duk mai bukata kuma, yā dibi ruwan rai kyauta.

¹⁸ Ina yin wa duk wanda ya ji kalmomin annabcin wannan littafi gargadi. Duk wanda ya kara wani abu a kansu, Allah zai kara masa annoban da aka bayyana a littafin nan. ¹⁹ Duk wanda kuma ya yi ragi a kalmomi daga littafin annabcin nan, Allah zai d'auke rabonsa na itacen rai da kuma na birnin nan mai tsarki, waƙanda aka bayyana a littafin nan.

²⁰ Shi da ya shaida waƙannan abubuwa ya ce, **"I, ina zuwa da wuri."**

Amin. Zo, Ubangiji Yesu!

²¹ Alherin Ubangiji Yesu yā kasance tare da mutanen Allah. Amin.